Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı
Türk İslam Edebiyatı Programı

Yüksek Lisans Tezi

DİYARBAKIR ZİYA GÖKALP YAZMA ESER KÜTÜPHANESİNDEKİ 577 NOLU MECMUANIN TANITIMI VE 75-179 VARAKLARI ARASINDAKİ GAZELLERİN TRANSKRİPSİYONU

1. CİLT

Mehmet Büküm

Diyarbakır 2013

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı
Türk İslam Edebiyatı Programı

Yüksek Lisans Tezi

DİYARBAKIR ZİYA GÖKALP YAZMA ESER KÜTÜPHANESİNDEKİ 577 NOLU MECMUANIN TANITIMI VE 75-179 VARAKLARI ARASINDAKİ GAZELLERİN TRANSKRİPSİYONU

1. CİLT

Mehmet Büküm

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Ramazan Sarıçiçek

Diyarbakır 2013

TAAHHÜTNAME

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dicle Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum "Diyarbakır Ziya Gökalp Yazma Eser Kütüphanesindeki 577 Nolu Mecmûanın Tanıtımı ve 75-179 Varakları Arasındaki Gazellerin Transkripsiyonu" adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım. Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

☐ Tezim/Raporum sadece Dicle Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

☒ Tezimin/Raporumun 2 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

30/06/2013

Mehmet Büküm

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

Diyarbakır Ziya Gökalp Yazma Eser Kütüphanesindeki 577 Nolu Mecmûa'nın Tanıtımı ve 75-179 Varakları Arasındaki Gazellerin Transkripsiyonu adlı Yüksek Lisans tezi, Dicle Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi'ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan
Mehmet Büküm

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Ramazan Sarıçiçek

KABUL VE ONAY

Mehmet Büküm tarafından hazırlanan Diyarbakır Ziya Gökalp Yazma Eser Kütüphanesindeki 577 Nolu Mecmûanın Tanıtımı ve 75-179 Varakları Arasındaki Gazellerin Transkripsiyonu adındaki çalışma, 24/06/2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jürimiz tarafından İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, Türk İslam Edebiyatı Bilim Dalında **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Doç. Dr. İdris Kadıoğlu (Başkan)

Yrd. Doç. Dr. Ramazan Sarıçiçek (Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Tanyıldız

Enstitü Müdürü

...../...../20..

ÖNSÖZ

Osmanlı İmparatorluğu hakimiyeti altında en güzel günlerini yaşayan Diyarbakır önemli bir kültür ve medeniyet merkezlerinden biri olmuştur. Diyarbakır, dîvân edebiyatı alanında 40'a yakın şâir yetiştirerek İstanbul, Bursa, Edirne ve Konya'dan sonra en münbit beşinci kültür merkezi olmuştur. Zikredilen ilk dört şehrin Selçuklular ve Osmanlı İmparatorluğu'na başkentlik etmesi aslında Diyarbakır'ın ne kadar önemli bir kültür merkezi olduğunu daha iyi îzâh eder.

Yukarıda anlatılanlardan hareketle tezimizde amacımız aslında Diyarbakır'ın Türk Edebiyâtı Tarihi için ne kadar önemli bir kültür merkezi olduğunu bir kez daha gözler önüne sermektir; zira tezin kaynağı olan şiir mecmûası Diyarbakırlı şâirlerin yoğunlukta olduğu bir mecmûadır. Tezkirelerde ve kaynaklarda isimleri zikredilen şâirlere ait bazı şiirlerin ilk defa tarafımızdan okunması edebiyât tarihimiz için önemli bir hizmettir.

Tez çalışmamızda, Diyarbakır Ziya Gökalp Yazma Eser Kütüphanesi'ndeki 577 Nolu Mecmûa'nın 75a-179b varakları arasındaki gazelleri transkribe etmeye çalıştık. Böyle bir sınırlandırma yapmamızın iki sebebi vardı: Birincisi 75a-179b varakları dışındaki bölümlerin zaten dîvânları basılan ve üzerinde çalışma yapılan bazı şâirlerin gazel ve kasidelerinin oluşturduğu şiirlerden meydana gelmesiydi. İkinci sebep ise; bu kadar yoğun şiirin olduğu bir mecmûayı tek başına bizim transkribe etmemizin pek mümkün olmamasıydı.

Çalışmamızda öncelikle mecmûanın bütünü hakkında detaylı bilgiler verdik. Tezimizin sınırları dışında kalan varaklar arasında hangi şâirlerin hangi türde şiirler yazmış olduklarını dile getirdik.

Mecmûanın 75a-179b varakları arasındaki gazellerle ilgili detaylı istatistikler hazırlayıp hangi şâire ait kaç şiir olduğunu, mecmûada hangi yüzyılların ve hangi şehirlerin ağırlıkta olduğunu, okuduğumuz kısımlarda hangi aruz kalıplarının kaç şiirde kaç kere kullanıldığını tablolar halinde detaylı olarak sunduk. Gazellerin içinde şâirlerin birbirlerine nazîre olarak yazdıkları şiirleri tesbit ederek ekler bölümündeki dizinde

bunları gösterdik. Daha sonra metin bölümünde 557 gazeli transkribe ettik. Çalışmamızın sonuna şâir adları indeksi, dizin ve orijinal metni ekledik.

Çalışmamız sırasında bize yol gösteren ve metinleri okumamda yardımcı olan Hocam Yrd. Doç. Dr. Ramazan SARIÇİÇEK'e, metindeki Farsça şiirlerde yardımlarını esirgemeyen ve değerli görüşlerinden istifade ettiğim Yrd. Doç. Dr. Ahmet TANYILDIZ Hocam'a, Emîrî'nin şiirleri hakkında yardımlarından dolayı Prof. Dr. Mahmut KAPLAN ve Hüseyin ALPSOY'a teşşekkür ederiz.

Mehmet BÜKÜM

Diyarbakır 2013

ÖZET

Kelime anlamı olarak bir araya getirilmiş, toplanmış anlamına gelen mecmûa; edebiyâtta ise belli amaçlar için bir araya getirilmiş şiir ve yazıların bir araya getirildiği eserlerdir. Konularına göre çok sayıda mecmûa vardır. Bunlardan en dikkat çekici olanı şiir mecmûalarıdır. Şiir mecmûaları bir bakıma günümüzdeki şiir antolojilerinin eski hâlidir. Şiir mecmûaları yazıldıkları yüzyılın şiir zevki ve beğenileri hakkında bir kanaat sahibi olmamızı sağlar.

Eski Türk Edebiyâtı alanında özellikle şâirlerin dîvân adı verilen ve şiirlerini bir araya getirdiği eserler o kadar çok araştırma ve inceleme konusu hâline geldi ki artık üzerinde çalışılacak kayda değer pek dîvân kalmadığı söylenebilir. Bu da araştırmacıları birçoğu kütüphanelerde daha dokunulmamış mecmûalara yöneltti. Mecmûalar edebiyât tarihi açısından daha sağlam değerlendirmelerde bulunmak için kesinlikle başvurulması gereken kaynaklardır. Tezkirelerin çoğunda ayrıntılara inilmeden birçok şâir için belli kalıpların dışına çıkılmadan yapılan değerlendirmeler mecmûalar aracılığıyla daha sağlam değerlendirmelere dönüşebilir. Mecmûalar dîvân sahibi olmayıp şiirleri olan birçok şâirin tanınmasını sağlar, ve yazıldığı dönemin edebiyât ve sanat zevkinin belirlenmesinde önemli roller üstlenir.

Üzerinde çalıştığımız mecmûa 15. yüzyıldan başlayıp 19. yüzyıla kadarki bir zaman yalpazesinde özellikle Diyarbakırlı şâirlere ait şiirlerin yoğunlukta olduğu bir şiir mecmûasıdır. Bu mecmûada tezkirelerde adı geçen ve hakkında pek bilgi olmayan şâirlerin yanında, Nâbî, Fuzûlî, Bağdâtlı Rûhi; Yavuz Sultân Selim, Şah İsmâil gibi meşhur şâirlerin bile dîvânlarında bulunmayan bazı şiirleri de ihtiva etmesi bakımından son derece önemli bir eserdir.

Anahtar Sözcükler

Eski Türk Edebiyâtı, Mecmûa, Şiir, Şiir Mecmûaları

ABSTRACT

In its lexical meaning, Mecmûa means to be gathered or collected but in literary terms it refers to the works of literature involving poetry and prose that are gathered together for a certain purpose. According to their themes there are lots of Mecmûa but among them, the most prominent one is poetry Mecmûa. Poetry Mecmûa, in a sense, is an older version of today's poetry anthologies and it provides us with an opinion related to the taste and quality of poetry of the century when it was written.

In the field of old Turkish literature the works called Dîvân in which the poets bring all their poems together, particularly become the subject of research and examination so many times that there remains almost no noteworthy Dîvân which is not studied. Therefore, researchers begin to pay attention to several untouched Mecmûa in the libraries. In order to make more credible remarks in respect to the history of literature, Mecmûa is the source which should certainly be applied. In most of the Tezkire, the examinations which are made superficially for several poets within certain limits turn into more reliable ones by means of Mecmûa. Lots of poets who have not divan but have poems become well-known thanks to Mecmûa which also takes a great role in determining the literature and art taste of its period.

The Mecmûa which I have been studying is the one concerning mainly the poets from Diyarbakır between the dates, 15th century and 19th century. It is a very important work related not only to the unfamiliar poets mentioned in Tezkire but also to the famous poets such as Nâbî, Fuzûlî, Rûhî from Baghdad, Yavuz Sultân Selîm, Shah İsmail, and even to the poems which are not found in the divan of the historical personages.

Key Words

Old Turkish Literature, Mecmua, Poetry, Poetry Mecmua

İÇİNDEKİLER

1. CİLT

Sayfa No.

ÖNSÖZ ..... **i**

ÖZET ..... **iii**

ABSTRACT ..... **iv**

İÇİNDEKİLER ..... **v**

KISALTMALAR ..... **xii**

TABLO LİSTESİ ..... **xiii**

GİRİŞ **1**

1. BÖLÜM: MECMÛALAR **1**

1.1 MECMÛALAR VE MECMÛALARIN SINIFLANDIRILMASI **1**

1.2 577 NOLU MECMÛANIN TANITIMI **7**

2. BÖLÜM: METİN **22**

2.1 YAZIM SIRASINDA DİKKAT EDİLEN HUSUSLAR **22**

2.2 TRANSKRİPSİYON ALFABESİ **23**

2.3 TRANSKRİPSİYONLU METİN **24**

75a **24**

75b **26**

76a **27**

76b **29**

77a **30**

77b **32**

78a **35**

78b **38**

79a **40**

79b **44**

80a **47**

80b **49**

81a **52**

81b **57**

82a **59**

82b **61**
83a **64**
83b **67**
84a **70**
84b **72**
85a **75**
85b **77**
86a **79**
86b **80**
87a **82**
87b **84**
88a **88**
88b **90**
89a **92**
89b **94**
90a **97**
90b **99**
91a **101**
91b **102**
92a **104**
92b **106**
93a **109**
93b **112**
94a **116**
94b **118**
95a **121**
95b **125**
96a **126**
96b **129**
97a **131**
97b **135**
98a **136**
98b **139**
100a **143**
100b **146**

101a **148**
101b **149**
102a **152**
102b **154**
103a **157**
103b **159**
104a **162**
104b **164**
105a **166**
105b **168**
106a **170**
106b **172**
107a **173**
107b **176**
108a **178**
108b **182**
109a **186**
109b **190**
110a **192**
110b **194**
111a **196**
111b **198**
112a **200**
112b **203**
113a **205**
113b **206**
114a **208**
114b **210**
115a **214**
115b **216**
116a **217**
116b **220**
117a **223**
117b **227**
118a **229**

118b **232**
119a **234**
119b **235**
120a **237**
120b **240**
121a **244**
122a **246**
122b **250**
123a **253**
123b **255**
127b **257**
129b **258**
130a **258**
130b **261**
131a **264**
131b **267**
132a **270**
133a **271**
133b **274**
134a **277**
134b **280**
135a **282**
136b **282**
137a **284**
137b **285**
138b **289**
140b **291**
141a **294**
141b **297**
142a **299**
142b **301**
143a **305**
143a **305**
144a **309**
145a **310**

145b **313**
146a **315**
146b **317**
147a **318**
148a **322**
148b **324**
149a **326**
149b **328**
150a **330**
150b **332**
151a **334**
151b **336**
152a **338**
152b **340**
153a **342**
153b **345**
154a **347**
154b **350**
155a **351**
155b **352**
156a **353**
156b **355**

2. CİLT

157a **358**
157b **360**
158a **363**
158b **366**
159a **366**
159b **368**
160a **370**
160b **372**
161a **374**

161b **376**
162a **379**
162b **381**
163a **383**
163b **386**
164a **387**
164b **389**
165a **389**
165b **390**
166a **392**
167b **392**
168a **395**
168b **395**
169a **397**
169b **400**
170a **401**
170b **403**
171a **405**
171b **407**
172a **409**
172b **411**
173a **413**
173b **414**
174a **416**
174b **419**
175a **421**
175b **425**
176a **429**
176b **432**
177b **434**
178b **435**
179a **436**
179b **438**
3. BÖLÜM **440**
3.1 SONUÇ **440**

KAYNAKÇA **442**
ŞAİR ADLARI İNDEKSİ **448**
EK 1- DİZİN **450**
EK 2 – TIPKIBASIM **521**

KISALTMALAR

age. Adı Geçen Eser
bk. Bakınız
s. Sayfa
yy. Yüzyıl
M.Ö. Milattan Önce
M. Milâdî Takvim
H. Hicrî Takvim
R. Rûmî Takvim
gz. Gazel
vr. Varak
hzl. Hazırlayan
? Hatalı Okunması Muhtemel Sözcük
********* Metinde Fiziksel Yıpranmalardan Dolayı Okunamayan Yerler

TABLO LİSTESİ

Sayfa No.

TABLO 1: Tarih DönüştürmeTablosu..……8

TABLO 2: Tarih Dönüştürme Tablosu...……..…….....8

TABLO 3: Tarih Dönüştürme Tablosu…….....…..9

TABLO 4: 75a – 179b Varakları Arasındaki Gazellerin Şair Dağılımı…..…...……16

TABLO 5: 75a – 179b Varakları Arasındaki Gazellerin Aruz Ölçüsü Dağılımı ….....18

TABLO 6: 75a – 179b Varakları Arasındaki Gazellerin Yüzyıllara Göre Dağılımı.....18

TABLO 7: 75a – 179b Varakları Arasındaki Şairlerin Memleket Dağılımı…….....19

TABLO 8: Transkripsiyon Alfabesi …….……...…….....23

TABLO 9: Dizin…….....……..……..450

GİRİŞ

1. BÖLÜM: MECMÛALAR

1.1 MECMÛALAR VE MECMÛALARIN SINIFLANDIRILMASI

Arapça'da cem fillinin ismi mefûlü olan mecmûa sözcüğü, kelime anlamı olarak toplanıp bir araya getirilmiş şeylerin bütünü manasına gelir. Edebiyâtta ise; belli bir amaç güderek bir yada birden çok şâir veya yazarın nesir ve şiirlerini bazen de her ikisini biraraya getiren eserdir. Mecmûalar bir kişinin kaleminden tertib edilebileceği gibi birden çok kişi tarafından da tertib edilebilir.

Anadolu sahasında ilk örneklerine XV. yüzyılın başlarında rastlanan şiir mecmûaları beğenilen, tanzîr edilen manzûmeleri, çeşitli sebeplerle dîvânlara alınmamış şiirleri de barındırması yönüyle son derece önemli kaynaklardır.[1]

Mecmûalar, derlendikleri dönemin beğenilerini, beğenilen şâirlerini ve şiirlerini ortaya koymaktadırlar. Yine şiir ve sanata ilginin toplumdaki yaygınlık alanlarını göstermeleri bakımından da edebiyat tarihimiz için önemlidirler. Ayrıca kaybolduğu sanılan bazı eserleri; divanı bulunmayan ya da başka kaynaklarda adı geçmeyen şâirlerin şiirlerini ihtiva edebilmektedirler. Bu yüzden mecmûalar hem Divan neşirlerinde, hem de karşılaştırmalı çalışmalarda önemli bir başvuru kaynağı niteliğinde eserlerdir.[2]

Mecmûalar üzerine ilk tasnifi yapan Âgâh Sırrı Levend mecmûaları türlerine göre şu şekilde sınıflandırır:

a) Nazîreler mecmûaları.
b) Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmûaları.

---

[1] Ahmet Tanyıldız, "Şiir Mecmûalarının Neşri Hakkinda", **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Cilt 5, Sayı 21, (İlkbahar 2012), s. 224.
[2] Ramazan Sarıçiçek, "Diyarbakır İhtisas Kütüphanesinde Bir Şiir Mecmûası", **Turkish Studies,** Cilt 8, Sayı 1, (Kış 2013), s. 428.

c) Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmûalar.
d) Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmûalar.
e) Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları, özel mektupları kapsayan mecmûalardır.[1]

Tez çalışmama kaynaklık eden mecmûa ise yukarıdaki sınıflandırmanın b maddesine uyan seçme şiir mecmâsıdır.

Mecmûaların sınıflandırılması konusunda Âgâh Sırrı Levend, genel bir sınıflandırma oluşturmuşsa da bu sınıflandırmanın, türler açısından çok çeşitlilik arzeden mecmûların sınıflandırmasında yetersiz olduğu âşikârdır. Bu konuda Prof. Dr. Atabey Kılıç'ın kapsamlı bir sınıflandırması vardır:[2]

1) Cilt ve Tertip Hususiyetleri Bakımından

- Cönkler
- Mecmûalar
    - Tertip Durumuna Göre Mecmûalar
        - Mürettep Mecmûalar
        - Mürettep Olmayan Mecmûalar
    - Mürettib Durumuna Göre Mecmûalar
        - Mürettibi Bilinen Mecmûalar
        - Mürettibi Bilinmeyen Mecmûalar
    - Aynı Zümreye Mensub Şahsiyetlerin Eserlerinin Toplandığı Mecmûalar.

2) Şekil Bakımından

- Manzûm Metinler Mecmûaları
    - Kaside Mecmûaları

1 Agâh Sırrı Levend, **Türk Edebiyatı Tarihi I. Cilt**, 5. Baskı, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2008, s. 166.
[2] Atabey Kılıç, "Mecmûa Tasnifine Dair**", Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı,** Tarih (03-05-2011), İstanbul, s. 75-96.

        - Gazel Mecmûaları
        - Nazire Mecmûaları
        - Mu^{c}ammâ Mecmûaları
        - Manzûm Lugât Mecmûaları
        - İlahî Mecmûaları
        - Şehrengîz Mecmûaları
        - Na^{c}t Mecmûaları
        - Hilye Mecmûaları
        - Mi^{c}râciye Mecmûaları
        - Mersiye Mecmûaları
        - Çeşitli Mesnevilerden Seçkileri Barındıran Mecmûalar
        - Güfte Mecmûaları
        - Müstezâd Mecmûaları
        - Tarih Mecmûaları
        - Musammat Mecmûaları
        - Kıt^{c}a Ve Rubâ^{c}i Mecmûaları
        - Dîvân Mecmûaları
- Mensur Metinler Mecmûaları
    - Lugaz Mecmûaları
    - Fetva Mecmûaları
    - Tefsir Mecmûaları
    - Şerh Mecmûaları
    - Sakk Mecmûaları
    - Mekan Tasvirlerini İçeren Mecmûalar
    - Münşe$^{\circ}$ât Mecmûaları
    - Tek Şahsa Ait İnşa örneklerinden Oluşan Münşe$^{\circ}$ât Mecmûaları
- Karışık Manzûm ve Mensur Mecmûalar
    - Fevâyid ve Eş^{c}âr Mecmûaları
    - Farklı Türleri Barındıran Mecmûaları

3) Dil Bakımından

- Arapça Mecmûalar
- Farsça Mecmûlar
- Türkçe Mecmûlaar
- Çok Dilli Mecmûalar

4) Muhteva Bakımından Mecmûalar

- Din
- Tasavvuf
- İlm-i Nücûm / Fal ve Remil
- Hikâye / Latîfe
- Hezel ve Hiciv
- Edviye
- Mûsıkî
- Hat ve Kitâbet
- Şahısların Tertib Ettiği veya Şahıslar İçin Tertib Edilen Mecmûalar.

Bu konuda sınıflandırmasını önemli gördüğümüz diğer kişi Mehmet Gürbüz'dür. Yaptığı sınıflandırma çok detaylı olmasa da alternatif bir sınıflandırma olarak kabul edilebilir:[1]

1) Şiirlerin Özelliklerine Göre Oluşturulan Şiir Mecmûaları

- Gazel
- Kaside
- Müstezâd
- Matla
- Beyit
- Mısra
- Farklı Nazım Şekilleriyle Yazılmış Şiirlerden Oluşan Mecmûalar

2) Şiirlerin Konularına Göre Oluşturulan Şiir Mecmûaları

[1] Mehmet Gürbüz, "Mecmûa Tasnifine Dair**", Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı,** Tarih (03-05-2011), İstanbul, s. 97-113.

- Tarih
- Naᶜt
- Muᶜammâ
- Lugaz
- Medhiye
- Şehrengîz
- Farklı Konularda Yazılmış Şiirleri İçeren Mecmûalar

3) Nazire Mecmûaları

4) Şâirlerin Aidiyeti / Mensubiyeti Esasına Göre Hazırlanan Mecmûalar

- Aynı Zümreye Mensub Şâirlerin Şiirlerini Toplayan Mecmûalar
- Mevlevî Şâirlerin Şiirlerini Toplayan Mecmûalar
- Hurûfî - Bektâşî Şâirlerin Şiirlerini Toplayan Mecmûalar
- Aynı Coğrafyada ya da Aynı Şehirde Yetişmiş veya Aynı Milliyete Mensub Şâirlerin Şiirlerini Toplayan Mecmûalardır

5) Bir Mensubiyet İlişkisi gözetmeksizin Belirli Şâirlerin Dîvânlarını / Şiirlerini Bir Araya Getirmeyi Amaçlayan Mecmûalar.

Kamil Ali Gıynaş, sistematik bir sınıflandırma yapmasa da mecmûaları yazılış amaçlarına ve nazım şekillerine göre ayırıp mecmûaların türlerini makalesinde dile getirmektedir:

> "Mecmûaların içeriğinde birçok farklı türde ve biçimde eser bulunduğu gibi, tek bir tür ve şekle münhasır mecmûalar da bulunmaktadır. Yaptığımız taramalarda pek çok farklı konu etrafında teşekkül etmiş mecmûalara rastladık. Örneğin, şiir mecmûaları (mecmū'a-i eş'ār), risale mecmûaları (mecmū'atü'r-resā'il), hadis mecmûaları (mecmū'atü'l-ehādīs), fetva mecmûaları (mecmū'a-i fetāvā), dua mecmûaları (mecmū'a-i ed'iye), tarih manzumelerini içeren mecmûalar (mecmū'a-i tevārīh), fevāid mecmûaları (mecmū'a-i fevā'id), hutbe mecmûaları (mecmū'atü'l-huteb), tıpla ilgili mecmûalar (mecmū'a-i tıb, mecmū'a-i mücerrebāt, mecmū'a-i mu'ālece), gizli ilimlerden bahseden

mecmûalar (mecmū'atü'l-havāss, mecmū'a-i cifr ve reml, mecmū'a-i ilm-i nücūm, mecmū'a-i tılısmāt, mecmū'a-i melāhīm, mecmū'a-i vefk), letaif mecmûaları (mecmū'atü'l-letā'if), zikir ve evrâd mecmûaları (mecmū'a-i zikr ü evrād), hikâye mecmûaları (mecmū'a-i hikāyāt), münşe'ât mecmûaları (mecmū'a-i münşe'āt), müzikle ilgili mecmûalar (mecmū'a-i beste ve semā'ī, mecmū'a-i mūsikī, mecmū'a-i ilāhiyyāt, mecmū'a-i sāz u söz), mektup mecmûaları (mecmū'a-i mekātib), müsvedde mecmûaları (mecmū'a-i müsevvedāt), ilām mecmûaları (mecmū'a-i sukūk), söz, deyiş mecmûaları (mecmū'a-i makālāt), hadis ve tefsir benzeri kaynaklardan edinilen dinī bilgilerin yer aldığı mecmûalar (mecmū'a-i menkūlāt) bunlardan bazılarıdır.

Özellikle klāsik şiirimize ait türler ve nazım şekillerine mahsus manzumelerin toplandığı mecmûalar da bulunmaktadır: Kaside mecmûaları (mecmū'atü'l-kasā'id), naat mecmûaları (mecmū'atü'n-nu'ūt), gazel mecmûaları (mecmū'a-i gazeliyāt), nazire mecmûaları (mecmū'atü'n-nezā'ir), rubai mecmûaları (mecmū'a-i rubā'iyāt), terkīb-i bend mecmûaları (mecmū'a-i terkīb-i bend), tercī-i bend mecmûaları (mecmū'a-i tercī-i bend), sadece müstakil beyitler bulunan mecmûalar (mecmū'a-i ebyāt), birden çok şâirin dîvânlarını barındıran mecmûalar (mecmū'atü'd-devāvīn) gibi. Ayrıca bazı mecmûaların derleyicilerinin adıyla anıldığı (Münşe'āt-ı Ferīdūn, Pervāne Bey Mecmū'ası vb.), bazılarının özel adları olduğu (Cāmi'u'-n-nezā'ir vb.) görülmektedir." [1]

1 Kamil Ali Gıynaş, "Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası", **Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**. Sayı 25, 2011, s. 245-260.

1.2 577 NOLU MECMÛANIN TANITIMI

Tez çalışmamın konusu olan mecmûanın http://yazmalar.gov.tr web sitesindeki bilgileri aşağıdaki şekildedir:

Arşiv Numarası: 21 Hk 577

Eser Adı: Mecmüâtü Eşâr

Dili: Türkçe

Bulunduğu Yer: Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi

Koleksiyon: Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi

Özellikleri: Boyut (Dış-İç) 210x120-180x90 mm. , Yaprak: 1b-280b, Satır:17, Yazı Türü: Talik, Kağıt türü: Cedid renkli

Notlar: Kahverengi meşin cilt. Sol deffe yok.

Mecmûanın tam olarak ne zaman ve kim tarafından tertib edildiği mecmûada net olarak ifade edilmese de mecmûanın 3 yerinde tarihî bilgilere rastlamaktayız.

Tarih ve yer bilgisi yazılmış birinci ibareye mecmûanın 69. varağının a yüzünde müstezâd nazım biçimiyle yazılmış bir şiirin altında rastlamaktayız. Resme bakıldığında Muhammed (Mehmed) Cemâl? Paşa imzasının ortada olduğu, sağ tarafta Rûmî takvime göre **22 Kânun-ı evvel (12)83** ve sol tarfta Hicrî takvime göre **9 Ramazan (12)84** ibarelerini görürüz. Alt kısımda **"ᶜAn Erzincān"** yer ibaresini görmekteyiz.

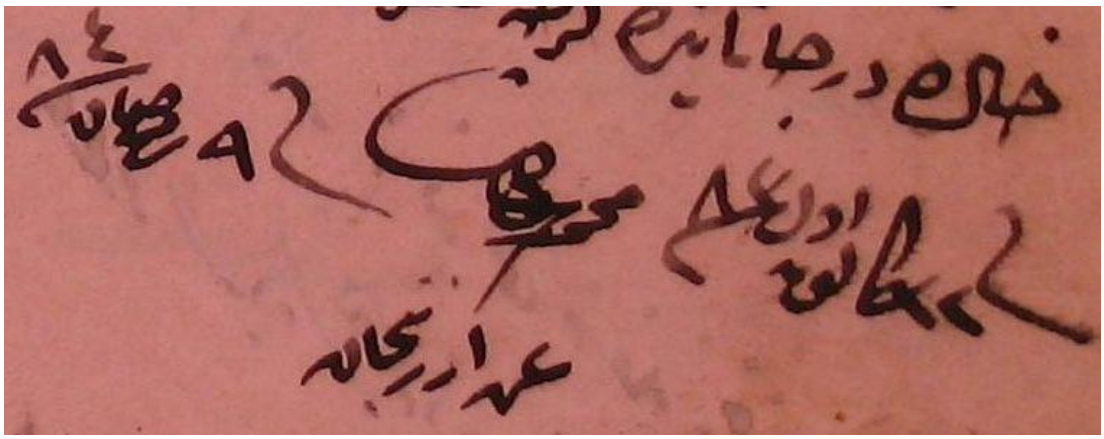

Tablo 1: Tarih Dönüştürme Tablosu (M. / H. / R.)

	Milâdî	**Hicrî**	**Rûmî**
Gün	4	9	23
Ay	Ocak	Ramazan	Kanunuevvel
Yıl	1868	1284	1283
Gün Adı		Cumartesi	

Diğer tarih kaydına ise 238. varağın a yüzünde rastlamaktayız. Bu sayfanın başında **"Trabzon Telgrafhanesi muhabere memurlarından Hacı Kâzım Efendi'nin nutkudur."** Başlıklı bir ibareden sonra numaralandırılmış 13 beyit ve altta şu tarih ibaresi eklenmiştir.

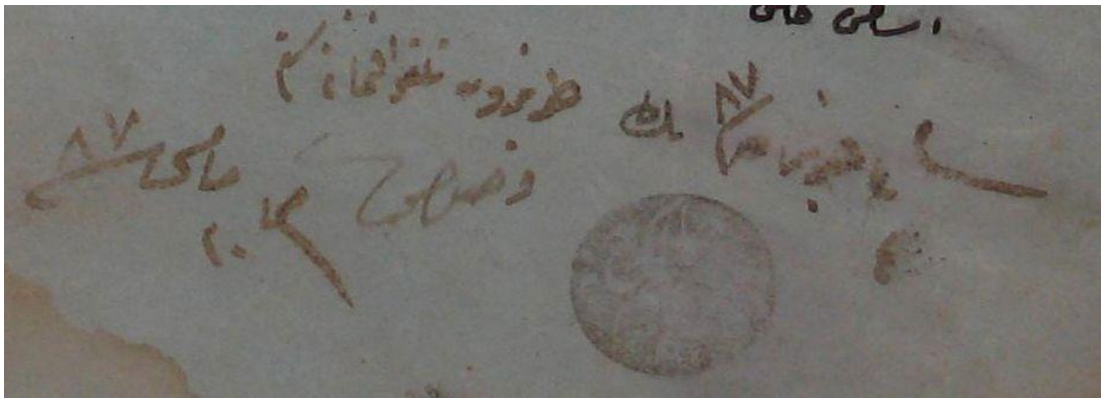

Yukarıdaki resimden anladığımız kadarıyla Rûmî takvimle 20 Mayıs 12(87) tarihinde Trabzon Telgrafhanesi'ne gönderilen şiir mecmûası, Rûmî takvimle 4 Haziran (12)87'de oraya varmıştır (vusulü ibaresinden anlaşılmaktadır).

Tablo 2: Tarih Dönüştürme Tablosu (M. / H. / R.)

	Milâdî	**Hicrî**	**Rûmî**
Gün	1	12	20
Ay	Haziran	Rabiulevvel	Mayıs
Yıl	1871	1288	1287
Gün Adı		Perşembe	

Son tarih kaydı ise mecmûanın son sayfasına (280a) atılmıştır. Koca Rağıb Paşa'nın dîvânından alınan gazellerin bitimine şu tarih eklenmiştir.

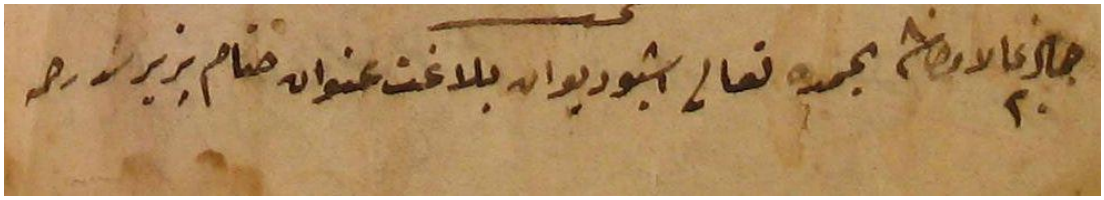

Notu şu şekilde transkribe edebiliriz: “ **20 Kânun-ı Evvel (12)80 bi-ḥamdihi Taᶜālā işbu dīvān-ı belāġat-ᶜünvān ḫitām-peẕīr şūd raḥimehu**“.

Tablo 3: Tarih Dönüştürme Tablosu (M. / H. / R.)

	Milâdî	**Hicrî**	**Rûmî**
Gün	1	3	20
Ay	Ocak	Şaban	Kanunuevvel
Yıl	1865	1281	1280
Gün Adı		Pazar	

Tarihlere Miladî takvime göre sırayla bakacak olursak ilk tarih **1868**’i, ikinci tarih **1871**’i ve son tarih ise ise **1865**’i göstermektedir. Bundan Koca Rāğıb Paşa’nın gazellerinin sonradan eklendiği kanaatine varmaktayız.

Mecmûaya dikkatle bakıldığı zaman yazı karakterlerinin farklı olduğu görülmektedir. Bu da mecmuanın birkaç kişi tarafından tertib edildiğini göstermektedir. Anladığım kadarıyla; bu mecmûa, 1860-1870 yıllarında birkaç kişinin kaleminden çıkmıştır.

Tezimin kaynağı olan mecmûa, Diyarbakır Ziya Gökalp Yazma Eser kütüphanesi’nde 577 numarayla kayıtlı olup 280 varaktan oluşmaktadır. Mecmûa tek nüsha halindedir. Aşağıda ayrıntılı olarak tanıtacağım mecmûanın en önemli kısmı benim de çalışmamın kaynağı olan 75a ilâ 179b varakları arasındaki bölümdür; çünkü bu bölüm seçme şiirlerden oluşmakta ve bu bölümdeki şiirler yazıldıkları yüzyılın şiir ve sanat zevkini yansıtmaktadır. Bu bölüm dışındaki bölümlerde **Diyarbakırlı Lebīb**, **Fıtnat Hanım**, **Çelebi-zāde ᶜĀsım**, **Arpaemīni-zāde Sāmī**, **Koca Rāġıb Paşa**, **Diyarbakırlı Ḥāmī** adlı şâirlerin dîvânlarındaki gazel ve kasideler yer almaktadır. Zikredilen şairlerin hepsinin dîvânları ya tez konusu yapılarak çalışılmış ya da kitap olarak basılmıştır. Yapılan çalışmalar ve hazırlanan kitaplar çalışmamızın kaynakça bölümünden görülebilir.

Çalışmam, 75a ilâ 179b varakları arasındaki şiirlerden sadece gazellerle sınırlandırılmıştır. Diğer nazım türleri ise dikkate alınmamıştır. Bölümdeki şiirlerin bazıları nazîre şeklindedir ve bunlar da mecmûanın özet tablosunda gösterilmiştir (bk. Ek 1 – Dizin). Zikredilen varaklar arasındaki bölümlerde okunan gazel sayısı 557'dir.

Mecmûadaki gazellerin kafiye ve redifleri mürettep dîvânlardaki gibi yer yer Arap alfabesindeki sıralamaya uysa da tamamen düzenli gitmemiştir. (bk. Ek 1 – Dizin)

Mecmûanın 1. varağının b yüzünde ünlü şâir **Nesîmî**'nin bir gazeli yer almaktadır. Şevket Beysanoğlu[1], Ali Emîrî ve Âşık Çelebi'yi kaynak göstererek Nesîmî'yi Diyarbakırlı kabul eder.

Mecmûanın 2a ilâ 46a varakları arasındaki bölümleri Diyarbakırlı şâir **Lebîb**'in gazellerine ayrılmıştır. İdris Kadıoğlu, doktora çalışmasında Lebîb'in dîvânını çalışarak doktora çalışmasını daha sonra kitap olarak[2] basmıştır. Orhan Kurtoğlu da doktora çalışmasında[3] **Lebîb**'in dîvânını çalışmıştır.

Mecmûanın 47a ilâ 63b varakları Diyarbakırlı **Şaʿbān Kāmī Efendi**'nin şiirleri için ayrılmıştır.

64. varağın a yüzünde birkaç müfred ve **Muḥrik** mahlaslı bir şâirin 1 gazeli; b yüzünde **Ḥāmī** ve **Fużūlī**'ye ait birer gazel yer almaktadır.

65. varağın a yüzünde mahlasları olmayan 3 adet gazele rastlamaktayız. Aynı varağın b Yüzünde **Şükrī** mahlasıyla 2 adet gazel ve **Ḥamīd** mahlasıyla bir gazel bulunmaktadır.

66,67 ve 68. varaklarda boş kalmış sayfalara ve yazmaya başlanıp vazgeçilmiş birkaç şiire rastlanmaktadır.

---

[1] Şevket Beysanoğlu , **Diyarbakırlı Fikir ve Sanat Adamları Birinci Cilt**, İkinci Baskı, San Matbaası, Ankara 1996, s. 28.
[2] İdris Kadıoğlu, **Diyabekirli Lebîb Dîvânı**, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Yayını, Malatya, 2005.
[3] Orhan Kurtoğlu, "Lebîb Dîvânı", (**Doktora Tezi**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004).

69. varağın a yüzünde 1 müstezad ve birkaç beyit bulunmaktadır. Aynı varağın b yüzünde **Haḳḳī'**ya ait bir şiir görülmektedir.

70. varağın a yüzünde **Ṣıdḳī** mahlaslı bir şâirin **Fāʾiz** adlı bir şâirin gazelini tahmîs ettiği görülür. Aynı varağın b yüzünde **Fāʾiz** mahlaslı bir şâire ait 3 gazele rastlanmaktadır.

71. varağın a yüzünde **Fāiz** ve **Ġāfilī** mahlaslı şâirlere ait birer gazel bulunmaktadır. Aynı varağın b yüzünde **Bāḳī** ve **Nābī** mahlaslı birer gazele rastlanmaktadır.

72. varağın a yüzünde **Sırrī** ve **Ḥāfıẓ** mahlaslı şâirlerin birer gazeli; b yüzünde **Nuṣret** mahlası bir şâirin **Ḥāfıẓ** mahlaslı bir şâirin gazeline yaptığı tahmis görülür.

73 ilâ 88 varakları arasında arada başka şiirler olmakla beraber **Küçük Çelebi-zāde ʿĀsım**'ın 66 gazeline yer verilmiştir. Bu şiirlerden biri Farsça'dır. 74. varağın a yüzünde **Sünbül-zāde Vehbī**'ye ait bir gazel vardır.

99. varağın a yüzünde **Enderunlu Vāsıf**'ın ve b yüzünde **Rıfʿat Efendi**'nin (Rıfʿat Ḥasan Ḳusurī) birer müseddesi ve **Enderunlu Vāṣıf**'ın bir muhammesi yer almaktadır.

113. varağın a yüzünde bir adet murabbâ ve b yüzünde **Nedīm**'in bir şarkısı yer almaktadır.

115. varağın b yüzünde **Leylā Hanım**'a ait bir tercî-i bend bulunmaktadır.

119. varağın a yüzünde **Esʿad** mahlaslı bir şâirin 1 müseddesi ve 1 adet de müfredi yer almaktadır.

124. varağın a ve b yüzlerinde **Osmān Nūrī Paşa**'nın 2 tercî-i bendi vardır. B yüzündeki tercī-i bend 125. varağın a yüzüne sarkmıştır.

125. varağın a yüzünde **Sāmī** mahlasıyla 2 adet naat bulunmaktadır. 125. varağın b yüzünden başlayıp 126. varağın a yüzünün bitimine kadar **Ṣanāyī** mahlasılı bir şâirin tercî-i bendi bulunmaktadır.

126. varağın b yüzünde ve 127. varağın a yüzünde **Pertev** mahlaslı 2 adet münacâat yer almaktadır.

128. varağın b yüzünde **Vaṣfī** mahlaslı 1 muhammes yer almaktadır.

129. varağın a yüzünde **Nigāhī Baba Āmidī**'ye ait olduğu bildirilen 1 müsemmen yer almaktadır. 129. varağın b yüzünde **Koca Rāġıb**'ın **Nābī**'nin bir gazeline yaptığı bir tahmîs görülmektedir.

132. varağın a yüzünden başlayıp b yüzünde devam eden bölümde **Nuṣret** mahlaslı bir şâir, **Muḫlīs** mahlaslı bir şâirin gazelini tahmîs etmiştir. Ayrıca 132. Varağın b yüzünde **Ṣıdkī** mahlaslı şâir **Bāḳī**'nin bir gazelini tahmîs etmiştir.

135. varağın a yüzünde **Vehbī**'nin 1 adet; ve b yüzünde de **Pertev** ve **Nedīm**'in birer müstezâdına yer verilmiştir.

136. varağın a yüzünde **Pertev** mahlaslı bir şâirin **Ġālib** mahlaslı bir şâirin şiirine tahmîs yaptığı görülmektedir.

138. varağın a yünde **Fehīm** mahlaslı bir şâirin 1 muaşşerine rastlamaktayız.

139. varağın a ve b yüzü boyunca devam edip 140. varağın a yüzünde biten **Nūrī** mahlasıyla bir terkîb-i bende rastlamaktayız.

140. varağın a ve b yüzlerinde **Vāṣıf Paşa**'ya ait olan bir tahmîse rastlanmaktadır.

143. varağın a yüzünde **Ṣadıḳ** mahlaslı bir şâirin 1 müseddesi yer almaktadır.

144. varağın a yüzünde **Nābī**'nin **Bahāyī** mahlaslı bir şâirin gazelini tahmîs ettiği görülmektedir. 144. varağın b yüzünde **ʿİzzet Paşa**'nın bir gazelinin **Rıfʿat Efendi** tarafından tahmîs edildiği görülmektedir.

154. varağın b yüzünde **Ümerā** (أمرا) adlı bir şâirin 1 müseddesi yer almaktadır.

155. varağın b yüzünde **Nigāhī Baba Āmidī**'ye ait 1 müseddes yer almaktadır.

158. varağın b yüzünde **Nesīmī**, **ʿAbużer** ve **Ḫalvetī** mahlaslı şâirlere ait birer ilahî yer almaktadır.

164. varağın b yüzünde **Nābī**'nin bir gazeli tahmîs edilmiştir.

166. varağın a yüzünde **Ẕihnī** mahlaslı bir şâirin 1 müseddesine ve 1 müfredine rastlanmaktadır. 166. varağın b yüzünde **Rıfʿat Efendi**'ye ait 1 müseddese ve **Nedīm**'e ait 1 şarkıya rastlanmaktadır.

167. varağın a yüzünden başlayıp b yüzünde biten **Nedīm**'e ait bir müseddese rastlanmaktadır.

168. varağın a yüzünde **ʿAlī Rıżā Paşa**'ya ait bir gazelin **ʿOsmān Nūrī Paşa** tarafından tahmîs edildiği belirtilmektedir.

173. varağın a yüzünde **Ḥāfıż** mahlaslı bir şâirin **ʿOsmān Nūrī Paşa**'ya ait bir gazeli tahmîs ettiği görülmektedir.

177. varağın a yüzünde biri **Fażıl** mahlaslı bir şâire ait olmak üzere 5 adet şarkıya rastlanmaktadır. 177. Varağın b yüzünde biri **ʿĀşıḳ** diğeri **Rāşid** mahlaslı şâirlere ait birer şarkıya rastlanmaktadır.

178. varağın a yüzünde **Diyarbakırlı Cāmī'**ye[1] ait bir gazelin Diyarbakırlı **ʿAzmī** tarafından tahmîs edildiği görülmektedir. 178. Varağın b yüzünde **Diyarbakırlı Cāmī**'ye ait bir gazelin **Ḫālid**[2] mahlaslı bir şâir tarafından tahmîs edildiği görülmektedir.

[1] Şevket Beysanoğlu**, Diyarbakırlı Fikir ve Sanat Adamları Birinci Cilt,** İkinci Baskı, San Matbaası, Ankara 1996, s. 234.
[2] age., s. 166.

179. varağın b yüzünde manzum muʿammâlar yer almaktadır. Ayrıca naʿt tarzında birkaç beyitlik Arapça bir şiire de rastlamaktayız.

Mecmûanın 180a ilâ 208a varakları **Arpaemîni-zâde Sâmî**'nin gazellerine ayrılmıştır.

Mecmûanın 208b ilâ 231b varakları **Diyarbakırlı Ḥâmî**'nin şiirlerine ve kasidelerine ayrılmıştır.

Mecmûanın 232. varağının a yüzünde **Ḥaydar** ve **Cevrî** mahlaslı şâirlerin birer gazeli ve b yüzünde **Kâmî** ve **Fedâyî** mahlaslı şâirlerin birer gazeli bulunmaktadır.

233 varağın a yüzünde **Ṣaḳıb** ve **Emirî** mahlaslı şâirlerin birer gazeli; b yüzünde bir müfred ve **Fużûlî** mahlasıyla yazılmış 2 adet gazel bulunmaktadır.

234. varağın a yüzünde **Fużûlî**, **Nûrî** ve **Nigâhî** mahlaslı şâirlerin birer gazeli görülmektedir. Aynı varağın b yüzünde **Ġarîb** ve **Ḥaydar** mahlaslı iki şâirin birer gazeline rastlanmaktadır.

235. varağın a yüzünde **Fedâyî** mahlaslı bir şâire ait 3 şiir bulunmaktadır. Aynı varağın b yüzünde **Fużûlî** ve **Ġâlib** mahlaslı iki şâirin şiirleri bulunmaktadır.

236. varağın a yüzünde **ʿĀşıḳ** mahlaslı bir şâire ait 2 şiir bulunmaktadır. Aynı varağın b yüzünde **Rüştî** mahlaslı bir şâirin şiirine rastlanmaktadır.

237. varağın a yüzünde **Nuṣûḥî** mahlaslı bir şâire ait 1 şiir bulunmaktadır. Aynı varağın b yüzünde yazılan şiir karalanarak okunmaz hale getirilmiştir.

238. varağın a yüzünde **Kâẓım** mahlaslı bir şâire ait 13 beyitten oluşan ve nutuk olduğu belirtilen bir şiir bulunmaktadır. Aynı varağın b yüzünde ise **Niʿam** mahlaslı bir şâirin **Kâẓım** mahlaslı bir şâire yazdığı bir nazîresi yer almaktadır.

239. varağın a yüzünde **Luzûmî** mahlaslı bir şâirin 1 gazeli ve b yüzünde ise **Nâil** mahlaslı bir şâirin 1 gazeli yer almaktadır.

Mecmûanın 240a ilâ 280a varakları **Koca Râġıb**'ın şiirlerine ayrılmıştır.

Mecmûada kurşun kalemle Diyarbakırlı olan şâirler özellikle belirtilmiştir. Şevket Beysanoğlu yazdığı Diyarbakırlı Fikir ve Sanat Adamları adlı eserde bazı mecmûaları tarayıp Diyarbakırlı şâirlere ait şiirlere yer vermiştir. Okuduğumuz mecmûada Şevket Beysanoğlu'nun da eserine aldığı bazı şiirler yer almaktadır. Bu da kurşun kalemle düşülen notların güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu notlar büyük ihtimalle Diyarbakır hakkında üst düzeyde bilgileri olan, ᶜOsmānlı Türkçesi'ne hâkim olan ve özel bir kütüphaneye sahip Hayati Avşar'a aittir. Kendisinden bir ara Diyarbakır El Yazmaları Kütüphanesi'ndeki el yazmaları kitapların tasnîf edilmesi hakkında yardım alındığı malumumuzdur. Şu anda Hayati Avşar Diyarbakır dışında olduğu ve çok yaşlandığı için verdiğimiz bilgileri teyit edemiyoruz.

Tablo 4: 75a – 179b Varakları Arasındaki Gazellerin Şâir Dağılımı

ŞAİR MAHLASI	ŞİİR SAYISI
Nābī	88
Çelebi-zāde ᶜĀṣım	66
Fıtnat Hanım	55
Nedīm	54
Sünbül-zāde Vehbī	43
Āgāh-ı Āmidī	26
Fużūlī	21
Emīrī-i Āmidī	12
Nefᶜī	11
Pertev Paşa	11
Lebīb-i Āmīdi	11
Bāḳī-i Āmidī	10
Ḥāmī-i Āmidī	9
Bāḳī	8
Baġdātlı Rūḥī	8
Fehīm-i Ḳadīm	7
Enderunlu Vāṣıf	7
Ṣıdḳī-ı Āmidī	6
Ḥāfıẓ-ı Āmidī	6
Rāġıb-ı Āmidī	5
Vecdī (ᶜAbdulbaḳī)	5
Kāmī-i Āmidī (Şaᶜbān Kāmī Efendi)	4
ᶜĀkif Paşa	4
Ḥafīd Paşa	4
Fārıḳ-ı Āmidī	3
Rıfᶜāt	2
Rāif-i Āmidī	2
Fetḥī-i Āmidī	2
ᶜOsmān Nevres	2
Remzī-i Āmidī	2
Ṣabrī	2
Veysī	2
Müştāḳ-ı Bitlisī	2
ᶜAzmī-i Āmidī	2
ᶜOsmān Nurī Paşa	2
Koca Rāġıb	2
Vesīm	2
Bahāyī (Şeyḫulislām Bahāyī)	2
Ṣaḳıb	1
ᶜİzzet	1

Şemᶜī	1
Lütfī-i Āmidī	1
Kāmīl	1
Maḥvī	1
Küşād	1
Aḥmedī	1
Ferdī-i Āmidī	1
Recāyī	1
Fikrī	1
Kāẓım-ı Āmidī	1
Murādī	1
Selīmī (Yavuz Sulṭān Selīm)	1
Mahlassız	1
Şefīḳ	1
Eşrefoğlu Rūmī	1
ᶜUzletī	1
Nācim	1
Raḥmī	1
Nāili-i Ḳadīm	1
Rāsiḫ (Balıkesirli Rāsiḫ)	1
Naᶜīm-i Āmidī	1
Faẓlī	1
Süleymān Nāẓīf	1
Rıżāyī	1
Eyyāmī	1
Cündī	1
Ḥaḳḳī	1
Ṣalāḥī (Ṣalahaddin ᶜUşşāḳī)	1
Nesīmī-i Āmidī	1
Seyfī	1
Nevᶜī	1
Sırrī	1
Ḥakkī	1
Şehrī (ᶜAlī Çelebi)	1
Nigāhī (Nigāhī Baba Āmidī)	1
Şemsī	1
Cizyī	1
Vālī-i Āmidī	1
Ḫān	1
Leylā Hanım	1
Ḫaṭāyī (Şah İsmāᶜil)	1
Mālī-i Āmidī	1
Ẕihnī	1

Meẕāḳī	1
Muḫlīs	1
Genel Toplam	**557**

Tablo 5: 75a – 179b Varakları Arasındaki Gazellerin Aruz Ölçüsü Dağılımı

GAZELLERDE KULLANILAN ARUZ KALIPLARI	KULLANILAN ŞİİR SAYISI
Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	171
Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	124
Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	85
Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	60
Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	51
Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	40
Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün	9
Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Feᶜūlün	4
Mefᶜūlü / Fāᶜilātün / Mefᶜūlü / Fāᶜilātün	2
Mefᶜūlü / Mefāᶜīlün / Mefᶜūlü / Mefāᶜīlün	2
Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün	2
Müfteᶜilün / Mefāᶜilün / Müfteᶜilün / Mefāᶜilün	2
Feᶜilātün / mefāᶜilün / Feᶜilün	2
Müfteᶜīlün / Mefāᶜilün / Müfteᶜīlün / Mefāᶜilün	1
Mefūlü / Fāilün / Mefāīlü / Fāilün	1
Müstefᶜilün / Müstefᶜilün / Müstefᶜilün / Müstefᶜilün	1
Toplam Gazel Sayısı	**557**

Tablo 6: 75a – 179b Varakları Arasındaki Gazellerin Yüzyıllara Göre Dağılımı

YÜZYIL	GAZEL SAYISI
15. yy.	2
16. yy.	40
17. yy.	155
18. yy.	291
19. yy.	40
Tespit Edilemeyen yy.	29
Toplam	**557**

Tablo 7: 75a – 179b Varakları Arasındaki Şâirlerin Memleket Dağılımı

Tesbit Edilemeyen (24)
Aḥmedī
Mahlassız
Cizyī
Cündī
Eyyāmī
Faẓlı
Fikrī
Ḥakkī
Ḫān
ᶜİzzet
Kāmīl
Küşād
Murādī
Nācim
Nevᶜī
Raḥmī
Recāyī
Ṣaḳıb
Seyfī
Şefīḳ
Şemsī
ᶜUzletī
Veysī
Zihnī
Rıżāyī
Yunanistan (1)
Nevres
Yozgat (1)
ᶜĀkif Paşa
Urfa (1)
Nābī
Maraş (1)
Vehbī
Malatya (1)
Şehrī
Kosova (1)
Şemᶜī
Kocaeli (1)
Pertev
İznik (1)

Eşrefoğlu Rūmī
İstanbul (13)
Bahāyī
Bāḳī
Çelebi-zāde ʿĀṣım
Enderunlu Vāṣıf
Fehīm-i Ḳadīm
Fıtnat Hanım
Koca Rāġıb
Leylā Hanım
Nāili-i Ḳadīm
Nedīm
Vecdī
Vesīm
Ṣalāḥī
Irak (3)
Fużūlī
Rūḥī
Ḫaṭāyī
Erzurum (1)
Nefʿī
Diyarbakır (28)
Āgāh
ʿAzmī
Bāḳī-i Āmīdī
Emīrī
Fārıḳ
Ferdī
Fetḥī
Ḥāfız
Ḥafīd Paşa
Ḥaḳḳı
Ḥāmī
Kāmī
Kāẓım
Lebīb
Lütfī
Mālī
Naʿīm
Nāẓīf
Nesīmī
Nigāhī
Nūrī

Rāġıb
Rāif
Remzī
Sabrī
Ṣıdḳī
Sırrı
Vālī
Bosna Hersek (1)
Meẕāḳī
Bolu (1)
Maḥvī
Bitlis (1)
Müştāḳ
Balıkesir (1)
Rāsiḫ
Ankara (1)
Muḫlīs
Amasya (1)
Selīmī
Adıyaman (1)
Rıfᶜāt

2. BÖLÜM: METİN

2.1 YAZIM SIRASINDA DİKKAT EDİLEN HUSUSLAR

1. Farsça vâv-ı ma'dûleler (ᵛ) işaretiyle gösterilmiştir. Ḫᵛāce, ḫᵛāb gibi.
2. Büyük harflerin yazımında Türk Dil Kurumu'nun İmlâ Kılavuzu'na (Ankara 1996) uyulmuştur.
3. Prof. Dr. İsmal Ünver'in makalesi[1] dikkate alınarak Arapça ve özellikle Farsça sözcüklerin başına gelen ekler tire (-) işaretiyle ayrılmış olup sözcüklerin sonuna gelen yapım ekleri bitişik yazılmıştır. İki sözcüğün birleşmesiyle oluşan birleşik kelimelerin arasına tire (-) işareti konmuştur. Tekrarlanan eklerin de arasına tire (-) işareti konmuştur. Nā-şād, der-miyān, cihān-nümā, eşk-rīz, ümīdvār, gülzār, ser-ā-ser gibi.
4. Şiirlerde her mısra büyük harfle yazılmış özel isimler büyük harfle yazılarak özel isimlere getirilen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılmıştır.
5. Şâirin yaşadığı yüzyıl dikkate alınarak sözcüklerin telaffuzu ve yazımı dikkate alınmaya çalışılmıştır. 15 ve 16. yüzyılda günümüzdeki ses uyumlarına uyulmadığı[2], 17. Yüzyılda az da olsa ses uyumlarına uyulmaya başlandığı ve 18. yüzyıldan sonra günümüze yakın ses uyumlarına yaklaşıldığı dikkate alınmıştır[3].
6. Şâirlerin sadece mahlasları verilmeyip onların diğer şâirlerden daha rahat ayırt edilebilmeleri için tanıtıcı sözcük ve sıfatlara yer verilmiştir.
7. Hece düşmesine uğrayan kelimeler kesme işaretiyle ayrılmıştır. N'ola gibi.

---

[1] İsmail Ünver, "Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler", **Turkish Studies**. Cilt 3, Sayı 6, 2008.
[2] Aziz Gökçe, "Eski Anadolu Türkçesinden Osmanli Türkçesine Dudak Uyumu Ve Ünsüz Uyumu", **Turkish Studies**. Cilt 4, Sayı 3, 2009.
[3] Mehmet Gümüşkılıç, "Orta Osmanlicada İmlâ-Telaffuz İlişkisi", **Turkish Studies**. Cilt 3, Sayı 6, 2008.

2.2 TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

Tablo 8: Transkripsiyon Alfabesi

ا (l)	a, ā
ا (l)	a, e, ı, i, u, ü
ء	’
ب	b,p
پ	p ,b
ت	t
ث	s̱
ج	c
چ	ç
ح	ḥ
خ	ḫ
د	d
ذ	ẕ
ر	r
ز	z
ژ	j
س	s
ش	ş

ص	ṣ
ض	ż, ḍ
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	‘
غ	ġ
ف	f
ق	ḳ
ك	k, g, ğ
گ	ñ
ل	l
م	m
ن	n
و	v (o, ö, u, ü, ū)
ه	h (a, e)
ى	y (ı, i, ī)
لا	lā

2.3 TRANSKRİPSİYONLU METİN

75a

1

Sünbül-zāde Vehbī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Her seḥer rūşen ider çeşm-i dil-i zārı ṣabā
Getirip bād-ı hevā ḫāk-i reh-i yārı ṣabā

Būy-ı gülden ḳafes-i bülbüli ḳoymaz ḫālī
Künc-i ḥasretde unutmaz o giriftārı ṣabā

Henūz açılmadı bir kimseye ol ġonce-lebim
Daḫi şemm eylemedi bu gül-i ruḫsārı ṣabā

Bulsa Çīn'e götürür şemme-i zülfiñ siyehiñ
Terbiyet itmekiçün nāfe-i Tātār'ı ṣabā

Ṭurrası sünbülede beste-i zencīr ister
Vehbiyā ḳılma nevā-senc-i eşᶜārı ṣabā

2

Nefᶜī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Girih-i kāküline dilleri bend itdi ṣabā
Ḳadr-i erbāb-ı dili ḫayli bülend itdi ṣabā

Ne ᶜacep kendi de gerdāna giriftār olsa
Dilleri dāne vü zülfini kemend itdi ṣabā

Baġladı boynına zülfini ḥamāᵓil yerine
Bu bahāneyle ᶜaceb defᶜ-i gezend itdi ṣabā

Bir ġazel oḳudu mecmūᶜa-i gülden bülbül
Lehçe-i şūḫını ġāyetde pesend itdi ṣabā

Ṣoḥbet-i bāde içün gülşene teklīf iderek
Ṭabᶜ-ı Nefᶜīyi de bir rind-i levend itdi ṣabā

3

Nefᶜī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

İki zülfiñ ki biri birine bend itdi ṣabā
Dil-i Cibrīl'i giriftār-ı kemend itdi ṣabā

Tār-ı zülfinde ḳaṭar oldı o deñlü diller
Bir girihle nice biñ ḳāfile bend itdi ṣabā

Iżṭırāb-ı dil-i ᶜuşşāḳ ile ṭurmaz hemvār
Ṣanma gīsūlarını pest ü bülend itdi ṣabā

Kesdi bī-hūde fiġān eylemeden gülşende
Gūşmāl-i gül ile bülbüle pend itdi ṣabā

Dise Nefᶜī bu zemīnde n'ola tekrār ġazel
Ṭarḥ-ı vādīsini çün ḫaylī pesend itdi ṣabā

75b

4

Lebīb-i Āmidī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Ġaddār ile geşt eyleme tīġ-ı dü-demāsā
Erbāb-ı maᶜārifle enīs ol ḳalemāsā

Sāyeñde giçindür dutanı dāmen-i luṭfuñ
ᶜĀlemde ser-efrāz olasın tā ᶜalemāsā

Mektūb-ı müddet gibi raġbetli olursın
Leb-beste ol esrārına ḫalḳuñ raḳamāsā

Yılda seni bir görmeli ey ḳıble-i aḥbāb
Teᵓḳīt-i ziyāret niçün itmek Ḥaremāsā

Cāhillerüñ ikrāmı da memdūḥ degüldür
ᶜUbbād-ı ṣavāmiᶜde sücūd-ı ṣanemāsā

Yā rifᶜat ü fāḳr u kemāl üzre gerekdür
Mürşidlere yā necm ü ya naḳş-ı ḳademāsā

Pür-ṣafvet ḥālet gerek eşᶜār Lebībā
Āyīne-i İskender ile cām-ı Cemāsā

5

Ḥāmī-i Āmidī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Ḥıfẓ eyle daḫīlek ḥarem-i muḥteremāsā
Olma ṣaḳın aḥbāb ile gürg ü ġanemāsā

Olma sebeb-i tefriḳa tiġ-i dū-demāsā
Cemᶜiyyet-i aḥbāba ḳıyām it ᶜālemāsā

Efsūs ki Ḳāf-ı ᶜademe eyledi pervāz
ᶜAnkāları bu ᶜālem-i cūduñ keremāsā

Ḫūn-āb-ı sirişküñ boyaduñ reng-i riyāyā
Zāhid ḳızıluñ çıḳdı senüñ de baḳamāsā

Her ḳaṭre-i nāçīzi idüb bir dürr-i yektā
Terbiyye ekābirde gerek ola yemāsā

Gitmez daḫı yoḳ fāᵓidesi çıḳdı beyāża
Müsvedde-i mūy-i siyehüm ṣubḥ-demāsā

Eyler eṣeri ehl-i dili rence giriftār
Āhūlara dām olmaya naḳş-ı ḳademāsā

Sildüm ḳalemi aġzuma vaṣf-ı dehenünden
Ḥāmī dudaġum çatladı şaḳḳ-ı ḳalemāsā

76a

6

Nefᶜī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Ġamze dil-dūz olıcaḳ nāz u teġāfül ne belā
Dilde ṣabr olmayıcaḳ nāza taḥammül ne belā

Çīn-i ebrūya taḥammül idemezken ᶜāşıḳ
Girih-i pür-şiken-i ṭurra-i kākül ne belā

Ṭurralar gökde Hümā ṣaydına āmāde iken
Dil şikār itmek içün ḫāke tenezzül ne belā

Dile her mūyı bir ejder görinür ol zülfiñ
Nice biñ ejderi bir yerde taḫayyül ne belā

ᶜĀşıḳa nālesi eglence yeter ey Nefᶜī
Nāġme-i dil-keş içün minnet-i bülbül ne belā

7

Lebīb-i Āmidī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Bī-ᶜaşḳa nā-be-kāri-i derd āşnā belā
Erbāb-ı ᶜaşḳa daġdaġa-i ibtilā belā

Hengām-ı hecr ile ehl-i maḥabbet ᶜaẕāb-ı rūḥ
Vuṣlat deminde ṭabᶜa muvāfıḳ edā belā

Ülfetde iḥtiyāṭla yārāna vażᶜı ḫāṣ
ᶜUzletde sīne tengi-i rāḥat-rübā belā

Şekl-i ṣaḥīḥa ġāyretin icrāsı deñlü saᶜy
Bīmār içün ṭabīblere ilticā belā

İnsāna şām-ı ġurbet olur āteş-i beden
Ṣubḥ-ı vaṭanda ġāʾile-i ġam-nümā belā

Rifʿatde resm-i ṣoḥbet-i aḳrān pür-ḫaṭār
Ẕilletde her sefîh-mizāca riyā belā

Olmaz ġınāda ḥāsid ile imtizāc-ı tam
Maḫlūḳa sūz-ı ḫāṭrıla ʿarż-ı recā belā

Maḥkūmlarda fikr-i ser-efrāzi-i ḫuṣūm
Ḥākimlere muʿāmele-i āşnā belā

Olmaz bu kār-ḫāne-i eżdād büʾl-ʿaceb
Rāḥat-res ehl-i ṭabʿa Lebîbā fenā belā

76b

8

Bāḳī

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

Gülsitān bezm-i şarāb cām u mey güldür baña
Ḳulḳul-i ḥalḳ-i ṣurāḥī ṣavt-ı bülbüldür baña

ʿĀrıżuñda ol iki zülf-i girih-gīrüñ senüñ
Ṣuya ḳonmış iki ġarrā tāze sünbüldür baña

Seng-i bī-dāduñla serde zaḫm-ı ḫūnīnüm benüm
Güşe-i destārda rengīn ḳaranfüldür baña

Mest ü medhūşam velī ḫālī mey-i engūrdan

Laᶜl-i nābuñ ḥāleti keyfiyyet-i müldür bana

Ḥayder-i Kerrār'ıyam meydān-ı naẓmuñ Bāḳiyā
Nevk-i ḫāme Zülfeḳār u ṭabᶜ Düldül'dür bana

9

Ḥafīd Paşa

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Pertev-i ruḫsār-ı aliñ ol meh āl eyler bana
Āsmān-ı cephede necmimi ḫāl eyler bana

Ben sipihr-i ḥüsn içinde bir mehiñ Mecnūnıyam
Her şeb ol leylī-ṣıfat ᶜarż-ı cemāl eyler bana

Dil ġam-ı zülfiñle düşdi pīç ü tāba şöyle kim
Żaᶜf ile yoḳdur naẓīrim ġıbṭa-i nāl eyler bana

Başıma sevdā-yı perçem şarmış iken boynıma
Zülf-i pür-çīne ṣalup ol vebāl eyler bana

ᶜĀşıḳ olursa Ḥafīdāsā nizār olsun deyü
Rişte-i zülfiñ duṭup ol meh miṯāl eyler bana

77a

10

Fużūlī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ġam diyārında ecel peyki güẕār itmez baña
Yoḳ ṣanur var mı meger kim iᶜtibār itmez baña

Yār cevr itmez baña aġyār taᶜlīm itmeden
Bi’llāh aġyār itdigi iḥsānı yār itmez baña

ᶜAşḳ ẕevḳıyle ḫoşem terk-i naṣīhat ḳıl raḳīb
Ben ki tiryāki-mizācım zehr kār itmez baña

Naḳd-i cān tārāc-ı ġamdan saḫlamaḳ düşvārdır
ᶜAşḳ tā seng-i melāmetden ḥiṣār itmez baña

Yād-i lāᶜliñle Fużūlī gözleyüp rāh-ı ᶜadem
Var[1] bir tedbīri ammā āşkār itmez baña

11

ᶜAbbās Vesīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Sāḥa-i kūyuñ şehā mānend-i cennetdir baña
Ḫāk-i pāyıñ kīmyā bir tāc-ı devletdir baña

N’eyleyim maḥşerde āb-ı kevṯeri sāḳī henūz
Neşᵓe-i cām-ı lebiñ bir özge ḥāletdir baña

Bir fiten-sāzıñ yine nāzına meftūn oldu dil
Kim cemāl ü ḳademi ḫurşīd-i ḳıyāmetdir baña

Ḫançer-i ġamzeñle dilde zaḫm-ı ḫūnīnim ki var

[1] Vezin gereği bir ki bağlacı olmalı.

Bir gül-i pür-ḫūn-ı gülzār-ı leṭāfetdir bana

Dile dūd-ı bürrān olan şevḳ-ı ḫaṭıñla ḫūn-ı dil
Her biri bir gevher-i bī-ḳadr ü ḳıymetdir bana

Ṣūretā aġyāra eyler ey Vesīm ol meh (ve)fā[1]
Līk hep cevr ü cefāsı luṭf ü şefḳatdir bana

77b

12

Çelebi-zāde ʿĀṣım

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Ḫulūs ile cihānda kimsede ülfet mi ḳalmışdur
Bu kişverde rüsūm-ı köhneden ʿadet mi ḳalmışdur

Giderdi bir iki cām ile dilden renc-i ṣad sāle
Bu meylerde meger ben gördügüm ḥālet mi ḳalmışdur

Maʿabidler mürāyīlerle bir mey-ḫāne vü mescid
Meger ehl-i dile bir gūşe-i rāḥat mı ḳalmışdur

Gehī bet[2]-lerze-i vuṣlat gehī derd-i ser-i firḳat
ʿAceb bī-çāre ʿāşıḳ görmedük ʿillet mi ḳalmışdur

Olup mānend-i ġonce hicr-i yārānile dem-beste

[1]Aşağıdaki kaynaktan anlaşıldığı üzere mürettibin vefā yazarken vav harfini unuttuğu görülmektedir. Bkz: İbrahim Halil Tuğluk, "Abbas Vesîm Efendi; Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Divanı'nın Tenkitli Metni ve İncelemesi", (**Doktora Tezi**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007), s. 556.

[2] Aslında mürettibin "**bet"** sözcüğü yerine "**teb"** yazması gerekmektedir. Teb kelimesi sıtma anlamına gelmektedir. Teb-lerze ise sıtma titremesi anlamı taşımaktadır.

Meger ᶜĀṣım'da bülbüller gibi ṣoḥbet mi ḳalmışdur

13

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Bu meclisde bizüm de deste bir cām almamuz vardur
ᶜArūs-ı duḫter-i Cemşīd'den kām almamuz vardur

Nigīnveş çerḫden pür-şerḥa olsa ġam degül sīne
Ṣoñında ṣafḥa-i ᶜālemde çün nām almamuz vardur

Temāşā itmekiçün sīnesinde ᶜaybımuz yārüñ
Bizüm āġūşa bir mirᵓāt-i endām almamuz vardur

Bu bī-ḳaydāne cünbiş ḳorḳarım elden çıḳup bir gün
Bizüm de sübḥa nāmıyla ele dām almamuz vardur

Melāmet cāmesinüñ ᶜĀṣımā her rengini geydüñ
Biraz da dūşa bir delḳ-i siyehfām almamuz vardur

14

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Göñülde ehl-i ᶜaşḳıñ kimseye hīç kīnesi yoḳdur
Ḥaḳīḳat pīşegānuñ bed-nümā āyīnesi yoḳdur

Fenāsından bilürler ḳadrin erbāb-ı naẓar yoḳsa
Melāmet dūstānuñ ḫırḳa-i peşmīnesi yoḳdur

İderler meşḳ-i ḥayret rūz u şeb mirʾāt-i zālūda
Debīristān-ı ʿaşḳuñ şenbe vü āẕīnesi yoḳdur

Tehīdür naḳd-ı ḳalb-i māsivādan sīne-i ʿāşıḳ
Sevād-ı ġam ḫarāb-ābādınuñ gencīnesi yoḳdur

Ḳomazlar irteye her ne gelürse ḫʷān-ı ḳısmetden
Ḫarābāt ehlinüñ ʿĀṣım mey-i dūşīnesi yoḳdur

15

Çelebi-zāde ʿĀṣım

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Ġam-ı ʿaşḳ-ı dil-āşūbı zemīn ü āsmān çekmez
Şikāyet olmasun ben çekdügüm bārı cihān çekmez

Bahār irdi niçün zaḥmet çeker rindān bu mevsimde
Kimüñ ʿaḳlında ḫiffet var ise rıṭl-ı girān çekmez

Perīşānlıḳ niẓām-ı ḥāl ḳaydından gelür yoḫsa
Ümīd-i sūdı nā-būd eyleyen bīm-i zebān çekmez

Cihānda keç-meşinden[1] rāst-kīşüñ renci efzūndur
Bu menzilgehde tīrüñ çekdügi cevri kemān çekmez

Cevān-merdānuñ emīndür felek zaḫm-ı zebānından
Belī Rüstem-nihādān Zāl'e tīġ-ı bī-amān çekmez

[1] Keç-meniş kötü huylu anlamındadır. Mürettib büyük olasılıkla sehven keç-meşin şeklinde metinde bir anlam bütünlüğü sağlamayan sözcük gurubu kullanmıştır.

Dimāġ-ı ḫᵛāhişüm ġāyet de nāzükdür benüm ᶜĀṣım
Zükām-ālūd olur yeᵒs ile būy-ı imtinān çekmez

78a

16

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Ġam-ı ᶜālem mükedder-sāz-ı tabᶜ-ı ehl-i hūş olmaz
Belī ser-çeşme-i āb-ı güher ḫāşāk-pūş olmaz

Fürūġ-ı nūr-ı ᶜaşḳı gör ki hengām-ı seḥergehde
Çerāġ-ı şuᶜle-i āvāze-i bülbül ḫamūş olmaz

Ḥarām olsun o rinde niᶜmet-i dīdār u güftāruñ
Ki dāġ u şerḥalardan cismi yek-ser çeşm u gūş olmaz

Mey-i ᶜaşḳuñ olur nā-resliginden nāleler ẓāhir
Şarāb-ı köhnede görmez misin cūş u ḫurūş olmaz

Meger ser-mest ola yoḫsa bu ᶜişret-ḫānede ᶜĀṣım
Eger ben bildügümse kimseye hīç bār-ı dūş olmaz

17

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Kühen ser-māyelerden pāy-mālān behredār olmaz
Sebū-yı āb-dīde sūy-ı ḫāke ḳaṭre-bār olmaz

Nesīm-i cünbiş-i ebrū-yı cānándan olur ber-bād
Binā-yı nāz-ı nā-ber-cāy-ı ᶜāşıḳ üstüvār olmaz

Nigāh-ı raġbet itmez ḫaṭṭ-ı sebz-i yāre kec-ṭabᶜān
Temāşā-yı zümürrüd sāzkār-ı çeşm-i mār olmaz

Mecāz erbābıdur āzurde-i aġyār olan yoḫsa
Ḥaḳīḳat bāġınuñ verd-i muṭarrāsında ḫār olmaz

Taḥammül pīşe-i āhen-dilāndur ṭaᶜn-ı bed-gūya
Hezārān tīġ olursa cism-i sindān zaḫmdār olmaz

Dile aṣḥāb-ı feyżüñ şıḳletüñ çekmek girān gelmez
Sebū-yı bāde dūş-ı rind-i ᶜişret-yāra bār olmaz

Dil-i himmet-bülendüm ᶜĀṣımā her şūḫa meyl itmez
Hümā-yı evc-i dāniş degme şeh-bāza şikār olmaz

18

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Dem olmaz kim bu şīven-ḫānede āh u enīn olmaz
Sipihrüñ bāz-güne ṭāsı ser-şār-ı ṭanīn olmaz

Maḥalde ḳābiliyyet şarṭdur bārān-ı nīsānuñ
Temāşā ḳıl ki her bir ḳaṭresi dürr-i şemīn olmaz

Ḫudā-cūlar bihişt ü dūzaḫı yād eylemez hergiz

Derūn-ı ᶜaşḳ-bāzān cāygāne[1] ān u īn olmaz

Dil-i sāḫte naṣīḥatkār ḳılmaz mūmdan fehm it
Ki tā nerm olmaduḳça ḳābil-i naḳş-ı nigīn olmaz

ᶜArūs-ı perdegī-i naẓm-ı dil-cū-şīveme ᶜĀṣım
Cenāb-ı Mīr ᶜİzzet gibi dāmād-ı güzīn olmaz

19

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Bu ḥayretgāhda rūşen-güher endūhgīn olmaz
Nümāyāndur bu kim āyīnede çīn-i cebīn olmaz

Dil-i ṣad-pāre-i ᶜāşıḳda yarayı enīn olmaz
Belī bir kāse kim işkestedür anda ṭanīn olmaz

Türüş-gūyān-ı naḫvet düşmen-i güftār-ı şīrīndür
Mizāc-ı mey-perestān sāzkār-ı engübīn olmaz

Hemīşe çeşmi der-pey olduġından añladum tīrüñ
Ki ḫūn-āşām olan her ḳanda ᶜazm itse emīn olmaz

Kemīngīr olma gel ḳaçmaz saña dil virmeden ᶜĀṣım
Şikār-ı murġ-ı dest-āmūz muḥtāc-ı kemīn olmaz

Metāᶜ-ı naẓmuñı ᶜarż it dilā bir fāżıl-ı dehre
Ki andan ġayrı ehl-i dānişe yār-ı muᶜīn olmaz

[1] Caygāne sözcüğü büyük olasılıkla cāygāh olmalıdır. Bu şiirde de" cāygāh-ı āh u īn" şeklinde bir tamlama kullanmak için olduğunu düşünüyoruz. Aşağıdaki kaynakta da öyledir.
Bk. Özge Öztekin (hzl.), **Çelebizâde Âsım Divan,** Ürün Yayınları, Ankara, 2010, s. 222.

78b

20

Çelebi-zāde ʿĀṣım

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

Rūzgār ehl-i dile ʿizzet virür ḫʸār eylemez
Ġonceyi eyler gül-i ḫandān güli ḫār eylemez

İttiḥād-ı reng u ṣūret sīrete ḳılmaz eṯer
Kārını bīşüñ nümāyāndur ki cedvār eylemez

Yaḳduġıçündür per-i pervāneyi bu rūzgār
Şemʿ-i bezmüñ zīr-i pāyin bī-hude tār eylemez

Āferīn ol rinde kim mey-ḫānede ḫāk eyleyüp
Dūşına cism-i nizārın kimsenüñ bār eylemez

Cevrine ṣabr eyle ʿĀṣım bī-hude āh eyleme
Zāl-i cādū-yı sipihre tīrler kār eylemez

21

Çelebi-zāde ʿĀṣım

Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün

Ġam-ı gītī dil-i nā-dāna eṯer eyleyemez
Tīġ çūpına belī jeng żarar eyleyemez

Meskenetle yüzini sürmese ḫāke mihrüñ

Pertev-i terbiyeti sengi güher eyleyemez

Sāde-levḥā ne olur bāᶜiş̱-i vaḥşet yoḫsa
Ḫaṭṭuñ ehl-i dile īrāş̱-ı keder eyleyemez

Hüneri setr ider ẕātını rūşen-güherüñ
Kimse ḫurşīd-i dıraḫşāna naẓar eyleyemez

Bī-revācī-i suḫan böyle ḳalursa ᶜĀṣım
Baᶜd ezīn żannum odur kesb-i hüner eyleyemez

22

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

ᶜAşḳ ile Mecnūn gibi efsāne olmışlardanuz
ᶜAḳlumuzca biz daḫı dīvāne olmışlardanuz

Ḫayli demdür yādlarla āşnā olmaḳ degül
Āşnālarla bile bī-gāne olmışlardanuz

Kenz-i ᶜirfāna mekān olsa ᶜaceb mi sīnemüz
Nār-ı ᶜaşḳ ile yanup vīrāne olmışlardanuz

Nīk ü bedle ṣulḥ-ı küllīdür bizüm āyīnemüz
Şeyḫe sübḥa mey-keşe peymāne olmışlardanuz

Ḳanda görsek lemᶜa-i ḥüsni aña cān virürüz
Şemᶜ-i deyr ü mescide pervāne olmışlardanuz

Erre-i ser-tīz-i ġamla çāk çāk olsaḳ n’ola

Çünki zülf-i dil-berāna şāne olmışlardanuz

ᶜĀṣımā dervīş-i āgāhuñ idüp pey-revligüñ
Biz hümālıḳdan geçüp pervāne olmışlardanuz

23

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Her sīnede kim ᶜaşḳuñ ile renc bulınmaz
Bir külbe-i vīrāndur o kim genc bulınmaz

Yoḳdur dil-i ᶜāşıḳda yeri toḫm-ı riyānuñ
Gül-bāġçe-i meykededе senc bulınmaz

Yā Rab nice olur ehl-i dilüñ ḥāli o yerde
Kim defᶜ-i ġama bāde-i efrenc bulınmaz

Her gün n'ola ḫurşīd görinmezse semāda
Her bār zemistānda nārenc bulınmaz

Taḫmīnüm odur mülk-i ᶜAcem'de hele ᶜĀṣım
Nāmī ḳadar üstād-ı suḫan-senc bulınmaz

79a

24

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Ġam-ı ᶜaşḳuñ devāsı mergdür nā-merdler bilmez
O dermānsuz derdüñ çāresin bī-derdler bilmez

Ġubār-ı cism-i ᶜāşıḳ yerde gökde eylemez ārām
O ser-gerdānlıġı rūy-ı zemīnde gerdler bilmez

Ġaraż mülk-i vücūda püşt-pā urmaḳdadur ancaḳ
Seyāḥat n'eydügin bī-hūde ᶜālem-gerdler bilmez

Tecerrüd cāmını nūş eyleyen rind-i melāmet-dūst
Muraṣṣaᶜ cāme mercān sübḥa şāl-ı zerdler bilmez

Bu şeş dergehde mihr ü māhdan ümmīd-i feyż itme
Güşād u best pāyı kaᶜbeteyn-i nerdler bilmez

N'ola gūş eylemezlerse fiġānın bülbül-i zāruñ
Daḫı nev-restedür cevr-i ḫazānı verdler bilmez

Devāsı renc-i ᶜaşḳ-ı cān-güdāzuñ mergdür ᶜĀṣım
O dermansuz derdüñ çāresin bī-derdler bilmez

25

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Temāşā-yı ḫarābāta ḫıredden dūr olan girmez
O nüzhet-ḫāneyi seyrāna ancaḳ kūr olan girmez

Yer eyler mi dil-i zāhidde hīç rind-i ḳadeḥ-peymā
O ẓülmetgāha cūyā-yı fürūġ-ı nūr olan girmez

Nice zāhid çeker tāc u ᶜabānuñ şıḳletin bilmem
O bāruñ altına ücret ile müzdver olan girmez

Sipihre ḳarşı ṭurmaḳ şīve-i kūdek-mizācuñdur
O Zāl'üñ cengine Rüstem gibi pür-zūr olan girmez

Mizācum ᶜĀṣımā tāb-āver olmaz sūz-ı hicrāna
Belī germ-ābe-i pür-tāba her rencūr olan girmez

26

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Dürüst-güy olanuñ kimse yārı olmaz imiş
Nifāḳ bilmeyenüñ iᶜtibārı olmaz imiş

Suhūlet ile ider her kim istese tesḫīr
Göñül didükleri şehrüñ ḥiṣārı olmaz imiş

Yanup kül olsa da ᶜaşḳıla gül ocaġında
Hezār-ı baġ-ı ġamuñ āh u zārı olmaz imiş

Ṭarīḳ-ı ᶜaşḳda tā olmayınca çün sīm-āb
Derūn-ı ᶜāşıḳ-ı zāruñ ḳarārı olmaz imiş

Gülüp açılmaġı bilmezse n'ola ġonce-i dil
Diyār-ı miḥnetüñ ᶜĀṣım bahārı olmaz imiş

27

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Tecerrüd gibi olmaz çün fenā mülkinde sulṭānlıḳ
Girān-ser-māyelikden baña yegdür tābe-sāmānlıḳ

Miṯal-i ḫᵛāb-ı ᶜāşıḳ tevᵓemānuz zülf-i dil-berde
Bize rūz-ı ezelden ḳısmet olmışdur perīşānlıḳ

Gül-āb u ᶜūdlarla ḳaldırurlar bezmden rindān
ᶜAcebdür bāᶜiṯ-i ikrām olur zühhāde nā-dānlıḳ

Ṭayanmaz tāb-ı ᶜaşḳ-ı sīne-sūza merd-i ṣāḥib-zūr
Nihād-ı şīr-i nerde vardur āteşden hirāsānlıḳ

Ṭutarlar mıydı rāh-ı kūh u deşti Ḳays ile Ferhād
Diyār-ı ᶜaşḳ şeh-rāhında ᶜĀṣım olsa āsānlıḳ

28

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Cihān-ı bī-beḳādan geç eger cān görmek isterseñ
Fedā ḳıl cānı da dīdār-ı cānān görmek isterseñ

Bulınmaz cān gibi anuñ daḫı bir cāy-ı maḫṣūṣı
Bütün endāmına baḳ ol bütün ān görmek isterseñ

Ṣalınduḳça o gül-ruḫ nāzile ḳaddiñ temāşā ḳıl

Nihāl-i derde aşlanmış eger bān görmek isterseñ

Derūn-ı ehl-i devletde bulınmaz gevher-i ᶜirfān
Fenā erbābınuñ gir göñline kān görmek isterseñ

Nevāl-i ṣoḥbet-i şīrīni ᶜĀṣım der-miyān eyle
Eger kim rūz-ı şeb ḫāneñde mihmān görmek isterseñ

79b

29

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ḫāk-būsuñ şevḳi pā-māl eyledi gīsūlaruñ
Çeşm-i bīmāruñ ġamı bükdi belin ebrūlaruñ

Sūz-ı hicr-i hem-deme ṣabr eylemek düşvārdur
Āteşe cān atduġı bī-cā degül Hindūlaruñ

Cāy ider belā-yı çeşm üzre tevāżuᶜ-pīşeler
Ḳadd-i ḫamdur ḳadrini vālā ḳılan ebrūlaruñ

Pest-fıṭrat ḫiẕmet itmekle taṣaddur idemez
Menzili ṣaff-ı niᶜāl-i ḫānedür cārūlaruñ

Feyż-i nīkū-ḫaṣleti baḫt-ı siyeh menᶜ eylemez
Vaḳt-i şebde būyı efzūnter olur şeb-būlaruñ

Tünd-ḫūlıḳ çāresāzuñ ḳadrini itmez şekīb
Terk olınmaz ṭaᶜmı telḫ olursa da dārūlaruñ

Çāh-ı Bābil’den nişān oldı devātı ᶜĀṣım’uñ
Meşḳ-i siḥri andan icrā olmada cādūlaruñ

30

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Kuḥl-ı ᶜişve ḫāk-pāy-ı çeşm-i fettānuñ senüñ
Nāz u şīve būse-çīn-i ṭarf-ı dāmānuñ senüñ

Dil mi var kim anda yoḳdur dāġ-ı sūzānuñ senüñ
Herkesüñ göñlüñde vardur derd-i pinhānuñ senüñ

Hep bu āh u nāleler āvāze-i ḥüsnüñledür
Vāh bir kez görinürse rūy-ı raḫşānuñ senüñ

Fikr-i pā-būsuñla kūh u deşti geşt itmekdeyüm
Āh bilsem ḳandadur ey serv bostānuñ senüñ

Nār-ı ᶜaşḳa yanmaġa pervāneveş mūmam velī
Nūr-ı maḥżūm ḳandadur bilmem şebistānuñ senüñ

Herkesüñ var būy-ı vuṣlatdan dimāġında eṯer
Bir benim ancaḳ zükām-ālūd-ı hicrānuñ senüñ

Gök ḳapusın görmiyen bāz olduġın seyr eylesün
Āsmānī cāmede çāk-i girībānuñ senüñ

ᶜĀṣımā mirʾāt-i dil jeng-i sevāddan tīredür
Vechi var baḳmazsa aña āfet-i cānuñ senüñ

31

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Feyż-i ᶜaşḳile cihānda kesb-i şān itsem gerek
Bir zamān dillerde nāmum dāstān itsem gerek

Daġ-ı ḫūn-ālūdelerle zeyn idüp bāzūları
Her birin bir şāḫ-ı naḫl-ı erġuvān itsem gerek

Faṣl-ı gülde naġmeye müntemī vardur ᶜandelīb
Nālemi ben vaḳf-ı hengām-ı ḫazān itsem gerek

Bir sehī-ḳadd perçenin cāy eyleyüp murġ-ı dile
Serv-i bālā üzre ṭarḥ-ı āşyān itsem gerek

Ṣūret-i cānānı dilde dīdede naḳş eyleyüp
Cism-i ḫākī-ṭıyneti hem-reng-i cān itsem gerek

Zāl-i çerḫ ile müdārā tābe-key şimden girü
Rüstemāne bir neberd-i heft-ḫᵛān itsem gerek

Eyleyüp aġyāra gerden-bend her bir ḥalḳasın
Dūd-ı āhı reşk-i ḫayṭ-ı ercuvān itsem gerek

Naḳd-ı cānın vaṣl-ı dildāra virür mi ᶜĀṣımā
Fenn-i ᶜaşḳuñ ebcedinden imtiḥān itsem gerek

80a

32

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ḫūn-feşān ruḫsāruñ üzre dök siyeh kāküllerüñ
Çeşme-i ḫurşīdden sīr-āb ḳıl sünbüllerüñ

ᶜĀşıḳa derd-i derūnın söyledür bī-ihtiyār
Ey ṣurāḥī meclis-i ᶜişretdeki ḳulḳullerüñ

Pīrler efyūna hīç meyl itmesünler mi gelür
Ḥıfẓ-ı kāfūr itmede ḫāṣiyyetin fülfüllerüñ

Cūşiş-i iḳbāl eyler ḥāl-i pīrānı tebāh
Ekşerī vīrānlıġı seyl-ābdandur püllerüñ

Rüzgāra aldanup ᶜĀṣım gelüp açılma der
Böyle bir bād olmasına bāᶜiş olan güllerüñ

33

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Revā görmez helākin pāk-meşreb düşmen-i cānuñ
Söyündürsün mi āb-ı ṣāf-ᶜaksin nār-ı sūzānuñ

Ne mümkindür cihāna olmaya rūşen-dilüñ feyżi
Ḳalur mı nūrı pinhān hīç felekde mihr-i raḫşānuñ

Suhūletle ider mi ehl-i temkīn māyesin iẓhār
Hezārān tīşe-i zaḫmıyla çıḳar gevheri kānuñ

Meh-i nev bedr olur ancaḳ kelef gitmez ᶜiẕārından
Olur ber-vech ile ᶜaybı nümāyan ehl-i noḳṣānuñ

Olur ḥıfẓ-ı Ḫudā'da yādigārı meclis efrūzuñ
Sevinmez ābe düşse ᶜaksi şemᶜ-i pertev efşānuñ

Dimaġ-ı cāna baḫṣ-ı ᶜilm-i ẓāhirden kesel geldi
Getür meydāna ᶜĀṣım var ise ṣahbā-yı ᶜirfānuñ

34

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Bāde-nūşān-ı hevādan zümre-i zühhāde dek
Eylemişdür şimdi bir ᶜayyār-ı tersā-zāde dek

Şuᶜle-i āvāz-ı muṭrıb cānına kār eyleyüp
Nāle-i ney çıḳdı bām-ı perde-i feryāde dek

Ey sitemger zaḫm-ı ġamzeñ görmedük var mı meger
Dīdeden dilden cigerden ḫāṭır-ı nā-şāde dek

Çamlıca seyri mükerrerdür Ḥişār ise baᶜīd
Necm-i baḫtum gidelüm gel bārī Saᶜd-ābād'e dek

ᶜĀṣımā nā-refte rāh açmış Nedīm'e āferīn
Kūçe-i teng-i ḳalemden mülk-i istiᶜdāde dek

35

Çelebi-zāde ʿĀṣım

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Zevāl-i ṣāf-meşreb muḳteżīdür ḥürmetin dünuñ
Yasaġ-ı mey füzün eyler revācın berş ü afyūnuñ

Derūnum dāġdur her cünbişinden çerḫ-vārūnuñ
İlāhī baña ber-bād olduġın göster bu gerdūnuñ

Mülāyim-ṭıynetān bī-bāde-i ter defʿ-i ġam ḳılmaz
Vesaḫ-şūlıḳda muḥtāc olduġın gör āba ṣābūnuñ

Meger aña vekīllerdür sebük-maġzān-ı mal-endūz
Girān-ser-māyelikden geçdüginden ḫāke Ḳarūn'uñ

Felek kec-ṭıynetāna iltifātın āşkār eyler
Firāz-ı çeşm ḳılmaġla maḳāmın zülf ü ebrūnuñ

Revā mı ey şeh-i bī-gāne-perver bilmemek ḥālin
Esīrüñ derdmendüñ ʿĀṣım-ı zār-ı ciger-ḫūnuñ

80b

36

Çelebi-zāde ʿĀṣım

Müfteʿīlün / Mefāʿilün / Müfteʿīlün / Mefāʿilün

Derd-i ser-i ḫumārı ey rind şarāb-ḫᵛāra çek

Kim didi saña zevraḳ-ı cām-ı meyi kenāra çek

Şürb-i yehūd zāhid-i ḫuşke sezā naḳīżedür
Sīneye duḫter-i rezi merd iseñ āşkāra çek

Mülk-i derūna ceyş-i ġam eyledi çünki türktāze
Sāḳī nevā-yı ᶜişreti var da hemān ḥişāra çek

Zīr-i felekde çünkü yoḳ rāḥat ümīdi kimseye
Nāfe-i mey-i sārbān meded bir köki yok diyāre çek

Lüccesi baḥr-ı devletüñ ġarḳa geh-i ġumūmdur
Rāḥat-ı dil murād ise kendüñi bir kenāra çek

Cem gibi māyedār-ı feyż olmaḳ ise murādıñ
Pāyuñı dāmene çeküp bekleyerek vaḳāra çek

37

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Gözümde eşk-i ḫūnīn cism-i sūzānumda ḫūn-ı dil
Nümāyāndur baḳılsa şimdi her yanumda ḫūn-ı dil

Ne derd-i ser ne bīm-i şaḫne var encām-ı ẕevḳinde
Müreccaḥdur mey-i nāba benüm yanumda ḫūn-ı dil

Revān olsun ten-i pür-dāġa eşküm göricek ḫaṭṭuñ
Bahār eyyāmıdur aḳsun gülistānumda ḫūn-ı dil

Ḳurutdı yār tāb-ı cevr ile ḳanum n’ola olsa

Miṣāl-i müşk-bū yā cism-i sūzānumda ḫūn-ı dil

Şehīd-i tīġ-ı ᶜaşḳ olduḳda ᶜĀṣım aña giryānum
Ki ḳalmaz ḫāk-i rāh-ı āfet-i cānumda ḫūn-ı dil

38

Çelebi-zāde ᶜĀṣım (Farsça)

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Neyāyed bī-şarāb-ı telḫ hergiz ḫāb-ı şīrīnem
Buved ez-penbe-i mīnā-yı sahbā حسو[1]bālīnem

Zipes nāzük-dimāġ üftādeem sermest mīsāzed
Be-reng-i sāġar-ı gülgūn-ı mey-i maᶜnī-i rengīnem

Nemī āyed zi-men nā-sāzkārī her kucā bāşem
Be-ᶜişret-ḫāne mey-nūş u be-mescīd zāhid-āyīnem

Be-ḫūb u zişt yeksān bi'ngerem āyīneveş her dem
Nebīned yek nefes merdüm ezān rū der-cebīn çīnem

Şeh-i iḳlīm-i ᶜışḳam ger felek derpīş-i pā üfted
Nemīḫīzed ġubār ez dāmen-i kühsār-ı temkīnem

Nedāred ṭāḳat-i ḥarf-i girānem gūş-ı nā-merdān
Sezā-yı efser-i şāhīst ᶜĀṣım dürr-i sengīnem

[1] Aslında "ḥaşv-i bālīnem" şeklinde olsa yastığın içine konan dolgu maddesi anlamına gelecektir. Büyük olasılıkla mürettib şin harfinin noktalarını unutarak bu şekilde yazmıştır.

39

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Rifᶜatin pest olmanuñ ḫāk olmayınca bilmedüm
Tūtiyā-yı çeşm-i idrāk olmayınca bilmedüm

Ādeme ġam ḳılduġın ᶜālemde zehr-i ḫoş-güvār
Mübtelā-yı keyf-i tiryāk olmayınca bilmedüm

Ḫūn-ı zāᵓiddür derūn pür-şevḳ iken ṣahbā-yı nāb
Neşve-i ṣahbāyı ġamnāk olmayınca bilmedüm

Geçdi ᶜömrüm ḥayf yanuñca ṣalınmaḳ leẕẕetin
Şeh-suvārum bend-i fıtrāk olmayınca bilmedüm

Ġonce ḫandān olamaz tā cāmesi ola dürüst
Ẕevḳ-ı ᶜaşḳı pīrehen çāk olmayınca bilmedüm

İntiẓāruñ ᶜĀṣımā ṭabᶜa ne zaḥmet virdügin
Vaṣl-ı dildāre hevesnāk olmayınca bilmedüm

81a

40

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

ᶜĀlemi ser-mest-i medhūş olmaduḳça bilmedüm
Kendümi bī-gāne-i hūş olmaduḳça bilmedüm

Zemherīrsitān-ı zühd-i bāridüñ teʾsīrini
Şuʿle-i idrāk ḫamūş olmaduḳça bilmedüm

Leẕẕet-i şehd-i kelāmı söyleyen fehm eylemez
N'eydügin ẕevḳ-ı suḫan-gūş olmaduḳça bilmedüm

Çāşnī-i zaḫm-ı çeşm-i ḫışmını dil-berlerüñ
Bir teġafül-şīveye dūş olmaduḳça bilmedüm

Ẕevḳını erbāb-ı tecrīdüñ cihānda ʿĀṣımā
Bir iki gün ḫāne-ber-dūş olmaduḳça bilmedüm

41

Çelebi-zāde ʿĀṣım

Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün

Hem-derd olmadı dil-i ġam-ḫᵛār şanduġum
Bī-gāne çıḳdı ḫayf benüm yār şanduġum

Hep ḥüsn ü ʿaşḳa dāʾir imiş güft-gūy-ı ḫalḳ
Dillerde dāstān imiş esrār şanduġum

Manṣūr olmayan çıḳamazmış firāzına
Miʿrāc-ı ʿāşıḳān imiş dār şanduġum

Bir vech imiş bu deñlü müẓāhirde cilveger
Hep yār imiş meger benüm aġyār şanduġum

Hep cümle çıḳdı ʿilm-i rüsūmuñ netīcesi
Ser-māye-i ḫasāret imiş kār şanduġum

Ser-menzil-i viṣāle irişdürdi cānı ᶜaşḳ
Rehberlik itdi reh-zen-i ḫūn-ḫᵛār ṣanduġum

42

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Dil-i zāruñ helākiyle olur ancaḳ derūn ḫurrem
Olur cism-i ḫabīṯi zehr-i nīş-i ᶜaḳrebe merhem

Olan şeb-zindedār eyler ṣabaḥ-ı ḥaşrde ārām
Şebāngeh menzil alsa ṣubḥ-dem rāḥat ider ādem

Olur mı vāṣıl-ı Ḥaḳḳ ehl-i noḳṣān merd-i kāmilsiz
Ṭarīḳ-ı Ḥac'da lāzımdur zenāne şübhesiz maḥrem

Derūnında yer itmez nūr-ı ᶜirfān ehl-i inkāruñ
Nice şaḫṣuñ gelūsından işitdük geçmiyor zemzem

Nefes-nānīde nāy-ı kilk-i ᶜĀṣım'dur olan ancaḳ
Ney-i ḥikmet-nevā-yı ḫāme-i ṣāᵓib ile hem-dem

43

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Göñülde dāġ-ı ġam-ı ᶜaşḳuñı nihān buldum
Ben ol ḫarābede bir genc-i şāygān buldum

Remīde-i ḳafes ol bülbülem bu sāḥada kim
Ne āb u dāneye ḫod genc-i āşyān buldum

Cihān helākī iken bir nigāh raḥm itmez
Mizāc-ı yāri ᶜaceb düşmen-i emān buldum

Çehār-bāġ-ı ᶜanāṣırda çün gül-i raᶜnā
Bahār-ı ᶜömrümi hem-pehlū-yı ḫazān buldum

Lisān-ı şıdḳı bilür yoḳ cihānda ḥayfā kim
Ne bir murādumı añlar ne tercümān buldum

Görince cām-ı meyi tende ḳaynadı ḳanum
Henūz kendüme meşrebce yār-ı cān buldum

Tamām ᶜālem-i āb içre görmedüm ᶜĀṣım
O neşveyi ki teh-i cürᶜada ᶜayān buldum

44

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Ġam-ı ḫumār ile sāḳī pür-ıżtırāb oldum
Be hey ḫarāb olası gel yetiş kebāb oldum

Bu bezmgehde ᶜacebdür ki sāḳī-i gül-rū
Ayaġı ellere ṣunduḳça ben ḫarāb oldum

Siyāh-rūzlıġum fikr idüp tamām-ı ᶜömr
Miṣāl-i zülf-i bütān vaḳf-ı pīç ü tāb oldum

Kimüñle şīşe-i nāmūsına şikest irdi
Ḥicāb ile yere geçdüm hemān ben āb oldum

Dimiş bu mışraᶜı Ḳavsī dilümden ey ᶜĀşım
Zamāne her kimi kim yaḳdı ben ḫarāb oldum

45

Çelebi-zāde ᶜĀşım

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Pīr-i Ṣanᶜānveş iden İslām'da lām [1]
ᶜAşḳ derdi ile ḳor maᶜbed-i eṣnāmda nām

ᶜAḳıbet çeşmüñe ṣayd olacaġum bilmiş idüm
Gördügüm laḥẓa hemān āḫir-i bādāmda dām

Derde neyse sebeb oldur yine dermānı anuñ
Rind-i maḫmūruñ olur çāresi encāmda cām

Ḥīle-i Zāl-i felekden kişi cān ḳurtaramaz
Zūr ile olsa daḫı ᶜālem-i ecsāmda Sām

Herkesüñ ḥişṣesi var idügüñi iḥsāndan
Remz ider merd-i kerem-pīşeye inᶜāmda ᶜām

[1] Mısrada vezin gereği eksik bir sözcük vardır. Bu eksiklik Özge Öztekin'in eserinde "**ḳaddümi"** şözcüğüyle tamamlanmıştır. Bk. Özge Öztekin (hzl.), **Çelebizâde Âsım Divan,** Ürün Yayınları, Ankara, 2010, s. 240.

81b

46

Sünbül-zāde Vehbī

Müstefᶜilün / Müstefᶜilün / Müstefᶜilün / Müstefᶜilün

Ḫāl-i ruḫa cāy-ı nişeste[1] olmış süveydā cā-be-cā
İn ḥabbetü’s-sevdā besest der-kişt-i zār dil me-rā

Bī-hūde çekdik çün taᶜab bir reh-nümā yoḳ mu ᶜacep
Māndīm der-rāh-ı ṭaleb ser-menzil-i cānān kücā

Ey Yūsuf-ı gül-pīrehen olsun meded zülfiñ resen
Üftāde der-çāh-ı ẕeḳan dil-teşneem bī-dest ü pā

Luṭf it çıḳar pīrāheni göster o gül gibi teni
Cān-ı menī cān-ı menī ḫᵛāhem şevem yek-ten tu-rā

Vehbī ne buldum hem-nefes ne kimse oldu dād-res
Der-rāh-ı ġam hem-çün ceres kerdem besī feryādhā

47

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ḳābil-i feyże keremkār eyler iḥsānın tamām
Mihr ider māh-ı nevüñ elbetde noḳṣānın tamām

[1] Vezin için “e” sesinin olmaması gerekiyor; zīrā aşağıdaki kaynağa bakıldığında da “e” sesinin olmadığı görülecektir.
Bk. Ahmet Yenikale (hzl.), **Sünbül-Zâde Vehbî Dîvân,** Öncü Basımevi, Kahramanmaraş, 2011, s. 358.

Muttaṣıl üç gice bedr olmaz felekde ḳurṣ-ı māh
Sofrasında ḳor mı gerdūn kimsenüñ nānın tamām

Ḥüsn olur nāḳış bulınca ᶜādemüñ ᶜaḳlı kemāl
Çerḫ ider mi kimsenüñ ᶜālemde her yanıñ tamām

Rind odur kim sāġar-ı işkestesinden geçmeye
Virseler laᶜl-i bedaḫşānuñ eger kānın tamām

Māye-i noḳṣān olur ehl-i kemāle ḥırṣ-ı māl
Nāḳışuñ eyler kerem ḫalḳ içre ᶜunvānın tamām

Āb-ı ḥayvānı bulup da içmemek İskender'üñ
Meşreb-i himmetde itmişdür ᶜaceb şānın tamām

Ṣāye-i hem-lehce ᶜĀṣım gibi şāᶜir görmedüm
Cümleyi gözden geçürdüm gerçi dīvānın tamām

48

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

ᶜĀşıḳam ᶜār n'eydügin bilmem
Ṭaᶜn-ı aġyār n'eydügin bilmem

Āstān-ı tevekküle ṭayanup
Nār-ı ġamkār n'eydügin bilmem

Dilde bir yār derdi var ancaḳ
Fikr-i aġyār n'eydügin bilmem

Mestem ammā şarāb-ı ᶜaşḳ ile mest
Kūy-ı ḫammār n’eydügin bilmem

Görmedüm bir raḳībsiz dil-ber
Gül-i bī-ḫār n’eydügin bilmem

ᶜAşḳ dir ᶜaşḳ işidürem ᶜĀşımā
Ġayrı güftār n’eydügin bilmem

82a

49

Bāḳī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Ezelden şāh-ı ‘aşḳuñ bende-i fermānıyuz cānā
Maḥabbet mülkinüñ sulṭān-ı ‘ālī-şānıyuz cānā

Seḥāb-ı luṭfuñ āb-teşne-dillerden dirīġ itme
Bu deştüñ baġrı yanmış lāle-i Nuᶜmānıyuz cānā

Zamāne bizde gevher sezdügiçün dil-ḫırāş eyler
Anuñçün baġrumuz ḫūndur maᶜārif ḳānıyuz cānā

Mükedder ḳalmasun gerd-i küdūret çeşme-i cānı
Bilürsin āb-rūy-ı mülket-i ᶜOṯmānīyüz cānā

Cihānı cām-ı naẓmum şiᶜr-i Bākī gibi devr eyler
Bu bezmüñ şimdi biz de Cāmi-i devrānıyuz cānā

50

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Ne ġam dil feyż-āb olmazsa dehrüñ aġniyāsından
Ki yegdür ᶜarife āzādelik minnet belāsından

Nihādın fehm idüp ᶜibretle baḳduḳça liḳāsından
Kef-i ümmīdümi ḳaṭᶜ eyledüm çerḫüñ ᶜaṭāsından

Bilen her kārı Ḥaḳ'dan ṭāliᶜin ẕemm eylemez zīrā
Ḫudāvende olur rācī şikāyet ketḫudāsından

Ḳomaz ġarḳ-āb-ı teslīm olmaġa ᶜaḳlı selāmetçün
Gezendi keştī-yi cismüñ olur hep nā-ḫudāsından

Kenāruñ sāde-dil meh-rūsı yegdür ülfete ᶜĀṣım
Sitanbul şehrinüñ ālüfte-meşreb bī-vefāsından

51

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Ġaraż nām-ı nikū taḥṣīlidür dānāya dünyādan
Murād-ı şāᶜir ancaḳ ismdür beyt-i muᶜammādan

Olur ten-dāde-i baḥr-ı rıżā vā-reste-i āşūb
Gezend irmez belī māhīye tīġ-ı mevc-i deryādan

Girān-bār-ı hüner elbetde gerden-pīç-i ḥayretdür

Nigāh itseñ hüveydādur bu maᶜnī şāḫ-ı ḫurmādan

Ṣaḳın çeşm-i kebūdından o serv-endām şūḫuñ kim
Belā-yı āsmānīdür ser-i ᶜuşşāḳa bālādan

Miṯāl-i naḫl-ı cevr olma bu bāġ içre girān-sāye
Rehā bulmaḳ dilerseñ çūb u seng-i pīr ü bernādan

Ḫurūş-ı ᶜaşḳdur gerdān iden gerdūnı ey ᶜĀṣım
Tehī ḳalduḳda devr eyler mi hīç peymāne ṣahbādan

82b

52

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Āh-ı ᶜāşıḳdur ser-i zülfiñ perīşān eyleyen
Gülşen-i ḥüsn-i nigārı sünbülistān eyleyen

Cilvegāh-ı bāġda ol serv-i mevzūn-ḳāmeti
Bīm-i dest-i şekvedür ber-çīde-dāmān eyleyen

Çāk-i ceyb-i zaḫm-ı sīnem tābe-dāmān eylemiş
Çāresin laᶜl-i nemek-pāşüñde pinhān eyleyen

Fikr-i yār-ı minnet-i erbāb-ı iḥsāndur benüm
Dāyemi ḫᵛān-ı emelden būy-ı ḫirmān eyleyen

Vaḳt-i pīrīde çenār-ı köhne-sālüñ göñlüñi
Sūz-ı nār-ı teng-destidür furāzān eyleyen

53

Çelebi-zāde ʿĀṣım

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

Reşk-i cennetdür derūn-ı daġ-dāġ-ı ʿāṣıḳān
Mihr-i maḥşerdür gül-i ḫod-rūy-ı baġ-ı ʿāṣıḳān

Minnet-i būy-ı gül-i ümmīdi çekmez yeʾs ile
Gerden-i mīnā-yı ṣahbādur çerāġ-ı ʿāṣıḳān

Mürde-diller şemʿa-i kāfūr yaḳsun bezmine
Hep zükām-efsürde-i ġamdur demāġ-ı ʿāṣıḳān[1]

Rind-i bī-dil destine alduḳça şāh-ı dehr olur
Efser-i Cemşīd'dür gūyā ayaġ-ı ʿāṣıḳān

ʿĀṣımā ben gördügümse neşve-i ṣahbā-yı ʿaşḳ
Ḥaşre dek ol bādeden yoḳdur ferāġ-ı ʿāṣıḳān

54

Çelebi-zāde ʿĀṣım

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Emīn olma o künc-i lebdeki ḫāl-i siyeh-rūdan
Nemek ḥaḳḳın riʿāyet gelmez ol ʿayyār Hindū'dan

Cihānda kec-nihāduñ rāst-bīnden ḳadri ʿālīdür

[1] Aşağıdaki kaynakta 2. Beyitin 2. mısrası ve 3. Beyitin 2. mısrası yer değiştirmiştir.
Bk. Özge Öztekin (hzl.), **Çelebizâde Âsım Divan,** Ürün Yayınları, Ankara, 2010, s. 244.

Nigāh itseñ hüveydādur bu maᶜnī çeşm ü ebrūdan

Bunuñ zehri vücūda anuñ ammā cāna kār eyler
Müreccaḥdur yanumda mār-ı bed-ḫū yār-ı bed-gūdan

Ḫaṭ-ı püşt-i lebi īmā-yı vaᶜd-ı vaṣl ider ammā
Teġafüldür çıḳan maᶜnī yine şeh-beyt-i ebrūdan

Teraḳḳī pāy-māl eyler siyeh-baḫtānı bu maᶜnī
Baḳılsa rū-nümādur ḥālet-i zencīr-i gīsūdan

Hezārān ṭavr ile cevlān ider mıżmār-ı dānişde
Semend-i ṭabᶜ-ı ᶜĀṣım farḳ olınmaz esb-i cādūdan

55

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

ᶜAyāndur āftāb-ı meh-perestüñ rūy-ı zerdinden
Ki rūşenden ḫalāṣ olmaz felekde ᶜaşḳ derdinden

Hüner bir şāha çatmaḳ bir pul almaḳdur hemān yoḫsa
Bu bāzī-ḫanenüñ ḥāṣıl nedür saṭranc u nerdinden

Yine fehm eyledüm bir āfetüñ meftūnı olmışdur
Dilüñ efsāne-i ᶜaşḳı bu sūzişlerle serdinden

Ne gördüñ āh serd ü sūz-ı dilden ġayrı ᶜibretle
Temāşā-ḫāne-i dehruñ baḳılsa germ ü serdinden

Ġam-ı ᶜaşḳ-ı cünūn-engīz ile ᶜĀṣım helāk oldı

Henūz ey cān ṭabībi olmaduñ āgāh derdinden

83a

56

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Ol nev-resīde ṭıflı iden bezmden demān
Baḫt-ı siyāh-ı ᶜāşıḳ-ı şūrīdedür hemān

Bildüm çekince sīnesine nāveki kemān
Kim pīrler de olur imiş māᵓil-i cevān

Ḳātil de olsa çeşmüñ eger nīm-ḫᵛāb iken
Çekmek revā mı üstine ḫançer o ebruvān

Dāmānıña düşerse ümīd-i emān ile
Öldür raḳībi virme ṣaḳın sevdügüm amān

ᶜĀşıḳ idince dil-bere āġūşını kemer
Oldı hemān o ḫancer-i ḫūn-rīz der-miyān

Nazük-dimāġdur bilürüm ᶜĀṣımā ḳalem
Bu penc beyti naẓm idicek oldı nā-tevān

57

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Merde ġaflet nā-sezādur zīb-i ṣadr-ı kām iken
Ḫ^{v}āb düşmez ^{c}āḳıla cā-yı kenār-ı bām iken

Sāde-levḥ-i naḳş-ı kāmuñ ^{c}izzetiñ gör kim ^{c}aḳîḳ
Dāmen-i evrāḳa rū-māl eylemez bī-nām iken

Dil temāşādur dü-çeşm-i yārdan sīr olmamaḳ
Tūşe-i ehl-i riyāżet منز[1]-ı yek bādām iken

Olmaz āzurde zebān-ı ḫalḳdan nā-puḫteler
Zaḫm-ı dendāndan emīndür mīve-i ter ḫām iken

^{c}Ārife āzādelik mümkin midür hīç dehrde
Ḳalb olınsa lafẓ-ı ādem kendüsine dām iken

58

Çelebi-zāde ^{c}Āṣım

Fā^{c}ilātün / Fā^{c}ilātün / Fā^{c}ilātün / Fā^{c}ilün

Ḥarf-i vaḥdetden degildür güft-gū bāb-ı dehen
Āteş-i sūzendeye olsun mı hīç tāb-ı dehen

Pāk merdüm-zāde itmez aṣlınuñ ḫayrın tebāh
Rūzesin ifşā ider mi ṣāyimüñ āb-ı dehen

Kārbān-ı rızḳuñ olmaz ber-ṭaraf āmed-şodı
Bāz ola tā kim ḥiṣār-ı tendeki bāb-ı dehen

Ḥırş-ı murdāruñ ḳıran dendānını olur emīn

[1] Sözlükte böyle bir kelimeye rastlanmazken Aşağıdaki kaynakta bu kelime "**maġz**" şeklinde geçmekte anlam cümleyle bu şekilde uyuşmaktadır.
Bk. Özge Öztekin (hzl.), **Çelebizâde Âsım Divan,** Ürün Yayınları, Ankara, 2010, s. 246.

Vehm olınmaz olmaduḳça ḫūkde tāb-ı dehen

Bir daḫı çün ḳābil olmaz bāz-geşti ᶜĀṣımā
Olmasun her bir suḫan zinhār rehyāb-ı dehen

59

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Encümengāh-ı ezelde ᶜaşḳa ḳābildür diyü
Āteş-i sūzān ḳomışlar sīneme dildür diyü

Ḫāk zān neşveyāb olmaz mı feyż-i ᶜaşḳdan
Şīre-i engūr ḳonmaz mı ḫuma güldür diyü

Sīne çākinden dil-i pür-ḫūnumı ᶜarż eyledüm
Ol büt-i muġ-beççeye ṣahbāya maᵓildür diyü

Arala müjgānlaruñ ey ġamze-i ḫūnī yetiş
Ṭutmaḳ isterler o çeşmi mest-i ḳanzildür diyü

Çıḳdı ᶜaynumdan nice demdür ki baḳmam ḥāline
Seyl-i ḫūnīn-i sirişküñ nāmı sāᵓildür diyü

Ḫāl ṣanma noḳta ḳoymış kātib-i dīvān-ı ḥüsn
Matlaᶜ-ı ebrū-yı yāre ḫalli müşkildür diyü

Nīk ü bed naḳş-ı dü-ᶜālem cilvegerdür anda hep
Sīneme ayīne ḳoymışlar meger dildür diyü

Cūş ider ḫūn-ı şehīd-i ᶜaşḳ ṭurmaz dem-be-dem

Ḳanda gitse ṭutmaḳ ister yāri ḳāʾildür diyü

Ḫᵛāstgārāne mübārek olsun ancaḳ ᶜĀṣımā
İstemem ben devlet-i dünyāyı zāʾildür diyü

83b

60

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Degül ḫaṭṭ-ı siyeh pīrāmen-i ruḫsār-ı dil-berde
Seḥāb-ı āh-ı ᶜāṣıḳ çekdi mihr-i rūyına perde

Ḫaṭ-ı şeb-reng ṣanma ẓāhir oldı rūy-ı dil-berde
Nişān-ı şeh-per-i Cibrīl'dür māh-ı münevverde

Kühen maᶜnāda yoḳdur çāşnīsi tāze taᶜbīrüñ
Bulınmaz ḫaṭṭ-ı sebzüñ revnaḳı zülf-i muᶜanberde

İder maᶜnāsın efzūn müstezād elbet de mıṣraᶜuñ
Geçilmez ḳadd-i mevzūnuñdan olmaġla ḫaṭ-āverde

Siyeh-mest-i mey-i ᶜaşḳ eyledi ᶜĀṣım dil-i zārum
O efhem ü suḫandān tāze nev-ḫaṭ bir siyeh-çerde

61

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Kec-nihād olduḳda sālik feyż bulmaz pīrde
Menzil almaz rāst-rūlik olmaduḳça tīrde

Nīk ü bed her vaṣf olur bir ẕāta nisbetle kemāl
Doġrılıḳ nāvekde ḫoşdur egrilik şemşīrde

Nāleler kār itmedi ol ẓālime söz geçmedi
Ḳaldı ümmīdüm hemān bir āh-ı bī-teʿsīrde

Merd-i āhen-dilde olmaz tāb-ı ʿaşḳ-ı sīne-sūz
Vardur āteşden hirāsānlıḳ nihād-ı şīrde

Beñzemez ḥüsn-i Ḫudā-dāde cemāl-i ʿārıżı
Reng olursa būy olmaz ġonce-i taṣvīrde

İtimād-ı ʿaşḳı gör kim gerden-i ḳumrī gibi
Cūydan servüñde pāyı ḥalḳa-i zencīrde

Maʿni-i rengīn degül ʿĀṣım kümeyt-i ḫāmeye
Ḳan ḳaşandurdum Nedīme vādī-i tanẓīrde

62

Çelebi-zāde ʿĀṣım

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Sipihr-i kīne-cūdan vuṣlat-ı yāri niyāz itme
Göñül n'eylerseñ eyle düşmene ifşā-yı rāz itme

Göñülden olmaduḳça sūd-baḫş olmaz perestişā
Mey-i ġaflet ile ser-mest iken meyl-i namāz itme

Virüp sürme ile tīġ ġamze-i ḫūn-rīzüñe zehr-āb
Amān ey ḳanlı ẓālim zaḫm-ı çeşmüñ cān-güdāz itme

Senüñ sāḳī şarāb-ı neşve-baḫşuñ görmeden geçdüm
Hemān dergāh-ı luṭfuñ zümre-i aġyāra bāz itme

Fużūlī lehcesiyle böyle rindāne ġazel yapmaḳ
Senüñ kāruñ degüldür ᶜĀṣımā ḥarfı derāz itme

63

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Ḫayāl-i ᶜārıż-ı cānān dil-i pür-āb u tāb içre
Gül-i ṣad-bergdür peymāne-i ṣahhā-yı nāb içre

Dil-i ᶜārifde ḳadri pest olur gerden-firāzānuñ
Dıraḫt-ı ser-bülendüñ bāz-gündur ᶜaksi āb içre

İder aṣḥābı cümle ṣafḥa-i nüvişteden taḥṣīl
Bulınmaz maᶜnī-i ᶜirfānı nāṭıḳ söz kitāb içre

Nigāh-ı ḫāṭırından ġāfil olma derdmendānuñ
Bulınmazsa daḫı kenz-i muṭalsam her ḫarāb içre

Olur ᶜuḳbāda ḫandān bezm-i fānīde olan giryān
İder bīdār olınca ḫande kim aġlarsa ḫᵛāb içre

Ne sīḫ-i āhenīnden ḳurtulur ne tāb-ı āteşden
Eger şemm olınursa ḫāmlıḳ būy-ı kebāb içre

Riyā-ālūd olan ḫayruñ şevābı olmaz ey ᶜĀṣım
Ḫaṭāyı eyleme zinhār pūşīde ṣavāb içre

84a

64

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

ᶜUlüvv-i ḳadre bāᶜīşdür tevāżuᶜ dār-ı dünyāda
Oturmaz ḫānesinde ehl-i ᶜirfān ṣadr-ı aᶜlāda

Zemīn pā-māli ḫalḳuñ āsmān ḫod rūz u şeb gerdān
Bu ᶜalemde meger rāḥat mı var aᶜlāda ednāda

Ya cemᶜ-i māl derdi yā ḥisāb derdi ḳaydıyla
ᶜAceb cāh ehli rāḥat mı bulur dünyāda ᶜuḳbāda

Sevād-ı deste-i sīmīne āyīne-i cāmuñ
Degüldür müylar bāzū-yı ṣāḳī-i dil-ārāda

Çekerdüñ sāġarı zāhid elinden ᶜĀṣım-ı rindüñ
Ne ᶜālem gördügin bilseñ eger mirᵓāt-i ṣahbāda

65

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ṣāf-ı gevher dehrde mümkin mi ġamgīn olmaya
Bir dem olmaz cebhe-i deryāda yüz çīn olmaya

Yār-ı mevzūn-ṭabᶜ olur elbet de dāḫil ṣoḥbete
Mışraᶜ-ı ber-ceste hīç ḳābil mi tażmīn olmaya

Āftāb olsa daḫı pā-māl olur her cā yayan
Ḥayf ol rūşen-dile kim anda temkīn olmaya

Tīġ-ı yāre cān-sitān olsun dimekden ġayn hīç
Bir duᶜā bilmem ḳabūli vaḳf-ı āmīn olmaya

Ḥasretüm bir tende ḫūnuñ vaṣlına ᶜĀṣım gibi
Bir şarāba teşneyüm kim ṭaᶜmı şīrīn olmaya

66

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Bī-derd ṭaᶜnı ḳo dil-i bī-çārem üstine
Merhem yerine ḳoyma nemek yārem üstine

Hep seng-i ṭaᶜn imiş aşılan ṣoñra añladum
Miḥnet-serāy-ı dehrde gehvārem üstine

Geçdüm recā-yı merhem-i bi-hūddan felek
Bir zaḫm-ı tāze urma hemān yārem üstine

Laᶜl-i lebüñ ḫayāli ile cām-ı bādenüñ
Ditrer görince bu dil-i mey-ḫᵛārem üstine

Bostān-serāy-ı dehrde bir serv-i ser-keşüñ
Ḳonmaz gider mi bu dil-i āvārem üstine

Mīnā-yı ḳalb-i ᶜĀṣım-ı şeydā şikestedür
Zinhār başma şīşe-i ṣad-pārem üstine

67

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Ḫumār-ı ġuṣṣadan ey rind-i mey-keş derd-i ser çekme
Hemān şām u seḥer çek cām-ı ᶜayşı hīç keder çekme

Dem-i tīġ-ı siyeh-tāb-ı nigāhuñ ḳılma zehr-ālūd
O ḳudretden mükemmel çeşme ẓālim sürmeler çekme

Tecemmül gibi erbāb-ı sülūke reh-zen olmaz hīç
Ṣafā-yı ḫāṭır isterseñ sebük-yār ol ḥaẕer çekme

Ḫadeng-i cevri dildāruñ derūnumda yer itmişdir
Tecemmül idemem hicrānına ey çāre ger çekme

Devā ᶜādet olınca sūd-baḫş olmaz mücerrebdür
Ġaraż neşve ise ᶜĀṣım bādeden şām u seḥer çekme

84b

68

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Ḫoşā o zaḫm ki henūz zār-ı miḥnet ola

Miṯāl-i dāġ-ı derūn düşmen-i ifāḳat ola

Ḫoşā o ᶜāşıḳ-ı zūr-infiᶜāl kim yārī
Tamām mertebe peymān-şiken bir āfet ola

Ḫoşā o nāme-i ṣad-pāre kim mezāyāsı
Cefā-yı yār sitem-i dūstdan şikāyet ola

Ḫoşā o vaᶜd-i şebāngāh-ı vuṣlat-ı ferd
Ki ṣubḥı tevᵓem-i hengāme-i ḳıyāmet ola

Ḫoşā o vāḳıf-ı esrār-ı devr-i gerdūn kim
Miṯāl-i ᶜĀṣım-ı şeydā tamām ḥayret ola

69

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ḳıl naẓar ḫūy-gerde olduḳça ᶜiẕār-ı āline
Menᶜ yoḳdur bādenüñ āb ile istiᶜmāline

Dil siyeh-mest-i hevā bī-gāne yoḳ mey der-miyān
Ḳaldı iş dildārı İblīs'üñ hemān ışlāline

Renc riste ile olur elbetde çün tār-ı ḫayāl
Göz diken sūzen gibi ḫalḳuñ ḥarīr ü şāline

Düşmesün yoḫsa megesveş dil ḫalāş olmaz ḳalur
ᶜAnkebūt-ı ḥırṣ-ı şūmuñ rişte-i āmāline

Ey ṭabīb-i ᶜillet-i dil derd-i ᶜaşḳuñ n'eyledi

Baḳ hele baḳ ᶜĀṣım-ı işkeste-rengüñ ḥāline

70

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Baḳınca ᶜāşıḳ-ı bī-dil o ḳāmetle o reftāre
Ḳalur mı anda ṭāḳat ᶜarż-ı ḥāle āh dildāre

Kelīm-i dil nice tāb-āver-i tār-ı celāl olsun
Tecellī-i cemālinden olurken kūh ṣad-pāre

Bir elde sāġar-ı bāde bezimde ġabġab-ı dildār
Nice degsün eli ser-mest-i ᶜaşḳuñ ġayrı bir kāre

Devāsı derd-i endūhuñ şarāb-ı nābdār ammā
O da defᶜ-i ġam itmezse eger bilmem nedür çāre

Ġaraż bir neşvedür ᶜālemde rindāne çün ey ᶜĀşım
Yanuñda ḫūn-ı dil varken ne ḥācet cām-ı ser-şāre

71

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

ᶜĀşıḳ duramaz nāle vü āh eylemeyince
Ser-māye-i nāmūsı tebāh eylemeyince

Bī-çāre göñül bir nefes ārām idebilmez
Biñ derdine bir nükteli āh eylemeyince

ᶜĀşıḳ ruḫ-ı yāri göremez merdüm-i çeşmi
Deryā-yı sirişkinde şināh eylemeyince

Maḫmūr-ı ġam āzād olamaz cevr-i felekden
Tā dergeh-i Cemşīd'i penāh eylemeyince

Gelmez bu ḳadar maᶜṣıyete ḫāṭıra tevbe
Efsūsuña bir tāze günāh eylemeyince

Aġyār mı rāhm itse gerek ᶜĀṣım-ı zāruñ
Ḥāl-i diline yār nigāh eylemeyince

85a

72

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ḥaddeden geçmiş nezāket yāl ü bāl olmış saña
Mey süzülmüş şīşeden ruḫsār-ı āl olmış saña

Būy-ı gül taḳṭīr olunmuş nāzıñ işlenmiş ucı
Biri ḫuy olmış birisi dest-māl olmış saña

Siḥr ü efsūnıla ṭolmuşdır derūnuñ ey ḳalem
Zülf-ü Hārūt'uñ dimek mümkin ki nāl olmış saña

Şöyle gird olmış Firengistān birikmiş bir yere
Soñra gelmiş gūşe-i ebrūda ḫāl olmış saña

Sen ne cāmıñ mestisin ayā kimiñ ḥayrānısın
Kendiñ aldırdıñ göñül n'oldıñ ne ḥāl olmış saña

Lebleriñ mecrūḥ olur dendān-ı sīn-i būseden
Laᶜliñ öpdürmek bu ḥāletle muḥāl olmış saña

Yoḳ bu şehr içre seniñ vaṣf itdigiñ dil-ber Nedīm
Bir perī-ṣūret görünmış bir ḫayāl olmış saña

73

Lebīb-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Nükte-i ḫaṭır-şiken ḥāżır-cevāb olmış saña
Nāz-perverdüm teġāfül cāme-ḫᵛāb olmış saña

Būy-ı sünbül girmiş inbīḳ-i ḫayāl-i ġoncaya
Soñra zülf-i ᶜanberīnüñçün gül-āb olmış saña

Penbe-i şerm ü edebden eylemişler bāfte
Ḫāṣṣa-i dil-bendi istiḥyā niḳāb olmış saña

Bülbül olmış naġmeden mest-i gülüñ ḳızmış yüzi
Biri rāmişger biri cām-ı şarāb olmış saña

Siḥr-i Hārūtı Çeh-i Bābil'den olmış ser-zede
Ṣoñra gelmiş kākülünde pīç ü tāb olmış saña

Leşker-i bī-dāda başdurduñ ser-ā-ser ᶜālemi
Fitne-i āşūb-ı kāfir hem-rikāb olmış saña

Gitmiş ārāmuñ görüp aġyār ile yārı Lebīb
Vāh ki ġayret māye-baḫş-ı ıżṭırāb olmış saña

85b

74

Ḥāmī-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Neşᵓe-i mey ġāze-i ruḫsār-ı āl olmış saña
Revġan-ı gül dühn-i ḳandīl-i cemāl olmış saña

Oldı zīr-i lebde fikr-i būse ġarḳ-āb-ı dehen
Leb şeker ġabġab turunc u portaḳal olmış saña

Hüsnüñi taṣvīr iden naḳḳāş dest-efşān olup
Reşḥa-pāş olmış ḳalem püskürme ḫāl olmış saña

Şīr-i mehtāba çalınmış māye naḫl-i Ṭūr'dan
Sāᶜid ü sīmīn u sāḳī bī-miṯāl olmış saña

Ġayra ḥelvā gibi ḥāżır ṣulḥa mūm ol sehd-leb
Yan yaḳıl ey dil ne mūm olmış ne bal saña

Şöyle nevmīdüm ki fikr-i būse gelmez yāduma
Baḫtı gör farż-ı muḥāl-ender-muḥāl olmış saña

Derdi çoḳmuş sūzuñı mehden alınmış āftāb
Gerden-i ṣāf u bināgūş-ı zülāl olmış saña

Ḥāmiyā aldı beni bu tāze naẓmuñ neşᵓesi

Bu ᶜasīr-i nev-mey-i dīrine sāl olmış saña

75

Fıtnat Hanım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Nigāh-ı merḥamet ḳıl ᶜāşıḳ-ı bīmāra gel cānā
Lebüñden cān baġışla güftāra gel cānā

Ḫacīl olsun görüb zülfiñ benefşe ruḫlaruñ güller
Döküp ruḫsaruña kāküllerüñ gülzāra gel cānā

Be-cā it luṭf u ḳahruñ pey-rev olma çarḫ-ı kec-devre
İdüp ᶜuşşāḳa cevr itme kerem aġyāra gel cānā

Yoluñda pāy-māluñ olmaḳ ister ᶜarᶜar u şimşād
Çemende ḳāmet-i bālā ile reftāra gel cānā

Ḫarāb eyler cihānı ser-te-ser āşūb u fitneyle
Kerem ḳıl virme ruḫṣat ġamze-i mekkāra gel cānā

Teraḥḥum it ṭabīb-i ᶜāşıḳānsuñ Fıṭnat-ı zāra
Dil-i bīmāra luṭf eyle ḳıl bir çāre gel cānā

76

Fıtnat Hanım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ẓāhiren ᶜuşşāḳ ile olmazsa cānān āşinā

Ġam degül her dem ḫayāli dilde pinhān āşinā

Dest-i bī-ṣabr u şekīb ile yarar dāmāna dek
Sīne-i Mecnūn ile olmaz girībān āşinā

Eylemez aṣlā cevāb-ı telḫ ü şīrīn imtizāc
Birbiriyle olsa da zühhād u rindān āşinā

Çeşm-i güyānuñ rumūzın fehm ider mi olmasa
Maᶜni-i bī-gāneye ṭabᶜ-ı süḫandān āşinā

Luṭf-ı Ḥaḳ'dan zāhidā rindānı nevmīd eyleme
Maẓhar-ı ġufrān olur elbette ᶜisyān āşinā

Üns ü ülfet eylemezken şīr-i nerle āhuvān
Fıṭnatā dille ᶜaceb kim çeşm-i cānān āşinā

86a

77

Ṣıdḳī-ı Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Merdüm-i dīdemdir ol ruyuñdan ḫāl olmış saña
Bu dil-i āvārede bir ḫoş ḫayāl olmış saña

Meh-cebīn üzre nümāyān ebrveş ol perçemüñ
Zīnet-i ḥüsn-i cemāl-i bī-miṯāl olmış saña

Ṣavt-ı bülbül būy-ı sünbül ḥümret-i gül ġālibā
Zāriyi ᶜāşıḳ zülf-i şebgūn rū-yı āl olmış saña

Vech-i pāküñ manẓar-ı cemāle ḫalāyıḳ olmış
Ṣanki māh-ı nev gelüb ebr u hilāl olmış saña

Bī-muḥāba vaṣlıñın şevḳiyle cismiñ ḫāḳ idüp
Ṣıdḳi-i dil-ḫaste dāim pāy-māl olmış saña

78

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Çünki bülbülsün göñül bir gülsitān lāzım saña
Çünki dil ḳoymuşlar adın dil-sitān lāzım saña

Nev-cüvānlıḳ ᶜālemin tā kim getirsen yādıña
Daḫı pek pīr olmadan bir nev-cüvān lāzım saña

Çünki tīr-i hecr ile olduñ zaḫmnāk ey göñül
Çek çevir kendiñ ki bir ḳaşı kemān lāzım saña

Vaṣf-ı laᶜl-i dil-ber ise ḳaṣdıñ ey kilk-i beyān
Tercemān olmaḳlıġa şīrīn-zebān lāzım saña

Ḳıl metāᶜ-ı naẓmını ārāyiş-i sūḳ-ı kemāl
Ey Nedīm-i pür-hüner zīb-i dükān lāzım saña

86b

79

Sünbül-zāde Vehbī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Mest-i nāzım ṣıḳlet-i būs u kenār itmem saña
Bezm-i ᶜayşı māye-i renc-i ḫumār itmem saña

Seng-i āzāruñla mīnā-yı dilim itdim şikest
Bilmiş ol ancaḳ a ẓālim inkisār itmem saña

Teşne-leb ḳalsam da bu gülşende ey ebrū-siyeh
Lāleveş ᶜarż-ı derūn-ı dāġdār itmem saña

Ey felek bī-hūde gösterme ḫamīde ḳaddiñi
Minnetim yoḳ ḳıl ḳadar teklīf-i bār itmem saña

Feyż-i Ḥaḳ gibi degildür ḥāside dirsem n'ola
Vehbi'yim Vehbī nice ben iftiḫār itmem saña

80

Lebīb-i Āmidī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Şikāra befteredür ol nigāh-ı nāz saña
Ḳapıldı mürġ-ı dil ey çeşm-i şāh-bāz saña

Begüm o ġamze-i ġammāzı maḥrem eyleyeli
İder mi ᶜaḳıl olan kimse keşf-i rāz saña

Ṣafā idersiñ a ẓālim bilindi ki geliyor
Bu mübtelālaruñ āh u enīni sāz saña

Hevā-yı ᶜaşḳa ṣalup hep fireng-i zülfiñdür
Esīr iden beni ey şūḫ-ı ᶜişve-bāz saña

Amān fütādelerüñ çekinüp vebāl oldı
Bu esb-i nāz saña böyle türk-tāz saña

ᶜAbeş bu ġāliye bu ġāze hep tekellüfdür
Ki virdi ḥüsn Ḫudā-dāduñ imtiyaz saña

Ḳapılma rengine ḳat ḳat çekersiñ acısını
Lebīb o lāle-ᶜizār itmesün piyāz saña

87a

81

Nābī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün

Terk-i maṭlabdur bu maṭlabgāhda maṭlab baña
Eyle luṭfundan müretteb maṭlab yā Rab baña

Ben pür olsam ol tehīdür ol pür olsa ben tehī
Sāġar-ı meydür bu bezm-i ġamda hem-meşreb baña

İtmege aḥkāmım istiḫrāc devr-i ᶜişretüñ
Asmān-ı naḫl-i gülde jāledür kevkeb baña

Kimse bilmez ol mehüñ teşrīfine rū-pūş olur
Rūz-ı rūşendir füzūn feryād rūz-ı şeb baña

Günde bir āzādelik ẕevḳı muḳarrerdür hele
Ṭıflveş cāy olsa bārī bir daḫı mekteb baña

Zīb-i gūş itdüm ṣarīrinden bu rāzı ḫamenüñ
Bir devāt-ı pür-varaḳdur meşreb u meẕheb bana

Leb midür Nābī ola terkīb-i leb-rīz-i hevā
Ḫāmeveş gevher-feşān olsa olursa leb bana

82

Nefʿī

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün

Şāh-ı ʿaşḳam ʿālem-i maʿnā müsellemdür bana
Ser-nigūn peymāne-i Cem tāc-ı Edhem'dür bana

ʿAşḳıla gāhī ḫarābāta düşürsem göñlümü
Bāz-güne tāc-ı Edhem sāġar-ı Cem'dür bana

Her nefesde ḫançer-i bürrān gibi bir zaḫm açar
Hem-zebān-ı dil-nevāz āh-ı dem-ā-demdür bana

On sekiz biñ ʿālemi seyr eylemek lāzım degil
Her nefesde feyż-i Ḥaḳ bir özge ʿālemdür bana

Ḫalḳ-ı ʿālem bir nefes şād olmaġa cānlar virür
Cānımuñ cānānı güyā dildeki ġamdur bana

ʿĀşıḳım ammā yine dūşīzegān-ı fikrime
Cebrāʾīl'im Meryem-i endīşe maḥremdür bana

Bana ṣor Nefʿī hemān ḳadr-i dür-i güftāruñı
Nükte-sencān-ı İlāhī cümle hem-demdir bana

83

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

ᶜĀşıḳ ümīd-i luṭf ile dil-dādedür saña
Ey şūḫ eyle mürüvvet üftādedür saña

Defᶜ-i ḫumāra ister iseñ çāre ey göñül
Ben bildigüm ᶜilāc hemān bādedür saña

Aġyār oldı naᵓil-i ẕevḳ-i viṣāli hep
Luṭfı hemān bir nigeh-i sādedür saña

Gird-āb-ı ġamda ḳaldı efendim dil-i nizār
Dāᵓim kenār-ı vaṣlı temennādadur saña

Fıṭnat ne deñlü olmasa şāyān-ı vuṣlatuñ
Ey şūḫ eyle merḥamet üftādedür saña

87b

84

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Naẓar-ı merḥamet itmez mi ᶜaceb yār daḫı
Raḥm iderken göricek ḥālümi aġyār daḫı

Ṭaşa teᵓşir iden nāvek-i dil-dūz-ı niyāz
Dil-i sengīnüñe āh eylemedi kār daḫı

Çāre-sāzī-i ġamuñ feyżini gör kim ṭuruyor
Devr-i Cem’den berü tā ḫāne-i ḫumār daḫı

Şerr-i ẓālimden olur devr olan kimse emīn
İtmez iḥrāḳ yaḳīn olmayacaḳ nār daḫı

ᶜĀṣımā rīşüñ aġardı nice bir bu ġaflet
Ḫᵛābdan irdi seḥer itme misün ᶜār daḫı

85

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Feyż-i Ḥaḳ’dan her kimüñ olsa cihānda dāyesi
Çün hümā ḫalḳa olur maḥż-ı saᶜādet sāyesi

Her ne deñlü bī-nişān olsa olur ḳadri bülend
Ehl-i cāha beñzemez erbāb-ı ḥālüñ pāyesi

Bī-niyām olduḳda eyler cevheri tīġuñ ẓuhūr
Ḳayd-ı zīnetden rehādur kāmlık pīrāyesi

Çünki mümkindür ḥaḳīḳat neşvesin bulmaḳ mecāz
Boş ḳoma ṭursun ḫam-ı dilde maḥabbet vāyesi

Çeşm-i mestinde ne keyfiyyet var ol ṭıfluñ ᶜaceb
Bāde mi virmiş aña şīre bedel hep dāyesi

86

Çelebi-zāde ʿĀṣım

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

Her zamān olmaḳda bir şeh-bāz-ı ḥüsnüñ lānesi
ʿĀşıḳuñ ḫālī ḳalur mı hīç dil-i vīrānesi

ʿAḳla uymaz mülk-i ʿaşḳuñ bāz-gündur resmi hep
Bestedür zencīr-i zülf-i yāre eñ ferzānesi

İbtidā tecrīddür senden sebaḳ-āmūz olur
Mekteb-i ʿaşḳuñ kemīne kūdek-i divānesi

Ehl-i dil maḫmūr-ı nā-dān-mest olur mıydı eger
ʿAksine devr itmese bu meclisüñ peymānesi

Zīnet-i ẓāhir kemāl erbābına noḳṣān virür
Pençe-i ḥayretdür aṣḥāb-ı derūnuñ şānesi

87

Çelebi-zāde ʿĀṣım

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

Gel devā-cūlıḳla olma ʿālemüñ āvāresi
Var ise bī-çārelikdür derd-i ʿaşḳuñ çāresi

Penbe iken bāliş-i zer-tāra baş ḳoymaz eger
Ehl-i derdüñ olsa zīr-i serde seng-i ḫāresi

Çeşmüme ᶜālem görinmez sensiz oldı dil kebāb
Ḳandasın gel dīdeler nūrı cigerler pāresi

Ẕevḳı miḥnetle bulur ehl-i maḥabbet ṭıfl iken
Iżṭrābından olur hep cünbiş-i gehvāresi

Ol mükemmel çeşmüñ ᶜĀṣım ġamzesinden ḳıl ḥaẕer
Tīġ-ı müşk-ālūdenüñ zīrā oñulmaz yāresi

88

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Nedür ey şūḫ bu bī-hūde ġażab n'oldı saña
Meşrebüñ düşmen-i nāz idi ᶜaceb n'oldı saña

Virmemişsin ṭutalum ruḫṣat-ı āġūş-ı viṣāl
Varmaġa meclis-i aġyāra sebeb n'oldı saña

Cāme-ḫᵛāb içre bıraḳduñ bizi ey māh-ı münīr
Ṭurmaduñ çāk olıcaḳ perde-i şeb n'oldı saña

Ne girersin araya yāre niyāz itdükçe
Ḳanı ey girye mürāᶜt-ı edeb n'oldı saña

Olduñ ey ḫāme-i Nābī çoḳdan ḫāmūş
Bilmem ey zemzeme-pīrāy-ı ṭarab n'oldı saña

89

Āgāh-ı Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Mestsin ey gül ne lāzım bāde-peymāluḳ saña
Neşve-yi bī-derd-i ser yetmez mi raᶜnaluḳ saña

Ḳatᶜ-ı ünsiyyet iderdük şaḫṣ-ı sāyeñden bile
Merdümüñ mānend-i muᶜtad olsa tenhāluḳ saña

Şemᶜ-i bezm engüşt-i ḥayretdür leb-i peymānede
Ol ḳadar virdi leṭāfet meclis-ārāluḳ saña

Vādī-i ṭıflāne-i cevr ü cefādan geçmedük
İtmeyince Ḫıżr-ı ḫaṭṭ-ı sebz babaluḳ saña

Reng u būy-ı gül saña pervāz ider bülbül gibi
Ḥayfdur Āgāh daᶜvā-yı şekībāluḳ saña

88a

90

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Gehī zehr-āb-ı ġam geh derdī-i ḫūn-ı ciger çekdi
Çekince sīneye cānānını ᶜāşıḳ neler çekdi

Dil irmezse ᶜaceb mi şimdi şeftālūsına yārüñ
Yetişdi ol nihāl-i nev-resīde ḫaylī ser çekdi

Ser-encāmında gör bir derd-i ser çekmez mi mey-ḫᵛāre
Ki ᶜişretgāhına pīr-i muġānuñ raḫtın er çekdi

Nice cünbiş-nüma olmaz kemiyyet ṭabᶜ-ı ᶜĀṣım kim
Atı sulṭān-ı ᶜaşḳa rāyiż-i mülk-i hüner çekdi

91

Çelebi-zāde ᶜĀṣım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Dilde ẕevḳ-ı būs-ı laᶜl-i yār-ı mehveş var gibi
Ol şikeste şīşede ṣahbā-yı bī-ġışş[1] var gibi

Herebin mūdan çıḳar āh eyledükçe şuᶜleler
Dil degül sīnemde bir deryā-yı āteş var gibi

Fikr-i reng-ā-reng-i dünyā māniᶜ-i ḫᵛāb olmada
Ḫᵛābgāh-ı sīnede mār-ı menḳūş var gibi

Nefs-i kāfir mācerādandur dilüñ feryādı hep
ᶜAndelībüñ lānesinde mār-ı ser-keş var gibi

Gūş-ı cāna ṣubḥa dek her şeb ṣadā-yı hū gelür
Burc-ı tende dil degül bir murġ-ı dem-keş var gibi

ᶜĀṣımā bir laḥẓa ṭurmaz zīr-i pāy-ı ḫānede
Maᶜnī-i rengīn nāmında bir āteş var gibi

[1] Metinde "**gışş**" diye yazılmıştır.

92

Çelebi-zāde ʿĀṣım

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Murādumca felekde necm-i baḫtum rūşen olsun mı
Benümçün çerḫ-i kec-revle sitārem rūşen olsun mı

Cihānda bir nefes hūşyār olan endīşe ne olmaz
O menzil kim bir āb ola esāsı meʾmen olsun mı

Derūn ẓulmet-serāsın ʿilm-i ẓāhir eylemez tenvīr
Fürūġ-ı şemʿ ile hīç ḫāne-i dil rūşen olsun mı

Dürüştüñ nerm olan āşūbgāh içre yerin ṭutmaz
Ḳabā-yı penbe iken cāy-gīr-i cevşen olsun mı

Olursa dilde sūz-ı ʿaşḳ eşk-i germ olur peydā
Maḥabbet şehrinüñ ger māyesi bī-külḫan olsun mı

Derūnda bir gerekdür ʿaşḳ ancaḳ bir gerek ʿĀṣım
Maḥabbet taḫtgāhı iki şāha sākin olsun mı

88b

93

Pertev Paşa

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

Ṭāliᶜim maᶜkūs o meh-ru rū-be-rū olmaz baña
Herkese yār olsa da ol kīne-cū olmaz baña

Rind-i ᶜaşḳam künbed-i hażrā sebū olmaz baña
Teşneyim deryāçeler bir kāse ṣu olmaz baña

Ṭās-ı gerdūn olsa leb-rīz-i şarāb ẕevḳ-ı şevḳ
Sensiz ey meh neşᵓe-i baḫş-ı ārzū olmaz baña

Şebnem-i āzādeyüm bilmem kime üftādeyüm
Gülbün-i ḥayretde ḳayd-ı reng u bū olmaz baña

Eyledüm ᶜaḳl u cünūn beyninde ᶜaḳd-ı āştī
Kimseler iḳlīm-i ḫāṭırda ᶜadū olmaz baña

Gerd-i laᶜl-i yardur mestāne sözler söyleden
Her ḫaṭ-ı sāġar-ı medār güftü-gū olmaz baña

Secdegāhım āsitān-ı yārdır Pertev yeter
Ġayr içün teklīf-i resm ser-fürū olmaz baña

94

Sünbül-zāde Vehbī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Ol ᶜişvekāruñ itdigi hep nāzdur baña
Ẕātında cevri çoḳ ise de azdur baña

Çeşm-āşinālıḳ eylemiş aġyāra ġamzesi
Īmā iden de ṣoñra o ġammāzdur baña

Müşkil degül mi ṣaydı raḳībā o āfetiñ
Kebg-i derī ise saña şehbāzdur baña

Pür-nāle eyliyen dilimi zaḫm-ı sīnedür
Bu naġmelerde ney daḫi dem-sāzdur baña

Feryād idince ḫār-ı cefā-yı zamāneden
Bī-çāre ᶜandelīb hem-āvāzdır baña

Ben ol Hümā-yı himmetim evc-i felekde [1]
Bāl-i şikeste şehper-i pervāzdur baña

Bezm-i süḫande meşreb-i Ḥāfıẓ'la Vehbiyā
Bu neşᵓeyi viren mey-i Şīrāz'dır baña

89a

95

Fużūlī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Her zamān manẓūr bir şūḫ-ı sitem-gerdür baña
Ḳanda olsam bir belā Ḥaḳ'dan muḳarrerdür baña

Ol ḫam-i ebrūya ḳılsam secde her sāᶜat n'ola
Ḳıble ile ol ḫam-i ebrū berāberdir baña

Ġam degül cismimde ger seng-i melāmet zaḫmı var

[1] Vezin geregi bir eksik hece var. Aşağıdaki kaynakta mısra şu şekildedir: **"Ben ol Hümā-yı himmetim evc-i felekde kim".**
Bkz: Ahmet Yenikale (hzl.), **Sünbül-Zāde Vehbî Dîvân,** Öncü Basımevi, Kahramanmaraş, 2011, s. 362.

Şemne-i bāzār-ı sevdāyum bu zīverdir baña

Gözde ḫūn-ālūde peykānıñ ḫayāliyle ḥoşum
Her biri gūyā ki bir berg-i gül-i terdür baña

Zaḫmlerden biñ aġız açdım edā-yi şükr içün
Her oḳuñ bir niᶜmet-i ġayr-i mükerrerdür baña

ᶜAḳl irşādiyle bulmaḳ kām mümkindir velī
Dām-ı rāh ol ḥalḳa-i zülf-i muᶜanberdür baña

Aḫter-i baḫtım vebālin gör kim ol şehdür likin
Mihrlerdir özgeye cevr ü cefālardur baña

Ey Fużūlī menzil-i maḳṣūda yetsem ne ᶜaceb
Hiẕmet-i pīr-i muġan irşādı rehberdür baña

96

Rāġıb-ı Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Çarḫ-ı ᶜaks döndürüp deverān ḳılur miḥnet baña
Yār ise bī-merḥamet ve yārān bī-himmet baña

Düşmeniñ cānından ālam intiḳām-ı ehemmi
Ḥażret-i Mevlā verirse bir zamān-ı furṣat baña

Kimseler sūz-ı kederden āh ū zārım añlamaz
Ḥāṣılı ṣiḳlet virür aġyār-ı ünsiyet baña

Keṣret-i devlet olursa külbe-i vaḥdet nedir

Bir meserret ḫānedir şol kūşe-i ᶜuzlet bańa

Rāġıb el çek çāre-i derd-i hevādan iñleme
ᶜAşḳ bir ḥaldir ki virmez ḥaşre tek rāḥat bańa

89b

97

Nābī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Firūzān oldı gülşende dilā pirāhen-i mīnā
Gül-i ḫoş-reng ile olmış gibi pür-dāmen-i mīnā

Bahār irse yine tāb-efken olsa sāḳī gerdūn
Ki ḳalmış dest-i ᶜismetde dirīġā gerden-i mīnā

O deñlü neşᵓeyāb-ı bezm-i saḥbā oldı ᶜālem kim
Ki olmaz şimdi zühhād-ı cefā-cū reh-zen-i mīnā

O cām-ı dil-güşādan toḫm-ı ᶜişret eyle deryūze
K'olupdur ḫūşe-çīn-i feyż-baḫş-ı ḫırmen-i mīnā

İder mi ser-fürū her dūn-meşreb ṭıfla ey Nābī
Kenār-ı dāye-i rifᶜat olupdur mesken-i mīnā

98

ᶜOs̲mān Nevres

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Bezr serkeşligi gerdūna hem-renk olduġundandır

Tevāzuᶜ-māyedir yoḫsa ḫayr-ı ḳalıb-ı mīnā

Şeb niçün sipāh-ı ġuṣṣa çok sürmez ẓuhūr eyler
Çekilsün bir ayaġ ol görülsün eşheb-i mīnā

Müselmān ile hem-dem kibr u tersā ile yek-dildir
Nedir eglenmez oldu gitdi yā Rab meẕheb-i mīnā

Fitili penbe-i mehtābdandır revġanı meyden
Ḳadehdir şuᶜle-i cevvāle-i şemᶜ-i şeb-i mīnā

99

Lebīb-i Āmidī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Beyāż-ı gerdenüñle baḫṣ iderse gerden-i mīnā
Olur şermiyle ẓāhir ḳulḳulından şīven-i mīnā

Degüldür bāde baġrı yufḳadur ġam-ḫᵛāre ḳan aġlar
Pür olmış girye-i mestāneden pīrāmen-i mīnā

Cem-i nāzik-mizācun rūḥı nūr içre yatur gūyā
Ṭurup meclisde ᶜaks-i meyle çeşm-i rūşen-i mīnā

Ḫulūṣ īrāṣ ider işlāḥ-ı ẕātü'l-bīne māᵓildür
Biraz germ ülfet olsuñ şāhid-i sīmīn-ten-i mīnā

Dil-i sengīni nerm eyler ol sengīn-dil-i nāzik
Ḫilāf-ı ṭabᶜ ı ṣanma ṣanᶜat-ı ḫārā-ken-i mīnā

Minā bāzār-ı ḳurmış kārbānı rūz u şeb işler

Dirīġā olmasaydı muḥtesibler reh-zen-i mīnā

ᶜAceb cevherli yerdür sāḥa-mey-ḫāne ḳazdıḳça
Çıḳar yāḳūt-ı rummānī ya rengīn maᶜden-i mīnā

Cihāz-ı duḫter-i rezdür meger pīr-i muġān itmiş
Gümüş āyīnedānıñ sīne-i tāb-efgen-i mīnā

Lebībā ṣalmasa elden nola rind tehī kāse
Giçinmekdür ġaraż aḳmazsa ṭamlar dāmen-i mīnā

100

Sünbül-zāde Vehbī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Muraṣṣaᶜ-tāc-ı Cemşīd'e berāberdir ser-i mīnā
Mey-i laᶜlīn ile memlū ḳadeḥdür efser-i mīnā

Şeb-i tār-ı ġamıñ mehtāb u şemᶜ-i meclis-efrūzu
Żiyāsı sīne-i sāḳī fürūġ-ı aḫter-i mīnā

Cem'iñ āyīnüni icrāya itmiş ᶜahd ü peymānı
İder ḥükmün revān peymānelerle dāver-i mīnā

Ḳapar çeşmüñ görince zāhid-i efᶜi nigeh güya
Zümürrüd maᶜdenindendir meger kim cevher-i mīnā

Yürütmez zevraḳ-ı ṣahbāyı cūş-ı ᶜālem-i āba
Sebük-destī ile rıṭl-ı girān-ı lenger-i mīnā

İder tābende ṣubḥāsā şeb-i deycūr-ı endūhu
Beyāż-ı gerdeniñ gösterse şemᶜ-i ḫāver-i mīnā

Miṯāl-i gerden-i dil-ber ki ḫūn-ı ᶜāşıḳ içmişdür
Açar reng-i şarābı perde-i nāzükter-i mīnā

Niçe hemşīre-i hem-zād olırdu duḫter-i rezle
Ḫum-ı ābisten-i mey olmasaydı māder-i mīnā

Tehī ḳalmaz dil-i rūşen-ṣafā-yı ᶜaşḳdanVehbī
Bunu işrāb ider olduḳça bāde-zīver-i mīnā

90a

101

Nefᶜī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün

Bildürirdim derdimi bir āhile cānāne hep
Ḳorḳarım sūz-ı derūnumdan felekler yāna hep

Gün gibi bilmem kimiñ ġam-ḫānesün pür-şevḳ ider
Ḫalḳ-ı ᶜālem mübtelā bir āfet-i devrāna hep

Dāne virmez ḫırmeninden merdüm-i dānāya çarḫ
Bezl ider varunı ammā bulsa bir nā-dāna hep

Ceng iderler dīdede her şeb ḫayāl-i yār içün
Girseler müjgānlarım n'ola boyınca ḳana hep

Olmaz ey Nefᶜī bu vādīde benimle hem-ᶜinān

Gelsün esb-i ṭabᶜına maġrūr olan meydāna hep

102

Lebīb-i Āmidī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Baġ-ı ᶜaşḳuñ güli reng-i ruḫ-ı zībādur hep
Ḫārı müjgān-ı ciger-dūz-ı dil-ārādur hep

Biri birine raḳīb oldı ruḫuñ ᶜaşḳıyla
Vaᶜd ẓann itme meh ü mihrde ġavġadur hep

İttiḳā itmek içün keyd-i cibillīsinden
Ülfet ebnā-yı zamānıyla müdārādur hep

Temm işāretleri encām-ı kitābetlerde
Leb-i küttāba geleñ ḥarf-i temennādur hep

Mürġ-ı ümmīdümi ṣayd eyleyemez kimse Lebīb
Dildeki ābilelere beyża-i ᶜanḳādur hep

103

Fıtnat Hanım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Bāġda güller ruḫuñ seyriyle ḥayrān oldı hep
Kākülüñ reşkiyle sünbüller perīşān oldı hep

Bir nigāh-ı nāza şāyān olduḳ ammā neyleyim
Sīnemiz āmācgāh-ı tīr-i müjgān oldı hep

ᶜĀrıż-ı aluñ senüñ ey ġonce-leb ḳıldum ḫayāl
Ḫāne-i ḫāṭırına reşk-i gülistān oldı hep

Çāşnī-baḫş oldı ol kān-ı melāḥat bezme çün
Sāġar-ı mey ᶜaks-i laᶜliyle nemekdān oldı hep

Fıṭnat ol şīrīn-dehen nuṭḳa gelince nāz ile
Feyż-i güftāriyle ᶜālem şekkeristān oldı hep

90b

104

Pertev Paşa

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Feᶜūlün

Ẓuhūr-ı naḳş-ı maṭlab perde-i esbābdandur hep
Verā-yı perdede esbāb ise bir bābdandur hep

Vuḳūᶜ-i nefᶜ-i żarar bī-gāneden de muḥtemel ammā
Ziyānın ekṣerīsi keṣret-i aḥbābdandur hep

Teennī māye-i iḳbāl-i ehl-i istiḳāmetdir
Huṭūṭuñ iᶜvicācı ḫāme-i itᶜābdandur hep

Bī-ḥükm-i dūrdur bu mācerālar bāġ-ı ᶜālemde
Cedāvil-i bī-ḥadd ammā āb bir dolabdandur hep

Ne söylersem sebeb şevḳe leb-i dildārdür Pertev
Bu pergūlüñ baña keyf-i şerāb-ı tābdandur hep

105

Sünbül-zāde Vehbī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Şarāb-ı dil-küşādan gördigüm ẕevḳ ü ṣafādır hep
Fem-i muṭrıbda güş itdiklerim ḥüsn-ü edādır hep

Sevip bir ṣūḫ-ı bālā-ḳadd belāsın buldı dil ammā
Kimi gördümse bir öyle belāya mübtelādür hep

Ḫaṭ u gīsūya dinmek ʿanber-i sārā vü müşg-i Çīn
Kelām-ı ḫām u taʿbīr-i ḫaṭā-ender-ḫaṭādır hep

İnanma sevdigim ʿarż-ı maḥabbet itse de farżā
Güzeller gibi aḥbāb-ı zamāne bī-vefādır hep

Ten-i ḫākī ṭayanmaz rūzgāra gird-bādāsā
Cihānıñ Vehbiyā āsāyişi maḥv u hebādür hep

106

Fıtnat Hanım

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

Virür revnaḳ ʿiẕār-ı yāra ḫaṭṭ-ı müşg-bār elbet
Ṭarāvet-baḫş olur gülzāra ebr-i nev-bahār elbet

Hilālāsā hemān āġūşuñ aç yārı der-āġūşa
Olur ol āftāb-ı evc-i naḫvet der-kenār elbet

Tevekkül bādbānın ḳıl güşāde fülk-i iḫlāṣa

Eser baḥr-i emelde bir müsāᶜid rūzgār elbet

Dem-i ḫaṭṭuñda būs-ı laᶜlüñe minnet mi var cānā
Olur nūş-ı mey-i nāba sebeb faṣl-ı bahār elbet

Sezā Fıṭnat ne deñlü cevrin efzūn eylese cānān
Dimiş var mı saña derd-i derūnuñ söyle var elbet

91a

107

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

ᶜAşḳa düşdüm cān u dil müft-i cüvānān oldı hep
Ṣabr u ṭākaṭ maṣraf-ı çāk-ı girībān oldı hep

Açmuş oldı sīnesin bir kerre ārām u sükūn
Sīneden bilmem ne ḥāletdür girīzān oldı hep

Ḫāl kāfir zülf kāfir çeşm kāfir el-amān
Ser-be-ser iḳlīm-i ḥüsnün kāfiristān oldı hep

Gerdeninden sīnesinden būseler itmişdi vaᶜd
Cümlesünden neyleyim ẓalim peşīmān oldı hep

Bir nezāketle açup fes güşesinden perçemüñ
Şöyle göstermiş ki kim gördiyse ḥayrān oldı hep

Şīve-i güftārı hemşīreñ mi ögretdi saña

Her sözüñ şīrīn-zebānım cānıma cān oldu hep

Sen dimişsin kim kimiñ derdiyle giryāndür Nedīm
Hep mürüvvetsiz seniñ derdiñle giryān oldı hep

108

ᶜĀkif Paşa

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Ḳulūb-ı ehl-i Ḥaḳ memnūn-ı her kār-ı ḳaderdür hep
Meẕāḳında sihām-ı cevr ü miḥnet ney-şekerdür hep

Tehīdir sīne-i ᶜārif nuḳūş-ı reft ü āmedden
Velī eczā-yı ᶜālem germ-būyān-ı seferdür hep

Hemān bir sāḳīye var iḫtiyācı ᶜāşıḳıñ yoḳsa
Kebāb-ı dil şerāb-ı eşk-i dīde mā-ḥażardur hep

Mürüvvet olmayan ṭabᶜında rifᶜatle kerīm olmaz
Kimi gördümse evżāᶜ-ı felekden şekvegerdür hep

Tefāṣīl-i meᶜānī hikmet-i enfüsdedir ᶜĀkif
Ṣütūn-i heyᵓet-i āfāḳı gördüm muḫtaṣardur hep

91b

109

Bāḳī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Ayaġuñ ṭopraġıñ gözler zehī ʿālī-naẓār kevkeb
Eşigiñ cānibin gözler bulırken gökde bir kevkeb

Egerçi gök yüzinde aḫter-i firḳatde fercuder
Ḳanı ḫāl-i ruḫuñ mānendi bir rūşen güher kevkeb

Ne bilsünler ḳarañuda anuñ göz ḳıpduġın iller
Gice ḥāl-i ruḫuña baḫş içün gelmiş meger kevkeb

Ne ṭaşlar başdı seng-endāz-ı āhum zīr-i gerdūna
Düşen altun ḳayalardur degül vaḳt-i seḥer kevkeb

Mahabbet dāġı yaḳ sīneñde ferr-i devlet isterseñ
Bilürsin olmaz ey Bākī saāʿdet-baḫş her kevkeb

110

Fużūlī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Benüm tek hiç kim zār ü perişān olmasun yā Rab
Esīr-i derd-i aşḳ u dāġ-ı hicrān olmasun yā Rab

Dem-ā-dem cevrlerdir çekdügim bī-raḥm bütlerden
Bu kāfirler esīri bir müselmān olmasun yā Rab

Görüp endīşe-i ḳatlimde ol māhı budır derdim
Ki bu endīşeden ol meh peşīmān olmasun yā Rab

Diyün kim ʿadli yoḳ yā ẓālīm çoḳ pür ḥāliyle olsa
Göñül taḫtına ondan ġayrı sulṭān olmasun yā Rab

Cefā vü cevriyle muᶜtādum anlarsa n’olur ḥālim
Cefāsına ḥad ü cevrine pāyān olmasun yā Rab

Çıḳarmak itseler tenden çekup peykānıñ ol servin
Çıḳan olsun dil-i mecrūḥ peykān olmasun yā Rab

Fużūlī buldı genc-i ᶜafiyet mey-ḫāne küncünde
Mubārek mülkdir ol mülk vīrān olmasun yā Rab

92a

111

Sünbül-zāde Vehbī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Gehī ebrū-yı yārı geh ruḫuñ taṣvīr ider mehtāb
Hilālī şekl idüp resmin döner tedvīr ider mehtāb

O ṭıfl-ı nāzı süd limān deyü zevraḳ-süvār itsem
Yem-i pür-şūru ol şeb reşk-i cūy-ı şīr ider mehtāb

Żiyā kesb eyleyip mihr-i ruḫ-ı dildārdan her dem
Bu māhiyyetle çeşm-i encümü tenvīr ider mehtāb

O meh-rūyuñ görüp dīvānegān-ı zülf-i şeb-gūnın
Felekde hālesin ser-ḥalḳa-i zencīr ider mehtāb

Şeb-i vaṣlında yārıñ germ-i mey derd-i ser virmez
Ṭabāşīr ile dürd-i bādeyi taḫmīr ider mehtāb

Naḳīṣa verdigin ehl-i kemāle devr-i gerdūnıñ
Dirāyetle dehān-ı ġurreden taḳrīr ider mehtāb

Dil-i Vehbī olur fersūde görse sīne-i yārı
Ketān-ı nā-tüvāna dūrdan teᶜsīr ider mehtāb

112

Ḥāmī-i Āmidī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Cinān resmin Diyār-bekr'de taṣvīr ider mehtāb
Kenār-i Dicle'yi mānend-i cūy-ı şīr ider mehtāb

Kemālüñ naḳşı noḳṣānuñ kemāli oldıġın der-pey
Lisān-ı ḥāl ile kāmillere taḳrīr ider mehtāb

Bilür noḳṣanını taḳlīd-i ḥüsnüñ idemez tenhā
Anuñ çün pençe-i ḫūrşīd ile el bir ider mehtāb

Ḫalāṣ olmaz kişi hem-rengi āzār u cefāsından
Ketāna sāᶜir eşyādan füzūn te'ṣīr ider mehtāb

Çeker nuḳl-ı nücūmı vażᶜ idüb bir māh-tābānı
Kenār-ı ḫān-ı çerḫe hāleden peş-kīr ider mehtāb

Gurābuñ başı emr-i mümteniᶜdirler nice bilmem
Sevād-ı zāġ-ı şāmı bir nefesde pīr ider mehtāb

Meger kim nīş-ı ḫᵛār-ı ᶜaḳreb-i çerḫ oldıġın bilmiş

Ledīġ-i şām-ı hicre şīr ile tedbīr ider mehtāb

Ḥesābın cebr-i noḳṣān görmek üzre ayda bir kerre
Muḥarrerdür ki ebediyyen kişverin taḥrīr ider mehtāb

Sevād-ı cürm ile kesmem ümīdi nūr-ı raḥmetden
Ḥicāb-ı ẓulmeti bir laḥzada tenvīr ider mehtāb

Nū ḫ^{v}āb-ı ġafleti mūy-ı siyeh Ḥāmī sefīd oldı
Mizāc-ı i^{c}tidāl-i nāmını taġyīr ider mehtāb

92b

113

Sünbül-zāde Vehbī

Mef^{c}ūlü / Mefā^{c}īlü / Mefā^{c}īlü / Fe^{c}ūlün

Dil olmasa perverde-i Bihzād-ı maḥabbet
Olmazdı bu ṣūret ile üstād-ı maḥabbet

Bülbül seḥerī jāleyi tesbīḥ idip elde
Tesḫīr-i gül içün çeker evrād-ı maḥabbet

Ey şūḫ ġam-ı ḳaddiñ ile şerḥa-i sīnem
Bir bir çemen-i ^{c}aşḳda şimşād-ı maḥabbet

Seylāb-ı sirişk eylemese sūziş-i iṭfā
Dünyāyı yaḳar āh-ı ^{c}alev-zād-ı maḥabbet

Bir āfet-i şīrīn-deheniñ şevḳine Vehbī

Oldım yine kūh-ı ġama Ferhād-ı maḥabbet

114

Pertev Paşa

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Ḳılmışdı tecellī-i ezelī nūr-ı maḥabbet
Her zerresi olmış idi bir ṭūr-ı maḥabbet

Her ḳatresi tabᶜ-ı kedere māye-i neşᵓe
Eşkim gibidir bāde-i engūr-ı maḥabbet

Ey ḫāṭır-ı mecrūḥ kefendir saña merhem
Tā ḥaşre sürer yāre-i nāsūr-ı maḥabbet

Kimdir ṭutacaḳ bezm-i tecellīde ayaġın
Ṭaġı devirir neşᵓe-i pür-zūr-ı maḥabbet

Pertev yaraşur ḫāl-i siyeh-gerden yāre
ᶜİndimde odur fülfül-i kāfūr-i maḥabbet

115

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Pür-şevḳ ü ṭarab bezm-i dil-ārāy-ı ḳanāᶜat
Yoḳ derd-i ser-i bāde-i hamrā-yı ḳanāᶜat

Pejmürde ider bād-ı fenā ġonce-i kāmı

Āsūde ḫazāndan gül-i raᶜnā-yı ḳanāᶜat

Her ḳatre-i pāki ᶜaraḳ-ı şerm ü ḥayānuñ
Bir dürr-i girān-māye-i deryā-yı ḳanāᶜat

Bir pāreye almazsa n'ola aṭlas-ı çarḫı
Ol kim ola sūdāger-i kālā-yı ḳanāᶜat

Nām-ı şeref ü ᶜizzet ü rāḥat çıḳar andan
Tetḳīḳiyle ḥall olsa muᶜammā-yı ḳanāᶜat

Bir loḳma içün itme şaḳın minnet-i dūnān
Güsterde iken şofra-i naᶜmā-yı ḳanāᶜat

Vāsiᶜ görinür ᶜarşa-i iḳbālden elbet
Fıṭnat ne ḳadar teng ise pehnā-yı ḳanāᶜat

116

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Çarḫ-ı denīden itme ricā-yı ᶜatā ᶜabeş
Peymāne-i nigūndan ümīd-i şafā ᶜabeş

Ẕātuñ dür-i kemāl ile tezyīne eyle saᶜy
Yoḫsa libās-ı devlet ile iᶜtinā ᶜabeş

Cāy-ı kenār-ı bām-ı ḫaṭarnākdur şaḳın
Bālin-i cāha arzū-yı ittikā ᶜabeş

Maᶜcūn-ı laᶜl-i yārdadur ṣıḥḥat ey ṭābīb
Dil-ḫaste-i maḥabbete itme devā ᶜabeş

Senden gelen cefāyı göñül hep vefā bilür
Ey ṣūḫ terk it eyleme cevri bana ᶜabeş

Eyler kenāra şurṭa-i luṭf-ı Ḫudā-resā
Baḥr-i emel sefīnesine nā-Ḫudā ᶜabeş

Kūy-ı ḥaḳīḳate çıḳar elbet reh-i mecāz
Fıṭnat tarīḳ-i ᶜaşḳa olur reh-nümā ᶜabeş

93a

117

Emīrī-i Āmidī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Al naḳd-ı dili būs-ı lebüñ pür-nemekīn ṣat
Bāzār-ı teġāfülde yeter çīn-i cebīn ṣat

Gīsū-yı ᶜıṭr-sāzlaruñ eyle perīşān
Āşüftelere sünbül-i firdevs-i berīn ṣat

Bülbül o gülüñ ābını aġyārlar aldu
Sen süziyle bu gülşende hemān āh u enīn ṣat

Fehm eyle girān-māye olan dürr-i kāmi
Ḳıraṭ ile mīzān-ı tefekkürde şemīn ṣat

Bir deşt-i nev-āyīn-i meᶜānīde Emīrī
Yārān-ı suḫan-pervere bir tāze zemīn ṣat

118

Pertev Paşa

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Olursa cilvegāh ol māh-rūya ḫāne-i mirᵓāt
Virir reşk-i āsumāne revnaḳ-ı kāşāne-i mirᵓāt

Olır murġ-ı nigāh ārzū-yı ṣayd temāşāsu
Olınca ᶜaksi zülf ü ḫāli dām u dāne-i mirᵓāt

Seni bed-mest-i naḫvet eylemiş ey ġamze-i ḫodbīn
Meger ṣāfī ᶜaraḳtır māye-i peymāne-i mirᵓāt

Ṣanurlar kendü kendin çekmiş almış pençe-i şayda
Gören şehbāz çeşmiñ cāy-gīr-i lāne-i mirᵓāt

Bu sözde şāhidüm gülüñ şükr-i güftārdır Pertev
Degil ṭūṭīyi cemādı söyledür efsāne-i mirᵓāt

119

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Ḳılsam ḫayāl-rişte-i cāndan eger ḳalemi
Mūy-ı miyān-ı nāziki taṣvīr olur mı hīç

Būs-ı lebiyle defᶜ idemez ārzū-yı dil

Āb-ı güherle teşne-dilān sīr olur mı hīç

Ol zülf-i ḫam-be-ḫamdur iden beste dilleri
Dīvāne-i maḥabbete zencīr olur mı hīç

ᶜĀşıḳ ᶜaceb mi söylemese rāz-ı ᶜaşḳını
Derd-i derūn ḳabil-i taḥrīr olur mı hīç

Bī-hūde ḳayda düşme yeter Fıṭnatā yeter
Rāşid Efendi şiᶜrine tanẓīr olur mı hīç

120

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Cellād-ı ġamze gerçi kim eyler ezā-yı rūḥ
ᶜUşşāḳa līk gelmede andan şafā-yı rūḥ

Vir naḳd-ı cānı būs-ı leb-i laᶜline göñül
Gel eyle şevḳ-i ᶜaşḳında beyᶜ-ı şirā-yı rūḥ

Ölmez miṣāl-i Hıżr ḳalur zinde ḥaşre dek
Laᶜlüñ ḫayāli ile idenler fedā-yı rūḥ

Cānā göñül geçer mi bu bī-gāne vażᶜ ile
ᶜĀşıḳ senüñle rūz-ı elest āşinā-yı rūḥ

Düşnāmı telḫ ise n'ola Fıṭnat ol āfetüñ
Ammā ki būse-i leb-i laᶜli fedā-yı rūḥ

121

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Bir dilde kim ḫayāl-i leb-i cān-fezāsı var
Maᶜnī-i rūḥ-perver rengīn edāsı var

İtmez nigāh o şuḫ ḫaridār-ı vuṣlata
Kūyında cān be-kef nice biñ mübtelāsı var

Efzūni-i ḫıredle Felāṭūn-ı ḫam-nişīn
Deşt-i cünūnı geşt ile Ḳays'uñ ṣafāsı var

Cevr ü cefāya mihr ü vefā fırḳata viṣāl
Her derdüñ ey göñül bu cihānda devāsı var

Elbetde bir muᶜāmelesi vardur ᶜāşıḳa
Yāruñ vefāsı yoġısa Fıṭnat cefāsı var

93b

122

Fıtnat Hanım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Yoḳ naẓīri mülk-i ḥüsn içre cemāl-i yār bir
Kim olur ᶜālemde zīrā mihr-i pür-envār bir

Tek ferāmūş itme ḫāṭırdan hemān eyle cefā

ᶜĀşıḳ-ı küstāḫa cānā luṭf ile āzār bir

Didi dil-ber eylemezdüm būse-i laᶜlüm dirīġ
Ḳand ile beslerdüm olsaydı eger cerrār bir

Güş iderdi nāle-i ᶜuşşāḳı ol gül neylesün
Bāġ-ı kūyında degüldür ᶜandelīb-i zār bir

Gerçi çoḳ dīvāne cānā Ḳays ile Ferhādveş
Vādi-i ᶜaşḳ içre ammā Fıṭnat-ı ġam-ḫᵛār bir

123

Fıtnat Hanım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Her göñülde tāb-ı rūy-ı yār kendin gösterür
Ḳanda varsañ mihr-i pür-envār kendin gösterür

Ārzū-yı laᶜl-i yār olsun mı hīç dilde nihān
Cām-ı mīnādan mey-i ser-şār kendin gösterür

Būseye minnet mi var geldükde ḫaṭṭ-ı sebz-i yār
Nev-bahār eyyāmı elbet yār kendin gösterür

Ġurre olma ḥüsne kim bir gün zuhūr-ı ḫaṭṭ ile
Dūd-ı āh-ı ᶜāşıḳ-ı ġam-ḫᵛār kendin gösterür

Söyler elbet ḥālini Fıṭnat meşeldür ehl-i derd
ᶜAşḳ ola bir sīnede eşᶜar kendin gösterür

124

Fıtnat Hanım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Laᶜl-i cānāna ġubār-ı ḫaṭṭ ile raġbetlenür
Şübhe yoḳ gerd-i yetīmīden güher ḳıymetlenür

Nefs olur ṭāᶜat-i Ḥaḳ'da gerçi bī-tāb u tüvān
Vādi-i ᶜisyāna baṣduḳça ḳadem ḳuvvetlenür

Ġamze-i Tātār çeşm-i yār ṣalduḳça aḳın
Naḳd-ı ṣabr u hūş mülk-i dilde hep ġaretlenür

Ārzū-yı zülf-i yār ile perīşān olsa da
Nüsḫa-i dil rişte-i ḫaṭṭıyla cemᶜiyyetlenür

Her ne rütbe reh-rev-i deşt-i emel bī-tāb ise
Güşe-gīr-i yeˢs olanlar ol ḳadar rāḥatlenür

Fıṭnatā ārāyiş-i dünyāya itmez iᶜtibār
Gevher-i pāk-i maᶜārifle o kim zīnetlenür

125

Fıtnat Hanım

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Neşve-i cām-ı maḥabbetle göñül cūş eyler
Çekilen derd ü ġamı cümle ferāmūş eyler

Bir nigehle ḳomadı derdümi taḳrīre mecāl

Çeşm-i mestüñ nice gūyāları ḫāmūş eyler

Ḳıl ḥaẕer alma şaḳın ᶜāşıḳ-ı zāruñ āhın
Seni bir şūḫ-ı sitemkāra felek dūş eyler

Hāle-i māh gibi sīneye çekmiş mihri
Bezm-i vuṣlatda o kim yārı der-āġūş eyler

Sen hemān gülşen-i ḥüsninde fiġān it çü hezār
Fıṭnatā derd-i dilüñ belki o gül gūş eyler

126

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Tāb-ı cemāliyle ruḫını yār gösterür
Rūy-ı felekde mihri şeb-i tār gösterür

Her bir nigehde ġamzesi ᶜuşşāḳı mest ider
Kendin yine şikeste vü bīmār gösterür

Ruḫsāruñ üzre ṭurre-i ḫamdur ḫamuñ senüñ
Gencīne-i cemālüni pür-mār gösterür

Ḫaṭṭın ruḫında tāze tıraş eyleyüp yine
Gülzār-ı ḥüsnde gül-i bī-ḫār gösterür

Fıṭnat ḳapılma vaᶜde-i ḫāṭır-firībine
İḳrārına zamān gelür inkār gösterür

94a

127

Nesīmī-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Şehrimüzden gitdi kāmiller irişdü tāzeler
Cām-ı laᶜliñ devr ider sāḳī çekerler tāzeler

Üstadıñ kimdür şehā pes sen kimiñ perverdesi
Dürlü dürlü nevᶜiyle çalduñ bize āvāzeler

Vechüñi göstermegil ᶜābidlere zāhidlere
Muṣhaf-ı ḥüsnüñ görüb olmaya yoldan azalar

Ḫılᶜat-ı faḫriñ seniñ ol serv ḳaddiñ biçmege
Kendü cinsünden getürdi ḥūrīler endāzeler

Ey Nesīmī şiᶜr-i pākiñ sīm varaḳlar üstine
Nāz u niyetler meşḳ olub altun ḳalemle yazalar

128

Fużūlī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Her kitāba kim leb-i lāᶜliñ ḥadiṯin yazalar
Rişte-i cān birle ẕevḳ ehli ānı şirāzeler

Bu ne sırdır sırr-ı ᶜaşḳun dimedin bir kimseye
Şehre düşmiş ben seni sevdim deyu āvāzeler

Şeyḫler mey-ḫāneden yüz dönderirler mescīde
Bī-ṭarīḳatler görin kim doġrı yoldan āzālar

Çāklar gögsümde ṣanmañ kim açıptur tīġ-i ᶜaşḳ
Göñlümüñ şehrüne mihriñ girmege dervāzeler

Ey Fużūlī yār eger cevr itse andan incinme
Yār cevri āşıḳa her dem maḥabbet tāzeler

129

Bāḳī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Şöhret-i ḥüsniñe erbāb-ı suḫandur bāᶜiş
Revnaḳ-ı bezm-i güle murġ-ı çemendür bāᶜiş

Naḫl-i zībāyla nāzük tenidür meyle sebeb
Ne ḳadd ü serviye sīmā-yı semendür bāᶜiş

Girye ḳılsam ne ᶜacep ḫāk-i rehiñden dūram
Hep ġarīb aġlamaġa ḥubb-ı vaṭandur bāᶜiş

Perdede nāleleri çıḳsa Hüseynī'ye n'ola
Dili zar itmege ol vech-i Ḥasen'dür bāᶜiş

Ṭūṭīyi lezzet-i guftārı giriftār eyler
Derd ü ġam çekmege Bāḳī'ye bu fendür bāᶜiş

130

Fıtnat Hanım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Nedir ey dil sebeb cevre o yār-ı bī-vefādan ṣor
Teġāfül ᶜāṣıḳa ġayra nigāh-ı āṣinādan ṣor

Bilinmez ḳadri maḫmūr olmadıḳça neṣve-i cāhuñ
Ṣebāb eyyāmınuñ keyfiyyetin pīr-i dü-tādan ṣor

Ser-i kūy-ı dil-ārāya varırsañ ey ṣabā luṭf it
Nedür ḥāli o maḥbūs-ı zār u mübtelādan ṣor

Ḫarīdār ol göñül vir naḳd-ı cānı kāle-i vaṣla
Ne ister üstine ol ḫᵛāce-i ḥüsn ü bahādan ṣor

Ele almış degüldür nüsḫa-i mihr ü vefāyı yār
O bī-raḥma ṣorarsañ Fıṭnatā fenn-i cefādan ṣor

94b

131

Pertev Paşa

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Derdnāk olmamuza çeşm-i siyehdir bāᶜiş
Sīne-çāk olduḳ ise tīġ-ı nigehdür bāᶜiş

Rū-nümādür cihet-i cāmiᶜa-ı ḫaṭṭ u kelef
Māh dirler güzele vech-i şibihdür bāᶜiş

Tāb-ı ᶜaşḳı çürüdüp baġrumı mānend-i günān
Çāk-çāk olduġuma āh o mehdir bāᶜiş̲

Hem-ser ammā naẓar-ı Ḥaḳ'da bī-çeşm ẓāhir
Ayrılur bāy u gedā tāc u külehdir bāᶜiş̲

Eşheb-i nāzına dizgin geremez ehl-i niyāz
Pāy-māl eylese de dinmez o şehdir bāᶜiş̲

Münkeşif olması eżdād iledir eşyānuñ
Şīve-i maġfirete cürm u günehdür bāᶜiş̲

Sāᵓil-i merḥamet-i ḥażret-i pīriz Pertev
Böyle deryūzumuza ḥāl-i tebehdir bāᶜiş̲

132

Sünbül-zāde Vehbī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Ne ḳahr-ı dehr ü ne çarḫ-ı sitem-kirdārdur bāᶜiş̲
Bu yeᵓs ü ḥayrete hep baḫt-ı nā-hemvārdur bāᶜiş̲

Beli mūy-ı miyāna rişte-bend-i şevḳ idim ammā
Ümīdim kesmege ol ḫancer-i ḫūn-hāredir bāᶜiş̲

Bu cūş-ā-cūş-ı bī-hūş vü nūş-ā-nūş-ı cām-ı mey
Ṣafāmuzdan degildür cūşiş-i ekdārdur bāᶜiş̲

Kilīsādan yapılsa mescid-āsā ḫāne-i dilden
Teṣāvīr-i günāhı maḥva istiġfārdur bāᶜiş̲

Ḳafes-bendī-i ġamla ayşımız telḫ olmaġa Vehbī
Hemān ṭūṭi gibi şīrīni güftārdır bāᶜiş

133

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Bī-hūde ḳadd-i ᶜāşıḳı şanma ḫamīdedür
Seyr-i cemāl-i yāra ser-ā-pāy dīdedür

Geldi kelāl ḳıṣṣa-i Ferḥād u Ḳaysdan
Derd-i derūnı söyle göñül nā-şinīdedür

Virmez emān ᶜāşıḳa hīç diñlemez fiġan
Bir mestdür ki ġamzesi ḫançer-keşīdedür

Būs itdi laᶜ1-i nābını devr-i ḫaṭında dil
Baġ-ı emelde ġonce-i maḳṣūd çīdedür

Ey şāh-bāz-ı evc irişmez mi gūşuña
Bālā-yı çarḫa āh u fiġanum resīdedür

Fıṭnat ṣaḥife-i dile gūyā ki ḥāmeden
Taḥrīr-i vaṣf-ı laᶜliyle şeker çekīdedür

95a

134

Āgāh-ı Āmidī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

O şūḫ-ı āyīneveş ġayre rūz-ı şeb görinür
Bizüz ki nīm-nigāh eylesek ᶜaceb görinür

Riyā diyārınuñ āyīni ṭurfe āyīndür
Ne deñlü terk-i edeb itseler edeb görinür

Ne mümkün itmese ifşā-yı rāz sāde żamīr
Derūn-ı āyīnede her ne var hep görinür

Kimi ki ẓāhirde Bāyezīddur dersin
Baḳılsa çesm-i ḥaḳīḳatle bū Leheb görinür

Felekde kevkeb-i ḫᵛāhiş görünmedi Āgāh
Hilāl-i ᶜīde nigāh eylesem Receb görinür

135

Ṣabrī-i Āmidī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Ḫāliñ ḫayāli ḥubb-ı ṣafāyı yetişdirür
Vaḳt-i keselde rūḥa ġıdāyı yetişdirür

Dībā-yı nāzdan bir iki günde seyr idüñ
Ḫayyāṭ-ı hüsn o ṭıfla ḳabāyı yetişdirür

Pür-maᶜāni gör yoḳdur bāde-keşlere
Ṣahba-yı ᶜīyş rūḥ-fezāyı yetişdirür

Yār olmadan ne ḳadar ḳaçsa cān u dil
Ol ġamzeler ḫadeng-i cefāyı yetişdirür

Dil bām-ı āsumāndır daḫı olsa Ṣabriyā
Zülfi oña kemendi belāyı yetişdirür

136

Emīrī-i Āmidī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Siyeh mest-i ġażabdur çeşm-i cānān añlaşılmışdur
Ne bī-raḥm olduġu ol āfet-i cān añlaşılmışdur

Ẓuhūr-ı fitne-i ḫaṭṭundan alsaḳ bir ḫaber yāruñ
O diller ṣayd iden zülf-i perīşān añlaşılmışdur

Dili sen dāsitān-i ḥüsn-i Yūsuf'dan ḫaberdār it
Sirişk-i çeşm-i nā-binā-yı Kenᶜān añlaşılmışdur

Zamāne ḫalḳı iẓhār-ı vifāk eylerse aldanmam
Nifāḳ-ı ṭabᶜ-ı nā-hemvār-ı yārān anlaşılmışdur

Emīrī'nüñ kim eyler naẓmunı ṣāyeste-i taḥsīn
ᶜAyār-ı imtiyāz-ı ḳadr-i ᶜirfān anlaşılmışdur

137

Emīrī-i Āmidī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Metāᶜ-i vaṣluña dil ḫastelerden naḳd-i cān al ver
Bu bāzār-ı rıżādur el virürse her zamān al ver

Nüḳūd-i eşk cām-ı laᶜliñ ṭolu bahasıdur
Ḳaçurma aġzımuzdan luṭf it ey rūḥ-ı revān al ver

Göñül ṣahrā-nişīn-i vaḥşet olmış ḫavfi verāsından
Şeh-i ġamzeñden ey meh aña bir ḫaṭṭ-ı emān al ver

Benümle her nefes ġam ᶜāleminde sāḳī hem-bezm ol
Şarāb-ı cām-ı ẕevḳı ṭurma pey-der-pey hemān al ver

Emīrī iḳtiżā-yı meşrebince herkesün sende
Suḫen-pirā-yı vaḳt ol her kelām-ı mihribān al ver

138

Emīrī-i Āmidī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Dil ᶜaks-i ruḫın dīde-i ḫūn-ābda ṣaḳlar
Ol tāze güli şīşe-i pür-ābda ṣaḳlar

Āġūş-ı ḫayāl-i ḳaddüñi sīne-i pür-dāġ
Bir serv gibi gülşen-i şād-ābda ṣaḳlar

Naḳd-i dil-i ser-geşteyi düzdīde nigāhı
Gīsū-yi ḫam ender ḫam-ı pür-tābda ṣaḳlar

Keyfiyyet-i esrār-ı lebiñ benden o gül-ruḫ
Germiyyet-i bezm-i mey-i nā-yābda ṣaḳlar

Münşiᵓ-i suḫandān-ı felek naẓmüñ Emīrī
Ser-levḥa-ı ḫurşīd-i ciḫān-tābda saḳlar

139

Fıtnat Hanım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Şemīm-i gülle reng-i keyf-i mül taḳṭīr olınmışdur
Vücūd-ı nāziküñ ol āb ile taḫmīr olınmışdur

Alup-mülk-i-dili evvel nigehle ġamze-i ḫūn-rīz
Maḥabbet ᶜalemi bir tīg ile tesḫīr olınmışdur

Ṣafāyāb oldı cevrinden göñül zīrā cefā-yı yār
Lisān-ı ᶜaşḳda mihr ü vefā taᶜbīr olınmışdur

Degül ḫaṭṭ-ı lebüñ ser-çeşme-i āb-ḥayāt üzre
Görenler ẓann ider tārīḫdür taḥrīr olınmışdur

İdüp ol şāha Fıṭnat ḥālini eşᶜārıyla işᶜār
Nezāketle hele derd-i dilüñ taḳrīr olınmışdur

95b

140

ᶜAbbās Vesīm

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Lāle-ruḫlarda dilā būy-ı vefā olmaz hīç
ṣaḳın ümmīd-i kerem ḳılma ᶜaṭā olmaz hīç

Sāyeveş münfaṣıl olmaz o perīden aġyār
Bundan özge dil-i ᶜuşşāḳa belā olmaz hīç

Tīr-i āhım felege olmada peyveste müdām
Ehl-i şaṣt içre beli sehv ü ḫaṭā olmaz hīç

Biz ki pervāne-i pür-sūḫte-i şemᶜ-i ruḫuz
Nār-ı ᶜaşḳa yanaruz ṣayd u ṣadā olmaz hīç

Baña ᶜarż eyleme cām-ı Cem'i sāḳī zīrā
Laᶜl-i nābıñ gibi bir cām-ı ṣafā olmaz hīç

Lālezār-ı elem-i derd ü ġam oldum şimdi
Ḫaste-i dāġ-ı ᶜaşḳa devā olmaz hīç

Ṭarz-ı eşᶜār-ı ṣafā-baḫşıyla aḥsenet Vesīm
Böyle ḫoş-lehçe vü nāzikter edā olmaz hīç

141

Sünbül-zāde Vehbī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

ᶜAraḳ-çīnende olmış ṭurra-i dildār pīç-ā-pīç
Yatur elbet derūn-ı lānesinde mār pīç-ā-pīç

Miyānı ḥaddeden geçmiş deyü ser-rişte virmekden
O şūḫ-ı sīm-keş destinde oldı tār pīç-ā-pīç

Düşer ejder gibi gūyā ki genc-i şāygā üzre
Ṭılısm-ı muḥkem olmış ᶜuḳde-i şalvār pīç-ā-pīç

Ne mümkin ṭoġru çıḳmaḳ ẕirve-i cāh-ı muᶜallāya
Ṭarīḳiñ resmi mānend-i reh-i kühsār pīç-ā-pīç

Ricāliñ başı baġlu olduġından emr-i şāhye
Ḫorāsān'de olmış heyᵓet-i destār pīç-ā-pīç

Menārāsā egerçi istiḳāmet gösterir zāhid
Derūnuñ yoḳladum ammā o nā-hemvār pīç-ā-pīç

Bu cism-i nā-tüvānım nār-ı hicr-i yār ile Vehbī
Miṣāl-i mūy-ı āteş-dīdedir her bār pīç-ā-pīç

96a

142

ᶜOṣmān Nūrī Paşa

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Erişdi lütfüñ o anı kerem ḳıl eyle iḥsānı
Edip imdād-ı rūḥāni yetiş yā ḳutb-ı Geylānī

Eyā maḥbūb-ı sübḥānī eyā ḳandīl-i nūrāni
Daḫīlim ey keremkānī yetiş yā ḳutb-ı Geylānī

Yüz üzre dergehiñ geldim ḳuṣur-ı cürmümü bildim
Ḳapuña ilticā ḳıldım yetiş ya ḳutb-ı Geylānī

Benim ol sīne-i ṣad-pāre ġarīb-i bī-kes-i āvāre
Buyur derdime çāre yetiş ya ḳutb-ı Geylānī

Efendim pādişāhımsın ümīd u ḳıblegāhımsın
Müdām püşt ü penāhımsın yetiş yā ḳutb-ı Geylānī

Ḳamū nā-kām olur kāmıñ çagırsa bir kerre nāmıñ
Cihāna āmm-ı enᶜāmıñ yetiş yā ḳutb-ı Geylānī

Benim ol kemter-i bīrād ᶜināyātıñla et imdād
Ḳuluñ ġamdan buyur āzād yetiş yā ḳutb-ı Geylānī

Seniñdir ᶜarṣa-ı meydān seniñdir kūy-i hem çevgān
Seniñdir buyuran? fermān yetiş yā ḳutb-ı Geylānī

Siyādet ġoncası ẕātıñ cihānı ṭutdı āyātıñ
Açık bāb-ı ᶜināyātıñ yetiş yā ḳutb-ı Geylānī

Muᶜaẓẓamsın müfaḫḫamsın meger ki ᶜarş-ı aᶜẓāmsın
Kerāmetde müslimsin yetiş yā ḳutb-ı Geylānī

Saña olmuşdur erzānı taṣarrūf etmek ekvānı
Ki sensin ġavs̱-i ceylānī yetiş yā ḳutb-ı Geylānī

Eyā sulṭān Muḥyiddin ḳuluñdur Nurī-i ġamgīn
***** lütfuñla ḳıl teskīn yetiş yā ḳutb-ı Geylānī

143

Pertev Paşa

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün

Īş degil terk-i cihān-ı cān iledür ḫiẕmet-i şeyḫ[1]
Dem-i Īsī gibidir mürde-dile ṣohbet-i şeyḫ

Ḳāftan ḳāfa irer laḥẓada ᶜanḳā-yı nigāh
Dest-bār olsa eger bāl u pür-himmet-i şeyḫ

Bestedir bunda der-i dīde-i ẓāhir-i bünyān
Lā mekāna açılur revzene-i ḫalvet-i şeyḫ

Ṭoyamaz neşᵉesini meclis-i ᶜaşḳın vāᶜiz
Ṣīġamuz hū ṣılā-yı dānişe-i keyfiyet-i şeyḫ

Biri bīdār-ı namāz vü biri rehgüẕer-i niyāz
Zāhid u rinde olur şemᶜ-i Hüdā ḳāmet-i şeyḫ

Bu żiyāfetiñde de bāy u gedā yeksāndır
Ḫᵛān-ı yaġma gibidir niᶜmet-i bī-minnet-i şeyḫ

Sebeb-i devlet-i dāreyn o hümā-yı himmet
Gözden uçmaz mı berīd-i ḫaber-i ṣohbet-i şeyḫ

Derd-i dil bāyuḳ olur yāpuḳ ider bir gün olur
Raḥm ider bende-i bī-çāresine ḥażret-i şeyḫ

[1] Bu şiir daha önce basılan Pertev Paşa Divanında yoktur.
Bkz: Pertev Paşa, **Divan-ı sultan üş-şüara ve şeyh üz-zürefa uniya bih Pertev Paşa**, Matbaa-ı Bab-ı Hazret-i Seraskeriye, İstanbul, 1840.

Pertev yüz çevirür dem-i felegiñ şemsinden
Ḳasvet-i ḳalbi sūziydi şefḳ-i şefḳat-i şeyḫ

96b

144

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün

Ser-i bāmında sipihrüñ çalınur nevbet-i şeyḫ
Çerḫe güncīde degül daᵓire-i devlet-i şeyḫ

Faḫrdur gerdenine cümle-i ehlu'llāhuñ
Ḳadem-i meymenet-endūḫte-i ᶜizzet-i şeyḫ

Şeyḫ İbnü'l-ᶜArabī yazdı Fütūḥātında
Muṣḥaf içre hüve'l-ḳāhir imiş āyet-i şeyḫ

Nāmını eylediler tesmiye ᶜAbdü'l-ḳādir
Eyledi zīr-i taṣarruf felegi ḥazret-i şeyḫ

Cemᶜ-i ḳuṭbiyyet ü ferdiyyet ü ġavṯiyyet ile
Se sütūn üzre ṭurur bārgeh-i rifᶜat-ı şeyḫ

İstiġāṯe idicek lā-büd irer imdāda
Kümmelīn içre budur şöhret-i ḫaṣṣiyyet-i şeyḫ

Ḥāl-i mevtinde daḫı ḥāl-i ḥayātında gibi
İder imdād-ı taṣarruf eṯer-i himmet-i şeyḫ

Yād-ı ismiyle bulur mürde olan taze ḥayāt

Beñzemez aḫare şān u şeref u şevket-i şeyḫ

Dünyevī vü uḫrevī āmālüñ olur cümle tamām
Nābiyā yek naẓar eylerse eger ḥażret-i şeyḫ

145

Sünbül-zāde Vehbī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Mürīd-i tāzesi eyler edā-yı ḫiẕmet-i şeyḫ
Şurūṭu üzre ṣaḥīḥa degil mi ḫalvet-i şeyḫ

Henūz tevbe ḳapusı ḳapanmadı ammā
Ḳapatdı dergeh-i mey-ḫāneyi naṣīḥāt-i şeyḫ

Bu köhne ḫırḳa mıdur yoḫsa ḫārıḳ-ı ᶜāde
Görülmedi yeñiden başḳa bir kerāmet-i şeyḫ

Ridāsunı çıḳarup raḳṣ iderdi dāᵓirede
O çengi şūḫi olaydı eger hem-ülfet-i şeyḫ

Sirişk-i tevbe-i ᶜāṣı ile söner dūzaḫ
Sebīl-i Kevṯer ise cūşiş-i ᶜibādet-i şeyḫ

O nev-nihāli severse ᶜacep mi Vehbī-i pīr
ᶜAṣā degül mi soñında medār-ı ḳuvvet-i şeyḫ

97a

146

Nābī

Mefūlü / Fāilün / Mefāīlü / Fāilün

Sīmīn-kemer ki zīver-i mūy-ı miyānıdur
Çengelli belde ṣanki gümüş kārbānıdur

Olmış ġarīḳ devlet-i būs-ı dehānına
Gūya ḫilāl-i yār hümā üstüḫ^{v}ānıdur

Tefhīm içün zebān-ı ṣürāḥi-yi mey-keşe
Peymāne-i şarāb arada tercümānıdur

Bī-şişe vü piyāle görünmezdi bu neşāṭ
Ol iki kevkebüñ sebeb-i iḳtirānıdur

Çıkmaḳla mīl-i sürme gözinden ol āfetüñ
Zindān-nişīn-i tengçe-i sürmedānıdur

Āhum ki ḥalḳa ḥalḳa olur çerḫe muttaṣıl
Sūz-ı dilüñ şikāyet içün nerdübānıdur

Vīrān-sarāy-ı ye^{ɔ}sdür ol dār-ı emn kim
Ḫ^{v}āb-ı feraġ meşġale-i pāsbānıdur

Hicrānını viṣāle müreccaḥ o āfetüñ
Aġyārınuñ müsamaḥada imtiḥānıdur

Bī-dest-gīr eyleyemez ḫāmeveş ḳıyām

Nābī-i nā-tüvāna ᶜināyet zamānıdur

147

Nābī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Sittīn irişdi ey dil inābet zamānıdur
Ser-germī-i hevādan ifāḳat zamānıdur

Fırṣat giçer telāfī-i mā-fāt vaḳtidür
Nefs-i hevā-perestī melāmet zamānıdur

Dök cūybār-ı eşküñi ḫāk-i zarāᶜate
Sīr-ābī-i nihāl-i nedāmet zamānıdur

Bāzūlaruñda ḳalmadı āġūşa iḳtidār
Sāde müşāhedeyle ḳanāᶜat zamānıdur

Aḫlāṭ-ı maᶜṣiyetle ᶜalīl oldı cān-ı zār
Ey ᶜafv-ı çāre-sāz ᶜināyet zamānıdur

Oldı beyāż-ı ṣubḥ gibi mūy-ı ser sefīd
Ey ḫufte-çeşm uyan ki ᶜibādet zamānıdur

Tā key sefer mesāliḳ-i ᶜişyāna Nābiyā
Seccāde-i ᶜamelde iḳāmet zamānıdur

148

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Dildeki leşker-i endūh güẕer bilmezler
Sākinān-ı Ḥarem-i ᶜaşḳ sefer bilmezler

Şekve ḫurşīd-ruhān-ı felek-i naḫvetden
Der-i ġam-hānemüzi ẕerre ḳadar bilmezler

Gice gündüz ᶜaraḳ u mey yürisün meclisde
Mestler şām u seḥer mihr ü ḳamer bilmezler

Daġ-ı dil māye-i feryād yeter ᶜuşşāḳa
ᶜAndelībān-ı maḥabbet gül-i ter bilmezler

Yā ḫayāl-i ḫaṭ-ı sebzüñ yā gül-i rūyuñdur
ᶜĀlem-i dilde temāşā-yı diger bilmezler

Dili söyletmege besdür süḫan-ı şīrīnüñ
Ṭutīyān-ı ḥaram-ı ᶜaşḳ şeker bilmezler

Nābiyā şekvegerān-ı ᶜadem-i neyl-i murād
Ġalibā girye-i şeb āh-ı seḥer bilmezler

149

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Ḥasret-i rūyuñ ile çeşmi ki giryān buluruz
Reng-i ruḫsāruñu her ḳaṭrede pinhān buluruz

Nīk-baḫtān ki bulur cevf-i ṣadefde dür-i nāb
Şevḳ-i baḫt ile biz ḳaṭre-i bārān buluruz

ᶜAnberīn ḥaṭṭuñla rūyuñı añduḳça velī
Bezm-i endīşede bir micmer-i sūzān buluruz

ᶜAks-i ruḫsārını āyīnede görsün o mehüñ
Kim ki dir āteşi āb içre nümāyān buluruz

Māᶜilüz bir güle Nābī ki tebessüm itse
Ḫandeden ġonce-i ḫandānı peşīmān buluruz

150

Nābī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Dem-i viṣāl ẓuhūr-ı ḫāṭ-ı nigāra düşer
Ḫudā virürse eger ᶜiydümüz bahāra düşer

Hemān bize düşecek vaḳt-i gülde ᶜişretdür
Fiġān-ı nābe-maḥal meşreb-i hezāra düşer

Hayāl-i ᶜarıż-ı dildārdan tehīdir dil
Miṯāl-i pertev-i ḫurşīd her diyāra düşer

Degül zemīne düşen berf ḫāne-i çerḫüñ
Beyāż-ı ṣūret-i divārı pāre pāre düşer

Ne dil ümīd idinür būy-ı zülf-i dildārı
Ne neşr-i būy-ı kerem ṭabᶜ-ı rūzgāra düşer

Ṣafā-yı meykede bir görmeylle añlanmaz
O ẕevḳ hāṭır-ı ᶜuṣṣāḳa vara vara düşer

Serīr-i çerḫe çıḳar rūzgār ile Nābī
O dil ki ḫāk-ṣıfat reh-güẕāre düşer

97b

151

Sünbül-zāde Vehbī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

O ḫᵛāb-ālūde çeşmān-ı sitem-muᶜtāddan feryād
Ki bī-dār olmadı ṣad-nāle vü feryāddan feryād

Niçün bī-zār olursun āhımızdan şāh-ı ḫūbānım
Ne māniᶜ zīr-destān eylese bī-dāddan feryād

Verā-yı kārvān-ı sürmede ṣīt ü ṣadā olmaz
Siyeh-baḫt ise de çıḳmaz dil-i nā-şāddan feryād

Ne sengīn dil deyü Şīrīn'e ṭaᶜne etmese kühsār
Hemān itmezdi belki tīşe-i Ferhād'dan feryād

Ṣarīr-i ḫāme bī-hūde degildür añladım Vehbī
Benim gibi idermiş kesb-i istiᶜdāddan feryād

152

ᶜĀkif Paşa

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Degil cevr-i felekden şekve vü devrāndan feryād

Şu vaḥşet-ḥānede nābūdī-i yārāndan feryād

Nişīb-i cāh-ı ġurbetde ᶜulüvv-i menzilet maḫfī
Velī bī-mihrī-i iḫvān-ı rū-gerdāndan feryād

Maḥabbet bir ṭarafdan ḥasret-i cānān bir ṭarafdan
ᶜAceb mi ᶜāşıḳ-ı bī-çāre itse cāndan feryād

Atılmış bir kemān-ebrū mehin aġūş-ı vaṣlından
Sezādır evce çıksa nāvek-i perrānden feryād

Yazarken derd-i cāngāh-ı derūnum leyle-i ġamda
İrer dāmān-ı çarḫa ḫāme-i giryāndan feryād

Açılmış ġayra ben būy-ı cefā şemm eyledüm anda
N'ola bülbülveş itsem ol gül-i ḫandāndan feryād

Ne cemᶜ-i servet-i dünyā ne kesb-i rāḥat-ı ᶜuḳbā
Bu bāzār-ı fenāda ᶜĀkifā ḫüsrāndan feryād

98a

153

Sünbül-zāde Vehbī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Ümīdim zevraḳun çekdüm kenāra her çi bād ābād
Temelluḳ eylemem şu rūzgāra her çi bād ābād

Hebā itdim ten-i ḫākī-nihād-ı girdbādāsā

Hevā-yı ᶜaşḳla döndim ġubāra her çi bād ābād

Yine ümmīd-i ābādī ile düşdim ḫarābāta
Eger ber-bād olırsam da ne çāre her çi bād ābād

Miṯāl-i genc-i bād-āver getirsün müjde-i vaṣlı
Nesīm-i āhı gönder kūy-ı yāra her çi bād ābād

Ḫumār-ālūde-i yeᵓs olduġın bir ḫoşça işrāb it
Mübārek-bāda geldikçe kibāra her çi bād ābād

Bize ey bād bādī-i perīşānī olursañ da
Ṭoḳun gāhī o zülf-i tārumāra her çi bād ābād

Seniñdür şimdi meydān bād-pāy-ı ḫāmeñi Vehbī
Çıḳar merdāne ṣāḥn-ı iftiḫāra her çi bād ābād

154

Nābī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Taᶜalluḳ ol nigeh-i meste cān-feşānlıḳdur
Taḥammül ol ṣaf-ı müjgāna pehlevānlıḳdur

O şūḫuñ añlamaḳ evżāᶜ-ı çeşm-i pür-kārın
Tamām ᶜuḳde-güşālık daḳīḳādānlıḳdur

Dem-i şebāb ola ḫūbān ola mey u ney ola
Çemende gerdiş-i peymāne kāmrānlıḳdur

O māhı çekmemege hāle gibi āġūşa

Tamām-ı şebkārı dīde-bānlıḳdur

Piyāle-gīrlik ey şūḫ-ı gül ḫam itdi seni
Bu neşᵓenüñ soñı elbetde ser-girānlıḳdur

Dil-i belā-zedenüñ kārını ṣorarsañ eger
Miyān-ı ġamze vü çeşminde tercemānlıḳdur

Gel ey esīr-i süḫan eyle meşḳ-i ḫāmūşı
Zebān-ı memleket-i ᶜaşḳ bī-zebānlıḳdur

Cevāb-ı pürsiş-i āsāyiş-i cihān Nābī
Ḫarābezār-ı ḳanāᶜatde bi-nişānlıḳdur

155

Āgāh-ı Āmidī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Ḥarīṣ-i devlet eger evc-i cāha düşmişdür
Yaḳīn ki ḥüsn-i rıżāsıyla çāha düşmişdür

Ṣafāsı oldı ḫaṭṭ-ı sebzden füzūn yāruñ
Bahāruñ āb u hevāsı o māha düşmişdür

Senüñde ey dil işüñ rāst gelmeden ḳaldı
Ki kār bir ṣanem-i kec nigāha düşmişdür

Ḥayātı eşk-i nedāmetle geçdi şemᶜ gibi
Düşen bu meclise gūyā günāha düşmişdür

Müdām meykededür fikr u ẕikri Āgāhuñ

Egerçi sübḥa gibi ḫānḳāha düşmişdür

156

Āgāh-ı Āmidī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Kemāl-i ḥüsn ile ol şūḫ-ı nāzenine ḥased
Ki ᶜişmet eyleye pākī-i dāmenine ḥased

Göreydi dest-i nigārin-i yārı gülşende
İderdi dāmen-i gül-çīn o āstīne ḥased

Göñülde var yine bir tāze daġ-ı ḥasret kim
Nümāyişine ider lāle reşk ü sīne ḥased

Fütādelük baña nisbetle buldı miᶜrācın
Ki raġbet ile ider āsmān zemīne ḥased

Ḥased ḥased yine Āgāh yoḳ ḥased diyecek
Bu ᶜālemüñ nesi vardur ᶜaceb nesine ḥased

98b

157

Şefīḳ

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün

Rāḥatım ġāran eden dildārdan oldum baᶜīd
ᶜAḳlımı tārāc iden meh-pāreden oldum baᶜīd

Bülbül-i şūrīde oldum bāġ-ı hüşne şevḳıyle
Saçı sünbül ruḫ-ı gül dīdar(e)dan[1] oldum baᶜīd

Aġlarım şām u seḥer firḳat-ı ġamzeñ ḥüznüyle
Ḳadd-ı ᶜarᶜar yāsemīn reftāreden oldum baᶜīd

Bilmenem kim neyleyim kimden teşekki eyleyim
ᶜAndelibveş ruḫlara gülzār(e)dan[2] oldum baᶜīd

Ḳalsun āhım benim bāᶜis olan merdümlere
Gizlü sevdim ey Şefīḳ aşkāreden oldum baᶜīd

158

Nābī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Hevā-yı dil-berān ḫūy-ı dil-i bī-iḫtiyārumdur
Ḳapılmaḳ pençe-i ḫurşīde şebnem gibi kārumdur

Kemān-ı ḳısmet olursa müsāᶜid bāzū-yı baḫta
Ne deñlü ḳaçsa da ol āhū-yı vaḥşī şikārumdur

Şeb-i dūr u dırāz u teng ü tār-ı yeᵓs ü hicrāndan
Viren baña tesellī ḫāṭır-ı ümmīdvārumdur

Ne mümkin pençe-i bād-ı bahāre pāydār olmaḳ
Benüm pīrāhen-i gül perde-i nāmūs u ᶜārumdur

Ḳarār itmem dıraḫt-ı bīḫdār olsam dā ey Nābī

[1] Vezin gereği bir "e" sesi almalı.
[2] Vezin gereği bir "e" sesi almalı.

Benüm ebrū-yı ḫūbān tīşe-i şīve-i vaḳārumdur

159

Nābī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Cem'üñ tamāma irüp devri cām ḳalmışdur
O cāmdan da bu meclisde nām ḳalmışdur

Rüsūm-ı luṭf u kerem ḫalḳ içinde mensīdür
Faḳaṭ alup virilür bir selām ḳalmışdur

Raḳīb sāye-i luṭfuñda oldı perverde
Anuñçün ey gül-i ter böyle ḫām ḳalmışdur

Cihān içinde murādum ne ise virdi Ḫudā
Hemān bir almaduġum intiḳām ḳalmışdur

Ümīd kātib-i taḳdīrden müsāᶜadedür
Cerīde-i emelüm nā-tamām ḳalmışdur

160

Nābī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Dil giriftār-ı ṣafā-yı sīne-i sīmīnidür
Ṭūṭīnüñ āyīnecilik eskiden āyīnidür

Andan itsünler şikāyet tāze ᶜaybı var ise
Yoḫsa feryād ehl-i derdüñ ᶜādet-i dīrīnidür

İltizām-ı girye bākīdür zeminde yoḫsa eşk
Ḫiẕmet-i maḳṭūᶜ-ı tāküñ nuḳre-i pīşīnidür

Taḥt-ı gülbinde yatup mestāne diñler bülbüli
Güllerüñ zīr-i baġalde ġonceler bālīnidür

İtmeñ iblīsi ḳabā ᶜifrītlerinden ser ḳıyās
Reh-nümā-yı ẕevḳdür ol fırḳanuñ nārīnidür

Uġradur mı ġayrı ᶜuşşāḳıñ meger etrāfına
Cümleden nezdīk zülfi ᶜāşıḳ-ı miskīnidür

Eylemez āyīneden ġayre nezāre Nābiyā
Ol nigār-ı kem-nigeh dil-berlerüñ ḫod-bīnīdür

161

Nābī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Dil-ber esīr-i ᶜaşḳına rām olmadan ḳaçar
Ol āhū-yı remīde şikār olmadan ḳaçar

Ol ġonce nā-güşādelik eylerse vechi var
Üftāde-i zebān-ı hezār olmadan ḳaçar

Yoḳdur dimiş dehān u miyānını şübhe yoḳ
Āmācgāh-ı būs u kenār olmadan ḳaçar

Naḳl eyledükçe ġayret-i naḫl-i bülendüni
Dil sāye-gīr-i serv ü çenār olmadan ḳaçar

Nābī tehī-leb-i ṭaleb olsa ᶜaceb degül
Ol naḫl-i nāz-pervere bār olmadan ḳaçar

100a

162

Nābī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Serüm üstinde ḳat ḳat dūd-ı āh eflāke dönmişdür
Ġubār-ı ġam göñülde tūde tūde ḫāke dönmişdür

Ḳurutdı tāb-ı ġam cismim yem-i eşk itdi ser-gerdān
Tenüm gird-āb içinde devr ider ḫāşāke dönmişdür

Dile resm itmeden naḳş-ı ḫayāliñ gördügi māhiñ
Dil-i pür-arzū mecmūᶜa-i ḥakkāke dönmişdür

Revāc-ı zühdi gör taṣvīr iderken meclis-i ᶜişret
Muṣavvirler elinde ḳıl ḳalem misvāke dönmişdür

Ḥaḳīḳat üzre añlar iñler ey Nābī ᶜaceb nā-yāb
Sirişk-i ᶜaşḳ şimdi gevher-i idrāke dönmişdür

163

Sünbül-zāde Vehbī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Būse-i laᶜli gelür meclis-i ᶜişretde leẕīẕ

Nuḳl olır neşᵓe-i ṣahbā ile ġāyetde leẕīẕ

Lüknet-āmīz edāsında olan ḥāletler
Nuṭḳ-ı ṭūṭī-i şeker-gū gibi ṣoḥbetde leẕīẕ

Vuṣlātından dehen-i dilde ḥalāvet ḳalmış
Baña ol ẕevḳ gelür gūşe-i ḫasretde leẕīẕ

Ḫoş-güvār itmededir cām-ı ġam-ı ᶜazlini kim
Nūş iden zehri ṣanır şevḳle şerbetde leẕīẕ

Vehbiyā ẕāᵓiḳa-i ḥāsidi telḫ itdi yine
Meyve-i naẓmıñ iken böyle ḥaḳīḳatde leẕīẕ

164

Rıżāyī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Ne rāzıñ açmaġa bir yār-ı mihribān bulınır
Ne bir göñül virecek şūḫ-ı dil-sitān bulınır

Eger ki çāh-ı zenaḫdān-ı dil-beri arasan
O ġamze-küştesi benek-zār-ı nā-tüvān bulınır

Şu demki cānlara ḳaṣd ide çeşm-i ḳitāliñ
Hemān o ḫançer-i ḫūn-rīz der-meyān bulınır

Ḳażā düşürdi bizi öyle yād illere kim
Ne var zebānımız añlar ne tercemān bulınır

Rıżayī olmaġa saᶜy it ḥarīf-i hem-meşreb

Felekde saña da bir cām-ı zer-feşān bulınır

165

Nābī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Şikestelik dile gīsū-yı yārumuzdandur
Bize bu şīve yine rūzgārumuzdandur

Ṭulūᶜ itmedi ḥayfā o āftāb-ı ümīd
Dırāzī-i şebimiz intiẓarumuzdandur

Şikeste kāse-i diliz bir fıġāna māniᶜ olan
Bu deñlü ketm-i nefes inkisārumuzdandur

Düşürmek ol büti fikr-i teḫallüf-i vaşla
Yine telāş-ı dil-i bī-ḳarārumuzdandır

Gören bu naẓm-ı teri şübhe itmez ey Nābī
Ki āb-ı Ḫıżr bizüm çeşmesārumuzdandır

166

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Ḥişşeme ḳanda ki bir dil-ber-i meh-pāre çıḳar
Ṭaliᶜümdür yā sitemkāra yā āvāre çıḳar

Ḳanda bir fıtne-i düzdīde ẓuhūr eyler ise
Yine baḳsañ bir ucı ġamze-i mekkāra çıḳar

Gice kimlerle şarāb içdügin ol mest-i ġurūr
Evvel inkār ider ammā ṣoñı iḳrāre çıḳar

Gelse mīzān-ı cemāl ortaya ey Yūsuf-i ḥüsn
Ḳatı çoḳ kimselerüñ ipligi bāzāre çıḳar

Olma meftūn-ı riyākārī-i ehl-i tezvīr
Subḥasınuñ neseb-i rişţesi zünnāre çıḳar

Çāre-ḫāhāne kime derdümi açsam Nābī
Benden efzūn o da ser-geşte vü bī-çāre çıḳar

100b

167

Nedīm

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Biri biriyle müjgān ṣafları ġavġāya girmişdür
Nigāh-ı ġamze gūyā sulḥ içün ārāya girmişdür

İşitdüm dür ṣadef pīrāheniñ çāk eyleyüp çıḳmuş
Meger ol dil-ber-i sīmīn-beden deryāya girmişdür

Didiler şehr-i nāz-ābād içinde ʿişve sūḳında
O tācir-peççe bir dükkān-ı istiġnāya girmişdür

Temāşā eyleyüp āyīne içre ʿaks-i ruḫsārın
Ḳıyās itdim perīdür siḥriyle mīnāya girmişdür

Fürūġı kūhsār-ı āheni āb eylemek mümkin
Ol āteş kim ḫayāliñle dil-i şeydāya girmişdür

Bugün pek ser-firāz u şādmān gördüm Nedīmāyı
Meger kim meclis-i maḫdūm-ı bī-hemtāya girmişdür

168

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Bir cebīnin bir daḫı zülf-i siyehfāmın bilür
Dil ne ṣubḥun farḳ ider biᶜllāh ne aḫşamın bilür

Günde biñ kez tevbe itsem iᶜitimād itmez yine
Şeh-levendim ḳuvvet-i bāzū-yı ibrāmın bilür

Degme bir yanmaġla meyl itmez dile ol ġamzeler
Mestdir ammā kebābıñ buḫtesin ḫāmın bilür

Bildigüm ḫūn-rīz ise çeşmi o çerkes-zādenin
Ṣırf kāfirdir ne īmānın ne İslām'ın bilür

Ḥadd-i zātına ṭuyan ᶜāşıḳdur anun leẕẕetin
Lebleri düşnām-ı şīrīnüñ hemān nāmın bilür

Bezm-i meyde nuḳle el ṣunmaz hemān ancaḳ Nedīm
Dil-beriñ ᶜunnāb-ı laᶜlin çeşm-i bādāmın bilür

101a

169

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Ẕevḳ-i ġam dilde midür dāġda mı tende midür
Neşve bülbülde midür gülde mi gülşende midür

Oldı sermāye-i ḥayret baña bīm ü ümmīd
Bilemem eyleyecek girye midür ḫande midür

Gül hem açıldı hem ārāyiş-i destār oldı
Bülbül-i bī-ḫaber āyā daḫı şīvende midür

Oldı bāzīçe-i ᶜaşḳuñda nihān ḫātem-i dil
Çīn-i zülfiñde midür sende midür bende midür

Dürr ü mercān bulunurmış ṭutalum deryāda
Bu ḳadar çīn-i cebīn ṣatmaġa erzende midür

O tevāżüᶜ anı mümtāz-ı cihān itmişdür
Naḫl-i gül bāġda bī-hūde ser-efgende midür

Ḫᵛāh u nā-ḫᵛāh olur āvīze-i gūş-ı aḥbāb
Nābiyā her ġazelüñ böyle ḫoş-āyende midür

170

Sünbül-zāde Vehbī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Dil-i sevdā-zede gīsū-yı siyāhında mıdur
Göremem yoḳsa o da zīr-i külāhında mıdur

Eṯer-i siḥr ü füsūn-sāz-ı tesḫīr-i naẓar
Çeşmgāhında mı seḥḥār nigāhında mıdur

Ḫāl-i Hindūya mı gīsūya mı ḳaṣd-ı ᶜazmiñ
Seferiñ Çīn'e mi ey bād-ı ṣabā Hind'e midür

Çoḳ zamāndır gideli gelmedi bilmem dil-i zār
Kūy-ı dil-berde mi ḳaldı ser-i rāhında mıdur

Ceẕbe ᶜāşıḳda mıdur şīve-i maᶜşūḳda mı
Kehrübāsında mı bu cāẕibe kāhında mıdur

Biri menkūb-ı zevāl ü birisi nāl ü hilāl
Felek revnaḳı māhında mı mihrinde midür

Ḳadrdān-ı hüner elbetde bilir ey Vehbī
Cāhiliñ rifᶜati ẕātında mı cāhında mıdur

101b

171

Sünbül-zāde Vehbī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Çeşm-i bīmārı süzülmüş ᶜacabā ḫaste midür
Yoḳsa şāhīn gibi ṣayd almaġıçün beste midür

Alma der istesem ol naḫl-i vefā şeftālū
Meyve-i ḥüsnünü bilmem daḫı nā-reste midür

Kimi gördümse felekde bulunır bir derdi
Nabż-ı ᶜĪsā ᶜacabā ṣıḥḥate peyveste midür

Görmedik devrini çoḳdan hele ber-vefḳ-i merām
Şimdi āyā ḥarekāt-ı felek āheste midür

Ṭūṭ-i ṭabᶜı şeker-rīz-i maḳāl itmezsin
Vehbiyā āyine-i ḫāṭırıñ işkeste midür

172

Nāᵓilī-i Ḳadīm

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

ᶜUḳde-i ḫāṭıruñ ol ṭurra-i pür-tāba mıdur
Yoḳsa ey bād perīşānī-i aḥbāba mıdur

Naẓaruñ yārdımusıñ secdede zāhid bulsın
Bu teveccüh ḫam-ı ebrūya mı miḥrāba mıdur

Telḫ-kām-ı ġamım ol deñlü kim bilmem sāḳī
İçdigim bāde mi zehr-ābe mi ḫūn-ābe midür

Bu teġāfül nedir ey baḫt gel inṣāf eyle
Yoḳsa taḳlīdüñ o sermest-i şeker ḫᵛāba mıdur

Bu fenā lüccede ey Nāᵓilī-i ser-geşte
Güşe-i ḫāṭıruñ emvāca mı girdāba mıdur

173

Nābī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Dilde ḫayāl-i silsile-i müşg-bū mıdur
Yoḳsa nüvişte ḫāneḳāh-ı ġamda hū mıdur

Ḥayret o deñlü perde-i çeşm oldı kim görüp
Farḳ eylemem ḫayālümi ol tünd-ḫū mıdur

Bir kere eylesem dili vuṣlatla imtiḥan
Tāb-āver-i müşāhede-i rū-be-rū mıdur

Virmez kef-i nigāha kitāb-ı cemālini
Bilmem nigeh bu girye ile bī-vużu mıdur

Mestāne cünbiş itmededür çerḫ Nābiyā
Dūşında mihr ü māh bilinmez sebū mıdur

174

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Niyyetüñ eyledügüñ vaᶜde-i incāza mıdur
Yoḳsa ḳaṣduñ dil-i zāre sitem-i tāze midür

Var mıdur sūziş-i ġam sende de pervāne gibi
Yoḳsa ey murġ-ı çemen bir ḳuri āvāze midür

İki per gibi ẓuhūr eyledi ḫaṭ rūyuñda

Murġ-ı ḥüsnüñ ᶜacabā niyyeti pervāze midür

Tīrveş sen düşicek sinesine aġyāruñ
ᶜĀşıḳuñ ḳavs-ṣıfat çekdügi ḫamyāze midür

Āhdan perde çeker bāġa hezār ey Nābī
Bu tedārük o gül-i perde ber-endāze midür

102a

175

Baġdātlı Rūḥī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Sen misin ḫūn-ḫᵛāre mi her māh-sīmā böyledür
Ben miyim āvāre yā her zār u şeydā böyledür

Var mıdur miṣlüñ disem dirsin bütün dünyāda yoḳ
Bī-vefāsın söylesem dirsin ki dünyā böyledür

Çeşm-i yār aldıysa başdan ᶜaḳl u dilden ṣabruñı
Ey göñül el çek ki çün aḥvāl-ı yaġma böyledür

Kendü reᵓyiyle kişi esrāra yol bulmaḳ muḥāl
Ehline mevḳūfdur külli muᵓammā böyledür

Rūḥiyā maḳbūl-ı ehl-iᶜaşḳdur eṭvār-ı yār
Söylemek lāzım degüldür şöyledür yā böyledür

176

Eşrefoġlu Rūmī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ey göñül bir derde düş kim anda dermān gizlidür
Gel ḳarış bir ḳatreye kim baḥr-ı ᶜummān gizlidür

Degme bir dervīş faḳīre ḫor görüp ḳılma naẓar
Ḳalbinüñ her kūşesinde ᶜarş-ı Raḥman gizlidür

Terk idüp nāmūs u ᶜārı giy melāmet ḫırḳasın
Ol melāmet ḫırḳasunda nīce sulṭān gizlidür

Nuṭḳa gelse cān u dil bulır ḥayat-ı cāvidān
Dervīşiñ her bir sözinde āb-ı ḥayvān gizlidür

Gör bu Eşrefoğlu Rūmī baḥr-ı ᶜaşḳta neyledi
Bāş u cānıñ terk idüp cānuñda cānān gizlidür

177

Nābī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Mevc-i murād bāde-i cān-perverümdedür
Ḥarf-ı neşāṭ zīr-i leb-i sāġarumdadur

Āhumdadur kilīd-i ṭılsımāt-ı genc-i rūḥ
Āb-ı ḥayāt lücce-i çeşm-i terümdedür

Benden ṣoruñ ḥaḳāyıḳ-ı esrār-ı ᶜālemi

Teʾlīf-i rāz-nāme-i dehr ezberümdedür

Bāz-ı şikār-gīr-i çerāgāh-ı himmetüm
Kām-ı dü-kevn cünbiş-i bāl ü perümdedür

Nābī ider şükūfeleri dehri ʿıṭrnāk
Bāġ-ı bihişt ḫāṭır-ı nāzikterümdedür

102b

178

Sünbül-zāde Vehbī

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

Ḳāmet-i mevzūnu kim bir mıṣraʿ-ı bercestedür
Evc yā şehnāz uṣūlünde miyān-ı bestedür

Biz hemān olmayıcaḳ endīşe-i ḫām eylerüz
Meyve-i nārenc-i pistānı henūz nā-restedür

Baş başa virmiş de gūyā ḫūn-feşānlıḳ söyleşir
Tīġ-i ebrūsı anıñçün ser-behem peyvestedür

Ḳaṭre-i iḥsānı nā-ber-cā dökülmüş sū-be-sū
Kāse-i vārūn-ı gerdūn var ise işkestedür

Bāġ-ı ṭabʿumdan bu rengīn naẓmum ey Vehbī yine
Tāze ḳopmış nev-şüküfte dil-küşā gül-destedür

179

Rıfᶜat

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Kākülüñ fikriyle murġ-ı göñlümüz dembestedir
Dām-ı ᶜaşḳında dilim cānā nice dembestedir

ᶜAndelīb-i zārveş maḥv-ı vücūd itsem ne var
Sevdigim şu ḫam-ı gül-i ḥamrā gibi nev-restedir

Rūyına baḳtıḳça bir ṭarz-ı nigehle mest ider
Ol bütüñ çeşm-i siyāhı bü'l ᶜaceb bir ḫastedir

Zāhidā daḫl eyleme ᶜuşşāḳa bī-cād vazᶜ *****
Bildiñiz esrārıñız çün esinne ile bestedir

Naẓm-ı pāk-i naẓmı gördükçe erbāb-ı süḫan
Rıfᶜat'ıñ āṯārı elbet nesne ile ḫastedir

180

Nābī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Eger ḳaldumsa nā-ālūde dāmānsuzlıġumdandur
Girībān-çāksuzluklar girībānsuzluġumdandur

Tekāsülden degül terk-i şitābum rāh-ı gülşende
Benüm reftār-ı bī-cānāne cānānsuzlıġumdandur

Gehī bī-iḫtiyār üftādelikler pāy-ı dildāre

Degül küstaḫlıḳdan līk dermānsızluġumdandur

Baña böyle perestişkārlıḳ aṣḥāb-ı ᶜünvāndan
Benüm peyġūle-i ᶜuzletde ᶜünvānsızluġumdandur

Zebān u bülbül ṭūṭī bilür nā-yābdur Nābī
Sükūtum ṣanma ᶜaczümden zebāndānsuzlıġumdandur

181

Eyyāmī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Biz ᶜāşıḳ-ı ruḫsār-ı tecellā-yı cemāliz
Feyż-i eṣeri müjde-i nuṭḳa ereni gör

Dil-şīfte-i ᶜāşıḳ semīn-i bedeniñdir
Bu sāḥa-i gülzārda berg-i semeni gör

Dil silsile-i zülfine yāriñ heves eyler
Bu cāẕibe-i ḳuvvet-i mihr-i vaṭanı gör

ᶜUşşāḳını bir ġamze ile ḳırdı o kāfir
Maḥşer ki āşūbda ḳanlu kefeni gör

Eczā-yı cihān mużṭarib-i āteş-i dildir
Eyyāmī derūnumda olan şuᶜle-zeni gör

103a

182

Nābī

Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün

Göñül ki naġme-i derd-āzma taʿallüm ider
Verā-yı daʾire-i daġdan terennüm ider

Gelince cünbişe vaṣf-ı lebiyle elde ḳalem
Varaḳ da ism-i müsemmā gibi tekellüm ider

Delālet itmez ise reh-nümā-yı ceẕbe-i ḥüsn
Nigāh-ı ḫaṭve-i evvelde āhını güm ider

Eger ki bāzī-i raḳḳāṣ-ı çerḫ böyle ise
Dehān-ı sāzda dendān-ı sīn tebessüm ider

Ḫayāl-i şiʿre ʿaceb rūḥ virdüñ Nābī
Misāl nuṭḳa gelür ḥarfler tecessüm ider

183

Sünbül-zāde Vehbī

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

Nāz u fitne çeşm-i şūḫunda nühüfte ḫüftedür
Ġamze-i fettānı bir āşūbger āşüftedür

Vaṣf-ı laʿlinden dü-yek ebyāt-ı şīrīnim yine
Būselikde beste bağlanmuş ne rengīn güftedir

Gül gibi āġūşın açmaḳ isteyen vardur hezār
Gerçi kim ol ġonce-i zībā henūz neşküftedir

Bü'l-ᶜacebdir şimdi ebnā-yı zamānıñ cünbişi
Hep zer ü zīverle mānend-i zenān ālüftedir

Geçmemiş bir şāᶜiriñ silk-i ḫayālinden henūz
Vehbiyā bu gevher-i naẓmım dürr-i nā-süftedir

184

Müştāḳ-ı Bitlisī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Öyle bir şehbāz-ı ᶜaşḳam ki nigārım dildedir
Öyle sī-murġam ki ḳāf-ı iftiḫārım dildedir

Bir humāyam ki mekānım lā-mekān şehrindedir
Bir hezārım ki nigār-ı gül-ᶜizārım dildedir

Bir gedāyım ṣūretā ammā ki şāh-ı ᶜālemim
Fātiḥ-i iḳlīm-i ᶜaşḳam kār ü bārım dildedir

Baña mevrūṯ-ı pederdir Ḥaydar-ı Kerrār'dan
Ḳāhir-i ceyş-i ᶜadūyum Ẕü'l-feḳārım dildedir

Sikkedār-ı mürşīd-i Geylāni'yem ben tā ezel
Bir zer-i ḫālis ᶜayārım ki ᶜayārım dildedir

Vuṣlat-ı dildār içün aġyāra minnet eylemem
İlticā-yı nāsa yoḳ ḥācet ki yārim dildedir

Nükhet-i nüzhetüñe gülzār-ı dehri neylerim
Mezᶜi lahūtum ṣafā-yı mezᶜ-zārım dildedir

Öyle Müştāḳım ki müştāḳ-i Ḫudā derler baña
Bende-i nā-çīzim ammā şehriyārım dildedir

103b

185

Āgāh-ı Āmidī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Hemīşe ṣanma göñül cām-ı erġüvān çekilür
Gehī şarāb u gehī kāse kāse ḳan çekilür

Fiġān ki ol meh-i āteş mizācı gördükce
Dehānda ġonce-ṣıfāt ṣuᶜle-i zebān çekilür

Göñül bir āfet-i dehrüñ şikārı olmış kim
Ḫadeng-i ġamzesi ḫavfından āsmān çekilür

Beni ḫayāl-i ḳadüñ şöyle nā-tüvān itmiş
Ki ḫāme gibi vücūdumda üstüḫᵛān çekilür

Ḳırub ḫurde-i āb-ı ḥayāt Ḫıżır olsam
O şūḫ-ı ᶜişvegiriñ meclisinde cān çekilür

Bu gülşenüñ nesine raġbet eylesün dil kim
Ne miḥnet-i gül ü ne cevr-i bāġbān çekilür

Ġurūr-ı ṭabsᶜ ile lāf urma şiᶜrden Āgāh
Ḥaẕer ki bir gün olur tīġ-ı imtiḥān çekilür

186

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Saña beñzer felegüñ mihr-i dıraḫşānı mı var
Mihrüñ añılmaġa yanuñda meger cānı mı var

Āh idersin diyü incinme dil-i bīmāre
Derdmendüñ meger āh itmege dermānı mı var

Girih-i mū dil alur gerden-i kāfūr üzre
Baḳalum ṣaḥlı beyaż üstine fermānı mı var

Çeng-cūyāne o ser-mesti gören yollarda
Siper-endāz-ı kerem olmadan āsānı mı var

Aña göñlüm gibi āyīne gerekdür Nābī
Şehr içinde meger ol āfetüñ aḳranı mı var

187

Āgāh-ı Āmidī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Her ciger sūḫtenüñ sen gibi cānānı mı var
Ya meger her felegüñ bir meh-i tābānı mı var

Beẕl-i erbāb-ı ṣafā niᶜmet-i dīdār yeter

Ḫāne-i āyīnenüñ ābı mı var tābı mı var

Ḥüsn bir gevher-i nā-yābdur ey sāde żamīr
Her zamān el mi virür laᶜl-i lebüñ kānı mı var

Sīr-çeşm olması mümkün mi o çāh-ı ẕeḳanuñ
Yoḳsa üftādelerin ḥaddi mi pāyānı mı var

Şāh-ı iḳlīm-i siyeh baḫtum Āgāh baña
Hāle vü māh gibi mühr-i Süleymānı mı var

188

Emīrī-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Mey-perest ol sāġar-ı ᶜālem-nümādan çoḳ ne var
ᶜAşḳa istiᶜdāduñ olsun dil-rübādan çoḳ ne var

Cān virüp almaḳdayız her-dem metāᶜ-ı vaṣlını
Beynimizde yārile beyᶜ u şırādan çoḳ ne var

Mülk-i istiġnāda sen şāh-ı seḫāvet meşreb ol
Yoksa terk-i māsivāyı etmiş gedādan çoḳ ne var

Başka ᶜālemdür ḥaḳīkat ṣoḥbet-i yār-i ḳadīm
Bī-vefā bī-gāne meşreb āşinādan çoḳ ne var

Sen misin ancak Emīrī peyrev-i Āgāh olan
Şehrimüzde şāᶜir-i nāzik-edādan çoḳ ne var

104a

189

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Dest-i nāzundan o mestāne şarāb isterler
Gūyiyā pençe-i ḫurşīdden āb isterler

Derd-i serden nice āzād olur ol ṭāᵓife kim
Bāde nūş eyleyecek yerde gül-āb isterler

Ḫūblar ḥüsnine ḥayrān olan üftādelerüñ
Çeşm-i āyīne gibi düşmen-i ḫᵛāb isterler

Sen hemān dildeki naḳş-ı hevesi maḥv eyle
Senden ey ḫᵛāce ne defter ne kitāb isterler

Şerḥa-i dāġ gerek sīne-i ehl-i ġamda
Saḥn-ı dīvān-ı ḳıyāmetde ḥisāb isterler

Cünbīş-āmūz gerek berḳden erbāb-ı sülūk
Rāh-ı bī-menzil-i vaḥdetde şitāb isterler

Naẓm-ı üstāda naẓīre nice mümkin Nābī
Tāze-gū tāze-zebān tāze cevāb isterler

190

Nābī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Görüb defᶜ-i keder sāġarla mesrūr olmamuz yegdür
Ḫarābāt içre lāy-ı meyle maᶜmūr olmamuz yegdür

Kemānāsā elinde keşmekeşde ḳalmada yāruñ
Yine mānend-i tīr ḥabiste mehcūr olmamuz yegdür

Sipihrüñ ḥoḳḳasından itmeyüp deryūze-i merhem
Gülāsā ser-te-ser pür-zaḫm-ı nāsūr olmamuz yegdür

Bahāruñ zīr-i bār-ı minnet-i nev-rūzı olmaḳdan
Ḥarāraret-dīde-i eyyām-ı bāḥūr olmamuz yegdür

Fürūġ-ı naẓmla memlū idüp dünyāyı ey Nābī
Miṣāl-i mihr-i ᶜālem-tāb meşhūr olmamuz yegdür

191

Baġdātlı Rūḥī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Ṣanma ey ḫᵛāce ki senden zer u sīm isterler
Yevme lā yenfaᶜu'da ḳalb-i selīm isterler

Unudub bildigiñi ᶜārif iseñ nā-dān ol
Bezm-i vaḥdetde ne ᶜilm u ne ᶜālim isterler

Ḥarem-i maᶜnīde bī-gāneye yol virmezler
Āşinā-yı ezel-i yār-ı ḳadīm isterler

Cürmüñe muᶜterif ol ṭāᶜata maġrūr olma
Ki şifā-ḫāne-i ḥikmetde saḳīm isterler

Ḳıble-i maᶜni-yi fehmeylemeyen kec-revler
Seḥvile secde idüb ecr-i ᶜazīm isterler

Ezber it nükte-i esrār-ı dili ey Rūḥī
Ḥāżır ol bezm-i İlāhīde nedīm isterler

104b

192

Fużūlī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Dimiş her ġonceye ᶜāşıḳlıġum rāz-ı sabā dirler
El aġzın tutmaḳ olmaz ḳorḳarım ey gül saña dirler

Esīr-i derd-i ᶜaşḳ-ı mest u cām-ı ḥüsn çoḳ ammā
Biz meşhūr olan Leylī saña Mecnūn baña dirler

Seniñ mihr u vefā gösterdügin aġyāra çoḳ gördüm
Ġalaṭṭur kim seni bī-mihr oḳur ger bī-vefādurlar

Baña dirlerdi kim ol bir melekdür sevdigin ḥālā
Görenler ben faḳīri gökten inmiş bir belā dirler

Marīż-i ᶜāşḳ aḳd-ı zülfiñ eyler arzū zīrā
Muᶜalicler bu mühlik derde müşkildür devā dirler

Fużūlī ᶜāşıḳa onlar ki söyler terk-i ᶜaşḳ eyle
Dimezler mi ḫaṭā taġyīr ḳıl ḥükm-i ḳażā dirler

193

Sünbül-zāde Vehbī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Zülfiñ āşüftesine gerçi perīşān dirler
Ḫaṭṭıña meyl idene ḫayli sevād-ḫᵛān dirler

Nev-nihālim bilirüm servi ṣalındırmazsun
Niçün āyā ḳaddiñe serv-i ḫırāmān dirler

Yoġıken ẕerre ḳadar vech-i şebeh ehl-i naẓar
Ne sebebden ruḫıña mihr-i dıraḫşān dirler

Būse vaᶜd itmiş iken bir iki peymāne çeküp
Seni ey şūḫ o peymāna peşīmān dirler

Niçe yıl geçmeli bir mūy-miyān ṣarmaġiçün
Bilmeyenler reh-i ᶜaşḳı belī āsān dirler

Biz hemān meşᶜale-i āhı şeb-efrūz iderüz
Yine bu encümene bezm-i Çerāġān dirler

İşte biz şāh-süvārān-ı feżā-yı ᶜaşḳız
Merd olan var ise gelsün buña meydān dirler

Ḥażret-i Ḫayrī-i dānā-yı süḫan-pīrāya
Şuᶜarā zümresi taḥsīnle Ḥassān dirler

Şimdi menşūr-ı belāġatle odur Ḫāḳānī
Ẕāt-ı vālāsına Ṭuġrāyī-i ẕī-şān dirler

Bilirüm ḥaddimi pey-rev olamam ey Vehbī
İftirā ile baña gerçi süḫandān dirler

105a

194

Nābī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Bir dil-bere dil vir ki belādur dimesünler
Bir bādeyi nūş it ki ḫatādur dimesünler

Bir derde esīr ol ki eṭibbā-yı zamāne
Vā-beste-i tedbīr-i devādur dimesünler

Dök naḳd-ı sirişküñ ser-i kūyıñda nigāruñ
Tā müddeᶜiyān saña gedādur dimesünler

Laḫt-ı ciger ü naleñi ıẓhāra şitāb it
Tā kim saña bī-berg nevādur dimesünler

ᶜAbdī gibi āşüfte-i ḫubān-ı cihān ol
Nābī gibi tā ehl-i riyādur dimesünler

195

Bāḳī-i Āmidī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Bu sözüyle cānā dile mestāne disünler
Bir şemᶜa baḳar cismini pervāne disünler

Pinhān olalum kūşe-i ᶜuzletde dem-ā-dem
Ḳo bizlerebir ᶜāşıḳ-i dīvāne disünler

Meyl eyleme zāhid şaḳın ol fānі cihāne
Bu devlet-i dünyā ile bī-gāne disünler

İẓhār-ı kemāl eyle bu ᶜuşşāḳa dilā sen
Tā kim saña bir ṣāḥib-i merdāne disünler

Bāki şaḳın esrārıñı bu ḫalḳa duyurma
Dehr içre o sırr-ı ṣohbeti efsāne disünler

196

Fıtnat Hanım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Genc-i istiġnā ḳadar bir kūşe-i rāḥat mı var
Loḳma-i ḫān-ı ḳanāᶜat gibi bir niᶜmet mi var

Luṭfı hep dünānadur tedḳīḳ ile ḳılsañ naẓar
Āsiyāb-ı çarḫda ehl-i dile nevbet mi var

N'eyle olsun gevher-i vaṣluñ ḫarīdār-ı göñül
Naḳd-ı cāna çār-sūy-ı ᶜaşḳda raġbet mi var

Virdi ᶜuşşāḳa feraḥ geldükde rnektūb-ı ḫaṭı
Yoḫsa mażmūnında ey dil müjde-i vuṣlat mı var

Ol şeh-i ḥüsne ricā-yı der-kenār eylerdi līk
ᶜArż-ı ḥāle Fıṭnat-ı bī-çārede ḳudret mi var

105b

197

Fużūlī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Ġubār-i secde-i rāhuñ ḥaṭ-i levḥ-i cebīnimdür
Sücūd-i der-gāhıñ ser-māye-i dünyā vü dīnimdür

Eger ʿazm-i rāh itsem şevḳ-i vaṣlıñ hādī-yi rāhum
Ve ger ārām hem tutsam ḫayāliñ hem-nişīnimdür

Hevā-yi gülşen-i kūyuñ bahār-i gülşen-i cānım
Nihāl-i ḳāmetüñ servüm ʿizāruñ yāsemīnimdür

Yaḳīnimdir ki maḳṣūdum olur ḥāsıl saña yetsem
Bi-ḥamdi'llah bana senden yaña rehber yaḳīnimdür

Ṭalebkār-ı viṣālim müjde-i vaṣlıñ dirīġ itme
Kim ol müjde feraḥ-baḫş-ı dil-i endūhgīnimdür

Çaġırdı ẕevḳ-i vaṣlıñ ḫāṭırımdan ravża pervāsın
Sözüñ kevṯer münevver meclisüñ ḫuld-ı berīnimdür

Bana yüz gösterür her lāḥẓa yüz bin şāhid-i devlet
Çü mirʾāt-ı ruḫuñ manẓur-ı çeşm-i pāk-bīnimdür

Serīr-i salṭanat ẕevḳinden efzūndır bana ol söz
Ki lūṭf ile dimişsün bir ġulām-ı kemterīnimdür

Berī oldum Fużūlī ġayrdan ol dil-rübā ancaḳ
Enīsüm mūnisüm yārüm nigārum nāzenīnimdür

198

Fużūlī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Ṣaçuñ endīşesi taḥrīk-i zencīr-i cünūnumdır
Delīl-i rāh ḳaṭre ḳaṭre eşk-i lālegūnumdır

Felekte berḳ-i āhımdan ser-ā-ser yandı kevbekler
Ḳalan odlara yanmış kevbeb-i baḫt-ı zebūnumdır

Ser-i kūyuñda göñlüm berḳ-i āhım ṣanma bī-hūde
Ḳaragu gice ʿazm itsem kūyıñda reh-nümūnımdır

Lebi şīrīnleriñ şevḳiyle Ferhād benim ʿaṣrun
Yanımda cemʿ olan seng-i melāmet Bīsütūnum'dır

Fużūlī ḫāli olmaḳ cām-ı ʿayşım ṣāf ṣahbādan
Nişān-ı baḫt-ı nā-fercām ü iḳbāl-i nigūnumdır

199

Leylā Hanım

Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün

İç bādeyi gülşende ne dirlerse disünler
ʿĀlemde sen eglen de ne dirlerse disünler

Şebnem mi ṣanur seyl-i sirişkim o cefā-cū
Gül gibi ider ḫande ne dirlerse disünler

ᶜĀşıḳ ḳuluñam ṣādıḳıñam bendeñem ey şūḫ
Tā ḥaşre ḳadar bende ne dirlerse disünler

Gir ḳoynuma yanıñda eger varsa da aġyār
Nesne nedir üf sen de ne dirlerse disünler

Leylā o ḳamer-ṭalᶜāt ile zevḳ u ṣafā it
ᶜĀlemde sen eglen de ne dirlerse disünler

106a

200

Fużūlī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Ṣabādan gül yüzinde sünbül-i pür-piç-i tāb oynar
Ṣanasın per açub gülşende bir müşgin ġurāb oynar

Ḫayāl-i ᶜārıżıñ cevlān ider bu çeşm-i pür-nemde
Niçün kim mevcelenmiş ṣuda ᶜaks-i āftāb oynar

Ruḫıñ görgeç olır sūz-ı derūn ü dūd-ı dil ḥāṣıl
Bahār eyyāmı ṣaçar berḳ-i raḫşende seḥāp oynar

ᶜIraġ olsın yamān gözden ne ḫūş sāᶜatdır ol sāᶜat
Ki ᶜuşşāḳ ile maᶜşūk eyleyüp nāz ü ᶜitāp oynar

Riyā-yı zāhid-i ḫuşküñ semāᶜından n'olur ḥāsıl

Ḫūş ol rind u mey-ḫ^{v}āre içüb cām-ı şarāb oynar

Ḳılur göz perdesin ḫūn-āb-ı ḥasret çāk her dem kim
Ruḫuñda leẕẕet-i dīdār ẕevḳinden niḳāb oynar

Benim bu çekdigüm derdi ba^{c}īriñ başına ḳoysam
Çıkar kāfir cehennemden güler ehl-i azāb oynar

Fużūlī reşkden ditrer dil-i pür-ḫūn-ı ^{c}uşşāḳuñ
Benāgūşında yāriñ her zamān kim dürr-i nāb oynar

201

Mālī-i Āmidī [1]

Fā^{c}ilātün / Fā^{c}ilātün / Fā^{c}ilātün / Fā^{c}ilün

Gül-^{c}izār üzre ṣaba ki zülf-i cānān ditredür
Her birinde biñ dil-i ^{c}uşşāḳ-ı nālān ditredür

Dil degül ancaḳ hevā-yı küfr-ü zülfin ey ṣanem
Tā taṣavvur gülşeninde berg-i imān ditredür

Sürmesun meydān-ı mihre görmesün ^{c}uşşāḳ anı
Yoḳsa pür-tāb semendi ḫışmı meydān ditredür

Ḳasr-ı pür-nurdur yerim maḳtūl-i tīġ-ı ġamzeyim
Reşk-i ḳatlim belki ervaḥ-ı şehīdān ditredür

[1] Kaynaklarda adı geçen kişinin Diyarbakırlı Mālī olması kuvvetle muhtemeldir.
Bk. Galip Güner, Nurhan GÜNER, **Esâmî-i Şu'arâ-yı Âmid**, Anıl Matbaa ve Cilt Evi, Ankara, 2003, s. 51.

Māliyā yāriñ ḫırāmında ne ḥaletdir bu kim
Serde ᶜaḳl u dilde ḥayret vü tende de cān ditredür

106b

202

Ḫāmī-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ehl-i dil ārām ider her ḳande kim raġbetlenür
Gāh olur ġurbet vaṭan gāhi vaṭan ġurbetlenür

Ṭabᶜ-ı rūşen şuᶜle-i ᶜaşḳla germiyyetlenür
Ḫāne-i fānūs tab-ı şemᶜ ile zīnetlenür

Rişte-i ġamdan taḥāşī eylemez erbāb-ı dil
Ḫāme-i mū mūydār oldıḳça cemᶜiyyetlenür

Dil nice tāb-āver olsun tābiş-i ruḫsāruña
Ḳālıb-ı bī-rūh iken āyīneler ḥayretlenür

ᶜĀlem-i kevn-i fesāduñ iktiżāsı böyledür
Nev-resüñ bāzārı rāyic nev-hatuñ ḫalvetlenür

Mīr-i ᶜālī rütbe kim ḥaşmetle ednā bendesi
Devlet-i Ḳārūn'a nāz eyler Cem'e naḫvetlenür

Āb-ı iḥsānı revān oldıḳça bāġ-ı ṭabᶜuma
Ġonce-i naẓmum ṭarāvetyāb olur behcetlenür

Āstān-ı midhatüñ olmış fesān-ı maᶜrifet

Rūy-māl itdikçe şemşīr-i zebān ḥiddetlenür

Ṭāliᶜ oldıḳda süheyl medhgān-ı sīnede
Laᶜl-i naẓmum Ḥāmi reng-āmiz olur ḥamretlenür

203

Koca Rāġıb

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ṭıfldır ol şūḫ gitdikçe gelür āfetlenür
Dem-be-dem artar fürūġ-ı ḥüsni māhiyetlenür

Pāk-ṭıynet kūşe-i ġurbetde hor olsun mı hiç
Gevher āġuş-ı ṣadefden dūr olur ḳıymetlenür

Lāl olur elbet zebān-ı ḫāme-i pīçīde mū
Ḳılca ġamdan ṭabᶜ-ı erbāb-ı süḫan ᶜilletlenür

Kāse-i fāġfūr-ı leb-rīz olsa da virmez ṣadā
Devlet efzāyiş bulunca aġniyā ḥıssetlenür

Rāġıb olsun ilṭifāt itsün de bir ᶜālī himem
Şiᶜr-i pākim gör nice sāiblenür şevketlenür

107a

204

Nābī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Çemende cūyveş bu cüst-cūlar hep senüñçündür
Miyān-ı bülbülānda güft-gūlar hep senüñçündür

Sen ey kişt-i emel neşv ü nemādan dūrsun ammā
Seḥābāsā dökülmek āb-rūlar hep senüñçündür

Ne var bir kerre meyl itseñ kenāra ey dür-i yektā
Ḫurūş-ı mevc mevc-i ārzūlar hep senüñçündür

Seni gelsün deyü bezm-i gülistānı donatmışlar
Gel ey ġonca-fem bu reng-i būlar hep senüñçündür

Sezādur saᶜid-i sīmīnüñ itsem heykel-i gerden
Baña pür-ḫışm-ı kīn olmaḳ ᶜadūlar hep senüñçündür

Niçün ey naẓm-ı Nābī tāze tāze cilve itmezsin
Ḳılmadan ṣafca bu ser-fürūlar hep senüñçündür

205

Emīrī-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Revnaḳ-ı ḥüsn eşer-i ḥaṭṭ-ı siyehfāmdadur
Şemᶜüñ efzūn ter olan şuᶜlesi aḫşāmdadur

Dilde ᶜaks-i ruḫu ḫoy-kerde olur şerminde
Ẓann idersin o perī ḫalvet-i ḥammāmdadur

Dest būsini ümīd etme bu günler ey dil
Rūzedārān-ı ġamuñ vāᶜdesi bayramdadur

Meyve-i nīm-resin devlete dil-şād itme
Telḫ-kāmī-i meserret ṭamaᶜ-ı ḫāmdadur

Naḳd-i emvālüñi ey ḫᵛāce bilmem dirseñ eger
Köhne vü tāzesi hep defter-i ḳasamdadur

Gelmez āġūşa murādumca Emīrī ol şūḫ
Dest-i ḫᵛāhiş dutalum dāmen-i ibrāmdadur

206

Āgāh-ı Āmidī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Dil ḫayālüñde ḫayālüñ dil-i bī-tābdadur
Gāh mey şīşede geh şīşe mey-i nābdadur

Çekilür nāzı meger ol meh-i çār ebrūnuñ
Ḥüsninüñ arḳası şimdi iki miḥrabdadur

Oldı ümmīdlerüñ ḥaṣılı ser-gerdānluḳ
Ṣanki naḫl-i emelüñ rīşesi girdābdadur

Yine ġafletle dil-i pür-heves olur teskīn
Ṭıfluñ āsāyişi var ise eger ḫᵛābdadur

Çarḫuñ evżaᶜ-ı ġalaṭ baḫşını seyr it Āgāh
Bizi bir şemᶜle yād itse de meh-tābdadur

107b

207

Nedīm

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Barub kūyınġa yıġlamaḳ tiledim bir ṣadā tartup
Yügürdi min sārı ol ġamze tīġ-i sürme-sā tartup

Alub tīġın elige saçı zırḥın ṣalmış arḫaya
Mining kaṣdımġa kilmiş üç ṭoluḳ cām-ı ṣafā tartup

O şol āhū közin kılmaḳ içün ḳıymac üzre ḫaç
Salar dünbāle naḫvet sürmesin ol pür-cefā tartup

Ser-i kūyınġa varmaḳ iḫtiyārım parlatur ṣanmañ
Gönlüni iltürüb ḳuvvet bilā zülf-i dütā tartup

Nevāyī rūḥı kilkindin Nedīmā küp tapar leẕẕāt
Terennüm eyle kecni yanglıġ ün salıb nevā tartup

208

Nedīm

Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün

Cāy ideli sīnem büt-i dil-cū-yı maḥabbet
Dil oldı perī-ḫāne-i cādū-yı maḥabbet

Ḫaṭṭıñ naẓarı ʿāşıḳa elbette girāndır
Ḳıldan aġar ey şūḫ terāzū-yı maḥabbet

Ser-mest yatur künc-i dimaġımda ṣafādan
Mecnūnı serāsīme iden būy-ı maḥabbet

Bir ḫ^{v}āb-ı perīşāne müjem olmadı maḥrem
Küncīde degil şāneye gīsū-yı maḥabbet

Eyler ḳad-i ḫam-keştemi gerdīde çü dolab
Kūhsār-ı serimden dökülen cūy-ı maḥabbet

^{c}Aşḳ ehli alup eylese şāyeste Nedīmā
Eş^{c}ārımı ta^{c}vīz-i be-bāzū-yı maḥabbet

209

Nedīm

Mef^{c}ūlü / Fā^{c}ilātü / Mefā^{c}īlü / Fā^{c}ilün

Sāḳī u sürīn ü ġabġab u leb meşrebimcedir
Ser-tābe-pāy ḥāṣılı hep meşrebimcedir

Bir cām bir de la^{c}l-i lebin ṣundu muġ-beçe
Pīr-i muġān olası ^{c}aceb meşrebimcedir

Bedr-i tamāma naẓarıñ döksün felek
Meclisde ^{c}iyş u nūş bu şeb meşrebimcedir

Sāġar gibi bahāne-i nūş-ı şarāb ile
Būs-ı dehān-ı yāri ṭaleb meşrebimcedir

Bezm-i şarābdan giçemem doġrusu Nedīm
^{c}İşret tabi^{c}atımca ṭarab meşrebimcedir

108a

210

Nedīm

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Ẓannetme duẖter-i rezi rind ile gizlidir[1]
Anuñla şeyẖ efendi de babalı ḳızlıdır

Bintü'l-ᶜineb de muġ-beçeniñ ṭıpḳıdır hemān
Bir meşrebi güşādece ḳızdır Saḳızlı'dır

Zāhid Saḳız şarābın pinhān çeküp demiş
Bī-gāne içmesün bu ṣudan kim Saḳızlı'dır

Bülbül aġırlıḳ etse n'ola naḳd-i şebnemi
Ebkār-ı ġonce ẖaylī çemenli çeyizlidir

Giçmez yolundan öpmeyicek naḳş-i pāyiñi
Üftādeñ ey nihāl-i çemen yollu izlidir

İtdi sefīd dīde-i ᶜuşşāḳı baḥr-ı eşk
Ol ḳıç levendi şūẖ meger Aḳdeñizli'dir

H̱ākister olsa ten yine esrār-ı kākülüñ
Mānend-i cevher āyīne-i dilde gizlidir

[1] Mısra sonlarında fiziksel yıpranmalardan dolayı okunamayan yerler aşağıdaki kaynakdan tamamlanmıştır:
Bkz: Abdülbaki Gölpınarlı (hzl.), **Nedim Divanı**, 2. Baskı, İnkılap ve Aka Kitapevleri Koll. Şti, İstanbul, Tarih Yok, s. 257.

Bu heşt beyt ile yine Ḥakkā ki ey Nedīm
İmżāli-i belāġatı kilk sekizlidir

211

Nedīm

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Ṣabā ki dest ura ol zülfe müşk-nāb ḳoḳar
Açarsa ᶜuḳde-i pīrāheniñ gül-āb ḳoḳar

Ne berk-i güldür o leb çi(ġ)nesem şeker ṣanurım
Ne ġoncedir o dehen ḳoḳlasam şarāb ḳoḳar

ᶜAceb ne bezmde şeb-zindedār-ı ṣohbet idiñ
Henūz nergis-i mestiñde būy-ı ḫᵛāb ḳoḳar

Niḳāb ile göremezken biz anı vā-ḥayfā
Raḳīb o gerden-i sīmīni bī-niḳāb ḳoḳar

O ten ki ḫāk ola ᶜaşḳıñ güdāz-ı sūzundan
Biten giyāhı dem-i ḥaşre dek kebāb ḳoḳar

Seni meger ki gül-efsūn-ı nāz terletmiş
Ki sīb-i ġabġabıñ ey ġonce-leb gül-āb ḳoḳar

Nedīm sen yine maᶜnī-şikāflıḳda mısın
Ki nevk-i tīġ-ı ḳalem ḫᵛān-ı intiḥāb ḳoḳar

212

Nedīm

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Gelişiñ ᶜāşıḳ-ı küstāḫıñı āzāre midir
Yoḫsa pürsīden-i ḥāl-i dil-i bīmāre midir

Böyle āteşle gelüb āb gibi geçmekden
Ḳasdıñ āzāre mi taṭyīb-i dil-i zāre midir

Bir geliş geldi ki farḳ edemedim ḥayretden
Ḫaber-i fetḥi mi burc-ı dile ḫum-bāre midir

Ser-fürū gāhi gehi saḫtlik eyler bilmem
Bezmime şīşe mi mīnā-yı dile ḫāre midir

Bü'l ᶜaceb ḥāleti var bilmedik ol şūḫu Nedīm
Vaḥşi şāhin mi yāḫud ḳumrī-i āvāre midir

213

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Zerreveş dil pençe-i mihr-i dıraḫşānındadır
Cān u ten çün mevc dest-i ḳahr-ı ᶜummānıñdadır

Çāk çāk olmazsa destiñde girībān-ı seḥer
Rūz-ı ḥaşr ey āh iki destim girībānıñdadır

Yāriñ ey āşüfte dil ḥüsnün nihān ṭutmaz velī
Var ise bi’llāh tekāsül çeşm-i ᶜirfānıñdadır

Vaᶜd-i ferdā tābe-key ey hestī-i nāḳış dügen
Çünki feyż-i vuṣlat-ı cāvīd pāyānıñdadır

Dūr olur mu hiç ey pīr-i muġān dāᵓim seniñ
Būy-ı ṣahbāveş dil-i ḫun-keşte dāmānıñdadır

Sen baṭ-ı ṣahbā degil ṭāvūs-i ḳudsīsin Nedīm
Kim ẓuhūr-ı ḥāletin meclisde cevlānıñdadır

214

Nedīm

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Ḫande-i ġonce temāşā-yı nihāliñdendir
Tābiş-i şuᶜle gül-i berḳ-i cemāliñdendir

Hāleniñ reşkile ḫūn olduġu ser-tābe-ḳadem
O miyāne ṣarılan ḳırmızı şāliñdendir

Deyr-i dil böyle ṣanem-ḫāne-i Ferḫār olmaḳ
Hep seniñ ey büt-i nāzende ḫayāliñdendir

Döndügü ḳāleb-i fersūdeye cism-i zārıñ
Yine ey rūḥ-ı revān fikr-i viṣālindendir

Var ise yine Nedīmā saña bu feyż-i süḫan
Ṭūṭī-i naṭıḳa-i şūḫ maḳaliñdendir

215

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Müstezād-ı ᶜişve ol ḫaṭṭ-ı neviñ īcādıdır
Zülfinüñ terkīb-i bend-i fitne ḫāṭır-zādıdır

Ḫārişinden el-amān ḳābil mi kim ol āfetiñ
Girye mevc-efzā-yı āb-ı ḫançer-i bī-dādıdır

Bī-sütun Ferhād hem-āheng ise Ḳaysıñ daḫı
Nāle-i zencīr usūl-i naġme-i feryādıdır

Resm-i ebrūsun görüb Mānī n'ola reşk eylese
Bu Nedīmā naḳş-ı nevk-i ḫāme-i Bihzādıdır

108b

216

Nedīm

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Serimde yine bir dāġ-ı heves baġrımda başum var
Cebīni māha dest-i redd urur bir ser-tırāşum var

Bi-hamdi'llāh ki sıṭl-ı dil-keşinden nem ḳalur ḫālī
O zülfiñ bend-i zencīrindeyim çeşmimde yaşum var

Ne ḫavf eylersin ey dil sırr-ı ᶜaşḳıñ inkişāfundan
Benim ol ġamze gibi muᶜteber bir rāz-dāşum var

Nedīmā nāmını mümkin mi naḳş ey nevk-i tīġ-i āh
Dil-i yār adlı bir elmāsdan ḳıymetli ṭaşum var

217

Nedīm

Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün

Nigeh ki sāḳī-i ter-dest bezm-dīdesidür
Füsūn u fitne iki cām-ı der-keşīdesidür

Bahār kim güle bir cām-ı lāle-gūn şundı
Nihāl-i ḳaddiñ anuñ neşʾe-i residesidür

O fitne kim anı Hārūt uyardı Bābil'den
Siyāh gözleriniñ ḫʷāb-ı ārāmīdesidür

Lebiñ ki nāzile bir ḫande eylemişdi henūz
Anuñ çemende girībān-ı gül derīdesidir

Hilāl sandıġıñ ey ġurre-meset Cemşīd'iñ
Tehī cihānda ḳalan sāġar-ı keşīdesidür

Nedīm reng-i bahārān o lāle-ruḫsāruñ
Zamān-ı şermde bir ḳatre-i çekīdesidür

218

Nedīm

Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün

Her ṭurrasında biñ şiken-i dil-rübāsı var
Her bir şikenc-i ṭurrada biñ mübtelāsı var

Bir pür-nemek kirişmesi bir ṭatlu ḫandesi
Bir şekkerīn tekellümü bir ḫoş edāsı var

Seyret beyaż fesde o zülf-i muᶜanberi
Şeb-būyu gör ki berk-i semenden ḳabāsı var

Kim vaṣfını ne ben diyeyim ḫod ne sen işit
Ammā biraz vefācığı nāḳış şurası var

Bir çeşmi var ki bir nice yüz biñ lisān bilür
Biñ hem-zebānı hem-demi biñ āşināsı var

Bilseñ iderdi seni begim reşk bī-ḳarār
Şimdi Nedīmiñ öylece bir mācerāsı var

219

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ġamzeler iḳbāl u şevḳa günde biñ efsūn oḳır
Nikbet-i endūha ḫaṭṭıñ tebbet-i varūn oḳır

Ḳāmetin küteh şanurlar ᶜayb-binān-ı heves
Nā-süḫanver mıṣraᶜ-ı mevzūnu nā-mevzūn oḳır

Pīş-i ebrūsunda gūyā kim o gūyā çeşm-i şūḫ
Bir hicāzī ṭıfl kim dil-keş-edādır nūn oḳır

Bilmez āyīn-i şifā-yı derd-i ᶜāşıḳ n’iydügün
Bī-ḫaber ṭurmuş ṭabīb Enmūzec ü Ḳānūn oḳır

İki üç ḥarf ile peydādur Nedīmā rāz-ı ᶜaşḳ
Kim anı nāḳıs naẓarlar geh çirā geh çūn oḳır

220

Nedīm

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Ḳad-i bülend mi ᶜömr-i hezār-sāl mıdur
O laᶜl-i nāb mı ser-çeşme-i zülāl midür

Şafāḳ mı şebde ya ḫaṭṭıñda rūy-ı āl mıdur
Ṣubuḥ sitāresi mi gerdeniñde ḫāl mıdur

Dehen mi nüsḫa-i ḫaṭṭıñdaki meᵓāl midür
Miyān mı mısraᶜ-ı ḳaddiñdeki ḫayāl mıdur

ᶜİzār u çeşmine ṣorsañ henūz bilmezler
Ki reng-i vesme siyeh mi gāze-i āl mıdur

Tamām ḥüsnüne söz yoḳ ol āfetiñ ammā
ᶜAcep serīre-şinās-ı lisān-ı ḥāl mıdır

Ya bir nigāha daḫı tāb yoḳ mu çeşminde
O nāz ḫastası tā böyle bī-mecāl midir

Hemān murādı teġāfüldür ol bütün yoḫsa
Zebānı beste-i nāz ise çeşmi lāl mıdur

Kemal-i ḥüsninü derk eyledikde dildāruñ
Öñünde maḥv-ı vücūd itmemek kemāl midür

Fürūġ-ı gāze mi bi'llāh söyle rūyuñda
Bu reng ü tāb Ḫudā verdigü cemāl midür

Leb ü miyāndan idi baḥs̱iñiz Nedīm ile hep
Daḫı miyānede ey dil o ḳīl ü ḳāl mıdur

109a

221

Nedīm

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Muṭrıb ki ḥarf-i rāzımı gūş-ı rebābe ḳor
Tār-ı kemānı nāle-i dil pīç ü tābe ḳor

ᶜĀşıḳ ki naḳş ider dil-i pür-cūşa laᶜliñi
Gūyā kirās dānesidir kim şarāba ḳor

Reşk-i fürūġ-ı ārıżı bir dāġ-ı derddir
Kim anı çarḫ tā ciger-i āftābe ḳor

ᶜAṭṭār şūḫu gerden-i pür-ḫālin aldırup
Bir ḳabza ḥabb-ı fülfülü kāfūr-ı nābe ḳor

222

Nedīm

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Sāḳiyā hūşum alan zemzeme-i çeng midür
Yoḫsa destindeki peymāne-i gül-reng midür

Naġmene tīr-i nigeh pīş-rev olmaḳda meger
Muṭrıb ebrū da kemānıñla hem-āheng midür

Laᶜl-i tābıñ mı yaḫud kūçe-i verd-i terde
Dest-i tārāc-ı ṣabādan çözilen deng midür

Perde-i şermi giderdiñ ruḫ-ı pür-tābuñdan
Ḳaṣd o gül-çehreye ey duḫt-ı ᶜineb rengīn midür

Bir nihānīce tebessüm de mi sıġmaz cānā
Söyle bi'llāh deheniñ tā o ḳadar teng midür

Leẕẕetinden nice āb olmadıñ ol laᶜl-i teriñ
Meded ey sāġar-ı yāḳūt diliñ seng midür

Ne bu nev-naḳş-ı ṭırāzende Nedīmā yoḫsa
Üstād-ı ḳalemiñ ḫāme-i Erjeng midür

223

Nedīm

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Zehr-āb çeşmesār mu bu çeşm-i ter midür
Bir sīne sūz-ı şuᶜle mi baḫt-ı ciger midür

Çeksem kenāra yāri baḳanlar gümān ider
Bāzū-yı zer midür görinen zer kemer midür

Ḫurşīd pençesin mi ṭaḳınmuş cebīnine
Ol zülf-i zerdden dökülen terler midür

Āşūb düşdi meclise ṭutuldı o āftāb
Devr-i piyāle fitne-i devr-i ḳamer midür

Türkī naẓımda böyle güşāyiş nedir Nedīm
Ṭabᶜıñ şuᶜāᶜ-ı maṭlaᶜ-ı şems u ḳamer midür

224

Nedīm

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Ḫaṭṭıñ ki reşk-i faṣl-ı bahārān olup gelür
Sermāye-baḫş-ı sünbül ü reyḥān olup gelür

Gördüm o serv-ḳametiñ ardınca rūz-ı vaṣl
ᶜÖmr-i fürū-güzeşte şitābān olup gelür

Yād-ı ḫaṭṭıñla neşᵓe-i ḥayret derūnuma
Çün seyl-i nev-bahār ḫurūşān olup gelür

Dūşīne mülk-i ḥüsne giden kārbān-ı hūş
Gördüm seḥer ceres gibi nālān olup gelür

Maᶜnī-i tāze kūçe-i dilden zebānuma
Yād-ı lebiñle mest-i ḫırāmān olup gelür

Dil ḥāciyānı kūyu miyānında şevkile
Hem-çün çerāğ-ı ḳāfile sūzān olup gelür

Cānā gözine ḥasret-i laᶜlinle ᶜāşıḳuñ
Keyfiyyet-i şarāb ḳızıl ḳan olup gelür

Çıḳmış henūz ḫāne-i āyīneden o māh
Esrār-ı ḥüsn ü ānına ḥayrān olup gelür

Uyġuya vardu gözleri daḫı o ġamzeler
Ġāretger-i metāᶜ-ı dil ü cān olup gelür

Pā-būsuña teḳaddüm içün yine bād-ı subḥ
Berk-i gül ile dest ü girībān olup gelür

Vaṣfında müjde saña ki bir kārbān süḫan
Kilk-i Nedīm-i şevḳiñi cūyān olup gelür

225

Nedīm

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

ᶜİyd oldu rūze-i ġama iftār vaḳtidür
Devr-i piyāle geşt-i çemenzār vaḳtidür

Toġdu sepīde-i seḥer-i ᶜıyd baᶜd-ezin
Bang-ı ḫarūs-ı tāliᶜ-i bī-dār vaḳtidür

Germ it fürūġ-ı tābıñı ey āftāb-ı nāz
Çeşm-i niyāza baḫşiş-i envār vaḳtidür

Versin dehān u rūy u lebiñ bāġ-ı hüsne zīb
Gül faṣlı lāle mevsimi gül-nār vaḳtidür

Cām-ı tehī nevā ki ḳulak ṭutdu sāḳiyā
Ḳul ḳul terennümātını tekrār vaḳtidür

Koy pīş-i ehl-i tabᶜa bu şeş beyti ey Nedīm
Best ü güşād-ı şeş-der-i eşᶜār vaḳtidür

109b

226

Recāyī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Açılan ġonce-i gül ruḫları zībā bu mıdur
Lebleri merdeleri eyleyen iḥyā bu mıdur

Ḫayli medḥ itdüñ idi dün gece mecliste anı
Dedigince var imiş ol gül-i raᶜnā bu mıdur

Lebi ġonca beli ince yüzü gülden daḫı ter
Zülfi ᶜanber gözü ᶜanber ḳaddi bālā bu mıdur

Zāhidā didi baña ᶜaşḳa düşme ḥaẕer et
Başıma geldi anıñ dedigi sevdā bu mıdur

Dedi aġyārına dil-ber beni gördükte bile
Ol Recayī dediğiñ ᶜāşıḳ-ı şeydā bu mıdur

227

Baġdātlı Rūḥī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

İtmez olduñ baña mihrüñle maḥabbet bu mıdur
Yılda bir kez görebilmem seni ülfet bu mıdur

Bir benüm gibi esīrüñ ola raḥm itmezmisin
Ey şeh-i mülk-i kerem şarṭ-ı mürüvvet bu mıdur

Merḥamet eylemez olduñ bize insāf ḳani
Silmez olduñ gözimün yaşını şefḳat ḳani

Nedür aġyār ki dāḫil olasın meclisine
Dil-rübālar olasız sizde ḥamiyyet bu mıdur

Esīr idük kim saña ser ***** hünervār
Sāyeveş ḫākīr bıraḳdıñ beni himmet bu mıdur

El şanur ᶜālem-i vuṣlatda bizi imā biz
Ayaġuñ öpmemişüz ᶜālem-i vuṣlat bu mıdur

Raḥmı yoḳ kāfir iken kendüñe sen ey Rūḥī
Māᵓil anlarsın anı sende ferāset bu mıdur

228

Ḥakkī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Ḫalḳ-ı ᶜālem ṭaleb-i dehr ile eşḳāldedir
Şimdi ebnā-yı zamānıñ naẓarı māldedir

Gül ü bülbül gibidir ser-te-ser aḥvāl-i cihān
Kimisi ḫurrem u ḫandān kimisi nāldedir

Ehl-i dil ḫāk-i mezelletde esīr-i idbār
Cühelā zümresiniñ ekşeri iḳbāldedir

Ḫırḳa-pūş olsa nola merdüm-i pākize derūn
Ḥıfẓ-ı mirᶜāt-ı mücellā nemed ü şāldedir

Nā-bedīd oldu ḫırīdārı metāᶜ-ı naẓmıñ
Hakpādır suḫan gerden-i dellāldedir

110a

229

Süleymān Naẓīf [1]

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ḫalḳ o māhıñ cevrine eyler fiġān benden bilür
Kendi ḥüsnüñ şāyiᶜ itmişdir cihān benden bilür

Tel ḳırarsın pek uzatma ḳāmeti mest olmada
Degme zülf-i yāre ey dil el-emān benden bilür

Bu fürūġ-ı ḥüsn ile ol āfet-i ᶜuzv-u nāz
ᶜĀleme olsa müşār-ı bil-benān benden bilür

[1] Kurşun kalemle "**Saᶜīd Paşa'nın pederi Süleymān Naẓīf"** notu düşülmüştür. Bu da meşhur Süleyman Nazif'in dedesi olduğunu göstermektedir.

Böyle bālā ḳāmetle ol nihāl-i behçetiñ
Nāmına her kim dese serv-i çemān benden bilür

Vaṣf-ı laᶜl-i ḳand-bārında Naẓīf'iñ ḥaḳḳına
Dirse ṭūṭī-i sekker-feşān benden bilür

230

Vecdī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Ṭūfān-ı sirişküm dime mevc-i yeme beñzer
Baḳ çeşmime dāmānıma deryā neme beñzer

Bu ḥüsn ile insāna yaḳīn olmasınu gör
Pek az görinür böyle perī ādeme beñzer

Mey-ḫānede lā-ḳayd sifāl eyledi içmek
Ne meclis-i Dārā'ya ne bezm-i Cem'e beñzer

Zincīr-i maḥabbet çekerek geldi cihāna
Mecnūn ile dīvāne göñül tevᶜeme beñzer

Hūn ṣaçduġuñu ṣaymadular giçmedi giryeñ
Ey dīde-i ter naḳd-i sirişküñ kime beñzer

Hep ᶜaşḳ ile hep meclis olan ehl-i cünündur
ᶜAḳl ol ḥarem-i ünsde nā-maḥreme beñzer

Ṭaḳsīm idicek zühre bu şiᶜri dedi ᶜİsā
Bu naẓm eşer-i Vecdī-yi muᶜciz-deme beñzer

231

Fehīm-i Ḳadīm

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Kāküli kim dili bend eylemede māhirdür
Kendüni siḥriyle bend itdi ᶜaceb sāḥirdür

Ābā Eyyūb ise ger ḫaste olan ṣabr itmez
Çeşm-i bīmārı neden ḫūn-ı dile ṣābirdür

Dil-berān çeşm-i siyeh-pūşına ser-germ-i niyāz
Eylemiş secde-berān bütleri bir kāfirdür

Ḥüsni ger perde-nişīn-i ḥarem-i mihr olsa
ᶜAksi āyīne-i çeşmümde yine ḥāżırdur

Bī-nazīr oldı Fehīm'üñ sözi kim sevdügi şūḫ
Hem ḥayā-perver ü hem dil-ber ü hem şāᶜirdür

110b

232

Fużūlī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Āh eyledigüm serv-i ḫırāmānuñ içindür
Ḳan aġladıġum ġonce-i ḫandānuñ içindür

Bīmār tenüm nergis-i müşgīn eleminden

Ḫūnīn cigerim lāᶜl-i dür-efşānuñ içindür

Ser-geşteligim kākül-i müşgīnin ucından
Āşüfteligüm zülf-i perişānuñ içindür

Yaḳdum tenimi vaṣl günü şemᶜ tek ammā
Bil kim bu tedārük şeb-i hicrānuñ içindür

Ḳurtarmaġa yaġma-yı ġamundan dil ü cānı
Saᶜyim naẓar-i nergis-i fettānuñ içindür

Cān vir göñül ol ġamzeye kim bunca zamānlar
Cān ile seni besledigüm ānıñ içindür

Vāᶜiẓ bize dün dūzaḫı vaṣf itdi Fużūlī
Ol vaṣf seniñ külbe-i aḫzānıñ içindür

233

Şeyḫulislām Bahāyi

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Der leṭāfet hemçū yarem nīst der ᶜālem-i diger
Zülf sünbül rūy çün gül çeşm-āhū leb-şeker

İncu dişlü datlu dillü serv-ḳaddi ḫoş-ḫirām
Mā leḳīnā mislehū fi'l-ḥüsni aḥsen min ḳamer

Reviş ender rāh-ı ḥumāmiş bedīdem ṣubḥgāh
Ḫūş ḫırāmān mī şūd çün kebk-i bālā kemer

Pīşine düşdüm didim ey nāzenīn baḳdı baña

Ḳāle ṣabren minni liennī min mekānin muᶜanber

Güftemeş ey nāzenīn meh-i hem zicā-yı ᶜālim
Ez-pişet hergiz neyüftem ger ziney tīġem ber

Didi var git yoluña yoḳ seni rüsvā eylerim
Ḳultu yā maḥbūb yā maṭlūb aᶜṭīnī ḫaber

Nāz-bes kün çāre-i kün derdümün düşvār-şūd
Rūy bünmā pīş ezān k'ayed raḳīb serbider

Çünki gördi çāre yoḳdur açup yüzden niḳāb
Ṭāre ᶜaḳlī keyfe mā enẕeret ḳalbī mā ṣabr

Güftemeş ez nūş-i laᶜlet būse-i dārem ṭaleb
Güft berhem ger nīsāzī tamᶜ-ı rā bīşter

Ellerim boynuna ṣaldım laᶜlin öpmek istedim
Şefet vāḥid kāne ṭalaᶜa fi'l ḥāli kelbi's sefer

Çün çünīn āmed birūn ān seg raḳīb ez ġafletī
Kerd maḥrūmem ezān şehīd-i şükr-i ān merd-i ḫar

Her kim okursa bu şiᶜri laᶜnet itsu ber? raḳīb
Rabbiġfir lil-Bahāyī ḥurmete ḫayre'l beşer

111a

234

Bāḳī-i Āmidī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Bütün ehl-i kemāl olan yolı erkāna şākirler
Bu dil-i ednā daḫı her dem-be-dem ᶜirfāna şākirler

Ḳurulmuş meclis-i rindān içerler bāde-i engūr
Kimisi naġmeye başlar kimi mestāne şākirler

Görenler rū-yi gülzārı uçurur ᶜaḳlını serden
Şaşırır kendüyi bülbül gibi gülşāne şākirler

Kimisi ṣayd olub ol gözleri şehlāya eyler āh
Bāḳīdir mübtelālar hep leb-i mercāne şākirler

235

Şehrī (ᶜAli Çelebi)

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Dil-sitānum ṭıfl-ı ᶜişmet-dāye bir maḥbūbdır
Sāyesinden eyler istiḥyā ᶜaceb maḥcūbdır

Rişte-i enẓārı pā-bend oldı ᶜaks-i Yūsuf'a
Ṣanma nā-bīnāyı ḳufl-dīde-i Yaᶜḳūb'dır

Ümmetān-ı ᶜaşkuñ ey dil rütbesin seyr eyledim
Dāġ-ı ḥasret ṭaᶜne-i rāḥat-ẕen-i Eyyūb'dır

Ḥāᵓil olmaz ᶜarż-ı ḥāle pürde-i maᶜnī-i ġayr
Āteşīn ṭūmār-ı āh-ı ᶜāşıḳān mektūbdır

Ülfet-i Şehrī'den ey ᶜişret-güzīnān el-ḥaẕer
ᶜAşḳ-ı rāḥat düşmenāsā ᶜāfiyet-āşūbdır

111b

236

Ḥāfıẓ-ı Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Dilde ārām itdi ġam-ı müdġamdır bilmem nedir
Hem de bī-teklif gelir maḥrem midir bilmem nedir

Böyle sevdāya ṣalub civān iden cānā beni
Ṭarf-ı fesden görünen perçem midir bilmem nedir

Öyle mestim eylemem idrāk piyālem bir şikest
Kāse midir yoḳsa cām-ı Cem midir bilmem nedir

Yine yāre ᶜarzıḥāle geldi menᶜ oldu raḳīb
Ol belā-yı nā-gehān-ı mīr midir bilmem nedir

Baġ-ı ḥüsnüñde nigārıñ Ḥāfıżā bir nükte var
Nim-şüküfte ġonce midir fem midir bilmem nedir

237

Ṣıdḳī-ı Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Dilde sūziş berhem-i mübhem midir bilmem nedir
Eşk-i çeşm-i ᶜāşıḳān berī midir bilmem nedir

Nev-resīde pāk-i dāmen nāzenin dil-berleriñ

ᶜĀrıżında dürr mü yaşın mıdır bilmem nedir

Sünbülāsā ḥālimiz böyle perīşān eyleyen
Meh-cebīniñ üzre ola perçem midir bilmem nedir

Teşne-i laᶜliñle mestim şöyle kim *****
Bir keder mi yoḳsa cām-ı Cem midir bilmem nedir

Şıdḳıyā ol nükteniñ derkinde ᶜācizdir ḫıred
Noḳṭa-i nūn-ı nihān mı fem midir bilmem nedir

238

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Kūy-ı dil-ber ne ᶜaceb ḫāk olacaḳ yirlerdür
Ḫāk iken hem-ser-i eflāk olacaḳ yirlerdür

Bezm-i aġyārda görmek o gül-i ḫod-kāmı
Şişe-i mey gibi ṣad-çāk olacaḳ yirlerdür

Girye-i mesti ṭururken diyen āyā kimdür
Ṣaḥn-ı mey-ḫāne ṭarabnāk olacaḳ yirlerdür

Her nihālüñ varaḳ-ı zerd-i ḫazān-dīde gibi
Pāyına düşmege bī-pak olacaḳ yirlerdür

Durma gül-geşt ider ol serv-i ḫoş-āyende ḫırām
Ṣarılup gerdenine tāk olacaḳ yirlerdür

Hele bir şād oluruz naᵓil-i vaṣl olmaḳdan

Gerçi aġyāra o ġamnāk olacaḳ yirlerdür

Şāhid-i devleti hem-meclis-i nā-dān görmek
Nābiyā düşmen-i idrāk olacaḳ yirlerdir

239

Nābī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Giryān iseñ ey dil n'ola cānāne bizümdür
Baḥr-ı ġamuz ol gevher-i yek-dāne bizümdür

Ṣūfī senüñ olsun yüri var gerdīş-i tesbīḥ
Biz rindlerüz gerdiş-i peymāne bizümdür

Ḥüccetle senüñdür bilürüz ṣavmaᶜa zāhid
Fermān-ı şeh-i ᶜaşḳıyla mey-ḫāne bizümdür

Peymāne şümar olmaġiçün lāzım olursa
Senden çekerüz sübḥa-i ṣad-dāne bizümdür

ᶜAḳl olsa ṣaf-ārā-yı ḫuṣūmet bize Nābī
Ġam çekmezüz aydan dil-i dīvāne bizümdür

112a

240

Nedīm

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Taḥammül mülkünü yıḳdın Hülāgū Ḫān mısın kāfir
Aman dünyāyı yaḳdın āteş-i sūzan mısın kāfir

Kız-oġlan nāzı nāzıñ şeh-levend āvāzı āvāzıñ
Belāsın ben de bilmem ḳız mısın oġlan mısın kāfir

Ne maᶜnī gösterir dūşundaki ol āteşīn aṭlas
Ki yaᶜni şuᶜle-i cān-sūz-ı ḥüsn ü ān mısın kāfir

Nedir bu gizli gizli āhlar çāk-ı girībanlar
ᶜAceb bir şūḫa sende ᶜāşıḳ-ı nālan mısın kāfir

Saña kimisi cānım kimi cānānım deyü söyler
Nesin sen ṭoġru söyle cān mısın cānān mısın kāfir

Şarāb-ı āteşīniñ keyfi rūyuñ şuᶜlelendirmiş
Bu ḥāletle çerāġ-ı meclis-i ᶜirfān mısın kāfir

Niçün şık şık baḳarsın böyle mirᵓāt-ı mücellāya
Meger sen daḫı kendi ḥüsnüñe ḥayrān mısın kāfir

Nedīm-i zārı bir kāfir esīr etmiş işitmişdim
Sen ol cellād-ı din düşmen-i īman mısın kāfir

241

Müştāḳ-ı Bitlisī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

ᶜAşḳıñla dil ol mertebe bī-tāb u tüvāndur
Sensiz baña cānım daḫı bir bār-ı girāndır

Maḳsūdları şimdi mescidleriñ almaḳ
Cemᶜiyyet-i ḫūban ile maḥsūd-i cinándır

ᶜĀşıḳta liyāḳat mı ḳalur ṣavm-ı vuṣlata
Ḫūbān-ı Stanbūl ise hep āfet-i cándır

Bir būse niyāẕ eyledim ol ġonce dehenden
Güldü didi ṣabreyle efendi ramażandır

Muştāḳī-ṣıfat munṭaẓırız ᶜiyd-i viṣāle
Yā Rab ᶜaceb ol rūz-ı mübārek ne zamándır

242

Fużūlī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Cān virme ġam-ı ᶜaşḳa ki ᶜaşḳ āfet-i cándur
ᶜAşḳ āfeti cān olduġı meşhūr-ı cihándur

Sevdā isteme sevdā-yı ġam ᶜaşḳda her kez
Kim ḥāṣıl sevda-yı ġam-ı ᶜaşḳ ziyándur

Her ebrūyı ṣanem ḳatliñe bir ḫançer-i hūn-rīz
Her zülfi siyeh ḳaṣdıña bir aġu-yi yılandur

Yaḥşi görinür ṣūreti mehveşleriñ ammā
Yaḥşi naẓar itdikde ser-encāmı yamándur

ᶜAşḳ içre ᶜazāb olduġun andan bilürem kim
Her kimseki ᶜāşıḳtır işi āh u fiġándur

Yād itme ḳara gözleriñ merdüm-i çeşmin
Merdüm diyüb aldanma kim içtikleri ḳandur

Ger dirse Fużūlī ki güzellerde vefā var
Aldanmaki şāᶜir sözü elbetde yalāndur

112b

243

Fużūlī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Şifā-yi vaṣlı ḳadri hecr ile bīmār olandan ṣor
Zülāl-i şevḳ ẕevḳiñ teşne-i dīdār olandan ṣor

Lebüñ şīrīn gelüp güftāra benden ṣorma ey ġāfil
Bu pīnhan nükte bir vāḳıf-ı esrār olandan ṣor

Gözi yaşlularuñ ḥāliñ ne bilsün merdüm-i ġāfil
Kevākib seyrini şeb tā seḥere bī-dār olandan ṣor

Ḫabersiz olma fettān gözleriñ cevriñ çekenlerden
Ḫabersiz mestler bī-dādını hūş-yār olandan ṣor

Ġamıñdan şemᶜe t(d)ek yandum ṣabādan ṣorma aḥvālim
Bu aḥvāli şeb-i hicrān benimle yār olandan ṣor

Ḫarābāt-ı cām-ı ᶜaşḳım nergis-i mestiñ bilir ḥālim[1]
Ḫarābāt ehlinüñ ḥāliñ yine ḫammār olandan ṣor

[1] Ḫarābat sözcüğü vezni bozmaktadır. **Ḫarāb-ı** olaması uygundur.

Muḥabbet leẕẕetinden bī-ḫaberdir zāhid-i tārān-ı çeşm
Fużūlī ᶜaşḳ ẕevḳin ẕevḳ-i ᶜaşḳı var olandan şor

244

Nedīm

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Cefā-yi ṭāliᶜ-i nā-sāzkārı benden sor
Aman aman sitem-i rūzgārı benden sor

Düşüb ümīde neler çekdigimi ben bilirim
Belā-yı keşmekeş-i intiżārı benden sor

Her iki gün anlar itdi baña bu çarḫı ḳabr
Felek dedikleri nā-pāydārı benden sor

Zamān-ı vaᶜde-i taḥassürde başḳadır ᶜālem
O telḫi şerbet-i şirin-güvārı benden sor

Henüüz neşᵓesini görmeden humār çeker
Nedīm-i dil-şode-i ḳarārı benden sor

245

Āgāh-ı Āmidī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Şanma āyīne ṭutub ḥüsnini perdāzlanur
Nāzenīn öyle ki kendüye daḫı nāzlanur

Şuᶜle-i āh ki pest olmışdi eşkümden

Heves-i ḳaddüñ ile şimdi ser-efrāzlanur

Ṭayr-i ḳudsi şikār itmege meyl itmez iken
Çesm-i bī-raḥm-ı dil-i ᶜāşıḳa şehbāzlanur

Nüktedān-ı derviş-i ᶜişve vü nāz olduġuma
Her gören şūḫ-ı cefā-cū baña ṭannāzlanur

Yāra ᶜarż eyledüm Āgāh bu tāze ġazeli
Didi nāzıyla sözüñ bayaġı iᶜcāzlanur

113a

246

Kāẓım-ı Āmidī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

İntiẓār-ı ᶜāşıḳ nā-kām ki firḳat gibidir
Mürd meᵓyūse-i tesellübde şemātet gibidir

Münkirlere kibr etme taṣadduk ṣayılır
Ẓālime cevr ü ezā ḳılma ᶜibādet gibidir

Çeşm-i īmᶜān ile baḳın işine dünyānın
İstiḳāmet şu ᶜaşırlarda ihānet gibidir

Öyle muᶜtād-ı dirīġ oldi ki ebnā-yı zamān
Ṭoġru söz söylemek iẓhār-ı ḳabāḥat gibidir

Kerem-i nā-be-maḥal cevrden olmaz maᶜdūd
Lüṭf ü iḥsānda tebzīr denāᵓet gibidir

Görünür ḥaddi tecāvüz eden emrin żıddı
Farṭ-ı tevfīr ve tekāpūda haḳāret gibidir

Ḫalḳı teʿvīle erişdirdi uṣūl-i taḥlīf
Şimdi her ḥarf-i ḳasem sirḳat-i ālet gibidir

Geçtik ihṣānlarından küberā-yı ʿaṣrıñ
Bir mażarratları degmezse ʿināyet gibidir

Kāẓımā ʿālemde Fransızca'yı taʿlīm etmek
Naẓar-ı ḳadr-i ekābirde diyānet gibidir

Ne evāmir ne menāhī ne namāz ve ne niyāz
ʿAṣrımız sāye-i şāhānede cennet gibidir

113b

247

Nedīm

Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün

Çeşmiñ gibi bir sāġar-ı pür-ġanc bulunmaz
Ḫaṭṭıñ gibi bir nüsḫa-i nīrenc bulunmaz

Hüdhüd gibi bīnā gerek ānı arayanlar
Virāneye būm olmaġile genc bulunmaz

On bir yaşına girmiş o meh-pāreyi gördüm
Kim dedi ki ʿālemde şeş ü penç bulunmaz

Limonī ḫıṭāyīde o pistāna niẓār et
Hiç böyle celī şaᶜşaᶜa nārenc bulunmaz

Eyyām-ı hıremde ṭutalım genc bulunmuş
Ādem o zaman neyliyeyim genc bulunmaz

Asān degil ol şūḫu ᶜazāyimle de tesḫīr
Teᶜsīrli nīrenc de bī-renc bulunmaz

ᶜArżet güheriñ āṣaf-ı zī-şāna Nedīmā
Her bār bu mesnedde süḫan-senc bulunmaz

248

Nedīm

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Bu şeb ᶜuşşāḳdan ol meh-ı nev rūyun nihān ṭutmuş
Ki kūyuñ ser-be-ser hengāme-i şāhım aman ṭutmuş

Degil çeşm-i kebūd ol ebruvānıñ zīr-i ṭāḳında
İki āvāre ḳumrīdir ki gelmiş āşiyan ṭutmuş

Yürüt peymāneyi cānlar baġışla sen de ey sāḳī
Ki muṭrıb rāḥatü'l-ervāḥ ile devr-i revān ṭutmuş

ᶜAceb mi el ayaḳ ṭutmazsa rindān-ı ḳadeḥ-keşde
Teb-i endūh-ı hecr ol nā-tüvānı çoḳ zamān ṭutmuş

O ḫūn-āşāma etmiş mācerā-yı ᶜaşḳımı işrāb
Yine ey dil meger bu dīde-i giryānı ḳan ṭutmuş

Gelir ol şūḫ-ı nāzende iki desti yine ḳanda
Bir elde sāġar u bir elde cām-ı erġuvān ṭutmuş

Bugün gördüm Nedīmā geçdi biñ naḫvetle dildārıñ
Kirişme dāmenin destin ḥınāsı ḥüsn ü ān ṭutmuş

114a

249

Nedīm

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Yine bugün ᶜacabā ḳaç cihān ḫarāb olmış
Ki güşe-i nigehiñ maḥşer-i ᶜitāb olmış

Murādı fitneniñ ancaḳ bir intisābıñdır
Ya kakülüñde şiken ya ḫaṭıñda tāb olmış

Miyān ḫayāl gibi ince ḳāmeti mevzūn
ᶜAceb nişanlayacaḳ beyt-i intiḫāb olmış

Daḫı geçen ayā dek bir hilāl idi bārīk
Bugün sabāḥile gördüm ki āftāb olmış

O ser ḳalır mı hevāsız ki muṭrıb-ı ᶜaşḳıñ
Elinde bir nice yıl kāse-i rebāb olmış

250

Nedīm

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Ḥayretde ḳoydu ḫātır-ı ᶜuşşāḳı zülf ü ḫaṭ
Gösterdi kār-ı efᶜi-i tiryāḳı zülf ü ḫaṭ

Bir bāġdır cemāli ki gül-berk-i rūy-ı āl
Şeb-būyu ḫāl sünbül ü leylāḳı zülf ü ḫaṭ

Muᶜciz ki mihr hem şeb-i yeldā vü hem bahār
Cemᶜ oldu ṭutup ol ruḫ-ı berrāḳı zülf ü ḫaṭ

Cān rişte si biri birisi māh hālesi
Ṭutdu netīce enfüs ü āfāḳı zülf ü ḫaṭ

Cedvel-keşīde kıtᶜa-i yāḳuta döndürür
ᶜAks eyledikçe cāmda ey sāḳī zülf ü ḫaṭ

Gel cüft ü ṭāk oynayalım bezm-i vaṣlda
Olsun velik çüfti ile ṭākı zülf ü ḫaṭ

Ṭakup kemend boynuna döndürdü Kaᶜbe'den
Çekdi çevirdi zāhid-i zerrāḳı zülf ü ḫaṭ

Çoḳdan giderdi Çīn'e yaḫud Zengibār'a dek
Żabṭ etmeseydi ḫāṭır-ı ᶜuşşāḳı zülf ü ḫaṭ

Birisi şerḥ yazdı biri etdi taḥşiye
Atup miyāna ḥikmetü'l-işrāḳı zülf ü ḫaṭ

Varmaz dil ehli żābiṭe ḳāżiye anlarıñ
Zencīr-i ḥabsi ḥüccet-i iṭlāḳı zülf ü ḫaṭ

Bir nıṣf dāireyle iki ḫaṭṭ ile tamām

Gösterdi kār-ı cümle-i āfāḳı zülf ü ḫaṭ

Hem-çün maḳaṣ dehānını ḫamyāzegāh edip
Çāk etdi şāneveş dil-i ṭallāḳı zülf ü ḫaṭ

Vaṣf-ı Ḫudāyegānı Nedīmā yeter yeter
Ḳıldı siyāh çehre-i evrāḳı zülf ü ḫaṭ

Ebrū-yı yārı şimdilik anuñ rikābına
Teşbīh ḳıldı soñra yine bāḳi zülf ü ḫaṭ

Gūş eyledikde nāmınıñ İbrāhīm olduġuñ
Pūşīde ḳıldı kaᶜbe-i ᶜuşşāḳı zülf ü ḫaṭ

Ṭutsun cihānı çeşmi yaḫud ḥüsnile ṭuta
Mülk-i Ḫıṭāyı kişver-i Ḳıpçaḳı zülf ü ḫaṭ

114b

251

Nedīm

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Nice teşbīh olunsun erġuvāna rūy-ı gülgūnuñ
Anuñ ḥüsni sebük-rev rengi ammā dāᵓimā bunıñ

Ser-i jūlīdesin bulmazsa bīdin ser-nigūn eyler
Ḳomaz başın esen bu rüzgār elbette Mecnūn'ıñ

Sipihr-i dun siyeh-dil bāde-i naḫvetle sen ḳanzīl
Ḫumār-ı ġuṣṣādan kan aġlar ey sāḳī ciger-ḫūnıñ

İder sāḥib-ᶜayāran bir biriniñ ḳadrini tekmīl
Terāzū-yı digerdir yine miᶜyārı terāzūnıñ

Günāhı tevbe itmez şüst ü şū eşk-i nedāmetsiz
Belī germiyyet-i ābiledir teᵓs̱īri ṣābūnıñ

Ḳalır ᶜālemde ehl-i ᶜaşḳdan bir yādgār elbet
Ser-i jūlīde mūyundan nişāndır bīdi Mecnūn'ıñ

Olur mefhūm her şīrīniñ olmaḳ telḫ encāmı
Kelām-ı Ḥaḳ'da der-pey gelmesinden tīn zeytūnıñ

Nedīmā lūṭf u Bārī-i muṣavverle olur bir gün
Büt-i āmāle bir ber-geşt-i müjgān baḫt-ı vārūnıñ

252

Nedīm

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Hele ᶜıyd oldu ol gül-ġonca ḫandān oldıġıñ gördük
Dimāġ-ı telḫ-kāmıñ şekkeristān oldıġıñ gördük

O sīm-endāmı aldıḳ ḥalḳa-i āġūşa bir kerre
O elmāsıñ hele zīb-i nigīn-dān oldıġıñ gördük

Meh ü mihriñ seniñ olsun felek biz ᶜıyd-gehlerde
Hilāl ebrūlarıñ ḫurşīd-i tābān oldıġıñ gördük

O kāfir-beççe bir peymāne ṣundı kim alup
Derūn-ı lāleden āteş fürūzān oldıġıñ gördük

Niyāz u nāz u nūş u baḫş u ibrām-ı kenār u būs
Bu gün meclisde ẕevḳıñ böyle ṭūfan oldıġıñ gördük

Gülistān görmedük gül ḳoḳmaduḳ ammā ruḫuñ meyden
Gül-ender-gül gülistān-der-gülistān oldıġıñ gördük

Yalan olmaz o şūḫuñ görmedik mey içdiġin ammā
Bir iki kerrecik hem-bezm-i mestān oldıġıñ gördük

Bi-hamdi'llāh yine kilk-i Nedimā-yı süḫan-sāzıñ
Ġazel-perdāz-ı bezm-i ṣadr-ı zī-şān oldıġıñ gördük

253

Nedīm

Mefā'ilün / Fe'ilātün / Mefā'ilün / Fe'ilün

Revāc-ı mihri şikest itdi sīne-i sāfıñ
'Amūd-ı ṣubḥa ḫalel virdi sāḳī şeffāfıñ

Ṭutar göbek borusı ġonceyi açıldıḳça
Şikāf-ı pīreheniñden o gül gibi nāfıñ

Ṭopuḳlaruñ göricek mest olup ṣafāsından
Pabuç gibi açılup ḳaldı aġzı ḫaffāfıñ

Meger lebiñ süḫan-ı tāze meşḳ ider ki yine
Şeker-tırāşelerinden pür olmış eṭrāfıñ

İçinde bir gümüş āyīne cilve itmeyicek
Nedir ṣafāsı Nedīmā ḳabā-yı zer-bāfıñ

254

Nedīm

Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilün

Ḫasteliklerden aman görmeye çeşm-i siyehiñ
Mūmiyā bulmaya ^{c}ālemde şikest-i külehiñ

Sen ki āġāz idesin gerdişe çün nūr-ı nigāh
Perde-i çeşm-i perī-zāde döner cilvegehiñ

Ḫançeristān-ı müjeñden güẕer eyler bī-bak
Bü'l ^{c}aceb düzd-i cigerdārdur el-ḥaḳ nigehiñ

Āhile def^{c} ider erbāb-ı derūn sūz-ı dilin
Serd olur germ havālarda ṣuyu çehiñ

Sende ey kilk-i Nedīmā ne bu sūz-ı taḳrīr
Kūçe-i ḫāne-i āyīne midir şāh-rehiñ

255

Nedīm

Mefā^{c}ilün / Fe^{c}ilātün / Mefā^{c}ilün / Fe^{c}ilün

Fırḳa-i erbāb-ı dilden zümre-i zühhāda dek
Hep esīriñdür begim ḥatta dil-i nā-şāda dek

Şöyle mest olmış ki açılmış girībān-ı ḳabā
Nāfdan tā bendgāh-ı ḫançer-i fūlāda dek

Mā-melek şeyḫim bütün ḫammāra rehn olmış gibi
Delḳ-ı peşminden müzehheb nüsḫa-i evrāda dek

Şöyledir ḳaḥt-ı taḥammül sīne-yi tengimde kim
Yetmez olmışdur nefes bir āteşīn feryāda dek

Kilk-i ᶜayyārıñ ᶜaceb nā-refte rāh açdı Nedīm
Ḫāne-i endīşeden gülzār-ı istiᶜdāda dek

115a

256

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Cūş-ı mey şeydāsıdur keyfiyyet-i güftārımuñ
Ḫande-i gül mestidür peymāne-i ser-şārımuñ

Neşve-i mey dāmen-i destimde bir ser-çeşmedir
Cām-ı Cem bir lāle-i ḫod-rūsudur kūhsārımuñ

Vaṣf-ı ḳaddiñle ḳıyāmetler ḳopardım şöyle kim
Mihr-i maḥşer şemse-i dīvānıdur eşᶜārımuñ

Bü'l ᶜaceb kāşāne-i nūrum kitāb-ı āftāb
Mevce-i deryā-fürūġ-ı tābıdır dīvārımıñ

Vaṣf iden ṣubḥ-ı bahārıñ ṣafvet-i tabᶜın Nedīm
Görmemişdür cūşiş-i feyżin bu dil-i bīdārımıñ

257

Nedīm

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Sīne-i tengde bend it hele evvel nefesiñ
Soñra gör himmet-i vālāsını feryād-resiñ

Murġ-ı āvāreyi āmāde-i pervāz idegör
Dest-i eyyām şikest itmeden evvel ḳafesiñ

Mekteb-i sīnede bir ṭıfl-ı havāyīdir dil
Kim henūz añlamamış farḳını ᶜaşḳ u hevesiñ

Bunca demdir ki gülün eyledi bülbülden dūr
Dād elinden bu şikest olası künc-i ḳafesiñ

Himmet ey ḳāfile-sālār-ı ṭarīḳat tā çend
Dūrdan gūşumı pür-şūr ide bang-ı ceresiñ

Beni tā şöyle ḫarāb eyle ki sāḳī dilde
Neşᵓe-i mey ṣayam endūhunu bīm-i ᶜasesiñ

Ṣıdḳa ṣarf idegör enfāsıñı çün ṣubḥ Nedīm
Maṭlaᶜ-ı mihr ola tā kim nefes-i bāz-pesiñ

258

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Olsa da Ḫāmūş laᶜl-i ᶜişve-perdāzuñ senüñ
Lāl ider Hārūtu çeşmān-ı süḫan-sāzuñ senüñ

Mısraᶜ-ı mevzundur ammā nā-resādur serv-i bāġ
……[1]

115b

259

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Çeşmānını nigāh-ı füsūn-sāzı söyledür
Ṭūṭī-miṣāl siḥr ile şeh-bāzı söyledür

Geh şükr ü geh şikāyet itmiş güft ü gūy-ı ᶜaşḳ
ᶜUşşāḳı gāh luṭfı gehi nāzı söyledür

Şevḳ-i ḫaṭıyla naġme-serā ᶜandelīb-i dil
Faṣl-ı bahār mürg-i ḫoş-āvāzı söyledür

Meclisde neşve-i mey ile ḳulḳul-i sebū
Derd-i derūn-ı mest-i ser-endāzı söyledür

Zülf ü miyāna meylümi ḳılsam da ben nihān
Hep mū-be-mū o ġamze-i ġammāzı söyledür

Fıṭnat suḫen-cel-i dil-i pākize-i şerīf
Ṭūṭī-i ṭabᶜ-ı nādire-perdāzı söyledür

[1] Beyitin ikinci mısrası yok

260

Fıtnat Hanım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Rāzdān-ı ġamze-i cānāna olmışlardanuz
Āşinā-yı maᶜni-i bī-gāne olmışlardanuz

Gözlerüz manṣūbe-i vaṣluñ şehā açmazdan
Bāzi-i ᶜaşḳuñda biz ferzāne olmışlardanuz

Neylerüz sāḳī şarāb-ı saġar-ı billūrdan
Cām-ı laᶜlüñle senüñ mestāne olmışlardanuz

Ḳıṣṣamız Ferhād u ḳaysuñ dāstānın itdi ṭay
Mācerā-yı ᶜaşḳla efsāne olmışlardanuz

Fıṭnatā pürdür mey-i maᶜnī-i rengīn ile dil
Meclis-i ᶜirfāna biz peymāne olmışlardanuz

116a

261

Veysī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

ᶜĀşıḳ-ı miskīni durmaz çeşm-i cānān aġladur
Böyle ḳalursa o kāfir çoḳ müselmān aġladur

Nāvek-i dil-rūz ġamlı dilleri pür-ḫūn ider
Ol ḥaramī ġamzeler ᶜāşıḳlara ḳan aġladur

Nālemiz kūyundan ayru itdiklerin derdi nedir
Ādamı ġurbetde hem-dem-i derd-i hicrān aġladur

Menᶜ ider şīrīn lebinden āh-ı efġānım alur
Ṭıfl-ı cānı ol leb-i şīrīn her an aġladur

Veysiyā şād olma vaṣlı yāre kim ᶜāşıḳlarun
Ẕevḳ-i vuṣlat güldürirse derd-i hicrān aġladur

262

Ṣabrī-i Āmidī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

ᶜAşḳ her dilde bulınmaz dil-i dünyāda olur
Şeb-çerāġı arama cūdaki deryāda olur

ᶜAşḳ-ı devriş ko mecāz ise de sīnende
Āb-ı engūr ḫum içre duraraḳ bāde olur

Gerçi kim ᶜaḳlı gider meygedeye varanuñ
Hele bir pāre kişi ḳayd(d)an āzāde olur

Çoḳ zamāndur çıḳalı ḫāṭır-ı virānumdan
Şimdi divāne göñül kūy-ı dil-ārāda olur

Naẓm-ı Ṣabrīde n'ola reng-i tekellüf yoġ ise
Böyle pākīze ġazel āyineveş sāde olur

263

Fehīm-i Ḳadīm

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Zülfiñ o mest ḫākiyle yeksān idüp gelür
ᶜUṣṣāḳ-ı pāymāl-i perīṣān idüp gelür

Ḫançer-be-dest ü çeşm-i siyeh mest-i ḫūn-ı dil
Bī-dillere ᶜitāb ḳılup ḳan idüp gelür

Feryād o tünd-kāfir-i bī-raḥm u ḫōd-perest
Dīninden ehl-i zühdi peşīmān idüp gelür

Her bü'l-heves öñinde gürīzan olup gider
Her sīne-ṣāf yānına efġan idüp gelür

Her gūşeden bir āfet-i ḫalḳ u belā-yı cān
Cānın nigāh-ı şūḫına ḳurbān idüp gelür

Böyle gelürse ḳarşusına kim durur anuñ
Zīrā semend-i çeşmine meydān idüp gelür

Ol şeh bu hālime gelür ammā Fehīm ise
Başın yolına şevḳiyle ġalṭān idüp gelür

264

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Çenber olursa n’ola daᶜire-i cāna kemer
Bestedür naḳş-ı miyān-ḫāne-i kemer

Mevci çoḳ āb-ı revāndur ki gümüş gibi aḳar
Bel dolaşduḳça ider cünbiş-i mestāne kemer

Ṭaşları laᶜl ü güher dāyresi sīm ile zer
Yapdılar āb-ı ḥayāt üstine şāhāne kemer

Çoḳ olur ḫalḳ miyānında tel ehli ammā
Görmedi kimse daḫı böyle ẓarīfāne kemer

İki ḥasret biri birine ḳavuşmak gibidür
Ne dem olsa el ele baş başa hem-ḫāne kemer

Lemeᶜān eyler ise tār-ı şuᶜāᶜı ne ᶜaceb
Hāledür daᶜire-i mihr-i dıraḫşāna kemer

Tāze-īcād-ı ḥasendür n’ola eylerse ḳabūl
Tuḥfe-i şehr-i Ḥaleb ḥażret-i Sulṭān’a kemer

116b

265

Kāmī-i Āmidī (Şaᶜbān Kāmī Efendi)

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Süleymān’ım bütün ḫūbān-ı ᶜālem mūr-i ḥüsnüñdür
Gedālar şöyle ṭursun şāhlar mecbūr-i ḥüsnüñdür

Żiyasın müstefād eyler cemāliñden meh-i ḫurşīd

Sipihr üzre kevākib zerre-i menşūr-i ḥüsnüñdür

Eġer berdār olursa dönme sevdā-yı zülfinden
Yolunda terk-i cān eyler o kim maḳsūr-i ḥüsnüñdür

Gümüş āyine-ruḫsāra güneş ṭoḳunsa kendim gün
Olursa sīm-siyeh noḳṣan degil meşhūr-i ḥüsnüñdür

Dilīrāne iki ġamzeñ ḳılıçlar parladır cānā
Nigāhından mı yüz bulmuş ᶜaceb maġrūr-i ḥüsnüñdür

Pençe-i Yusuf-liḳā çāh-i zeneẖdāñında pinhāndır
Kimi mesḥūr-i çeşmiñdir kimi mecbūr-i ḥüsnüñdür

Göñül yapmaḳ ne rifᶜatdir ki oldu bādī-i ᶜizzet
Nice vīrāne-ẖāṭırlar denür maᶜmūr-i ḥüsnüñdür

Müdām añlarṭolanur şehīd-i laᶜliñde dil-i Kāmi
Meger bir ẖōş ḥalāvet eglemiş zenbūr-i ḥüsnündür

266

ᶜİzzet

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Żiya endāz olan şahn-ı cihāna nūr-i ḥüsnüñdür
Anıñçün mihr u meh-i ᶜālem bütün mecbūr-i ḥüsnüñdür

Siyeh kākülleriñ sūᵓ-i naẓardan ḥıfẓ içün gūyā
Aşılmış gerdeninden nüsẖa-ı semmūr-i ḥüsnüñdür

İki ṭuġrā-yı ġārrādır çekilmiş şekl-i ebrūsu

O haṭ kim naḳş olunmuş vechiñe menşūr-i ḥüsnüñdür

ᶜAceb mi cām-ı dil ṣad-pāre olsa senin hicriñle
Şikest olmaz mı ol āyine kim mehcūr-i ḥüsnüñdür

Düşüb mey-ḫāne-i ᶜaşḳında ᶜİzzet kaldı ser-gerdān
Mey-i vaṣlıñla imdād eyle kim maḫmūr-i ḥüsnüñdür

267

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Nāme yazsam yāre destümde ḳalem nā-būd olur
Ḥarf āteş nāme ḫākister mürekkeb dūd olur

Eylesem derd-i derūnum şerḥine vażᶜ-ı ḳalem
Sīne-i ḥarf üzre dāġ-ı noḳṭa-i ālūd olur

Kārgāh-ı ṭıynetümde işlenür kālā-yı şerm
Perde-i çeşmüm ḥicāb-ı şāhid-i maḳṣūd olur

Olsa pīr-i deyrden yek-dem sebaḳ-ḫᵛān-ı reşād
Buḫl-ı nā-dān ḫᵛāce-i taᶜlimgāh-ı cūd olur

Reng-i ḫālüñ virse germiyyet dil-i sūzānum
Micmer-i endīşeme kāfūr döksem ᶜūd olur

İᶜtimād itmem vefā-yı yāre ᶜahd eylerse de
İltizām-ı vażᶜ-ı nā-māᶜhūd içün maᶜhūd olur

Sāḥa-i endīşedür sūḳ-ı teṣāvīr-i behişt

Her ne giçse ḫāṭırumdan Nābiyā mevcūd olur

117a

268

Fehīm-i Ḳadīm

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlün / Mefᶜūlü / Mefāᶜīlün

Zülfinde göñül ḫaṭṭ-ı ᶜanber-şikeni n’eyler
Murġān-ı ḳafes-perver seyr-i çemeni n’eyler

Şerm-i ruḫ-ı ālinden güller semene döndi
Reşk ile bünāgūşı seyr it semeni n’eyler

İtdi eṣer-i hüṣni ᶜüryān beni mihrāsā
Ser-tābe-ḳadem cānım cān pīreheni n’eyler

Şemᶜ-i ḳadeḥ ü mehdür meclis dolaşan ol meh-ru
Şeb ṣoḥbetine varmazsa mihr encümeni n’eyler

Bu deyr-i mecāzīde muḥtāc-ı perestişdür
Ammā ki ḥaḳiḳatde büt berhemeni n’eyler

Bülbül ki ḥayātında ḫār ile ola küşte
Ölmiş duṭalum ṣoñra gülden kefeni n’eyler

İnṣāf mı yārinden bī-hūde cüdā düşmek
Avāre dil-i ᶜāşıḳ yoḫsa vaṭanı n’eyler

Cān ü dil-i ᶜuşşāḳa ġam-ḫāne yeter çeşmi
Yaᶜḳūb-ı elem-dīde Beytü’l-ḥazen’i n’eyler

Dil almaġa meyl itdi bir ṭıfl-ı perī-çihre
Şimden gerü ehl-i dil cāniyle beni n’eyler

Bir nīm-nigāh itsek öldürmege saʿy eyler
Ol kāfir-i bī-raḥmı yā Rab seveni n’eyler

Ben ḫastasına çāre şemşīr ile itdi
Bīçāre Fehim ayā bilmem ki seni n’eyler

269

Vālī-i Āmidī

Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün

Olmaz idrāk-ı suḫan ṣūretiye hūşiyledür
Neşʾe-i bāde degül görmekle nūşladur

Naġme-i ney gibidür görmesi mümkin mi degil
ʿĀşıḳ olmaḳ dil-i nālāne hemān gūşiyledir

Çeşm-i maḫmūrı ānıñ bāde ḳadar neşʾe virür
Şimdi keyfiyyet-i dil ol mey-i serḫūşiyledir

Bir zamān zümre-i rindānla hem-ṣohbet idiñ
Ülfetüñ şimdi neden zāhid-i bī-hūşiyledir

Hele bu mıṣraʿı ġāyet de begendim Vāli
Olmaz idrāk-ı suḫan ṣūretiyle hūşiyledir

270

Emīrī-i Āmidī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Geldi ḫaṭṭ-ı yār ḫaberdār edecek günlerdir
Kām alup seyr-i çemenzār edecek günlerdür

Yılda bir kerre girersen ele sen ey gül-i ter
Seni ārāyiş-i destār edecek günlerdir

Yeter ey pīr-i dü-tā böyle girān-ḫābolma
Dīde-i ġafleti bīdār edecek günlerdür

Ṣaklama rūyuñı ey Yūsuf-i gül-pīrehenüm
Ḥüsnüñi zīver-i bāzār edecek günlerdür

Mey içüp yār ile gülşende Emīrī der imiş
Dīde-i ġafleti ser-şār edecek günlerdir

271

Cizyī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Dilin āşüfteliġi ṭāliᶜ-i dūnundandır
Baḫtla dest u girībānı cünūnundandır

Nīce ümīd-i küşāyiş ide dil-i lāle-ṣıfat
ᶜUḳde-i ḫāṭırı hep daġ-ı derūnundandır

Bu şikāyetleri senden degil ey şūḫbiliñ
Bī-eşer kārī-i feryād zebūnundandır

Dil-firīb-i nigeh u çeşmden ey dil ḥazer et
Bu tevāżuᶜları hep mekr ü füsūnundandır

Şevḳ baḫş-i şeb ġam olsa ᶜaceb mi Cizyī
Bezme revnāḳ ḳadeḥ-i şuᶜle-numūnundandır

272

Āgāh-ı Āmidī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Girye-i telḫ-i ṣurāḥı dil-i pür-cūşladur
Ḫande-i dil-keş-i sāġar leb-i ḫāmūşladur

Ṣām-ı hicrüm n'ola ey şūḫ-ı münevver ḳılsıñ
Şöhret-i zülf-i siyeh ṣubḥ-ı bināgūşladur

Gelse zāhid n'ola mey-ḫāneye ᶜimāme ile
Cām-ı ḫalīdür anuñ raġbeti ser-pūşladur

Suḫan-ı ġayr baña kendi sözümden yegdür
Leẕẕet-i şiᶜr dehānıyla degül gūşladur

Cūybār-ı dil-i Āgāh degül cāy-ı şināh
Cilve-i mevc-i suḫan vüsᶜat-ı aġuşladur

117b

273

Murādī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Seni her kimse ki gördi melek ya ḥūrdır dirler
Mübārek cismiñi seyr eyleyen billūrdır dirler

Ḳaçan ḥüsnüñ temāşā eyledi dil ḳaldı ḥayretde
Seniñ sāʿidleriñ sīmīn didim kāfurdır dirler

Yañaġıñ gül gül olmış ben āyā ne ḳudretdir
İşitdim ehl-i maʿnādan ruḫuñda nūrdur dirler

Miyānıñ ḳanca ḳaddiñ gibi bir serr ü ḳadd olmaz
Ḳaçan reftāra gidiş sevdigim maġrurdur dirler

Serīr-i ḥüsn içinde padişāh-ı ʿālem-ārāsın
Süleymān-ı zamānsın bu Murādī mūrdur dirler

274

Āgāh-ı Āmidī

Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün

Hiç ṣorma mübtelālaruñ aḥvāliñ bellidür
Sen bī-vefāya dil virenüñ ḥāli bellidür

Gördük kitāb-ı ḥüsnini tā āḫırına dek

Mażmūn-ı ser-güẕeşt-i ḫaṭ u ḫāli bellidür

Mümtāz ider mülāyemet-i ṭabᶜ-ı ādemi
Hindüñ ne deñlü sāde ise şālı bellidür

Dağından añla her kişiniñ ḥasb-ı ḥālini
Remmāl-i ᶜaşḳ ḳurᶜasınuñ fālı bellidür

ᶜAṣrında Bāyezīd ise ḳorlar mı ḥāline
Āgāh şehrī Āmidüñ eṭfāli bellidür

275

Fikrī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

O mihr-i ᶜālem-ārāyı görenler nūrdur dirler
Baḳanlar gerdeni sīmīne kāfurdur dirler

Bu vażᶜ-ı dil-pesendin ehl-i ᶜaşḳı bend ḳılmıştır
Seni ey meh-cebīnim kim gördüyse ḫūrdur derler

Dem-ā-dem ḫūn-i ᶜuşşāḳı içen ol mest-i bī-pervā
Eger çeşm-i siyāh ḳān etsede maᶜzūrdur dirler

Hemīşe ᶜaḳl u fikr u dili ġāret etmedir kārı
Ṭarīḳ-i fiṭnede ol ġamzeler meşhurdur dirler

Felekte zehir içersem dem-be-dem çīnī-cebin etmem
Bu ḥaletle görün Fikrī beni mesrūrdur dirler

276

Meẕāḳī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Meygede yirleri bī-pāk olacaḳ yirlerdür
Dāmen-i duḫter-i ṣad çāk olacaḳ yirlerdür

Yār-i her ḳanda bulursañ aña varuñ beẕl it
El-ḥaẕer düşmüş imsāk olacaḳ yirlerdür

Cā-be-cā kū-yı ḫarābātı temāşā itdüm
Sāġar-ı meyle ṭarabnāk olacaḳ yirlerdür

Sāye-i serv ü gül-i gülşeni gördüm el-ḥaḳ
Mest olup cürᶜa gibi ḫak olacaḳ yirlerdür

Baġda devr idicek kūşe-be-kūşe sāġar
Vālih-i gerdiş-i eflāk olacaḳ yirlerdür

Nev-zemīnlere Meẕāḳī görelüm şiᶜr-i teriñ
Vāḳıf-ı gevher-i idrāk olacaḳ yirlerdür

118a

277

Enderunlu Vāṣıf

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Felekde kim dimiş ᶜuşşāḳa şūḫ-ı şehriyār olmaz

Niçün şehri sevip dil mülk-i ᶜaşḳa şehriyār olmaz

Nigāh-ı iltifāt arż-ı ḫulūṣ īmā-yı pinhānī
Felekde ᶜāşıḳ-ülfet böyle şūḫ-ı şīvekār olmaz

Ṣoġuḳ baḳma ışınmaḳ muḥtemeldir ḫaṭṭı geldikde
Mürūr etmezden evvel müddet-i sermā bahār olmaz

Çekip ur sīne-i üftādegāna ḫançer-i ġamzeñ
Cihānda ᶜāşıḳa bundan güzide ber-güẕār olmaz

İlişme fikr-i zülfiñle perīşān-ḥāl ᶜuşşāḳa
Pek öyle başına Mecnūn-ı ᶜaşḳuñ aḳlı yār olmaz

Murādı pāye-i būs-ı ḳudūmuñ itmedir iḥrāz
Tehī üftādegānuñ pāy-māl-i reh-güẕār olmaz

Niçün serv-ḳaddim tekdīr idersin bendeñi böyle
Naṣıl ᶜāşıḳ görüp aġyārıyla yārın çenār olmaz

Bütün nā-dān-ı ṣoḥbet nā-şināsī reᵓy u ülfetdir
Anuñçün devlet-i ḥüsnüñde ᶜāşıḳ müsteşār olmaz

Muḥabbet şöyle ṭursun Vāṣıfā cevr ü ezāsından
Ġamından itseler rindān-ı şikāyet yāra yār olmaz

278

Nābī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Herkez o şehüñ bezmine mevṣūl degüldür

Ḫalvetgeh-i vaṣtı ḳatı medḫūl degüldür

Bilmem dir imiş ḳāᶜide-i mihr ü vefāyı
Maᶜlūmdur ol ḳıṣṣa-i mechūl degüldür

İtmekde o bed-kīş sitem ᶜāşıḳ-ı zāre
Zuᶜmınca ḳıyāmetde de mesᵓūl degüldür

Giçmek daḫı güç ṣabrıda müşkil o perīnüñ
Sīmāsı güzel şīmesi maḳbūl degüldür

Geçmez yine ᶜuşşāḳdan eylerse teġafül
Ol vażᶜ-ı sitem firḳate maḥmūl degüldür

Haṭ geldi yine olmadı ᶜuşşāḳı perīşān
Cemᶜ olmadadur leşkeri maᶜzūl degüldür

Nābī mey-i iḳbāli ḫarābāt-ı fiġānuñ
Taṣdiᶜi ḳadar neşvesi meᵓmūl degüldür

279

Zihnī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Tā ki bu sitem ᶜāşıḳa maᶜḳūl degildir
Senden bu cefā ḥāṣılı meᵓmūl degildir

Ger-pāyını būs eyle ve ger ḫāk-i rehī ol
Yanında anıñ birisi maḳbūl degildir

Çoḳ şerbetiñ içdik o gülüñ beyhūde ammā

Hiç eṭᶜime-i firḳati meᵓkūl degildir

Gülzār-ı meḥabbetde dilā nāleler ile
Üftādeleriñ nālīş-i medḫūl degildir

Ol māh-ı reşk-i manṣıb-ı ruḫsārını Zihnī
Ḫat geldi egerçi daḫı maᶜzūl degildir

118b

280

Ḫāmī-i Āmidī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

İki meh-pārenüñ bir dilde ᶜaşḳı dil-nişīn olmaz
Müsellimdir ki bir gözde iki merdüm mekīn olmaz

Mukīm-i ṣavmaᶜa Allāh içün ᶜuzlet-güzīn olmaz
Dil-i nā-dānı ṣayda bundan aᶜlā bir kemīn olmaz

Baña hiç nefs-i emmārem gibi sū-i ḳarīn olmaz
Bu düzd-i ḫāneginüñ kimse mekrinden emīn olmaz

K'olur ḫaṭṭ rūy-ı yāre ḥüsnini bī-iᶜtibār eyler
Zamān-ı nekbetinde ẓālime kimse muᶜīn olmaz

Nişān-ı intiḫāb olmaz ser-ā-pā nüsḫa-pāk olsa
Anuñ çün baᶜżı gül-ruḫlarda ḫāl-i ᶜanberīn olmaz

Ṣadefāsā ḳabul-ı feyże istiᶜdād lāzımdur
Ki her mevżiᶜde nīsān ḳatresi dürr-i şemīn olmaz

Taḥāşī itmek ister ḫoş-ḥışāluñ inḥirāfından
Cihānda var mıdur bir nīk-ḫū ḳalbinde kīn olmaz

Ṭayanmaz miḥnete meʾlūf olanlar leẕẕet-i ʿiyşa
Neyistān-ı cihānda ney-şeker nāy-ı enīn olmaz

Kelām-ı ġayrīden Ḥāmī suḫende intiḥāl itmez
Bu münbit arżda erbāb-ı ḫirmen ḫūşe-çīn olmaz

281

Sünbül-zāde Vehbī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Kemāl erbābı kesr-i ḳadriyle bī-iʿtibār olmaz
Zer-i ḫāliş şikeste olsa da nāḳış-ʿayār olmaz

Olur āfāḳa rūşen ʿayb-ı merd-i kāmil elbetde
Ki māh-ı nā-tamām üzre kelef pek āşikār olmaz

Ne mümkin zīb-i çeşm-i raġbet olmaḳ kuḥl-i nūrāsā
Siyeh-baḫtān kim saḫtī-i gerdūnda ġubār olmaz

Baḳıp naḳş-ı nigīne şöyle fehm itdim ki ʿālemde
Derūnun şerḥa şerḥa itmeyenler nāmdār olmaz

Felek ḳaddiñ ḫamīde gösterir Vehbīye bilmez kim
O rind-i bī-tekellüf kimseniñ dūşunda bār olmaz

282

Āgāh-ı Āmidī

Feᶜilātün / Mefāᶜilün / feᶜilün

Ḫūb-rūlarda nīk-ḫū olmaz
Olmaz ey sūḫ kīne-cū olmaz

Ḳaniᶜ olmaz ḫayāliyle ᶜāşıḳ
Sāye-i gülde reng ü bū olmaz

Ne bilür ḳadr-i bāde-i zāhid
Āb-ı engūr ile vużu olmaz

Çehre-i ehl-i ᶜaşḳ kāhīdür
Mestī-i ġamda reng-i rū olmaz

Yār ile ḥal-i zārımuz Āgāh
Böyle ḳalursa hīç nīgū olmaz

119a

283

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Devlet-i meyde göñül ġuṣṣa-i ᶜālem çekmez
Sāġar-ı bāde-i leb-rīz çeker ġam çekmez

Ḫandesi giryeye vā-beste degül dildāruñ

Gülleri ol çemenüñ minnet-i şebnem çekmez

Ḫam-ı ebrū-yı kemāndārını ol dildārıñ
Āferīn ḳuvvet-i bāzū-yı dile kem çekmez

Yine bir zaḫme olur dīde-güşā-yı ḥasret
Zaḫm-ı müstaġnī-i dil ḥasret-i sīnem çekmez

Dam mı var sāḳī-i devrānuñ elinden Nābī
Gāh ḫūn-ābe gehī kāse-i pür-sem çekmez

119b

284

Sünbül-zāde Vehbī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Dehānıñ ḥarf-i vaᶜd-i vuṣlata āhımla yār açmaz
Benim gül-ġonce-i ümmdimi bu rūzgār açmaz

Ṣarāb-ı dil-küşādan bezm-i meyde ol gül-endāma
Küşāyiş gelmedikçe rāzını ᶜuşşāḳ-ı zār açmaz

Niçe naṭᶜ-ı emelde māt-ı ḥayret olmasın ᶜāşıḳ
Ruḫundan perde-i zülfiñ o şāh-ı ᶜişvekār açmaz

Gül-i raᶜnā-yı ᶜayşıñ nevbahārından ḫazān görmez
O kim nergis gibi bu bāġa çeşm-i iᶜtibār açmaz

Küşād olmaz dilim seyr-i çemenden lāle vü gülden
Beni gül gibi dil-berler açar yoḳsa bahār açmaz

Ṭutar rāz-ı derūnuñ ġonceveş ehl-i edeb mestūr
Miṣāl-i lāle sūz-ı sīnesin her dāġdār açmaz

Kilīd-i dest-i ḳudret feṯḥ-i bāb-ı maṭlab itmezse
Ümīdim ḳuflünü miftāḥ-ı iḥsān-ı kibār açmaz

Olur ancaḳ küşāde Vehbiyā gül-naḫl-i ṭabᶜımdan
Bu güne tāze gülleri her şāḫsār açmaz

285

Raḥmī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Feᶜūlün

Göñül cānāndan cān u dil bīmārdan geçmez
Ki bülbül ġoncadan ġonca hezār-zārdan geçmez

Be keyf cām-ı naḫvet günde biñ ḳān eylese faraża
Dil-i mecrūḥumuz ol ġamze-i ḫūn-ḫᵛārdan geçmez

Ṭururken kūy-ı cānān cennete meyl eylemez adem
Nesīm-i bü'l-heves mānend-i dil-i gülzārdan geçmez

Budur ḳavl-i müreccāḥ meẕheb-i ehl-i ḥaḳiḳatde
Geçer cānıñdan erbāb-ı meḥabbet yārdan geçmez

Budur bu muḳteżā-yı ṭālib-i maṭlūb ey Raḥmī
Ki bülbül ġoncadan ġonca hezār-zārdan geçmez

286

Nābī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Hemīşe ḫandeye ol laᶜl-i dür-feşān düşmez
Küşāyiş-i gül-i maḳsūd her zamān düşmez

Mülāzım olmayıcaḳ çār-sūy-ı hicrāna
Metaᶜ-ı vuṣlat-ı cānāna rāygān düşmez

Ne deñlü dām ḳurarsam şikāra dildārı
Miyān-ı ḥalḳa-i bezme o bed-gümā düşmez

İder şikārına ḫamyāze ṣūretin taᶜlim
Elinden ol büt-i ṣayd-efkenüñ kemān düşmez

Döküldi pāyına ᶜuşşāḳ o ġonceniñ Nābī
Bahār var mı ki dāmānına ḫazān düşmez

120a

287

Enderunlu Vāṣıf

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Dü çeşm-i giryekārumdan aḳan ḫūn-ābdur sensiz
Sirişkim gūyiyā bir ḥalḳa-i girdābdur sensiz

Şifā-sāz ol yetiş gel ey ṭabīb-i derd-i pinhānum

Göñül rencūr-ı ḥasretdir yatur bī-tābdur sensiz

Bisāṭ-ı istirāḥat görmez oldum şām-ı hecrüñde
Ḫayālüñle gözüm tā subḥa dek bī-ḫᵛābdur sensiz

Ṭoḳundıḳca tel-i hicrānıma ṭanbūrveş iñler
Bu sāz-ı sīneme engüşt-i ġam mıżrābdur sensiz

Pey-ā-pey meclis-i ġamda ḫumār-ı keyf-i mesretden
Baña peymāne-i leb-rīz-i mey zehr-ābdur sensiz

Muḫālif rüzgār ile yem-i ᶜummān-ı fürḳatde
Benim keştī-i maḳṣūdum nişīn-i şabdur sensiz

Acep ḳandan ẓuhūr eyler diyü ḥasret-keşüñ Vāṣıf
Ümīd-i maḳdemüñle nāẓır-ı ebvābdur sensiz

288

Āgāh-ı Āmidī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Kār itdi yāra āh-ı dil-i suᶜle-zādımuz
Āḫır revāc buldı metāᶜ-ı kesādımuz

Mümkün mi bir de nām-ı nigū itmek ārzū
Naḳş oldı çünki seng-i melāmelde ādımuz

Olsaḳ ᶜaceb mi şāne-ṣıfat biz de mū-şikāf
Ḫaṭṭ-ı ᶜiẕar-ı yārda çıḳmıs sevādımuz

Fikr-i ẓuhūrı itdi ġubār-ı ᶜadem-nişīn

Āyīne-i Sikenderi rūy-ı murādımuz

Āgāh zülf-i yār ile tā rūz-ı ḥaşra dek
Olmaz güsiste silsile-i ittiḥādımuz

289

Bāḳī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Fermān-ı ᶜaşḳa cān ile var inḳıyādumuz
Ḥükm-i ḳażāya zerre ḳadar yoḳ ᶜinādumuz

Baş egmezüz edānīye dünyā-yı dūn içün
Allāh'adur tevekkülümüz iᶜtiḳādumuz

Biz müttekā-yi zer-keş-i cāha ṭayanmazuz
Ḥaḳḳuñ kemāl-i luṭfınadur iᶜtimādumuz

Meyden şafā-yı bāṭın-ı ḫumdur ġaraż hemān
Erbāb-ı zāhir añlayamazlar murādumuz

Minnet Ḫudāya devlet-i dünyā bulur fenā
Bāḳī ḳalur şahīfe-i ᶜālemde adumuz

290

Mahlassız

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Muṣaffādır göñül mirᵓātı zeng-i ġam ḳabul itmez
O bir levḥ-ı münevverdir ki reng-i hem ḳabul itmez

İder mesken ḫayāliñ ḥaclegāh-ı sīnemi tenhā
ᶜArūs-ı ḫalvet-i endīşedir maḥrem ḳabul itmez

Yanar kāfūr-ı merhem eylese de sūziş-i dilden
Benim zaḫm-ı derūn-ı āteşīnim em ḳabul itmez

Olan sāġar-keş bezm-i ḥaḳīḳat eyler istiġnā
Ṣunarsa minnet ile cām-ı memlū Cem ḳabul itmez

N'ola dāġımla çeşm-i ḫūn-ı cānım ḳan dökerlerse
Gül ü nergisleri gülzār-ı ᶜaşḳıñ nem ḳabul itmez

120b

291

Enderunlu Vāṣıf

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Feyż-i suḫanuñ Ī̈sī-i Meryem bile bilmez
Engūr-ı lebüñ leẕẕetini Cem bile bilmez

Maḫrem olamaz ẕerre ḳadar laᶜlüñe aġyār
Ol ġonca-i nādīdeyi şebnem bile bilmez

Bī-tāb seḥer-ḫīz-i melāḥatde yaturken
Ol dil-ber-i ḫᵛābīdeyi öpsem bile bilmez

Ḫaṭṭ-ı lebidir ḥüccet-i tekmīl-i melāḥat
Bu ḥālet-i feyż-āveri maḥrem bile bilmez

Hicrān u sitem cismi nizār eyledi Vāṣıf
Meᵉnūsum iken görse eger ġam bile bilmez

292

Nābī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātün / Mefᶜūlü / Fāᶜilātün

Bu āb u tāb ḳaydın mey-ḫāneler de bilmez
Ṣahbāya neşve kimden mestāneler de bilmez

Çeşm-i ne-dīde-ḫᵛābeye āyīneler de ḥayrān
Māḥiyyet-i cemāliñ cānāneler de bilmez

ᶜĀḳil kitāb-ı ᶜaḳlı ḥall eylemekde ġāfil
Keyfiyyet-i cünūnı dīvāneler de bilmez

Derkinde bezm-i dehrüñ erbāb-ı bezm dāle
Bu gerdiş medārın peymāneler de bilmez

Bir şemᶜdir cihāna sermāye-baḫş-ı sūziş
Ammā bu sūzuñ aşlın pervāneler de bilmez

Ser-tīşe-i ṭalebden dünya ḫarāb-ı kāviş
Bir genc var nühüfte vīrāneler de bilmez

Erbāb-ı bezm Nābī geh mest ü gāh maḫmūr
Bu derd-i ser nedendür ḫum-ḫāneler de bilmez

293

Nābī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Egerçi ᶜālemüñ esfel-nişīn-i gülḫanıyuz
Velīk nüsḫa-i taḳvīm-i ṣunᶜuñ aḥseniyüz

ᶜAceb ne ḥāle sürer bāġbān nihālümüzi
Ne āteşe yararuz ne sezā-yı gülşeniyüz

Emānete nice ḳaṣd-ı ihānet eyleyelüm
Cenāb-ı Ḥaḳḳuñ anuñçün yapılma maḥzeniyüz

ᶜAceb ki ḳıymetümüz żāyiᶜ eylese dihḳān
Hezār mezraᶜdan cemᶜ olınma ḫırmeniyüz

Olursa ser baġlıñ şeh-nişīn dil-i Nābī
ᶜAceb mi şāh-ı cihān-perverüñ nişīmeniyüz

294

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Geldi ḫaṭ şūrdadur piste-i ḫandānı henüz
Mūrdan olmadı zāᵓil şekeristānı henüz

Gerçi ḫaṭ ḳaraladı ṣafḥa-i ḥüsniñ ammā
Meşḳ-i nāz itmededür ḫāme-i müjgānı henüz

Ḫaṭṭı olmış ṭutalum perde-keş-i rūy-ı zemin
Feṯḥ-i bāb itmededür çāk-ı giribānı henüz

Ḫaṭ şikest itmedi ruḫsārınuñ āb u tābın
Ḥüsnden ᶜazli içün çıḳmadı fermānı henüz

Tīġ-i ḥāżır hele çıḳsun yüze görsün ḥālin
Ḫaṭṭınuñ daḫı żuhūr itmedi ᶜişyānı henüz

Yine seyrānuña pāy-ı nigehümdür Nābī
Bitdi ḫārı yine ḫuşk olmadı bostanı henüz

295

Nābī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Bir güne ẕevḳyāb-ı ġam-ı fürḳat olmışuz
Dildāde ḥasretüz dimege ḥasret olmışuz

Dest-i nesīm refᶜ idemez ḫākdan bizi
Mānend-i sāye ṣūret-i bī-ṭaḳat olmışuz

Vā-beste çerḫe cünbişümüz devr ü seyrümüz
Gūyā ki dest-i ᶜāleme bir sāᶜat olmışuz

Ṣanmañ bed nigehe şerm-i şehīdān-ı ġamzeden
Ruḫsār-ı cāna perde-keş-i ḫaclet olmışuz

İfnā-yı ẕāt ü girye vü sūz u güdāzda
Biz şimdi şemᶜ-i bezm ile hem-ḥālet olmışuz

Levḥ-i derūna naḳş olalı fikr-i ḫaṭṭ-ı yār
Āyīne gibi jengle germ-ülfet olmışuz

Nābī ᶜaceb mi eyler ise çerḫi zīr-i pāy
Bir ẕerreyüz ki mihr ile hem-ṣoḥbet olmışuz

121a

296

Enderunlu Vāṣıf

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Başı üzre ᶜālemüñ cāy iden efserlerdeñüz
Şāḥ-ı ᶜaşḳuñ sāyesinde çarḫa hem-serlerdeñüz

Sikke-i sulṭān-ı ᶜaşḳ eyler bizi elbet ᶜazīz
Maᶜden-i himmetde perverde olan zerlerdeñüz

Ḳadrimiz gevher-şinās-ı derd olan idrāk ider
Tāc-ı faḫr-ı devlete şāyeste cevherlerdeñüz

Etmeziz bir ferde dünyā-yı denīde ser-fürū
Bir pula ṣaymaz cihānı eyle kemterlerdeñüz

Mūrdan ᶜacizleriz ṣūretde ammā maᶜnevi
Zūrına daġlar taḥammül etmeyen erlerdeñüz

Ḫāk-i pāy-ı ᶜāşıḳānız ġayra pā-māl olmayız
Ḫākiz ammā kuḥl-ı çeşm-i cān olan yerlerdeñüz

Ḫāṭır-ı işkestemizdendir cihāna feṭḥ-i bāb

Āşinā vü yāda biz meftüḥ olan derlerdeñüz

Āteş atma ṭaᶜn idüb ṣōfi bizi zīrā ki biz
Bir şerārı biñ gice cānı yaḳan aḫkerlerdeñüz

N’ola teᵓşir itse ehl-i ᵓaşḳa Vāṣıf naẓmımız
Biz kemāl-i feyż u luṭf-ı Ḥaḳḳ’a maẓharlardañız

297

Baġdātlı Rūḥī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ḥāk-i burc-ı evliyā-yı dergeh-i Ḥaydar’danuz
Çarḫa biz baş egmezüz gör kim ne ᶜālī yerdenüz

Ḳayd olupdur defter-i ᶜaşḳa ezelden nāmımuz
Bende-i sulṭān-ı ᶜaşḳuz cümle ol defterdenuz

ᶜAşḳ esīri bir bölük ehl-i ṣafayuz sāḳiyā
Mesken-i maᶜrūfumuz ṣorsañ der-i dil-berdenüz

Ġam degül dil-teng ise bezm-i dehān-ı yārdan
Kāᵓinātuñ ẕevḳini biz hīçe ṣatmışlardanuz

Cennet olsa ḳılmanuz taġyīr-i mesken Rūḥi’yā
Biz muḥibb-i ḫāndan-ı Ḥaydār-ı ṣaf-derdenüz

298

Nābī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Bāġı dehrüñ hem ḫazānın hem bahārıñ görmişüz
Biz naşāṭuñ da ġamuñ da rūzgārın görmişüz

Çoḳ da maġrūr olma kim mey-ḫāne-i iḳbālde
Biz hezārān mest-i maḥmūruñ ḫumārın görmişüz

Bir ḫurūşi ile ider biñ ḫāne-iḳbāli pest
Ehl-i derdüñ seyl-i eşk-i inkisārın görmişüz

Ṭūb-ı āh-ı inkisāra pāydār olmaz yine
Kişver-i cāhuñ nice sengīn-ḥişārın görmişüz

Bir ḫadeng-i cān-güẕār-ı āhdur sermāyesi
Biz bu meydānuñ nice çāpük-süvārın görmişüz

Bir gün eyler dest-beste pāygāhıñ cāygāh
Bī-ᶜaded maġrūr-ı ṣad iᶜtibārın görmişüz

Kāse-i deryūzeye tebdīl olur cām-ı murād
Biz bu bezmüñ Nābiyā çoḳ bāde-ḫᵛārın görmişüz

122a

299

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Bir zamān ḥüsnle āfet-i meh-rū ne imiş
Nāz u şīve ne imiş ḳāmet-i dil-cū ne imiş

ᶜAşḳıñ siḥr ü füsūn ile idermiş Mecnūn
Vādī-yi mekrde ol āfet-i cādū ne imiş

İtmege ᶜāşıḳa taᶜlīm-i perestişkārī
Hey'et-i ḫam-şude-i ṭāḳ-ı dü-ebrū ne imiş

Dir gören kevkebe-i nīm-güẕeşt-i ḥüsniñ
Devlet-i ḥüsni kemālinde iken bu ne imiş

Ġamzesinden dökilür nükte-i ser-tīz-i sitem
Nābiyā fıtnede ol çeşm-i suḫan-gū ne imiş

300

Nābī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Firāḳ-ı meclisüñ ey lāle-ḥad ne müşkil imiş
Ḳarīn-i vaṣla żarūrī ḥased ne müşkil imiş

Olursa müşāhede-i rūyına sirişk-i niḳāb
Ṭulūᶜ-ı mihr deminde remed ne müşkil imiş

Göñül rehā bulamaz mevce-i taᶜalluḳdan
Tecerrüd ehline ḳayd-ı nemed ne müşkil imiş

Hezār dīde-i kevkeb nigāh-bānī iken
Nevāle-i emele vażᶜ-ı yed ne müşkil imiş

Derūnı manṣıb-ı ḫᵛāhişden eyledüın maᶜzūl
Ḳalem-rev-i ġama ḳayd-ı edeb ne müşkil imiş

Hele yetişdi ḫaṭṭ oldı muḳaddemāt-ı merām
Şürūᶜ-ı ḫᵛāhiş-i dil bī-ṣaded ne müşkil imiş

Güşād buldı hele çīn-i cebhesi Nābī
Ṭarīḳ-i reh-rev-i vuṣlatda sed ne müşkil imiş

301

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Bilmemişdüm vaṣl mevkūf-ı ġam-ı hicrān imiş
Ġonce-i maḳṣūd zīb-i gülşen-i ḥırmān imiş

Şāhid-i ümmīdine nevmīd idüm gördüm meger
Perverişyāb-ı verā-yı perde-i nisyān itmiş

Naḳd-ı cān ile ḫarīdār oldugum kālā-yı kām
Çār-sūy-ı terbiyetde gūşe-i dükkān imiş

Dil ararken gevheri enfāsa bāzār-ı revāc
Ġavṭa-i efkār ile buldum ᶜaceb ᶜummān imiş

Ẓulmet-i āh içre Nābī Ḫıżr'dan aldum ḫaber
Āb-ı çeşm-i nā-ümīdi çeşme-i ḥayvān imiş

302

Emīrī-i Āmidī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

O şūḫ ġayr ile soḥbet-nişīn-i bāde imiş

Der-i viṣāl bu şeb-i subḥa dek küşāde imiş

Saña sel eyledik ey dil niyāz ḫ^{v}āhımız
O mest-i nāza ḳabil ifāde imiş

Bu bey^{c}gāhda ḳadriñ bilindi ṭartılma
Bir iki dirhemiñ ey bü'l-heves ziyāde imiş

Bu çarḫ dil-siyehiñ devr-i nā-sezāsından
Ümīd-i merḥamet etmek ḫilāf-ı ^{c}āde imiş

Bu bezmgāh-ı fiġānıñ Emīrī seyr etdim
Niẓām-ı devleti yoḳ inbisāṭ-ı sāde imiş

303

Fıtnat Hanım

Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilün

Geldi ey dil ḫaṭṭ gird-i leb-i cānāna henūz
Ḳondı ol ḫātem-i yāḳūt nigīndāna henūz

Ezber itmişdi göñül fenn-i cünūn-ı ^{c}aşḳı
Varmamışken daḫı Mecnūn debistāna henūz

Pāy-māl eyledi ḫaṭ gülşen-i ḥüsn-i yārı
Bāde-i nāzıyla nergisleri mestāne henūz

Şāh-ı ḥüsn ^{c}āşıḳa ḫaṭṭ ile emān virmiş iken
Ġamze el şunmadadır ḫançer-i bürrāna henūz

Ḳays u Ferhād'uñ irişdi sere āḫır kārı

Geldi ẓannum bu ki nevbet dil-i nālāna henūz

Fıṭnatā mest idi ṣahbā-yı maḥabbetle göñül
Yoġiken meclis-i Cem bāde vü peymāne henūz

122b

304

Nedīm

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Yazanlar peykerim destimde bir kāşī sebū yazmış
ʿAceb meşrebce taḥrīr eylemiş el-haḳ nikū yazmış

Miyān-ı yārı dil-cūdur dimek ḳaṣd eylemiş ammā
Yañılmış ḫāme-i muṭlaḳ ziyān dil-cūyı mū yazmış

Cüvānım bir lūġat gördüm lisānü'l-ʿaşḳ nāmında
Belin ṭūl-ı emel āġūşum adın ārzū yazmış

İdüb hū hū diyü feryādına telmīḥ ʿuşşāḳın
Celī ḫaṭla cüvān-ı nāzenīnim çifte hū yazmış

Nedīmiñ ḥaḳ bu kim bu naẓmı şevḳ-āmiz düşmüşdür
Ṣanursın kim ṭurup bir dil-ber ile rū-be-rū yazmış

305

Nābī

Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün

Naḳş-ı ṣafā ṣaḥīfe-i ᶜālemde ḳalmamış
Būy-ı vefā ḫamīre-i Ādem'de ḳalmamış

Enfās-ı nās itmededür mürde zindeyi
Rūḥ-ı nefes meşīme-i Meryem'de ḳalmamış

Mikyāl-i cāmı urma tehī ḫırmen-i dile
Maḥṣūl-ı neşᵓe mezraᶜa-i Cem'de ḳalmamış

İtdüm ne deñlü kīseye girdüñ diyü suᶜāl
Biñde birisi ḫāṭır-ı dirhemde ḳalmamış

Nābī cihānda terk-i devādur devā-yı derd
Ḫaṣiyyet-i muᶜālece merhemde ḳalmamış

306

Nābī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Gülsitān-ı dehre geldik reng yoḳ bū ḳalmamış
Sāye-endāz-ı kerem bir naḫl-i dil-cū ḳalmamış

Eylemiş der-beste dükkānıñ ṭabīb-i rūzgār
Ḥoḳḳa-i fīrūze-i gerdūnda dārū ḳalmamış

Teşnegānuñ çāk çāk itmiş leb-i ḫᵛāhişgeri
Çeşmesār-ı merḥametde bir içim şu ḳalmamış

Ḳadrin añlar yoḳ bilür yoḳ merdüm-i sencīdenüñ
Çār-sūy-ı ḳābiliyyetde terāzū ḳalmamış

Ceyş-i ġamdan ḳanda itsün ilticā ehl-i niyāz
Ḳalᶜa-i himmetde Nābī burc u bārū ḳalmamış

307

Fıtnat Hanım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Sipihr-i kec-ᶜatādan rāstkārān behredār olmaz
Gülistān-ı cihānuñ serv-i āzādında bār olmaz

Dil-i pür-ıżṭırābuñ bīmi yoḳdur ġamzeden zīrā
Ki sīm-āba hezārān tiġ urulsa zaḫmdār olmaz

Eger dām itse de ümmīd-i ṣayda ḥalḳa-i çeşmüñ
Yine şeh-bāz-ı maᶜnī ṭabᶜ-ı nā-dānā şikār olmaz

İdüb ṣarf āb-ı rūyuñ umma luṭf erbāb-ı ḥissetden
Ne deñlü āb virseñ naḫl-i ḫuşke mīvedār olmaz

İder mi bir pūla naᶜil felek erbāb-ı ᶜirfānı
Bu bāzī-ḫānede mā-dām derd ü ġamla zār olmaz

Olur üşküfte feyż-i ḳudret-i Ḥaḳla gül-i ḫāṭır
Bu baġruñ ġonce-i raᶜnāsı muḥtāc-ı bahār olmaz

Ḳalur tā-ṣubḥ-ı maḥşer neşve-i şevḳ ü maḥabbetle
Şarāb-ı ᶜaşḳı Fıṭnat nūş iden dilde ḫumār olmaz

123a

308

Bāḳī-i Āmidī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Bu ġonca-dehen ᶜāşıḳını zāra düşürmüş
Ferdāya ṣalub yārini aġyāra düşürmüş

Ṣahralara düşdüm yine Mecnūn gezer oldum
Üftādeleriñ ḥālini nā-çāre düşürmüş

Ey sīm-beden ben ḳuluna eyle gel inṣāf
Bildim ki güzel raġbeti sīm-zāra düşürmüş

Çıkub yine sen yāri ile seyrāne giderken
Bu ᶜAbdülbāḳi meylini dildāra düşürmüş

309

Nābī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Aşiyān-ı ᶜandelib zāre bir ṣu ḳalmamış[1]
Sāye-endāz-ı kerem bir naḫl-i dil-cū ḳalmamış

Çāre isterdim dil-i bīmāreye leyl u nehār

[1] Bu şiirin tüm beyitlerinin ilk mısrası aşağıdaki kaynakta farklılık arzetmektedir.
Bkz: Ali Fuat Bilkan (hzl.), **Nābī Dīvānı II**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1997, s. 720.

Ḥoḳḳa-i fīrūze-i gerdūnda dārū ḳalmamış

Nefsden ben de itdim cist-u-cū her bir yeri
Çeşmesār-ı merḥametde bir içim şu ḳalmamış

Boş ḫazefle farḳı yoḳmuş gevher-i pāşīdeniñ
Çar-sū-yı ḳābiliyyetde terāzū kalmamış

Ġayrı yer altında kılsun iḫtifā ehl-i niyāz
Ḳalᶜa-i himmetde Nābī burc u bārū ḳalmamış

310

Fıtnat Hanım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Āh u nālem ol şeh-i bī-dāda teᵓs̲ir eylemez
Bir nigehle bu dil-i vīrānı taᶜmīr eylemez

Ḳaddiñe meyl eyleyenler ᶜāşıḳ-ı āzādedür
Zülfiñ āsā dilleri der-bend-i zencīr eylemez

Bir nigehle kārını ᶜuşşāḳuñ eylersin tamām
Ġamze-i ᶜāşıḳ-keşüñ muḫtāc-ı şemşīr eylemez

Vāṣıl-ı cānān olur ḫāmūş olan pervāneveş
Āteş-i ᶜaşḳın o kim nā-dānā taḳrīr eylemez

Ḫāne-i ḳalbüm ḫarāb itdi teġāfül Fıṭnatā
Bir nigehle bu dil-i vīrānı taᶜmīr eylemez

123b

311

Sünbül-zāde Vehbī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ḫilḳat-i insāndan taḥṣīl-i ᶜirfāndır ġaraż
Ṣanma ekl ü şurbıyla terfīh-i ḥayvāndır ġaraż

Ḫāne-i tārīk resminde yapılmış sīne kim
Anda īḳād-ı çerāġ-ı nūr-ı īmāndır ġaraż

Her varaḳdan āyet-i tevḥīd oḳur ehl-i naẓar
Çeşm-i kūteh-bīn ṣanur seyr-i gülistāndır ġaraż

Şarḳ u ġarba verziş-i ḫurşīdi bu devrānda
Kimse bilmez gerçi gün gibi nümāyāndır ġaraż

Vehbiyā ᶜarż-ı hünermend degildir maḳṣidim
Bu sözümden keşf-i remz-i naẓm-ı Ḳurᵓān'dır ġaraż

312

Şemᶜī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Gülşen-i kūyuñ durur Firdevs-i aᶜlādan ġaraż
Pertev-i hüsnüñ durur nūr-ı tecellādan ġaraż

Zerrece gelmez baña sensüz cihānuñ varlığı

Gül yüzündür ey ḳamer-ṭalᶜat bu dünyādan ġaraż

Bunca feryād u fiġānlar bunca āh u nāleler
Vaṣl-ı dil-berdür cihānda bunca ġavġādan ġaraż

Seyl-i eşkümdür cihānda ġarḳ-ı ṭūfāndan murād
Yaşımuñ evṣāfıdır bu derd-i deryādan ġaraż

İki ᶜālemde cemāline cihānda yāri gör
Şemᶜiyā bilsem nedür saña bu dünyādan ġaraż

313

Fıtnat Hanım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Olan bī-behre istiᶜdāddan feyż-i Ḫudā almaz
Muṣavver naḫl-i faṣl-i nev-bahār irse nemā almaz

Derūn ẓulmet-sarāyın āftāb-ı ᶜaşḳ ider tenvīr
Fürūġ-ı mihrden kāşāne-i ḫāṭır żiyā almaz

Ne tedbīr ile āyā defᶜ ider ālām-ı devrānı
O kim cām-ı ṣafāyı destine ṣubḥ u mesā almaz

Olur nāzıyle gāhī leb-güşā düşnāma ammā kim
Vefā ḥarfin lisāna hīç o yār-ı pür-cefā almaz

O şāh-ı mülk-i ḥüsnüñ şekve vaẓᶜ-ı nā-be-cāsından
Ricā-yı yādı gūş eyler selām-ı āşinā almaz

Leb-ā-lebdür ḫayāl-i yār ile dil ġayra hīç yer yoḳ

Meşeldür söylenür memlü olınca küze mā almaz

Getürme yāduña Fıṭnat firāḳı vaḳt-i vuṣlatda
Düşen bīm-i ḫumāra destine cām-ı ṣafā almaz

127b

314

Ḥāfıẓ-ı Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Demmi var kim fikrime ol ḳadd-i dil-cū gelmemiş
Lebleri mil zülfi sünbül çeşmi āḫu gelmemiş

Ṣade-rū bir āfet-i nevreste-i mümtāzdır
Tazedir kim ṣafḥa-ı ruḫsārına mū gelmemiş

Ol şeh-i ḫūbān ᶜazm itdikde kimdir kim āna
Resm-i memlūkiyeti icrāya ḳarşu gelmemiş

Vāḳıᶜa gelmiş sipihre hem meh hem āfitāb
Sāḥa-ı dehre o āfet gibi meh-rū gelmemiş

Olalı dergāh-ı vaṣlinden cüdā Ḥafıẓ ḳuluñ
Dīde-i giryānına bir laḥẓa uyḳu gelmemiş

129b

315

Lebīb-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Müncelīdür sīneden ṭarīḳi-i āhumda dāġ
İşte görsün görmeyenler bende vardur şeb-çerāġ

Dāġdan gül āhdan sünbül bitürdüm tende ben
Nev-bahār-ı ᶜaşḳ olup itdüm ferāġ-ı bāġ u rāġ

Şerᶜ-i taḥrīm ü hevā taḥrīṣ ider ᶜuşşāḳuñı
Bāde-i laᶜlüñde buldum hem yasāġ u hem mesāġ

Bir düzen dutdı felek sāzende kim ebnā-yı ᶜaṣr
Çehçeh-i bülbülden itmezler temeyyüz ṣavt-ı zāġ

Çünki yoḳ tāb-ı vefā-yı saᶜid-i ebnā-yı cins
Ben de yaḳdum saᶜid-i ümmīdüme dāġ-ı ferāġ

Devrden eyler süᵓāl aḥbāb-ı aḥvālüm Lebīb
Ben esīr-i derd-i ᶜaşḳ oldum aḥibbādan ırāġ

130a

316

Sünbül-zāde Vehbī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

İdeli tāb-ı ruḫ-ı aliñi zīb-efgen-i bāġ
Gülşeniñ sīnesine lāle vü gül olmış dāġ

ᶜAnber-i zülf ü ḫaṭıñla olan ālūde meşām
Çemeniñ sünbül-i şeb-būsuna eyler mi dimāġ

Beni tīġ-i sitemiñ itdi helāk ammā kim
Olsun ey rūḥ-ı revānım o güzel başıñ ṣaġ

Nūş-ı ṣahbāda cevāzı kim arar ey zāhid
Rind-i mey-keş bulamaz līk yasaġla mesāġ

Ser ü sāmānı olub ehl-i rüsūmuñ destār
Her biri başını bir ḳālıbla itmiş ifrāġ

Var mıdır gāz-ı belādan başını ḳurtarmış
Bu şebistānda kim yaḳdı ser-āzāde çerāġ

Kūh-ı temkīn olayım dirseñ eger ey Vehbī
İdegör pāyıñı pūşīde-i dāmān-ı ferāġ

317

Fıtnat Hanım

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Ġınā-yı ḳalbe sebeb devlet-i ḳanāᶜat imiş
Cihānda cāy-ı ṣafā kūşe-i ferāġat imiş

Nihāl-i tevbeye gülzār-ı ᶜafv-ı bārīde
Viren ṭarāveti eşk-i ter-i nedāmet imiş

Ḫayāl-beste-i laᶜliyle olmada ḳāniᶜ
Murādı sālik-i ᶜaşḳuñ meger riyāzet imiş

Mey-i mecāzıya olsun mı neşveyāb-ı ṣafā
Āh kim bu bezmde mest-i mey-i ḥaḳīḳat imiş

İder bir āfete elbetde Fıṭnatā meftūn
Belā-yı ᶜaşḳa sebeb ṭabᶜ-ı şāᶜiriyyet imiş

318

Fıtnat Hanım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Süveydāyı ḫayāl-i talᶜatüñ cāna ṣıġışdurmış
Göñül bir ẕerreye mihr-i cihān-ārā ṣıġışdurmış

Degül ruḫsār u ḫaṭṭı kilki-i ḳudret ṣafḥa-i ḥüsne
Gülistān u bahāristānı ser-tā-ba ṣıġışdurmış

Ḫayāl-i ḳāmet-i bālāsı çıḳmaz çeşm-i ᶜāşıḳdan
Zihī ṣanᶜat ki servi şīşeye gūyā ṣıġışdurmış

Dehān-ı tengine bir ḥarf ṣıġmazken o fettānuñ
Lebi siḥriyle bī-ḥad lüᵓlü-i lālā ṣıġışdurmış

ᶜAceb vāsiᶜ imiş genc-i ḳanāᶜat Fıṭnat esḥābı
Ki her bir kūşeye biñ kūh u biñ ṣaḥrā ṣıġışdurmış

319

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

İcrā-yı füsūn çeşm-i siyehfāmına maḫṣūṣ
İᶜcāz-ı Mesīḥā leb-i gülfāmına maḫṣūṣ

Seyr it hele kālā-yı leṭāfetden ol āfet
Bir câme biçinmiş hemān endāmına maḫṣūṣ

Luṭf u keremi zümre-i aġyāra o şūḫuñ
Hep cevr ü cefā ᶜāşıḳ-ı nā-kāmına maḫṣūṣ

Yoḳ leẕẕet-i güftārına söz dil-berüñ ammā
Bir başḳa ṣafā var hele düşnāmına maḫṣūṣ

Fıṭnat Cem-i devrāndur alan destine ṣanma
Keyfıyyet-i ṣahbāyı Cemüñ cāmına maḫṣūṣ

130b

320

Sünbül-zāde Vehbī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Bir ṭaraf serv-i çemen ol ḳadd-i bālā bir ṭaraf
Bir ṭaraf gül yāsemen ol rū-yı zībā bir ṭaraf

Tāze tāze bāġ-ı ḥüsnünde leṭāfet gösterür

Ḫaṭṭ-ı şeb-bū bir ṭaraf zülf-i semen-sā bir ṭaraf

Nev-ḫırāmānı uzaḳdan seyr ider üftādeler
Ṭurmuş aᶜlā bir ṭaraf gülşende ednā bir ṭaraf

Ber-ṭaraf olsun ki zāhid bezmimizde yoḳ yeri
Bir ṭaraf rindān dizilmiş cām-ı mīnā bir ṭaraf

Vehbiyā her naẓrası dünyā vü mā-fīhā deger
Geçmem ol şūḫ-ı cihāndan olsa dünyā bir ṭaraf

321

Fetḥī-i Āmidī [1]

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Bir ṭaraf ruḫsār-ı yār ol verd-i ḥamrā bir ṭaraf
Bir ṭaraf ol māh-ı neḫ-şeb çeşm-i şehlā bir ṭaraf

Gülşen-i ḥüsnün temāşāsında devrīş seyr ider
Bir ṭaraf gül ᶜandelib ü zürā[2] u şeydā bir ṭaraf

Gelmesün aġyār bezme ġam-ı füzūnum görmesün
Bir ṭaraf sāḳī döner zehr-i muṣaffā bir ṭaraf

Yek naẓar ḳılmak cemāl-i yāre yoḳtur ṭāḳatim
Bir ṭaraf ol ḳadd-i bālā vü sīm-i dünyā bir ṭaraf

Her ṭarafdan dād-res irmiş saña ey Fetḥiyā
Bir ṭaraf endūh-ı dünyā ᶜaşḳ-ı sevdā bir ṭaraf

[1] Galip Güner, Nurhan Güner, **Esâmî-i Şuarâ-yı Âmid**, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara, 2003, s. 45.
[2] "**Zār u şeydā**" olması muhtemeldir. Mürettibin "elif" harfini yanlış yere koymasından kaynaklandığı zannedilmektedir.

322

Fıtnat Hanım

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Bilürüz olduġuñ ey şūḫ vefādan fārıġ
Kāᵓilüz olma hemān cevr ü cefādan fārıġ

Rind olan dil-ber ü meyden geçemez ey zāhīd
Sen nice olmaz isen zerḳ u riyādan fārıġ

Ne ḳadar olsa da meᵓyūs-ı viṣāl ᶜāşıḳ-ı zār
Yāra olmaz yine ibrām u ricādan fārıġ

Görmesün dirseñ eger raḫne binā-yı cāhuñ
Olma taᵓmīr-i ḳulūb-ı fuḳarādan fārıġ

Dāstān-ı dilümi gūş iden olsa ne ᶜaceb
Fıṭnatā ḳıṣṣa-i şāh ile gedādan fārıġ

323

Fıtnat Hanım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Gülşeni vaṣf eylemekden rūy-ı ḫūbāndur ġaraż
Sünbüli yād itmeden gīsū-yı cānāndur ġaraż

Düşdi dil sevdā-yı ḫaṭṭa ārzū-yı laᶜ1 ile
Ḫıżr'a pey-rev olmadan çün āb-ı ḥayvāndur ġaraż

Ey tābīb-i nāz gūş eyle enīnin ᶜāşıḳuñ
Derdini ᶜarż itmeden tedbīr-i dermāndur ġaraż

Gülsitānuñ añmadan şeb-bū vü serv ü nergisin
Zülf-i müşgīn ḳadd-i bālā çeşm-i fettāndur ġaraż

Fıṭnatā bī-şüphe idrāk eyler erbāb-ı süḫan
Böyle naẓm-ı sādeden tertīb-i dīvāndur ġaraż

131a

324

Enderunlu Vāṣıf

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Var iken sende bu āyine gibi sīne-i ṣāf
Sīne-ṣāf olmama lāyıḳ mısun eyle inṣāf

Baña māhiyye iki būse vir al naḳd-i dili
İdelim aḫẕ ü aṭā ol baña ey büt ṣarrāf

Varsa zer ver leb-i laᶜlīnini būs it sözi kes
Yoḫsa ol müġ-peçe-i bāde-fürūş almaz lāf

Ḥüsnü ḫūb ülfeti ḫūş ṭavrı güzel meşrebi şūḫ
Yoḳ ḳuṣūru faḳaṭ ince beli ayva gibi nāf

Ne yalan söyleyim ol serv-i revānı severim
Bu sözüñ doġrusu bunda ne riyā var ne ḫilāf

O perī ṭabᶜıma ġāyetle muvāfıḳ Vāṣıf

Ülfet eylerdim eger olmasa mānic eṭrāf

325

Fıtnat Hanım

Mefcūlü / Fācilātü / Mefācīlü / Fācilün

cĀḳılsañ eyle vaḳtüñi zikr-i Ḫudā'ya ṣarf
Enfāsuñı cabeş yere itme havāya ṣarf

Söz geçmez ey dil eyleme itlāf yoḳ yere
Naḳd-ı niyāzı būs-ı leb-i dil-rübāya ṣarf

Ey bü'l-heves gel ārzū-yı ḫāṭıruñ ṣaḳın
İtme ḥuṣula gelmeyicek müddecāya ṣarf

Rind aldı naḳd-ı cürmle kālā-yı mefġaret
Ḳıldı nuḳūd-ı ṭācati zāhid riyāya ṣarf

Fıṭnat ḫayāl-i cārıż-ı gül-reng-i yār ile
Endişeñ eyle macnī-i rengīn-edāya ṣarf

326

Fıtnat Hanım

Mefcūlü / Fācilātü / Mefācīlü / Fācilün

Ekdār-ı dehri çekmez imiş mübtelā-yı caşḳ
Bī-gāne-i ġam olmadadur āşinā-yı caşḳ

Dil-ḫaste-i maḥabbete kār eylemez cilāc

Maᶜcün-ı laᶜ1-i yārdur ancaḳ devā-yı ᶜaşḳ

Ḳabilmi ᶜarż-ı ḥāl ile derd-i dili beyan
Sıġmaz zebān-ı ḫāmemüze mācerā-yı ᶜaşḳ

Baḥr-i mecāza ṣal yüri sen keşti-i dili
Sāḥil-res-i ḥaḳīḳat ider na-ḫudā-yı ᶜaşḳ

Şāhum nişīmen eyleyeli āsitānuñi
Taḫt-ı Ceme ider mi tenezzül gedā-yı ᶜaşḳ

Gitdiyse ġam degül n'ola Mecnūn u Kūh-ken
Dīvānegān ile yine pürdür fezā-yı ᶜaşḳ

Fıṭnat-tabīᶜat olsa da dem-beste ġonceveş
Eyler şüküfte nefḫa-i bād-ı ṣabā-yı ᶜaşḳ

327

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Āzürde eyler ey perī nāzik teniñ senüñ
Būy-ı semenden olsa da pīrāhenüñ senüñ

Gülzār-ı ḥüsne virdi nümāyiş ḫaṭ
Buldı henüz neşv ü nemā gülşenüñ senüñ

Bülbülveş eylemezdi göñül nāle-i hezār
Ey ġonce ḫār olmasa pīrāhenüñ senüñ

Ey naḫl-i nāz irmedi dest-i niyāzumuz

Ber-çīdedür çü serv-i sehī dāmenüñ senüñ

Fıṭnat bu nev-zemīne cenāb-ı şerīfden
İster naẓīre ḥāme-i muᶜciz-fenüñ senüñ

131b

328

Nefᶜī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Yāre ḥālim diyemem bezm-i şarāb olmayıcaḳ
Cürmüm iḳrār idemem mest-i ḫarāb olmayıcaḳ

Baña bir pīr didiki içme güzellerle şarāb
Her ḳadeḥ başına bir būse kenār olmayıcaḳ

Āfitāb ol ruḫ-ı pür-tāba naẓīr olsun mu
Bu yaḳar ālemi bir laḥza niḳāb olmayıcaḳ

Cezbe-i ḥüsnü göñül ḥaṭṭına taᶜlīḳ eyler
Nice ḥall itmek olur anı kitāb olmayıcaḳ

Ṭutalım rūz-ı şümār olsa kim eyler daᶜvā
Etdiginiñ ẓulme seniñ ḥadd ü ḥisāb olmayıcaḳ

Sen bu rüsvālıġı ey Nefᶜī ḳomazsın elden
Yārdan yine saña ẓulm u ᶜitāb olmayıcaḳ

329

Nābī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Bir kerre iltifātuñla ḫurrem olmaduḳ
Bī-gāne deñlü ṣoḥbetüñe maḥrem olmaduḳ

Bilmem bizi göziñle niçün yersin ey felek
Bu gülsitāna düşdük ise şebnem olmaduḳ

Ḥarf-i vefā nüvişte-i levḥ-i cebīn iken
Engüşt-i iᶜtibāra sezā ḫatem olmaduḳ

Eṭvārumuz müsellem-i ebnā-yı ḥüsn iken
Cānā senüñ yanuñda hemān Ādem olmaduḳ

Nābī-i ḫaste-dilde girībān mı var meger
Cevrüñle çāk-ḫurde-i dest-i ġam olmaduḳ

330

Nābī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Her ḫūb-rū ki ᶜāşıḳa meyl-i viṣāli yoḳ
Bir nüsḫadur ki ḫaṭṭı ḫūş ammā meᵓāli yoḳ

Bilmem berāt-ı vaṣlı kime ḥükm ider ḳaża
Bu manṣıbuñ mülāzımı çoḳ infiṣāli yoḳ

Gülzār-ı ḥüsn gerçi leṭafetde bī-bedel
Ammā hevāsınuñ o ḳadar iᶜtidāli yoḳ

Hīç ṣorma ṭabībüñ elinden neler çeker
Ammā beyāna ḫaste-i ᶜaşḳuñ mecāli yoḳ

Ey mihr u meh-sitāre seni reh-güẕārda
Āḫir şikest idirse görenler vebāli yoḳ

Çoḳ da açılma eyle ḥaẕer rūzgārdan
Ḥammām-ı çerḫ köhnelenmiş peştemāli yoḳ

Cevr-i zamāneden gillemend olma Nābiyā
Ḳanġı celāl var ᶜaḳabinde cemāli yoḳ

331

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Yād eyleyince ᶜārıżuñ ey meh-liḳā senüñ
Tāb-ı ḫayālüñ itdi dili rūşenā senüñ

Mest oldı būy-ı müşgle hep āhuvān-ı Çīn
Neşr eyledükçe nükhet-i zülfiñ senüñ

Naḳd-ı şekībi ġāret idersüñ bir āh ile
Kāruñ hemīşe ey dil-i şeydā havā senüñ

Ġonce-dehānıña gül şeb-būy-ı zülfiñe
Naḫl oldı ḳāmetüñe mübtelā senüñ

İtseñ de ᶜandelib gibi nāle-i hezār
Gūş eylemez fiġanuñ Fıṭnatā senüñ

332

Fıtnat Hanım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Vaṣf-ı ḳand-i laᶜlüñi ẕikr ü beyān itsem gerek
Ṭūṭi-i ṭabᶜum yine şekker-feşān itsem gerek

Zülfiñe bend eyleyüb mürġ-i dil-i āvāreyi
Sāye-i perr-i hümāda āşiyān itsem gerek

Verd-i ruḫsāruñ taḫayyül eyleyüb gülzārda
Bülbül-i şūrīdeveş āh u fiġan itsem gerek

Ṣarf idüb naḳd-ı sirişküm ạrzū-yı vaṣl ile
Cūy-ı eşküm rāh-ı ᶜaşḳıñda revān itsem gerek

Mecnūn Bī-sütūnı Kūh-ken cāy eylemiş
Fıṭnatā ben kūy-ı cānānı mekān itsem gerek

132a

333

Kāmī-i Āmidī (Şaᶜbān Kāmī Efendi)

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

İşledi sevdā serimde şāḫ-ı ġamlardan ḳafes
Aġlarım şām u seḥer sensin baña feryād-res

Açma yüzün nüsẖa-ı semmūr-ı Hindī perçemiñ
Bir belāya kim seni uġratmasun bir kem nefes

Ötme gel bülbül gibi her ġoncaya cānım ṣaḳın
Dil belāsından oluşdu ṭūtīye çün kim ḳafes

Olma kābus-ı elem Haḳḳ'ı seversin zāhida
Verme gel bezme şıḳlet el-meded kesme nefes

Şāh-ı istiġna iken Kāmī Efendi ᶜaşḳla
Devlet-i ẖāk-i derinde ẖizmete ḳıldım heves

133a

334

Fıtnat Hanım

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Bilmedük ẕevḳ-i viṣalüñ çekmeyince firḳatüñ
Olmayınca ẖaste ḳadrin bilmez ādam sıḥḥatüñ

Ṭabᶜ-ı nā-ehle muvāfıḳdur sipihrüñ girdişi
ᶜAḳrebe vā-bestedür seyr eyle çarẖı sāᶜatüñ

İrmedi dāmān-ı ümmīd-i dile dest-i niyāz
Evc-i istiġnāda pervāzı hümā-yı vuṣlatüñ

Gerçi ol mihr ile hem-bezm olmaḳ istersün göñül
Baḳmaġa tāb-ı cemāle līk yoḳdur ḳudretüñ

Sürmeden Fıṭnat bu vādiye kümeyt-i ḫāmeyi
Ḥażret-i Maḫdūma pey-revlik mi bilmem niyyetüñ

335

Nedīm

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Bezm-i taḫḳīḳde cān gūş u göñül dīde gerek
Görünen gūş u çeşm meclis-i taḳlīde gerek

Sāḳiyā bādeyi sen ᶜāşıḳ-ı cūşideye ṣun
Camide zāhide ammā mey-i cūşīde gerek

Şöyle pinhān gidesin kūyuna cānānıñ kim
Rāh ola hem-demiñ ammā o da ḫābīde gerek

Olsa bir bezmde ıġmaż idecek şey-i bisyār
Öyle bezme varanın bir gözü pūşīde gerek

Der-kemindir sipeh-i ḫaṭ ṣakın ey zülf-i dırāz
Reh-zeni ḫār olanın dāmeni ber-çīde gerek

Sözü az söyle aġır söyle Nedīmā ki süḫan
Zer gibi ṣayılı gevher gibi sencīde gerek

336

Āgāh-ı Āmidī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Hezār-ı meykede ġam var şarāb n'itse gerek

Cihān-ı āteşe bir kāse āb n’itse gerek

Olur mı āteş-i dil āh serd ile teskīn
Ḥarāret-i meye bād-ı ḥabāb n’itse gerek

Nigāh-ı germüm ider āftābı pejmürde
Çeküb yüzine o gül-ruḫ niḳāb n’itse gerek

Göñül ki sūḫte-i āteş-i teġafüldür
İdüp ġażābla mükerrir-i kitāb n’itse gerek

Zamāneden ne ḳadar derd-i ser çeker Āgāh
Ḫumār-ı meyden idüb ictināb n’itse gerek

337

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Ey ġonce-i neşküfte ḳaçan ḫande idersüñ
Mürġ-i dili bülbül gibi nālende idersüñ

Luṭf eyle ṣabā kākül-i cānāna ṭoḳınma
Cemᶜiyyet-i ᶜuşşāḳı perākende idersüñ

Geh cevr idüp aġyāra gehi eyleyüp āzār
Erbāb-ı dili luṭf ile şermende idersüñ

Ḥüsnüñ gören elbetde olur vālih ü ḥayrān
Her gördigüñi ᶜāşıḳ-ı efgende idersüñ

Daḫl eyleme ᶜāşıḳlaruñ efġānına Fıṭnat

Dildār cefā eyleyicek sen de idersüñ

133b

338

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün

Nāz olur dem-beste çeşm-i nīm-hābıñdan senüñ
Şerm ider reng-i tebessüm laᶜl-i nābıñdan senüñ

Açılur elbet nesīm-i nev-bahār essun hele
Bend-i dil muḥkem degil bend-i niḳābıñdan senüñ

Zāhidā maᶜzūr ṭut cildiñde s̱ıklet var biraz
Ġılẓetin fehm olunur ḥacm-i kitābıñdan senüñ

Bezme bir daḫı dönüb gelmek degildi niyyetiñ
Gitdigin vaḳt añladım ᶜömr-i şitābıñdan senüñ

Zülf-i pür-çīniñle hem-dūş oldu cānā ḳad çeküb
Sünbül-i ḫᵛāb-ı teġāfül cāme-ḫᵛābıñdan senüñ

Çeh degil sīb-i zenaḫdānındır ḳalmış Nedīm
Zaḫm-i engüşt-i nigāh-ı intihābıñdan senüñ

339

Āgāh-ı Āmidī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

ᶜĀşıḳam girye benüm ṭabᶜ-ı feraḥyāb senüñ
Dil-i pür-dāġ benüm lāle-i sīr-āb senüñ

Ey dil ey dil görelüm ḳanḳısı defᶜ-i ġam ider
Laᶜl-i dildār benüm cām-ı mey-i nāb senüñ

Dönmeseydi felege dirdüm idüb ḳaṭᶜ-ı nizāᶜ
Ol ḳamer çehre benüm mihr-i cihān-tāb senüñ

Zāhidā ben dimeyem sen de riyāsuz söyle
Delḳ-i ṣad-pāre benüm ḳākum ü sincāb senüñ

Ḫākdan refᶜ idüb Āgāh didi yār baña
Leb-i pür-ḫande benüm dīde-i pür-āb senüñ

340

Fużūlī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Öyle raᶜnādır gülüm serv-i hırāmānıñ senüñ
Kim gören bir kez olur elbetde hayrānıñ senüñ

Kākülünüñ tek başıña çizginmek ister ḫāṭırım
Ey ben ü yüz ben kimi ser-geşte ḳurbānıñ senüñ

ᶜĀrıżıñ devrinde cemᶜiyyetden olmasun nā-ümīd
Olmayan āşüfte-i zülfinüñ nüñ perişānıñ senüñ[1]

Çoḳ ᶜaceb bir lāᶜle gūyālıġ ne muᶜcizdir bu kim

[1] Mısrada bāriz bir hata var. Mısra mecmûadaki haliyle aruz veznine uymadığı gibi "nüñ" eki iki kere yazılmıştır. Aşağıdaki eserde aynı mısra şu şekildedir: "Olmayan āşüftr-i zülf-i perīsānun senün" Bkz: Ali Nihat Tarlan (hzl.), **Fuzûlî Divanı Şerhi**, 2. Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara, 1998, s. 388.

Eyler iẓhār-ı tekellüm lāᶜl-i ḫandanıñ senüñ

Çerḫ yayından atıldı sīneme tīr-i ecel
Lebiñ andan tizrek teprendi müjgānıñ senüñ

Dāġ-i hicrānıñ odun beñzetmek olmaz dūzaḫa
Olmasun kāfir esir-i dāġ-i hicrānıñ senüñ

Ey Fużūlī öyle kim bīmār-i derd-i ᶜaşḳsan
Yoḳ durur ölmekten özge hiç dermānıñ senüñ

341

Ḥāfıẓ-ı Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ḳaṣdıñ olduḳça cefāya yoḳtur ihmāliñ seniñ
Vaᶜdiñ olduḳda vefāya çoḳdur imhāliñ seniñ

Derd-i hicriñle mariẓ-i nergis bīmārınam
Dimediñ ey seng-i dil-ber gezenddir ḥāliñ seniñ

Baḳdım imᶜān-ı naẓarla āyine-i ruḫsārıña
Merdüm-i çeşmim miṣālidir siyeh ḫaliñ seniñ

Bülbül-i lāl eylerim yine nāle vü zārım ile
Güllerinde ṣoldurur reşk-i ruḫ-i āliñ seniñ

Söyleyüb ᶜīdiñ saᶜīd olsun olursun būse-çīn
Ḥafıẓā efsūna beñzetdim bu aḳvāliñ seniñ

134a

342

Ḥāmī-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Mest-i ᶜaşḳ itdi bizi ruḫsāresi bir kimsenüñ
Bādeye olmış bedel neẕẕāresi bir kimsenüñ

Ṣormaġa ḥācet mi var ḥāl-i dil-i āvāresin
Hem-demi hem oldıġum ġam-ḫᵛāresi bir kimsenüñ

Rūyına ḥaṭ geldi ḳaldı desti dirhemden tehī
Oldı kesbi el kiri yüz ḳarası bir kimsenüñ

Tīr-i ġamzeñ zülf-i müşgīnüñle bend itdüñ meger
Kim onulmaz ḫayli demdür yāresi bir kimsenüñ

Ḫāl-i ruḫsār-ı ᶜaraḳ-rīzüñden añla ṭaliᶜim
Nicedür gör s̱ābit ü seyyāresi bir kimsenüñ

Yolıña ṣarf itdigüm hep naḳd-ı eşk-i dīdedür
Var mıdır ey meh içinde yāresi bir kimsenüñ

Göñlümi aldı ṭopuzla Ḥāmiyā bir şeh-süvār
Zaḫmdār itdi dili ġaddāresi bir kimsenüñ

343

Fıtnat Hanım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Baḳ ḳadd-i mevzūna seyr it zīnetin gīsūlaruñ
Görmedüñse naḫl-i gülde bitdigin şeb-būlaruñ

Muᶜciz-i ᶜĪsāya hem-dem feyż-i güftār-ı lebüñ
Mevc-i āb-ı zindegīdir ḫande-i dil-cūlaruñ

Ḫāksārı māye-i rifᶜat olur rūşen-dile
Arturur gerd-i yetīmi ḳıymetin incularuñ

Seyl-i eşk-i çeşme bādī ḫaṭṭ-ı sebz-i yārdur
Cūşiş faṣl-ı bahār eyler füzūnter cūlaruñ

Ḫᵛāhiş-i laᶜlüñ ile gūyā ise Fıṭnat n'ola
Māye-i şevḳi şekerdür ṭūṭi-i ḫoş-gūlaruñ

344

Fıtnat Hanım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Teẕellül ile dökme āb-ı rūyuñ ᶜizzet isterseñ
Miṣāl-i gevher-i şehvār ḳadr u ḳiymet isterseñ

Ṣaḳın telḫ itme vażᶜ-ı bī-nemekle kimsenüñ ᶜaşḳıñ
Nevāl-i süfre-i bezm-i cihāndan leẕẕet isterseñ

Cīhāna neşᵓe-i şevḳ ü ṣafā baḫş eyle feyżüñle
Mey-i berrāḳveş bu bezmgehde ṣafvet isterseñ

Cefā-yı zaḫm-ı çarḫa sīne ger faṣṣ-ı nigīnāsā
Murād üzre cihānda nām u şān u şöhret isterseñ

Olur encām-ı kārı derd-i ser mey-ḫārenüñ Fıṭnat
Mey-i maᶜnī-i rengīn ile mest ol ᶜişret isterseñ

345

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Teşbīh olınduġın işidüb rūy-ı yāre gül
Gülşende başlasa ne ᶜaceb iftiḫāra gül

Vech-i münīrde ruḫ-ı āluñ gören ṣanur
Naḳş oldı levḥ-i pāk-i meh-i tābdāra gül

Diñle enīn-i ᶜāşıḳ-ı şeydāyı kim olur
Ser-tābe-pāy gūş-ı nevāy-ı hezāra gül

Bezminde dil-berüñ görüb aġyārı çekme ġam
Elbet olur çemende hem-āġūş-ı ḫāra gül

Pend ile ḫande-rū olamaz saḫt ṭıynetān
Ẓann itme terbiyetle virür seng-i ḫāre gül

Çün ᶜandelīb ᶜāşıḳ-ı mestānı söyledür
Dirsüñ sezā bezimde mey-i ḫoş-güvāra gül

Fikr-i ruḫıyla çīde-i bāġ-ı ḫayālidür
Fıṭnat dinilse bu ġazel-i ābdāra gül

134b

346

Fehīm-i Ḳadīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Oldı dil-tāb efgeni ruḫsāresi bir kimsenüñ
Cānı bītāb eyledi neẕẕāresi bir kimsenüñ

Eylemem Mecnūn da olsam rāz-ı daġ-ı ᶜaşḳumı
Şimdi ᶜālemde benem āvāresi bir kimsenüñ

Çeşm-i bīmārından özge kimse bilmez ḥālimi
Nice demdür olmışam bīçāresi bir kimsenüñ

Gāh lüṭf it geh ġażab gāhī teġāfül gāh nigāh
Gönlüm egler ġamze-i mekkāresi bir kimsenüñ

Var mıdur āyā felekde dil-berüm gibi Fehīm
Fitne-perdāz-ı cihān seḥḥāresi bir kimsenüñ

347 [1]

ᶜAzmī-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

[1] Mehmet Duymaz, "Diyarbakırlı Azmî ve Divançesi", (**Yüksek Lisans Tezi**- Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010) s. 303.

Nice demdir dilde işler yāresi bir kimseniñ
Var mıdır āyā bu zaḫma çāresi bir kimseniñ

Bir baḳışda aldı göñlüm eyledi meftūn beni
Ṭurfe cādūdur iki seḥḥāresi bir kimseniñ

Gül-ruḫunda neş'e-i meyden degildir āb u tāb
Ḫūn-ı dilden reng alır ruḫsāresi bir kimseniñ

Zülfveş ser-beste ḳıldı ᶜuḳde-i ümmīdim āh
Olmasın ben gibi baḫt-ı ḳarası bir kimseniñ

Derdi gör kim ᶜaşḳını bir dürlü ifşā idemez
Dil-nihānı ᶜazmiyā āvāresi bir kimseniñ

348

Fıtnat Hanım

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Ḫayāl-i ġamzesini sīnede nihān buldum
Künām-ı şīrde gūya ki āhuvān buldum

O ebrüvān ile ol ġamzeye naẓīre göñül
Kemān-ı Rüstem ü şemşīr-i Ḳahramān buldum

Firāḳ-ı hecrüñ ile mürde-i ġam olmış iken
Ḫayāl-i būse-i laᶜlüñle tāze cān buldum

Derūnda dāġumı feyż-i bahār-ı ᶜaşḳuñla
Gehi gül ü gehi lāle geh erġuvan buldum

ᶜAceb mi ṭabᶜum olursa güher-feşān Fıṭnat
Ḫum-ı devātda gencīne-i nihān buldum

135a

349

Fıtnat Hanım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Muḫammerdür ruḫuñ reng-i şarāb u nükhet-i gülden
Anuñçün naᶜra-i mestānenüñ yoḳ farḳı bülbülden

Virür her cünbiş-i reftārı bir keyfiyet-i tāze
Meger olmış resīde naḫl-i ḳaddüñ neşᵓe-i mülden

Çeker mi imtinān-ı ġonce-i pür-ḫār-ı esbābı
İden çīde gül-i maḳṣūdı gülzār-ı taḫayyülden

Nigāh-ı nāz ile ḳırdı cihānı çeşm-i fettānuñ
Benüm pür-yāredür sīnem yine tīġ-i teġāfülden

Şemīm-i zülf-i cānānı güzel vaṣf eyledüñ Fıṭnat
Meger taḳṭīr olınmışdur midāduñ būy-ı sünbülden

136b

350

Ḫān

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Cüst-cū-yı māh-rūdan dāimā āvāreyim
Baḫtı pür-rūşen sitāre kevkeb-i seyyāreyim

Yānına her kimseniñ gitdim beni tebʿīd ider
Ṣanki oldum bir gül-i bāzī gibi nā-kāreyim

Müʾminim yā kāfirim her neysem zāhid beni
Ṣanma kim āteş-i pür-sitem ʿābid-i envāreyim

Firḳat-i dil-berde yoḳdur giryeden fırṣat baña
Baḥr-ı eşke tā bikrden ġarḳ bir fevvāreyim

Ḳısmet olmaḳ vaṣl-ı nevde rūz şeb dīdār içün
Ḥāline aḫter gibi sergeşte-i ruḫsāreyim

Bendedir yeʾs u elem resmī ile her derd u ġam
Ehl-i dil erbāb içün ihdāṯ olunmuş ḥāreyim

Benim nigāhıñla uçar cānım tenden her zamān
Çün kebūter pāy-ı bend-i rişte-i naẓẓāreyim

Pāyını baḥre uzatmış mevcler cūş eyleyüb
Pāyı būs itmek içün itdim temennāvāreyim

Pendi terk it diñlemez Ḫān āyet-i dīdāre baḳ
Nāsiḥā bir muṣḥaf-ı ruḫsār içün sī-pāreyim

137a

351

Nigāhī (Nigāhī Baba Āmidī)

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Feᶜūlün

Uyurken bir gece nāgāh göründü çeşmime bir er
Suᵓāl etdim nedir ism-i şerīfiñ söyledi Ḥayder

Didi men ol ᶜAlīyy-i nāmdārım seyf-i ḳahhārem
Menem ṣāhib-i Ḳurᵓān ol Ḥayy u Ḳayyūm Ḫālıḳ-ı Ekber

Menem Cibrīl-i Emīniñ mürşidi ol sāḳi-i kevşer
Menem yār-ı Muḥammed ᶜĀli-i himmet ṣāḥib-i nuṣret

Menem ᶜabd-i muẓaffer şāhi Ḫayber Ḥayderi ṣaff-der

Delīlim dest-i Kerīm ol beni maḳṣūdiyeme ir gör
Varılmaz nezdi dildāre eger kim olmasa rehber

Baṣīret çeşmini feṭḥ eyliyan gördi Cemālullāh
Gözüñ aç ḫᵛāb-ı ġafletden uyan ey ᶜāşıḳ-ı kemter

Suᵓālinden murādın bu ise fehm eyle ey ġāfil
Menem şīr-i Ḫudā-yı fettāh-ı dīn[1] dāmān-ı Peygamber

[1] Metinde "dīn" yazılırken fazladan bir elif sesi gözükmektedir. Bu sözcük aşağıdaki kaynakta da "din" şeklinde yazılmıştır.
Bk. Mehmet Sait Mermutlu, "Nigâhî Divançesi Metin", **e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi**, 2012, Sayı 8, http://www.e-sarkiyat.com/makaleler/8.sayi/8.pdf (02 Temmuz 2013), s. 144.

Delīlim dest-i Kerīm ol beni maḳṣūdiyeme ir gör
Varılmaz nezdi dildāre eger kim olmasa rehber

Nigāhī Ḥaḳ Kerīmdir ḳıl tevekkül Haḳḳ'a ṣabr eyle
İrersin vaṣl-ı cināne olursun luṭfuna maẕhār

137b

352

Nābī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Sipihrüñ gerdişin yād eyleyüb aḥterden el çekdük
Yemün çīn-i cebīniñ seyr idüp gevherden el çekdük

Bu bezmüñ ṭālib olduḳ biz daḫı ṣahbāsına ammā
Görüp sāḳīde reng-i imtinān sāġardan el çekdük

Ṭuyup meylin ḫazāna şāhid-i gülzārı terk itdük
Görüp destār-ı aġyār üzre verd-i terden el çekdük

Olup dil tevbe gibi nār-ı hicrānıla germ-ülfet
Temennā-yı viṣal-i yār-ı sīmīn-berden el çekdük

Ṣafā-yı ḫāṭır üzre olmayan iḥsānı neylerlersin
Görüp sūz-ı derūn micmer-i ʿanberden el çekdük

Virüb ser-rişte-i ġavġāya faṣl-ı baḫt u ṭāliʿle
Ferāġat eyledük şemşīrden ḫançerden el çekdük

Gelū-yı şīşe ile pāy-ı ḫumda eglenüb Nābī

Giribān-ı hevesden dāmen-i dil-berden el çektük

353

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Yāri açdum açıl ey ġonce-dehānum diyerek
Bezme geldi gel ey serv-i revānum diyerek

Pāyine bāri bu taḳrīb ile düşsem yārūñ
Ḳalmadı āh meded tāb ü tüvānum diyerek

Āh bir kerre miyānını alsam āġūşa
Sīneye çeksem o sīmīn-teni cānum diyerek

Ḫaṭ ber-āverde olan tāze dem-i vuṣlatda
Başḳa bir ẕevḳ virür geçdi zamānum diyerek

Yār söyletdi baña bu ġazeli ey Nābī
Söyleye söyleye ey tāze-zebānum diyerek

354

Āgāh-ı Āmidī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Olduḳ esīr-i zülf ü ruḫ-ı yārı görmedük
Düşdük bahār ḳaydına gülzārı görmedük

Şebnem ḳadar da bāde gül ü cāmımız da yoḳ

Bezm āḫır oldı sāġar-ı ser-şārı görmedük

Ta kuḥl-ı ḫᵛābı dīde-i ümmīde çekmedük
Aġūşda o devlet-i bīdārı görmedük

Söz var suᶜāl iderse deᶜuşşāḳı gāh gāh
Biz ey göñül meger o sitemkārı görmedük

Gözden geçürdük ol ṣanemüñ dām-ı zülfini
Āgāhdan ziyāde giriftārı görmedük

355

Āgāh-ı Āmidī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Gülşende ḫamūş ey gül-i ḫandān kimi gördüñ
Bu baġda bī-nāle vü efġān kimi gördüñ

Ġam-ḫᵛārī-i aḫbāb hele mey ḳadar olsa
Defᶜ-i ġam ider ṣoḥbeti yārān kimi gördüñ

Maᶜcūn-ı müferriḥde bile simdi feraḥ yoḳ
Miḥnetkede-i dehrde şādān kimi gördüñ

Uydırmışuz āşüfteligi zülfiñe cānā
Ben gibi murād üzre perīşān kimi gördüñ

Mey-ḫāneye destārım atılırsa da girmem
İtdüklerine böyle peşīmān kimi gördüñ

Ḥayret-zede-i mihr-i ruḫuñ gerçi ki çoḳdur

Āgāh gibi vāle-i ḥayrān kimi gördün

356

Āgāh-ı Āmidī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Var mı ol şūḫa bu gün şehrde beñzer diyecek
Ḥüsnüni vaṣf idecek tāze ġazeller diyecek

Ḥüsn ü aḫlāḳı ḫoş āyende vü eṭvārı ẓarīf
Cümle aᶜżāsı leṭafetde berāber diyecek

Düşse mirᵓāt-ı dile ᶜaks-i ruḫı dildāruñ
Görinür şöyle ki bir rūḫ-ı muṣavver diyecek

Görmedüm ben de o şuḫuñ siteminden ġayrı
Ehl-i dilden kim ola luṭfına maẓhar diyecek

Oldı bir mertebe leb-teşnelerüñ keşreti kim
Leb-i laᶜlīni hemān çeşme-i ḥayvān diyecek

Miḫnet-ābād-ı cihān cāy-ı feraḥdur ṣanma
Şebine şām-ı ᶜadem rūzına maḥşer diyecek

Yār Āgāh-ı dil-figārı suᵓāl eyler ise
Söyleñ aḥvāl-i perīşānı mükedder diyecek

138b

357[1]

Sırrī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ṣayd-ı göñlümçün ḳurulmuş dāmmıdır gīsūlarıñ
Ḫāṭırımda ᶜuḳde-i ālā mıdır gīsūlarıñ

Mülk-i fesden çıḳdı tārāc itdi gerdāniyeyi
Ṭīġ-i ġamzeñ pehlevān Behrām mıdır gīsūlarıñ

Geh perīşān gāhi deste gāhi pīç ā pīç mār
Rūzigār içre ne bī-ārāmmıdır gīsūlarıñ

Geh muṭarrādır gehi de deste deste baġlanup
Ṣabḳa bir zībā-yı pūş endām mıdır gīsūlarıñ

Sırrı-yı bīmārı āḫir ḳıldı Mecnūn viṣali
Gerdeninde ḫalka-i evhām mıdır gīsūlarıñ

358

ᶜOṯmān Nūrī Paşa

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

[1] Kaynakta bahsi geçen Sırrī olması kuvvetle muhtemeldir.
Şevket Beysanoğlu, **Diyarbakırlı Fikir ve Sanat Adamları Birinci Cilt**, İkinci Baskı, San Matbaası, Ankara 1996, s. 228.

Gerdeniñ ṣubḥ-ı saᶜādet şām mıdır gīsūlarıñ
Mihr-i rūyā perde-i aḫşam mıdır gīsūlarıñ

Ḫayli ᶜuşşāḳı perīşān eyledi fesden çıḳıb
Mülket-i ḥüsnüñde ṣāhīb-nām mıdır gīsūlarıñ

Günde bin bīçāre dil ṣayd eyleyüb bend itmede
Dāne-i ḫāliñle özge dām mıdır gīsūlarıñ

Perçemiñ rüstem begim kākülleriñ Behrām mıdır
Ḫüsrev ü Şīrīn-i zülfiñ sām mıdır gīsūlarıñ

Şane āsā çāk-ı-çāk eyler dili ᶜuşşāḳını
Böyle bir ġaddār-ı nā-fercām mıdır gīsūlarıñ

Pīç a pīç-i ḫam-be-ḫam-ı her zamān ẓann itme kim
Zīnet-i meşşāta-ı bayrām mıdır gīsūların

Sırrı pāşā ᶜuḳde-i esrārınıḥall itmese
Nūri'ye ḥayret dih-i evhām mıdır gīsūlarıñ

359

Fıtnat Hanım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Muᶜteberdür ṣāf gevher dehrde nā-kām iken
Her güherden ḳadri elmāsuñ füzūn bī-nām iken

Neşᵓeyāb olmaz mı manṣıbla erbāb-ı ḫıred
Cāh-ı iḳbāl-i cihān cām-ı ḫumār encām iken

Bezme gel kim her zamān olmaz müsāᶜid rūzgār
Zevraḳ -ı ṣahbāyı ḳullan sāḳiyā eyyām iken

Ārzū-yı gerden-i sīmīn ü ḫāl-i ᶜanberīn
Ḫāṭırımdan bir nefes çıḳmaz ḫayāl-i ḫām iken

Şāᶜir-i muᶜciz-şiᶜar olsañ ᶜaceb mi Fıṭnatā
Nev-be-nev feyż-i ilāhi ṭabᶜuña ilhām iken

140b

360

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Bir zamān biz daḫı hem-ṣohbet-i cānāne idük
Gülüne bülbül idük şemᶜine pervāne idük

Şimdi ber-ᶜaksdür aḥvāl-i visāl-i hicrān
Vaṣlına maḥrem idük hicrine bī-gāne idük

Şimdi ḫamyāze-i hicrāna giriftār olduḳ
Bir zamān meykede-i ḳurbda mestāne idük

İtdi huşyār bizi neşve-i maᶜcūn-ı firāḳ
Nev-bahār-ı nigeh-i luṭf ile dīvāne idük

Nābiyā sāḳi-i çerḫ eyledi kām-ı dili telḫ
Bir zamān gerçi ki leb-ber-leb-i peymāne idük

361

Nābī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Üzüldü rişte-i cān zülf-i pür-şiken diyerek
Bozuldı çihre-i dil būy-i yāsemen diyerek

Nesīm-i reh-güẕerinde vücūdum itdüm ḫāk
ᶜAceb hevālara düşdüm çemen çemen diyerek

Derūn-nişīnüm olan rāzı eyledüm iṭlāf
Tehī ḫizāneye döndüm suḫan suḫan diyerek

Ne ḥāle ṣaldı dili ṭavr-ī küştegī-ḫāhı
Ṣalındı zülf-i nigāre resen resen diyerek

Hevā-yı zülf-i ṣanemdür ᶜinān-keş ey Nābī
Olursa rū be-reh-i deyr-i berhemen diyerek

362

Nābī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Çeşmüñ gibi mest olmaḳ içün cāma mı düşdüñ
ᶜAksüñ gibi cām-ı mey-i gülfāma mı düşdüñ

Girmem dir idüñ ḥalḳa-i peymāne-keşāna
Bir bezme mi varduñ yine ibrāma mı düşdüñ

Ey sāḳī-i ġam ḳısmet-i dīvāne ezelden
Sen ḥişşe-i rindān-ı mey-āşāmā mı düşdüñ

Būs itmek umarsın kef-i sīmīni yāriñ
Bilmem yine ey dil ṭamaᶜ-ı ḫāme mi düşdüñ

Ey ġam yine mi ḫāṭır-ı Nābī'de bulunduñ
Kāfir yine sen kişver-i İslām'a mı düşdüñ

363

Sünbül-zāde Vehbī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Düşünce çāh-ı ümīde ẕeḳan ẕeḳan diyerek
Kemend-i zülfe ṣarıldım resen resen diyerek

O nāzenīn ḳuzucaḳ ṭıfl-ı şīr-ḫᵛāre iken
Lebin emerdim a yavrum leben leben diyerek

Miṯāl-i sāye düşüb pāyına o serv-ḳaddiñ
Kenāra çek yürü ey dil çemen çemen diyerek

O şūḫa cān u dili başḳa başḳa ᶜarż etdim
Efendim istediğiñ al begen begen diyerek

Derūn-ı bāġda geh sīne gāh gerdenini
Açub uṣūlle öpsem semen semen diyerek

Raḳībe olmadı nūş-ı zülāl-i laᶜli naṣīb
Egerçi ḳurudu aġzı dehen dehen diyerek

Ne yapdı ise hele yapdı zāhidi Vehbī
Çıḳardı bezm-i ṣafādan ya sen ya ben diyerek

141a

364

Rāġıb-ı Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Başa düşmüş bir belā-yı nā-gehāndır perçemiñ
Ṣanki zencīr-i cünūn-u ᶜāṣıḳāndır perçemiñ

Ḥıfẓ içün gūyā ṭılısm-ı genc-i vaṣl naḳdiñi
Zīr-i destārında bir mār-ı nihāndır perçemiñ

Görmesün diyü cemāl-i pāk-i çeşm-i felek
Bāşıñ üzre ṣebzveş bir sāyebāndır perçemiñ

Gülşen-i kūyuñda kim nālān iki murġ-ı göñül
Ṣan nihāl-i ᶜişvede bir āṣiyāndır perçemiñ

Bir ġazel naẓm itdi Rāġıb ᶜarşa ḳayd itsün felek
Añlasun ne mertebe-i vālā mekāndır perçemiñ

365

Bāḳī-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Rūz-ı şeb fikrimdedir dil-ber ḫayāli perçemiñ
Beni ḥayrān eyleyen cānā ḳınālı perçemiñ

Bir nefes ḫalī degildir ceng ider ᶜuşşāḳına
Dem çeker her cānibe ejder misāli perçemiñ

Gelmemiş miṯli cihāne böyle bir nesl-i melek
Bārekallah der gören ammā belālı perçemiñ

Fürḳāti ġamdır vücūdum sūz-ı nār itmekteyim
Artdı eksilmez derūnumda melāl-i perçemiñ

Bu ḳulun Bāḳi'de zerre ḳalmamıştır iḳtidār
Ḳoymadı ḥabsinde aṣlā hīç mecāli perçemiñ

366

Fıtnat Hanım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

O bālā-ḳaddüñ ummaḳ būse laᶜl-i dil-sitānından
Ümīd-i mīvedür bāġun hemān serv-i revānından

Olan ber-çīde-dāmen bāġ-ı dehrüñ berg ü bārından
Olur āzāde çün serv-i sehī bād-ı ḫazānından

Naẕar ḳıl çeşm-i ᶜibretle ḫaṭ-ı sebz-i leb-i yāra
ᶜAcebdür ey göñül çıḳmaḳ zümürrüd laᶜl kānından

Ne ḳanlar dökdügin bilmez misin şemşīr-i ġamzeyle
Ḥaẕer ḳıl ey göñül cellād-ı çeşm-i bī-emānından

Devātuñ sāġar-ı ṣahbā-yı ᶜirfān olduġın Fıṭnat
Bilür erbāb-ı dil bu maᶜni-i rengīn beyānından

367

Fıtnat Hanım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Dil-i zārı ḳapılmış ġamze-i cādūda gördüm ben
ᶜAceb şīr-i jiyānı pençe-i āhūda gördüm ben

Ḫıżır ṣandum kenār-ı çeşme-sār-ı āb-ı ḥayvānda
Ḫaṭ-ı sebzin o şūḫuñ kim leb-i dil-cūda gördüm ben

Nigāh-ı merḥamet ümīdin itmem çeşm-i cānānı
Ḫumār-ı bāde-i naḫvetle ḫᵛāb-ālūde gördüm ben

İderken cüst-cū mürġ-i dili gūyende dildāruñ
Şikenc-i çīn çīn-i ḥalḳa-i gīsūda gördüm ben

Diyār-ı ārzūda bulmadum āsāyiş-ı ḫāṭır
Ḳanāᶜat mülkin ancaḳ fitneden asūde gördüm ben

Ruḫ u zülf ü ḫaṭında bir leṭāfet var ki ey Fıṭnat
Ne verd-i terde ne sünbül ne ḫod şeb-būda gördüm ben

368

Fıtnat Hanım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Vażᶜı ehl-i tabᶜa gerdūnuñ muġāyırdur bütün
Gerdişinde baḳ ḫilāf-ı devri ẓāhirdür bütün

Çeşm ẓālim ġamze ḳātil zülf ü ḫaṭ bilmez emān
Kim diyār-ı ḥüsninüñ sükkānı kāfirdür bütün

Çille-i saḫt-ı kemān-ebrū-yı cānān çekmede
ᶜĀşıḳān meydān-ı miḥnetde bahādırdur bütün

Ṭalibān-ı vaṣl terk itmez ṭavāf-ı dergehüñ
Zā'irān-ı kaᶜbe-i kūyuñ mücāvirdür bütün

Ehl-i tecrīd atlaṣ-ı gerdūna itmez iᶜtibār
Dūş-ı müstaġniye hep şāl ü ᶜabā birdür bütün

Añlamazlar nüsḫa-i mihr ü vefādan ḳılma baḥṣ
Gerçi fenn-i ᶜişvede ḫūbān māhirdür bütün

Nükte-i ser-bestesin āyāt-ı ḫaṭṭın mū-be-mū
Eyleyen tefsīr Fıṭnat kilk-i şāᶜirdür bütün

141b

369

Pertev Paşa

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Sünbül-i bāġ-ı bahār ḥüsn ü āndır perçemiñ
Zīr-i fesde ẓıll-ı naḫl-i erġuvāndır perçemiñ

Nev-ḫaṭṭıñdır fitne-i āḫir zamānı ḥüsnünüñ
Dūd-ı rüstā-hīz-i cān-ı ᶜāşıḳandır perçemiñ

Bender-i ᶜaşḳıñda olmaz ḳıl kadar ḳayd-ı żarar

Başlıca sermaye-i sevdā-girāndır perçemiñ

Her telinde gösterir bir fitne-i pīçīde sır
Ġamze-i seḥḥār elinde rīsmāndır perçemiñ

Revnaḳ-ı bāzār-ı sünbül olmasun ḳandīl-çend
Ser be-ser nūr-ı sevād-ı cism u cāndır perçemiñ

Ḥall u ᶜaḳde hükm ider mülk-i fese sevdāndan
Yaᶜni başlı başına bir dūdmāndır perçemiñ

Ḳılça şeyden lāl iken Pertev gibi tabᶜ-ı ḳalem
Şimdi aġzında müselsel-i dāstāndır perçemiñ

370

Ṣıdḳī-ı Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Dāne-i ḫāliñ ***** dām-ı nihāndır perçemiñ
Murġ-ı göñle bir belā-yı nā-gehāndır perçemiñ

Ṭarf-ı gülşende açılmış tāze sünbüller gibi
Zīynet-i meşşāṭa-i pür-ḥüsn ü āndır perçemiñ

Mülket-i fesden ḫurucuyla perīşān eyledi
Cünd-i ᶜuşşāḳı meded ṣān-ı ḳahrāmandır perçemiñ

Ḳorkarım baştan çıkub bir tel ḳırar ol āḳıbet
El-amān ᶜaḳl almada pek bī-emāndır perçemiñ

Vaṣf -ı ḥüsnüñ zīver-efzā-yı zebān oldukça tel
Bir ᶜacāyib fitne-i aḫir zamāndır perçemiñ

Ḳıl ḳadar medḥinde taḳsīr eylemez Sıdḳī müdām
Muᶜteber bir ᶜāliḳadr-i dūdmāndır perçemiñ

142a

371

Naᶜīm [1]

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Baḳma miṣl-i ġāzal-ı isfāhandur gözlerüñ
Çīn-i Māçin'den ḫarāc ister yamāndur gözlerüñ

Ḳabza-ı tesḫīre almuş rū-yı arż-ı ser-be-ser
Gökden inmiş bir belā-yı nā-gehāndır gözlerüñ

Bir nigehle nice pek ᶜuşşāḳı ser-gerdān ider
Āh efendim fitne-i devr-i zamāndur gözlerüñ

Küḥl-i ḳudretle çekilmiş yay gibi ebrūlaruñ
Tīr atar müjgānlaruñ cāna ḳıyandur gözlerüñ

Gāh şahin nigehle murġ-ı cāna ḳaṣd ider
Böyle bir ṣayyād-ı bī-emn ü emāndür gözleriñ

Vaṣf olınmaz neylesun cānā Neᶜīm-i nātuvān
Bir baḳışda ṣad-ḥezār olır baḳandur gözlerüñ

[1] Bahsi geçen kişinin kaynakta anlatılan kişi olma olasılığı çok yüksektir.
Şevket Beysanoğlu, Diyarbakırlı Fikir ve Sanat Adamları Birinci Cilt, İkinci Baskı, San Matbaası, Ankara 1996, s. 363.

372

Fıtnat Hanım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

ᶜAbeş̲dür ey dil ümmīd-i vefā ol nāz-perverden
Gelür mi bu meşām-ı ḫ̲ᵛāhişe verd-i muṣavverden

Ḫ̲ayal-i ᶜārıż-ı cānān ile ẓann itme dūd-ı āh
Zemīn-i sīnede sünbül biter toḫm-ı gül-i terden

Mehe noḳṣān u ḫ̲ūrşīde zevāl irmekde rūz- şeb
Görür rūşen-dilān her dem żarar çarḫ̲-ı sitemgerden

Ṭabīᶜat rūşen olmaz olmaduḳça dīde-i Ḥaḳ-bīn
Alur mı beyt-i bī-revzen żiyā ḫ̲ūrşīd-i enverden

İdince āşikāre mihr-i rūyın ol ḳıyāmet-ḳad
Ḳalur mı keş̲ret-i ᶜuşşāḳ ile baḳ kūyı maḥşerden

Leb ü dendānını vaṣf eyle āb u tāb ile yāruñ
Yem-i endīşeden Fıṭnat çıḳar dürr ile gevherden

373

Fıtnat Hanım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Ne rütbe cevr görsem ol şeh-i naḫ̲vet-sipāhumdan
Yine gelmez zebāna ḥarf-i şekve pādşāhumdan

Der-i pākīze-i ᶜafv- Ḫudāya ne’yledür maḳṣūd
Ṣorarsuñ zāhidā baḥr-ı maᶜāṣīde şināhumdan

Ḳomaz ḳudret ġumūm-ı ᶜālemi dergeh n’ola itsem
Zamān-ı ġafleti tercīḥ vaḳt-i intibāhumdan

Eger dirseñ ki girmez deste dāmān u girībanuñ
Felek hīç yoḳ mı ḫavfuñ nāvek-i dil-dūz-ı āhumdan

Benüm şāyeste-i elṭāf-ı bārī yoḳdur aᶜmālum
Hemān ümmīdvārum keşret-i cürm ü günāhumdan

İdince āşikā(r) mihr-i rūyun ol ḳıyāmet-ḳadd
Ḫayāl-i neşve-i ṣahbā-yı laᶜlüñ bezmgāhumdan

Çıḳarma kūy-ı hāmeyle hemīşe Fıṭnatā böyle
Perend-i nev-nesīc-i naẓm-ı rengīn destgāhumdan

142b

374

Kāmī-i Āmidī (Şaᶜbān Kāmī Efendi)

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Şimdi kizb olmış bütün sermāyesi dil-berleriñ
Beñzer aḫşam şemsine fer-māyesi dil-berleriñ

Āşinā merde yoḳtur bu ᶜaṣırda iᶜtibār
Nā-ḫalef aġyāra düşmiş sāyesi dil-berleriñ

El içün al renk kebīr-i envāᶜ-ı istiġnā ider

ᶜĀşıḳa cevr eylemektir pāyesi dil-berleriñ

Sīne-i sīmīnleri gūyā beden āyīnesi
Şīr-i mehde taḫmīr olmış māyesi dil-berleriñ

Resm olunmış Kāmiyā rūz-ı ezelden kendime
Ṭıfl-ı ābgīnden göñül olmış dāyesi dil-berleriñ

375

Emīrī-i Āmidī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Ey dil ḫayāl-i ṭurra-i yāri unutmadıñ
Fikr-i dırāz-ı şaᶜīrde kārī unutmadıñ

Ey ṭıfl-ı cān mekteb-ı ᶜaşḳ içre biñ yaşa
Kim meşḳ-i ḫaṭṭ-ı ḥüsn-i nigārı unutmadıñ

Bir ruḫṣat niyāz-ı dile vermediñ şehā
Ḫor eylemekte cism-i nizārı unutmadıñ

***** diyār-ı ġurbet-i hicretde ol mehiñ
***** ki bu dilzārı unutmadıñ

Daʻva-yı ᶜaşḳ-ı yār ile insāf Emirīyā
Bu mācerā-yı sīne-i fikārı unutmadıñ

376

Fıtnat Hanım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Hevā-yı bī-beḳā-yı dehr yoḳdur ḳalb-i enverde
Ḥubāb olmaz belī āb-ı ṣafā-baḫşāy-ı gevherde

Ṣaḳın nev devletān-ı ᶜaṣrdan himmet ḫayāl itme
ᶜAbeş̲dür dürr ümīdiñ eylemek baḥr-i muṣavverde

Ne mümkin ṣaḳlamaḳ dilde ḫayāl-i ḫāl-i müşgīnüñ
Şemīm-i ᶜanber-i sārā nihān olsun mı aḫkerde

Leb-i ḫoy-gerdesinde seyr idüp dendānını yāruñ
Ḳiyās itdüm dür-i şehvārdur dürc-i mücevherde

377

Fıtnat Hanım

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

N'ola dil güft ü gū itse leb-i dil-ber ḫuṣūṣında
Söz olmaz ḥarf atarsa ṭūṭiye şekker ḫuṣūṣında

Füzūn itse ᶜaceb mi ḳıymet-i laᶜlin ġubār-ı ḫaṭ
Beli gerd-i yetīmi muᶜteber gevher ḫuṣūṣında

Eger āyīnedür maḳṣūdı ṭabᶜ-ı ṣāf kāfidür
ᶜAceb ḥayretdeyüm mir'āt-ı İskender ḫuṣūṣında

Felek pür-şerḥa eyler sīnesin erbāb-ı ᶜirfānuñ
Nümāyāndur bu maᶜnī nüsḫada misṭar ḫuṣūṣında

N'ola sūd itmese çekmez ziyānı rāstkārān serv
Ḫazān görmez hele maḥrūm olursa ber ḫuṣūṣında

Süḫan-sencān idüp mi̱zān-ı ᶜirfān ile sencīde
ᶜAyāruñ bildiler Fıṭnat bu şiᶜr-i ter ḫuṣūṣında

378

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Baġ-ı cihānuñ itme heves gülsitānına
Degmez neşāṭ-ı faṣl-ı bahārı ḫazānına

Minnet ider mi loḳma-i maḫlūḳa sīr olan
Ḥaḳḳuñ hemīşe niᶜmet-i bī- imtinānına

Şaḫ-ı serīr-i mülk-i ḳanāᶜat bu ᶜalemüñ
Virmez külāh-ı faḳrını tāc-ı keyānına

Sūdāgerān-ı şevḳ u muḥabbet baḳar mı hiç
Kālā-yı vaṣl-ı yārda sūd u ẓiyānına

Her dem şemīm-i zülfiñ alan dil nesīmden
Raġbet ider mi Çīn ü Ḫıṭā kārvānına

İtmez muḳaddem eylemedükçe s̱emer ẓuhūr
Pāşīde toḫm-ı yeˢsi emel būstānına

Bildüm alınca gönlümi Fıṭnat o çeşm-i şūḫ
Şīri bu deştüñ olmada sayd āhuvānına

143a

379

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Herkesüñ vefḳ-i murādınca ḫudā-yı müteᶜāl
Şāma ḥüsn eylemiş iᶜṭā Ḥaleb'e māl ü menāl

Şām'da her ne ḳadar ḳaḥṭ-ı mekāsib var ise
Bulunur şehr-i Ḥaleb'de o ḳadar ḳaḥṭ-ı cemāl

Eyleyen māl ü menāl ile leb-ā-leb Ḥaleb'i
Eylemiş Şām'ı daḫi dil-ber ile māl-ā-māl

Ḥaleb içre arayub bulduġın māh-ruḫān
Şam'a var tā ide yek merḥaleden istiḳbāl

Başḳa bir hüsni de Nābī budur ol şehrüñ kim
Māh-rūyānı ider ᶜāşıḳa teklīf-i viṣal

143a

380

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Faṣl-ı güldür idelüm geşt çemenden çemene
Açalum çeşm-i temāşāyı semenden semene

Olma aġyār ile hem-rāz sözüm diñle benüm
Çoḳdur ey şūḫ-ı cihān farḳ suḫenden suḫene

Būse bāzīçesidür lebleri meh-rūyānuñ
Ṭolanur tāze suḫen gibi dehenden dehene

Keştī-i şāne olup ġarḳ-ı yem-i zülf-i siyāh
Ṭolaşur mevce-i yem gibi şikenden şikene

Rīsmān-bāzlıḳ eyler gibi Nābī mıżrāb
Ṣıçrar āvāze-i sāz ile resenden resene

381

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Merḥabā gelmez idi ey meh-i rūze ḳāle
Var duᶜa eyle ḳafādāruñ olan şevvāle

Ḳadd ü ḳāmet bu ise ḥüsn ü leṭāfet bu ise
Ḳatı çoḳ kimse virür mā-melekin tellāle

Biz gülüñ şuᶜle-i şevḳ olduġını hep bilürüz
Ṣaḳlasun ister ise dāġ-ı derūnın lāle

Kūy-ı ümmīdine rehyāb ise de nādirdür
Bī-dimāġāna düşen reh-güẕer-i ihmāle

Vaḳf-ı bāzīçe-i nāz olmaḳ ise dil-ḫāhuñ
Nābiyā vir dili bir dil-ber-i endek-sāle

382

Lebīb-i Āmidī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Zülfiñe bendeligüm düşdi dehenden dehene
Teni cān-bāz-ı felek atdı resenden resene

Bulmadı ġonca dehānuñ gibi bir ġonca-i ter
Gerçi çoḳ geşt ü güẕār itdi çemenden çemene

Ṣavlet-i pūşiş-i pīrāhenüñi gūş idicek
Cismini ṣardı semen şimdi kefenden kefene

Mūmyā-yı mū-miyānuñı sarup eyle ᶜilāc
Üstüḫᵛān-ı tenüm uġratma şikenden şikene

Olur olmaz söze beñzer dime güftār-ı Lebīb
Farḳ çoḳdur gözümüñ nūrı süḫanden süḫane

383

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Üftādeñ oldı dil ruḫ-ı āluñ ḫayālile
Alduñ netīce göñlümüz ey şūḫ āl ile

Ḫaṭṭuñ gelince oldı füzūn nāz u naḫvetüñ
Bālāya çıḳdı mürġ-i ḥasen perr ü bāl ile

ᶜAzm eyle geşt-i gülşene ey şeh-süvār-ı nāz
Ḫāk-ı reh oldı dil heves-i pāy-māl ile

Āġūşa gelse yār leb-i cūybārda
Ẕevḳ-i kenār ḳılsam o tāze nihāl ile

Geh fıkr-i zülf-ü ḫaṭṭı gehī ḫāli Fıṭnatā
Evḳātumuz güẕārdadur ḳīl ü ḳāl ile

384

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Keyfiyyet-i şarāb-ı lebüñ yāda gelse de
Defᶜ-i ḫumār eylese dil bāde gelse de

Hecrüñ ḫumārı neşve-i ümmīdi telḫ ider
Vaṣluñ ḫayāli ḫātır-ı nā-şāda gelse de

İtmez o kīne cūyına vaṣlıyla şādkām
Ḫaṭṭı ricā-yı vuṣlata imdāda gelse de

Güş eylemez fiġānını ᶜāşıḳlaruñ o gül
Hem çün hezār nāle vü feryāda gelse de

Fıṭnat ḫırām-ı nāz ile ol serv-ḳaddine
Gösterse ṭarz-ı şīveyi şimşāda gelse de

385

Fıtnat Hanım

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Ruḫsār-ı yārda görinen ṣanma kāküli
İᶜcāz-ı ḥüsn ile bitürür gülde sünbüli

Tīr-i nigehle sīnesi aġyāruñ oldı pür
Şemşīr-i ġamzeñ ᶜāşıḳa eyler teġafüli

Reftār-ı nāzı eyledi dīvāne cūları
Şermende itdi rūḥları gülzārda güli

İnṣāf yoḳ mı meẕheb-i ḫūbānda ᶜāşıḳā
Cevr ü cefāya ḳalmadı ṣabr u taḥammüli

Taḥrīr idince vaṣf-ı ruḫ-ı yārı Fıṭnatā
Sāz-ı nevāy-ı ḫāmeñ ider lāl bülbüli

144a

386

Āgāh-ı Āmidī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Uṣānma derdden ey dil devāda böyle degül
Çeken cefāyı ben isem vefāda böyle degül

Fiġan ki cām-ı ṭarab ṭolmadı murād üzre

Egerçi gerdiş ile āsyāda böyle degül

Eger ben añladuġumdur o laᶜl-i būse riyā
Kemend-i cāẕibe-i kehrübāda böyle degül

Delīl-i rāh olamaz rastluḳ ḳadar hergiz
Ki dest-i kūrda çūp-ı ᶜaṣāda böyle degül

Gider gelür Āgāh kūy-ı dildāra
Nihān o deñlü ki bād-ı ṣabāda böyle degül

145a

387

Nābī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

O ġonce bāġda mānend-i gül güşāde degül
Hezārdan niçün efġānumuz ziyāde degül

Kenāra çekmek ümīdiyle dil seni cānā
Miṣāl-i mevce-i deryā ḳarār-dāde degül

Çıḳardı gūşe-i bām-ı viṣāle dil ammā
Ḫam-ı kemend-i emel küngür-i recāda degül

Fiġān ü zārıñ işitdüm esīr-i ṭurresinüñ
Egerçi bestedür ammā velī ṣabāda degül

Yapan anı yine miᶜmār-ı lütfuñdur
Göñül ḫarāb-ı sitemdür ḫarāb-ı bāde degül

Kemān-ı cevrini çekmek ümīdiñ itme göñül
Kemān-ı saḫtdur ol gördügüñ kebāde degül

Niyāzmend-i viṣāl ol ḳo şermi ey Nābī
Ne var temennī-i vuṣlat ḫilāf-ı ᶜāde degül

388

Nābī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Zebānıñ bilmek isterseñ o şūḫuñ hem-zebānın bul
Suḫan ḳalsun zebāna sen hele evvel dehānın bul

O şūḫa töhmet-i nā-hoşgüvar gerçi vāriddür
Ser-efrāzān-ı ḥüsnüñ sen baña bir mihrbānın bul

Ne ẕevḳ alsun esīr-i ᶜaşḳ olan şeh-nāme cenginden
Baña eglenmeye Ferhād ü Şīrīn dāstānın bul

Fedā itmez baña cānıñ bu taᶜn itmese ᶜuşşāḳı
Bu taḳṣīre sebük-rev cān-ı ᶜaşḳıñ bāzicānın bul

Bu meydān-ı fenāda olma ṣāḥib-daᶜvī-i merdī
Zemīne gelmemiş püşti baña bir pehlevānın bul

İderseñ ġamze-i ḫūn-rīze ki taᶜlīm-i ḫūn-rīzī
Seni gördükde ammā ᶜāşıḳuñ beñzinde ḳanın bul

Dü-çeşm-i āb-şādum pül gibi yollarda ḳalmışdur
Gelür mi bir ḫaber ṣor kūy-ı yārüñ kārbānın bul

Metaᶜ-ı ārzū bir şūḫ-ı sūdāgerde ḳalmışdur
Varub bāzārına Nābī ḫarīdār ol dükānın bul

389

Āgāh-ı Āmidī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Ne ᶜahde firifte ol ne vefāsın al
Ṣabr it zamāne ādeminüñ mūmiyāsın al

Dünyāyı terk itdügüni dönmese zāhidüñ
Naḳşın çıḳarmaḳ ister iseñ būryāsın al

Tā itmemiş seni zamāne pāy-māl-i ġam
Pīr-i muġanuñ iki elüñle duᶜasın al

Müstaġni ol ᶜaṭā-yı cihāndan o deñlü kim
Memnūn olursa Ḫıżr'dan āb-ı beḳāsın al

Zīr-i felekde ister iseñ dil-güşā maḳām
Āgāh gibi guşe-i faḳr u fenāsın al

390

Bahāyī (Şeyḫulislām Bahāyī)

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Hirāsān olmasa gülden dil-i nā-şādun ey bülbül
Neler eylerdi hāra āh-ı āteş-zādun ey bülbül

Dil-i dildārı nerm etmis işitdüm nāle vü zāruñ
ᶜAceb kim ṭaşa teᵓsīr eylemiş feryāduñ ey bülbül

Ne tesẖīr etdi gülzārı ne urdı āteşe hārı
Yine ṭurmaz oḳursun rūz-ı şeb evrāduñ ey bülbül

Güle olur ne olursa yoẖsa āhir gerdiş-i gerdūn
Gelür bir dem ki alur ẖār elinden dāduñ ey bülbül

Bu gülzār-ı cihānıñ ᶜaksi ẖᵛāhīş olmasa kārı
Seni itmezdi maḫbūs-ḳafes-i feryāduñ ey bülbül

Çekil sen daẖi kūy-ı derd gülzār-ı selāmetden
Bahāyīveş çekildi ᶜaşḳıla çün aduñ ey bülbül

145b

391

Sünbül-zāde Vehbī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

İtdi maᶜnā-yı gülistānı teᵓemmül bülbül
Manṭıḳuᵓṭ-ṭayra ider şimdi tevaġġul bülbül

Bāġbān minnetine miḫnet-i ẖāra ṭayanur
İdemez ġāret-i gül-çīne taḥammül bülbül

Cām-ı gülfām-ı ḥaḳīḳatden ider kesb-i neşāṭ
Görinürse ne ḳadar mest-i gül ü mül bülbül

Yār ile daʿvī-i ḥüsn eyler imiş şāhid-i gül
Renge uġrar eger eylerse tekeffül bülbül

Ḳızarır ḫaclet ile çehre-i gül ey Vehbī
Etse taḳlīd-i maḳālimle tenezzül bülbül

Gül gibi buldu küşāyiş dil-i Sünbül-zāde
Olsa bu demde sezā māʾil-i sünbül bülbül

392

Nābī

Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün

Ḫūn-ı dilümi ġonce-i cām eyledi bülbül
Bezm-i güli nāle ile tamām eyledi bülbül

Her nālede bir naḫl-i güle ḳondı ṣafāda
Her naġmede tebdīl-i maḳām eyledi bülbül

Gehvāresini gerçi nesīm eyledi taḥrīk
Ammā ki güle ḫābı ḥırām eyledi bülbül

İtdi sözüñ āmüḫte-i şekve-i hicrān
Mest olmaġla ḫalt-ı kelām eyledi bülbül

Destūr-güzīn hem-dem-i sulṭān-ı cihān kim
Vaṣfiyle çemen mülkini rām eyledi bülbül

Dün geldi ṣabā ṣaḥn-ı çemenden didi Nābī
Ḫāk-i reh-i destūra selām eyledi bülbül

146a

393

Sünbül-zāde Vehbī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Var ey zülf-i siyeh ḫāne-berdūş u nāb-sāmān ol
Perīşān eyledüñ ẓālim beni sen de perīşān ol

Geçersün ey ḫayāl-i yār şeh-rāh-ı maḥabbetden
Göñül dirler bizim bir tekyemiz var anda mihmān ol

Ser-i bālīnine bir kerre gel bu ḫaste-i hecriñ
Baḳup ey bī-vefā etdikleriñ cevre peşīmān ol

Uṣandıḳ aġlamış çehreyle ol vech-i ʿabūsıñdan
Be-hey ṣūfī nedir bu bed-edā bir gün de ḫandān ol

Niçün ey muġ-beçe kāşāne-i Vehbī'ye gelmezsün
A kāfir gel bu şeb bārī hem-āġūş-ı müselmān ol

394

Nefʿī

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

ʿĀşıḳ ol ehl-i dil ol rind-i ḳalender-meşreb ol
Ne müselmān-ı ḳavī ne mülḥid-i bī-meẕheb ol

ʿAṣla maġrūr olma Eflāṭūn-ı vaḳt olsañ eger
Bir edīb-i kāmili gördükde ṭıfl-ı mekteb ol

ᶜĀşıḳ ol ammā ᶜalāyıḳdan berī it gönlüñü
Ne ḫam-ı gīsūya meftūn ne esīr-i ġabġab ol

Lā mekān ol hem maḥallinde yeriñ bekle yine
Gāh mihr-i ᶜālem-ārā gāh māh-ı Neḫşeb ol

Āfitāb-ı ᶜālem-ārā gibi sür ḫāke yüzüñ
Kevkebe başdır cihānı hem yine bī-kevkeb ol

Ḫıżr'a minnet çekme var soñra dil-i Nefᶜi gibi
Vāle-ı āb-ı ḥayāt-ı feyż ile leb-ber-leb ol

395

Emīrī-i Āmidī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Hevā-yı ᶜaşḳıla āşüfte vü perīşān ol
Ne zülf-i yāre göñül ver ne dön peşīmān ol

Fütādegān ġam-ı ᶜaşḳıñ ey elif-ḳāmet
Teraḥḥum eyle eliñ dut ᶜaṣā-yı pīrān ol

Girān-ı niᶜmet-i dehr gürisne-çeşm olma
Kef-i ḳanaᶜat eyle seng-i ḫurde mīzān ol

Şeb-i viṣālde cām-ı şarāb-ı laᶜliñden
Esīr-i çeşm-i siyeh-baḫtıña ḳadeḥdān ol

Zamān-ı ᶜiyd-i viṣāle Emīrī ṣabr itme
Bu ṣaydgāhda ol şehsuvāre ḳurbān ol

146b

396

Nedīm

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Hücūm-ı nāle-i şeb-gīrden ẓālim ḫaberdār ol
Beni bīmār-ı hicrān eylediñ sen daḫı bīmār ol

Gelüb bir derdmendi aldayub mekr itme tek kāfir
Dilerseñ ādem öldür yāre kes ḳan iç ciger-ḫᵛār ol

Çözülmüş tügmeler çāk-i girīban nāfe dek inmiş
Buña ṣabr olunur mu zāhidā sen ᶜāşıḳ-ı zār ol

Hemān ser-meclis-i rindāna gelmendir senin maṭlūb
Gel ey bī-gāne-meşreb bāde içmezseñ ḳadeḥkār ol

Olur bir gün ki sen de yok dimezsin ṭālib-i vaṣla
Hemān ṭoġrusu ᶜömrüm ḥāṣılı ᶜālemde sen vār ol

Nedīmānıñ budır ancaḳ sözü ey āfet-i devrān
Gözüñ gibi beni bīmār ḳıldıñ sen de bīmār ol

397

Enderunlu Vāṣıf

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Fikr-i laᶜl-i yār ile peymāne kim gönlümdür ol

Bāde-i şevḳiyle pür-peymāne kim gönlümdür ol

Geh şikest ü geh ḫarāb-ālūde eylerler ḫarāb
Hem ḳadeḥ hem bāde hem mey-ḫāne kim gönlümdür ol

Var mı benden ġayrı boynu baġlı bir bendeñ deyü
Zülfiñ arayup ṭarayan şāne kim gönlümdür ol

Ẓāhiren yāver?[1] benimle maᶜnevi dildār ile
Āşinā ṭavrında bir bī-gāne kim gönlümdür ol

İltifāt-ı şaḫte luṭf u sitem-āmīz ile
Ṣūret-i maᶜmūrede vīrāne kim gönlümdür ol

Naḳş-ı ḫulyā-yı viṣāliyle perī-peykerlerüñ
Mülk-i Çīn-i tende minā-ḫāne kim gönlümdür ol

Vāṣıfā ümmīd-i teşrīf-i ḫayāl-i yār ile
Bir müferreḥ miṣli yoḳ kāşāne kim gönlümdür ol

147a

398

Enderunlu Vāṣıf

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Diyemez ḫalī bulıp ḥālini cānāna gönül
Ḳorḳum oldur ki bu ḥāl ile ḳıyar cāna gönül

[1]Bu sözcük aşağıdaki kaynakta "**baḳsañ"** şeklinde yazılmıştır.
Bkz: Rahşan Gürel (hzl.), Enderunlu Osman Vasıf Bey ve Divanı, Kitabevi Yayınları, İstanbul, Tarih Yok, s. 328.

Döndi sūz-ı ġam-ı hicrān ile biryāna göñül
Ben de bilmem ki bu nāra nice bir yana göñül

Cüst-cū itmek içün kişver-i ḫāṭırda seni
Gitdi bir cānibe dil ey perī bir yana göñül

Gāh ġarḳ-ı yem-i eşk ü gehī müstaġraḳ-ı ḫūn
Atılır ḫas gibi ᶜummāndan ᶜummāna göñül

Neşᵓeyāb-ı nigeh ü mest-i leb-i yār olalı
Devr ider şevḳiyle putḫāneye mey-ḫāne göñül

Miḥnet-i ᶜaşḳı ider ẕevḳ-i cihāna tercīḥ
Begenir ᶜaḳlını kendü gibi divāne göñül

O perī-peykeri dil sevdi ġamuñ ben çekdüm
İder ᶜālemde ne eyler ise insāna göñül

Dil-i Vāṣıf olalı beste-i dām-ı zülfiñ
Saña meyl eylemeden ḳalmadı bir dāne göñül

399

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ol perīveş ᶜāşıḳa rām olsa da māniᶜ degül
Gündüzin olmazsa aḫşam olsa da māniᶜ degül

Sīne-ṣāf olsın hemān rayb ü riyādan zāhidā
Elde tesbīḥe bedel cām olsa da māniᶜ degül

Ḥüsnüni seyreyleyim de gördigüm yer ol güli
Gülsitān olmazsa ḥammām olsa da māniᶜ degül

Baña pistanlar turunc olsın hemān-dem neyleyim
Ruḫları gül çeşmi bādām olsa da māniᶜ degül

Ey büt-i ᶜaṭṭār baña ḫāl-i müşkīniñ gibi
ᶜAnber olsun da biraz ḫām olsa da māniᶜ degül

Dil-berān ḫūnı germ olsun hemān eṭvārı nerm
Mübtelā-yı cām-ı gülfām olsa da māniᶜ degül

Sen ṭolu üç defᶜacık çek cāmı da soñra senüñ
Vuṣlatıñ muḥtāc-ı ibrām olsa da māniᶜ degül

Pek umar teşrīfiñi ᶜıydıñ ikinci gün Nedīm
Gündüzün olmazsa aḫşām olsa da māniᶜ degül

147b

400

Pertev Paşa

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Dāġ-ı miḥnet şīve-i baḫt-i siyāhımdur benüm
Derd-i ḥasret çekdügim kendi günāhımdur benüm

Nā-murād u bed-murādım dehr-i pīça-pīçde
Tengi-i yeᵓs-i emel ḥāl-i refāhımdur benüm

Şehsuvārım bī-ḥużūr-i rūzgār oldım ṣanur

Reh-güẕāruñda bilen bilmez ki āhımdur benüm

Çekdügim dāmānıñı bār olmadum ammā yine
İnciden ey gül seni ḫār-ı nigāhımdur benüm

Dūribīnāsā olup muġber-i nigāh-i ārzū
Seyre çıḳdum gerd-i ḫāṭır-ı sidr-i āhımdur benüm

Dil çenārāsā yanup başımdan aşdı āteşim
Dūd-i āhım sünbül-i ṭarf-ı külāhımdur benüm

Pertevā dergāh-ı behcetdür ẓahīr ü melceʾim
İttikā-yı bāb-ı Ḥaḳ püşt ü penāhımdur benüm

401

Sünbül-zāde Vehbī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Fikr-i çeşmiñ ḥalḳa-i pāy-ı ḳarārımdur benüm
Her ḳademde yoḫsa ṣad āhū şikārımdur benüm

Ṣubḥa dek ey meh bu şeb teşrīfiñ itdim ārzū
Dīde-i encüm şuhūd-ı intiẓārımdur benüm

Teşne-i āb-ı ḥayāt olmaz şehīd-i zaḫm-ı ᶜaşḳ
Āb-ı tīġ-i ḫūn-feşānuñ cūybārımdur benüm

Girdbādāsā geçerken çeşmiñi yād eyledim
Kuḥl-i İsfāhān o pesmānde ġubārımdur benüm

Ḫāne ber-dūş olduġum zülf-i siyāhuñ gibi āh
Şīve-i baḫt-ı perīşān rūzgārımdur benüm

Āteşīn ruḫsāruñ üzre ᶜanber-i ḫāliñ seniñ
Māye-i sūz-ı derūn-ı dāġdārımdur benim

Köhne-ibrḳ-i vużū-yı zāhid olsaydı şikest
Virdim ey mīnā-şiken bu inkisārımdur benüm

Nev-ġazeller ᶜarż edip ehl-i şuᶜūra Vehbiyā
Nev-be-nev eşᶜār-ı faḫr itmek şiᶜārımdur benüm

Naḫl-i gül kim ser-fürū eyler bañā ṭūbī gibi
Çār mevsimde nihāl-ı meyvedārımdur benüm

148a

402

Ḫāmī-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ol gözi Ṭatar nem var ise yaġmalar benüm
Gerçi yaġmalar olur ammā ki dünyālar benüm

Kākülüñ şevḳi leb-i laᶜlüñ ḫayāliyle bu şeb
Ḫᵛāb-ı şīrīnüm perīşān itdi ḫulyālar benüm

Dost ᶜaybum setr idüp düşmen beni āgāh ider
Yārdan merġūbdur ᶜindümde aᶜdālar benüm

Nār-ı rücḥān ḫāke istikbār-ı iblīsiyyedür
Ḫ[v]ūbdur yanumda a[c]lalardan ednālar benüm

Cāy-i emniyyet görüp ḫalvetüñe fānūsveş
Ḫāneme her şeb gelür ol şem[c]-i tenhālar benüm

Ol ṣaçı leylā lebi şīrīn içün Ferhād u Ḳays
Görse rüsvālıḳlarum ṭumārum imżālar benüm

Saḫt-ı cānum kīne-i eflākden bāküm mi var
İḫtilāṭumdan hirās eyler bu mīnālar benüm

Virdi iḳbāl-i cünūn teklīfsiz devlet baña
Sāye-i bāl-i hümā başumda sevdālar benüm

Ben çerāġ-ı rūşenem erbāb-ı devlet gördi dil
Ḥāmiyā ḳadrüm ne bilsüñler bu a[c]mālar benüm

403

Rāif-i Āmidī

Fā[c]ilātün / Fā[c]ilātün / Fā[c]ilātün / Fā[c]ilün

Vādi-i firḳatde ḳaldım ḳıl meded cānım benüm
***** vaṣlıña bu çeşmi ḥayrānım benüm

Seyr eden meftūn olur taṣvīr-i ḥüsnüñ ey güzel
Şāhbaz-ı ṭab[c]-ı şuḫum āfet-i cānım benüm

Görmedim ġamzeñ gibi ḫūn-rīz-i fettān el-amān
Dembedem sā[c]at be-sā[c]at dökmede ḳānım benüm

İltifāt-ı şarṭ-ı vaṣlıñ irmesün aᶜdālarım
El-meded eyle ḥaẕer ey şāh-ı ḫubānım benüm

ᶜAşḳıñı biñ cehdile pinhān dutar Rāif ḳuluñ
Kime ifşā eyliyem bu sırr-ı pinhānım benüm

148b

404

Muḫlīs

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Mest-i ᶜaşḳam bilmezem aġyār kim dildār kim
Ḫasm-ı dil-āzār kim yār-ı vefāgerdār kim

Çeşm-i pür-gū ġamze-i cādūsına ḥayretdeyim
Ṣorsalar farḳ itmezem cīfār kim seḥḥār kim

Olsa meyveş neşᵓe her eşyā-yı sor ḥürmet-gīrde
Ol zamān maᶜlūm olur mey-ḫᵛār kim hūş-yār kim

Zer gibi erbāb-ı cāh olsaydı muhtāc-ı miḥekk
Bilünürdi lāyıḳ-ı ser-kār kim ᶜayyār kim

Kimse bilmez bildigim vaḥdet-serā-yı ᶜaşḳda
ᶜĀşıḳ-ı dīdār kim maᶜşūk-ı gül-i ruḫsār kim

Kendü eyler nekbetin daᶜvet-i ḥasarlular gibi
Olmıyan farḳında hiẕmetkār kim hünkār kim

Muḫlisā meclisde ṣūfiye niçün sāḳī didin

Mest-i ᶜaşḳam bilmezem aġyār kim dildār kim

405

Sünbül-zāde Vehbī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Āşüfte-i ser-dāde-i pīç ü ḫam olaydum
Tek cebhe-i yāra dökilen perçem olaydum

İşkeste olursam da düşip seng-i cefāya
Sāġar gibi sāḳī ile fem-der-fem olaydum

Ancaḳ olup üftāde gül-i ᶜārıż-ı yāra
Sāᵓir yere düşmezdüm eger şebnem olaydum

Tīr-i nigehiñ urdi dile bārī diseydi
Bir gün ṣarılup yarasına merhem olaydum

Terk itmez idim cennet-i İstanbul'u Vehbī
Bir kendim idāre idecek ādem olaydum

406

Āgāh-ı Āmidī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Sürūra ḥaml ider āġāz feryād-ı ḫazīn itsem
Neşāṭ-ı cām-ı ṣahbā kesb ider çīn-i cebīn itsem

Ḳalur ser-geşte vādī-i ᶜademde girdbādāsā
Eger dest-i ümīde ārzū-yı asetīn itsem

Cünūn perverde-i sevdā-yı zülf-i şuḫ-ı çesmānam
Sezādur ḫalḳa-i zencīrden engüşterīn itsem

Yine baḫt-ı siyehden būy-ı ṣubḥ ᶜāfiyet gelmez
Sirişkümle anı hem-reng-i berg-i yāsemīn itsem

Bu vādī-i nezāket-ḫīzde peyrevliginiñ görsem
Naẓīre söyleyen yārāna Āgāh āferīn itsem

149a

407

Nedīm

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Ben kimseye açılmaz idim dāmenüñ olsam
Kim görir idi sīneñi pīrāhenüñ olsam

Dāᵓim arayan bulsa cüvānüm seni bende
Bir ġonca gül olsañ da seniñ gülşenüñ olsam

Destīde ḳadeḥde ṭoyamam görmege bārī
Ey gevher-i şeffāf seniñ maḫzenüñ olsam

Dögülmege sögülmege koġulmaġa bi'llāh
Hep ḳāᵓilim ammā ki efendim seniñ olsam

Şemᶜ olmaz isem bezmiñe bu sūz ile bārī
Dergāhuña bir meşᶜale-i rūşeniñ olsam

Çeşmānıñın ögrensem o kāfirce nigāhüñ
Bir lāḥẓa Nedīm-i nigeh-i pür-fenüñ olsam

408

Nefʿī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Bahār olsa yine seyr-i gülistān oldıġın görsem
Güzel seyr eylemek ʿuşşāḳa āsān oldıġın görsem

Leṭāfetden görinse āsumānıñ ʿaksi bir yerde
Çemende başḳa bir ʿālem-nümāyān oldıġın görsem

Yine rez-duḫteriñ peydā idüp ʿazm-i gülsitān itsem
Ġamıñ ḫaṭırına peydā vü pinhān oldıġın görsem

Ṣafādan birbiriniñ sīnesin çāk itse dil-berler
Güzeller mest olup çāk-ı girībān oldıġın görsem

Ḳızarsa gül gül olsa tāb-ı meyde(n)[1] rūyı ḫūbānı
Ruḫ-ı cānānı hem gül hem gülsitān oldıġın görsem

Baḳıb geh sīne-i cānāne geh cām-ı mey-i nābe
Dil-i dīvāne berr ü bahre sulṭān oldıġın görsem

Muḥaṣṣal böyle bir gün görmeden ölürsem ey Nefʿī
Felek ben ölmeden ḫākiyle yeksān oldıġın görsem

[1] Vezin ve anlam gereği olması gereken "nun" harfi unutulmuştur.

149b

409

Rāġıb-ı Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ol kemān-ebru ᶜaceb bilmez mi nālān oldıġım
Nīm-bismil nāveke ser-tīr-i müjgān oldıġım

ᶜAzm-i reftārıñ seniñ kū-yi dil-ārādır yürü
Yāre ᶜarz it ey ṣabā ḫāṭır-ı perişān oldıġım

Zerre bilmez merḥamet yābıñ o kāfir ġamzeler
Rūz-ı maḥşerde gör çāk-ı girībān oldıġım

Tīr-i ġamzen mihr-i cevrinden görürdü çaresin
Bilmiş şāyeste-i tedbīr-i dermān oldıġum

Çare bilmez düzd-i dil olmaz müyesser vuṣlata
Çoḳ zamandır Rāġıbā bīmār-ı hicrān oldıġum

410

Ḥāfıẓ-ı Āmidī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Cüdā düşdim dirīġ ol ġonca-fem ol gül-ᶜizārumdan
Olur gülşende dem-beste hezār feryād u zārumdan

Henūz bilmez beni ol sevdigim ḫayli zamān oldı

Olup kūyinde sākin geçmişem dār u diyārumdan

Seniñ şevḳiñ ile cānā idersem nūş ecel cāmıñ
Maḥabbet būyini ᶜuşşāḳ alur ḫāk-i mezarumdan

İdüp dād ü sited pīr-i muġanla sūdmend oldum
Feraḥ virür keder alur neşāṭım var bu kārımdan

İderken Ḥāfıẓ nāle tekellüm eylerim böyle
Cüdā düşdüm dirīġ ol ġonca-fem ol gül-ᶜizārumdan

411

Ḥāfıẓ-ı Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Tāb-ı meyden ḳat ḳat oldı yañaḳlarında āl
Dil-rübālıḳda yine sen eyledin āl üzere āl

Sāde-rū maḥbūbı nev ḥaṭṭ-ı dil-bere tercīh yoḳ
Ehl-i diller eylemişler bunda ḳatᶜ-ı ḳīl u ḳāl

Eylesün tebᶜīd benden raḳīb-i müfsīdi
Biz rikāb-ı şāh-ı ḫūbāna ideriz ᶜarżuḥāl

Ṣarf-ı zihn itme efendim devr-i ebvāb itmege
Şimdi ikrām bābını bil oldı bāb-ı infisāl

Ḥafıẓā hiç ḥāl-i diger günuma raḥm itmedi
Eyledim ol seniñ dil-i dildāreme ben ḥasbiḫāl

150a

412

Ḥafīd Paşa

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Āteş-i hecre gönül yandun daḫı pervāneden
Farḳ olınmaz ey perī ᶜāşıḳlar dīvāneden

Nūş-ı meyde ᶜāşıḳa daḫl itme ey vāᶜiẓ yeter
Ḫayliden aldıḳ nāṣiḥatı meclis-i rindāneden

Ben ki bir rind-i ḫarābım ᶜaşḳı nūş itsem n'ola
Mest-i nāz-ı ḥayretim el çekmişem mey-ḫāneden

İsmi cismi sen gibi bir pāk-i dāmen-i dil-beriñ
Olmuşam ben bendesi almış beni erzāneden

Çıḳsa ger rūḥ ḳafesden ᶜaşḳ çıḳmazdı Ḥafīd
Ayrılur mı dil meger ol gözleri mestāneden

413

Küşād

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Ḥaḳ'dan dilerim yār baña mihmān ola bir gün
Mihmān olasın derdime dermān ola bir gün

İster bu gönül yārile meclis ḳura tenhā

Aṣḥāb düzülüb meclis-i ᶜirfān ola bir gün

Girdim baġına gül diledim virmedi bir gül
Gün ola ki gül ḳarşumda ḫıramān ola bir gün

Ey kelb raḳīb yārinden geçdi mi sandıñ
Gün ola ki ḳoynumda ᶜuryān ola bir gün

Ey yārı Ḫudā ṣavb-ı saᶜādet ola temkīn
Bir vaḳt Küşād ḳuluna iḥsān ola bir gün

414

Pertev Paşa

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Dām atar kebg-i ḫayāle rişte-i neẕzāreden
Perde-i ṣayyāda beñzer çeşmim aġ u ḳaradan

Ḫāk-i merg olmaz siper tīġ-i nigāh-i ḥasrete
Göz göz oldım şöyle ki ġırbāle döndüm yāreden

Ḫāṭır-zāre başup giçme ṣaḳın ey dil-şiken
İctināb it rīze-zār-ı serçe-i ṣad-pāreden

Sīnesi ṣubḥ-ı ḳıyāmetdir çözün zer-düğmesin
ᶜİbret olsun herc u merc-i encüm-i seyyāreden

Ḳaşı miḥrāb-ı niyāz u laᶜli mey pür-tāz-ı nāz
Eksük olmaz gerçi enẕār-ı tereddüd-ārādan

Ḳalsa da ammā miyān-ı mescid ü mey-ḫānede

Zühd ü fısḳa görmezem raġbet dil-i āvāreden

Ehl-i temkīn eylemez taḥrīke Pertev iltifāt
Gūdek-i āşuftedir cünbüşlenen gehvāreden

150b

415

Veysī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

ᶜĀlem ḳırılur kākül-i fettānıñ ucından
Ādemler ölür ġamze-i berrānıñ ucından

Āḫir başım alup gide ben kūy-ı fenāya
Ey şāh seniñ nīze-i hicrānıñ ucından

Ṭaġlar baḳa ben küleh-i bī-devlet cānā
Başıñdaki destār-ı perīşānıñ ucından

Şiᶜriñ gören īşār-i cevāhir ider ey dil
Dürrler dökilür kilk-i dürr-efşānıñ ucından

Veysī gice meclisde ᶜacep yandı yaḳıldı
Pervāneveş ol şemᶜ-i şebistānıñ ucından

416

Bāḳī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Başlar kesilür zülf-i perīşānuñ ucından
Ḳanlar dökilür ġamze-i bürrānuñ ucından

Peykān-ı belā cānuma işler geçer oldı
Ey ḳaşları yay nāvek-i müjgānuñ ucından

Dil żarbın urur ḳalbe firākuñda dem-ā-dem
Ḳan aġlasa zaḥmum n'ola peykānuñ ucından

Yüz sürmek umar pāyüñe üftādeler ammā
Nevbet mi deger kimseye dāmānuñ ucından

Mürġ-i dil-i Bāḳīyi görüñ fāhteāsā
Efġān ider ol serv-i ḫırāmānuñ ucından

417

Ṣıdḳī-ı Āmidī

Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilün

Ne güzel cāy-ı feraḥ-baḫş ve dil-ārā ben ü sen
Bir ^{c}aceb mevḳi^{c}-i ḫurrem iremāsā ben ü sen

Ġam götürmez çemistān-i sürūr-efzādır
Senglāḫ olmasa ger vādī-i ra^{c}nā ben ü sen

Gösterem dāġ-ı derūnum saña ben lāle gibi
Azacıḳ gel gidelim cānib-i saḥra ben ü sen

Baña sen eylediġin cevr ü cefāyı ṣābıram
Hele ṣabret ḳalalım bir tek ü tenhā ben ü sen

Naḳş-ı ber-āb-ı miş̲āl olmada ᶜālem Ṣıdḳī
İdelim bāri biraz ẕevḳ ü temāşā ben ü sen

151a

418

Bāḳī-i Āmidī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Rindāne-i meclisde şehā cām-ı Cem olsın
Ṣahbāna dönüp būs-ı lebiñden kerem olsın

Baḫş eyle bugün ruḫlarıñı ey gözü ehven
Bu ᶜişreti aġyār görüb çeşmi nem olsın

ᶜAhd eyledi mihmāna bu şeb gelmege ol şūḫ
Ṣād etdi beni ol daḫı s̲ābit ḳadem olsın

Cevrini çekerim tā ki bu cānım çıḳa senden
Ḳalsan da vefā söyledigi hep sitem olsın

Ġam-ḫāneye gelsin n'ola ey şāh-ı cihānım
Maḥfīce ḳonuş Bākī ile defᶜ-i ġam olsın

419

Kāmil

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

İşi bed-ḫᵛāhıñızıñ nāme ile zār olsın
Gelsin dehrde pā-yı dili pür-ḫᵛār olsın

Çeşm-i ḫayl ü sipāh ile bir İskender'sin
Her şeb-i tārda ol Ḫızır saña yār olsın

ᶜAdliñi bāl-i ṣabā vaṣf idecek Baġdād'a
Derdi bu Nūşirevān Kūfe'de bīmār olsın

Baḳıyor Ḫatem-i Ṭayy görse saḫāvet seni
Yeridir ehl-i ḥased ḫᵛābgehi nār olsın

Çekmiş sürme gibi ḫāk-i rehiñ gözlerine
İki dünyāda anıñ dīdesi hūn-bār olsın

Açarım dest-i ümīdim dilerim Mevlā'dan
Dutduġuñ seniñ yedinde dürr-i şehvār olsın

Eyle iḥsān beni nāḳısa ey Kāmil
Şāfiᶜiñ ḥaşr günü Aḥmed-i Muḫtār olsın

420

Bāḳī-i Āmidī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Ḳurulsun meclis-i ᶜirfān ṭolu sahbāneler dönsün
İdüb nūş-ı āb-ı gülgūnu lebb-i mercāneler dönsün

Temāşā idelüm cānā bugün ol māh-rūlarla
Ruḫı gül benleri fülfül dişi dürdānelere dönsün

Ṣadāya başlasun muṭrıb işitsün bed-liḳālar hep
Dem-ā-dem ravża-ı kūyunda ol nā-dāneler dönsün

Beni yārdan cüdā ḳılmaḳ dilermiş it raḳīb şimdi
Umarum sīnesinde ḫançer-i ᶜuryāneler dönsün

Eşigin yaṣlanur her dem şehā bu kemteriñ Bākī
Bütün hiẕmetiñe çāker gibi nālāneler dönsün

151b

421

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

ᶜĀḳıbet göñlüm esīr itdiñ o gīsūlarla sen
Hey ne cādūsun ki āteş baġladuñ mūlarla sen

Ġamze-i fettānıñı ḳoydıñ ki yaḳdı ᶜālemi
Baḥṣe ṭalmışken Çeh-i Bābil'de cādūlarla sen

Böyle çāpük geldi o ḫaṭṭ-ı siyeh ruhsārıña
Var ise pervāza meşḳ itdiñ piristolarla sen

Ben mi sāḳī olayım bezme ṭururken sevdigim
Böyle sīmīn saḳlar billūr bāzūlarla sen

Görmeden Mecnūnlarıñ saḥrādaki cemᶜiyyetin
Sevdigim meşḳ-i nigāh eylerdiñ āhūlarla sen

Serv-i dil-cūyumdan ayru geşt-i gülşen istemem
Var yüri isterseñ ey eşk-i revān cūlarla sen

Nāzdan ḫāmūşsun yoḫsa zebānıñ ṭuymadan
İstesen biñ dāstān söylersin ebrūlarla sen

Şūḫdur tā şöyle reftāruñ ki fark itmez baḳan
Şöyle gitseñ serv-i āzādım aḳan şularla sen

Bü'l ᶜaceb ᶜayyār-ı efsūngersin ey kilk-i Nedīm
Çoḳ ṭabiᶜat ser-hoş eylersin bu dārūlarla sen

422

Aḥmedī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Cām-ı ᶜaşḳıñ nūş idelden cürᶜasın mey-ḫāneden
Cilve eyler ᶜārızuñ ᶜaks-i şehā peymāneden

Soḥbet-i cānāndan vuṣlat-ı şarābıñ içmişem
Bī-niyāzım ḫan-ḳāh ü Kaᶜbe vü putḫāneden

Mürġ-i lāhūtem menim seyran-gehimdir kün fekān
Geçmişem seccāde-i tesbīh ve dām u dāneden

Bu ᶜabā-ı köhne-i faḳirüñ külāhı mīs baña
Fāriġü'l-bālim libās-ı efser-i şāhāneden

Anadan bir kez ṭoġan insān kāmil olmadı
Nīce kere doġmuşız insān olunca anadan

ᶜĀşıḳ-ı dīvāneden ḫālī degildür ḳāināt
Eksük olmaz şīr-i şāhen-şā(h)[1] arslan-ḫāneden

[1] Şāhen-şā şeklindeki kelime aslında Şāhen-şāh olmalıdır.

Āsitānıñ Aḥmed'e darü'ş-şifādür dostum
Kākülüñ zincīrini dūr itme ol dīvāneden

152a

423

Nedīm

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Āfet-i cān didiler ġamze-i cellādüñ içün
Naḫl-ı gül söylediler ḳāmet-i şimşāduñ içün

Yazdı çün kilk-i ḳazā fitne vü āşūb emrin
Ara yerini açıḳ ḳoydı seniñ adın içün

Çeşm ü ebrūya ḳafādārsın ey zülf-i siyāh
Sen de kāfirsin o kāfirlere imdādüñ içün

Sen ki bülbül gül içün nāle idersin bī-derd
Seni gülden ayırır nāle vü feryādün içün

Çokdan ey kilk-i Nedīmā niçün olduñ ḫāmūş
Bizi hasretde ḳoduñ naẓm-ı nev-īcādüñ içün

424

Pertev Paşa

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Ḳanlar dökülür ġamze-i ḫūn-rīziñ ucından

Çoḳ fitne ḳopar ol fiten-engīziñ ucından

Ġavġālar olur çözmek içün bend-i miyānıñ
ᶜĀşıḳlar ölür ġamze-i ser-tīziñ ucından

Cānlar yaḳub āh alma düşün rūz-i cezāyı
Dūzaḫ ṭutuşur āh-ı şerer-ḫīziñ ucından

Efsāne-i Mecnūn bilā keşret uzundur
Şekvālarımız zülf-i dil-āvīziñ ucından

Ey şūḫ-dil Pertev'e çoḳ yāreler açdıñ
Şemşīr-i nigāh-i sitem-āmiziñ ucından

425

Nābī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Ey nāme sen ol māh-liḳādan mı gelürsin
Ey hüdhüd-i ümmīd ṣabādan mı gelürsin

Ālūde-i ḫūndur yine dāmān ü giribān
Ey ġamze-i ḫūn-ḫᵛār ġazādan mı gelürsin

Şevḳuñ var alub ṣatmaġa erbāb-ı niyāzı
Sūdāgeri-i sūḳ-ı Minā'dan mı gelürsin

Teşrīfe bu şeb vaᶜdi var ol şemᶜ-i ümīdüñ
Ey ḫᵛāb-ı siyeh-baḫt ᶜişādan mı gelürsin

Bu secde-i bī-hūde nedür her ḳademüñde

Ey ḫāme-i bī-maġz liḳādan mı gelürsin

Her bir bün-i mūyından aḳar āb-ı leṭāfet
Deryā-yı melāḥatde şinādan mı gelürsin

Vaᶜiẓ bizi taḫvīf ile teşvīşe düşürme
Sen maḥkeme-i rūz-ı cezādan mı gelürsin

Bilsem ne içün varmışduñ kūyına yāriñ
Taḥrīk-i ġazabdan mı recādan mı gelürsin

Nābī ġazeli gibi hoş-āyendeligüñ var
Ey bād-ı revān-baḫş Ruhā'dan mı gelürsin

152b

426

Sünbül-zāde Vehbī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ey göñül ḫaṭṭ-ı ruḫun gördükçe āh itmez misin
Mihri pinhān-kerde-i ebr-i siyāh itmez misin

Būse taḳsīm etse ol meh-rū dü-yek ᶜuşşāḳına
Muṭribā sen evc-i āġāz-ı dügāh itmez misin

Bunca demdir ṣormadıñ ḥāl-i dil-i bīmārımı
Gūşe-i çeşmiyle bārī bir nigāh itmez misin

Dāmen-i gülde şüküfte tāze sünbüller gibi
Kākülüñ peyveste-i ṭarf-ı külāh itmez misin

Vehbiyā yüz sürmege ḫāk-i İmām-ı Aᶜẓam'a
Şaṭ gibi Baġdād'a ṭoġrı ᶜazm-i rāh itmez misin

427

Nevᶜī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün

Laᶜl-tābıñ çāşni-senc ᶜitāb eylemez misin
Lüṭf idüb ḳahriyle olsun bir cevāb itmez misin

Ḳāmetiñ seyreyle inṣāf it o bālā-mışraᶜı
Zāhidā sen şāᶜir olsan intiḥāb itmez misin

Gāh engüşt-i muḥannāsın gehī laᶜliñ emīb
Dāne-i ᶜunnāb ile nūş-i şarāb itmez misin

Perde-pūş olduḳça āl-i ruḫsārına fikr et hele
İtdigiñ işlerden ey meh-rū ḥicāb itmez misin

İşde ṣubḥ oldu hemān mestānesiñ ẓālim yeter
Baᶜde-ezīn bir laḥẓa meyl-i cāma ḫᵛāb itmez misin

Yoḳ mudur lüṭfuñ Nevᶜiyā zīrā kim ᶜiyd üstüdür
Defter-i hicrānı sulṭānım ḥesāb itmez misin

428

Nābī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Feʿūlün

Bize sāḳī ne ḫurşīd ü ne māh-ı ʿīd göstersün[1]
Felek her gice bir meh günde bir ḫurşīd göstersün

Göñül ey māh-ı mihr-engīz geçmez senden isterse
Esīrān-ı ḫumāra sāġar-ı cemşīd göstersün

Dirīġ itmez ne kālā istese sūdāger-i tevfīḳ
Göñül sūḳ-ı ṭalebde ṣūret-i ümmīd göstersün

Göñülde dāġ ṣanmış toḳ istiġnā-yı çerḫ ammā
Ḳabul eyler mi görsün merhem-i cāvīd göstersün

O vaḥşi dil-beri ṣayd itmek isterse dil-i Nābī
Niyāz itdükçe tekrār eylesün teʾkīd göstersün

153a

429

Sünbül-zāde Vehbī

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

Bezmi ey sāḳī yine pür-ṭumṭuraḳ itmez misin

[1] Bu şiirin 1. Beyitinin 2. Mısrası ile 2. Beyitin 2. Mısrası aşağıdaki kaynakta çapraz olarak yer değiştirmiştir.
Bkz: Ali Fuat Bilkan (hzl.), **Nâbî Dîvânı II,** Milli Eğitim Baknalığı Yayınları, İstanbul, 1997, s. 932.

İş ayaġa düşdi sen teşmīr-i sāḳ itmez misin

Şevḳ-i ruḫsārıyla ol meh-pāreniñ ey dil bu şeb
Nūr-ı çeşmiñ şemᶜ-i bezm-i iştiyāḳ itmez misin

Yārdan aġyārı defᶜe ṣūret-i ḥaḳdan gelip
Zāhidā nuṣḥ üzre bir nifāḳ itmez misin

Leyle-i vuṣlatda dil-berle yatarken ey göñül
Ṣubḥa dek endīşe-i rūz-ı firāḳ itmez misin

Mümkin olsa mey içüp laᶜl-i nigārı būs idüp
Vehbiyā meşrebce icrā-yı meẕāḳ itmez misin

430

ᶜĀkif Paşa

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Sāḳiyā bir cām ile taḥvīl-i ḥāl itmez misin
Ḫātırım āzāde-i renc-i melāl itmez misin

Meẕheb-i ḫūbānda yok mu kabūl-ı maᶜẕeret
Ben ḳusūr itdimse sen ᶜafv ü ḥelāl itmez misin

Şāhbāz-ı evc-i istiġna iseñ de luṭf idüp
Āşiyān-ı vuṣlata taḥrīk-i bāl itmez misin

Geçdi ᶜömrüm derd-i hicrānıñla cānā baᶜde-ez-īn
Bendeñi memnūn-i iḥsān-ı viṣāli itmez misin

İtdigiñ vaᶜd-i ᶜināyet ḫātıra gelmez mi hiç

Bezm-i ülfet demleriñ fikr ü ḫayāl itmez misin

ᶜĀkif-i zārıñ lisānen ṣormaz iseñ ḥālini
Bir nigāh-ı luṭfiyle bārī suᵓal itmez misin

431

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Beni şād eylemedüñ sen daḫı nā-şād olasın
Şuᶜle-i āh-ı ġarībān gibi ber-bād olasın

Künc-i hicrāna olub sen de benüm gibi esīr
Rūz-ı şeb serzede-i dāmen-i feryād olasın

Vire naḫl-i emelüñ mīve-i eşk-i ḥırmān
Bir sitemkāra niyāz itmege muᶜtād olasın

Rūzgār eylesün eflāke ġubāruñ peyvend
Göreyüm pā-zede-i leşker-i bī-dād olasın

Telḫ-kām-ı sitemüñ gör ne çekermiş bilesin
Sen de zehr-ābe-çeş-i kāse-i ḥussād olasın

Eyledüñ Nābī-i bī-çāreye çoḳ cevr ü sitem
Yoḳ ümīdüm ki mükāfātdan āzād olasın

153b

432

ᶜOs̲mān Nevres

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Ḳurulsın bezm-i ᶜişret sāḳiyā peymāneler dönsün
Ḳadeḥler döne gelsin şevḳile hum-hāneler dönsün

Saña ey şemᶜ-i meclis ṣoḥbeti bī-gāne lāyıḳmış
Niçün göñlüm ṭururken başıña pervāneler dönsün

Ben el çekdim kemend-i ṭurradan zencīr-i kākülden
Saçıñ sevdāsına şimden girü dīvāneler dönsün

Ḳo elden cāmı sākī devr-i zülf-i yārdan baḥs it
Bu şeb meclisde ṣahbāya bedel efsāneler dönsün

Güher düzmekiçün āḫir rişte-i müjgānı vaḳf itdim
Ko çeşmimde ser-şikem-i gevherinde dāneler dönsün

Eylenmiş ol perīşāne bu şeb-i zülf-i perīşāne
Uzansun güft ü gūlar çāk-ı dilde şāneler dönsün

Ṣabā-yı zülfine uġratma Nevres dil-beriñ ḳoyma
Ki devr-i ḥalḳa-ı ᶜuşşāḳda bī-gāneler dönsün

433

Ḥāmī-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Şöyle sūzān ol ki āteş-ḫāneler reşk eylesün
Āteş olsun şemᶜālar pervāneler reşk eylesün

Tükme-i zer-tāruñı çöz sīne-i sīmīnüñ aç
Çāk çāk olsun ṣadef dürdāneler reşk eylesün

Nīm-bismil mürġveş çıḳ ḫāne-i ḫammārdan
Şīve-i reftāruña mestāneler reşk eylesün

Naṭᶜ-ı ᶜirfānuñ ṣuᶜūd it rütbe-i vālāsına
Beydaḳ-ı iḳdāmuña ferzāneler reşk eylesün

Ḥāmiyā bir kākül-i müşgīne ol dil-beste kim
Ḥalḳa-i zencīrüñe dīvāneler reşk eylesün

434

Nābī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Gül-çīn olamaz dest-i temennā çemenümden
Leb-beste-i nāzum söz alınmaz dehenümden

Ol Yūsuf-ı ḥüsnüm ne ḳadar olsa da ter-dest
Bū-düzd olamaz bād-ı ṣabā pīrehenümden

Ol āyīneyüm kim göremez ṭālib-i vaṣlum
Bir ṣūret-i ümmīd ser-ā-pāy tenümden

Mümkin mi ḫam-ı zülfime bend olmaya ᶜuṣṣāḳ
Āhū-yı ṣabā rişte degülken resenümden

Bir tāze nihālüm ki dehānum gibi yoḳdur
Ālūde-i leb-i dāᶜiye-i sīb-i ẕeḳanumdan

ᶜUṣṣāḳı helāk eylemeye ḫançer-i ḫūbān
Furṣat mı bulur ġamze-i ḫāṭır-şikenümden

Dil-ber deheninden bu nev-āyīn ġazel olsun
Nābī yine nā-dāna hedayā suḫanumdan

154a

435

Bāḳī-iĀmidī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Dil murġu yine eyledi cevelān dönerekden
Ṣayd itmede ol zülf-i perīşān dönerekden

ᶜAşḳıñıla dem-ā-dem ġam-ı firḳatlere düşdim
Ḥabsin yakar āteş-i sūzān dönerekden

Olmaz güzel üftādesiz illāki cihānda
Her ġoncaya bülbül ḳılar efġān dönerekden

Başladı yine naġmeye bu ḫaste dil-ārā

Yalvarmadadır derdine dermān dönerekden

Bu Baḳī seniñ ḥüsnüñe pervāne olupdur
Ruḫsārıñı dūr itmede el(a)-ān[1] dönerekden

436

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Ḳalmamış ḥüsn-i Ḥaleb köhne dil-ārālıḳdan
Dem urur bād-ı revān-baḫş Mesīḥālıḳdan

Bād-ı ġarbı dem-i ᶜİsī'ye muᶜādil olmaz
Sebze vü şāḫı rehā-yāfte tersālıḳdan

Ne ḳadar ṭabᶜ-ı esāsında tenezzül var ise
Yine geçmez ser-i dīvārı felek-sālıḳdan

Ṭıyneti ol ḳadar āġişte-i nūr olmış kim
Naḳş görmez şeb-i tārında da şehbālıḳdan

Ḥaḳ budur kim bu hevā ile binā ey Nābī
Döndürür taḫt-ı Süleymān'ı temāşālıḳdan

[1] Bir elif sesi fazla yazılmış. Muhtemelen Arapçada şimdi anlamındaki "e'l-ān" sözcüğü kastedilmişdir.

437

Selīmī (Yavuz Sulṭān Selīm) [1]

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Kerem ḳıl sāḳiyā bezm ehline peymāneler çıḳsun
Demidür kim gülistān-ı ṣafā cānāneler çıḳsun

Açulsun cā-be-cā güller fiġāne başlasun bülbül
Sürülsın ara yerden ṭurmasun bī-gāneler çıksun

Ḳoş seyrine dildārıñ çıḳa her cāhil-i nā-dān
Ṣarāb-ı ᶜaşḳıla sermest olan rindāneler çıḳsun

Bizi menᶜ itme başıñiçün güzel sevmeden ey nāsiḥ
Yeter terk eyle bu baḫtı ḳoyub efsāneler çıḳsun

Bugün meydān-ı ᶜaşḳ içre Selīmī bende mest olmış
Ṣalādır ben de mestem söyleyen mestāneler çıḳsun

438

Ḫaṭāyī (Şāh İsmāᶜīl)

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Subḥ-dem gülzār içinde çaldu bülbül erġanun

[1] Yavuz Sultān Selīm'in **Selīmī** mahlasıyla şiirler yazması ve hemen aynı varakta alta verilen **Ḫaṭāyī** mahlaslı Şāh İsmāil'in şiirinin olması bu şairin Yavuz Sultān Selīm olduğu kanaatini oluşturmaktadır. Hem Selīmī'nin hem Ḫatāyī'nin şiirleri aşağıdaki kaynaklarda yoktur:
Sadeddin Nüzhet Ergun (hzl.), **Şah İsmail Safevi Edebi Hayatı ve Nefesleri**, Maarif Kitaphanesi, İstanbul, Tarih Yok.
Coşkun Ak, **Şair Padişahlar**, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001.
Mustafa İsen, Ali Fuat BİLKAN, **Sultan Şairler**, Baskı Sayısı, AkçağYayınları, Ankara, 1997.

İleyhe’l ᶜuşşāḳ ḳūmī inneküm lā tesmeᶜūn

Erġanun Döndi piyāle neşᵓesiñ ṭoldurdi cām
Muṭrıbā çal naġmeyi yā eyyühe’l mustaġfirūn

Hüsn-ü rūyuñ naḳş idenler āferin taḥsīn ider
Zīb-i leb sāḳī gider her dem velāhüm yaḥzenūn

Şeyḫ Ḫaṭāyī dost elinden cānını ḳurbān ider
Her görenler diyeler innā ileyhi rāciᶜun

154b

439

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Ḳalmadı rāḥ-ı ṭalebde ḫaṭar inşāallāh
İderüz kūy-ı murāda sefer inşāallāh

Hīç bir ᶜuḳde mi vardur ki açılmaz ey dil
Var iken elde niyāz-ı seḥer inşāallāh

Dil-i sengi ne ḳadar saḫt ise de dildāruñ
Nāvek-i āhum olur kārger inşāallāh

Germine serdine ṣabr eyleyerek dünyānuñ
Aluruz naḫl-i emelden ş̱emer inşāallāh

Çerḫüñ olmış ṭutalum devri ḫilāf-ı meᵓmūl
Dem olur kāmumuz üzre döner inşāallāh

Peyk-i āhum gideli ḫayli zamāndur yāre
Umaruz ki getürür bir ḫaber inşāallāh

Olsa bir kerre vezān bād-ı kerem ey Nābī
Ḳomaz āyīne-i dilde keder inşāallāh

155a

440

Nābī

Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün

Bahār olsa daḫı pāy-beste bāġumda
Yine ḫazān mütereṣṣid solumda saġumda

O şeb ki çeşmüñ olsa nūr-baḫş-ı bezm-i ḫayāl
Yanan ʿuṣāre-i bādām olur çerāġumda

Görüb bu ṣuret-i ḫākisterīde bilmezsin
Ne āteş olduġumı ben de kendü çāġumda

Şeker bulaşıġıveş kāse içre ḳalmışdur
Henūz būsesinüñ leẕẕeti dimāġumda

Hezār naġme-i rengīn işitdüm ey Nābī
Ṣadā-yı ḳulḳul-ı meydür ḳalan ḳulaġumda

155b

441

Fużūlī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Nihāl-i servdir ḳaddiñ ḳaşıñ nūn ol nihāl üzre
Miṯāl-i noḳta-i nūn ḫāliñ ol müşgin hilāl üzre

Olup ḥayrān götirmen ḫaṭṭ ü ḫālinden naẓar gūyā
Gözüm merdümleridir noḳtalar ol ḫaṭṭ u ḫāl üzre

Ḫam itdiñ ḳāmetim ger terk-i ḳıldımsa ma'zūrum
Ne ᶜözrüm var eger dirlerse olmaz noḳta dāl üzre

Zülāl-i ḫūn-i dildendir gözüm peymānesi memlū
Ḥabāb üstindedir ol noḳṭa kim ḳoyarlar zülāl üzre

Yazar göz perdesine eşk şerḥ-i ḥāl bilmez kim
Oḳınmaz ḳanıyla yazılsa ḫaṭ evrāḳ-i āl üzre

Dem-ā dem kilk-i müjgānıyla ṭıfl-ı merdüm-i çeşmim
Ḫaṭ-ı sevdā-yi ḫāliñ meşk ider levḥ-i ḫayāl üzre

Fużūlī'niñ ṭarīḳ-i naẓma ṭabᶜın müstaḳīm itmiş
Ḫayāl-i ḳāmetiñ kim bir elifdir iᶜtidāl üzre

442

Sünbül-zāde Vehbī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Dökilmüş ṭurralar ḫāl-i ruḫ-ı pertev-feşān üzre
Görip ben necm-i gīsūdār ṣandım āsumān üzre

Olurken ḫūn-ı ʿuşşāḳ-ı siyeh-baḫtla jeng-ālūd
Ne ḥācet vesmeler çekmek o tīġ-i ebruvān üzre

Dil-i āvāre kim remgerde-i ṭarf-ı külāhıñdır
Baṣar her ḫaṭvesinde çeşm-i şūḫ-ı āhuvān üzre

Şikāyet eylemezdim sīne-çāk olsam da cevriñden
Miṯāl-i şāne ḳonsaydım o müşgīn gīsuvān üzre

Ḥaẕer ḳıl tel ḳırarsın belki ibrām istemez Vehbī
Ṣarılma böyle pek düşme amān ol mū-miyān üzre

156a

443

Ḥafīd Paşa

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

Ṣanma ki vardur kerāmet her dil-i divānede
Belki var bū-yı ḥaḳiḳat ʿaşḳıla mestānede

Vaʿiżā daḫl itdüginñ mey-ḫᵛāra mescide meger

Ẓannım oldur virmemişler yer saña mey-ḫānede

Gāh ḫayāl-i lüṭfunu gāh cefā vü cevrini
Yād idüb dil eglenür ta ṣubḥa dek ġamḫānede

Künc-i ġamda yād idüb dendān ü laᶜlüñ aġladım
Maḫzen-i dürr ü güher buldım bu şeb vīrānede

Ben gibi yanmaḳ ne bilsün āteş-i ruḫsārına
Bu yanış yoḳdur Ḥafīdā şemᶜ ile pervānede

444

Sünbül-zāde Vehbī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Māᵓilim bir nev-nihāliñ tāze şeftālūsına
Bāġ-ı dehriñ baḳmazım ālūsuna bālūsına

Iṣfahān'da çār-ebrū bir püser seyr eyledim
Ḫaṭṭı beñzer çār-bāġıñ sünbül ü şebbūsına

Bir yataḳda başdı yār ile beni bu şeb raḳīb
Kāfiriñ ṭāḳat kalur mi s̱ıḳlet-i kābūsına

Dürr-i dendānıñ gören ol ṭıfl-ı lālā-perveriñ
Eylemez çarḫıñ naẓar lālāsına lüᵓlüᵓsına

Vechi var gīsū-yı kāfir-kīşine olsa esīr
Dil Firengistān'da baḳdıḳça bütānıñ rūsına

El-ḥased ol rinde kim pāy-ı ḫum-ı mey-ḫānede

Bāde-der-kef mest olup yārin çeker zānūsına

Çāresi yāre ṣarılmaḳdır lebiñ emsem deyü
Çünki ey Vehbī urulduñ ḫançer-i ebrūsına

156b

445

Fıtnat Hanım

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Olmada diller rübūde ġamze-i cādūsına
Deşt-i ḥüsnüñ ṣayd olurlar şīrler āhūsına

Ṣad hezārān fitne meftūnum nigāh-ı şūḫına
Biñ dil-i Hārūt beste her ḫam-ı gīsūsına

Reng ü būda zülf-i cānāna müşābih olmasa
Kim baḳar gülzār-ı dehrüñ sünbül ü şeb-būsına

Çille-i saḫtıñ çeker her dem kemān-ebrūlaruñ
Āferīn erbāb-ı ᶜaşḳuñ ḳuvvet-i bāzūsına

Cismi ḫāk it ol sehī ḳaddüñ yanında Fıṭnatā
Nāᵓil olmaḳsa murāduñ devlet-i pā-būsına

446

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Dökelüm biz gözümüz yaşını şeb-nemcesine
Ḫandeler itsün ol āfet gül-i ḫurremcesine

Girelüm bāġ-ı viṣāline o serv-i nāzuñ
Ṣaḥn-ı firdevs idelüm meskeni Ādemcesine

Zaḫm-ı hicrānını çoḳ çekdük o şūḫuñ bārı
Bir zamān da ṣaralum sīneye merhemcesine

ᶜAzmimiz Kaᶜbe'yedür devlet-i şāhenşehde
Şimdiden nūş idelüm ṣuları zemzemcesine

Nabīyā ḥażret-i Ḫaḳ pādişeh-i devrānuñ
İde ᶜömrini füzūn ᶜİsī-i Meryemcesine

447

Seyfī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Düşdi göñlüm nā-gehān bir dil-beriñ ġavġasına
Naḳd-i cān ṣarf itdim çün gözleri şehlāsına

Ṣar beni ol sine-i sīmīne ṣarmām dedi
Terk idüb māl u melālim düşmüşüm sevdāsına

Ḳalmadı bir laḥża şādı göñlümü ol meh-i ḥabībin
Hiç kes tāḳat götürmez nāz u istiġnāsına

Ger ṭoġarsa burc-u esᶜada benim bir aḫterim
Nice-i ḳurbān idem bu nāzlımıñ daᶜvāsına

ᶜAşḳıyla ṣad-pāre ḳıldım baġrımı bir yār için
Seyfim baş egmişim aᶜlāsına ednāsına

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı
Türk İslam Edebiyatı Programı

Yüksek Lisans Tezi

DİYARBAKIR ZİYA GÖKALP YAZMA ESER KÜTÜPHANESİNDEKİ 577 NOLU MECMUANIN TANITIMI VE 75-179 VARAKLARI ARASINDAKİ GAZELLERİN TRANSKRİPSİYONU

2. CİLT

Mehmet Büküm

Diyarbakır 2013

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı
Türk İslam Edebiyatı Programı

Yüksek Lisans Tezi

DİYARBAKIR ZİYA GÖKALP YAZMA ESER KÜTÜPHANESİNDEKİ 577 NOLU MECMUANIN TANITIMI VE 75-179 VARAKLARI ARASINDAKİ GAZELLERİN TRANSKRİPSİYONU

2. CİLT

Mehmet Büküm

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Ramazan Sarıçiçek

Diyarbakır 2013

448

Sünbül-zāde Vehbī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Destini çekdi rıẕā vermedi ammā būse
O şehiñ ruḫṣatı var mı ᶜacebā pā-būse

Öpdüm üç kerre iki būse niyāz etmiş iken
Dedi nāz ile gülüp ol gül-i zībā bu se

Muṭribā būselik it naġmeyi kim dil-berden
İde ᶜuşşāḳ uṣūliyle temennā būse

Ṭāḳ-ı ebrūsunuñ üstünden o bālā-ḳaddim
Hele üftāde-dile verdi bir aᶜlā būse

Vehbiyā yār ile der-ḫᵛāb olıcaḳ geldi raḳīb
Yine ḥayfā ki başıldıḳ bu gece kābūse

157a

449

Rāsiḫ

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Süzme çeşmiñ gelmesin müjgān müjgān üstüne
Urma zaḫmıñ sīneme peykān peykān üstüne

Dilde ġam var şimdilik luṭf eyle gelme ey sürūr
Olamaz bir ḫānede mihmān mihmān üstüne

Rīze-i elmasın eker her açtıġı zaḫma o şūḫ
Luṭfu vār olsun ider iḥsān ihşān üstüne

Yārdan meḥcūr olub düşdüm diyār-ı ġurbete
Dehr gösterdi baña hicrān hicrān üstüne

Hem mey içmez hem güzel sevmez dimişler ḥaḳḳıma
Eylemişler Rāsiḫā bühtān bühtān üstüne

450

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Eylemiş pīçīde gūya kākülün gīsūlara[1]
Bir sepet gül ṣanki der nīm-bestedir şeb-būlara

Kārzār-ı fitnede ol āfet-i tersā yine
Virdi çün tīġ-i firengī pīç ü tāb ebrūlara

Ārzū-yı zaḫm-ı nevek-i tīġ-i ġamzeñle senüñ
Teng olur ey şūḫ vādī-i ḥarem āhūlara

Bī-gümān eyler temessül ṣūret-i ᶜayba hüner
Furṣat-ı güftār yā Rab degmesün bed-gūlara

Yeᵓsle pür-jengdir āyīne-i ṭūṭi-i dil
Ḳan oturdu sille-i efsūsdan zānūlara

[1] Bu beyit benim okuduğum mecmuada fiziksel zarar görmüşse de okunabilmiştir. Aynı beyit aşağıdaki kaynakta bu beyitten farklıdır.
Bkz: Abdulbaki Gölpınarlı (hzl.), **Nedim Divanı,** 2. Baskı, İnkılap ve Aka Kitabevleri Koll. Şti, İstanbul, Tarih Yok, s. 310.

Bizde eyler imtiḥān çeşmānı hep siḥrin Nedīm
Taḥta-i meşḳ-i füsūnuz şimdi biz cādūlara

451

Nābī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Dil itmedi ḫayālüñi maḥrem enīnine
Iẓhār-ı ḥasret eylemedi nāzenīnine

Ẕātında gül ki sūḫte-i nār-ı ḥüsndür
Ḥācet ne bülbülüñ nefes-i āteşīnine

Bulmış dehān-ı dil-bere mānend-i noḳṭayı
Reşk eyledüm dilüñ naẓar-ı ḫurde-bīnine

Dilde ḫayāl-i ḳāmet-i yāri gören didi
ᶜArᶜar dikildi bāġ-ı vefānuñ zemīnine

Nābī senüñle ṣulḥa ḳasem itdi çerḫ
Bir āteşin ᶜadūdur inanma yemīnine

157b

452

Lütfī-i Āmidī [1]

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

[1] Şevket Beysanoğlu, **Diyarbakırlı Fikir ve Sanat Adamları Birinci Cilt**, İkinci Baskı, San Matbaası, Ankara, 1996, s. 300.

N’olduġın bilmez haḳīḳat içmeyenler bādeyi
Daḫl-i nā-bercā iderler mest-i ḫātır-sādeyi

Cām-ı leb-rīzi pey-ā-pey sun baña ṣabaḥa dek
Gel bu şeb terk itme sāḳī meclis-i āmādeyi

Dost vāḳıfdur benim benden ziyāde ḥalime
Var mıdur arż itmege ḥācet dil-i üftādeyi

ᶜArş-ı Rahmān’dır tecelligāh-ı sīmāndur göñül
Anda ḥükm eylemese her gördügüñ şeh-zāde

Maᶜbūd ḥaḳ itmege layıḳ görinmez Lütfiyā
Nezd-i ᶜāşıḳda mey-ālūd olmayan seccādeyi

453

Remzī-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Cāmveş çeşm-i siyeh-i mestiñ süzünce bādeyi
Tābıñı ḳān aġladırsın ᶜāşıḳ-ı dil-sādeyi

Ḳāmet-i serviñ ḳıyāmetler ḳopardur başuma
Cünbüş-i raḳṣa getürmişdür ḳaddiñ şimşādeyi

Ġamzelerle meh-i ruḫuñ döndi çiçekli aṭlasa
Ahmed-ābād eyle gel bu ḳalb-i ḫūn-i üftādeyi

Ḳadr-i būs-i ketfī bilmezdi erāzil-i sāde-fes
Şālveş başdan çıḳarmuş kākül-i āzādeyi

Ḫāl-i ruḫsārı boġaz kesmekdedir her-dem işi
Remziyā çıḳmış yüze gördüm ḥarāmī-zādeyi

454

Nābī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

İtdi dil-i ser-geşte felekden de ziyāde
Döndürdi beni kendüse āḫir Dede-zāde

Zerd itdi tenim seyr idicek cismimi surāḫ
Virdim yine mānende-i ney bergimi bāde

Sevdā-yı ḳudūmiyle n'ola sīne dögersem
Çoḳ zaḫma ḳarīn oldı derūnum bu hevāda

Bir pūteye beñzer seri üstinde külāhi
Kim rīḫtedür sīmveş ol gerden-i sāde

Ṣad ḥüsn ü bahā ile o gül arturup aldı
Nābī viricek gönlümi şehbāda mezāda

455

Nābī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Nihāl-i gül dinürse ḳadd-i ḫūbāna leṭāfetle
Saña naḫl-i tecellī dinse lāyıḳdur bu ḳametle

Benüm de sūzişüm ᶜarż it emānet pīşgāhında
Giderseñ ey ṣabā kūy-ı dil-ārāya saᶜādetle

Yanub yaḳılmadan leb-teşneligden āh-ı ḥasretden
Şeb-i hicrānuñ aṣlā farḳı yoḳ rūz-ı ḳıyāmetle

Ne lāzım zaḥmet-i teklīf-i cünbiş leşker-i nāza
İderken ġāret-i dil şeh-levendāne ḳıyāfetle

Ẓarīfāne ġazeller söyleyüp yāre oḳutmaḳdan
Lebin būs eylemekdür ḳaṣdi Nābī'nüñ ẓarāfetle

158a

456

Rāġıb-ı Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ser-girānlıḳ itme luṭf it bu dil-i nā-şāduma
Ġamze-i nāvek-feşānundur sebeb ber-bāduma

Cilve-i āġaz oldı ne ṭāḳ-ı felekde nāleler
Ḥayret-engīz oldı ᶜālem nāle vü feryāduma

Dest-i ġamden eyliyem çāk-ı giribānım ḫalās
Var mı bir ehl-i mürüvvet kim gelse imdāduma

Sen daḫı giçme naṣīb-i intiḳāmından raḳīb
Ger giribānın giçerse pençe-i pulāduma

Ḳays ü Ferhād'ıñ ḳūdumı nāmıñ kitāb-ı ḳıṣṣadan
Şimdi ᶜāşıḳlıḳ benim Rāġıb oḳınsın aduma

457

Nābī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Devāt-ı sīmīni gördükde ol şūḫuñ miyānında
Yer eyler ᶜāşıḳuñ tīġ-ı maḥabbet üstüḫᵛānında

Felāṭun olsa da mümkin mi Mecnūn olmamaḳ āşıḳ
O şuḫuñ sīmden zencīrini gördükçe yanında

Olur dil cilvegāh-ı dāġ-ı ḥasret lāleveş gāhi
Mürekkeb noḳṭasın gördükde laᶜl-i dil-sitānında

Ṣarīr-i ḫāme ṣanma ḥarf-rīz olduḳça evrāḳa
Olur nālān u giryān ḫāme dest-i bī-emānında

Dil-i sevdā-zede şevḳ-i viṣaliyle devāt oldı
İderdüm aña Nābī ᶜarż maḳbūl olsa yanında

458

Fażlī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Cām-ı ᶜaşḳı ḳoydular peymāneden peymāneye
Düşmesin mi ehl-i dil mey-ḫāneden mey-ḫāneye

Gitdi Mecnūn tekye-i ᶜaşḳı baña ışmarladı
Bir ḫarāb evdir ḳalır dīvāneden dīvāneye

Cümle ḫalḳıñ saña ṭapduġı şanemler göricek
Urdı bir ṣūret daḫi putḫāneden putḫāneye

Gāh gözüñ ẓulmüyle ālur göñlümi gāhī lebiñ
Bir ṣınıḳ sāġar düşer mestāneden mestāneye

Cān u dilden Fażlıyā ḫālī degil derd u firaḳ
Yevm-i ḥasretdir ḳonan vīrāneden vīrāneye

459

Baġdātlı Rūḥī

Müfteᶜilün / Mefāᶜilün / Müfteᶜilün / Mefāᶜilün

Dil-ber odur ki lebleri sözde şeker-feşān ola
Ḥāli bile dil egliye sözleri ḳuvvet-i cān ola

Görme revā ki ġayrla sen çekesen piyāleler
Yād-ı lebiñle ᶜāşıḳıñ içdügi cümle ḳan ola

Eyle ᶜandelibden ḫāl dili ḳıyās ide
Ṣohbet-i gülden ayrılub ġamzede ḫizān ola

ᶜAşḳda żaᶜf u ḳuvvetiñ daḫli yoḳ ehl-i dārudur
Bāṭını ᶜaşḳıla ḳavī ẓāhiri nā-tüvān ola

Rūḥiye şimdi ḫalḳdan raġbet olmasa ne ġam
Sözleri gūş-ı cān ile diñlede[1] bir zamān ola

[1] Diñlene olması kuvvetle muhtemeldir.

158b

460

Haḳḳī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Yatur dil künc-i firḳatde ʿalīl u müstemendāne
Ḳażā-yı nā-gehāndur belā-yı ʿaşḳ-ı rindāne

Ḥaẕer ḳıl istiḳametle eger sulṭān-ı Mıṣr olsañ
Seni gerdūn-ı dūn eyler fenāda cāh u zindāne

Ḳızarmış gül gül olmış tāb-ı meyden ʿārız-ı pākī
N'olā ger ḫandeler itse o gül-ruḫ-ı verd-i ḫandāne

Süvār-ı esb nāz olsa o şeh-i pā-māl olur ʿālem
Girince ʿarṣa-i ḥüsn u bahāya şeh-levendāne

Sözünden bellidür ḥüzn-i derūn-i pür-ġamıñ Haḳḳī
Ki cümle şiʿr u naẓmıñdır ḥazīn u derd muġaddāne

159a

461

Cündī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Seḥerden ol mehi gördüm āheste āheste
Delüp ben ḫasteniñ baġrın ezer āheste āheste

Metāᶜ-ı hüsnünü dil-ber bugün ᶜuşşāḳa ᶜarż itmiş
Göñül dellāl-ı ᶜaşḳ olmış şanır āheste āheste

Niyāz itdikçe ben her dem cefā-yı cevr-i nāz eyler
Ol āhū-yı fiten bizden ḳaçar āheste āheste

Debīr-i ḥikmet almış destine bir gülüñ ᶜanberyāb
O naḳş-ı ḥüsn-i zibā-yı bī-zār āheste āheste

Ġam-ı ᶜaşḳıñ ile Cündī bugün vādī-yi ṣabrunda
İturmiş ᶜaḳl u idrākı arar āheste āheste

462

Lebīb-i Āmidī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

ᶜAraḳnāk eyledi rūyın şarāb āheste āheste
Çıḳar güllerden āteşle gül-āb āheste āheste

Ḳızardur rūyını cām-ı şarāb āheste āheste
Virür tuffāḥa rengi āftāb āheste āheste

Uyutdı ser-güẕeştüm ᶜaḳıbet Ferhad u Mecnūn'ı
Gelür efsāneden yārāna ḫᵛāb āheste āheste

Ḫırāmān oldı ben āh eyledikçe ḳāmet-i nāzı
Ṣabā ol serve virdi pīç ü tāb āheste āheste

O kātib şūḫına erḳām-ı Hindiyyeyle ḫaṭṭ-ı nev
İder ᶜuşşāḳını bir bir ḥisāb āheste āheste

Ḫayāl-i yārsız dil ḳalsa vīrānı muḳarrerdür
Olur her ḫāne ṣāḥibsiz ḫarāb āheste āheste

Dem-i pīrīde gerd-i ġam gerek rīzan ola dilden
İner bünyād-ı müşrifden türāb āheste āheste

Çü şeyl olmaz devāmı baġteten devlet ẓuhūrında
Gelürse muᶜteberdür bī-şitāb āheste āheste

Lebībā ᶜaybdur taᶜcīl-i reᵓyi müsteşārānuñ
Virür ᶜāḳıl taḥarriyle cevāb āheste āheste

159b

463

Ferdī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Gerçi şāhım iltifātıñ dāimā aᶜlālara
Bir daḫı ṣarf-ı naẓar ḳıl bende-i ednālara

Kūşe-i fesden ser-i mū kākülüñ devr olmasun
Ol degilmi dūş iden şeyda dili sevdālara

Ol ḳadd-i mevzūn ile gülşende itdikçe ḫirām
Ser-fürū itdirdi ḫayli ḳāmeti bālālara

Seyl-i eşkim vadi-yi ġamda o deñlü aḳdıgım
Şimdi nehr-i mevc ḫabīrim ḳılıb ol deryālara

Dürr-i yektā Ferdiyā hep naẓm-ı güftārıñ seniñ
Zīver-i ᶜaḳd-i leᵓālī dūşīze maᶜnālara

464

Remzī-i Āmidī [1]

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Dil u ber aldın sen perī ol kākül-i vālālara
Baş açıḳ Mecnūn gibi düşsem n'ola ṣaḥrālara

Ol gözü āhū Çeh-i Bābil'den almış dersini
Ey cefā-cū çekdigim ḫāsiyyet-i esmālara

Dāne-çīn-i ḫırmen-i vaṣlıñ gören murġ-i dilān
Baş eger mi şāhbāzım Ḳaf olan ᶜanḳālara

Gördügüm ḫāl-i ruḫu başdan çıḳarmış kākülüñ
Pīç ü tāba düşdü dil girdi yine sevdālara

Dīdelerden eşk-i ḥasret Remziyā bārān olur
Raᶜd-i āhım ḳalb alınca ḳubbe-i mānālara

465

Nābī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlün / Mefᶜūlü / Mefāᶜīlün

Ḫūn olmazdı diller endişe-i ṣahbāda
Bir ḳatre şarāb olsa nüh-kāse-i mīnāda

[1] Şevket Beysanoğlu, **Diyarbakırlı Fikir ve Sanat Adamları Birinci Cilt**, İkinci Baskı, San Matbaası, Ankara, 1996, s. 240.

Ey eşk ḳo menᶜ itme dīvāne göñül gezsün
Geh vādi-yi firḳatde geh kūy-ı dil-ārāda

Āyīne-i sāġarda seyr eyledügüm rūyı
Seyr itmedüm ey sāḳī mir'āt-ı muṣaffāda

Ṣaçdum güher-i eşki şebnem gibi dīdemden
Açılmadı bir ġonce gülzār-ı temennāda

Nābī feres-i ṭabᶜın sürsün bu yola yārān
Bir tāze zemīn buldum maᶜmūre-i maᶜnāda

160a

466

Nedīm

FāᶜilātünFāᶜilātünFāᶜilātünFāᶜilün

Şöyle düşmüş tāb-ı rūyuñ bülbül-i dīvāneye
Şuᶜle-i āvāzı berḳ-ı ḫırmen olmış lāneye

Eyle bezmi taḫta-i meşḳ-ı siyeh-mestī-i nāz
Gāhī taᶜlīḳ et ḫaṭṭ-ı laᶜlin ḫaṭṭ-ı peymāneye

Ḳayd-ı ᶜişret artırır ehl-i cünūnuñ vaḥşetin
Ḳulḳul-ı mey nāle-i zencīrdir dīvāneye

Oldı āḫır māye-i ḥayret bu lūᶜbetgāhda
Sanᶜat-ı manṣūbe-i ᶜaşḳıñ dil-i ferzāneye

Şuᶜle-i aşḳı hevā-yı dildir efzūn eyleyen
Bād-zen bāl-i semenderdir bu āteş-hāneye

Gördük olmaz şīve-i devlet Nedīmā biz daḫı
Raġbet itdik ᶜākıbet bu vazᶜ-ı dervişāneye

467

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Şu virenler nāziyle ol gülbün-i nāzendeye
Āteş itmişdir niyāzı bülbül-i şermendeye

Düşme cānā dillere sırr-ı dehānıñ fāş idüp
Ġonce-i laᶜliñ ṣaḳın açılmasın gül-ḫandeye

Ḥayf kim taḳsīm-i derd itdikde ḳassām-ı ḳażā
Tīr-i ġamzeñ düşdi sehm-i ᶜāṣıḳ-ı efkendeye

ᶜĀḳıbet rifᶜat virür ᶜāṣıḳ-ı cüvān-ı dil-nüvāz
Şāhlıḳdır hiẕmet-i sultān-ı ᶜādil bendeye

Böyle āteş lehçe lāzımdır süḫan tā kim Nedīm
Germ-nāz-ı naġme-i taḥsīn ola ḫᵛānendeye

468

Nābī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātün / Mefᶜūlü / Fāᶜilātün

Dil oldı tāze meftūn bir şūḫ-ı dil-berāya

Kim ḳaṣd-i luṭf iderken düçār olur cefāya

Her bir nigāh-ı nāzı yaġmāger-i taḥammül
Efsūs düşdi göñlüm bir böyle dil-rübāya

Aġyār-ı nā-sezāya düşdükde ḥişşe-i vaṣl
Düşmiş nigāh-ı ḥasret ᶜuşşāḳ-ı bī-nevāya

Gönder dil-i ḥazīne bir kez nesīm-i vaṣluñ
Gülzār-ı derd ü ġamdur muḥtācdur ṣabāya

Nev-güfteñe ki Ḫulūṣī virdi naẓīre Nābī
Dil-beste-i sitemdür ḳādir degül edāya

160b

469

Sünbül-zāde Vehbī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Nigeh tāb-āver olmaz naẓra-i rūy-ı dil-ārāya
Şuᶜāᶜından baḳılmaz āfitāb-ı ᶜālem-ārāya

Bahā-yı ḥüsn-i dil-ber şevḳ-i ᶜāşıḳdan olur maᶜlūm
Alır gözle baḳanlar Yūsuf'a baḳsın Zelīḫā'ya

Mücevher ḫanceriyle mū-miyānın sīneye çeksem
Müsellem ṭaş dikerdim ben de meydān-ı temennāya

Taḥammül güçdür ammā ṭavr-ı nā-ber-cāsına ḫalḳıñ
Medār-ı rāḥat-ı ᶜālem rehīn olmış müdārāya

Açılmaz bāġ-ı vuṣlatda bize ol ġonce-i zībā
Hem-āvāz olalum Vehbī hezār-ı nā-şekībāya

470

Fetḥī-i Āmidī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Bügün sūz-ı maḥabbetle güẕer ḳıldum kenīsāya
Temāşā eyledim cān u cigerden püt-i tersāya

Naẓar keşf eyleyüb gördüm ser-ā-ser kūşedir kūşe
Hemān ḫalḳ içre ṭūş oldum o maḥbūb-ı dil-ārāya

Elif ḳaddiñ büküp dal eylemiş gördüm ol dil-ārām
Sürāḥīveş ser-endāz eyleyüp durmuş temennāya

Açup bāşıñ dökülmiş kākül-i şehmār-ı ruḫsāra
Hezārān cilve ile secde iderdi çelīpāya

Didim menʿ etme Fetḥī'den metaʿ-ı vaṣlıñı kāfir
Seni şekvā ider bil'lāhi maḥşerde Mesīhā'ya

471

Nābī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Muḥītüñ naġmesin gūş eylemiş hengām-ı cūşında
O leẕẕet müstekindür mevc-i baḥruñ daḫı gūşında

İder hep çār-sūy-ı ġaytden[1] erzāḳum idāre
Sipihr-i bī-ḳarāruñ püşt-māl-i ebr dūşında

İder ḫande dehān-ı baḫyeden zer-beft-i şāhāne
O delḳ kim bahā kūy-ı fenānuñ ḫırḳa-pūşında

O ḫursend-i ḫıredmendüñdür iḳlīm-i saᶜādet kim
Cevāhirle türābuñ farḳı yoḳdur çeşm-i hūşında

Ticāretgāh-ı dehrüñ çār-sūyın yoḳladum Nābī
Metāᶜ-ı maᶜrifetden ẕerre yoḳdur ḫod-fürūşında

161a

472

Baġdātlı Rūḥī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Şanma ᶜaşḳıñla yanan ᶜuşşāḳa aᶜdā yaḳlaşa
Ḫār u ḫas ey ġonca-i raᶜna ṭayanmaz āteşe

Cāna zaḫm urmaḳsa ḳaṣduñ tīr-i müjgānuñ seniñ
Ey ḳaşı yāy ol urub urmaḳ ne ḥācet terkeşe

Yūsuf-ı Mışr-ı melāḥatdur bugün ol sīm-ten
Kim anı virmez bütün dünyāda ḳardeş ḳardeşe

Ḳıkmayup raġbet ṣatardı bir ṣınıḳ peymāneye
Virseler faraża bütün dünyāyı rind u mey-keşe

[1] Metinde “be” harfinin noktası unutulduğu için sözcük anlamsızdır. Doğrusu “ġaybetden” olmalıdır.

Yine ey Rūḥī gözüñ nemnāk-ı sīneñ çākdur
Ġālibā üftāde olmışsın yine bir mehveşe

473

Fużūlī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

ᶜĀşıḳ oldur kim ḳılur cānıñ fedā cānāna
Meyl-i cānān itmesün her kim ki ḳıymaz cānına

Cānını cānāna virmekdir kemāli ᶜāşıḳıñ
Virmeyeñ cān iᶜtirāf itmek gerek nefṣānına

ᶜAşḳ derdiniñ devāsı terk-i cān itmektedir
Terk-i cān dirler bu derdiñ muᶜteber dermānına

ᶜAşḳ resmiñ ᶜāşıḳ ögrenmek gerek pervāneden
Kim döner gördükde şemᶜiñ āteş sūzanına

Hiç kes cānān içün cān virmegi lāf itmez
Kim gelüpdür bu sıfat ancak Fużūlī şānına

474

Nābī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

İtdi fetīl deyr-i muġānuñ çerāġına
Mīnā o penbeyi ki ḳomışdı ḳulaġına

Sāḳī eger ben anladuġum dil-firīb ise
Yoḳdur niṣāre tevbeden aᶜlā ayaġına

Olmaz ᶜıyāruñ ey zer-i nāḳış senün tamām
Tā düşmedikce zerger-i ᶜaşḳuñ ocaġına

Bir kez açılmasun ser-i ḫum yoḫsa kim baḳar
Fermān-ı ᶜaşḳa şıḥne-i şehriñ yasaġına

Virdiyye şerḥi dersin oḳurlar hezārdan
Etfāl-i ġonce nüsḫasın açmış ḳucaġına

Biñ kez ṭutarsa kāse-i deryūzesin hilāl
Çerḫ-i denī bir aḳçe bıraḳmaz çanaġına

Olmaz çemende lāleye ruḫṣat zamānenüñ
Bülbülleri mürācaᶜat itmezse zāġına

Nābī baḳar mı türş-cebīnān-ı ᶜāleme
Şīrīnī-i ferāġ çalınmış dimāġına

161b

475

Pertev Paşa

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Dil eylemiş zülfe olmış serfürū-yı ārzū
Çekmiş ol dīvāneyi zencīre mū-yi ārzū

Ḳılsa vaᶜd būsesin icrā leb-i dil-cū-yı yār

Olsa kümūn zār-ı dil sīr-āb-ı cū-yı ārzū

Rāh-ı yāre dökdigüm göz yaşımı saṇma tehī
Āb-ı rūyimden ṭolub ṭaşdı sebū-yı ārzū

ᶜĀlem ol sencīde-i mīzāb-ı ḥüsne müşterī
Maḥşere beñzer anuñçün çār-sū-yı ārzū

Rūyı zülf-i yārdir devr-i tesellüsden murād
Noḳṭa-i femdir medār-ı güft ü gū-yi ārzū

ᶜĀşıḳa maṭlab nemādır ġamze-i cādū-yı yār
Gerçi ḳanber olmamış rehyāb-ı kū-yı ārzū

Ol verā-yı perde-i eyyāma Pertev muntaẓır
Kendü kendin gösterir bir günde rū-yı ārzū

476

Fużūlī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Bülbül-i dil gülşeni ruḫsārıñ eyler ārzū
Ṭūṭī-i cān lāᶜl-i şeker-bārıñ eyler ārzū

Nāme-i ḳāsıd peyāmiyle ḫoş olmaz ḫāṭırım
Öz lebiñden lehçe-i güftārıñ eyler ārzū

Serv ü gül neẕẕāresin n'eyler saña ḥayrān olan
ᶜĀrıżıñla ḳadd-i hoş-reftārıñ eyler ārzū

Ẓulmet-i hecrinde baḳmaz şemᶜe çeşmim merdümi

Pertevi-i ruḫsār-ı pür-tābıñ eyler ārzū

Hecr bīmārı tenim bād-i ṣabādan dem-be-dem
Ṣıḥḥat için ṣıḥḥat-i aḫbārıñ eyler ārzū

Arzūmend-i viṣālindür Fużūlī ḫaste-dil
Vuṣlat ister devlet-i didāruñ eyler ārzū

477

Nābī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Olmaḳ müyesser olmadı yār ile rū-be-rū
Yollarda ḳaldı āyineveş çeşm-i ārzū

Ey mīl-i sürme gözleriñ öp benden ol mehüñ
ᶜArż it siyāhkāri-i hicrānı mū-be-mū

Eylerse ḫāstkār-ı lebüñ secde-i niyāz
İtmek gerek çekīde-i yāḳūtdan vüżū

Gül-büse-i dehānuñ içün eyleyen duᶜā
Aġzın ide meger ki gül-āb ile şüst ü şū

Sāḳī-i meclisüñ eṣer-i iltifātıdur
Pīş-i ḳadeḥ-keşānda zemīn-būsī-i sebū

Olsun esīr-i tāb-ı tef-i şūre-zār-ı yeᵓs
Sīr-āb iden ḥadīḳa-i āmāli rū-be-rū

Bedter degül mi caᶜcaᶜa-i āsyābdan

Nābī o bezmiñ ki olmaya nev-bütle güft-gū

162a

478

Nābī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Ṣaḳın terk-i edebden kūy-ı maḥbūb-ı Ḫudā'dur bu
Naẓargāh-ı İlāhīdür maḳām-ı Muṣṭafā'dur bu

Bu ḫāküñ pertevinden oldı deycūr-ı ᶜadem zāᵓil
ᶜAmādan açdı mevcūdāt çeşmi tūtiyādur bu

Felekde māh-ı nev bābü's-selāmuñ sīne-çākıdur
Anuñ ḳındīlüdür ḥūr maṭlaᶜ-ı nūr u żiyādur bu

Ḥabīb-i kibriyānuñ ḫᵛābgāhıdur fażiletde
Tefevvuḳ-kerde-i ᶜarş-ı cenāb-ı kibriyādur bu

Mürāᶜāt-ı edeb şarṭiyle gir Nābī bu dergāha
Meṭāf-ı ḳudsiyāndur būsegāh-ı enbiyādur bu

479

Āgāh-ı Āmidī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Rumūz-ı ᶜaşḳdur āsān edā degüldür bu
Ḳo lāf-ı dānişi zāhid riyā degüldür bu

Bahār-ı ḥüsn giçer gülşen olmadın ḫurrem
ᶜİnānı elde mi reng-i ḥınā degüldür bu

Fütāde olmayıcaḳ kāh gibi çekmez ᶜaşḳ
Hilāli ceẕb idecek kehrübā degüldür bu

Ümīd-i vuṣlatuñ ey māh ḳanda ben ḳanda
Ḥuṣūli mümkün olur müddeᶜā degüldür bu

Gehī sipihr ü gehī cevr-i yārdan Āgāh
Şikāyet itmege semt-i rıżā degüldür bu

480

Lebīb-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Olma Ferhād ey dil ol şūḫuñ leb-i şīrīnine
Ṭaġ ṭayanmaz şīşe-i teklīf-i cevr-āyīnine

Sāḥil-i rāḥat görinmez ber-hevā altındayuz
Ḥaḳ selāmet vire düşdüñ baḥr-i ᶜaşḳ engīnine

Kimse bilmez ben kimüñ dil-ḫaste-i hicrānıyam
Nabż-ı dil gelmez ṭabībüñ eṣbaᶜ-ı taḫmīnine

Gāh zülfiñ elledüm geh ruḫlaruñ būs eyledüm
Nāᵓil oldum mülk-i ḥüsnüñ Çīnine Māçīnine

Giçmede eyyāmı perhīz ü riyāżetle müdām
Bu ṭabīᶜat zāhidi dönderdi Īsā dīnine

Mest-i naḫvetsin a ẓālim düşmen-i inṣāfsın
Baḳmaduñ bir kez Lebīb'üñ ḫaṭır-ı ġamgīnine

162b

481

Fużūlī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Bāġa gir bülbüle arż-i gül-i ruḫsār eyle
Yıḳ gülüñ ᶜırżını bülbül gözüne ḫār eyle

Bāġ şāhidlerine zülf ile ḥüsnüñ göster
Sünbülü derhem idüb nergisi bīmār eyler

Ġonceye lāf-ı leṭāfetle aġız açdurma
Lāḥẓa Lāḥẓa ānı şermende-i güftār eyle

Serde āzādlıġ ismiyle yaraşmaz yürümek
Ānı hem şive-i reftāra giriftār eyle

Dār-i dünyānı göñül cehd ḳılub terk idegör
Ḫᵛāb-i ġafletde iken özüñü bīdār eyle

Ey ciger zaḫmı aġız açma ḫadengin görüben
Yetene rāz-i nihānım yeter iẓhār eyle

Ey Fużūlī tamaᵉ ona ġayr-ı temannālardan
Ḳanda olsañ ṭaleb-i devlet-i dīdār eyle

482

Nābī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Ya raḥm-ı dil-berān iledür yā recā ile
Yoḳsa metāᶜ-ı vaṣl ele girmez bahā ile

Virmez ṣafā-yı cām-ı muṣaffā-yı lāy-ı ḫum
Olmaz güşāde dīde-i dil tūtiyā ile

Lāzım gelürdi ᶜuhdesine mū-miyānuñuñ
Bitse şikest-i şīşe-i dil mūmiyā ile

Taḥrīk-i şevḳ idi ruḫuña cürᵓet-i nigāh
Kim dek sefine-i emele bir huy ile

Teᵓşīr-i zühd-i ḫuşk irişdi o ḥadde kim
Gelmekde bezme gerden-i mīnā ridā ile

Basṭ eylemek maḳāl-i mübāhāt-ı Nābiyā
ᶜArż-ı sipāhdur ṣuver-i sīmyā ile

483

Sünbül-zāde Vehbī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Nūr āyeti didim ruḫuna iḳtibās ile
Şems ü ḳamer disem de olurdı cinās ile

Seyr it netīce rişte-i ṭūl-i emel daḫi
Kūteh degil mi ol ser-i zülfe ḳıyās ile

Baḳdıḳça āfitāb-ı ᶜiẕār-ı münīrine
Āyīne-i derūna girer inᶜikās ile

Feryād o ṭarf-ı dīde-i ḫūnī-nigāhdan
İçmekde böyle ḳanımızı iki ṭās ile

ᶜĀlemde merd odur ki zer ü zīver istemez
Birdir yanında aṭlas-ı gerdūn pelās ile

Çarḫıñ elinde ġamze degil biçmege gelir
Her māh kişt-i ᶜömr-i berāyāyı dās ile

Elbet nümūde ẓāhir ü bāṭında bergdir
Vehbī ne derde uġramışız bu ḥavās ile

163a

484[1]

Lebīb-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ḥarf atarsın dāᵓimā çeşm-i suḫan-gūyā ile
Pek ḳıyarsın āşıḳa ẓālim bu istiġnā ile

Gülleri şerbetleyub gülşende bī-hūş eylediñ

[1] Aslında bu şiir Lebīb Dīvānı'nda bir tarih'in içinde yer almaktadır. Gazel formunda verildiği için gazel olarak aldık.
Bk. Orhan Kurtoğlu, "Lebîb Dîvânı", (**Doktora Tezi**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004), s. 299.

Mest-i nāzım gezme ol gül-şerbetī-dībā ile

Dün raḳīb ile gezerken çāk çāk oldum görüb
Böyle iblīsi seniñ gibi melek-sīma ile

Nām alurdum ben ṣarılsam yāri sarsam sīneme
Baġlasam bāzūma heykel cennetü'ül-esmā ile

Cevr-i ᶜālemde ġazel-gūluḳ müfīd olmaz Lebīb
ᶜArż-ı ḥāl it ṣadr-ı vālāya hemān şekvā ile

485

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

İtdi hem-reng ṣabā gülşeni mey-ḫāne ile
Germ-ḫūn ol bugün gül yine peymāne ile

Gice çoḳ yandı baña ḫavfım odur kim bu gice
Ṭutuşır şemᶜ-i şeb-ārā yine pervāne ile

ᶜAhdüm olsun o perī meclise gelmezse eger
Yıḳayum ᶜālemi bir naᶜra-i mestāne ile

Siteminden gilemend olmaz idüm neyleyüm āh
Āşnā olmasa her gördügi bī-gāne ile

Nābiyā terk-i ḫıred vāsıṭa-i rāḥat imiş
Ḳatı çoḳ meşveret itdüm dil-i dīvāne ile

486

Fużūlī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Yürtmeniz ᶜaraḳı meclis içre bāde ile
Ḥelāl-zāde-i ḳoymanın ḥarām-zāde ile

Virür sitem sebāḳın ṭıfl-ı ḫaṭṭıña zülfiñ
Ḳoma ol içi ḳaranı bu levḥ-i sāde ile

Baña zamān ile Mecnūn muḳaddem olsa n'ola
Ki anda şāh ber-ā-ber degil piyāde ile

Ḳaşıñ belāsına düştüm felek ġamıñ çekerek
Bu güçlü yayı çeker oldum ol kebāde ile

Ḳapunda ḫam ḳadümi gezdürüb yürür göñlüm
İttiñdürür yügürür her ṭaraf ḳılāde ile

Benim müderris-i ᶜilm-i cünūn ḳanı Mecnūn
Ger ber-murād ola devrimde istifāde ile

Beni saġınma Fużūlī ġam içre Mecnūn tek
Ki ben ziyādeem ġam-ı ziyāde ile

163b

487

Nābī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ḫāk-i kūyuñ cilvegāh-ı mihr-i raḫşān eyleme
Tūtiyā-yı dīdemi ḫākiyle yeksān eyleme

Virme ruḫṣat āh-ı āteş-bār-ı ᶜālem-sūzuna
Kūyuñı hem-reng-i kuhsār-ı Sifāhān eyleme

Sīne-i āyine-tābuñ açma bezm-i bādede
Ehl-i bezmi çeşm-i sāġar gibi ḥayrān eyleme

Baḳma mirᵓāt-ı dil-i ᶜālem-nümā-yı ᶜāşıḳa
Ḫāṭır-ı ᶜāşıḳ gibi kendiñ perīşān eyleme

Meclis-i aġyāre olma pertev-endāz-ı viṣāl
Şemᶜ-i ümmīd-i raḳībānı fürūzān eyleme

Dil-pesend-i ᶜālem olmaḳ istemezseñ Nābiyā
Kendüñi ḫıẕmet-güẕār-ı bezm-i ᶜirfān eyleme

488

ᶜAzmī-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Verme ruḫṣat şāneye zülfiñ perīşān eyleme

Lāne-i murġ-ı dilim ey şūḫ vīrān eyleme

Bī-güneh üftādeniñ yoḳ yere dökme ḳanını
Ḫançerin ālūde-i ḫūn-ı şehīdān eyleme

Bādeveş iç ḳanımı laḫt-i cigerden ḳıl kebāb
Benden özge ᶜāşıḳa tek ᶜahd u peymān eyleme

Zīb-i ḫᵛān-ı vaṣl ḳılma ol raḳīb-i kāfiri
Müselmān iş̱eñ ᶜadū-yı dīne mihmān eyleme

Meclis-i mestāneden çekme ayaġıñ sāḳiyā
Bezm-i ᶜıyş-i ᶜişreti rindān-ı zindān eyleme

Zīb-i āġūş olmadan ḳaçmaz zamāne dil-beri
Dil-berān-ı ᶜaṣrı bī-cā ᶜAzmī bühtān eyleme

164a

489

Sünbül-zāde Vehbī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Nice bir ḫᵛāhiş-i āmāl ile mecbūl olalum
Terk-i maṭlab idelüm nāᵓil-i meᵓmūl olalum

Men ü mā dāᶜiyesin naḳş-ı żamīr eylemeyüp
Ṣıla-i ᶜāṭıfet-i devlete mevṣūl olalum

Vāṣıl-ı bezm-i kibār olmaġ içün ḫāricden
Girerek her ḳapuya dāḫil ü medḫūl olalum

Gerçi müşkīl görinür vaż^{c}-ı çep-endāz-ı felek
Yine dünyāda hemān ṣaġ olalum ṣol olalum

Faṣl-ı vaṣl u cihet-i cāmi^{c}a baḫṣ̲ün açaraḳ
Biz o mevżūc^{c}a bu taḳrīb ile maḥmūl olalum

Çekmeyüp bezm-i ġamıñ renc-i ḫumārın Vehbī
Bāde vü dil-ber ile cünbişe meşġūl olalum

490

Rāġıb-ı Āmidī

Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilün

Nice bir sūziş-i hicrānıla feryād idelüm
Varalım pādişeh-i ^{c}aşḳa yükin dād idelüm

Bilmediñ ḳadrini āh ni^{c}met-i vaslıñ ḥayfā
Añalum şimdi giçen günleri yād idelüm

Bisütūn-ı ^{c}uluvv-ı aşḳıla yaḳup kül idüp
Sa^{c}yile āhekini merḳad-ı Ferhād idelüm

Bezelim levḥ-i dile zer ile naḳş-ı ḥüsnüñ
Şöyle tezyīn iderek san^{c}at-ı Bihzād idelüm

Ṣıdḳıla oḳuyalım āyet-i ^{c}usr-i yusr
Rāġıbā böyle zelīle dili şād idelüm

164b

491

Nābī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Bu sūz ile dil nāle-i mestāne mi çeksün
Bülbül çekecek bārı da pervāne mi çeksün

Ey dil ḳoya taᶜvīzi o tesbīḥle zāhid
Varsun der-i mey-ḫāneye peymāne mi çeksün

ᶜĀşıḳ ṭaleb-i meyle ḫarābāta mı düşsün
Bir gevher içün s̱ıḳlet-i vīrāne mi çeksün

Merhem mi ḳosun dāġına elmās ṭururken
Dil dāire-i devlete bī-gāne mi çeksün

Nābī'ye düşer ġuṣṣa-i devrān dile düşmez
Hūş-yār ṭururken ġamı dīvāne mi çeksün

165a

492

Bāḳī-i Āmidī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

ᶜAdālet eyle ᶜuşşāḳa şehā bu heft kişverde
Bulınmaz hüsnüñe hemtā muᶜaẓẓam çarḫ-ı çenberde

Lebiñdir ġonca-i ḥamrā dişün incu-yı gevherden
Muᶜaṭṭar kākülün ḥār-ı esbdir? ol misk-i ᶜanbere

Ḳaçan aḥvālımı ᶜarż eylesem ḫışma gelür yārim
Temennā eyledükçe luṭfunu bir desti ḫançerde

Baña cevr itmege cānā ḥicāb itmez misin Ḥaḳ'dan
Şikāyet eylerim senden yarın dīvān-ı maḥşerde

Bu Bāḳī kemteriñ eşᶜārı olsun zib-i fercāne
Bulunsun ḫātem-i zer-i nigīn imżāsı defterde

165b

493

Kāmī-i Āmidī (Şaᶜbān Kāmī Efendi)

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Aġzıñ açmış ġoncalar ḥayretde ḳalmış gül güle
Gülsitān-ı şerḥiñ oḳur gülşende bülbül bülbüle

Ḥüsn-i Yūsuf ᶜārıż-ı āliñ hezārān mū hüsnüñ
Naḳl ider Mıṣr-ı melāḥat bostanıñda gül güle

Dehri teşmīm eylemiş ṣordum nesīm-i nev-bahār
Bū-yı zülfiñ gönderilmiş tuḥfe-i sünbül sünbüle

Sürme küfrān-i niᶜamdır ᶜıṭr-ı şāhī zülfiñe
Güne bu yüzden bıraḳma bū-yi mübhem-i sünbüle

Nīce maᶜnālar yazılmış bende bir maᶜnā yazam
Reşḥa-pāş gülüñ ḳudretdir o ḫāli fülfüle

Şarmaşıḳ gibi şarılmış gördüm iki nevresi
Şarpilüp cünbüşle geçmiş serde kākül kāküle

Şeh-süvār-ı bende-i şīr-i Ḫüdā'yım Kāmiyā
Var mı sebḳat eyleyen gelsün bu tabᶜ-ı dil dile

494

Bāḳī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Yazmışdı pür-ḥikmet ezel ṣafḥa-i güle
Bülbül dem-ā-dem aġlasa gül güle

Şol deñlü itdi güllere bülbül şeṭāreti
Düşdi çemende ḳaṭre-i şeb-nem güle güle

Müşgīn ṣaçuñda ey yüzi gül cān-ı nā-tevān
Ol rişte dür ki baġlana bir deste sünbüle

Sīnemde zaḫmım olan penbe-i fetīl
Ol yāsemīne döndi ki ḳorlar ḳaranfüle

Bākī çemende şīşe-i mey ḳulḳul eylese
Bülbül terāne başlayıcaḳ uysa bülbüle

166a

495

ᶜĀkif Paşa

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Çeşm-i cādū ḥayret-ālūd-ı füsūn eyler beni
Ḫal-i fitne deşt-peymā-yı cünūn eyler beni

Ben sipend-i Ṭūr-ı ᶜaşḳım āteş-i ruḫsār-ı yār
Ḫᵛāhiş-i vuṣlatda bī-ṣabr u sükūn eyler beni

Ḥabbeẕā ol bāde-i dil-cū ki feyż-i ḳaṭresi
Vāḳıf-ı sırr-ı süveydā-yı derūn eyler beni

Cevr-i sāḳī naġme-i dil-sūz-ı muṭrıb el-amān
Tābe-gerden ġarḳa-i seylāb-ı ḫūn eyler beni

Şeşder-i ᶜālemde ᶜĀkif kaᶜbeteyn-i ṭāliᶜim
Bir düşeş göstermeyüb zār u zebūn eyler beni

167b

496

Sünbül-zāde Vehbī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Reng-i şarāb ile ruḫuñ olduḳda gülgüli
Açdı ḥabāb-ı kāle-i mey çeşm-i bülbüli

Ey ġonce-leb bu bāġda sen gül açıl hemān
Dāġ-ı derūn-ı ᶜāşıḳıñ olsun ḳaranfüli

Olmış nesīm-i āhımız ol serv-ḳāmetiñ
Semt-i raḳībe bādī-i ᶜarż-ı temāyüli

Çoḳdan olurdı deşt-i cünūna ḳadem-nihād
Pā-beste ḳılmasa dili zencr-i kāküli

Vehbī ḳanāᶜat eylemese bir piyāz ile
Dāmān-ı kūh-ı raġbetiñ olmazdı sünbüli

497

Ṣıdḳī-ı Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Tāb-ı milden reng-i rūyiñ olmış aᶜlāsı *****
Gül-i raḫnedir eyleyen efzūn nevā-yı bülbülü

Kākülüñ başdan çıḳardı ᶜāşıḳ-ı bī-çāreyi
Bāġ-ı dehriñ āh perīşān oldu şimdi sünbüli

Ben görünce söyledüm şol gerden billūrīyi
Kim nihāde eylemişdür kāfūr üzre fülfüli

Cām-ı Cem leb-ber-leb olma seyri böyle yār ile
Ser-fürū idüp fiġān itmezdi mebnā fülfüli

Dil-rübāsız şāᶜiriñ şiᶜrinde olmaz neşᵓesi
Ṣıdḳıyā elden bıraḳ bu hāy-ı hūy-ı fülfüli

498

Fużūlī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ey teġāfül birle her sāᶜat ḳılan şeydā beni
Vāḳıf ol kim öldürir aḫir bu istiġnā beni

Żaᶜif eyledin baş virüb aḥvālimi ṣaḳlar velī
Nāle-i bī-iḫtiyārumdır ḳılan rüsvā beni

Ger beni ḫūnābe-i eşkim nihān eyler ne sūd
Ḳanda olsam miḥnet-i ᶜaşḳıñ ḳılur peydā beni

Vāle-i ẕevḳ-i leb-i mey-gün ü çeşm-i ālinem
Sāḳiyā ṣanma ḫarab itmiş mey-i ṣahbā beni

Ḫālī itmişdir beni benden muḥabbet dostlar
ᶜAyb ḳılmış görseñiz ᶜālemde bī-pervā beni

Kūşe-i miḥrābı dutmuşdum reh-i zühd u ṣalāḥ
Ḳoymadı öz ḥālime ol nergis-i şehlā beni

Ey Fużūlī bir ṣanem zülfine göñlüm bağladım
Çekdi zincīr-i cünūna ᶜākıbet sevdā beni

168a

499

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Pey-rev ol cümle peyġamberlere Cibrīl gibi
İḫtişāṣ itme faḳāt birine İncīl gibi

Ḳalmışuz āteş-i ābuñ arasında ḥayrān
Ḳalbümüz rūşen iken revġan-ı ḳındīl gibi

Ḳo ḥasīr olup ayaḳda ḳalalum istemezüz
Kimsenüñ dūşına bār olmaġı mendīl gibi

Üstüḫᵛān ile Hümā gibi yüri ḫursend ol
Ne virürler bu şikem-ḫāreligi fīl gibi

Ġayrinüñ itmek içün çeşmini rūşen Nābī
Rū-siyāh olduġumuz ḳaldı yüze mīl gibi

168b

500

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Sīnede bir laḥẓa ārām eyle gel cānım gibi
Geçme ey rūḥ-ı revānım ᶜömr-i şitābanım gibi

Perdedār añlardım el-haḳ ġonceyi gördüm seḥer
Ol daḫı leb-rīz-i çāk olmış girībānım gibi

Reşk-i Çīn olmaḳda fikrim gelmedi taᶜbīre līk
Vaṣfı ol gīsūlarıñ ḫᵛāb-ı perīşānım gibi

Giçmem ol gülden gül-āb almazdan evvel mūyumuñ
Her biri inbīḳ-i zehr-āb olsa müjgānım gibi

Cüst-cū itdim yine cānā Nedīmā bendeñe
Bir efendi bulmadım devletlü sulṭānım gibi

501

Bāḳī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

ᶜAşḳuñ hevāsı esdi nesīm-i seḥer gibi
Eşküm dökildi pāyüñe gül-berg-i ter gibi

Bend-i belā-yı hecriñle künc-i ġamda dil
Zencīrlerle baġlu yatur şīr-i ner gibi

Ser-rişte-i viṣāl daḫı girmedi ele
Baġrum delindi hecriyle dürr ü güher gibi

Ḫaṭṭ-ı ᶜizārı geh görinür geh olur nihān
Çıḳmaz beyaża baḫş-i ḳaża-yı ḳader gibi

Bākī ᶜacūz-ı dehre zebūn olma key ṣaḳın
Merdāne baṣ ayaġuñı meydāne er gibi

502

Sünbül-zāde Vehbī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ḥüsnile kimdir müsellem şāh-ı ḫūbānım gibi
Devr-i Yūsuf'dan beru kim geldi sulṭānım gibi

Şevḳ-i laᶜliñ sīnede ḥıfẓ eyledim cānım gibi
Rūyuñ ellerden ṣaḳındım nūr-ı īmānım gibi

Furṣat el virse bıraḳmazdım o şūḫ-ı ser-keşi
Dāmeniñ çāk itmeyince tā girībānım gibi

Ḳaḥbe-zenlikdir yaḳışmaz merd-i vālā-himmete
Zīb ü zīverle müzaġref şīveli ḫanım gibi

Tārumār itdi göñül mecmūᶜasın bu rūzgār
Vehbiyā evrāḳ-ı āṯār-ı perīşānım gibi

169a

503[1]

Rıfᶜat

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Esīr-i bend-i zülf-ü yār-ı bī-dād olmuşam şimdi
Giriftār-ı kemend-i dām-ı ṣayyād olmuşam şimdi

[1] Adıyamanlı Şairler 1, http://www.tesbitler.com/index.php?option=com_content &view=article&id=265:adyamanl-airler-1&catid=124:adyaman&Itemid=48 (27.05.2013).

Hümā-yı dil miṯāl-ı ṭūṭi-yi habs-i ḳafes kaldı
Ṣafā-yı kūşe-i miḥnetde nā-şād olmuşam şimdi

Yele virdüm seniñle dirdigim hep ḫırmen-i ẕevḳim
Meded peyk-i ṣabā gel gör ne ber-bād olmuşam şimdi

Ḫusūsā ḳılmaz iken iltifāt-i ārām u feryādı
Ḥisāba tūl-i ḳıyāmıyla muᶜtād olmuşam şimdi

Ne ḥāle uġradım bilmem ne taḳsīr eyledim
Müdām-ı hem-demiyle yārdan yār olmuşam şimdi

Ḳani ol āh u āh-ı ᶜaşḳıla berdād olan demler
Şehā ḥasret-keş-i feryād u feryād olmuşam şimdi

Melāmetde hele göster baña fāş olmadan sırrıñ
Eyā Rıfᶜat ne Mecnūn u ne Ferhād olmuşam şimdi

504[1]

Ṣalāḥī (Ṣalahaddin ᶜUşşāḳī)

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Ey ḳaşı kemān zaḫm-ı müjeñ cānıma geçdi
Peykāneleriñ her biri bir yanıma geçdi

Bir kec nigehe ṣabr u taḥammül nice mümkin
Evvel naẓarıñ sīne-i ᶜuryānıma geçdi

[1] Bu şiir Trt nota arşivinde de yer almaktadır.
Bkz: Trt Nota Arşivi, http://www.trtnotaarsivi.com/tsm_detay.php?repno=4164&ad=Ey%20ka%FE%FD-keman%20t%EEr-i%20m%FCjen%20c%E2n%FDma%20ge%E7ti (27.05.2013).

Kāfir midir ol çeşm-i siyeh fülfül-i Hindū
Bir baḳmaḳ ile dīnime īmānıma geçdi

Būs itmek içün laᶜliñi ṣarḳındılıḳ itdim
Zülf-i siyehiñ ḫalḳası gerdānıma geçdi

Siyeh beniyle daᶜvā-yı kemāl itme Ṣalāḥī
Biñ böyle ġazel defter-i dīvānıma geçdi

505

Vecdī

Müfteᶜilün / Mefāᶜilün / Müfteᶜilün / Mefāᶜilün

Saña dil oldu mübtelā al ḫaberiñ ṣaḥīḥinü
Cürmümü ben didim saña al ḫaberiñ ṣaḥīḥinü

Hiç dile bend-i zülfinden var mı ḫalāsa iḥtimāl
Kākülüne ṭoḳun ṣabā al ḫaberiñ ṣaḥīḥinü

Yoḳ ḫaberiñ ki hecr ile baña ne eyledi felek
Gitdi bu cān-ı bī-nevā al ḫaberiñ ṣaḥīḥinü

Çeşmi demiş ki ġamzenüñ merḥamet oldu pīşesi
Eyleme īᶜtimād aña al ḫaberiñ ṣaḥīḥinü

Böyle ġazel denür deyen Vecdī saña dürūġdır
Hep şuᶜarāya ḳıl ṣalā al ḫaberiñ ṣaḥīḥinü

169b

506

Bāḳī-i Āmidī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Żiyāsın dutdı bu dehr-i cemāliñ şekl-i pür-nūru
Seniñ ol veçhe pākindir bütün dillere meşhūru

Güzellikde naẓīriñ yoḳ seniñ ey ḥüsn-ü bī-hemtā
Görenler didiler Firdevs-i ʿalādan bu bir ḥūrī

Viṣālinden baʿīd itme beni ey şāh-ı ḫubānım
Ne denlü var ise cürm-ü günāhım eyle maġfūrī

Seniñ ʿaşḳıñla ey cānā düşelden rāh-ı sevdāya
Döker bu dīde-i pür-ḫūnumuz hem eşk-i yaġmuru

Ṣanasın dürr-i gevherden yapılmış el ayaḳ Bākī
Bu dil āhūsu ṣayd olmış görüp ol çeşm-i billūru

507

Baġdātlı Rūḥī

Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün

ʿĀşıḳlaruñ alāyına dip sür semendüñi
Çignet en evvel esbüñe ben müstemendüñi

Sen var iken yaraşmaz aña başḳa boy çeke
ᶜArż eyle serv-i bāġa nihāl-i bülendüñi

Ġayet çoġaldı āhū-yı gerden-firāz-ı Rūm
Ḥal-i ṣaydgāha zülf-i muᶜanber-kemendüñi

ᶜĀlem tamam nīm-nigāhuñ esīridür
Ey şūḫ-ı cevr-pīşe ne ṣanduñ kendüñi

Şāhum ṭabīb-i ḥāẕıḳ iken sen revā mıdur
Künc-i belāda öldüre ġam derdmendüñi

Rūḥī şikāyet itme cefāya taḥammül it
Āzūrde-ḫāṭır itmeyesin tā efendüñi

170a

508

Fārıḳ-ı Āmidī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

ᶜUşşāḳa firāḳ olmasa vuṣlat bulunur mı
Bī-renc u taᶜab nāil-i devlet bulunur mı

Merhūn-ı ġam-ı ᶜaşḳıñ olan dil hīç açılmaz
***** olan ādemde şekāret bulunur mı

İtme heves ol yāre kim aġyār eli degmiş
Pejmürde olan gülde leṭāfet bulunur mı

Alıp neşᵓe-i nigehiñ itse de biñ ḳan

Cellād-ı sitem pīşe-i şefḳat bulunur mı

Fārıḳ n’ola ṣorarsa nezaketle lebinden
Ġamzeñ gibi bir dil-i şikest bulunur mı

509

Ḥafīd Paşa

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Mest-i medhūs eyleyen sāḳī nigāhuñ bāde mi
Yoḳsa ẕāti ḫaste mi ẓālim dü-çesmiñ bāde mi

Kendimi ḫıfẓ eylemek ḳabil mi seyṭān-ı racīm
Cennet-i Firdevs-i aᶜlādan çıḳardır Ādem’i

Dil ṣarıldım diyü laf eyler miyān-ı dil-bere
Ṣormadım ki ᶜālem-i rüᵓyāda mı ḫülyāda mı

Nail-i vaṣlım olursuñ dir baña bir dil-firīb
Vaḳti taᶜyin eylemez dünyāda mı ᶜuḳbdā mı

Aldı ᶜaḳlım tabla perçem ġonce-fem bir kec-külāh
Bilmezem ki Mevlevī mi ol yoḳsa Ḳadıẓāde mi

Öyle mest-i ḫayret olmışdur Ḫafīdā bilmezem
Uġramış bir ᶜaşḳa mı yoḳsa ᶜacep üstāda mı

170b

510

Vecdī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Dil-i çeşm-āşinā sāmāniyle bī-gāne olmaz mı
Hemīşe mest ile ülfet iden mestāne olmaz mı

Hevā-ḫoş her ṭaraf gülzār-ı bülbül zār u gül ḫandān
Bu esbāb-ı cünūnu seyr iden dīvāne olmaz mı

Kenār-ı āb sāḳī tāze mey köhne dil pür-şevḳ
Bu bezme tövbeler nuḳd-ı verᶜ peymāne olmaz mı

Mey anda dil-ber anda cümle yārān-ı ṣafā anda
Geçüp cennetden Ādem sākin-i mey-ḫāne olmaz mı

Sebū zānūde sāġar elde yār āġūş-ı vuṣlatda
Bu ṭarz-ı ḫāṣla meclis ᶜacep rindāne olmaz mı

Açılmış gül gibi pehlū ruḫ āteş-bār olup meydān
Göñül hem bülbül-i şūrīde hem pervāne olmaz mı

Bu maḥsūd-ı ṭabāyiᶜ sözleri ḳande bulursıñ sen
Kudūret virmesün Vecdī dil-i yārāna olmaz mı

511

Sünbül-zāde Vehbī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Yine vaʿd-i viṣāl itdiñ dehānıñ öpsem olmaz mı
Geh emsem geh leb-i şīrīn-beyānıñ öpsem olmaz mı

Siyeh kemḫā ile pūşīdelenmiş Kaʿbe'dir gūyā
Ruḫuñda ṭurra-i ʿanber-feşānıñ öpsem olmaz mı

Nedir ey mihr-ṭalʿat bu ṣabāḥüʾl-ḫayr-ı pīşānī
Münevver-cebhe-i behcet-nişānıñ öpsem olmaz mı

Perī-rūyum işitsem girdigiñ ḥammāma ʿuryān-ten
Bulup ḫalvetde her ʿużv-ı nihānıñ öpsem olmaz mı

Nigāh-ı iltifāt itdiñ yine Vehbī-i nā-kāma
Teşekkür-güne çeşm-i dil-sitānıñ öpsem olmaz mı

512

Nābī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Ḫayāl-i zülf idermiş ʿāşıḳ-ı mehcūr gördüñ mi
Maḥabbetde bu deñlü fikr-i dūr-a-dūr gördüñ mi

Hezārān dil gezersin ey ḫayāl-i yār inşāf it
Bu seyrān itdügüñ yirlerde bir maʿmūr gördüñ mi

Fedā itdiñ göñül fikr-i ḫumārıñ ẕevḳ-i ṣahbāya

Bu ᶜişretgāhda bir ẕevḳ-i bī-maḥrūr gördüñ mi

Viṣāl-i āb ḫūn-ı ᶜāşıḳı bī-bāk nūş eyler
Ne bī-raḥm olduġın ol ġamze-i maḫmur gördüñ mi

Hezārāsā hemān feryādı elden ḳoyma ey Nābī
Bu gülşende açılmaz bir gül-i mestūr gördüñ mi

171a

513

Fużūlī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ḥayret ey büt ṣūretiñ gördükce lāl eyler beni
Ṣūret-i ḥālim gören ṣūret ḫayāl eyler beni

Mihr ṣalmazsın baña raḥm eylemezsiñ bunca kim
Sāye tek sevdā-yı zülfiñ pāy-māl eyler beni

Żāᶜf-i ṭālīᶜ māniᶜ-i tevfīḳ olur her nice kim
İltifātıñ ārzūmend-i viṣāl eyler beni

Ben gedā sen şāh yār olmaḳ yoḳ ammā n'eyleyim
Ārzū ser-geşte-i fikr-i muḥāl eyler beni

Tīr-i gamzeñ atma kim bağrım deler ḳanım döker
ᶜAḳd-i zülfiñ açma kim āşüfte-ḥāl eyler beni

Dehr vaḳf itmiş beni nev-res civānlar ᶜaşḳına
Her yeten mehveş esīr-i ḥaṭṭ u ḫāl eyler beni

Ey Fużūlī ḳılmazam terk-i ṭarīk-i ᶜaşḳ kim
Bu faż̄ilet dāḫil-i ehl-i kemāl eyler beni

514

Fārıḳ-ı Āmidī [1]

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Gerdiş-i çeşm-i siyāhıñ bī-mecāl eyler beni
Fikr-i şevḳ-i kākülüñ aşüfte-ḥāl eyler beni

ᶜArż-ı ḥāl itmek murādım olsa sulṭānım saña
Ġamze-i cādūlaruñ siḥriyle lāl eyler beni

Ruḫlarıñ güldür desem raḥm eyle gül ey ġonce-fem
Bu sözüm ġarḳ-ı gül-āb-ı infiᶜāl eyler beni

Eyledi aġyārı maḥrem şānına lāyıḳ mıdır
Ol perī bī-gāneveş bezm-i viṣāl eyler beni

Ol şeh-i ḫūbāndan itdükçe ümmīd-i merḥamet
Leşger-i bī-dād Fārıḳ pay-māl eyler beni

[1] Şevket Beysanoğlu, **Diyarbakırlı Fikir ve Sanat Adamları Birinci Cilt**, İkinci Baskı, San Matbaası, Ankara, 1996, s. 227.

171b

515

Pertev Paşa

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

ᶜAşḳ-ı ebrū şemᶜ-i miḥrāb-ı niyāz eyler beni
Yār-ı vaḳf-ı muvaḳḳaf sūz u güdāz eyler beni

Kec nigāha ṭoġruca maᶜnā virirdim neyleyim
Ġamzeler mecbūr-ı ḳayd-ı iḫtirāz eyler beni

Gösteriş çīn-i cebīn-i yār-ı gizlü nüktedir
Çeşm-i pür-gū āşinā-yı ḥarf-ı rāz eyler beni

Ḳayd idinmem baᶜd-ezīn olmazsa da āzādeniñ
Yār esīr-i iltifāt-ı dil-nevāz eyler beni

Ṭāşa sürdi başımı bilirdi reng-i yaşımı
ᶜAşḳ zer-kūb-ı miḥek-i imtiyāz eyler beni

Hep ḥakīrzār iden tīzen baḳışlı yārdur
Her-dem āyīn-i şikāyet nāle-sāz eyler beni

Sikke giydim ḫāke yüz sürdüm huẓur-i pīrde
Pertevā eylerse bu devlet ser-firāz eyler beni

516

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Būs-ı laᶜliñ şöyle sīr-āb-ı zülāl eyler beni
Kim gören āb-ı ḥayāt içmiş ḫayāl eyler beni

Şāᶜire söz bulmaġa minnet ne ammā neyleyim
Āh kim ḥayret seni gördükçe lāl eyler beni

Sevdigim cām-ı meye hācet nedir laᶜl-i lebiñ
Bezmde ḫande ile mestiñ bī-mecāl eyler beni

Bāġda zülfiñle ruḫuñ andıkça bu kimdir deyü
Sünbül ü gül birbirinden şuāl eyler beni

Nükhet-i zülfiñle geldikçe nesīm-i nev-bahār
Turra-i sünbül-ṣıfat āşüfte-ḥāl eyler beni

Nā-tüvānım şöyle çeşmiñ ḥasretinden kim gehī
Sāye-i müjgān-ı āhū pāy-māl eyler beni

Gerdişiñ gördükçe sāḳī-i mülāyim-meşrebiñ
Ārzū ser-geşte-i fikr-i muḥāl eyler beni

Haṣret-i çeşmiñle ben ḫāk-i siyāh olsam daḫı
Ḫiclet-i āḫir sürme-i çeşm-i ġazāl eyler beni

Gūyiyā bilmez efendim bende-i dīrīnesin
Kim Nedīmā bu mıdur deyü sūal eyler beni

172a

517

Ḥāmī-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Sükker-i laᶜl-i lebüñden behreyāb itdüñ beni
Mıṣr'a sulṭān ey şeh-i ᶜālī-cenāb itdüñ beni

İnkisār itmem saña yārindeñ ey meh sen daḫı
Kāmyāb ol her ne deñlü kāmyāb itdüñ beni

Gerdiş-i cām u mey-i gülfāma ḥācet ḳoymaduñ
Gūşe-i çeşmüñle ey sāḳī ḫarāb itdüñ beni

Bir ḳadeḥle ḳaddümi rāst itdüñ ey pīr-i muġān
ᶜÖmrüñ efzūn ide Ḥaḳ ey şeyḫ şebāb itdüñ beni

Ey ḳamer-ṭalᶜat vefā bābında sen kendüñ gibi
Nā-tamām idrāk idüb nāḳış ḥesāb itdüñ beni

Dir gören reftārunı ᶜömr-i şitābānum gibi
Gūyiyā gördüñ edeblerle ḥicāb itdüñ beni

Devr-i nā-sāz-ı felekden sūz-ı tābᶜ-ı giryeden
Söyleme ḥalüñ yeter Ḥāmī kebāb itdüñ beni

518

Sünbül-zāde Vehbī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Cām-ı laᶜliñ şevḳine mestāne itdüñ sen beni
Kāse-līs-i sofra-i mey-ḫāne itdüñ sen beni

Boynıña olsun vebāli kākülüñ zencīrini
Gerdeniñde gösterip dīvāne itdüñ sen beni

Pīrlikde ḫāṭırım yıḳdıñ ne yapdım ben saña
ᶜĀḳıbet gencim deyü vīrāne itdüñ sen beni

Zülfiñe ḳondurmayıp mürġ-i dil-i āvāreyi
Böyle mānend-i Hümā bī-lāne itdüñ sen beni

Maḥrem oldu ġayriler şimdi ḥarīm-i vaṣlıña
Āşinā iken niçün bī-gāne itdüñ sen beni

Yanmadan yaḳılmadan pervāne şimden ṣoñra kim
Şemᶜ-i rūyuñ gösterip pervāne etdüñ sen beni

Ḥüsninüñ Mecnūnu itmişken yine Vehbī'ye yeter
ᶜĀleme Leylī gibi efsāne itdüñ sen beni

172b

519

Rāif-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Feyż-i baḫşıñla ḥabībā behreyāb etdiñ beni
Lüṭf-ü vücūd-ı güle hemān devlet-meāb etdin beni

Ṣunduñ ey sāḳī baña bezm-i muḥabbet cāmını
Ol-şarāb nābiyle mest-i ḫarāb etdiñ beni

Neşr baġıñla tāze revnāḳ buldu dil kāşānesi
Keyd-i dilden gördüġüm ey şeyḫ şebāb etdiñ beni

Ḥüzn-ü ġamdan ḳoymaduñ ḳalbimde Ḥaḳḳ'a çoḳ şükür
Lüṭfuñ efzūn ede çoḳ ᶜāli-cenāb etdiñ beni

Bāb-ı lüṭfunda bu Rāif ḫārlikdir ey güzel
Kime naṣba feyz-i cūduñla nişāb etdiñ beni

520

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Bir şeker ḫandeyle bezm-i şevḳa cām itdüñ beni
Nīm ṣun peymāneyi sāḳī tamam itdüñ beni

Şuᶜle servānāsā çıḳar ḫākimden ol yerlerde kim

Pāy-māl-i tevsen-i āteş-ḫırām itdüñ beni

Nükhet-i gīsū ile geldiñ bize āh ey nesīm
Ṭurrā-i sünbül-ṣıfat āşüfte-kām itdüñ beni

Cilve-i ḥüsnile her mūyum perī-ḫīz olmada
ᶜAşḳıla ser-tā-ḳadem āyīne-cām itdüñ beni

Böyle ser-mest ü ḫarāb etme Nedīm-i ẕārını
Nīm ṣun peymāneyi sāḳī tamām itdüñ beni

521

Vecdī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Tā kim ḫaṭṭıñ ey māh-ı cebīnim yüze çıḳdı
Esrār-ı dil-i zār u ḥazīnim yüze çıḳdı

Ruḫsārıña ḫaṭ geldügini aġlamam ammā
Baḫt-ı siyeh-i ser-i kemīnem yüze çıḳdı

Ey ġamze ṣaḳın fitne-i ḫaṭṭında bulınma
Tīġ-ı ġażab u ḫançer-i kīnim yüze çıḳdı

Eşk eyledi rüsvā ġam-ı ḫaṭṭuñla beni ḥāyf
Ebkā-i nihān ḫāne-nişīnim yüze çıḳdı

Cūş itdi hevā-yi ḫaṭ ile baḥr-i ṭabīᶜat
Vecdī yine bir dürr-i ş̱emīnim yüze çıḳdı

173a

522

Fużūlī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Beni cāndan uṣandırdı cefādan yār uṣanmaz mı
Felekler yandı āhımdan murādım şemᶜi yanmaz mı

Ḳamū bīmārına cānā devā-yı derd u iḥsānıñ
Niçün ḳılmaz baña dermān beni bīmār ṣanmaz mı

Ġamı pinhān dutardım ben didiler yāre ḳıl rūşen
Disem ol bī-vefā yāre inanur mı inanmaz mı

Gül-i ruḫsārıña ḳarşu gözümden aḳar ḳanlu ṣu
Ḥabībim faṣl-u degil bu aḳan ṣular bulanmaz mı

Şeb-i hicrān yanar cānım döker ḳan çeşm-i giryānım
Uyadır ḫalḳı efġānım ḳara baḫtım uyanmaz mı

Degildim ben saña māᵓil sen itdiñ ᶜaḳlımı zāᵓil
Beñi ṭanᶜ eyleyen zāhid Ḫudā'sından utanmaz mı

Fużūlī rind-i şeydādır hemīşe ḫalḳa rüsvādır
Ṣoranlar dir ne sevdādır bu sevdādan uṣanmaz mı

173b

523

Fehīm-i Ḳadīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Destine alduḳça şemşīr-i ḳażayı ġamzesi
Bir nigāhiyle şehīd eyler belāyı ġamzesi

Gāh olur bir ᶜişvesinden cān bulur bī-gāneler
Küşte eyler gāh yüz biñ āşīnāyı ġamzesi

Bir nigāh itse eger ḫışmıyla ehl-i maḥşere
Lerzenāk eyler dil-i rūz-ı cezāyı ġamzesi

İtmeden şehbāz-ı çeşmi nīm-pervāz-ı nigāh
Ḫavfdan rīzān ider perr-i humāyi ġamzesi

Bī-vefādur ḳıl cefāsın ārzū yārüñ Fehīm
Saña taᶜlīm eylesün luṭf u cefāyı ġamzesi

524

Nefᶜī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Dil-rübādır zülfi ammā dil-nişīndir ġamzesi
Nāz iderse yaraşur pek nāzenīndir ġamzesi

Çekme ġam bir āfet-i pā-der-hevādır ṭurrası

Gāfil olma fitne-i ser-der-kemīndir ġamzesi

Olmasun kāfir de böyle dil-rübāya mübtelā
Āfet-i cāndır ġamı āşūb-ı dīndir ġamzesi

Bir nigehle bildirir dünyāya luṭf u ḳahrını
Çeşmi sāḥir gūyiyā siḥr-i mübīndir ġamzesi

N'ola meftūn olsa diller güft ü gū-yı çeşmine
Tabᶜ-ı Nefᶜī gibi āferīndir ġamzesi

525

Fehīm-i Ḳadīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Ṣaydgāh itse ne dem ṣaḥn-ı ḳażāyı ṭurrası
Pāy-best-i dām ider murġ-ı belāyı ṭurrası

Ġafletiyle sāye-endāz olsa farḳ-ı tācına
Bend ider bāl ü per-i ẓıll-ı hümāyı ṭurrası

Öyle kāfirdür ki bend itmez yine zünnārına
Ger Mesīḥā olsa da dīn-āşināyı ṭurrası

Çözse nāgeh ᶜukde-i ḫam-der-ḫamın dest-i ṣabā
Ser-be-ser ṣaḥrā-yı Çīn eyler havāyı ṭurrası

Ser-be-ser ṣaḥrā-yı Çīn eyler havāyı hem Fehīm
Deşt-i sünbülzār ider dest-i ṣabāyı ṭurrası

526

Nefᶜī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Dil-nişīndir ġamze ammā dil-rübādür ṭurrası
ᶜĀşıḳ-ı bī-dillere ṭurfe belādır ṭurrası

Ġamze-i ᶜayyāra ġālibdür göñül ṣayd itmeye
Gerçi bir āşüfte-i ser-der-hevādür ṭurrası

Üstine ditrer ṭurur ol mest-i ḫᵛāb-ı nāz iken
Ġamze-i şūḫuna güyā mübtelādür ṭurrası

Żabtı bir bend ile müşkildir dil-i dīvāneniñ
İki zencīr ister anıñçün dütādür ṭurrası

Ṭabᶜ-ı Nefᶜī gibi pervāz-ı bülend itse n'ola
Āfitāba sāye ṣalmış bir Hümā'dür ṭurrası

174a

527

Āgāh-ı Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Oldı dil maᶜmūr vīrān olmayınca olmadı
Behreyāb-ı vaṣl-ı hicrān olmayınca olmadı

Gerçi pā-māl itmeden āḫır peşīmān oldı līk

Ben daḫı ḫākiyle yeksān olmayınca olmadı

Āh kim bir gül naṣīb-i gūşe-i destārımuz
Māye-i ṣad-dāġ-ı ḫarmān olmayınca olmadı

Göz göre ol semᶜ-i bezm-ārā bana germ āşinā
Bir zamān manẓūr-ı devrān olmayınca olmadı

Rām olur mı dirdüm Āgāh ol büt-i vaḥşī bana
Oldı ammā āfet-i cān olmayınca olmadı

528

Bāḳī-i Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün

Kākülün dil virmeyen ḫāṭır-ı perīşān olmadı
Pāyıña yüz sürmeyen ḫāk ile yeksān olmadı

Ġonca-i ümmīd-i bāġı ᶜömri ḫandān görmedi
Dīdem ki ebr u bahār gibi giryān olmadı

Doġmadı ḫūrşīd-i ᶜālem tāb-ı devlet-i ᶜāşıḳa
Dil-rübā kim ᶜālem vaṣlında ᶜuryān olmadı

Bir cevāb itdüm temennā ol cevāb-ı şükrīden
Ḥāṣılı söz giçmedi güftāre imkān olmadı

Derdine ol zaḫmetüñ luṭf eyle dermān ol
Şol ḳadar işler ki itdim yāre dermān olmadı

Bākiyā kerem oldu gerçi mihr-i ᶜālem-sūz-ı ᶜaşḳ

Meyve-i bāġı ümīdim vaṣl-ı cānān olmadı

529

Ṣıdḳī-ı Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün

Der idim fāş olmaya bu rāz-ı pinhān olmadı
Bu dil-i maḥzūnumuz mesrūr u ḫandān olmadı

Ġayra lüṭf ᶜāşıḳ-ı bī-çāreye cevr itmede
Nev-ḫaṭṭ ü nevresleriñ farḳı nümāyān olmadı

Ḫāl-i gisū-yı dil-ārāya nigehle aldanup
Dāne içün ḳayd-ı dāme düşme çespān olmadı

Māsivā terkiyle nefs-i rām iden pür-dil gibi
Ḳahramān u sām u behrū nerīmān olmadı

Āteş-i ᶜaşḳıyla ġışş-i ḳalbini pāk itmeyen
Sikke-i ᶜirfān ile mümtāz-ı rindān olmadı

Silk-i naẓma düzmiş ol cümle süḫanhā dürrlerin
Daldı tanẓīre aṣla Ṣıdḳī imkān olmadı

530

Ḥāfıẓ-ı Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün

İstedim çoḳ gözlerim olmaya giryān olmadı
Dīdem oldı zārım ile rāzım fāş-ı nihān olmadı

Āfet-i devrān saña söylerseler olmaz ḫilāf
Ey perī-peyker seni kim gördi ḥayrān olmadı

Ḫūn-ı dil pergāle pergāle döker çeşm-i terim
Ḥasretinle bir dem olmaz baġrımız ḳan olmadı

Tīr-i müjgānıñ doḳundı tā dil-i mecrūḥa
Sīnede yer yoḳ ki peykān üzre peykān olmadı

İltifātın dāimā maẓhār olan aġyār olur
Āh kim üftādeler o luṭfa şāyān olmadı

Serv-ḳaddler lāle ḫadler mübtelāsı olmada
Maṭlab-ı ṣāhib dilān u ehl-i ʿirfān olmadı

Künc-i ʿuzlet-i milkete mālik olan sulṭān gibi
***** İskender u Cemşīd vü ḫāḳān olmadı

Şīve-i taḳdīr ile cilve-nümādır her murād
Ber-murād-ı cidd-i dānā cehd-i nā-dān olmadı

Nā-müsāʿiddir bu eyyām Ḥāfıżā nā-yab *****
Ol sebebden ʿarż-ı mā fi'l-bāla imkān olmadı

174b

531

Sünbül-zāde Vehbī

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

Seni kim çekdi āyā ḫalvete ḥammāmdan ġayrı
Kim aldı sīneye āyīne-i endāmdan ġayrı

Dehānıñ var mı öpmüş söyle ey şīrīn-zebān söyle
Nezāketle leb-i cām-ı mey-i gülfāmdan ġayrı

Ne gördüm nev-nihālim meyve-i bāġ-ı viṣāliñden
Turunc-ı ġabġabıñ şevḳiyle fikr-i ḫāmdam ġayrı

Leb-i şīrīn u çeşmiñ ᶜaşḳına nūş eylesem bāde
Getirmem bezmime nuḳl-i şeker-bādāmdan ġayrı

Şeker-ḫand-i lebiñ aġyārı şīrīn-kām ider ammā
Benimçün behre yoḳdur telḫī-i düşnāmdan ġayrı

Olursa āb-ı Ḫızr'ıñ ᶜaynı baḳmam çeşm-i raġbetle
Uṣandım minnet-i ḫüşk-i zülāl-i kāmdan ġayrı

ᶜAḳīḳāsā dil-i pür-ḫūnu itdim şerḥadār ammā
Ne çıḳdı ẕeyl-i imżā-yı ṭalebde nāmdan ġayrı

Hücūm-ı ṭāᵓir-i iḳbālden nev-ḳaṣr-ı devletde
Ne yapsın būm bulmaz lāne künc-i bāmdan ġayrı

Gelir yoḳ ḫāṭır-ı vīrānı ābād itmege Vehbī
Pey-ā-pey cūş iden seyl-i ġam-ı eyyāmdan ġayrı

532

Fużūlī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Ne görır ehl-i cefā bende vefādan ġayrı
Ne bulır şemᶜ yaḳan kimse ziyādan ġayrı

Ey olan sākin-i mescid ne görüpsen bilmen
Būriyāsında anuñ būy-ı riyādan ġayrı

Ey diyen virme gönül ġayre fāni bende göñül
Ser-i zülfinde olan baḫtı ḳaradan ġayrı

Ḳıldı Mecnūn kimi çoḳlar ḥeves-i ᶜaşḳ velī
Düzmedi derde beni bī-ser ü pādan ġayrı

ᶜAzm-i kūyunda gönül yārlıḳ ister bendeñ
Elimizden ne gelir ḫayr duᶜādan ġayrı

Ne yanar kimse bana āteş-i dilden özge
Ne açar kimse ḳapum bād-ı ṣabādan ġayrı

Faḳr imiş faḳr Fużūlī şeref-i ehl-i vücūd
Özüñe eyleme hem-dem fuḳarādan ġayrı

175a

533

Fehīm-i Ḳadīm

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Güş itdi nāy nālelerüm nāza başladı
Dil-ber semāᶜ-ı nāza daḫı tāze başladı

Tā oldı mevlevī o meh rūḥ-ı Şems-i dīn
Taᶜlīme dil şikārın o şehbāza başladı

Tıfl iken oldı şemsle ol meh muḳābele
ᶜUşşāḳıla mükāşefe-i rāza başladı

O1 şūḫ sāzkār olalı mevlevīlere
Ben bīnevā-yı ᶜaşḳına şehnāza başladı

Āvāze-i fıġānımı dinletmedi benim
Kāfir raḳīb naġme-i nā-sāza başladı

Ey Şems-i dīn yetiş ki o ḫurşīd-i pür-celāl
Cevr-i Fehīm-i nādire-perdāza başladı

534

Nefᶜī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Mest oldı yār ġamzeleri nāza başladı
Her bir nigehde bir reviş-i tāze başladu

Bildirdi bir nigehde dil-i ġamze ḳaṣdıñ
Ne keşfe ne mükāşefe-i rāza başladu

Ġamze degil bu şuᶜbede bāz-ı girişmedir
Siḥri bitürdi şīve-i iᶜcāza başladu

Şanmañ ki itdi zülfini taḥrīk-i rūzigār
Bāl açdı ṭūṭī-i ḫaṭṭı pervāza başladu

Nefᶜī nedir ney-i ḳalemiñde bu naġmeler
Güyā ki her terānede bir sāza başladı

535

Nābī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Ol ġonca-fem gelür mi gülistāna bir daḫı
Laᶜliñ ṣunar mı ᶜāṣıḳ-ı nālāna bir daḫı

Pervānedār-ı murġ-ı dilim yansa ġam degül
Hem-meclis olsa şemᶜi şebistāna bir daḫı

Zaḥm-ı dilim oñulmaz olur ḥaşre dek ṣaḳın
Zülf-i siyāha urma meded şāne bir daḫı

Mest ider idi göñli rūz-ı rüstemiz
Sāḳī ṣundu luṭfuyla peymāne bir daḫı

Mecnūn-ṣıfat bir āhū-yı raᶜnāya ol esīr
Nābī düşerse bul ᶜArabistān'a bir daḫı

536

Emīrī-i Āmidī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Dilde heves-i zülf-i siyehkār dükendi
Esbāb-ı ṭarāb-yār-i vefādār dükendi

Gelmiş dutalım meygedeye ehl-i ḫarābāt
Neşāt-ı mey-i sāġar-ı ser-şār dükendi

Kālāsını ᶜarż eylemesün bīve-i? gerdūn
Erbāb-ı ḫarīdārda dīnār dükendi

Gülzār-i cihān içre aceb bir dem olur mu
Bülbül diye kim ḫār-ı sitemkār dükendi

Naẓm ideli bu şiᶜr-i meᶜānī-yi Emīrī
Ḥamidī-i suḫendānda güftār dükendi

537

Āgāh-ı Āmidī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Ḫaṭ geldi ṣafā-yı gül-i ruḫsār dükendi
Kör baḫtı bahār irdi bu gülzār dükendi

Şimden girü ẕāhid ne disünler saña rindān
İdbār ise yoḳ sende vü iḳbāl dükendi

Yed-i mihre-i? eyyām cefā-yı pīşe-yi gör kim
Bu ser-hevesiñ umduġı destār dükendi

Vāᶜiẓ bize bir ġayrı sözüñ var ise söyle
Kim mevᶜiẓe-i sīme-i zennār dükendi

Āgāh hemān fikr-i ḫaṭṭ vü ḫāli nigār et
Sen ṣanma ki mażmūnuyla güftār dükendi

538

Nābī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Ḥaṭṭ irdi ruḫ-ı yāre ḫarīdār dükendi
Gün bitdi o germiyyet-i bāzār dükendi

Şimden girū ol serviñ ayaġına düşme
Konc-bel eyā çeşm-i güher-bār dükendi

Şordum yine varısa ṭayyibā lebiñ emdir
Yoḳ ġayri devā ḥüsnüñe tīmār dükendi

Kimden açılur sırr-ı dehānıyla miyānıñ
Ol nükte vü ol rāz-ı ḫaribdār dükendi

Nābī gibi vaṣfıñda ol şuḫuñ
Bir şiᶜr-i laṭīf itdi ki güftār dükendi

175b

539

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Sīnede evvel ne muḥriḳ ārzūlar var idi
Lebde ser-keş āhlar āteşli hūlar var idi

Böyle bī-ḥālet degildi gördügüm saḥrā-yı ᶜaşḳ

Anda Mecnūn bīdler divāne cūlar var idi

Ben bu gün bir nev-bahār-ı hüsn ü ān seyreyledim
Ṭarf-ı destārında sünbül gibi mūlar var idi

Sen yine bir nev-niyāz ᶜāşıḳ mı peydā eylediñ
Kūyuña yer yer dökülmüş āb-ı rūlar var idi

Ey Nedīm ey bülbül-i şeydā niçün ḫāmūşsın
Sende evvel çoḳ nevālar güft ü gūlar var idi

540

Vecdī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Dest urdi ṣabā ṭurra-i ṭarrār daġıldı
Fāş oldı ruḫı ᶜāleme esrār daġıldı

Açılmadı pejmürde gül-i bāġ-ı ümmīdim
Eyyām-ı ḫazān irdi vü ezhār daġıldı

Ḳaldım şeb-i fìrḳatda ġam-ālūde vü bī-kes
Cemᶜiyyet-i yārān-ı vefādār daġıldı

Dil naḳd-i recā ile olup kām ḫarīdār
Dellāl-i felek virmedi bāzār daġıldı

Olsa n'ola bülbül dil-i Vecdī ile hem-dem
Ṭabᶜım gibi berg-i gül ü gülzār daġıldı

541

ᶜUzletī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Beñzer ki lebiñden ola ṣahbā müteşekkī
Zīrā ki ruḫuñdan gül-i ḥamrā müteşekkī

Gitmişdir elinden meger ol dāmeni Yūsuf
Sūz-i ġam-i ᶜaşḳa Zelīḫā müteşekkī

Keşf eyle niḳāb-ı rūḫuñu gün gibi ey māh
Zülf-i siyehiñden şeb-i yeldā müteşekkī

Şāne ura el zülf-i perīşānıña her-dem
Olmaz mı dil-i ᶜāşıḳ-ı şeydā müteşekkī

Mehpārelere etdi eşer-i nükte-i şiᶜriñ
Bu nükteden ey ᶜUzleti dünyā müteşekkī

542

Emīrī-i Āmidī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Bir dil virecek yār-ı vefādār dükendi
Erbāb-ı hevā ḳalmadı aġyār dükendi

Feryād-ı ciger sūzını bülbül kime ṣatsun
Gülzār-ı maḥabbetde ḫārīdār dükendi

Ḫāhiş-dār imiş dād u sitād etmege ṭut kim
Pāzār ḫarāb oldı ṭaleb-kār dükendi

Rindān-ı mey-āşām bāşına ḫırḳayı çeksün
Ol bāde o meyḫāne o mey-ḫār dükendi

Bu gerdīş-i gerdūndan işitmişdür Emīrī
Aḥkām-ı nihān kalmadı esrār dükendi

543

Ṣāḳıb

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Bir naẓār-ı arż-ı pür-tābıña ruḫṣat var mı
Böyle elṭāf-ı kerem sende ey āfet var mı

Ḳadd-i bālāsına reftār ile insāf eyle
Naḫl-i ṭūbāda bunuñ gibi leṭāfet var mı

Küşte-i bez-müjek ehl-i meḥabbet cümle
Sell-i seyf eylemege ġamzeñe hācet var mı

Devlet-i vaṣlıyla leb ber-leb olan cāna ḥased
Ẕevḳ-i ālemde bunuñ gibi saᶜādet var mı

Bī-bahā olsa sezādır der-i naẓm-ı Ṣaḳıb
Böyle bir gevher-i yek-dāneye ḳıymet var mı

176a

544

Nedīm

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Mest-i nāzım kim büyütdi böyle bī-pervā seni
Kim yetişdirdi bu güne servden bālā seni

Būydan ḫūş rengden pākīzedir nāzük tenīñ
Beslemiş ḳoynunda gūyā kim gül-i raᶜnā seni

Güllü dībā giydiñ ammā ḳorḳarım āzār ider
Nāzenīnim sāye-i ḫār-ı gül-i dībā seni

Bir eliñde gül bir elde cām geldiñ sāḳiyā
Ḳanġısın alsam gülü yāḫud ki cāmı yā seni

Ṣandım olmış ceste bir fevvāre-i āb-ı ḥayāt
Böyle gösterdi baña ol ḳadd-i müstesnā seni

Ṣāf iken āyīne-i endāmdan sīnem dirīġ
Almadım bir kerrecik āġūşa ser-tā-pā seni

Ben peyker didikçe böyle kim ḳıldı Nedīm'i nā-tüvān
Gösterir engüşt ile meclisdeki mīnā seni

545[1]

Şemsī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Sen gülü sevdin begim sevmezmi ya güller seni
Görmeye ḥasret çeker gülşende bülbüller seni

Dīde-i ᶜuşşāḳa bir keşf-i niḳāb olsa eger
Belki mest-i ᶜaşḳ olur kim gören diler seni

Gül-ruḫuñ ayinesiñ çeşm-i raḳīblerden ṣakın
Kem naẓarla bir belāya uġradır eyler seni

Dil virüp dīvāne olsam yāre ben bī-hūde mi
seyr ider cānā cemālin serde kāküller seni

Ey leb-i şīrīn aceb mi olsa Ferhād'ın göñül
Beslemiş şīr u şekerle māderin güyā seni

Bī-bedel ḫalḳ eylemiş Ḫallāḳ bī-hemtā seni
Cümle dil-berden etmiş şūḫ-ı müstesnā seni

Şemsiyā ḳılsın naẓar gerdān-ı yāre bir nefes
Dam-ı ᶜaşḳa bend ider gerdende fülfüller seni

[1] Bu şiirin aşağıdaki kaynakta Adıyamanlı Rıfᶜat'a ait olduğu iddiası var.
bkz: Adıyamanlı Şairler http://www.tesbitler.com/index.php?option=com_content&view=article&id=265:adyamanl-airler-1-&catid=124:adyaman&Itemid=48 (27.05.2013).

546[1]

Fārıḳ-ı Āmidī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Gel gel etsem külli dibāveş güli nāzik tenin
Sīneye cānım gibi çeksem bu şeb tenhā seni

Bilmiş ol ḳılmam ferāġat cevr-i bī-dād eylesen
Başıma ḳopsa ḳıyāmet ey ḳadd-i bālā seni

Eylemez dünyā vü māfīhāya bir mūyun bedel
Cānına bil ki degişmez Fārıḳ-ı şeydā seni

547

Nābī

Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün

Esīr-i dām ider māhī-ṣıfat ᶜuşşāḳ-ı bit'tābi
O māhıñ şehr-i zülf-i tābdārı oldı ḳüllābı

Oku āyāt-ı mihri bāb-ı cevri aça ᶜuşşāḳa
Kitāb-ı ᶜaşḳ içinde vārimiş dut kim ***** bālī

Ḳapuñda ḳanımı ġamzeñ döker nā-ḥāk yere ammā
Beni eger kim olmadıysa laᶜliñ işrābı

[1] Şiirin 3 beyiti okunmayacak durumdaydı bu 3 beyiti şu kaynaktan aktardım:Şevket Beysanoğlu, **Diyarbakırlı Fikir ve Sanat Adamları Birinci Cilt**, İkinci Baskı, San Matbaası, Ankara, 1996, s. 227.

Ġamıñla giryeden ġarḳ itdi eşkim ᶜālemi her-sū
O baḥr-ı bī-girānda gözlerimdir ġayr-ı mehtābı

Ruḫuñ ᶜaksini gördi var ise ṣahbāda
Gözi bir kimseyi görmez görenden bāde-i Nābī

176b

548

Nābī

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Cāy idünsem itmeñ istibᶜād dir miḥneti
ᶜĀşıḳım bir kāfire ḥüsne? Muḥammed ümmeti

Giceler ᶜazm itdigim ol māhe sāyem ḫavfıdur
Bir tarīḳiyle ḳabul itmez muḥabbet şirketi

Biz ki ceyb-i ḫırḳa çekdük sere şimdengeri
Başına çalsun felek ẓıll-ı hümā-yı devleti

Cam ṣınmış mey dökülmüş ehl-i ᶜirfān cümle mest
Ṭolu dökmiş tarlaya dönerdi devrān saḥbını

Şimdi dehriñ tāzesi kimseyle itmez iltifāt
Ehl-i diller Nabīyā kimle itsün ülfeti

549

Āgāh-ı Āmidī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Ey kīne-cūlar ülfet ile yār idüñ bizi
Elden gelen cefāya sezāvār idüñ bizi

Ölsek ḫumār-ı laʿl-i revān-baḫş-ı yār ile
Mey-ḫānelerde ṣūret-i dīvār idüñ bizi

Maḥv-ı viṣāle neşʾe virür bāde-i ḫumār
Şimden girü şarāb ile huş-yār idüñ bizi

Ey gülistān-ı mihr-i vefā bāġbānları
Ümmīdimüz gül olmaġa yoḳ ḫār idüñ bizi

Āgāh ser-nihāde-i rāh-ı maḥabbetüz
Mānend-i cādde pāyla bī-dār idüñ bizi

550

Maḥvī

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

Cismimi maḥveyledi naḳş-ı nigārıñ ḥasreti
Ḥayrete ṣaldı āh ol cemāliñ firḳati

Derdi ile bu vādi-i ḥayretde ḳaldım bī-mecāl
İtmez ise ol peri-yi ʿaşḳda baña şefḳati

Ben anıñ ʿaşḳı şarabıñdan içüp mest olmuşam
Fāide itmez baña ġayrı hekimiñ şerbeti

Keşretden ʿālemiñ ḳaçdıkça vaḥdet buldum
İki āḫir ʿāḳıbet keşretde buldum vaḥdeti

Ġāfil olma aḥsen-i ṣūretden ey Mahvī ṣakın
On sekiz biñ ᶜālemiñ āyīnesidir vuṣlatı

551

Āgāh-ı Āmidī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün

Ḥuṣūl-i kāmda hīç bulmadum ferāġatumi
Veliyy-i niᶜmet idinsem n'ola ḳanāᶜatümi

Senüñde dīde-i mihr ü mehüñ żiyāsuz olur
Felek itürme benüm Yūsuf-ı ferāsetümi

Devrün sāḫtesine inānma aġyāruñ
O şūḫ duydı gibi ġalibā ṣadāḳatümi

Ne rind-i bāde-perestüm ne şeyḫ-i tekye-nişīnim
Ne luṭf-ı meşrebi gördüm ne nefᶜ-i ṭaᶜatümi

Ṣadā-yı ḫande gelür şaḳḳ-ı ḫāmeden Āgāh
Yazarsa kātib-i aᶜmāl eger ẓerāfetümi

177b

552

Koca Rāġıb

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Nāle-i bülbül ruḫ-ı gülşenlik itdi gülşeni

Eylesün pervāneyi şemᶜüñ ocaġı külḫanī

O mehüñ ser-tā-ba nūr-ı maḥabetdir teni
Tār-ı kitān-ı nigehden olmayub pīrāheni

Berḳi itdi ḫandesi engüşt-i ḥayret ber-degān
Yandı daġ-ı reşk-i ruḫsār ile māhuñ ḫırmeni

Eyledi daᶜvī-i yek-rengī siyeh-rū telḫkām
Fülfül-i ḫāl-i lebi kāfūrı ṣubḥ-ı gerdeni

Şöyle ser-şār u raḥīḳ miḥnet oldum Rāġıbā
Yāre eylerdim işāret ṣorsalar benden beni

178b

553

Sünbül-zāde Vehbī

Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün

Ḫāliñ ġamıyla eyleyeli bengī sen beni
Geldim o ḥāle kim bilemem şimdi ben beni

Nāz u teġāfülüñ nedir ey zülfi sünbülüm
Sensin bu bāġ-ı ġamda perīşān iden beni

Ḥayfā kemend-i kākülüñe irmedi elim
Üftāde itdi āh o çāh-ı ẕeḳan beni

Ṣanmış müsaḫḫar oldu benī Ādem'e perī
Cism-i laṭīf-i yār ile yekten gören beni

Öpdükde gül yüzün pederine baḳup didi
Bülbül bilir ṣafāmı ne bilsün diken beni

İtdi lisān-ı ḫalḳda bir parmaḳ engübīn
Bir būse virmek ile o şīrīn-dehen beni

Vehbī sözüm zülāl gibi ḫūş-güvār iken
Hażm eylemez niçün yine ehl-i süḫen beni

179a

554

Āgāh-ı Āmidī

Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün

Āhum felegi ḫākiyle yeksān idemez mi
Ehl-i dile bu müşkili āsān idemez mi

Eşküm görüb ol şūḫ n'ola itse tebessüm
Bu āb-ı revān bir güli ḫandān idemez mi

Çesm-i siyehi dehri ḫarāb itdügi yerde
Göñlüm gibi bir gūşe-i vīrān idemez mi

Vuṣlatda dilā cevrine raḍı ki degülsin
Yā sūḫte-i āteş-i hicrān idemez mi

Gülzār-ı ruḫuñ vaṣfını cemᶜ eylese Āgāh
Taḫmīn ile bir tāze gülistān idemez mi

555

Nābī

Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün

Beni dil-ḫaste görüb çeşmüñe nem gelmez mi
Ya peşīmānī-i evżaᶜ-ı sitem gelmez mi

Sen de inṣāf ide ey āfet-i bī-gāneperest
Ṣoḥbetüñ ġayr ile insāna elem gelmez mi

Ṭaleb-i kām ile biz bunca şitābān olduḳ
O da āyā saña bir iki ḳadem gelmez mi

Ey düşen dāᶜiye-i vaṣf-ı dehān-ı yāre
ᶜAcebā ḫāṭırıña rāh-ı ᶜadem gelmez mi

Rāyegān olmaya mı yine metaᶜ-ı maḳṣūd
Nābiyā ḳāfile-i luṭf u kerem gelmez mi

556

Nācim

Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün

Kāinātı ser-te-ser tezyīn iden insān nedir
Eyleyen insānı tekrīm u muᶜazzez cān nedir

Ẕerredir hem ẕerreden kemter disem insān *****
Sadıḳam insānda bu ᶜucb u ġurūr u şān nedir

Cān nedir maḥbūs-ı ten bir emr-i maᶜnīdir ᶜiyān

ᶜĀḳıbet olmışsa ger cānān içün ḳurbān nedir

Ten nedir terkīb-i bend-i ṣunᶜ-ı Ḥaḳ bir ḫākdir
Ḫākdir olursa āḫir ḫāk ile yeksān nedir

Olmasa bir mübdaᶜıñ iṯbatına āyāt-ı küll
Encüm ü eflāk u māh u mihr-i nūr-efşān nedir

Maᶜrifetdir ḥikmet-i īcād yoḳsa yoḳ iken
Ḳudret-i Ḫallāḳ'a nisbet ḫalḳ u insi cān nedir

Ādemi taḳdīs iden teşrīf-i kerremnā yeter
ᶜĀlemse bir imtiḥandır secde-i şeyṭān nedir

Maṭlab-ı ehli ḥaḳīḳat leẕẕet-i dīdārdır
Neşᵓe-i cennāt ᶜadn ü cilve-i ġilmān nedir

Ẓāhir oldu külli şeyᵓi hālikün sırrı bu dem
Dikkat et Nācim meᵓāl-i men ᶜaleyhā fān nedir

179b

557

Baġdātlı Rūḥī

Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Mefāᶜilün

Ḫalās eyle belāyı hicrden al cānumı yā Rab
Müyesser eyle yāḫud vuṣlāt-ı cānānumı yā Rab

Baña künc-i belāda miḥnet-i hicrānı çekdürme
Ṣafāy-ı vaṣlile şād it dil-i nālānumı yā Rab

Ġubār-ı Kaᶜbe-i maḳṣud kim kuḥl-ı hidāyettir
Mücellā it anuñla dīde-i giryānumı yā Rab

Bedenden cānum al Rūḥī gibi ḳurtar beni ġamdan
Müyesser eyle yāḫud vuṣlat-ı cānānumı yā Rab

3. BÖLÜM

3.1 SONUÇ

1. Mecmûa incelemelerinin en büyük kazançlarından biri bazı şâirlerin şiirlerin ilk defa ortaya çıkmasıdır. Bu şâirler çok bilinen şâirler de olabilir isimleri pek bilinmeyen şâirler de olabilir. Bazen çok bilinip dîvanları basılan ve üzerinde incelemeler yapılan şâirlerin bile dîvânlarında geçmeyen şiirlere mecmûalarda rastlayabiliriz. Dipnotta verdiğimiz eserleri taradıktan sonra aşağıda varak ve gazel rumaralarını verdiğim gazellerin ilk defa bu mecmûada yer aldığını gördük.

Nâbî'ye[1] ait 4 gazel (bk. vr.175a gz.535, vr.175a gz.538, vr.176.a gz.547, vr.176b gz.548)
Fużûlî'ye[2] ait 1 gazel (bk. vr.161a gz. 473)
Şeyhulislâm Bahâyi'ye[3] ait 1 gazel (bk. vr.110b gz.233)
Mehmed Said Pertev Paşa'ya[4] ait 1 gazel (bk. vr.96a gz.143)
Âgâh-ı Âmidî'ye[5] ait 1 gazel (vr.175a gz.537)
Nesîmî'ye[6] ait 2 gazel (vr.94a gz.127, vr.1b)
Selîmî'ye[7] **(Yavuz Sultân Selîm)** ait 1 gazel (bk. vr.154a gz.437)

[1] Ali Fuat Bilkan (hzl.), **Nâbî Dîvânı**, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1997.
[2] Ali Nihat Tarlan (hzl.), **Fuzûlî Divanı Şerhi**, 2. Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara, 2008.
[3] Muhbet Toprak, "Şeyhulislam Bahayi Divanı Şerhi", (**Yüksek Lisans Tezi** - Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), Denizli, 2006.
[4] Pertev Paşa, Divan-ı sultan üş-şüara ve şeyh üz-zürefa uniya bih Pertev Paşa, Matbaa-ı Bab-ı Hazret-i Seraskeriye, İstanbul, 1840.
[5] Şerife Akpınar, "Âgâh Dîvânı ve İncelemesi", (**Doktora Tezi** - Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), Konya, 2006.
[6] Hüseyin Ayan (hzl.), **Nesîmî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkitli Metni**, Türk Tarih Kurumu Basım Evi, Ankara, 2002.
[7] Mustafa İsen, Ali Fuat Bilkan, **Sultan Şairler**, AkçağYayınları, Ankara, 1997.
Coşkun Ak , **Şair Padişahlar**, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001.

Ḫaṭāyī'ye [1] **(Şah İsmail)**'ye ait 1 gazel (bk. vr.154a gz.438)
Bağdâtlı Rûhî'ye[2] ait 1 gazel (bk. vr.158a gz.459)

2. Tespit edilen 60 şâirden 28 tanesinin Diyarbakırlı olması Eski Türk Edebiyâtında Diyarbakır'ın özel bir öneme sahip olduğunun göstergesidir.
3. Eski Türk Edebiyâtı'nda şâirler ve edebî dönemler hakkında bir kanıya varmak için sadece tezkireler ve eldeki şiirler yeterli olmayıp mutlaka mecmûalara başvurmak gerekir.
4. Akademik çalışmalarda mecmûalar incelendikçe edebiyâtımız açısından daha sağlıklı sonuçlara varabiliriz ve belki de hâlen farkında olmadığımız edebî ve kültürel zenginliklerimizin farkına varabiliriz.

[1] Sadeddin Nüzhet Ergun (hzl.), **Şah İsmail Safevi Edebi Hayatı ve Nefesleri**, Maarif Kitaphanesi, İstanbul, Tarih Yok.
[2] Coşkun Ak (hzl.), **Bağdatlı Ruhi Divanı**, Uludağ Üniversitesi Yayınları, Bursa, 2001.

KAYNAKÇA

Kitaplar

AK, Coşkun (hzl.), **Bağdatlı Ruhi Divanı**, Uludağ Üniversitesi Yayınları, Bursa, 2001.

AK, Coşkun, **Şair Padişahlar**, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001.

AKKUŞ, Metin (hzl.), **Nefʿî Dîvânı**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1993.

Ali Emîrî, **Tezkire-i Şuarâ-yı Âmid**, Matbaa-yı Âmidî, İstanbul, H. 1328 (M.1912).

AYAN, Hüseyin (hzl.), **Nesîmî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkitli Metni Birinci Cilt**, Türk Tarih Kurumu Basım Evi, Ankara, 2002.

BEYSANOĞLU, **Şevket, Diyarbakırlı Fikir ve Sanat Adamları Birinci Cilt,** İkinci Baskı, San Matbaası, Ankara, 1996.

BİLKAN, Ali Fuat (hzl.), **Nâbî Dîvânı**, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1997.

ÇEÇEN, Halil (hzl.), **Fıtnat Hanım Hayatı Sanatı ve Divanı**, Bizim Büro Basımevi Yayın-Dağıtım, Ankara, 2008.

DEMİREL, Mustafa (hzl.), **Mehmet Ali Çelebi (Rızayi) Divan**, Çağrı Yayınları, İstanbul, 2005.

DEMİREL, Şener (hzl.), **Şehrî, Hayatı, Sanatı, Divanı'nın Tenkitli Metni ve Tahlili**, T. C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Elazığ, 1999.

DİLÇİN, Cem, **Örneklerle Türk Şiir Bilgisi**, Dokuzuncu Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2009.

ERGUN, Sadeddin Nüzhet (hzl.), **Şah İsmail Safevi Edebi Hayatı ve Nefesleri**, Maarif Kitaphanesi, İstanbul, Tarih Yok.

GÖLPINARLI, Abdulbaki (hzl.), **Nedim Divanı**, 2. Baskı, İnkılap ve Aka Kitabevleri Koll. Şti., İstanbul, Tarih Yok.

GÜNER, Galip, Nurhan GÜNER, **Esâmî-i Şu'arâ-yı Âmid**, Anıl Matbaa ve Cilt Evi, Ankara, 2003.

GÜRBÜZ, Mehmet "Mecmûa Tasnifine Dair**", Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: ᶜOsmānlı Edebiyatının Kırkambarı,** İstanbul, Tarih (03-05-2011), s. 97-113.

GÜREL, Rahşan (hzl.), **Enderunlu ᶜOsmān Vasıf Bey ve Divanı**, Kitabevi Yayınları, İstanbul, Tarih Yok.

İPEKTEN, Haluk (hzl.), **Naili-i Kadim Divanı Edisyon Kritik**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1970.

İPEKTEN, Haluk, **Eski Türk Edebiyatı Nāzım Şekilleri ve Aruz,** On Üçüncü Baskı, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2010.

İPEKTEN, Haluk, Mustafa İSEN, Recep TOPARLI, Naci OKÇU ve Turgut KARABEY, **Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, Birinci Baskı, Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları 1988.

İSEN, Mustafa, Ali Fuat BİLKAN, **Sultan Şairler**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1997.

KADIOĞLU, İdris (hzl.), **Diyarbekirli Lebîb Dîvânı**, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Yayını, Malatya, 2005.

KILIÇ, Atabey, "Mecmûa Tasnifine Dair", **Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: ᶜOsmānlı Edebiyatının Kırkambarı**, İstanbul, Tarih (03-05-2011), s. 75-96.

KORKUSUZ, Şefik (hzl.), **Diyârbekirli Şâir Sırrî Hanımın Dîvânı**, Kent Yayınları, İstanbul, 2005.

KUTLAR, Fatma Sabiha (hzl.), **Arpaemîni-Zâde Mustafa Sâmî Dîvân**, Yayınevi Yok, Ankara, 2004.

KÜÇÜK, Sabahattin (hzl.), **Bâkî Dîvânı**, Birinci Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1994.

LEVEND, **Agâh Sırrı, Türk Edebiyatı Tarihi I. Cilt**, 5. Baskı, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2008.

MERMER, Ahmet (hzl.), **Mezaki Hayatı Edebi kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni,** Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 1991.

ÖZKIRIMLI, Atilla, **Türk Edebiyâtı Ansiklopedisi Cilt 3**, Cem Yayınevi, İstanbul, 1982.

ÖZTEKİN, Özge (hzl.), **Çelebizâde Âsım Divan,** Ürün Yayınları, Ankara, 2010.

PARLATIR, İsmail, **ᶜOsmānlı Türkçesi Sözlüğü**, 5. Baskı, Yargı Yayınları, Ankara, 2012.

PERTEV PAŞA, **Divan-ı sultan üş-şüara ve şeyh üz-zürefa uniya bih Pertev Paşa**, Matbaa-ı Bab-ı Hazret-i Seraskeriye, İstanbul, 1840.

TARLAN, Ali Nihat (hzl.), **Fuzûlî Divanı Şerhi**, 2. Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara, 2008.

TULUM, Mertol (hzl.), M. Ali TANYERİ (hzl.), **Nev'i Divanı**, İstanbul üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1977.

ÜZGÖR, Tahir (hzl.), **Fehîm-i Kadîm Hayatı, Sanatı, Dîvân'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi**, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara, 1991.

YENİKALE, Ahmet (hzl.), **Sünbül-Zâde Vehbî Dîvân**, Öncü Basımevi, Kahramanmaraş, 2011.

Süreli Yayınlar

AVŞAR, Ziya, "Tenkitli Metin Neşrinde İmlâ Sorunu Üzerine Yeni Düşünce ve Öneriler", **Turkish Studies/ Türkoloji Araştırmaları.** Cilt 3, Sayı 6 , 2008, s. 75-111.

GIYNAŞ, Kamil Ali, "Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası", **Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**. Sayı 25, 2011, s. 245-260.

GÖKÇE, Aziz, "Eski Anadolu Türkçesinden Osmanlı Türkçesine Dudak Uyumu ve Ünsüz Uyumu", **Turkish Studies/ Türkoloji Araştırmaları.** Cilt 4, Sayı 3, 2009, s. 991-1012.

GÜMÜŞKILIÇ, Mehmet, "Orta Osmanlıcada İmlâ-Telaffuz İlişkisi", **Turkish Studies/ Türkoloji Araştırmaları.** Cilt 3, Sayı 6, 2008, s. 272-288.

KADIOĞLU, İdris, "Diyarbekir Encümen-i Dânişi'nin Üstad Şairi Âgâh ve Devrindeki Şairler Üzerindeki Etkisi", **T.C. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler EnstitüsüElektronik Dergisi (Düsbed).** 2010, Sayı 4, s. 34-45, http://www.e-dusbed.com/Makaleler/1368500492_10-2-4%20Kad%c4%b1o%c4%9flu%2035-45.pdf (26.05.2013).

MERMUTLU, Mehmet Sait, "Nigâhî Divançesi Metin", **e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi**. 2012, Sayı 8, s. 129-167, http://www.e-sarkiyat.com/makaleler/8.sayi/8.pdf (02 Temmuz 2013).

SARAÇ, M. A. Yekta, M. Fatih ANDİ, "Akif Paşa Divançesi", **İlmi Araştırmalar**. Sayı 4, 1997, s. 135-178.

SARIÇİÇEK, Ramazan, "Diyarbakır İhtisas Kütüphanesinde Bir Şiir Mecmûası", **Turkish Studies/ Türkoloji Araştırmaları**. Cilt 8, Sayı 1, 2013, s. 429-483.

TANYILDIZ, Ahmet, "Şiir Mecmûalarının Neşri Hakkinda", **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**. Cilt 5, Sayı 21, 2012, s. 224-239.

ÜNVER, İsmail, "Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler", **Turkish Studies/ Türkoloji Araştırmaları**. Cilt 3, Sayı 6, 2008, s. 1-46.

Yayınlanmamış Tezler

AKPINAR, Şerife, "**Âgâh Dîvânı ve İncelemesi**", (Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü – Doktora Tezi), Konya, 2006.

ARSLAN, Mustafa Uğurlu, "**Ali Emîrî Efendi Ve Dîvânı**", (Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü – Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2008.

DEMİRBAĞ, Ömer, "**Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb**", (Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü – Doktora Tezi), Van, 1999.

DUYMAZ, Mehmet, "**Diyarbakırlı Azmî ve Divançesi**", (Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü – Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2010.

FIRAT, Selma, "**Dîvân-ı Hâmî Âmidî**", (İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü – Yüksek Lisans Tezi), Malatya, 1998.

KELEŞ, Hazife, "**Selahaddin-i Uşşakî Ve Türkçe Tasavvufî Şiir Şerhleri**, (Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), İstanbul, 2008.

KOÇ ACAR, Gülmedine, "**Hafīd Dîvanı**", (Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü – Yüksek Lisans Tezi), Sivas, 2006.

KURTOĞLU, Orhan, "**Lebîb Dîvânı**", (Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü – Doktora Tezi), Ankara, 2004.

OKUR, Mustafa, "**Dîvân-ı Vâli-i Amedî**", (Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü – Yüksek Lisans Tezi), Afyonkarahisar, 2006.

SERİN, Sefer, "**Diyarbakırlı Ali Emîrî Divanı**", (Gaziantep Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü – Yüksek Lisans Tezi), Gaziantep, 2007.

TOPRAK, Muhbet, "**Şeyhulislam Bahayi Divanı Şerhi**", (Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü – Yüksek Lisans Tezi), Denizli, 2006.

TUĞLUK, İbrahim Halil, "**Abbas Vesîm Efendi; Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Divanı'nın Tenkitli Metni ve İncelemesi**", (Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü – Doktora Tezi), Ankara, 2007.

Diğer Kaynaklar

Adıyamanlı Şairler 1 (t.y.),
http://www.tesbitler.com/index.php?option=com_content&view=article&id=265:adyamanl-airler-1&catid=124:adyaman&Itemid=48 (27.05.2013).

Trt Nota Arşivi (t.y.),
http://www.trtnotaarsivi.com/tsm_detay.php?repno=4164&ad=Ey%20ka%FE%FD-keman%20t%EEr-i%20m%FCjen%20c%E2n%FDma%20ge%E7ti (27.05.2013).

ŞAİR ADLARI İNDEKSİ

c

cAbbās Vesīm, 31, 125
cĀkif Paşa, 102, 135, 343, 392
cAzmī-i Āmidī, 280, 386
cİzzet, 221
cOs̱mān Nevres, 94, 345
cOs̱mān Nūrī Paşa, 126, 289
cUzletī, 427

A

Āgāh-ı Āmidī, 88, 121, 138, 139, 159, 160, 175, 204, 226, 227, 234, 238, 272, 274, 286, 287, 288, 309, 312, 325, 379, 416, 424, 432, 434, 436
Aḥmedī, 337

B

Baġdatlı Rūḥī, 400
Baġdātlı Rūḥī, 152, 163, 191, 245, 365, 374, 438
Bahāyī (Şeyḫulislām Bahāyī), 312
Bāḳī, 29, 59, 102, 117, 239, 332, 391, 396
Bāḳī-i Āmidī, 166, 196, 253, 294, 334, 335, 347, 389, 400, 417

C

Cizyī, 225
Cündī, 366

Ç

Çelebi-zāde cĀṣım, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 84, 85, 86, 88, 89, 90

E

Emīrī-i Āmidī, 109, 122, 123, 161, 174, 225, 248, 302, 316, 423, 427
Enderunlu Vāṣıf, 229, 237, 240, 244, 264, 317, 318
Eşrefoġlu Rūmī, 153
Eyyāmī, 156

F

Fārıḳ-ı Āmidī, 401, 406, 431
Faẓlī, 364
Fehīm-i Ḳadīm, 194, 219, 223, 280, 414, 415, 421
Ferdī, 368
Fetḥī-i Āmidī, 262, 373
Fıtnat Hanım, 78, 84, 98, 100, 107, 108, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 118, 120, 124, 167, 216, 217, 249, 252, 254, 256, 259, 260, 261, 263, 265, 266, 269, 270, 271, 273, 278, 279, 281, 282, 290, 295, 296, 300, 302, 303, 304, 307, 308, 309, 355
Fikrī, 228
Fużūlī, 30, 92, 103, 116, 164, 168, 169, 170, 194, 202, 203, 275, 352, 375, 377, 381, 385, 394, 405, 413, 420

H

Ḥāfıẓ-ı Āmidī, 198, 257, 276, 328, 329, 418
Ḥafīd Paşa, 30, 330, 353, 402
Haḳḳī, 366
Ḥakkī, 191
Ḥāmī-i Āmidī, 26, 77, 105, 172, 232, 277, 322, 346, 409
Ḫān, 282
Ḫaṭāyī (Şāh İsmācīl), 349

K

Kāmī-i Āmidī(Şacbān Kāmī Efendi), 220, 270, 301, 390
Kāmil, 334
Kāẓım-ı Āmidī, 205
Koca Rāġıb, 173, 434
Küşād, 330

L

Lebīb-i Āmidī, 26, 28, 76, 81, 95, 98, 258, 307, 367, 380, 383
Leylā Hanım, 169
Lütfī-i Āmidī, 360

M

Mahlassız, 239

Maḥvī, 433
Mālī-i Āmidī, 171
Meẕāḳī, 229
Muḫlīs, 324
Murādī, 227
Müştāḳ-ı Bitlisī, 158, 201

N

Nābī, 82, 87, 94, 129, 131, 132, 133, 134, 137, 140, 141, 142, 143, 145, 148, 151, 153, 155, 157, 160, 162, 166, 173, 199, 200, 219, 222, 230, 234, 237, 241, 242, 243, 245, 246, 247, 248, 250, 251, 253, 268, 285, 286, 291, 292, 305, 306, 310, 311, 314, 339, 342, 344, 346, 348, 350, 351, 355, 360, 362, 364, 369, 371, 373, 375, 378, 379, 382, 384, 386, 389, 395, 404, 423, 425, 431, 432, 437
Nācim, 437
Nāʾilī-i Ḳadīm, 150
Naʿīm, 299
Nedīm, 75, 80, 101, 146, 147, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 200, 204, 206, 207, 208, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 250, 272, 274, 317, 319, 326, 336, 338, 359, 370, 371, 395, 408, 411, 425, 429
Nefʿī, 24, 25, 27, 83, 97, 267, 315, 327, 414, 416, 422
Nesīmī-i Āmidī, 116
Nevʿī, 341
Nigāhī (Nigāhī Baba Āmidī), 284

P

Pertev Paşa, 90, 99, 107, 110, 118, 128, 297, 320, 331, 338, 376, 407

R

Rāġıb-ı Āmidī, 93, 294, 328, 363, 388
Raḥmī, 236
Rāif-i Āmidī, 323, 411
Rāsiḫ, 358
Recāyī, 190
Remzī-i Āmidī, 361, 369
Rıfʿat, 155, 397
Rıżāyī, 144

S

Ṣabrī-i Āmidī, 121, 218
Ṣāḳıb, 428
Ṣalāḥī (Ṣalahaddin ʿUşşāḳī), 398
Selīmī (Yavuz Sulṭān Selīm), 349
Seyfī, 356
Ṣıdḳī-ı Āmidī, 79, 198, 298, 333, 393, 418
Sırrī, 289
Süleymān Naẕīf, 192
Sünbül-zāde Vehbī, 24, 57, 80, 91, 96, 100, 104, 106, 119, 125, 130, 135, 136, 143, 148, 149, 154, 157, 165, 233, 235, 255, 258, 261, 293, 313, 315, 321, 325, 340, 342, 353, 354, 358, 372, 382, 387, 392, 397, 404, 410, 419, 435

Ş

Şefīḳ, 139
Şehrī (ʿAli Çelebi), 197
Şemʿī, 255
Şemsī, 430
Şeyḫulislām Bahāyi, 195ʿ

V

Vālī-i Āmidī, 224
Vecdī, 193, 399, 403, 412, 426
Veysī, 217, 332

Z

Zihnī, 231

EK 1- DİZİN

Tablo 9: 79 – 179 Varakları Arasındaki Gazellerin Özet Tablosu

VARAK	GAZEL NO	ŞAİR	MATLA BEYİTİ	ÖLÇÜSÜ	BEYİT SAYISI	YÜZYIL	MEMLEKET	AÇIKLAMALAR
75a	**1**	**Vehbī**	Her seḥer rūşen eder çeşm-i dil-i zārı ṣabā Getirip bād-ı hevā ḫāk-i reh-i yārı ṣabā	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	18. yy.	Maraş	
	2	**Nefᶜī**	Girih-i kākülüne dilleri bend itdi ṣabā Ḳadr-i erbāb-ı dili ḫaylī bülend etdi ṣabā	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	Erzurum	
	3	**Nefᶜī**	İki zülfiñ ki biri birine bend itdi ṣabā Dil-i Cibrīli giriftār-ı kemend itdi ṣabā	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	Erzurum	
75b	**4**	**Lebīb**	Ġaddār ile geşt eyleme tīġ-ı dūdemāsā Erbāb-ı maᶜārifetle enīs ol ḳalemāsā	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	7	18. yy.	Diyarbakır	
	5	**Ḫāmī-i Āmīdī**	Ḥıfẓ eyle daḫīlek ḥarem-i muḥteremāsā Olma ṣaḳın aḥbāb ile gürg ü ġanemāsā	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	8	18. yy.	Diyarbakır	
76a	**6**	**Nefᶜī**	Ġamze dil-dūz olıcaḳ nāz u teġāfül ne belā Dilde ṣabr olmayıcaḳ nāza taḥammül ne belā	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	Erzurum	

	7	**Lebīb**	Bī-ᶜaşḳa nā-be-kāri-i derd āşnā belā Erbāb-ı ᶜaşḳa daġdaġa-i ibtilā belā	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	9	18. yy.	Diyarbakır	
76b	**8**	**Bāḳī**	Gülsitān bezm-i şarāb u cām u mey güldür bańa Ḳulḳul-i ḥalḳ-i şurāḥī şavt-ı bülbüldür bańa	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	16. yy.	İstanbul	
	9	**Ḥafīd Paşa**	Pertev-i ruḫsār-ı āliñ ol meh āl eyler bańa Āsmān-ı cephede necmimi ḫāl eyler bańa	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Diyarbakır	
77a	**10**	**Fużūlī**	Ġam diyārında ecel peyki güẕār itmez bańa Yoḳ şanur var mı meger kim iᶜtibār itmez bańa	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	16. yy.	Irak	
	11	**Vesīm**	Sāḥa-i kūyuñ şehā mānend-i cennetdir bańa Ḫāk-i pāyıñ kīmyā bir tāc-ı devletdir bańa	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	6	18. yy.	İstanbul	
77b	**12**	**Çelebi-zāde ᶜĀşım**	Ḫulūs ile cihānda kimsede ülfet mi ḳalmışdur Bu kişverde rüsūm-ı köhneden ᶜadet mi ḳalmışdur	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	İstanbul	
	13	**Çelebi-zāde ᶜĀşım**	Bu meclisde bizüm de deste bir cām almamuz vardur ᶜArūs-ı duḫter-i Cemşīd'den kām almamuz vardur	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	İstanbul	
	14	**Çelebi-zāde ᶜĀşım**	Göñülde ehl-i ᶜaşḳıñ kimseye hīç kīnesi yoḳdur Ḥaḳīḳat pīşegānuñ bed-nümā āyīnesi yoḳdur	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	İstanbul	

	15	**Çelebi-zāde ᶜĀṣım**	Ġam-ı ᶜaşḳ-ı dil-āşūbı zemīn ü āsmān çekmez Şikāyet olmasun ben çekdügüm bārı cihān çekmez	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	6	18. yy.	İstanbul	
78a	**16**	**Çelebi-zāde ᶜĀṣım**	Ġam-ı ᶜālem mükedder-sāz-ı tabᶜ-ı ehl-i hūş olmaz Belī ser-çeşme-i āb-ı güher ḫāṣāk-pūş olmaz	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	İstanbul	
	17	**Çelebi-zāde ᶜĀṣım**	Kühen ser-māyelerden pāy-mālān behredār olmaz Sebū-yı āb-dīde sūy-ı ḫāke ḳaṭre-bār olmaz	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	7	18. yy.	İstanbul	
	18	**Çelebi-zāde ᶜĀṣım**	Dem olmaz kim bu şīven-ḫānede āh u enīn olmaz Sipihrüñ bāz-güne ṭāsı ser-şār-ı ṭanīn olmaz	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	İstanbul	
	19	**Çelebi-zāde ᶜĀṣım**	Bu ḥayretgāhda rūşen-güher endūhgīn olmaz Nümāyāndur bu kim āyīnede çīn-i cebīn olmaz	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	6	18. yy.	İstanbul	
78b	**20**	**Çelebi-zāde ᶜĀṣım**	Rūzgār ehl-i dile ᶜizzet virür ḫᵛār eylemez Ġonceyi eyler gül-i ḫandān güli ḫār eylemez	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	21	**Çelebi-zāde ᶜĀṣım**	Ġam-ı gītī dil-i nā-dāna eṣer eyleyemez Tīġ çūpına belī jeng żarar eyleyemez	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	22	**Çelebi-zāde ᶜĀṣım**	ᶜAşḳ ile Mecnūn gibi efsāne olmışlardanuz ᶜAḳlumuzca biz daḫı dīvāne olmışlardanuz	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7	18. yy.	İstanbul	

	23	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Her sīnede kim ʿaṣḳuñ ile renc bulınmaz Bir külbe-i vīrāndur o kim genc bulınmaz	Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün	5	18. yy.	İstanbul	
79a	**24**	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Ġam-ı ʿaṣḳuñ devāsı mergdür nā-merdler bilmez O dermānsuz derdüñ çāresin bī-derdler bilmez	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	7	18. yy.	İstanbul	
	25	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Temāṣā-yı ḫarābāta ḫıredden dūr olan girmez O nüzhet-ḫāneyi seyrāna ancaḳ kūr olan girmez	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	18. yy.	İstanbul	
	26	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Dürüst-güy olanuñ kimse yārı olmaz imiş Nifāḳ bilmeyenüñ iʿtibārı olmaz imiş	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	27	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Tecerrüd gibi olmaz çün fenā mülkinde sulṭānlıḳ Girān-ser-māyelikden baña yegdür tābe-sāmānlıḳ	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	18. yy.	İstanbul	
	28	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Cihān-ı bī-beḳādan geç eger cān görmek isterseñ Fedā ḳıl cānı da dīdār-ı cānān görmek isterseñ	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	18. yy.	İstanbul	
79b	**29**	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Ḫāk-būsuñ şevḳi pā-māl eyledi gīsūlaruñ Çeşm-i bīmāruñ ġamı bükdi belin ebrūlaruñ	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	7	18. yy.	İstanbul	
	30	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Kuḥl-ı ʿişve ḫāk-pāy-ı çeşm-i fettānuñ senüñ Nāz u şīve būse-çīn-i ṭarf-ı dāmānuñ senüñ	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	8	18. yy.	İstanbul	

	31	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Feyż-i ʿaşḳile cihānda kesb-i şān itsem gerek Bir zamān dillerde nāmum dāstān itsem gerek	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	8	18. yy.	İstanbul	
80a	**32**	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Ḫūn-feşān ruḫsāruñ üzre dök siyeh kāküllerüñ Çeşme-i ḫurşīdden sīr-āb ḳıl sünbüllerüñ	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	33	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Revā görmez helākin pāk-meşreb düşmen-i cānuñ Söyündürsün mi āb-ı ṣāf-ʿaksin nār-ı sūzānuñ	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	6	18. yy.	İstanbul	
	34	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Bāde-nūşān-ı hevādan zümre-i zühhāde dek Eylemişdür şimdi bir ʿayyār-ı tersā-zāde dek	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	35	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Zevāl-i ṣāf-meşreb muḳteżīdür ḥürmetin dūnuñ Yasāġ-ı mey füzūn eyler revācın berş ü efyūnuñ	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	6	18. yy.	İstanbul	
80b	**36**	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Derd-i ser-i ḫumārı ey rind ṣarāb-ḫvāra çek Kim didi saña zevraḳ-ı cām-ı meyi kenāra çek	Müfteʿīlün / Mefāʿilün / Müfteʿīlün / Mefāʿilün	6	18. yy.	İstanbul	
	37	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Gözümde eşk-i ḫūnīn cism-i sūzānumda ḫūn-ı dil Nümāyāndur baḳılsa şimdi her yanumda ḫūn-ı dil	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	18. yy.	İstanbul	
	38	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Neyāyed bī-ṣarāb-ı telḫ hergiz ḫāb-ı şīrīnem Buved ez-penbe-i mīnā-yı sahbā ḥaşv-i bālīnem	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	6	18. yy.	İstanbul	

	39	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Rifʿatin pest olmanuñ ḫāk olmayınca bilmedüm Tūtiyā-yı çeşm-i idrāk olmayınca bilmedüm	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	6	18. yy.	İstanbul	
81a	**40**	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	ʿĀlemi ser-mest-i medhūş olmaduḳça bilmedüm Kendümi bī-gāne-i hūş olmaduḳça bilmedüm	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	41	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Hem-derd olmadı dil-i ġam-hvār ṣanduġum Bīgāne çıḳdı ḥayf benüm yār ṣanduġum	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	6	18. yy.	İstanbul	
	42	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Dil-i zāruñ helākiyle olur ancaḳ derūn ḫurrem Olur cism-i ḫabīṯi zehr-i nīş-i ʿaḳrebe merhem	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	18. yy.	İstanbul	
	43	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Göñülde dāġ-ı ġam-ı ʿaşḳuñı nihān buldum Ben ol ḫarābede bir genc-i şāygān buldum	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	7	18. yy.	İstanbul	
	44	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Ġam-ı ḫumār ile sāḳī pür-ıztırāb oldum Be-hey ḫarāb olası gel yetiş kebāb oldum	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	45	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Pīr-i Ṣanʿānveş iden ḳaddümi İslām'da lām ʿAşḳ derdi ile ḳor maʿbed-i eşnāmda nām	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
81b	**46**	**Vehbī**	Ḫāl-i ruḫa cāy-ı nişest(e) olmış süveydā cā-be-cā İn ḥabbetü's-sevdā besest der-kişt-i zār dil me-rā	Müstefʿilün / Müstefʿilün / Müstefʿilün / Müstefʿilün	5	18. yy.	Maraş	

	47	**Çelebi-zāde ᶜĀṣım**	Ḳābil-i feyże keremkār eyler iḥsānın tamām Mihr ider māh-ı nevüñ elbetde noḳṣānın tamām	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7	18. yy.	İstanbul	
	48	**Çelebi-zāde ᶜĀṣım**	ᶜĀṣıḳam ᶜār n'eydügin bilmem Ṭaᶜn-ı aġyār n'eydügin bilmem	Feᶜilātün / mefāᶜilün / Feᶜilün	6	18. yy.	İstanbul	
82a	**49**	**Bāḳī**	Ezelden şāh-ı 'aşḳuñ bende-i fermānıyuz cānā Maḥabbet mülkinüñ sulṭān-ı 'ālī-şānıyuz cānā	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	16. yy.	İstanbul	
	50	**Çelebi-zāde ᶜĀṣım**	Ne ġam dil feyż-āb olmazsa dehrüñ aġniyāsından Ki yegdür ᶜarife āzādelik minnet belāsından	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	İstanbul	
	51	**Çelebi-zāde ᶜĀṣım**	Ġaraż nām-ı nikū taḥṣīlidür dānāya dünyādan Murād-ı şāᶜir ancaḳ ismdür beyt-i muᶜammādan	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	6	18. yy.	İstanbul	
82b	**52**	**Çelebi-zāde ᶜĀṣım**	Āh-ı ᶜāşıḳdur ser-i zülfiñ perīşān eyleyen Gülşen-i ḥüsn-i nigārı sünbülistān eyleyen	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	53	**Çelebi-zāde ᶜĀṣım**	Reşk-i cennetdür derūn-ı daġ-dāġ-ı ᶜāşıḳān Mihr-i maḥşerdür gül-i ḫod-rūy-ı baġ-ı ᶜāşıḳān	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	54	**Çelebi-zāde ᶜĀṣım**	Emīn olma o künc-i lebdeki ḫāl-i siyeh-rūdan Nemek ḥaḳḳın riᶜāyet gelmez ol ᶜayyār Hindūdan	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	6	18. yy.	İstanbul	

	55	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	ʿAyāndur āftāb-ı meh-perestüñ rūy-ı zerdinden Ki rūşenden ḫalāṣ olmaz felekde ʿaşḳ derdinden	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	18. yy.	İstanbul	
83a	**56**	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Ol nev-resīde ṭıflı iden bezmden demān Baḫt-ı siyāh-ı ʿāşıḳ-ı şūrīdedür hemān	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	6	18. yy.	İstanbul	
	57	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Merde ġaflet nā-sezādur zīb-i ṣadr-ı kām iken Ḫvāb düşmez ʿāḳıla cā-yı kenār-ı bām iken	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	58	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Ḥarf-i vaḥdetden degildür güft-gū bāb-ı dehen Āteş-i sūzendeye olsun mı hīç tāb-ı dehen	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	59	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Encümengāh-ı ezelde ʿaşḳa ḳābildür diyü Āteş-i sūzān ḳomışlar sīneme dildür diyü	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	9	18. yy.	İstanbul	
83b	**60**	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Degül ḫaṭṭ-ı siyeh pīrāmen-i ruḫsār-ı dil-berde Seḥāb-ı āh-ı ʿāşıḳ çekdi mihr-i rūyına perde	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	18. yy.	İstanbul	
	61	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Kec-nihād olduḳda sālik feyż bulmaz pīrde Menzil almaz rāst-rūlik olmaduḳça tīrde	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	7	18. yy.	İstanbul	
	62	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Sipihr-i kīne-cūdan vuṣlat-ı yāri niyāz itme Göñül n’eylerseñ eyle düşmene ifşā-yı rāz itme	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	18. yy.	İstanbul	

	63	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Ḫayāl-i ʿārıż-ı cānān dil-i pür-āb u tāb içre Gül-i ṣad-bergdür peymāne-i ṣahhā-yı nāb içre	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	7	18. yy.	İstanbul	
84a	**64**	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	ʿUlüvv-i ḳadre bāʿīṣdür tevāżuʿ dār-ı dünyāda Oturmaz ḫānesinde ehl-i ʿirfān ṣadr-ı aʿlāda	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	18. yy.	İstanbul	
	65	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Ṣāf-ı gevher dehrde mümkin mi ġamgīn olmaya Bir dem olmaz cebhe-i deryāda yüz çīn olmaya	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	66	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Bī-derd ṭaʿnı ḳo dil-i bī-çārem üstine Merhem yerine ḳoyma nemek yārem üstine	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	6	18. yy.	İstanbul	
	67	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Ḫumār-ı ġuṣṣadan ey rind-i mey-keş derd-i ser çekme Hemān şām u seḥer çek cām-ı ʿayşı hīç keder çekme	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	18. yy.	İstanbul	
84b	**68**	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Ḫoşā o zaḫm ki henūz zār-ı miḥnet ola Miṯāl-i dāġ-ı derūn düşmen-i ifāḳat ola	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	69	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Ḳıl naẕar ḫūy-gerde olduḳça ʿiẕār-ı āline Menʿ yoḳdur bādenüñ āb ile istiʿmāline	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	70	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Baḳınca ʿāṣıḳ-ı bī-dil o ḳāmetle o reftāre Ḳalur mı anda ṭāḳat ʿarż-ı ḥāle āh dildāre	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	18. yy.	İstanbul	

	71	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	ʿĀṣıḳ duramaz nāle vü āh eylemeyince Ser-māye-i nāmūsı tebāh eylemeyince	Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün	6	18. yy.	İstanbul	
85a	**72**	**Nedīm**	Ḥaddeden geçmiş nezāket yāl ü bāl olmış saña Mey süzülmüş şīşeden ruḫsār-ı āl omuş saña	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	7	18. yy.	İstanbul	74 ve 77 Nolu gazeller bu gazeli tanzîr etmek için yazılmıştır.
	73	**Lebīb**	Nükte-i ḫaṭır-şiken ḥāżır-cevāb olmış saña Nāz-perverdüm teġafül cāme-ḫʷāb olmış saña	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	7	18. yy.	Diyarbakır	
85b	**74**	**Ḥāmī-i Āmīdī**	Neşʾe-i mey ġāze-i ruḫsār-ı āl olmış saña Revġan-ı gül dühn-i ḳandīl-i cemāl olmış saña	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	8	18. yy.	Diyarbakır	72 Numaralı Nedīm'in gazeli tanzîr edilmiştir.
	75	**Fıtnat**	Nigāh-ı merḥamet ḳıl ʿāşıḳ-ı bīmāra gel cānā Lebüñden cān baġışla güftāra gel cānā	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	6	18. yy.	İstanbul	
	76	**Fıtnat**	Ẓahiren ʿuşşāḳ ile olmazsa cānān āşinā Ġam degül her dem ḫayāli dilde pinhān āşinā	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	6	18. yy.	İstanbul	
86a	**77**	**Ṣıdḳı-ı Āmīdī**	Merdüm-i dīdemdir ol rūyiñden ḫāl olmış saña Bu dil-i āvārede bir ḫōş ḫayāl olmış saña	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	19. yy.	Diyarbakır	72 Numaralı Nedīm'in gazeli tanzîr edilmiştir.
	78	**Nedīm**	Çünki bülbülsün göñül bir gülsitān lāzım saña Çünki dil ḳoymuşlar ādın dil-sitān lāzım saña	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	18. yy.	İstanbul	

86b	**79**	**Vehbī**	Mest-i nāzım şıḳlet-i būs u kenār etmem saña Bezm-i ᶜayşı māye-i renc-i ḫumār etmem saña	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Maraş	
	80	**Lebīb**	Şikāra befteredür ol nigāh-ı nāz saña Ḳapıldı mürġ-ı dil ey çeşm-i şāh-bāz saña	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	7	18. yy.	Diyarbakır	
87a	**81**	**Nābī**	Terk-i maṭlabdur bu maṭlabgāhda maṭlab bańa Eyle luṭfundan müretteb maṭlab yā Rab bańa	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün	7	17. yy.	Urfa	
	82	**Nefᶜī**	Şāh-ı ᶜaşḳım ᶜālem-i maᶜnā müsellemdir bańa Ser-nigūn peymāne-i Cem tāc-ı Edhemdir bańa	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün	7	17. yy.	Erzurum	
	83	**Fıtnat**	ᶜĀşıḳ ümīd-i luṭf ile dil-dādedür saña Ey şūḫ eyle mürüvvet üftādedür saña	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
87b	**84**	**Çelebi-zāde ᶜĀşım**	Naẓar-ı merḥamet itmez mi ᶜaceb yār daḫı Raḥm iderken göricek ḥālümi aġyār daḫı	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	85	**Çelebi-zāde ᶜĀşım**	Feyż-i Ḥaḳ'dan her kimüñ olsa cihānda dāyesi Çün hümā ḫalḳa olur maḥż-ı saᶜādet sāyesi	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	86	**Çelebi-zāde ᶜĀşım**	Her zamān olmaḳda bir şeh-bāz-ı ḫüsnüñ lānesi ᶜĀşıḳuñ ḫālī ḳalur mı hīç dil-i vīrānesi	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	

	87	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Gel devā-cūlıḳla olma ʿālemüñ āvāresi Var ise bī-çārelikdür derd-i ʿaṣḳuñ çāresi	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	88	**Nābī**	Nedür ey ṣūḥ bu bī-hūde ġażab n'oldı saña Meşrebüñ düşmen-i nāz idi ʿaceb n'oldı saña	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	17. yy.	Urfa	
	89	**Āgāh**	Mestsin ey gül ne lāzım bāde-peymāluḳ saña Neşve-yi bī-derd-i ser yetmez mi raʿnaluḳ saña	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
88a	**90**	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Gehī zehr-āb-ı ġam geh derdī-i ḫūn-ı ciger çekdi Çekince sīneye cānānını ʿāṣıḳ neler çekdi	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	4	18. yy.	İstanbul	
	91	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Dilde ẕevḳ-ı būs-ı laʿl-i yār-ı mehveş var gibi Ol şikeste şīşede ṣahbā-yı bī-ġışş var gibi	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	6	18. yy.	İstanbul	
	92	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Murādumca felekde necm-i baḫtum rūşen olsun mı Benümçün çerḫ-i kec-revle sitārem rūşen olsun mı	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	6	18. yy.	İstanbul	
88b	**93**	**Çelebi-zāde ʿĀṣım**	Ṭāliʿim maʿkūs o meh-ru rū-be-rū olmaz baña Herkese yār olsa da ol kīne-cū olmaz baña	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	7	18. yy.	İstanbul	
	94	**Vehbī**	Ol ʿişvekārıñ etdigi hep nāzdır baña Ẕātında cevri çoḳ ise de azdır baña	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	7	18. yy.	Maraş	

89a	**95**	**Fużūlī**	Her zamān manẓūr bir şūḫ-i sitem-gerdir bana Ḳanda olsam bir belā Ḥaḳ'dan muḳarrerdir bana	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	8	16. yy.	Irak	
	96	**Rāġıb-ı Āmīdī**	Çarḫ-ı ᶜaks döndürüb deverān ḳılur miḥnet bana Yār ise bī-merḥamet ve yārān bī-himmet bana	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	19. yy.	Diyarbakır	
89b	**97**	**Nābī**	Firūzān oldı gülşende dilā pirāhen-i mīnā Gül-i ḫoş-reng ile olmış gibi pür-dāmen-i mīnā	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	17. yy.	Urfa	Lebīb 99 numaralı gazelle bu şiiri tanzîr etmiştir.
	98	**Nevres**	Bezr serkeşligi gerdūna hemrenk olduġundandır Tevāzuᶜ-māyedir yoḫsa ḫayr-ı ḳalıb-ı mīnā	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	4	19. yy.	Yunanistan	
	99	**Lebīb**	Beyāż-ı gerdenüñle baḫş iderse gerden-i mīnā Olur şermiyle ẓāhir ḳulḳulından şīven-i mīnā	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	9	18. yy.	Diyarbakır	Lebīb'in, Nābī'nin 97 Numaralı şiirini tanzîr ettiği anlaşılmaktadır.
	100	**Vehbī**	Muraṣṣaᶜ-tāc-ı Cemşīd'e berāberdir ser-i mīnā Mey-i laᶜlīn ile memlū ḳadeḥdir efser-i mīnā	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	9	18. yy.	Maraş	
90a	**101**	**Nefᶜī**	Bildirirdim derdimi bir āhile cānāne hep Ḳorḳarım sūz-ı derūnumdan felekler yāna hep	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün	5	17. yy.	Erzurum	
	102	**Lebīb**	Baġ-ı ᶜaşḳuñ güli reng-i ruḫ-ı zībādur hep Ḫārı müjgān-ı ciger-dūz-ı dil-ārādur hep	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	18. yy.	Diyarbakır	

	103	**Fıtnat**	Bāġda güller ruḫuñ seyriyle ḥayrān oldı hep Kākülüñ reşkiyle sünbüller perīşān oldı hep	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
90b	**104**	**Pertev**	Ẕuhūr-ı naḳş-ı maṭlab perde-i esbābdandır hep Verā-yı perdede esbāb ise bir bābdandır hep	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Feᶜūlün	5	18. yy.	Kocaeli	
	105	**Vehbī**	Ṣarāb-ı dil-küşādan gördügüm ẕevḳ ü ṣafādır hep Fem-i muṭribde gūş etdiklerim ḥüsn-i edādır hep	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	Maraş	
	106	**Fıtnat**	Virür revnaḳ ᶜiẕār-ı yāra ḫaṭṭ-ı müşg-bār elbet Ṭarāvet-baḫş olur gülzāra ebr-i nev-bahār elbet	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
91a	**107**	**Nedīm**	ᶜAşḳa düşdüm cān u dil müft-i cüvānān oldu hep Ṣabr u ṭākaṭ maṣraf-ı çāk-ı girībān oldu hep	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7	18. yy.	İstanbul	
	108	**ᶜĀkif Paşa**	Ḳulūb-ı ehl-i Ḥaḳ memnūn-ı her kār-ı ḳaderdir hep Meẕāḳında sihām-ı cevr ü miḥnet ney-şekerdir hep	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	19. yy.	Yozgat	
91b	**109**	**Bāḳī**	Ayaġuñ ṭopraġıñ gözler zehî ᶜālī-naẓar kevkeb Eşigiñ cānibin gözler bulurken gökde bir kevkeb	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	16. yy.	İstanbul	
	110	**Fużūlī**	Benim tek hiç kim zār ü perişān olmasun yā Rab Esīr-i derd-i aşḳ u dāġ-ı hicrān olmasun yā Rab	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	7	16. yy.	Irak	

92a	**111**	**Vehbī**	Gehī ebrū-yı yārı geh ruḫuñ taṣvīr eder mehtāb Hilālī şekl idüp resmin döner tedvīr eder mehtāb	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	7	18. yy.	Maraş	Şairler aynı dönemde yaşadıkları için kimin kime nazîre yazdığı bilinmemektedir.
	112	**Ḥāmī-i Āmīdī**	Cinān resmin Diyār-bekr'de taṣvīr ider mehtāb Kenār-i Dicle'yi mānend-i cūy-ı şīr ider mehtāb	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	10	18. yy.	Diyarbakır	
92b	**113**	**Vehbī**	Dil olmasa perverde-i Bihzād-ı maḥabbet Olmazdı bu ṣūret ile üstād-ı maḥabbet	Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün	5	18. yy.	Maraş	
	114	**Pertev**	Ḳılmışdı tecellī-i ezelī nūr-ı meḥabbet Her zerresi olmış idi bir ṭūr-ı meḥabbet	Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün	5	18. yy.	Kocaeli	
	115	**Fıtnat**	Pür-şevḳ ü ṭarab bezm-i dil-ārāy-ı ḳanāʿat Yoḳ derd-i ser-i bāde-i hamrā-yı ḳanāʿat	Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün	7	18. yy.	İstanbul	
	116	**Fıtnat**	Çarḫ-ı denīden itme ricā-yı ʿatā ʿabeş Peymāne-i nigūndan ümīd-i şafā ʿabeş	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	7	18. yy.	İstanbul	
93a	**117**	**Emīrī-i Āmidī**	Al naḳd-i dili būs-ı lebiñ pür-nemekīn şat Bāzār-ı teġāfülde yeter çīn-i cebīn şat	Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün	5	17. yy.	Diyarbakır	
	118	**Pertev**	Olursa cilvegāh ol māh-rūye ḫāne-i mirʾāt Verir reşk-i āsumāne revnaḳ-ı kāşāne-i mirʾāt	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	18. yy.	Kocaeli	

	119	**Fıtnat**	Ḳılsam ḫayāl-rişte-i cāndan eger ḳalem Mūy-ı miyān-ı nāziki taşvīr olur mı hīç	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	120	**Fıtnat**	Cellād-ı ġamze gerçi kim eyler ezā-yı rūḥ ᶜUşşāḳa līk gelmede andan şafā-yı rūḥ	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	121	**Fıtnat**	Bir dilde kim ḫayāl-i leb-i cān-fezāsı var Maᶜnī-i rūḥ-perver rengīn edāsı var	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
93b	**122**	**Fıtnat**	Yoḳ naẓīri mülk-i ḥüsn içre cemāl-i yār bir Kim olur ᶜālemde zīrā mihr-i pür-envār bir	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	123	**Fıtnat**	Her göñülde tāb-ı rūy-ı yār kendin gösterür Ḳanda varsañ mihr-i pür-envār kendin gösterür	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	124	**Fıtnat**	Laᶜl-i cānāna ġubār-ı ḫaṭṭ ile raġbetlenür Şübhe yoḳ gerd-i yetīmīden güher ḳıymetlenür	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	6	18. yy.	İstanbul	
	125	**Fıtnat**	Neşve-i cām-ı maḥabbetle göñül cūş eyler Çekilen derd ü ġamı cümle ferāmūş eyler	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	126	**Fıtnat**	Tāb-ı cemāliyle ruḫını yār gösterür Rūy-ı felekde mihri şeb-i tār gösterür	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	

94a	**127**	**Nesīmī**	Şehrimizden gitdi kāmiller erişdi tāzeler Cām-ı laʿliñ devr ider sāḳī çekerler tāzeler	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	15. yy.	Diyarbakır	Metinde şiirlerin nazîre olduğu notu vardır. Nesīmī daha erken bir dönemde yaşadığı için Fūżūlī'nin nazîre yazdığını söyleyebiliriz.
	128	**Fużūlī**	Her kitāba kim leb-i lāʿliñ ḥadiṯin yazalar Rişte-i cān birle ẕevḳ ehli ānı Şirāzeler	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	16. yy.	Irak	
	129	**Bāḳī**	Şöhret-i ḥüsnüñe erbāb-ı suḫandur bāʿiṯ Revnaḳ-ı bezm-i güle mürġ-i çemendür bāʿiṯ	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	16. yy.	İstanbul	131 Numaralı gazelle Pertev bu şiiri tanzîr etmiştir.
	130	**Fıtnat**	Nedir ey dil sebeb cevre o yār-ı bī-vefādan ṣor Teġāfül ʿāşıḳa ġayra nigāh-ı āşinādan ṣor	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	18. yy.	İstanbul	
94b	**131**	**Pertev**	Derdnāk olmamıza çeşm-i siyehdir bāʿiṯ Sīne-çāk olduḳ ise tīġ-ı nigehdir bāʿiṯ	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	7	18. yy.	Kocaeli	Pertev, 129 Numaralı Bāḳī'nin şiirini tanzîr etmiştir.
	132	**Vehbī**	Ne ḳahr-ı dehr ü ne çarḫ-ı sitem-kirdārdır bāʿiṯ Bu yeʾs ü ḥayrete hep baḫt-ı nā-hemvārdır bāʿiṯ	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	18. yy.	Maraş	
	133	**Fıtnat**	Bī-hūde ḳadd-i ʿāşıḳı şanma ḫamīdedür Seyr-i cemāl-i yāra ser-ā-pāy dīdedür	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	6	18. yy.	İstanbul	
95a	**134**	**Āgāh**	O şūḫ-ı āyīneveş ġayre rūz-ı şeb görinür Bizüz ki nīm-nigāh eylesek ʿaceb görinür	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	5	17. yy.	Diyarbakır	

	135	**Sabrī**	Ḫāliñ ḫayāli ḥubb-ı ṣafāyı yetişdirir Vaḳt-i keselde rūḥa ġıdāyı yetiştirir	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	5	19. yy.	Diyarbakır	
	136	**Emīrī-i Āmidī**	Siyeh mest-i ġażabdur çeşm-i cānān añlaşılmışdır Ne bī-raḥm olduġu ol āfet-i cān añlaşılmışdır	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	17. yy.	Diyarbakır	
	137	**Emīrī-i Āmidī**	Metāʿ-i vaṣlıña dil ḫastelerden naḳd-i cān al ver Bu bāzār-ı rıżādur el verürse her zamān al ver	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	17. yy.	Diyarbakır	
	138	**Emīrī-i Āmidī**	Dil ʿaks-i ruḫun dīde-i ḫūn-ābda ṣaḳlar Ol tāze güli şīşe-i pür-ābda ṣaḳlar	Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün	5	17. yy.	Diyarbakır	
	139	**Fıtnat**	Şemīm-i gülle reng-i keyf-i mül taḳṭīr olınmışdur Vücūd-ı nāziküñ ol āb ile taḫmīr olınmışdur	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	18. yy.	İstanbul	
95b	**140**	**Vesīm**	Lāle-ruḫlarda dilā būy-ı vefā olmaz hīç ṣaḳın ümmīd-i kerem ḳılma ʿaṭā olmaz hīç	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	7	18. yy.	İstanbul	
	141	**Vehbī**	ʿAraḳ-çīnende olmış ṭurra-i dildār pīç-ā-pīç Yatur elbet derūn-ı lānesinde mār pīç-ā-pīç	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	7	18. yy.	Maraş	
96a	**142**	**ʿOsmān Nurī**	Erişdi lütfüñ o anı kerem ḳıl eyle iḥsānı Edüb imdād-ı rūḥāni yetiş yā ḳutb-ı Geylānī	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	12	19. yy.	Diyarbakır	

	143	**Pertev**	Îş degil terk-i cihān-ı cān iledir ḫiẕmet-i şeyḫ Dem-i Îsī gibidir mürde-dile ṣohbet-i şeyḫ	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün	7	18. yy.	Kocaeli	Pertev ve Vehbî'nin Nābî'nin şiirini tanzîr ettiği anlaşılmaktadır.
96b	**144**	**Nābī**	Ser-i bāmında sipihrüñ çalınur nevbet-i şeyḫ Çerḫe güncīde degül daᵓire-i devlet-i şeyḫ	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün	9	17. yy.	Urfa	
	145	**Vehbī**	Mürīd-i tāzesi eyler edā-yı ḫiẕmet-i şeyḫ Şurūṭu üzre ṣaḥīḥa degil mi ḫalvet-i şeyḫ	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	6	18. yy.	Maraş	
97a	**146**	**Nābī**	Sīmīn-kemer ki zīver-i mūy-ı miyānıdur Çengelli belde ṣanki gümüş kārbānıdur	Mefūlü / Fāilün / Mefāīlü / Fāilün	9	17. yy.	Urfa	
	147	**Nābī**	Sittīn irişdi ey dil inābet zamānıdur Ser-germī-i hevādan ifāḳat zamānıdur	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	7	17. yy.	Urfa	
	148	**Nābī**	Dildeki leşker-i endūh güzer bilmezler Sākinān-ı Ḥarem-i ᶜaşḳ sefer bilmezler	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	7	17. yy.	Urfa	
	149	**Nābī**	Ḥasret-i rūyuñ ile çeşmi ki giryān buluruz Reng-i ruḫsāruñu her ḳaṭrede pinhān buluruz	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	Urfa	
	150	**Nābī**	Dem-i viṣāl ẓuhūr-ı ḫāṭ-ı nigāra düşer Ḫudā virürse eger ᶜidümüz bahāra düşer	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	7	17. yy.	Urfa	

97b	**151**	**Vehbī**	O ḫ^{v}āb-ālūde çeşmān-ı sitem-mu^{c}tāddan feryād Ki bīdār olmadı ṣad nāle vü feryāddan feryād	Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün	5	18. yy.	Maraş	
	152	**^{c}Ākif Paşa**	Degil cevr-i felekden şekve vü devrāndan feryād Şu vaḥşet-ḫānede nābūdī-i yārāndan feryād	Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün	7	19. yy.	Yozgat	
98a	**153**	**Vehbī**	Ümīdim zevraḳın çekdim kenāra her çi bād ābād Temelluḳ eylemem şu rūzgāra her çi bād ābād	Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün	7	18. yy.	Maraş	
	154	**Nābī**	Ta^{c}alluḳ ol nigeh-i meste cān-feşānlıḳdur Taḥammül ol ṣaf-ı müjgāna pehlevānlıḳdur	Mefā^{c}ilün / Fe^{c}ilātün / Mefā^{c}ilün / Fe^{c}ilün	8	17. yy.	Urfa	
	155	**Āgāh**	Ḥarīş-i devlet eger evc-i cāha düşmişdür Yaḳīn ki ḥüsn-i rıżāsıyla çāha düşmişdür	Mefā^{c}ilün / Fe^{c}ilātün / Mefā^{c}ilün / Fe^{c}ilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
	156	**Āgāh**	Kemāl-i ḥüsn ile ol şūḫ-ı nāzenine ḥased Ki ^{c}işmet eyleye pākī-i dāmenine ḥased	Mefā^{c}ilün / Fe^{c}ilātün / Mefā^{c}ilün / Fe^{c}ilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
98b	**157**	**Şefīḳ**	Rāḥatım ġāran iden dildārdan oldum ba^{c}īd ^{c}Aḳlımı tārāc iden meh-pāreden oldum ba^{c}īd	Fā^{c}ilātün / Fā^{c}ilātün / Fā^{c}ilātün / Fā^{c}ilātün	5			
	158	**Nābī**	Hevā-yı dil-berān ḫūy-ı dil-i bī-iḫtiyārumdur Ḳapılmaḳ pençe-i ḫurşīde şebnem gibi kārumdur	Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün	5	17. yy.	Urfa	

	159	**Nābī**	Cem’üñ tamāma irüp devri cām ḳalmışdur O cāmdan da bu meclisde nām ḳalmışdur	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	5	17. yy.	Urfa	
	160	**Nābī**	Dil giriftār-ı ṣafā-yı sīne-i sīmīnidür Ṭūṭīnüñ āyīnecilik eskiden āyīnidür	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	7	17. yy.	Urfa	
	161	**Nābī**	Dil-ber esīr-i ʿaşḳına rām olmadan ḳaçar Ol āhū-yı remīde şikār olmadan ḳaçar	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	5	17. yy.	Urfa	
100a	**162**	**Nābī**	Serüm üstinde ḳat ḳat dūd-ı āh eflāke dönmişdür Ġubār-ı ġam göñülde tūde tūde ḫāke dönmişdür	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	17. yy.	Urfa	
	163	**Vehbī**	Būse-i laʿli gelir meclis-i ʿişretde leẕīẕ Nuḳl olur neşʾe-i ṣahbā ile ġāyetde leẕīẕ	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	18. yy.	Maraş	
	164	**Rıżayī**	Ne rāzıñ açmaġa bir yār-i mihribān bulunur Ne bir göñül virecek şūḫ-i dil-sitān bulunur	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	5	18. yy.	Diyarbakır	
	165	**Nābī**	Şikestelik dile gīsū-yı yārumuzdandur Bize bu şīve yine rūzgārumuzdandur	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	5	17. yy.	Urfa	
	166	**Nābī**	Ḥişşeme ḳanda ki bir dil-ber-i meh-pāre çıḳar Ṭaliʿümdür yā sitemkāra yā āvāre çıḳar	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	6	17. yy.	Urfa	

100b	**167**	**Nedīm**	Biri biriyle müjgān ṣafları ġavġāya girmişdir Nigāh-ı ġamze gūyā sulḥ içün ārāya girmişdir	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	6	18. yy.	İstanbul	
	168	**Nedīm**	Bir cebīnin bir daḫı zülf-i siyehfāmın bilür Dil ne ṣubḥun farḳ eder biʿllah ne aḫşamın bilür	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	7	18. yy.	İstanbul	
101a	**169**	**Nābī**	Ẕevḳ-i ġam dilde midür dāġda mı tende midür Neşve bülbülde midür gülde mi gülşende midür	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	7	17. yy.	Urfa	Vehbī'nin Nābī'nin şiirini tanzîr ettiği anlaşılmaktadır.
	170	**Vehbī**	Dil-i sevdā-zede gīsū-yı siyāhında mıdır Göremem yoḳsa o da zīr-i külāhında mıdır	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	7	18. yy.	Maraş	
101b	**171**	**Vehbī**	Çeşm-i bīmārı süzülmüş ʿacabā ḫaste midir Yoḳsa şāhīn gibi ṣayd almaġçün beste midir	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	18. yy.	Maraş	
	172	**Nāili-i Ḳadīm**	ʿUḳde-i ḫāṭıruñ ol ṭurra-i pür-tāba mıdır Yoḳsa ey bād perīşānī-i aḥbāba mıdır	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	17. yy.	İstanbul	
	173	**Nābī**	Dilde ḫayāl-i silsile-i müşg-bū mıdur Yoḳsa nüvişte ḫāneḳāh-ı ġamda hū mıdur	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	5	17. yy.	Urfa	
	174	**Nābī**	Niyyetüñ eyledügüñ vaʿde-i incāza mıdur Yoḳsa ḳaṣduñ dil-i zāre sitem-i tāze midür	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	17. yy.	Urfa	

102a	**175**	**Rūḥī**	Sen misin ḫūn-ḫᵛāre mi her māh-sīmā böyledür Ben miyim āvāre yā her zār u şeydā böyledür	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	16. yy.	Irak	
	176	**Eşrefoğlu Rūmī**	Ey göñül bir derde düş kim anda dermān gizlidir Gel ḳarış bir ḳatreye kim baḥr-ı ᶜummān gizlidir	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	15. yy.	İznik	
	177	**Nābī**	Mevc-i murād bāde-i cān-perverümdedür Ḥarf-ı neşāṭ zīr-i leb-i sāġarumdadur	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	17. yy.	Urfa	
102b	**178**	**Vehbī**	Ḳāmet-i mevzūnu kim bir mıṣraᶜ-ı bercestedir Evc yā şehnāz uṣūlünde miyān-ı bestedir	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Maraş	
	179	**Rıfᶜāt**	Kākülüñ fikriyle mürġ-i göñlümüz dembestedir Dām-ı ᶜaşḳında dilim cānā nice dembestedir	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	19. yy.	Adıyaman	
	180	**Nābī**	Eger ḳaldumsa nā-ālūde dāmānsuzlıġumdandur Girībān-çāksuzluklar girībānsuzluġumdandur	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	17. yy.	Urfa	
	181	**Eyyāmī**	Biz ᶜāşıḳ-ı ruḫsār-ı tecellā-yı cemāliz Feyż-i eṣeri müjde-i nuṭḳa ereni gör	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5			
103a	**182**	**Nābī**	Göñül ki naġme-i derd-āzma taᶜallüm ider Verā-yı daᵓire-i daġdan terennüm ider	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	5	17. yy.	Urfa	

	183	**Vehbī**	Nāz u fitne çeşm-i şūḫunda nühüfte ḫüftedir Ġamze-i fettānı bir āşūbger āşüftedir	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Maraş	
	184	**Müştāḳ**	Öyle bir şehbāz-ı ᶜaşḳım ki nigārım dildedir Öyle sī-murġam ki ḳāf-ı iftiḫārım dildedir	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	8	18. yy.	Bitlis	
103b	**185**	**Āgāh**	Hemīşe şanma göñül cām-ı erġüvān çekilür Gehī şarāb u gehī kāse kāse ḳan çekilür	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	7	17. yy.	Diyarbakır	
	186	**Nābī**	Saña beñzer felegüñ mihr-i dıraḫşānı mı var Mihrüñ añılmaġa yanuñda meger cānı mı var	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	Urfa	Aynı şiir sohbetlerinde bulunan şairlerin karşılıklı söyledikleri nazîre şiirler olma olasılığı yüksektir.
	187	**Āgāh**	Her ciger sūḫtenüñ sen gibi cānānı mı var Ya meger her felegüñ bir meh-i tābānı mı var	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
	188	**Emīrī-i Āmidī**	Mey-perest ol sāġar-ı ālem-nümādan çoḳ ne var ᶜAşḳa istiᶜdāduñ olsun dil-rübādan çoḳ ne var	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
104a	**189**	**Nābī**	Dest-i nāzundan o mestāne şarāb isterler Gūyiyā pençe-i ḫurşīdden āb isterler	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	7	17. yy.	Urfa	
	190	**Nābī**	Görüb defᶜ-i keder sāġarla mesrūr olmamuz yegdür Ḫarābāt içre lāy-ı meyle maᶜmūr olmamuz yegdür	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	6	17. yy.	Urfa	

	191	**Rūḥī**	Ṣanma ey ḫ^{v}āce ki senden zer u sīm isterler Yevme lā yenfa^{c}u'da ḳalb-i selīm isterler	Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilün	6	16. yy.	Irak	
104b	**192**	**Fużūlī**	Demiş her ġonceye ^{c}āşıḳlıġım rāz-ı sabā derler El aġzın tutmaḳ olmaz ḳorḳarım ey gül saña derler	Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün	6	16. yy.	Irak	
	193	**Vehbī**	Zülfiñ āşüftesine gerçi perīşān derler Ḫaṭṭıña meyl edene ḫayli sevād-ḫ^{v}ān derler	Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilātün / Fe^{c}ilün	10	18. yy.	Maraş	
105a	**194**	**Nābī**	Bir dil-bere dil vir ki belādur dimesünler Bir bādeyi nūş it ki ḫatādur dimesünler	Mef^{c}ūlü / Mefā^{c}īlü / Mefā^{c}īlü / Fe^{c}ūlün	5	17. yy.	Urfa	
	195	**Bāḳī-i Āmīdī**	Bu sözüyle cānā dile mestāne desünler Bir şem^{c}a baḳar cismini pervāne desünler	Mef^{c}ūlü / Mefā^{c}īlü / Mefā^{c}īlü / Fe^{c}ūlün	5	18. yy.	Diyarbakır	
	196	**Fıtnat**	Genc-i istiġnā ḳadar bir kūşe-i rāḥat mı var Loḳma-i ḫān-ı ḳanā^{c}at gibi bir ni^{c}met mi var	Fā^{c}ilātün / Fā^{c}ilātün / Fā^{c}ilātün / Fā^{c}ilün	5	18. yy.	İstanbul	
105b	**197**	**Fużūlī**	Ġubār-i secde-i rāhıñ ḥaṭ-i levḥ-i cebīnimdir Sücūd-i der-gahıñ ser-māye-i dünyā vü dīnimdir	Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün	9	16. yy.	Irak	
	198	**Fużūlī**	Ṣaçıñ endīşesi taḥrīk-i zencīr-i cünūnumdur Delīl-i rāh ḳaṭre ḳaṭre eşk-i lālegūnumdur	Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün / Mefā^{c}īlün	5	16. yy.	Irak	

	199	**Leylā Hanım**	İç bādeyi gülşende ne dirlerse disünler ᶜĀlemde sen eglen de ne dirlerse disünler	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	19. yy.	İstanbul	
106a	**200**	**Fużūlī**	Ṣabādan gül yüzünde sünbül-i pür-piç-i tāb oynar Ṣanasın per açub gülşende bir müşgin ġurāb oynar	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	8	16. yy.	Irak	
	201	**Mālī**	Gül-ᶜizār üzre ṣaba ki zülf-i cānān ditretir Her yerinde biñ dil-i ᶜuṣṣāḳ-ı nālān ditretür	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5		Diyarbakır	
106b	**202**	**Ḥāmī-i Āmīdī**	Ehl-i dil ārām ider her ḳande kim raġbetlenür Gāh olur ġurbet vaṭan gāhi vaṭan ġurbetlenür	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	9	18. yy.	Diyarbakır	Her iki şair aynı dönemde yaşadığı için kimin kime nazîre yazdığı bilinmemektedir.
	203	**Koca Rāġıb**	Ṭıfldır ol şūḫ gitdikçe gelür āfetlenür Dem-be-dem artar fürūġ-ı ḥüsni māhiyetlenür	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
107a	**204**	**Nābī**	Çemende cūyveş bu cüst-cūlar hep senüñçündür Miyān-ı bülbülānda güft-gūlar hep senüñçündür	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	6	17. yy.	Urfa	
	205	**Emīrī-i Āmidī**	Revnaḳ-ı ḥüsn eṣer-i ḥaṭṭ-ı siyehfāmdadur Şemᶜüñ efzūn ter olan şuᶜlesi aḫşāmdadur	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	6	17. yy.	Diyarbakır	
	206	**Āgāh**	Dil ḫayālüñde ḫayālüñ dil-i bī-tābdadur Gāh mey şīşede geh şīşe mey-i nābdadur	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	Diyarbakır	

107b	**207**	**Nedīm**	Barub kūyınġa yıġlamaḳ tiladim bir ṣadā tartub Yügürdi min sārı ol ġamze tīġ-i sürme-sā tartub	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	18. yy.	İstanbul	
	208	**Nedīm**	Cāy ideli sīnem büt-i dil-cū-yı maḥabbet Dil oldu perī-ḫāne-i cādū-yı maḥabbet	Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün	6	18. yy.	İstanbul	
	209	**Nedīm**	Sāḳ(ī) u sürīn ü ġabġab u leb meşrebimcedir Ser-tābe-pāy ḥāṣılı hep meşrebimcedir	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
108a	**210**	**Nedīm**	Ẓannetme duḫter-i rezi rind ile gizlidir Anuñla şeyḫ efendi de babalı ḳızlıdır	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	8	18. yy.	İstanbul	
	211	**Nedīm**	Ṣabā ki dest ura ol zülfe müşk-nāb ḳoḳar Açarsa ʿuḳde-i pīrāheniñ gül-āb ḳoḳar	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	7	18. yy.	İstanbul	
	212	**Nedīm**	Gelişiñ ʿāşıḳ-ı küstāḫıñı āzāre midir Yoḫsa pürsīden-i ḥāl-i dil-i bīmāre midir	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	213	**Nedīm**	Zerreveş dil pençe-i mihr-i dıraḫşānındadır Cān u ten çün mevc dest-i ḳahr-ı ʿummānıñdadır	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	6	18. yy.	İstanbul	
	214	**Nedīm**	Ḫande-i ġonce temāşā-yı nihāliñdendir Tābiş-i şuʿle gül-i berḳ-i cemāliñdendir	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	18. yy.	İstanbul	

	215	**Nedīm**	Müstezād-ı ᶜişve ol ḫaṭṭ-ı neviñ īcādıdır Zülfiniñ terkīb-i bend-i fitne ḫāṭır-zādıdır	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	4	18. yy.	İstanbul	
108b	**216**	**Nedīm**	Serimde yine bir dāġ-ı heves baġrımda başım var Cebīni māha dest-i redd urur bir ser-tırāşım var	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	4	18. yy.	İstanbul	
	217	**Nedīm**	Nigeh ki sāḳī-i ter-dest bezm-dīdesidir Füsūn u fitne iki cām-ı der-keşīdesidir	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	6	18. yy.	İstanbul	
	218	**Nedīm**	Her ṭurrasında biñ şiken-i dil-rübāsı var Her bir şikenc-i ṭurrada biñ mübtelāsı var	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	6	18. yy.	İstanbul	
	219	**Nedīm**	Ġamzeler iḳbāl u şevḳa günde biñ efsūn oḳur Nikbet-i endūha ḫaṭṭıñ tebbet-i varūn oḳur	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	220	**Nedīm**	Ḳad-i bülend mi ᶜömr-i hezār-sāl mıdır O laᶜl-i nāb mı ser-çeşme-i zülāl midir	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	10	18. yy.	İstanbul	
109a	**221**	**Nedīm**	Muṭrıb ki ḫarf-i rāzımı gūş-ı rebābe ḳor Tār-ı kemānı nāle-i dil pīç ü tābe ḳor	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	4	18. yy.	İstanbul	
	222	**Nedīm**	Sāḳiyā hūşum alan zemzeme-i çeng midir Yoḫsa destindeki peymāne-i gül-reng midir	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	7	18. yy.	İstanbul	

	223	**Nedīm**	Zehr-āb çeşmesār mı bu çeşm-i ter midir Bir sīne sūz-ı şuᶜle mi baḫt-ı ciger midir	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	224	**Nedīm**	Ḫaṭṭıñ ki reşk-i faṣl-ı bahārān olup gelir Sermāye-baḫş-ı sünbül ü reyḥān olup gelir	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	11	18. yy.	İstanbul	
	225	**Nedīm**	ᶜIyd oldu rūze-i ġama iftār vaḳtidir Devr-i piyāle geşt-i çemenzār vaḳtidir	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	6	18. yy.	İstanbul	
109b	**226**	**Recāyī**	Açılan ġonce-i gül ruḫları zībā bumudur Lebleri merdeleri eyleyen iḥyā bumudur	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5			
	227	**Rūḥī**	İtmez olduñ baña mihrüñle maḥabbet bu mıdur Yılda bir kez görebilmem seni ülfet bu mıdur	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	7	16. yy.	Irak	
	228	**Ḥakkī**	Ḫalḳ-ı ᶜālem ṭaleb-i dehr ile eṣḳāldedir Şimdi ebnā-yı zamānıñ naẓarı māldedir	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5			
110a	**229**	**Nāẓīf**	Ḫalḳ o māhıñ cevrine eyler fiġān benden bilür Kendi ḥüsnüñ ṣâyiᶜ itmişdir cihān benden bilür	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	19. yy.	Diyarbakır	
	230	**Vecdī**	Ṭūfān-ı sirişkim dime mevc-i yeme beñzer Baḳ çeşmime dāmānıma deryā neme beñzer	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	7	17. yy.	İstanbul	

	231	**Fehīm-i Ḳadīm**	Kāküli kim dili bend eylemede māhirdür Kendüni siḥriyle bend itdi ᶜaceb sāḥirdür	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	İstanbul	
110b	**232**	**Fużūlī**	Āh eyledigim serv-i ḫırāmānıñ içindir Ḳan aġladıġım ġonce-i ḫandānıñ içindir	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	7	16. yy.	Irak	
	233	**Bahāyī**	Der leṭāfet hemçū yarem nīst der ᶜālem-i diger Zülf sünbül rūy çün gül çeşm-āhū leb-şeker	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	12	17. yy.	İstanbul	
111a	**234**	**Bāḳī-i Āmīdī**	Bütün ehl-i kemāl olan yolu erkāna şākirler Bu dil-i ednā daḫı her dem-be-dem ᶜirfāna şākirler	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	Diyarbakır	
	235	**Şehrī**	Dil-sitānum ṭıfl-ı ᶜişmet-dāye bir maḥbūbdur Sāyesinden eyler istiḥyā ᶜaceb maḥcūbdur	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	17. yy.	Malatya	
111b	**236**	**Ḥāfıẓ-ı Āmīdī**	Dilde ārām etdi ġam-ı müdġamdır bilmem nedir Hem de bī-teklif gelir maḥremdir bilmem nedir	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	19. yy.	Diyarbakır	Aynı dönemde yaşadıkları için kimin kime nazîre yazdığı tespit edilememiştir.
	237	**Ṣıdḳı-ı Āmīdī**	Dilde sūziş berhem-i mübhem midir bilmem nedir Eşk-i çeşm-i ᶜāşıḳān berī midir bilmem nedir	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	19. yy.	Diyarbakır	
	238	**Nābī**	Kūy-ı dil-ber ne ᶜaceb ḫāk olacaḳ yirlerdür Ḫāk iken hem-ser-i eflāk olacaḳ yirlerdür	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	7	17. yy.	Urfa	

	239	**Nābī**	Giryān iseñ ey dil n’ola cānāne bizümdür Baḥr-ı ġamuz ol gevher-i yek-dāne bizümdür	Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün	5	17. yy.	Urfa	
112a	**240**	**Nedīm**	Taḥammül mülkünü yıḳdın Hülāgū Ḫan mısın kāfir Aman dünyāyı yaḳdın āteş-i sūzan mısın kāfir	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	8	18. yy.	İstanbul	
	241	**Müştāḳ**	ʿAşḳıñla dil ol mertebe bī-tāb u tüvāndur Sensiz baña cānım daḫı bir bār-ı girāndır	Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün	5	18. yy.	Bitlis	
	242	**Fużūlī**	Cān virme ġam-ı ʿaşḳa ki ʿaşḳ āfet-i cāndır ʿAşḳ āfeti cān olduġu meşhūr-ı cihāndır	Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün	7	16. yy.	Irak	
112b	**243**	**Fużūlī**	Şifā-yi vaṣlı ḳadri hecr ile bīmār olandan ṣor Zülāl-i şevḳ zevḳiñ teşne-i didār olandan ṣor	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	7	16. yy.	Irak	
	244	**Nedīm**	Cefā-yi ṭāliʿ-i nā-sāzkārı benden sor Aman aman sitem-i rūzgārı benden sor	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	245	**Āgāh**	Ṣanma āyīne ṭutub ḥüsnini perdāzlanur Nāzenīn öyle ki kendüye daḫı nazlanur	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
113a	**246**	**Kāẓım-ı Āmīdī**	İntiẓār-ı ʿāşıḳ nā-kām ki fırḳat gibidir Mürd meʾyūse-i tesellübde şemātet gibidir	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	10		Diyarbakır	

113b	**247**	**Nedīm**	Çeşmiñ gibi bir sāhir-i pür-ġanc bulunmaz Ḫaṭṭıñ gibi bir nüsḫa-i nirenc bulunmaz	Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün	7	18. yy.	İstanbul	
	248	**Nedīm**	Bu şeb ʿuşşāḳdan ol meh-ı nev rūyun nihān ṭutmuş Ki kūyuñ ser-be-ser hengāme-i şāhım aman ṭutmuş	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	7	18. yy.	İstanbul	
114a	**249**	**Nedīm**	Yine bugün ʿacabā ḳaç cihān ḫarāb olmış Ki gūşe-i nigehiñ maḥşer-i ʿitāb olmış	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	250	**Nedīm**	Ḫayretde ḳoydu ḫāṭır-ı ʿuşşāḳı zülf ü ḫaṭ Gösterdi kār-ı ef ʿi-i tiryāḳı zülf ü ḫaṭ	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	16	18. yy.	İstanbul	
114b	**251**	**Nedīm**	Nice teşbīh olunsun erġuvāna rūy-ı gülgūnuñ Anuñ ḥüsnü sebük-rev rengi ammā dāʾimā bunuñ	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	8	18. yy.	İstanbul	
	252	**Nedīm**	Hele ʿıyd oldu ol gül-ġonca ḫandān olduġuñ gördük Dimāġ-ı telḫ-kāmıñ şekkeristān olduġuñ gördük	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	8	18. yy.	İstanbul	
	253	**Nedīm**	Revāc-ı mihri şikest etdi sīne-i sāfıñ ʿAmūd-ı ṣubḥa ḫalel verdi sāḳī şeffāfıñ	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	254	**Nedīm**	Ḫasteliklerden aman görmeye çeşm-i siyehiñ Mūmiyā bulmaya ʿālemde şikest-i külehiñ	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	18. yy.	İstanbul	

	255	**Nedīm**	Fırḳa-i erbāb-ı dilden zümre-i zühhāda dek Hep esīriñdir begim ḥatta dil-i nā-şāda dek	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
115a	**256**	**Nedīm**	Cūş-ı mey şeydāsıdır keyfiyyet-i güftārımıñ Ḫande-i gül mestidir peymāne-i ser-şārımıñ	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	257	**Nedīm**	Sīne-i tengde bend et hele evvel nefesiñ Soñra gör himmet-i vālāsını feryād-resiñ	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	7	18. yy.	İstanbul	
	258	**Nedīm**	Olsa da Ḫāmūş laʿl-i ʿişve-perdāzıñ seniñ Lāl eder Hārūtu çeşmān-ı süḫan-sâzıñ seniñ	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	2	18. yy.	İstanbul	
115b	**259**	**Fıtnat**	Çeşmānını nigāh-ı füsūn-sāzı söyledür Ṭūṭī-miṣāl siḥr ile şeh-bāzı söyledür	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	6	18. yy.	İstanbul	
	260	**Fıtnat**	Rāzdān-ı ġamze-i cānāna olmışlardanuz Āşinā-yı maʿni-i bī-gāne olmışlardanuz	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
116a	**261**	**Veysī**	ʿĀşıḳ-ı miskīni durmaz çeşm-i cānān aġladır Böyle ḳalursa o kāfir çoḳ müselmān aġladır	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5			
	262	**Sabrī**	ʿAşḳ her dilde bulunmaz dil-i dünyāda olur Şeb-çerāġı arama cūdaki deryāda olur	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	19. yy.	Diyarbakır	

	263	**Fehīm-i Ḳadīm**	Zülfiñ o mest ḫākiyle yeksān idüp gelir ᶜUṣṣāḳ-ı pāymāl-i perīṣān idüp gelir	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	7	17. yy.	İstanbul	
	264	**Nābī**	Çenber olursa n’ola daᶜire-i cāna kemer Bestedür naḳş-ı miyān-ḫāne-i kemer	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	7	17. yy.	Urfa	
116b	**265**	**Kāmī-i Āmīdī**	Süleymān’ım bütün ḫūbān-ı ᶜālem mūr-i ḥüsnüñdür Gedālar şöyle ṭursun şāhlar mecbūr-i ḥüsnüñdür	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	8	18. yy.	Diyarbakır	Şaᶜbān Kāmī Efendi ve ᶜİzzet arasındaki nazîre şiirler olduğu anlaşılmaktadır.
	266	**ᶜİzzet**	Żiya endāz olan şahn-ı cihāna nūr-i ḥüsnüñdür Anıñçün mihr u meh-i ᶜālem bütün mecbūr-i ḥüsnüñdür	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5			
	267	**Nābī**	Nāme yazsam yāre destümde ḳalem nā-būd olur Ḥarf āteş nāme ḫākister mürekkeb dūd olur	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	7	17. yy.	Urfa	
117a	**268**	**Fehīm-i Ḳadīm**	Zülfinde göñül ḫaṭṭ-ı ᶜanber-şikeni n’eyler Murġān-ı ḳafes-perver seyr-i çemeni n’eyler	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlün / Mefᶜūlü / Mefāᶜīlün	11	17. yy.	İstanbul	
	269	**Vālī-i Āmīdī**	Olmaz idrāk-ı suḫan ṣūretiye hūşiyledir Neşᵓe-i bāde degil görmekle nūşladır	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	18. yy.	Diyarbakır	
	270	**Emīrī-i Āmidī**	Geldi ḫaṭṭ-ı yār ḫaberdār edecek günlerdir Kām alup seyr-i çemenzār edecek günlerdür	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	Diyarbakır	

	271	**Cizyī**	Dilin āşüfteliġi ṭāliᶜ-i dūnundandır Baḫtla dest u girībānı cünūnundandır	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5			
	272	**Āgāh**	Girye-i telḫ-i şurāḥı dil-i pür-cūşladur Ḫande-i dil-keş-i sāġar leb-i ḫāmūşladur	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
117b	**273**	**Murādī**	Seni her kimse ki gördü melek ya ḥūrdur derler Mübārek cismiñi seyr eyleyen billūrdur derler	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5			
	274	**Āgāh**	Hiç şorma mübtelālaruñ aḥvāliñ bellidür Sen bī-vefāya dil virenüñ ḥāli bellidür	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
	275	**Fikrī**	O mihr-i ᶜālem-ārāyı görenler nūrdur dirler Baḳanlar gerdeni sīmīne kāfurdur dirler	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5			
	276	**Meẕāḳī**	Meygede yirleri bī-pāk olacaḳ yirlerdür Dāmen-i duḫter-i ṣad çāk olacaḳ yirlerdür	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	6	17. yy.	Bosna Hersek	
118a	**277**	**Enderunlu Vāṣıf**	Felekde kim dimiş ᶜuşşāḳa şūḫ-ı şehriyār olmaz Niçün şehri sevip dil mülk-i ᶜaşḳa şehriyār olmaz	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	9	18. yy.	İstanbul	
	278	**Nābī**	Herkez o şehüñ bezmine mevṣūl degüldür Ḫalvetgeh-i vaṣtı ḳatı medḫūl degüldür	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	7	17. yy.	Urfa	

	279	**Ẕihnī**	Tā ki bu sitem ᶜāşıḳa maᶜḳūl degildir Senden bu cefā ḥāşılı meᶜmūl degildir	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5			
118b	**280**	**Ḥāmī-i Āmīdī**	İki meh-pārenüñ bir dilde ᶜaşḳı dil-nişīn olmaz Müsellimdir ki bir gözde iki merdüm mekīn olmaz	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	9	18. yy.	Diyarbakır	
	281	**Vehbī**	Kemāl erbābı kesr-i ḳadriyle bī-iᶜtibār olmaz Zer-i ḫāliş şikeste olsa da nāḳış-ᶜayār olmaz	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	Maraş	
	282	**Āgāh**	Ḫūb-rūlarda nīk-ḫū olmaz Olmaz ey sūḫ kīne-cū olmaz	Feᶜilātün / Mefāᶜilün / feᶜilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
119a	**283**	**Nābī**	Devlet-i meyde göñül ġuṣṣa-i ᶜālem çekmez Sāġar-ı bāde-i leb-rīz çeker ġam çekmez	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	Urfa	
119b	**284**	**Vehbī**	Dehānıñ ḥarf-i vaᶜd-i vuṣlata āhımla yār açmaz Benim gül-ġonce-i ümmdimi bu rūzgār açmaz	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	8	18. yy.	Maraş	
	285	**Raḥmī**	Göñül cānāndan cān u dil bīmārdan geçmez Ki bülbül ġoncadan ġonca hezār-zārdan geçmez	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Feᶜūlün	5			
	286	**Nābī**	Hemīşe ḫandeye ol laᶜl-i dür-feşān düşmez Küşāyiş-i gül-i maḳsūd her zamān düşmez	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	5	17. yy.	Urfa	

120a	**287**	**Enderunlu Vāṣıf**	Dü çeşm-i giryekārımdan aḳan ḫūn-ābdır sensiz Sirişkim gūyiyā bir ḥalḳa-i girdābdır sensiz	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	7	18. yy.	İstanbul	
	288	**Āgāh**	Kār itdi yāra āh-ı dil-i suʿle-zādımuz Āḫır revāc buldı metāʿ-ı kesādımuz	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	5	17. yy.	Diyarbakır	Vezin, kafiye, konu ve beyit sayısı bakımından Āgāh'ın Bāḳī'ye nazîre yazdığı anlaşılmaktadır.
	289	**Bāḳī**	Fermān-ı ʿaşḳa cān ile var inḳıyādumuz Ḥükm-i ḳażāya zerre ḳadar yoḳ ʿinādumuz	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	5	16. yy.	İstanbul	
	290	**Bilinmeyen**	Muṣaffādır göñül mirʾātı zeng-i ġam ḳabul itmez O bir levḥ-ı münevverdir ki reng-i hem ḳabul itmez	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5			
120b	**291**	**Enderunlu Vāṣıf**	Feyż-i suḫanuñ Īsī-i Meryem bile bilmez Engür-ı lebüñ leẕẕetini Cem bile bilmez	Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün	5	18. yy.	İstanbul	
	292	**Nābī**	Bu āb u tāb ḳaydın mey-ḫāneler de bilmez Ṣahbāya neşve kimden mestāneler de bilmez	Mefʿūlü / Fāʿilātün / Mefʿūlü / Fāʿilātün	7	17. yy.	Urfa	
	293	**Nābī**	Egerçi ʿālemüñ esfel-nişīn-i gülḫanıyuz Velīk nüsḫa-i taḳvīm-i ṣunʿuñ aḥseniyüz	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	5	17. yy.	Urfa	
	294	**Nābī**	Geldi ḫaṭ ṣūrdadur piste-i ḫandānı henūz Mūrdan olmadı zāʾil şekeristānı henūz	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	6	17. yy.	Urfa	

	295	**Nābī**	Bir güne ẕevḳyāb-ı ġam-ı fürḳat olmışuz Dildāde ḥasretüz dimege ḥasret olmışuz	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	7	17. yy.	Urfa	
121a	**296**	**Enderunlu Vāṣıf**	Başı üzre ʿālemüñ cāy iden efserlerdeñüz Ṣāḥ-ı ʿaşḳuñ sāyesinde çarḫa hem-serlerdeñüz	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	9	18. yy.	İstanbul	Kafiye, vezin ve konu bakımından Enderunlu Vāṣıf'ın Rūḥī'ye nazîre yazdığı anlaşılmaktadır.
	297	**Rūḥī**	Ḥāk-i burc-ı evliyā-yı dergeh-i Ḥaydardanuz Çarḫa biz baş egmezüz gör kim ne ʿālī yerdenüz	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	16. yy.	Irak	
	298	**Nābī**	Bāġı dehrüñ hem ḫazānın hem bahārıñ görmişüz Biz naşāṭuñ da ġamuñ da rūzgārın görmişüz	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	6	17. yy.	Urfa	
122a	**299**	**Nābī**	Bir zamān ḫüsnle āfet-i meh-rū ne imiş Nāz u şīve ne imiş ḳāmet-i dil-cū ne imiş	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	17. yy.	Urfa	
	300	**Nābī**	Firāḳ-ı meclisüñ ey lāle-ḫad ne müşkil imiş Ḳarīn-i vaṣla żarūrī ḥased ne müşkil imiş	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	7	17. yy.	Urfa	
	301	**Nābī**	Bilmemişdüm vaṣl mevkūf-ı ġam-ı hicrān imiş Ġonce-i maḳṣūd zīb-i gülşen-i ḫırmān imiş	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	17. yy.	Urfa	
	302	**Emīrī-i Āmidī**	O şūḫ ġayr ile soḥbet-nişīn-i bāde imiş Der-i viṣāl bu şeb-i subḥa dek küşāde imiş	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	5	17. yy.	Diyarbakır	

	303	**Fıtnat**	Geldi ey dil ḫatṭ gird-i leb-i cānāna henūz Ḳondı ol ḫātem-i yāḳūt nigīndāna henūz	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	6	18. yy.	İstanbul	
122b	**304**	**Nedīm**	Yazanlar peykerim destimde bir kāşī sebū yazmış ᶜAceb meşrebce taḥrīr eylemiş el-haḳ nikū yazmış	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	İstanbul	
	305	**Nābī**	Naḳş-ı ṣafā ṣaḥīfe-i ᶜālemde ḳalmamış Būy-ı vefā ḫamīre-i Ādem'de ḳalmamış	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	17. yy.	Urfa	
	306	**Nābī**	Gülsitān-ı dehre geldik reng yoḳ bū ḳalmamış Sāye-endāz-ı kerem bir naḫl-i dil-cū ḳalmamış	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	17. yy.	Urfa	
	307	**Fıtnat**	Sipihr-i kec-ᶜatādan rāstkārān behredār olmaz Gülistān-ı cihānuñ serv-i āzādında bār olmaz	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	7	18. yy.	İstanbul	
123a	**308**	**Bāḳī-i Āmīdī**	Bu ġonca-dehen ᶜāşıḳını zāra düşürmüş Ferdāya ṣalub yārini aġyāra düşürmüş	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	4	18. yy.	Diyarbakır	
	309	**Nābī**	Aşiyān-ı ᶜandelib zāre bir şu ḳalmamış Sāye-endāz-ı kerem bir naḫl-i dil-cū ḳalmamış	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	17. yy.	Urfa	
	310	**Fıtnat**	Āh u nālem ol şeh-i bī-dāda teᶜşir eylemez Bir nigehle bu dil-i vīrānı taᶜmīr eylemez	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	

123b	**311**	**Vehbī**	Ḫilḳat-i insāndan taḥṣīl-i ᶜirfāndır ġaraż Ṣanma ekl ü şurbıyla terfīh-i ḥayvāndır ġaraż	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Maraş	
	312	**Şemᶜī**	Gülşen-i kūyuñ durur Firdevs-i aᶜlādan ġaraż Pertev-i hüsnüñ durur nūr-ı tecellādan ġaraż	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	16. yy.	Kosova	
	313	**Fıtnat**	Olan bī-behre istiᶜdāddan feyż-i Ḫudā almaz Muṣavver naḫl-i faṣl-i nev-bahār irse nemā almaz	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	7	18. yy.	İstanbul	
127b	**314**	**Ḥāfıẓ-ı Āmīdī**	Demmi var kim fikrime ol ḳadd-i dil-cū gelmemiş Lebleri mil zülfi sünbül çeşmi āḫu gelmemiş	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	19. yy.	Diyarbakır	
129b	**315**	**Lebīb**	Müncelīdür sīneden ṭarīḳi-i āhumda dāġ İşte görsün görmeyenler bende vardur şeb-çerāġ	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	6	18. yy.	Diyarbakır	
130a	**316**	**Vehbī**	İdeli tāb-ı ruḫ-ı aliñi zīb-efgen-i bāġ Gülşeniñ sīnesine lāle vü gül olmış dāġ	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	7	18. yy.	Maraş	
	317	**Fıtnat**	Ġınā-yı ḳalbe sebeb devlet-i ḳanāᶜat imiş Cihānda cāy-ı ṣafā kūşe-i ferāġat imiş	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	318	**Fıtnat**	Süveydāyı ḫayāl-i talᶜatüñ cāna şıġışdurmış Göñül bir ẕerreye mihr-i cihān-ārā şıġışdurmış	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	İstanbul	

	319	**Fıtnat**	İcrā-yı füsūn çeşm-i siyehfāmına maḫṣūṣ İᶜcāz-ı Mesīḥā leb-i gülfāmına maḫṣūṣ	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	18. yy.	İstanbul	
130b	**320**	**Vehbī**	Bir ṭaraf serv-i çemen ol ḳadd-i bālā bir ṭaraf Bir ṭaraf gül yāsemen ol rūy-ı zībā bir ṭaraf	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Maraş	Konu, vezin, kafiye ve redif bakımından nazire olduğu anlaşılmaktadır. Fetḥī, Vehbī'ye nazîre yazmıştır.
	321	**Fetḥī-i Āmīdī**	Bir ṭaraf ruḫsār-ı yar ol verd-i ḥamrā bir ṭaraf Bir ṭaraf ol māh-ı neḫ-şeb çeşm-i şehlā bir ṭaraf	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	19. yy.	Diyarbakır	
	322	**Fıtnat**	Bilürüz olduġuñ ey şūḫ vefādan fārıġ Kāᵓilüz olma hemān cevr ü cefādan fārıġ	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	323	**Fıtnat**	Gülşeni vaṣf eylemekden rūy-ı ḫūbāndur ġaraż Sünbüli yād itmeden gīsū-yı cānāndur ġaraż	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
131a	**324**	**Enderunlu Vāṣıf**	Var iken sende bu āyine gibi sīne-i ṣāf Sine-ṣāf olmama lāyıḳ mısın eyle inṣāf	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	6	18. yy.	İstanbul	
	325	**Fıtnat**	ᶜĀḳılsañ eyle vaḳtüñi zikr-i Ḫudāya ṣarf Enfāsuñı ᶜabeṯ yere itme havāya ṣarf	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	326	**Fıtnat**	Ekdār-ı dehri çekmez imiş mübtelā-yı ᶜaşḳ Bī-gāne-i ġam olmadadur āşinā-yı ᶜaşḳ	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	7	18. yy.	İstanbul	

	327	**Fıtnat**	Āzürde eyler ey perī nāzik teniñ senüñ Būy-ı semenden olsa da pīrāhenüñ seniñ	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	6	18. yy.	İstanbul	
131b	**328**	**Nefᶜī**	Yāre ḫālim diyemem bezm-i şarāb olmayıcaḳ Cürmüm iḳrār idemem mest-i ḫarāb olmayıcaḳ	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	6	17. yy.	Erzurum	
	329	**Nābī**	Bir kerre iltifātuñla ḫurrem olmaduḳ Bī-gāne deñlü ṣoḥbetüñe maḥrem olmaduḳ	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	17. yy.	Urfa	
	330	**Nābī**	Her ḫūb-rū ki ᶜāṣıḳa meyl-i viṣāli yoḳ Bir nüsḫadur ki ḫaṭṭı ḫūş ammā meᶜāli yoḳ	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	7	17. yy.	Urfa	
	331	**Fıtnat**	Yād eyleyince ᶜārıżuñ ey meh-liḳā senüñ Tāb-ı ḫayālüñ itdi dili rūşenā senüñ	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	332	**Fıtnat**	Vaṣf-ı ḳand-i laᶜlüñi ẕikr ü beyān itsem gerek Ṭūṭi-i ṭabᶜum yine şekker-feşān itsem gerek	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
132a	**333**	**Kāmī-i Āmīdī**	İşledi sevdā serimde şāḫ-ı ġamlardan ḳafes Aġlarım şām u seḥer sensin baña feryād-res	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Diyarbakır	
133a	**334**	**Fıtnat**	Bilmedük ẕevḳ-i viṣalüñ çekmeyince fırḳatüñ Olmayınca ḫaste ḳadrin bilmez ādam sıḥḥatüñ	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	

	335	**Nedīm**	Bezm-i taḥḳīḳde cān gūş u göñül dīde gerek Görünen gūş u çeşm meclis-i taḳlīde gerek	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	6	18. yy.	İstanbul	
	336	**Āgāh**	Hezār-ı meykede ġam var şarāb n’itse gerek 1a Cihān-ı āteşe bir kāse āb n’itse gerek	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
	337	**Fıtnat**	Ey ġonce-i neşküfte ḳaçan ḫande idersüñ Mürġ-i dili bülbül gibi nālende idersüñ	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	18. yy.	İstanbul	
133b	**338**	**Nedīm**	Nāz olur dem-beste çeşm-i nīm-hābıñdan seniñ Şerm ider reng-i tebessüm laᶜl-i nābıñdan seniñ	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün	6	18. yy.	İstanbul	
	339	**Āgāh**	ᶜĀşıḳam girye benüm ṭabᶜ-ı feraḥyāb senüñ Dil-i pür-dāġ benüm lāle-i sīr-āb senüñ	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
	340	**Fużūlī**	Öyle raᶜnādır gülüm serv-i hırāmānıñ seniñ Kim gören bir kez olur elbette hayrānıñ seniñ	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7	16. yy.	Irak	Ḥāfız'ın Fużūlī'ye nazîre yazdığı anlaşılmaktadır.
	341	**Ḥāfıẓ-ı Āmīdī**	Ḳaşdıñ olduḳça cefāya yoḳtur ihmāliñ seniñ Vaᶜdiñ olduḳda vefāya çoḳdur imhāliñ seniñ	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	19. yy.	Diyarbakır	
134a	**342**	**Ḥāmī-i Āmīdī**	Mest-i ᶜaşḳ itdi bizi ruḫsāresi bir kimsenüñ Bādeye olmış bedel neẕẕāresi bir kimsenüñ	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7	18. yy.	Diyarbakır	

	343	**Fıtnat**	Baḳ ḳadd-i mevzūna seyr it zīnetin gīsūlaruñ Görmedüñse naḫl-i gülde bitdigin şeb-būlaruñ	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	344	**Fıtnat**	Teẕellül ile dökme āb-ı rūyuñ ᶜizzet isterseñ Miṣāl-i gevher-i şehvār ḳadr u ḳiymet isterseñ	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	İstanbul	
	345	**Fıtnat**	Teşbīh olınduġın işidüb rūy-ı yāre gül Gülşende başlasa ne ᶜaceb iftiḫāra gül	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	7	18. yy.	İstanbul	
134b	**346**	**Fehīm-i Ḳadīm**	Oldı dil-tāb efgeni ruḫsāresi bir kimsenüñ Cānı bītāb eyledi neẕẕāresi bir kimsenüñ	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	17. yy.	İstanbul	ᶜAzmī'nin Fehīm-i Ḳadīm'in şiirini tanzîr ettiği anlaşılmıştır.
	347	**ᶜAzmī-i Āmīdī**	Nice demdir dilde işler yāresi bir kimseniñ Var mıdır āyā bu zaḫma çāresi bir kimseniñ	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Diyarbakır	
	348	**Fıtnat**	Ḫayāl-i ġamzesini sīnede nihān buldum Künām-ı şīrde gūya ki āhuvān buldum	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
135a	**349**	**Fıtnat**	Muḫammerdür ruḫuñ reng-i şarāb u nükhet-i gülden Anuñçün naᶜra-i mestānenüñ yoḳ farḳı bülbülden	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	4	18. yy.	İstanbul	
136b	**350**	**Ḫān**	Cüst-cū-yı māh-rūdan dāimā āvāreyim Baḫtı pür-rūşen sitāre kevkeb-i seyyāreyim	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	9			

137a	**351**	**Nigāhī Baba Āmīdī**	Uyurken bir gece nāgāh göründü çeşmime bir er Suʾāl etdim nedir ism-i şerīfiñ söyledi Ḥayder	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Feʿūlün	9	19. yy.	Diyarbakır	
137b	**352**	**Nābī**	Sipihrüñ gerdişin yād eyleyüb aḥterden el çekdük Yemün çīn-i cebīniñ seyr idüp gevherden el çekdük	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	7	17. yy.	Urfa	
	353	**Nābī**	Yāri açdum açıl ey ġonce-dehānum diyerek Bezme geldi gel ey serv-i revānum diyerek	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	17. yy.	Urfa	
	354	**Āgāh**	Olduḳ esīr-i zülf ü ruḫ-ı yārı görmedük Düşdük bahār ḳaydına gülzārı görmedük	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
	355	**Āgāh**	Gülşende ḫamūş ey gül-i ḫandān kimi gördüñ Bu baġda bī-nāle vü efġān kimi gördüñ	Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün	6	17. yy.	Diyarbakır	
	356	**Āgāh**	Var mı ol şūḫa bu gün şehrde beñzer diyecek Ḥüsnüni vaṣf idecek tāze ġazeller diyecek	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	7	17. yy.	Diyarbakır	
138b	**357**	**Sırrī**	Ṣayd-ı göñül-çün ḳurulmuş dāmmıdır gīsūlarıñ Ḫāṭırımda ʿuḳde-i ālā mıdır gīsūlarıñ	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	18. yy.	Diyarbakır	ʿOsmān Nūrī'nin Sırrī'ya nazîre yazdığı anlaşılmaktadır.
	358	**ʿOsmān Nūrī**	Gerdeniñ ṣubḥ-ı saʿādet şām mıdır gīsūlarıñ Mihr-i rūyā perde-i aḫşam mıdır gīsūlarıñ	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	7	19. yy.	Diyarbakır	

	359	**Fıtnat**	Muᶜteberdür şāf gevher dehrde nā-kām iken Her güherden ḳadri elmāsuñ füzūn bī-nām iken	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
140b	**360**	**Nābī**	Bir zamān biz daḫı hem-şohbet-i cānāne idük Gülüne bülbül idük şemᶜine pervāne idük	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	Urfa	
	361	**Nābī**	Üzüldü rişte-i cān zülf-i pür-şiken diyerek Bozuldı çihre-i dil būy-i yāsemen diyerek	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	5	17. yy.	Urfa	363 Numaralı gazelde Vehbī'nin Nābī'nin şiirini tanzîr ettiği anlaşılmaktadır.
	362	**Nābī**	Çeşmüñ gibi mest olmaḳ içün cāma mı düşdüñ ᶜAksüñ gibi cām-ı mey-i gülfāma mı düşdüñ	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	6	17. yy.	Urfa	
	363	**Vehbī**	Düşünce çāh-ı ümīde ẕeḳan ẕeḳan diyerek Kemend-i zülfe şarıldım resen resen diyerek	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	7	18. yy.	Maraş	361 Numaralı Nābī'nin gazeline nazîre olarak yazılmıştır.
141a	**364**	**Rāġıb-ı Āmīdī**	Başa düşmüş bir belā-yı nā-gehāndır perçemiñ Şanki zencīr-i cünūn-u ᶜāşıḳāndır perçemiñ	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	19. yy.	Diyarbakır	369 Numaralı Pertev'in şiirine nazîre olduğu anlaşılmaktadır.
	365	**Bāḳī-i Āmīdī**	Rūz-ı şeb fikrimdedir dil-ber ḫayāli perçemiñ Beni ḫayrān eyleyen cānā ḳınālı perçemiñ	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Diyarbakır	
	366	**Fıtnat**	O bālā-ḳaddüñ ummaḳ būse laᶜl-i dil-sitānından Ümīd-i mīvedür bāġun hemān serv-i revānından	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	İstanbul	

	367	**Fıtnat**	Dil-i zārı ḳapılmış ġamze-i cādūda gördüm ben ᶜAceb şīr-i jiyānı pençe-i āhūda gördüm ben	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	6	18. yy.	İstanbul	
	368	**Fıtnat**	Vażᶜı ehl-i tabᶜa gerdūnuñ muġāyırdur bütün Gerdişinde baḳ ḫilāf-ı devri ẓāhirdür bütün	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7	18. yy.	İstanbul	
141b	**369**	**Pertev**	Sünbül-i bāġ-ı bahar ḥüsn ü āndır perçemiñ Zīr-i fesde ẓıll-ı naḫl-i erġuvāndır perçemiñ	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7	18. yy.	Kocaeli	Şıdḳī'nın ve 364 Nolu gazelde Rāġıb'ın Pertev'in şiirini tanzîr ettiği anlaşılmaktadır.
	370	**Şıdḳı-ı Āmīdī**	Dāne-i hālin ***** dām-ı nihāndır perçemiñ Murġ-ı göñüle bir belā-yı nāgehāndır perçemiñ	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	6	19. yy.	Diyarbakır	
142a	**371**	**Naᶜīm**	Baḳma miṣl-i ġāzal-ı isfāhandır gözleriñ Çīn-i māçinden ḫarāc ister yamāndır gözleriñ	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	6	19. yy.	Diyarbakır	
	372	**Fıtnat**	ᶜAbeşdür ey dil ümmīd-i vefā ol nāz-perverden Gelür mi bu meşām-ı ḫᵛāhişe verd-i muṣavverden	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	6	18. yy.	İstanbul	
	373	**Fıtnat**	Ne rütbe cevr görsem ol şeh-i naḫvet-sipāhumdan Yine gelmez zebāna ḥarf-i şekve pādşāhumdan	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	7	18. yy.	İstanbul	
142b	**374**	**Kāmī-i Āmīdī**	Şimdi kizb olmış bütün sermāyesi dil-berleriñ Beñzer aḫşam şemsine fer-māyesi dil-berleriñ	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Diyarbakır	

	375	**Emīrī-i Āmidī**	Ey dil ḫayāl-i ṭurra-i yāri unutmadıñ Fikr-i dırāz-ı şaʿīrde kārī unutmadıñ	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
	376	**Fıtnat**	Hevā-yı bī-beḳā-yı dehr yoḳdur ḳalb-i enverde Ḥubāb olmaz belī āb-ı ṣafā-baḫşāy-ı gevherde	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	4	18. yy.	İstanbul	
	377	**Fıtnat**	N’ola dil güft ü gū itse leb-i dil-ber ḫuşūşında Söz olmaz ḥarf atarsa ṭūṭiye şekker ḫuşūşında	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	6	18. yy.	İstanbul	
	378	**Fıtnat**	Baġ-ı cihānuñ itme heves gülsitānına Degmez neşāṭ-ı faṣl-ı bahārı ḫazānına	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	7	18. yy.	İstanbul	
143a	**379**	**Nābī**	Herkesüñ vefḳ-i murādınca ḫudā-yı müteʿāl Şāma ḫüsn eylemiş iʿṭā Ḥaleb’e māl ü menāl	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	17. yy.	Urfa	
143b	**380**	**Nābī**	Faṣl-ı güldür idelüm geşt çemenden çemene Açalum çeşm-i temāşāyı semenden semene	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	17. yy.	Urfa	
	381	**Nābī**	Merḥabā gelmez idi ey meh-i rūze ḳāle Var duʿa eyle ḳafādāruñ olan şevvāle	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	17. yy.	Urfa	
	382	**Lebīb**	Zülfiñe bendeligüm düşdi dehenden dehene Teni cān-bāz-ı felek atdı resenden resene	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	5	18. yy.	Diyarbakır	

	383	**Fıtnat**	Üftādeñ aldı dil ruḫ-ı āluñ ḫayālile Alduñ netīce göñlümüz ey şūḫ āl ile	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	384	**Fıtnat**	Keyfiyyet-i şarāb-ı lebüñ yāda gelse de Defʿ-i ḫumār eylese dil bāde gelse de	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
	385	**Fıtnat**	Ruḫsār-ı yārda görinen şanma kāküli İʿcāz-ı ḥüsn ile bitürür gülde sünbüli	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	5	18. yy.	İstanbul	
144a	**366**	**Āgāh**	Uşānma derdden ey dil devāda böyle degül Çeken cefāyı ben isem vefāda böyle degül	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	5	17. yy.	Diyarbakır	Aynı şiir sohbetlerinde bulunan şairlerin karşılıklı söyledikleri nazîre şiirler olma olasılığı yüksektir.
145a	**387**	**Nābī**	O ġonce bāġda mānend-i gül güşāde degül Hezārdan niçün efġānumuz ziyāde degül	Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün	7	17. yy.	Urfa	
	388	**Nābī**	Zebānıñ bilmek isterseñ o şūḫuñ hem-zebānın bul Suḫan ḳalsun zebāna sen hele evvel dehānın bul	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	8	17. yy.	Urfa	
	389	**Āgāh**	Ne ʿahde firifte ol ne vefāsın al Ṣabr it zamāne ādeminüñ mūmiyāsın al	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
	390	**Bahāyī**	Hirāsān olmasa gülden dil-i nā-şādun ey bülbül Neler eylerdi hāra āh-ı āteş-zādun ey bülbül	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	6	17. yy.	İstanbul	

145b	**391**	**Vehbī**	İtdi maᶜnā-yı gülistānı teᵓemmül bülbül Manṭıḳuᵓṭ-ṭayra ider şimdi tevaġġul bülbül	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	6	18. yy.	Maraş	
	392	**Nābī**	Ḫūn-ı dilümi ġonce-i cām eyledi bülbül Bezm-i güli nāle ile tamām eyledi bülbül	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	6	17. yy.	Urfa	
146a	**393**	**Vehbī**	Var ey zülf-i siyeh ḫāne-berdūş u nāb-sāmān ol Perīşān eylediñ ẓālim beni sen de perīşān ol	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	Maraş	Emīrī'nin 395 numaralı gazeline nazîre olarak yazılmıştır.
	394	**Nefᶜī**	ᶜĀşıḳ ol ehl-i dil ol rind-i ḳalender-meşreb ol Ne müselmān-ı ḳavī ne mülḥid-i bī-meẕheb ol	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	6	17. yy.	Erzurum	
	395	**Emīrī-i Āmidī**	Hevā-yı ᶜaşḳıla āşüfte vü perīşān ol Ne zülf-i yāre göñül ver ne dön peşīmān ol	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	5	17. yy.	Diyarbakır	393 numaralı gazelle Vehbī bu şiiri tanzîr etmiştir.
146b	**396**	**Nedīm**	Hücūm-ı nāle-i şeb-gīrden ẓālim ḫaberdār ol Beni bīmār-ı hicrān eylediñ sen daḫı bīmār ol	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	6	18. yy.	İstanbul	
	397	**Enderunlu Vāṣıf**	Fikr-i laᶜl-i yar ile peymāne kim göñlümdür ol Bāde-i şevḳiyle pür-peymāne kim göñlümdür ol	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7	18. yy.	İstanbul	
147a	**398**	**Enderunlu Vāṣıf**	Diyemez ḫalī bulup ḥālini cānāna göñül Ḳorḳum oldur ki bu ḥāl ile ḳıyar cāna göñül	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	8	18. yy.	İstanbul	

	399	**Nedīm**	Ol perīveş ᶜāşıḳa rām olsa da māniᶜ degil Gündüzin olmazsa aḫşam olsa da māniᶜ degil	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	8	18. yy.	İstanbul	
147b	**400**	**Pertev**	Dāġ-ı miḥnet şīve-i baḫt-i siyāhımdır benim Derd-i ḥasret çekdigim kendi günāhımdır benim	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7	18. yy.	Kocaeli	
	401	**Vehbī**	Fikr-i çeşmiñ ḥalḳa-i pāy-ı ḳarārımdır benüm Her ḳademde yoḫsa ṣad āhū şikārımdır benüm	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	9	18. yy.	Maraş	Aynı dönemde yaşadıkları için kimin kime nazîre yazdığı tesbit edilememiştir.
148a	**402**	**Ḥāmī-i Āmīdī**	Ol gözi Ṭatar nem var ise yaġmalar benüm Gerçi yaġmalar olur ammā ki dünyālar benüm	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	9	18. yy.	Diyarbakır	
	403	**Rāif-i Āmīdī**	Vādi-i fırḳatde ḳaldım ḳıl meded cānım benim <<nem>> vaṣlıña bu çeşmi ḥayrānım benim	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	19. yy.	Diyarbakır	
148b	**404**	**Muḫlīs**	Mest-i ᶜaşḳım bilmezem aġyār kim dildār kim Ḫasm-ı dil-āzar kim yār-ı vefāgerdār kim	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7	19. yy.	Ankara	
	405	**Vehbī**	Āşüfte-i ser-dāde-i pīç ü ḫam olaydım Tek cebhe-i yāra dökilen perçem olaydım	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	4	18. yy.	Maraş	
	406	**Āgāh**	Sürūra ḥaml ider āġāz feryād-ı ḫazīn itsem Neşāṭ-ı cām-ı şahbā kesb ider çīn-i cebīn itsem	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	17. yy.	Diyarbakır	

149a	**407**	**Nedīm**	Ben kimseye açılmaz idim dāmeniñ olsam Kim görür idi sīneñi pīrāheniñ olsam	Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün	6	18. yy.	İstanbul	
	408	**Nefʿī**	Bahār olsa yine seyr-i gülistān olduġun görsem Güzel seyr eylemek ʿuşşāḳa āsān olduġun görsem	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	7	17. yy.	Erzurum	
149b	**409**	**Rāġıb-ı Āmīdī**	Ol kemān-ebru ʿaceb bilmez mi nālān olduġum Nīm-bismil nāveke ser-tīr-i müjgān olduġum	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	19. yy.	Diyarbakır	
	410	**Ḥāfıẓ-ı Āmīdī**	Cüda düşdüm dirīġ ol ġonca-fem ol gül-ʿizārımdan Olur gülşende dem-beste hezār feryād u zārımdan	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	19. yy.	Diyarbakır	
	411	**Ḥāfıẓ-ı Āmīdī**	Tāb-ı meyden ḳat ḳat oldu yañaḳlarında āl Dil-rübālıḳda yine sen eyledin āl üzere āl	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	19. yy.	Diyarbakır	
150a	**412**	**Ḥafīd Paşa**	Āteş-i hecre göñül yandun daḫı pervāneden Farḳ olunmaz ey perī ʿāşıḳlar dīvāneden	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	18. yy.	Diyarbakır	
	413	**Pertev**	Dām atar kebg-i ḫayāle rişte-i neẓāreden Perde-i ṣayyāda beñzer çeşmim aġ u ḳaradan	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	7	18. yy.	Kocaeli	
	414	**Küşād**	Ḥaḳ'dan dilerim yār baña mihmān ola bir gün Mihmān olasın derdime dermān ola bir gün	Mefʿūlü / Mefāʿīlü / Mefāʿīlü / Feʿūlün	5			

150b	**415**	**Veysī**	ᶜĀlem ḳırılur kākül-i fettānıñ ucundan Ādemler ölür ġamze-i berrānıñ ucundan	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5			Veysī, Bāḳī'ye nazîre yazmıştır.
	416	**Bāḳī**	Başlar kesilür zülf-i perīşānuñ ucından Ḳanlar dökilür ġamze-i bürrānuñ ucından	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	16. yy.	İstanbul	
	417	**Şıdḳı-ı Āmīdī**	Ne güzel cāy-ı ferah-baḫş ve dil-ārā ben ü sen Bir ᶜaceb mevḳiᶜ-i ḫurrem iremāsā ben ü sen	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	19. yy.	Diyarbakır	
151a	**418**	**Bāḳī-i Āmīdī**	Rindāne-i meclisde şehā cām-ı Cem olsun Ṣahbāna dönüb būs-ı lebiñden kerem olsun	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	18. yy.	Diyarbakır	
	419	**Kāmīl**	İşi bed-ḫᵛāhıñızıñ nāme ile zār olsun Gelsin dehrde pā-yı dili pür-ḫᵛār olsun	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	6			
	420	**Bāḳī-i Āmīdī**	Ḳurulsun meclis-i ᶜirfān ṭolu sahbāneler dolsun Edüb nūş-ı āb-ı gülgūnü lebb-i mercāneler dönsün	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	Diyarbakır	
151b	**421**	**Nedīm**	ᶜĀḳıbet göñlüm esīr itdiñ o gīsūlarla sen Hey ne cādūsun ki āteş baġladıñ mūlarla sen	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	9	18. yy.	İstanbul	
	422	**Aḥmedī**	Cām-ı ᶜaşḳıñ nūş edelden cürᶜasın mey-ḫāneden Cilve eyler ᶜārızıñ ᶜaks-i şehā peymāneden	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7			

152a	**423**	**Nedīm**	Āfet-i cān dідiler ġamze-i cellādıñ içün Naḫl-ı gül söylediler ḳāmet-i şimşādıñ içün	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	424	**Pertev**	Ḳanlar dökülür ġamze-i ḫūn-rīziñ ucundan Çoḳ fitne ḳopa ol fiten-engīziñ ucundan	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	18. yy.	Kocaeli	
	425	**Nābī**	Ey nāme sen ol māh-liḳādan mı gelürsin Ey hüdhüd-i ümmīd ṣabādan mı gelürsin	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	9	17. yy.	Urfa	
152b	**426**	**Vehbī**	Ey göñül ḫaṭṭ-ı ruḫun gördükçe āh itmez misin Mihri pinhān-kerde-i ebr-i siyāh itmez misin	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Maraş	
	427	**Nevᶜī**	Laᶜl-tābıñ çāşni-senc ᶜitāb eylemez misin Lüṭf idüb ḳahriyle olsun bir cevāb itmez misin	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün	6			
	428	**Nābī**	Bize sāḳī ne ḫurşīd ü ne māh-ı ᶜīd göstersün Esīrān-ı neşāṭuz sāġar-ı Cemşīd göstersün	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Feᶜūlün	5	17. yy.	Urfa	
153a	**429**	**Vehbī**	Bezmi ey sāḳī yine pür-ṭumṭuraḳ etmez misin İş ayaġa düşdü sen teşmīr-i sāḳ etmez misin	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Maraş	
	430	**ᶜĀkif Paşa**	Sāḳiyā bir cām ile taḥvīl-i ḥāl etmez misin Ḫātırım āzāde-i renc-i melāl etmez misin	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	6	19. yy.	Yozgat	

	431	**Nābī**	Beni şād eylemedüñ sen daḫı nā-şād olasın Şuᶜle-i āh-ı ġarībān gibi ber-bād olasın	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	6	17. yy.	Urfa	
153b	**432**	**Nevres**	Ḳurulsun bezm-i ᶜişret sāḳiyā peymāneler dönsün Ḳadeḥler döne gelsin şevḳile hum-hāneler dönsün	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	7	19. yy.	Yunanistan	
	433	**Ḥāmī-i Āmīdī**	Şöyle sūzān ol ki āteş-ḫāneler reşk eylesün Āteş olsun şemᶜālar pervāneler reşk eylesün	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Diyarbakır	
	434	**Nābī**	Gül-çīn olamaz dest-i temennā çemenümden Leb-beste-i nāzum söz alınmaz dehenümden	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	7	17. yy.	Urfa	
154a	**435**	**Bāḳī-i Āmīdī**	Dil murġu yine eyledi cevelān dönerekden Ṣayd itmede ol zülf-i perīşān dönerekden	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	18. yy.	Diyarbakır	
	436	**Nābī**	Ḳalmamış ḥüsn-i Ḥaleb köhne dil-ārālıḳdan Dem urur bād-ı revān-baḫş Mesīḥālıḳdan	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	Urfa	
	437	**Selīmī**	Kerem ḳıl sāḳiyā bezm ehline peymāneler çıḳsun Demidür kim gülistān-ı ṣafā cānāneler çıḳsun	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	16. yy.	Amasya	
	438	**Ḫaṭāyī**	Subḥ-dem gülzār içinde çaldı bülbül erġanun İleyhe'l ᶜuşşāḳ ḳavmi inneküm lā tesmeᶜun	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	16. yy.	Erdebil	

154b	**439**	**Nābī**	Ḳalmadı rāḥ-ı ṭalebde ḫaṭar inşāallāh İderüz kūy-ı murāda sefer inşāallāh	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	7	17. yy.	Urfa	
155a	**440**	**Nābī**	Bahār olsa daḫı pāy-beste bāġumda Yine ḫazān mütereşşid solumda saġumda	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	5	17. yy.	Urfa	
155b	**441**	**Fużūlī**	Nihāl-i servdir ḳaddiñ ḳaşıñ nūn ol nihāl üzre Miṣāl-i noḳta-i nūn ḫāliñ ol müşgin hilāl üzre	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	7	16. yy.	Irak	
	442	**Vehbī**	Dökülmüş ṭurralar ḫāl-i ruḫ-ı pertev-feşān üzre Görüp ben necm-i gīsūdār ṣandım āsumān üzre	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	Maraş	
156a	**443**	**Ḥafīd Paşa**	Ṣanma ki vardur kerāmet her dil-i divānede Belki var bū-yı ḥaḳiḳat ᶜaşḳıla mestānede	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Diyarbakır	
	444	**Vehbī**	Māᵓilim bir nev-nihāliñ tāze şeftālūsuna Bāġ-ı dehriñ baḳmazım ālūsuna bālūsuna	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7	18. yy.	Maraş	
156b	**445**	**Fıtnat**	Olmada diller rübūde ġamze-i cādūsına Deşt-i ḥüsnüñ ṣayd olurlar şīrler āhūsına	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	446	**Nābī**	Dökelüm biz gözümüz yaşını şeb-nemcesine Ḫandeler itsün ol āfet gül-i ḫurremcesine	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	Urfa	

	447	**Seyfī**	Düşdi göñlüm nā-gehān bir dil-beriñ ġavġasına Naḳd-i cān ṣarf itdim çün gözleri şehlāsına	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5			
	448	**Vehbī**	Destini çekdi rıẕā vermedi ammā būse O şehiñ ruḫṣatı var mı ᶜacebā pā-būse	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	18. yy.	Maraş	
157a	**449**	**Rāsiḫ**	Süzme çeşmiñ gelmesin müjgān müjgān üstüne Urma zaḫmıñ sīneme peykān peykān üstüne	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Balıkesir	
	450	**Nedīm**	Eylemiş pīçīde gūya kākülün gīsūlara Bir sepet gül ṣanki der nīm-bestedir şeb-būlara	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	6	18. yy.	İstanbul	
	451	**Nābī**	Dil itmedi ḫayālüñi maḥrem enīnine Iẕhār-ı ḥasret eylemedi nāzenīnine	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	17. yy.	Urfa	
157b	**452**	**Lütfī-i Āmīdī**	N'olduġun bilmez haḳīḳat içmeyenler bādeyi Daḫl-i nā-bercā iderler mest-i ḫātır-sādeyi	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	19. yy.	Diyarbakır	Lütfī'nin Remzī'nin şiirini tanzîr ettiği anlaşılmaktadır.
	453	**Remzī-i Āmīdī**	Cāmveş çeşm-i siyeh-i mestiñ süzünce bādeyi Tābıñı ḳān aġladırsın ᶜāşıḳ-ı dilsādeyi	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Diyarbakır	
	454	**Nābī**	İtdi dili ser-geşte felekden de ziyāde Döndürdi beni kendüse āḫir Dede-zāde	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	17. yy.	Urfa	

	455	**Nābī**	Nihāl-i gül dinürse ḳadd-i ḫūbāna leṭāfetle Saña naḫl-i tecellī dinse lāyıḳdur bu ḳametle	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	17. yy.	Urfa	
158a	**456**	**Rāġıb-ı Āmīdī**	Ser-giranlıḳ etme luṭf et bu dil-i nā-şādıma Ġamze-i nāvek-feşānındır sebeb ber-bādıma	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	19. yy.	Diyarbakır	
	457	**Nābī**	Devāt-ı sīmīni gördükde ol şūḫuñ miyānında Yer eyler ʿāşıḳuñ tīġ-ı maḥabbet üstüḫᵛānında	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	17. yy.	Urfa	
	458	**Fażlı**	Cām-ı ʿaşḳı ḳoydular peymāneden peymāneye Düşmesin mi ehl-i dil mey-ḫāneden mey-ḫāneye	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5			
	459	**Rūḥī**	Dil-ber odur ki lebleri sözde şeker-feşān ola Ḥāli bile dil egliye sözleri ḳuvvet-i cān ola	Müfteʿilün / Mefāʿilün / Müfteʿilün / Mefāʿilün	5	16. yy.	Irak	
158b	**460**	**Ḥaḳḳı**	Yatur dil künc-i firḳatde ʿalīl u müstemendāne Ḳażā-yı nāgihandır belā-yı ʿaşḳ-ı rindāne	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5		Diyarbakır	
159a	**461**	**Cündī**	Seḥerden ol mehi gördüm āheste āheste Delüp ben ḫasteniñ baġrın ezer āheste āheste	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5			
	462	**Lebīb**	ʿAraḳnāk eyledi rūyın şarāb āheste āheste Çıḳar güllerden āteşle gül-āb āheste āheste	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	9	18. yy.	Diyarbakır	

159b	**463**	**Ferdī-i Āmīdī**	Gerçi şāhım iltifātıñ dāimā aᶜlālara Bir daḫı ṣarf-ı naẓar ḳıl bende-i ednālara	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	19. yy.	Diyarbakır	Ferdī'nin Remzī'nin şiirini tanzîr ettiği anlaşılmıştır.
	464	**Remzī-i Āmīdī**	Dil u ber aldın sen perī ol kākül-i vālālara Baş açıḳ Mecnūn gibi düşsem n'ola ṣaḥrālara	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Diyarbakır	
	465	**Nābī**	Ḫūn olmazdı diller endişe-i ṣahbāda Bir ḳatre ṣarāb olsa nüh-kāse-i mīnāda	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlün / Mefᶜūlü / Mefāᶜīlün	5	17. yy.	Urfa	
160a	**466**	**Nedīm**	Şöyle düşmüş tāb-ı rūyuñ bülbül-i dīvāneye Şuᶜle-i āvāzı berḳ-ı ḫırmen olmış lāneye	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	6	18. yy.	İstanbul	
	467	**Nedīm**	Şu verenler nāziyle ol gülbün-i nāzendeye Āteş etmişdir niyāzı bülbül-i şermendeye	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	468	**Nābī**	Dil oldı tāze meftūn bir şūḫ-ı dil-berāya Kim ḳaṣd-i luṭf iderken düçār olur cefāya	Mefᶜūlü / Fāᶜilātün / Mefᶜūlü / Fāᶜilātün	5	17. yy.	Urfa	
160b	**469**	**Vehbī**	Nigeh tāb-āver olmaz naẓra-i rūy-ı dil-ārāya Şuᶜāᶜından baḳılmaz āfitāb-ı ᶜālem-ārāya	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	4	18. yy.	Maraş	
	470	**Fetḥī-i Āmīdī**	Bügün sūz-ı maḥabbetle güẕer ḳıldım kenīsāya Temāşā eyledim cān u cigerden püt-i tersāya	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5		Diyarbakır	

	471	**Nābī**	Muḥītüñ naġmesin gūş eylemiş hengām-ı cūşında O leẕẕet müstekindür mevc-i baḥruñ daḫı gūşında	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	17. yy.	Urfa	
161a	**472**	**Rūḥī**	Ṣanma ʿaşḳıñla yanan ʿuşşāḳa aʿdā yaḳlaşa Ḫār u ḫas ey ġonca-i raʿna ṭayanmaz āteşe	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	16. yy.	Irak	
	473	**Fużūlī**	ʿĀşıḳ oldur kim ḳılur cānıñ fedā cānāna Meyl-i cānān itmesun her kim ki ḳıymaz cānına	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	5	16. yy.	Irak	
	474	**Nābī**	İtdi fetīl deyr-i muġānuñ çerāġına Mīnā o penbeyi ki ḳomışdı ḳulaġına	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	8	17. yy.	Urfa	
161b	**475**	**Pertev**	Dil eylemiş zülfe olmış serfürū-yi ārzū Çekmiş ol dīvāneyi zencīre mū-yi ārzū	Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün	6	18. yy.	Kocaeli	
	476	**Fużūlī**	Bülbül-i dil gülşeni ruḫsārıñ eyler ārzū Ṭūṭī-i cān lāʿl-i şeker-bārıñ eyler ārzū	Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün	6	16. yy.	Irak	
	477	**Nābī**	Olmaḳ müyesser olmadı yar ile rū-be-rū Yollarda ḳaldı āyineveş çeşm-i ārzū	Mefʿūlü / Fāʿilātü / Mefāʿīlü / Fāʿilün	7	17. yy.	Urfa	
162a	**478**	**Nābī**	Ṣaḳın terk-i edebden kūy-ı maḥbūb-ı Ḫudā'dur bu Naẓargāh-ı İlāhīdür maḳām-ı Muṣṭafā'dur bu	Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün	5	17. yy.	Urfa	

	479	**Āgāh**	Rumūz-ı ᶜaşḳdur āsān edā degüldür bu Ḳo lāf-ı dānişi zāhid riyā degüldür bu	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
	480	**Lebīb**	Olma Ferhād ey dil ol şūḫuñ leb-i şīrīnine Ṭaġ ṭayanmaz şīşe-i teklīf-i cevr-āyīnine	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	6	18. yy.	Diyarbakır	
162b	**481**	**Fużūlī**	Bāġa gir bülbüle arż-i gül-i ruḫsār eyle Yıḳ gülüñ ᶜırzını bülbül gözüne ḫār eyle	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	7	16. yy.	Irak	
	482	**Nābī**	Ya raḥm-ı dil-berān iledür yā recā ile Yoḳsa metāᶜ-ı vaṣl ele girmez bahā ile	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	6	17. yy.	Urfa	
	483	**Vehbī**	Nūr āyeti dedim ruḫuna iḳtibās ile Şems ü ḳamer desem de olurdu cinās ile	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	7	18. yy.	Maraş	
163a	**484**	**Lebīb**	Ḥarf atarsın dāᵓimā çeşm-i suḫan-gūyā ile Pek ḳıyarsın āşıḳa ẓālim bu istiġnā ile	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Diyarbakır	Lebīb'in Nābī'nin şiirini tanzîr ettiği anlaşılmaktadır.
	485	**Nābī**	İtdi hem-reng ṣabā gülşeni mey-ḫāne ile Germ-ḫūn ol bugün gül yine peymāne ile	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	Urfa	
	486	**Fużūlī**	Yürtmegiz ᶜaraḳı meclis içre bāde ile Ḥelāl-zāde-i ḳoymang ḥarām-zāde ile	Mefᶜūlü / Fāᶜilātün / Mefᶜūlü / Fāᶜilātün	7	16. yy.	Irak	

163 b	**487**	**Nābī**	Ḫāk-i kūyuñ cilvegāh-ı mihr-i raḫşān eyleme Tūtiyā-yı dīdemi ḫākiyle yeksān eyleme	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	6	17. yy.	Urfa	Azmī'nin Nābī'nin şiirini tanzîr ettiği anlaşılmaktadır.
	488	**ᶜAzmī-i Āmīdī**	Verme ruḫşat şāneye zülfiñ perīşān eyleme Lāne-i murġ-ı dilim ey şūḫ vīrān eyleme	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	6	19. yy.	Diyarbakır	
164a	**489**	**Vehbī**	Nice bir ḫᵛāhiş-i āmāl ile mecbūl olalum Terk-i maṭlab idelüm nāᵓil-i meᵓmūl olalum	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	6	18. yy.	Maraş	
	490	**Rāġıb-ı Āmīdī**	Nīce bir sūziş-i hicrānıla feryād idelüm Varalım pādişeh-i ᶜaşḳa yükin dād idelüm	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	19. yy.	Diyarbakır	
164b	**491**	**Nābī**	Bu sūz ile dil nāle-i mestāne mi çeksün Bülbül çekecek bārı da pervāne mi çeksün	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	17. yy.	Urfa	
165a	**492**	**Bāḳī-i Āmīdī**	ᶜAdālet eyle ᶜuşşāḳa şehâ bu heft kişverde Bulunmaz hüsnüñe hemtā muᶜaẓẓam çarḫ-ı çenberde	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	Diyarbakır	
165 b	**493**	**Kāmī-i Āmīdī**	Aġzıñ açmış ġoncalar ḥayrette ḳalmış gül güle Gülsitān-ı şerḥiñ oḳur gülşende bülbül bülbüle	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7	18. yy.	Diyarbakır	
	494	**Bāḳī**	Yazmışdı pür-ḥikmet ezel ṣafḥa-i güle Bülbül dem-ā-dem aġlasa gül güle	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	16. yy.	İstanbul	

166a	**495**	**ᶜĀkif Paşa**	Çeşm-i cādū ḥayret-ālūd-ı füsūn eyler beni Ḫal-i fitne deşt-peymā-yı cünūn eyler beni	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	19. yy.	Yozgat	
167b	**496**	**Vehbī**	Reng-i şarāb ile ruḫuñ olduḳda gülgülī Açdı ḥabāb-ı kāle-i mey çeşm-i bülbüli	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	18. yy.	Maraş	Şıdḳī'nın Vehbī'nin şiirini tanzîr ettiği anlaşılmaktadır.
	497	**Şıdḳı-ı Āmīdī**	Tāb-ı milden reng-i rū-yiñ olmış aᶜlā *** Gül-i raḫnedir eyleyen efzūn nevā-yı bülbülü	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	19. yy.	Diyarbakır	
	498	**Fużūlī**	Ey teġāfül birle her sāᶜat ḳılan şeydā beni Vāḳıf ol kim öldürür aḫir bu istiġnā beni	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7	16. yy.	Irak	
168a	**499**	**Nābī**	Pey-rev ol cümle peyġamberlere Cibrīl gibi İḫtişāş itme faḳāt birine İncīl gibi	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	Urfa	
168b	**500**	**Nedīm**	Sīnede bir laḥẓa ārām eyle gel cānım gibi Geçme ey rūḥ-ı revānım ᶜömr-i şitābanım gibi	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	501	**Bāḳī**	ᶜAşḳuñ hevāsı esdi nesīm-i seḥer gibi Eşküm dökildi pāyüñe gül-berg-i ter gibi	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	16. yy.	İstanbul	
	502	**Vehbī**	Ḥüsnle kimdir müsellem şāh-ı ḫūbānım gibi Devr-i Yūsuf'dan beru kim geldi sulṭānım gibi	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Maraş	

169a	**503**	**Rıfᶜāt**	Esīr-i bend-i zülf-i yār-ı bīdād olmuşam şimdi Giriftār-i kemend-i dām-ı ṣayyād olmuşam şimdi	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	7	19. yy.	Adıyaman	
	504	**Ṣalāḥī**	Ey ḳāşı kemān zaḫm-ı müjeñ cānıma geçdi Peykāneleriñ her biri bir yānıma geçti	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	18. yy.	Bilinmiyor	
	505	**Vecdī**	Sāña dil oldu mübtelā al ḫaberiñ ṣaḥīḥini Cürmümü ben dedim saña al ḫaberiñ ṣaḥīḥini	Müfteᶜilün / Mefāᶜilün / Müfteᶜilün / Mefāᶜilün	5	17. yy.	İstanbul	
169b	**506**	**Bāḳī-i Āmīdī**	Żiyāsın dutdi bu dehr-i cemāliñ şekl-i pür-nūri Seniñ ol veçhe pakindir bütün dillere meşhūrī	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	Diyarbakır	
	507	**Rūḥī**	ᶜĀşıḳlaruñ alāyına dip sur semendüñi Çignet en evvel esbüñe ben müstemendüñi	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	6	16. yy.	Irak	
170a	**508**	**Fārıḳ**	ᶜUşşāḳa firāḳ olmasa vuṣlat bulunur mu Bī-renc u taᶜab nāil-i devlet bulunur mu	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	18. yy.	Diyarbakır	
	509	**Ḥafīd Paşa**	Mest-i medhūs eyleyen sāḳī nigāhuñ bāde mi Yoḳsa ẕāti ḫaste mi ẓālim dü-çesmiñ bādemi	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	6	18. yy.	Diyarbakır	
170b	**510**	**Vecdī**	Dil-i çeşm-āşinā sāmāniyle bī-gāne olmaz mı Hemīşe mest ile ülfet eden mestāne olmaz mı	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	6	17. yy.	İstanbul	

	511	**Vehbī**	Yine vaᶜd-i viṣāl etdiñ dehānıñ öpsem olmaz mı Geh emsem geh leb-i şīrīn-beyānıñ öpsem olmaz mı	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	18. yy.	Maraş	
	512	**Nābī**	Ḫayāl-i zülf idermiş ᶜāṣıḳ-ı mehcūr gördüñ mi Maḥabbetde bu deñlü fikr-i dūr-a-dūr gördüñ mi	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	17. yy.	Urfa	
171 a	**513**	**Fużūlī**	Ḥayret ey büt şūretiñ gördükce lāl eyler beni Ṣūret-i ḥālim gören ṣūret ḫayāl eyler beni	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7	16. yy.	Irak	Fārıḳ'ın Fużūlī'nin şiirini tanzîr ettiği anlaşılmaktadır.
	514	**Fārıḳ**	Gerdiş-i çeşm-i siyāhıñ bī-mecāl eyler beni Fikr-i şevḳ-i kākülüñ aşüfte-ḥāl eyler beni	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	Diyarbakır	
171b	**515**	**Pertev**	ᶜAşḳ-ı ebrū şemᶜ-i miḥrāb-ı niyāz eyler beni Yār-ı vaḳf-i muvaḳḳaf sūz u güdāz eyler beni	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7	18. yy.	Kocaeli	
	516	**Nedīm**	Būs-ı laᶜliñ şöyle sīr-āb-ı zülāl eyler beni Kim gören āb-ı ḥayāt içmiş ḫayāl eyler beni	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	9	18. yy.	İstanbul	
172a	**517**	**Ḫāmī-i Āmīdī**	Sükker-i laᶜl-i lebüñden behreyāb itdüñ beni Mıṣr'a sulṭān ey şeh-i ᶜālī-cenāb itdüñ beni	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7	18. yy.	Diyarbakır	
	518	**Vehbī**	Cām-ı laᶜliñ şevḳine mestāne etdiñ sen beni Kāse-līs-i sofra-i mey-ḫāne etdiñ sen beni	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7	18. yy.	Maraş	

172b	**519**	**Rāif-i Āmīdī**	Feyż-i baḫşıñla ḥabībā behreyāb etdiñ beni Lüṭf-ü vücūd-ı güle hemān devlet-meab ettin beni	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	19. yy.	Diyarbakır	
	520	**Nedīm**	Bir şeker ḫandeyle bezm-i şevḳa cām etdiñ beni Nīm şun peymāneyi sāḳī tamām etdiñ beni	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	521	**Vecdī**	Tā kim ḫaṭiñ ey māh-ı cebīnim yüze çıḳdı Esrār-ı dil-i zār u ḥazīnim yüze çıḳdı	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	17. yy.	İstanbul	
173a	**522**	**Fużūlī**	Beni cāndan uşandırdı cefādan yār uşanmaz mı Felekler yandı āhımdan murādım şemᶜi yanmaz mı	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	7	16. yy.	Irak	
173b	**523**	**Fehīm-i Ḳadīm**	Destine alduḳça şemşīr-i ḳażayı ġamzesi Bir nigāhiyle şehīd eyler belāyı ġamzesi	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	17. yy.	İstanbul	
	524	**Nefᶜī**	Dil-rübādır zülfi ammā dil-nişīndir ġamzesi Nāz iderse yaraşur pek nāzenīndir ġamzesi	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	17. yy.	Erzurum	
	525	**Fehīm-i Ḳadīm**	Ṣaydgāh itse ne dem ṣaḥn-ı ḳażāyı ṭurrası Pāy-best-i dām ider murġ-ı belāyı ṭurrası	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	17. yy.	İstanbul	
	526	**Nefᶜī**	Dil-nişīndir ġamze ammā dil-rübādır ṭurrası ᶜĀşıḳ-ı bī-dillere ṭurfe belādır ṭurrası	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	17. yy.	Erzurum	

174a	527	**Āgāh**	Oldı dil maᶜmūr vīrān olmayınca olmadı Behreyāb-ı vaṣl-ı hicrān olmayınca olmadı	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
	528	**Bāḳī-i Āmīdī**	Kākülün dil vermeyen ḫāṭır-ı perīşān olmadı Pāyıña yüz sürmeyen ḫāk ile yeksān olmadı	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün	6	18. yy.	Diyarbakır	Bāḳī-i Āmidī'nin Sıdkı veya Ḥāfıẓ'a nazîre yazdığı anlaşılmaktadır.
	529	**Ṣıdḳı-ı Āmīdī**	Der idim fāş olmaya bu rāz-ı pinhān olmadı Bu dil-i maḥzūnumuz mesrūr u ḫandān olmadı	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün	6	19. yy.	Diyarbakır	
	530	**Ḥāfıẓ-ı Āmīdī**	İstedim çoḳ gözlerim olmaya giryān olmadı Didim oldu zārım ile rāzım fāş-ı nihān olmadı	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün	9	19. yy.	Diyarbakır	
174b	531	**Vehbī**	Seni kim çekdi āyā ḫalvete ḥammāmdan ġayrı Kim aldı sīneye āyīne-i endāmdan ġayrı	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	9	18. yy.	Maraş	Vehbī'nin Fużūlī'nin şiirini tanzîr ettiği anlaşılmaktadır.
	532	**Fużūlī**	Ne görür ehl-i cefā bende vefādan ġayrı Ne bulur şemᶜ yaḳan kimse ziyādan ġayrı	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	7	16. yy.	Irak	
175a	533	**Fehīm-i Ḳadīm**	Güş itdi nāy nālelerüm nāza başladı Dil-ber semāᶜ-ı nāza daḫı tāze başladı	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	6	17. yy.	İstanbul	
	534	**Nefᶜī**	Mest oldu yār ġamzeleri nāza başladı Her bir nigehde bir reviş-i tāze başladı	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	17. yy.	Erzurum	

	535	**Nābī**	Ol ġonca-fem gelür mi gülistāna bir daḫı Laᶜliñ ṣunar mı ᶜāṣıḳ-ı nalāna bir daḫı	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	17. yy.	Urfa	
	536	**Emīrī-i Āmidī**	Dilde heves-i zülf-i siyehkār dükendi Esbāb-ı ṭarāb yār-i vefādār dükendi	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	17. yy.	Diyarbakır	Aynı şiir sohbetlerinde bulunan şairlerin karşılıklı söyledikleri nazîre şiirler olma olasılığı yüksektir.
	537	**Āgāh**	Ḫaṭ geldi ṣafā-yı gül-i ruḫsār dükendi Kör baḫtı bahār irdi bu gülzār dükendi	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	17. yy.	Diyarbakır	
	538	**Nābī**	Ḫaṭṭ irdi ruḫ-ı yāre ḫaribdār dükendi Gün bitdi germiyyet-i bazār dükendi	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	17. yy.	Urfa	
175b	**539**	**Nedīm**	Sīnede evvel ne muḥrıḳ ārzūlar var idi Lebde ser-keş āhlar āteşli hūlar var idi	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
	540	**Vecdī**	Dest urdi ṣabā ṭurra-i ṭarrār daġıldı Fāş oldu ruḫu ᶜāleme esrār daġıldı	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	17. yy.	İstanbul	
	541	**ᶜUzletī**	Beñzer ki lebiñden ola ṣahbā müteşekkī Zīrā ki ruḫuñdan gül-i ḥamrā müteşekkī	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5			
	542	**Emīrī-i Āmidī**	Bir dil virecek yār-ı vefādār dükendi Erbāb-ı hevā ḳalmadı aġyār dükendi	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	17. yy.	Diyarbakır	536 Numaralı gazelle nazîre olarak yazılmış.

	543	**Ṣaḳıb**	Bir naẓār-ı arż-ı pür-tābıña ruḫṣat var mı Böyle elṭāf-ı kerem sende ey āfet var mı	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5			
176a	**544**	**Nedīm**	Mest-i nāzım kim büyütdü böyle bī-pervā seni Kim yetişdirdi bu güne servden bālā seni	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	6	18. yy.	İstanbul	
	545	**Şemsī**	Sen gülü sevdin begim sevmezmi ya güller seni Görmeye ḥasret çeker gülşende bülbüller seni	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	7			
	546	**Fārıḳ**	Gel gel etsem külli dibāveş güli nāzik tenin Sīneye cānım gibi çeksem bu şeb tenhā seni	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	3	18. yy.	Diyarbakır	
	547	**Nābī**	Esīr-i dām ider māhī-ṣıfat ᶜuşşāḳ-ı bit-tābi O māhıñ şehr-i zülf-i tābdārı oldu ḳüllābı	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	5	17. yy.	Urfa	
176b	**548**	**Nābī**	Cay idunsem itmeñ istibᶜad dir miḥneti ᶜĀşıḳım bir kāfire ḥüsne Muḥammed ümmeti	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	17. yy.	Urfa	
	549	**Āgāh**	Ey kīne-cūlar ülfet ile yār idüñ bizi Elden gelen cefāya sezāvār idüñ bizi	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
	550	**Maḥvī**	Cismimi maḥveyledi naḳş-ı nigārıñ ḥasreti Ḥayrete ṣaldı āh ol cemāliñ firḳati	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	17. yy.	Bolu	

	551	**Āgāh**	Ḥuṣūl-i kāmda hīç bulmadum ferāġatumi Veliyy-i niᶜmet idinsem n'ola ḳanāᶜatümi	Mefāᶜilün / Feᶜilātün / Mefāᶜilün / Feᶜilün	5	17. yy.	Diyarbakır	
177b	**552**	**Koca Rāġıb**	Nāle-i bülbül ruḫ-ı gülşenlik itdi gülşeni Eylesün pervāneyi şemᶜüñ ocaġı külḫanī	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	5	18. yy.	İstanbul	
178b	**553**	**Vehbī**	Ḫāliñ ġamıyla eyleyeli bengī sen beni Geldim o ḥāle kim bilemem şimdi ben beni	Mefᶜūlü / Fāᶜilātü / Mefāᶜīlü / Fāᶜilün	7	18. yy.	Maraş	
179a	**554**	**Āgāh**	Āhum felegi ḫākiyle yeksān idemez mi Ehl-i dile bu müşkili āsān idemez mi	Mefᶜūlü / Mefāᶜīlü / Mefāᶜīlü / Feᶜūlün	5	17. yy.	Diyarbakır	
	555	**Nābī**	Beni dil-ḫaste görüb çeşmüñe nem gelmez mi Ya peşīmānī-i evżaᶜ-ı sitem gelmez mi	Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilātün / Feᶜilün	5	17. yy.	Urfa	
	556	**Nācim**	Kāināt ser-te-ser tezyīn eden insān nedir Eyleyen insānı tekrīm u muᶜazzez cān nedir	Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilātün / Fāᶜilün	9			
	557	**Rūḥī**	Ḫalās eyle belāyı hicrden al cānumı yā Rab Müyesser eyle yāḫud vuṣlat-ı cānānumı yā Rab	Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün / Mefāᶜīlün	4	16. yy.	Irak	

EK 2 – TIPKIBASIM

هر سحر روشن ایدر چشم دل زاری صبا
کتورب باد هوا خاک ره یاری صبا

بوی گلدن نفس بلبل قویمز خالی
کنج حسرتده اونتماز او گرفتاری صبا

هنوز آچلمدی برکسه یه اول غنچه لبم
دخی شم ایلمدی بو گل رخساری صبا

بولسه چینه کتورر شمه زلفک سپهک
تربیت ایتمکیچون نافه تاتاری صبا

طره سنبله ده بسته زنجیر استر
وهبیا قلمه نواسنجی اشعاری صبا

کره کاکلنه دلری بند ایتدی صبا
قدر ارباب دلی خیلی بلند ایتدی صبا

نه عجب کندیده کردانه گرفتار اولسه
دلری دانه و زلفینی کمند ایتدی صبا

بغلدی بو بیتنه زلفینی حمائل برینه
بو بهانیله عجب دفع گزند ایتدی صبا

بر غزل اوقودی مجموعه گلدن بلبل
لهجه شوخنی غایتده پسند ایتدی صبا

صحبت باده ایچون گلشنه تکلیف ایدرک
طبع نفعی بیده بر رند لوند ایتدی صبا

ایکی زلفک که بری برینه بند ایتدی صبا
دل جبریلی گرفتار کمند ایتدی صبا

تار زلفنده قطار اولدی اوردکلو دلر
بر کرهله نیجه بیک قافله بند ایتدی صبا

اضطراب دل عشاقه ایله طورمز هموار
صانمه گیسولرینی پست و بلند ایتدی صبا

کسدی بیهوده فغان ایلمدن گلشنده
گوشمال گل ایله بلبله بند ایتدی صبا

دیسه نفعی بو زمینده نولر تکرار غزل
طرح وادیسنی چوق خیلی پسند ایتدی صبا

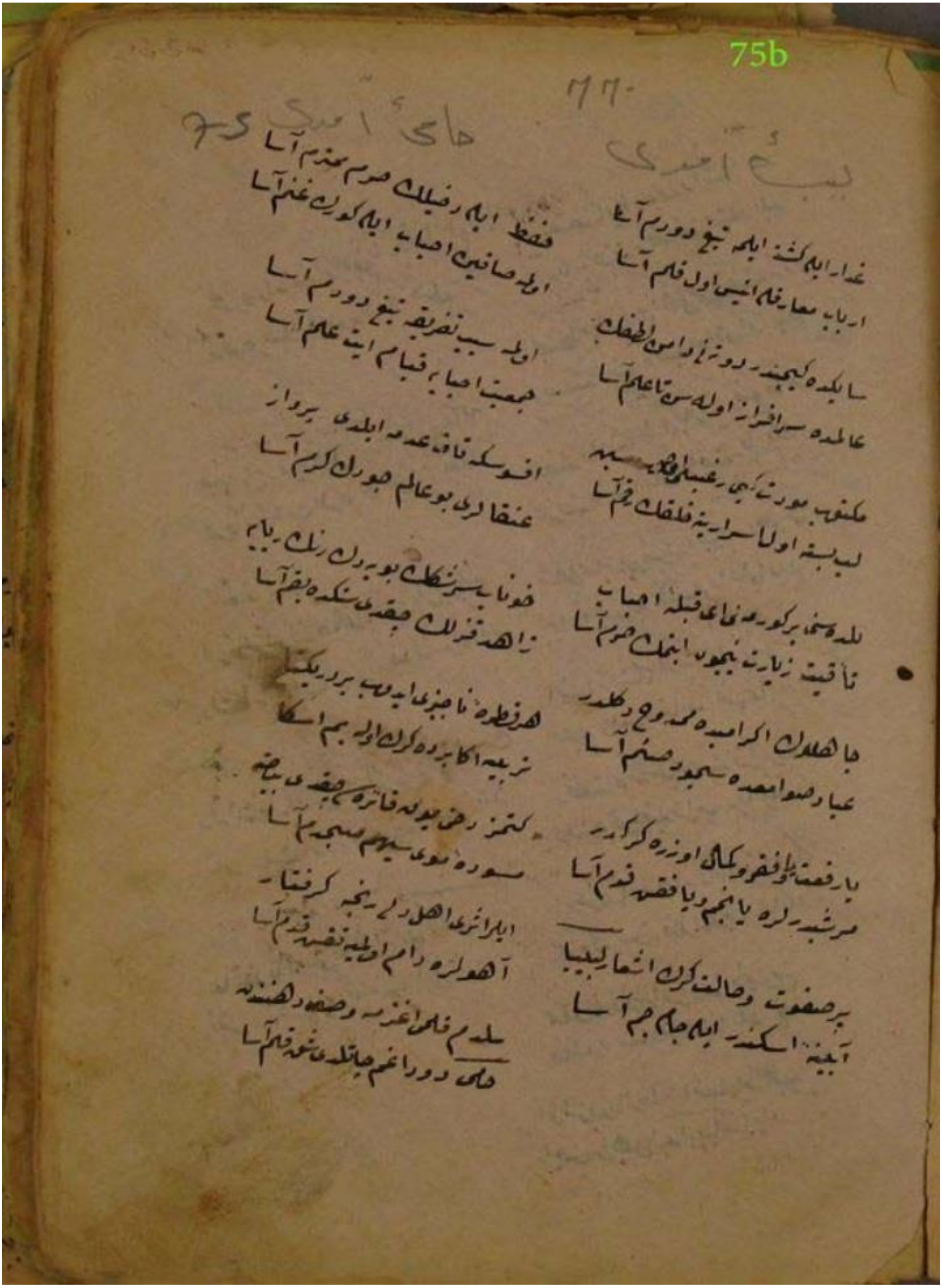

75b

٧٦٠

بیت آمدی

غدار ایله کشته ایلمه تیغ دودم آسا
ارباب معارفله انیس اول قلم آسا

سایکده کیجیدر دوتنه دامن لطفک
عالمده سرافراز اوله سن تا علم آسا

مکتوب مودت کبی رغبتلی اولور سبب
لب بسته اولا اسراریه خلقک رقم آسا

بلده سنی برکورمه نی ای قبله احباب
تا قیت زیارت نیجون ایتمک حرم آسا

جاهلک اکرامیده ممدوح دکلدر
عباد صوامعده سجود صنم آسا

یا رفعت و یا فقر و کمال اوزره کرکدر
مرشد لره یا نجم و یا فقر قدم آسا

پر صفوت و حالت کرک اشعار لبیبا
آیینه اسکندر ایله جام جم آسا

حامی آمدی

حفظ ایله رفیلک حرم محترم آسا
اولمه صافین احباب ایله کورک غنم آسا

اولمه سبب تفریقه تیغ دودم آسا
جمعیت احبابه قیام ایت علم آسا

افسوسکه قاف عدمه ایلدی پرواز
عنقالری بو عالم جورک کرم آسا

خوناب سرشکک بویه دک رنک ریایه
زاهد قزلک چقدی سنکده بقم آسا

هر قطره ناچیزی ایدوب بر دریکتا
تربیه اکابرده کرک اوله بم اسکا

کتمز رخی یوق قاتره سی چقدی بیاضه
مسوده موی سیهم مسجدم آسا

ایلر اثری اهل دلی رنجه کرفتار
آهولره دام اولمیه نقشه قدم آسا

سلدم قلمی اغزمه وصف دهننده
حامی دوداغم چاتلدی شق قلم آسا

غمزه دلدوز اولیجق ناز و تغافل نه بلا
دلده صبر اولمیجق نازه تحمل نه بلا

جبهه ابرویه تحمل ایده مزکن عاشق
کره پرشکن طره کاکل نه بلا

طره لر کوکده هما صید آماده ایکن
دلشکار ایتمک ایچون خاکه تنزل نه بلا

دله هر موی بر اژدر کورینور اولیفک
نیجه بیک اژدری بر یرده تخیل نه بلا

عاشقه ناله سی اکلنجه بترای نفعی
نغمه دلکش ایچون تنه بلبل نه بلا

بی عشقه نابکاری درد آشنا بلا
ارباب عشقه دغدغه ابتلا بلا

هنگام هجر ایله اهل محبت عذاب روح
وصلت دمنده طبعه موافق ادا بلا

الفنده احتیاطیله یارانه وضع خاص
عزلتده سینه تنکی راحت ریا بلا

مشکل صحیحه غیرتنه اجراسه دکلوسی
بیمار ایچون طبیبلره التجا بلا

انسانه شام غربت اولور آتشه بدن
صبح وطنده غائله غم نما بلا

رفعتده رسم صحبت اقران بیر خطر
زلتده هر سفیه مزاجه ریا بلا

اولمز غناده حاسد ایله امتزاج تام
مخلوقه سوز خطرله عرض رجا بلا

محکوملرده سرافرازی خصوم
حاکمده معامله آشنا بلا

اولمز بو کارخانه اضداد بو العجب
احترس اهل طبعه لبیبا فنا بلا

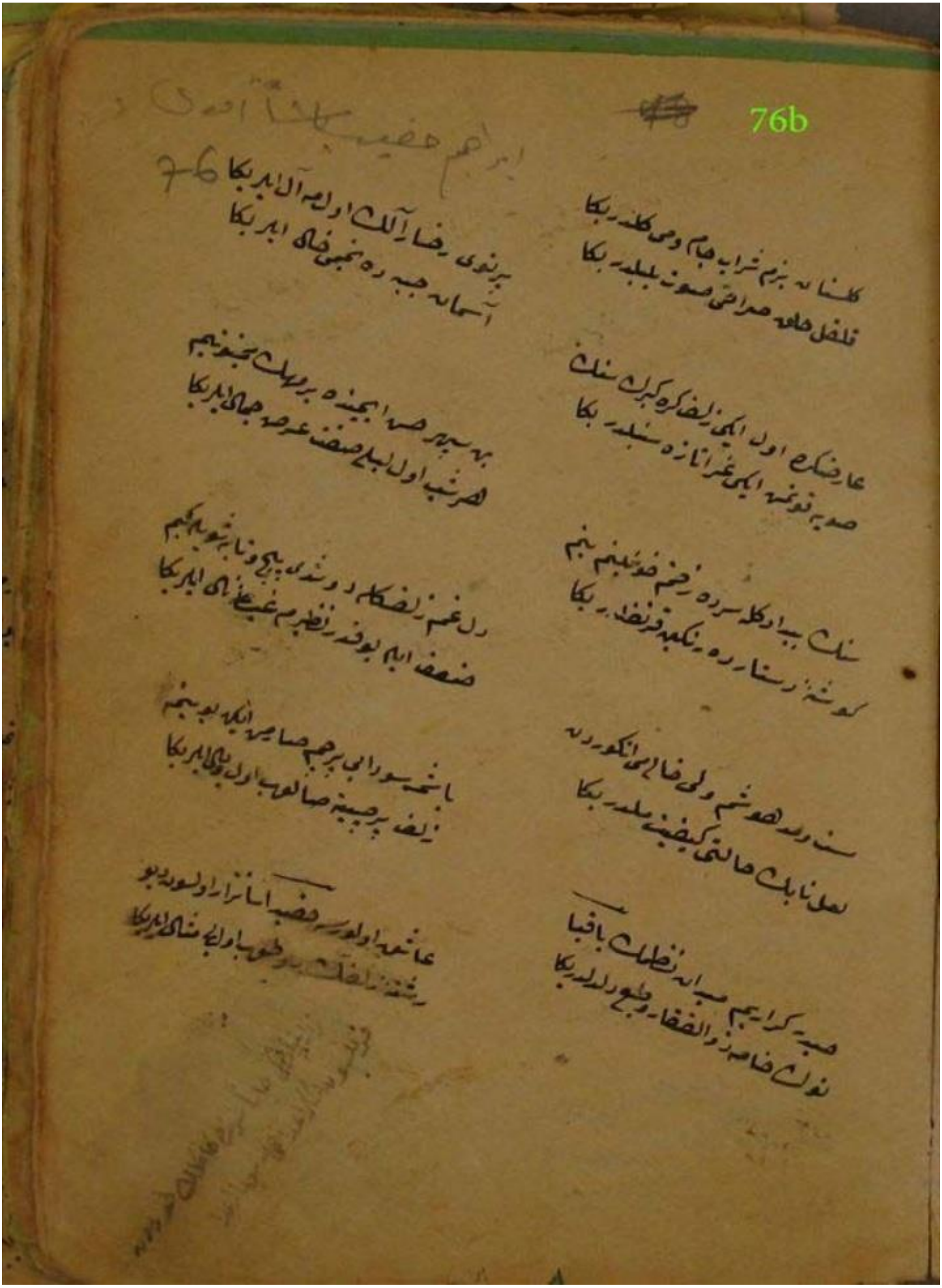

76b

ابراهیم حفیظ پاشا افندی

76

کلستانه بزم شراب جام و می کلدر بکا
قلقل حلقه صراحی صوت بلبلدر بکا

عارضکده اول ایکی زلف کره کبرک سنک
صویه قونمه ایکی غرا تازه سنبلدر بکا

سنک بیدادکله سرده زخم خونینم بنم
کوشهٔ دستارده رنکین قرنفلدر بکا

سن ومد هوشم ولی خالی انکوردن
لعل نابک حالتی کیفیت ملدر بکا

حیدر کرارم میدانه نظمک باقیا
نوک خامه ذوالفقار و طبع دلدلدر بکا

پرتوی رخسار آلک اولمه آل ایلر بکا
آسمانه جبهه ده نجمی خال ایلر بکا

بن سپهر حسن ایچنده بر مهک مجنونیم
هر شب اول لیلی صفت عرض جمال ایلر بکا

دل غم زلفکله دوشدی پیچ و تابه شویله کیم
ضعف ایله یوقدر نظیرم غیظ نالی ایلر بکا

باشمه سودایی پرچم صاچمه ایکن بو بنم
زلف پرچینه صالوب اول وبالی ایلر بکا

عاشق اولورسه حفیظ اسا نزار اولسون دیو
رشتهٔ زلفک دوطوب اول بی مثالی ایلر بکا

غم دیارنده اجل بیلک کذار ایتمز بکا
بوده صانور وارمی مکر کیم اعتبار ایتمز بکا

بار جور ایتمز بکا اغیار تعلیم ایتمدن
بالله اغیار ایتدیکی احسان یار ایتمز بکا

عشق ذوقیله خوشم ترک نصیحت قیل رقیب
بن که تریاک مزاجم زهر کار ایتمز بکا

نقد جان تاراج غمدن ساخلمق دشواردر
عشق قاسنکی ملامتدن حصار ایتمز بکا

یار لعلکله فضولی کوزلیوب راه عدم
وار بر تدبیر اما آشکار ایتمز بکا

ساحه کریک تنها مانند جنتدر بکا
خاکیا بلک کیجا بر تاج دولتدر بکا

تیلیم محشرده آب کوثری ساقی هنوز
تشنه جام لبلک بر اوزکه حالتدر بکا

بر قنی سارک بنه نازنینه مفتون اولدی دل
کیم جمالی وقدمی خورشید قیامتدر بکا

خنجر غمزکله دلده زخم خونینم که وار
بر کل بر خونه کلزار لطافتدر بکا

دیله لو ویرانه اولان شوق خطکله خون دل
هر بری بر کوهری بیقدر و قیمتدر بکا

صبر تا اغیاره ایلرای وسیم اول مه فسا
لبلک هیبت جور جفاسی لطف شفقتدر بکا

ع
۱۵

خلاص ایلا جبانه کبیر الفضل قالنه.
بو کشی رحم سوم کیمه دیه عاز نمی قالنه.
کیمه دیر ایکی جاهل دلدیلر بیچ قالنه.
بو بیلارم مکر بیه کور دیلم حالنی قالنه.
معجب ایمز ایسه لر بیجانه وسیمجه
مکر اهل دله برکوشه یاقتی قالنه.
کهی بن لرزه وصلت کهی در دوزخ
عجب بیچاره عاشق کور سنك حالنی قالنه.
اکلوب یاتمه غفلت ایله بلبل کبی صباحی
مکر عاقله ده بلبل کبی صباحی قالنه.

ع
۱۶

بو بجلسه ده برنده ده رسته برجام المامزوار.
عروسی رضوانه دیه کام المامزوار.
نکیه وسه جرخنده برشرحه اولسه غم دکل سینه
صوکنده صفوه عالم جوله نام المامزوار.
تماشا اینکچون یه سنه ده جیمن یاران
برم اغوشه برلران اندام المامزوار.
بو بیضه ایچنده خوش قرم الده صفو کوده
برنده سمه نا سیاه الدام المامزوار.
صلاست جام سنك عاصیلهر یکبی کیدلر
برازده دوشه بر دلوبه فام المامزوار.

ع
۱۷

کوکلده اهل غفلت کیمه هیچ کینه سی یوقدر.
ضعیف پنکانك یه نما آینه سی یوقدر.
فنا سنه یه بیلور لرفه یه ارباب نظر یوقدر.
ملامت دوستانك معرفته بنه سی یوقدر.
ایه لرشعه جرئت روز و شب لرلان آلوده
بیر سنه لك عنفلك شبه دانه سی یوقدر.
زیبه رقعه قلم ماسوادیه سنه عاشه
سوادعلم ضراب آبادینك کیمه سی یوقدر.
فدوما لرانه یه لهرنه کلور سه ضوانه سنه
ضرابات الهلینك عالم ده دوشه سی یوقدر.

ع
۱۸

غم عشقه دل اشوبانه یه واسعا جکز
نکایت اولما سوده یه جکه یکم یارجه جکز
بلا ابرای نجوبه خفت جکرنه آنده سوده
کیمك عفلته نظم حال فیه نه کلور یوخه
پریشانلغه نظم حال فیه نه کلور یوخه
ایه سودی نابود ایله یه بیم یاجکز
جفانه دکنه یه راست کیسان رنجی فروده
بو منزلکه ده بزلان جکه بلاجه رعنا جکز
جفانه سرداك ایتمه فلك خیر فانه
بلی بیتم زیاده الی بیغ ایله جکز
رساغ خواهشم غایته فانکه بیغ عاصم
نکام الوداولده یاسیاه یوفاسنه جکز

بیت ۱۹

غم عالم مکدر ساز طبع اهل همت را
بلی سرچشمه آب کدر خاشاک بوسه اولماز

فروغ نور بخش کوه کز خفاش محروم
چراغ شعله آوازه بلبل خفه سه اولماز

حرام اولسون او زنگ نعمت دیدار گفتارک
که رایح و شرب لرده صبحا کیسه چشم و گوسه اولماز

می عشقک اولدور نابلکه نالرضا طهر
شراب کهنه ده کوز سز صبوحه جوسه وضو سه اولماز

مکر سرمست اولم یوضه بوعشر تخانه ده عاصم
اکر بهر بیله بکه کعبه یه بیچ بار دوسه اولماز

بیت ۲۰

کسنو ماه لرده پایمالانه بره دار اولماز
سجود ابیده سوی خاکه قطره باز اولماز

نسیم خنده ابروی جانانه اولدی بر بار
بنای نازنار جای عاشقها استوار اولماز

نکاه رخنه اینز فطرسز یانه کجطبعانه
تماشا ذره سرو سازکار خشم مار اولماز

بجاز ارباییه آنرده اغیار اولانه بوضه
حقیقت باغنک درد سطرانسانه خار اولماز

تحمل پیشه اهل نظر بدکوی کم
لطرز اله بیخ اولورسه جسم سنه زخار اولماز

دل اصحاب فیضک نقطه جلمک کرکمز
سجودی باده دوکه رنکنز باز اولماز

دل هشت بلبل عاصما هر شوخه میل اینمه
کاه اوج رانسه رنکه شیدازه نکار اولماز

بیت ۲۱

دم ارطاز کیم بوشبوه خانه ده آه وانینه اولماز
سپهرک بازکونه لطفی سرشار طنینه اولماز

کلده قابلیت شرطدر بارانه نیسانک
تماشا قبل کلهر بر قطره دردانه اولماز

خدا جور ایشت و دوزخی بارابلز اهرکز
درونه عشقه بارانه جابکانه آه وانینه اولماز

دل سنکه نصیحت کارقلمز مودعه نکینه اولماز
کرنازم اولمه قبه قابل نفسه نکینه اولماز

عروس پرده کی نظم دلجوشیوه در عاصم
جناب پیر عزتک کیبی داماد کزینه اولماز

بیت ۲۲

بوصیر نکاهده رشنکبرانه وهکینه اولماز
نمایانه بولکیم آینه ده چینه جبینه اولماز

دل صد پاره عاشقده یارانینه اولماز
بل برکار کیم انکسته درانده طنینه اولماز

نرشکوه نخوت وشوه کفتارشیرینه
مزاج پیر سنانه سانه کارانکبینه اولماز

هیبه چشم ربی اولدینه اطلدوکز
که خونه آشام اولدینه هرقنده غرز ایتمه اولماز

کمنکیر اولمه کل تا جانه نکاه دل ویرمه عاصم
نکاه مرغ دست اموزه محتاج نکینه اولماز

بیت ۶۷

غم عشقت روا کم کرد نامد در لبم هرگز
غم عشقت روا کم کرد نامد در لبم هرگز
اور ماه سوز در دل جاده سبه بد در لبم
اور ماه سوز در دل جاده سبه بد در لبم
غما چیم عاشقه پرده کو کرده ایلمز ارام
غما چیم عاشقه پرده کو کرده ایلمز ارام
اوسر کرد انلمی روی نیسنه کر دلبر یلمز
اوسر کرد انلمی روی نیسنه کر دلبر یلمز
غرضه ملک وطوره بشوره عاطلر دلبر یلمز
غرضه ملک وطوره بشوره عاطلر دلبر یلمز
سیافت بد رکه بیهوده بشنه یا اوریقده در انجه
سیافت بد رکه بیهوده بشنه یا اوریقده در انجه
نجه در جانی نوسه البه نه ملامت در سنه
نجه در جانی نوسه البه نه ملامت در سنه
مرضع جاده سر جاده سجه شال زدلبر یلمز
مرضع جاده سر جاده سجه شال زدلبر یلمز
بوشنه کرده سلار وماهه ایسه فیصله ایلمز
بوشنه کرده سلار وماهه ایسه فیصله ایلمز
کشاد ویرسه یا کمینه نزدلبر یلمز
کشاد ویرسه یا کمینه نزدلبر یلمز
نوله کوسه ایلمز له فغانه بلبل زارك
نوله کوسه ایلمز له فغانه بلبل زارك
رضا نورسنه در جور فراقك در دلبر یلمز
رضا نورسنه در جور فراقك در دلبر یلمز
رواسی یخ عشقه جانکه زارك سرکه دلبر یلمز
رواسی یخ عشقه جانکه زارك سرکه دلبر یلمز
اور ماسونه در دل جاده سبه بد در لبم
اور ماسونه در دل جاده سبه بد در لبم

بیت ۶۸

تماشا عاضرایه فرد ریه دور اولایه کیرمز
تماشا عاضرایه فرد ریه دور اولایه کیرمز
اونز هشتمه ایچیرا انجه کور اولایه کیرمز
اونز هشتمه ایچیرا انجه کور اولایه کیرمز
برابر می دل زاهد ده هیچ نه فرق بیما
برابر می دل زاهد ده هیچ نه فرق بیما
اوظلمتکاه جوابا فروغ نور اولایه کیرمز
اوظلمتکاه جوابا فروغ نور اولایه کیرمز
نجه زاهد چلر ناچ وعیانك نغانه بلمم
نجه زاهد چلر ناچ وعیانك نغانه بلمم
اوبایله الله اجیرتا ایلم سزدر اولایه کیرمز
اوبایله الله اجیرتا ایلم سزدر اولایه کیرمز
سیاره نار شولدیر سه شبوه کو دلك فراغه
سیاره نار شولدیر سه شبوه کو دلك فراغه
اوزالك جنکه یسنم کیجه یرزور اولایه کیرمز
اوزالك جنکه یسنم کیجه یرزور اولایه کیرمز
فراجم عاصما نا باور اوطاز سوزیمزه
فراجم عاصما نا باور اوطاز سوزیمزه
بلی کرچایه برنا بهر نجور اولایه کیرمز
بلی کرچایه برنا بهر نجور اولایه کیرمز

بیت ۶۹

درست کوردك اولدك کیجه یارك اولمایجه
درست کوردك اولدك کیجه یارك اولمایجه
نقاب بیاسینك اعتبارك اولمایجه
نقاب بیاسینك اعتبارك اولمایجه
سولت ایله ایله هر کیجه اسنه نسنه
سولت ایله ایله هر کیجه اسنه نسنه
که کل ریه کلدی شهرك حصارك اولمایجه
که کل ریه کلدی شهرك حصارك اولمایجه
بالنجه کل اولسه عقبه کل او جاغنده
بالنجه کل اولسه عقبه کل او جاغنده
هزار باغ غمك آه وزارك اولمایجه
هزار باغ غمك آه وزارك اولمایجه
طریقه عشقه نا اهلینجه جوده سیماب
طریقه عشقه نا اهلینجه جوده سیماب
دریه عاشقه زارك فزارك اولمایجه
دریه عاشقه زارك فزارك اولمایجه
کلوب آجلغی بلسه فزارغنجه دل
کلوب آجلغی بلسه فزارغنجه دل
ربا رختك عاصم بهارك اولمایجه
ربا رختك عاصم بهارك اولمایجه

بیت ۷۰

انجه رکجه اولمایجه جوده فنا ملکنده سلطانلغه
انجه رکجه اولمایجه جوده فنا ملکنده سلطانلغه
کرانه سرمایه لکه نه باکر بکه رنا بامانلغه
کرانه سرمایه لکه نه باکر بکه رنا بامانلغه
منال خواب عاشقه نوا مانز زلف دلبرله
منال خواب عاشقه نوا مانز زلف دلبرله
بزه روز ازله قسمت اولمشه پریشانلغه
بزه روز ازله قسمت اولمشه پریشانلغه
کلاب وعود دلبرله قاله بر لر بزنده نه زنداله
کلاب وعود دلبرله قاله بر لر بزنده نه زنداله
عجبه باعثه اکرام اولدی نه نهاره نادانلغه
عجبه باعثه اکرام اولدی نه نهاره نادانلغه
طبانجه تاب عشقه سینه سوزه صبر وصاحب زور
طبانجه تاب عشقه سینه سوزه صبر وصاحب زور
نهار شیر زده وار دانشه نه هر آسانلغه
نهار شیر زده وار دانشه نه هر آسانلغه
طوتار رهنه ملك راه کوده ودشتی قیلوب ایلم فرهاد
طوتار رهنه ملك راه کوده ودشتی قیلوب ایلم فرهاد
ربا عشقه شهر اهنده عاصم اولسه آسانلغه
ربا عشقه شهر اهنده عاصم اولسه آسانلغه

بیت ۷۱

جهانه طی بقاوله کچ اکر جانه کور ملك آرزوسك
جهانه طی بقاوله کچ اکر جانه کور ملك آرزوسك
فدا قیل جانیه دیدار جانانه کور ملك آرزوسك
فدا قیل جانیه دیدار جانانه کور ملك آرزوسك
بولنماز جانه کیجه انك دخی بر جانی مخصوص
بولنماز جانه کیجه انك دخی بر جانی مخصوص
بتوره اندانه بانه اولسنك آنه کور ملك آرزوسك
بتوره اندانه بانه اولسنك آنه کور ملك آرزوسك
صالنه قوه اوجلرخ نازیله قویه تماشا قیل
صالنه قوه اوجلرخ نازیله قویه تماشا قیل
زیاده دره اشلدکسه اکر بابه کور ملك آرزوسك
زیاده دره اشلدکسه اکر بابه کور ملك آرزوسك
دریه اهل دولنده بولنمز کوهر عرفانه
دریه اهل دولنده بولنمز کوهر عرفانه
فنا ربابنك کبر کوطلنه کابه کور ملك آرزوسك
فنا ربابنك کبر کوطلنه کابه کور ملك آرزوسك
زوال صحبت شبر بنی عاصم ره صبابه ایله
زوال صحبت شبر بنی عاصم ره صبابه ایله
اکر کیم روز شب فنا کده سنه کور ملك آرزوسك
اکر کیم روز شب فنا کده سنه کور ملك آرزوسك

ع

۴۵

هو نفسانه ضارك اوزره روك سيه كاكلارك
چشمه خورشيد رده سيراب قيل سنبلارك
عنقا صراحي مجلس عشرتي كلور
اي صراحي مجلس عشرتي كلور
پيرلر افيونه هيچ ميل ايتمه ندمي كلور
صفحه كافور ايتمه خاصيه فلفلارك
چون شعله افتاب ابر حلم پراني تباه
اكثري وبرانلغ سلسله بند آجلارك
روزگاره الدانمه عالمي كلور آجلار
بويله برباد اولمايه باعث اولان كلارك

۴۶

رواكه بزم لهلكسه بان شرب رشحه جانك
سوينه رسوخ آب صفاي علكيه نار سوزاك
نه سكنه جباه اولمايه هيچ نلكده سر رضاك
قالمه رسم نفرت دنياده اهل نفضي
هزار اله بشه رضيلر كوهرك كانك
سوينه اولمه رسم اهل جفا كوهرك كانك
اولمه برلر ياسمن عيبي نمايانه اهل نقصانك
اولمه حفظ خداده بادكاره مجلس افروزك
سوينه آبه رشحه حكمتي برنواشاك
رماغ جانه همدم علم ضيا كوهرده كل كلسه
كتوره بيه انه عالم وارسه صهبا عرفاك

۴۷

باده نوشانه هوادن نيره زخاره دك
ابلشه رشحه در عيار نرسازاده دك
شعله اوازكه باغ پرده فريادده دك
نالهاك چشمه باغ غنك كوردك وايسلر
اي سخاك زخم غنك كوردك وايسلر
ديده رنه دله جكارنه فكر ناشاده دك
چاملجه بزم ملكه رحصار آبه دك
نجم نجم كيده علم كل باغه تبه آفريه
عاصمانايقه راه آجيه تبه آشداره دك
كوچه تنك فكره ملك استعداره دك

۴۸

زوال صافي شرب مقتضيه رضيه رونك
بساغ معفرونه ابلر واجبه برسه واجبونك
درونم داغه رهر جشنه چيخ وارونك
الهي باكه بربار اولديغه كوستر بوكردونك
ملديم لبنتاده باده تزفع غم قانز
رستنولقده صناج اولديغه كوراه صابونك
مكاله وكلدر سكفتاره ياك اندرز
كراه سرمايه لكه نه كچه لكنه فكفانك
فلك كمطنتاه الفقانه انكا ابلر
فراز چشم قانطر مقاسه زلف وابرونك
رواصلاي شه سكانه بزم بلبك حالنه
اسيرك درونك عالمي زار جلدفونك

غ ۳۹

در دسر خارد اهل نه سر انجواره چله
کیم دیدی ساکر زوره جام کناره چله
شرب لیهور زاهد خشک سزا نصیحه در
سنه بادختر رز مرد البله انکاره چله
ملک در روز غم البدی چونکه نرکناره
ساقی نوای عشرتی واره اها حصاره چله
زیر فلکده چونکه بوده راحت ابد عاکه
نادمی سا بالده دیرکوکی بوده دیاره چله
لوسی بحر دولنلک غروزکه غصه ده
راحت دل مراد ایله کنده کی برکناره چله
جم کبی مایه دار فیصه اولمه ابد عاکه
یاکه دانه چکوب بکلیه رزق وفاره چله

غ ۴۰

کم زده انسان خونبه جسم سوزانی خودل
نمایانه باقله شوده هرباغده خوندل
نه در دسر بیم شخنه واز انجام زوقنده
مرجه دی نابه بیم باغده خونه دل
روانه اولسونه نه براغه انکم کوریمک خطک
ایا ایا سه رانسونه کلستانغده خونه دل
خونه زی باتا جه ایام قانم نولدا ولسه
مثال شاک بوباغجم سوزانی خونه دل
شهه بیغ غنچه اولدی عالم الکه بانم
که تاثر خاک راحاقت جانده خونه دل

غ ۴۱

نابه بیخرابات هرکز خوابه بنم
بوداینه مینا صهبا صولینم
زیبی نازل دماغ افتاره ام ترک ایتمه
برلک سافر کلوده می معنی بکلینم
نمی آید زمه ناساز کار عالم کیا باشم
بغر نغمه زیبنده سوز بیجه زاهد انم
نیچه وزشت بکاره بنلر آنده وارقیه جم
نه اقلیم عشقم کرلک در بسته یاقت
نمیخبر رعنا از زاهد کیسا بکلینم
نه اردلافت صرف کرانم کوسه نامرادانه
سزای فرسا هبت عالم دیکلینم

غ ۴۲

رفته بیت اولمانک خال اولمایجه بلدم
نه نیاز هجم ادراک اولمایجه بلدم
اده عم قلبنده عالم زهری خوشکوار
مبتلای کیف تریاک اولمایجه بلدم
خونه زاندر دوله برشوده ایله صهبای
نشوه صهبای غمناک اولمایجه بلدم
کیده عمرم صیف باتکو صالنمه لذتنه
شهوایم بند قزاک اولمایجه بلدم
غنچه خندانه اولمه مزتا جامه سماوه درست
زوله غنچی برهه چاک اولمایجه بلدم
انتظار ایله عاجاطبعه زحمت ویرمه
وصل دلداره اهد سال اولمایجه بلدم

81b

٤٩

81

قابل فیضه کرمکا ایلر احسانه تمام
مهر ایدر ماه نوك البتده نقصانه تمام
متصل اوج کیجه یدر اولماز فلکده قرص ماه
سفره سنده قورمیکردون کیمسه نك نانه تمام
حسن اوصور ناقص بولنجه ادمك عقلی کمال
چرخ ایدرمی کیمسه نك عالمده هر بابله تمام
رند اودر کیم ساغر اشکسته سندن کچمیه
ویرسه لر لعل بدخشانك اکر کانه تمام
مایه نقصانه اوصور اهل کماله حرص مال
ناقصك ایلر کرم خلقه ایچره عنوانه تمام
آب حیوانی بولوب ایچمیه مك اسکندرك
مشرب همتده ایتمشدر عجب شانه تمام
صایه هم لهجه عاصم کبی شاعر کورمدم
جمله یا کوزدن کچوردم اکرچه دیوانه تمام

خاك رخه جای نشسته اولمش سویدا جابجا
ابن حبت السودا ایسته در کشت زار دلمرا

بیهوده چکدك چوق تعب بر رهنما بو قمی عجب
ماندیم در راه طلب سر منزل جانانه کجا

ای یوسف کل پیرهن اولسون مدد زلفك رسن
افتاده در چاه ذقن دلتشنه م بی دست و پا

لطف ایت چقر پیراهنی کوسنور اوکل کبی تنی
جانه منی جانه منی خواهم شوم یکتن ترا

وهبی نه بولدم همه نفس نه کمسه اولدی دادرسی
در راه غم همچون جرس کردم بسی فریادها

عاشقم عار ایتدوکن بلمم
طعنه اغیار ایتدوکن بلمم
آستانه توکله طیانوب
فارغم کار ایتدوکن بلمم

دلده بر یار دردی وار انجق
فکر اغیار ایتدوکن بلمم
ستم اما شراب عشق ایلمست
کوی خمار ایتدوکن بلمم

کورمدم بر رقیبسز دلبر
کل بیخار ایتدوکن بلمم
عشق دیر عشق ایشیدیرم عاصما
غیر کفتار ایتدوکن بلمم

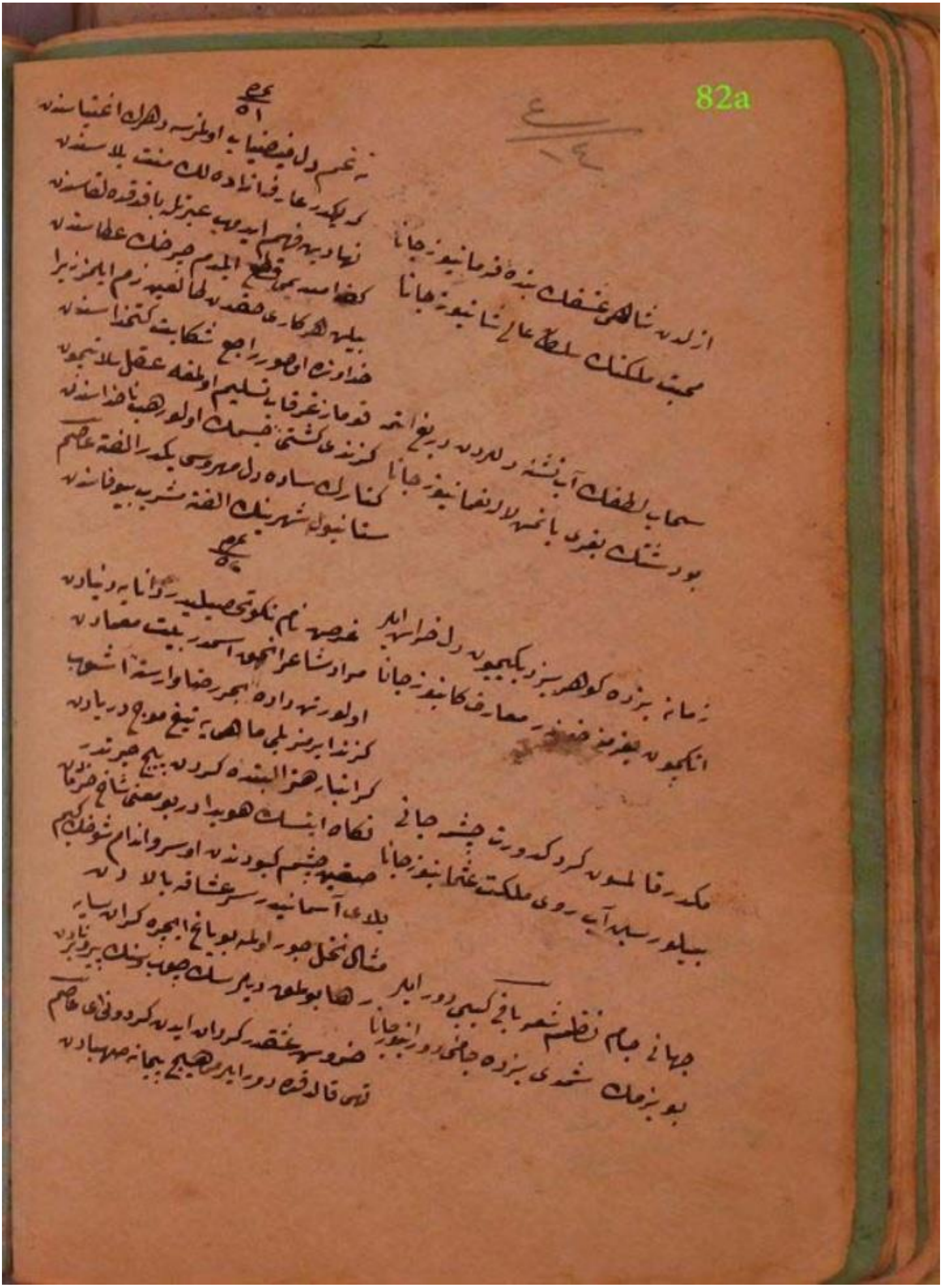

82a

٤
١٤

٥١

ازلدن شاهی عشقك بنده فرمانیوز جانا
محبت ملکنك سلطان عالی شانیوز جانا

سحاب لطفك آب تشنه دللردن دریغ ایتمه
بو دشتك بغری یانمش لاله نعمانیوز جانا

زمانه بزده گوهر بزدیکیمون دل خراش ایلر
انکیمون بغرمز خونین معارف کانیوز جانا

مکدر قالمسون کرد کدورت چشمه جانی
بیلورسین آب روی ملکت عثمانیوز جانا

جهانی جام نظم شعر باقی کبی دور ایلر
بو بزمك شمدی بزده جامی دورانیوز جانا

نه غم دل فیضیاب اولمزسه دهرك اغتیاسندن
که یکدر عارفانه لك منت بلاسندن
نهادین فهم ایدوب عبرتله باقدقده لقاسندن
کفا ایسه بمی قطع ایلدم چرخك عطاسندن
بیلن هر کاری حقدن طالعین زم ایلمز زیرا
خداوندن اوصور راجع شکایت کتخداسندن
قومار غرقاب تسلیم اولمغه عقل سلامتیمون
کزندی کشتی جسمك اولور هب ناخداسندن
کنارك ساده دل مهروسی یکدر الفت عاصم
ستانبول شهرینك الفت مشرب بیوفاسندن

٥٢

غرضه نام نکو تحصیلیدر دانایه دنیادن
مراد شاعر انجق اسمدر بیت معمادن
اولور تن داده بحر رضا وارسته اشوب
کزندا یرمز بلی ماهی یه تیغ موج دریادن
کرانبار هنر البته کردن پیچ حیرتدر
نگاه ایتسك هویدادر بو معنی شاخ خرمادن
صقین چشم کبودندن او سرو اندام شوخك کیم
بلای آسمانیدر سر عشاقه بالادن
مثال نخل جور اولمه بو باغ ایچره کرانه سایه
رها بولمق دیلرسك چوب سنك پیر و برنادن
خروش عشقدر کردان ایدن کردونی ای عاصم
تهی قالدقده دور ایلرمی هیچ پیمانه صهبادن

غ
۵۵

آه عاشقه سر زلفك پریشانه ایلیه
گلشن حسنه نگاری سنبلستانه ایلیه
جلوه گاه باغده اول سرو روان فامتی
بیم دست شکوه در بر جیده دامانه ایلیه
جان جیب رضم بنم نابه اما آیلسه
چاره سیه لعل نگیانکده پنهانه ایلیه
فکر بابنت ارباباً اهانه بنم
وایه من خوانه اهله یوی فریاد ایلیه
وقت پیرم چنار کیه سالك کوکلی
سوز نارینکه سینه رفروزانه ایلیه

غ
۵۴

زلف جنتده رویه داغدانی عاشقانه
لعل خسرو رکل خودرو وی باغ عاشقانه
نسترن بوی کل امیدی جکر پاسی ایلر
کرویه بنای صبر بهار رچراغ عاشقانه
سرره دلدر شعله کافر باسویه برنه
هب رکام افسرده غمه رصباغ عاشقانه
رنه بی دل رستنه الرفیق شاه رهر اهور
افسرده جیه دیکه باباغ عاشقانه
عاصیا بهکو رکل نشوه صبا ایلر عاشقه
هنره دل اول باده دیه بوقدر فراغ عاشقانه

غ
۵۵

ایسه اولد اوکیچ لیه کی خاکسیه رویه
غمك هضیه رعایت کلنز اول عیاضه رویه
جیان کیمسه اولدك راست بنه یه قدر عاجز رویه
نکاه ایتسك کهویه ار بوصفی جنس ابرویه
بونك زهری طاوره انك اما جانه کار ایلر
سرجهه - بانمز ما - یه فویار یه کوریه
فضایلنه لی اجای وعده وصل ایلر اما
تغافله رجفا یه معنی یه تحمل بوصفی
ترفی باجای ابلر سیه تحمل نیمچه کیسویه
باقله رونمار رحالت نیمچه کیسویه
هذا ایله طور ایلر صولایه ایه رمضانه
سنه طبع عاصم قرده اولنمز اسیجاریه

غ
۵۶

عیانه رآفتابه دیرسنك رویه رنه
که رونه یه خلعتی طاقه نلکده عشوه رنه
هذه برشاهه جانمه بول المضه هایوقه
بوبانجانك حاصل نه رطرح عشوه رنه
بنه فهم البدم آفتك مفتونی اولمشه
دلك افانه غمضه بوسویله سرنه
نه کور دل آه سرد وسوز دله غیری یوقدر
تماشاخانه رهرك یاقله کرم سرنه
غم عشوه ضیونه انکیز البه عاصم هلك اولك
هذه ای جاطبیبی اولمادك اکاه درنه

83a

عع
٥٧

اول نورسیده طفلی ابروله برقده رماله
عاشق شوخ شوبی ور هاله
بخت سیاه عاشق بخشنده ناوکی کماله
بیلدم چلنجه بخشنده مائل جواله
کیم بولورده اقصر ابیده بیخواب ایله
قائده اولسه خنجرلک اکر بیخواب ایله
خنجراوابروله
جلملک رواممی اورسته
واعانه ره ترسه امیده اماله ایله
اولدر رقیبی وبرده صفیه سودیلم ایله
عاشق ایله نجه دلیره اغوشی کمو
اولدی هاله اوضنجر ضوخی بزوی ساله
نازک دماغه بیلوران عصیاقلم
بو بیخ بیتی نظم ایدیملک اولعه توابه

عع
٥٨

مرده غفلت ناستراد رتب جمرکام ایله
خواب دوتخن عاقل [illegible] عقبوه
ساده لوح نقصه [illegible] بنیام ایله
دامیه اوراقه ومال ایلمز بیراو لمامعه
رل تماشاده رچشم یارد یه بیراو ایله
توشه اهل باخت نزلیك یارامی ایله
اولمازارزم زبانه فلقده نابجه لر
رخم دنداله امیده میوه ترکلم ایله
عارفه ازاده لك جانبده هیچ دهرده
قلب اولنسه لفظ ارم کنه دینه رام ایله

عع
٥٩

صرف وصفنده رکلد کفتکو باب رهه
انسه حونرنه اولسونمی هیچ ناب رهه
پال مردم زاده ابتجزا اصلنك ضرنه پناه
روزه سیباه افشا ایدرمی جاملك آب رهه
کاره ماله رزقك اولمز برطرفه آمده شدی
بازار تا کیم حصارتنن کی باب رهه
مرصی مرد ارك قبراله دنداننخا اولمه امید
وهم اولنماز اوعار فجه خوکرده تاب رهه
بردی جبو نه قابل اولماز بازکشتی عاصما
اوطه له نه بخت زنهار رهیاب رهه

عع
٦٠

انجمنه کاه ازل عشقه قابلدر دیو
انسه سوزاله قوشه سینه ده والدردیو
خال زاله قوشه اب اوطمزمی خصوص عقده
عقیمه شبره الکوم قونما مضطرکلدر دیو
سینه جاکنده دل برخوشی عرصه ایله
اول بت مغبچه صهبایه جالمدردیو
آره لرکاندر بداعه غمزه خوش بشه
طعمه اسبرلراو قشی سست قانزلدردیو
جفده عیشده نیجه دمدرلرنجم حالنه
سبل خوفیه سرتشکل نامی سالمدردیو
خال صاحب نقط قوسیه کاتب دیوآمیه
مطلع ابروی یاره جلی مشکلدر دیو
نیك وبد نقشه دوعلم جلوه لردن ازهب
سینه آیینه فوشیه ملكدلدر دیو
جوسه ابدر حقده نهیبه عشقه طوردارمیدم
قانم کسه طوتمه اسرزبانی قاتلدر دیو

اسمی بزد ولت دنیانی الدردیو
حل سخلطرات عبادلك اولمه لدانه جبوب اختصاصها

مح
٦٥

علو قدره باعث رتواضع دار دنیا ده
اولدر مانه خانه سنده اهل عرفانه صد اعلام
زمینه باسلی فلکلک احمایه خود رو زنبه کردار
بو عالمده مکر راحتی وار اعلده ارتاده
باجمع مال در دی باحباب وردی قیدیله
عجب جاه الهی راحتی بولدر دنیاده عقبا ده
سعادوسته نسبنه آینه جامك
دکلدر سو یله باز وعاسانی دلاراده
جلادك ساغرك زاهد الله عاصم زنك
نه علم کور دیله بیلمك اکر سر آنی صدیاج

مح
٦٦

صاف کوهر دهرده ساکنی غمکده اولمه
بر دم اولمز صبح ر باده بوغ جمه اولمه
بار هوز دهر طبع اوهر البته داخل صحبته
مصرع برجسته کیم قابلی نضمینه اولمه
انقلاب اولسه وفق ایمای اهل دهر جایه
حیف اولدر دشمنه دله کیم انع تحکمه اولمه
تیغ باده جانسنا اولسه ده دیمك نه عبری یخ
بر دعا بالسم قبولی وقف امیه اولمه
صدنم برتنه خونك وصله عاصم کبی
برشرابه تشنه بم کیم طعمی شیر به اولمه

مح
٦٧

بیر دلمنی قورال بیچاره م اوسنه
مرهم برنه قویه نمك باره م اوسنه
لعبه سنك لعبه اسبه اصلا حاله اکلادم
مخمر ای دهر ده کهواره م اوسنه
کچدم رجاله مرهم بیهوده دله فلك
برزخم تازه اور مه هاله باره م اوسنه
لعل لبك خیالیله جام باده نك
دنر کونجه بودل بیخواره م اوسنه
بسنا به سرای دهرده برسر وسر کشك
قونمز کیمسه می بودل اواره م اوسنه
سینای قلب عاصم شب اشکنه ر
زنهار بو صحه شیشه صد باره م اوسنه

مح
٦٨

خار غصه دیه ای رند میکسه در سر جله
لاله شام وسحر جك جام عشنی بیخ کر جله
دم تیغ سیه تاب نکاهك فلز هر الور
اوقدر ندله سلکمل چشم ظالم سر به کر جله
تحمل کجا رباب سلوکه بهزیه اولمز بیخ
صفای خاطر استرسك بکیار اول خدنجله
خدنك جورك دله ایل در دوغ بر اینشه
تحمل ایلمم لهجه انشه ای جاره کر جله
ردا عارت اولنجه سور بخشه اولمز بهره
غرصه نشوه ایسه عاصم باده دیه شام وسحر جله

غزل ۶۹

خوشا او غم که خون زار گفت اورا
مشاک داغ در دلبه دشنه افاقت اورا
خوشا او عشوه زود انفعال کبیم بار
تمام صرفه بجابه تکلم براقت اورا
خوشا او ناله صد باره کبیم مزا بیی
جفای بار سنم دوسته نه شکایت اورا
خوشا او وعده شبانگاه وصلت فرد
که صبحی توام اهنگامه قیامت اورا
خوشا او واقف اسرار دور گردو کبیم
مشاک عاصم شبدا تمام حیرت اورا

غزل ۷۰

قبل نظر خود بکرده اولد فرخ غدار الله
منع بوقه باره تک آبا یاه بنمالله
دل سه بسته لهو ایکانه بوقمی درمیانه
قاله عاسه دلدار البلبل لها اصلانه
بنج رسته ایله اولور الله چوله تار خیالی
کوزدکیه سوزنه کبی خلقك هر بروسالله
دوشونه بوقمی بکس وسکدل افلاص اولماز
عنکبوت حرص شوملك رسته اما نه
ای طبیب علت دل درمشفك بلدی
باده اهله باده عاصم انکسه زنکك حاله

غزل ۷۱

باغچه عاشقه بیل او فامتله اوزقناره
قاله رحمانع طاقت عرضحال اه دلداره
کلیم دل نیچه تاب اورتار جلال اولسونه
تجلی محالدنه اولور کوه صه باره
برالده ساغر باده بزمده غیب دلدار
نیچه رکسونه الی سرمستغفلت غیرت برکاره
دواسی درمانده وهلك شراب ناباراما
اوده دفع غم اینجه سه اکر بلسم نده چاره
غرصه برشوه در عالمده رندانه جوله ای عاصم
بانکه خونه دل واکسه نه حاجت جام شراره

غزل ۷۲

عاشقه دوره مزنار واه ایلمینجه
سر بابه ناموس نباه ایلمینجه
بچاره کوکل برنفس ارام ایچنده
بلك درینه اهر سکنه لحاه ایلمینجه
عاشقه رخ یارك کوره مزمردم چشمی
دریای سرشکنده شناه ایلمینجه
محنه غم اداهه مرضعه وکلمه نه
نار کرچه ی پناه ایلمینجه
کلمز بوقمه معصیته خطره نده
افسوسله برنازه کناه ایلمینجه
اغیار مرحم اینه کرك عاصم زارك
حال دلینه بانکاه ایلمینجه

دیوانچه نظم دله نخه سی نبرم در دیمی پنبه در فرم مسنوم وضع رجه

لبیب امری

حده دن کچمه نزاکت یاد و یاد اولمه سکا
می سوزلمه شیشه دن رخسار آل اولمه سکا

بوی گل تقطیر اولنمه نازک ایشلمه اوجی
بری خوی اولمه بریسی استمال اولمه سکا

سحر افسونیله اولمشدر [illegible] قلم
زلف هاروتک [illegible] اولمه سکا

[illegible]
[illegible] اولمه [illegible]
صکره کلمه [illegible]

سن نه جامک مستی سین ایا کیمک حیرانیسن
کندک الدردین کوکل نولدک نه حال اولمه سکا

لبلرک مجروح اولور دندانه سین بوسه دن
لعلک اویدرمک بو حالتله محال اولمه سکا

بونه بو شهر ایچره سنک وصف ایتدیکک دلبرندیم
بر پری صورت کورنمه بر خیال اولمه سکا

نکته خاطر شکن حاضر جواب اولمه سکا
نازپروردم تغافل جامه خواب اولمه سکا

بوی سنبل کیرمه انبیق خیال غنچه یه
صکره زلف عنبرینکیچون کلاب اولمه سکا

[illegible] شرم وادیدن ایلمشلر بافته
خاصه دلبندی استحیا نقاب اولمه سکا

بلبل اولمه نغمه دن مست کلک قزمه یوزی
بری رامشکر بری جام شراب اولمه سکا

سحر هاروتی چه بابلدن اولمه سرزده
صکره کلمه کاکلنده پیچ و تاب اولمه سکا

نشکر بیداده بصدردک سراسر عالمی
فتنه آشوب کافر هر کباب اولمه سکا

کتمه ارامک کوروب اغیار ایله یاری لبیب
واه که غیرت مایه بخشه اضطراب اولمه سکا

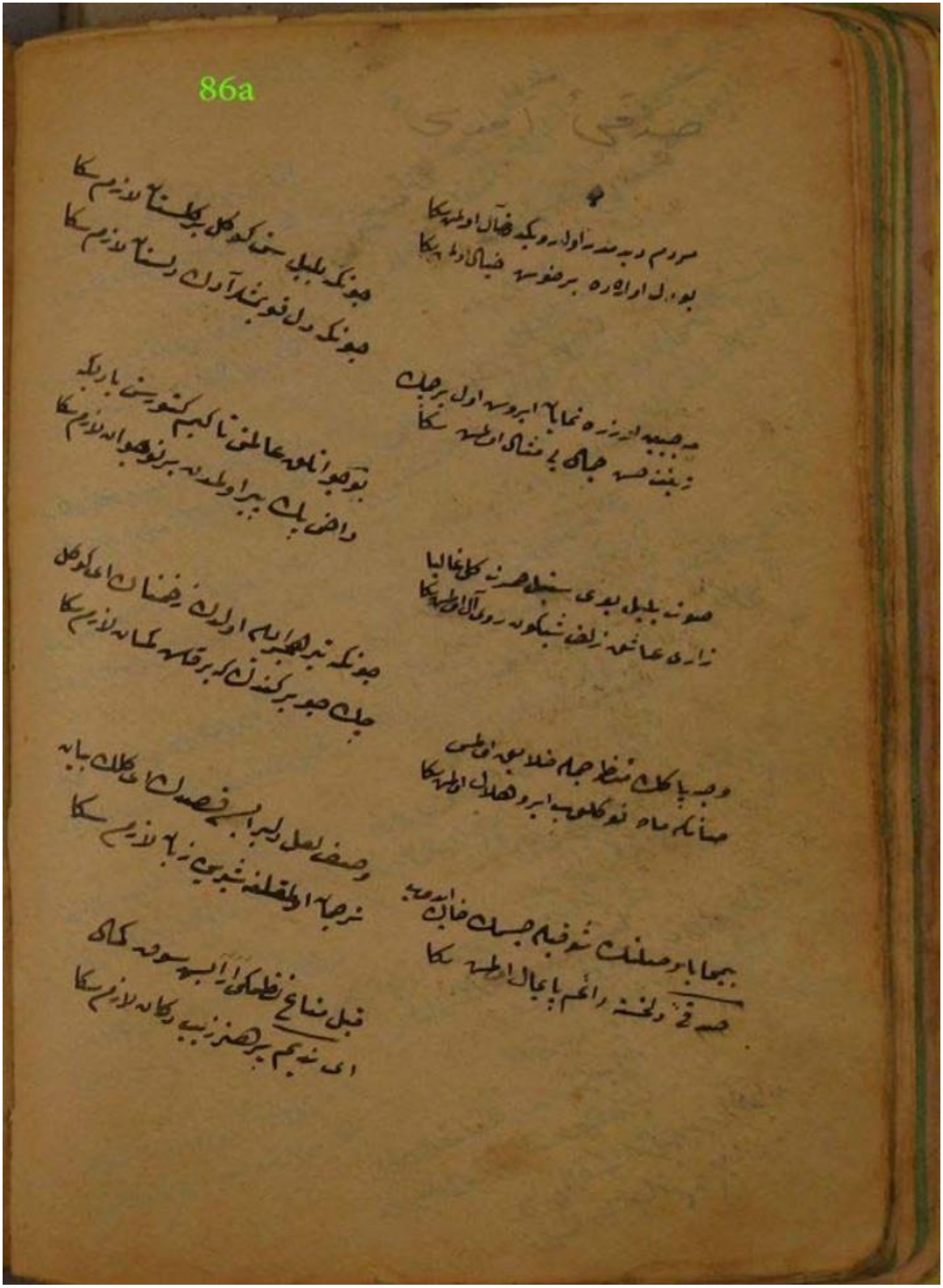

86b

86

لبیب آمدی

مست نازم ثقلت بوسی کنار ایتمم سکا
بزم عیشی مایهٔ رنج خمار ایتمم سکا

سنک آزارکله مینای دلم ایتدم شکسته
بلمه اول انجق اظالم انکسار ایتمم سکا

تشنه لب قالسمده بو کلشنده ای ابروسیه
لاله وسن عرضه درون داغدار ایتمم سکا

ای فلک بیهوده کوستورمه خمیده قدکی
منتم یوق قیل قدر تکلیفه بار ایتمم سکا

فیض حق کبی دکلدر خاسده دیرسم نوله
وهبیم وهبی نیجه بن افتخار ایتمم سکا

شکاره یغتره در اول دکاه ناز سکا
قابلدی مرغ دل ای چشم شاهباز سکا

بکم اوغمزه غمازی محرم ایلیه لی
ایدرمی عاقل اولان کمسه کشف راز سکا

صفا ایدرسک اظالم بلندی کیم کلیور
بو مبتلالرک آه و تبتی ساز سکا

هوای عشقه صاحب هب فرنک زلفکدر
اسیر ایدن بنی ای شوخ عشوه باز سکا

امان فتاده لرک چکتوب وبال اولدی
بو اسب ناز سکا بویله ترک تاز سکا

عبث بو غالیه وغازه هب تکلفدر
که ویردی حسن خدادارک امتیاز سکا

قابلمه رنکینه قت قت چکرسک اجبنی
لبیب اولاله عذار ایتمسون بیاز سکا

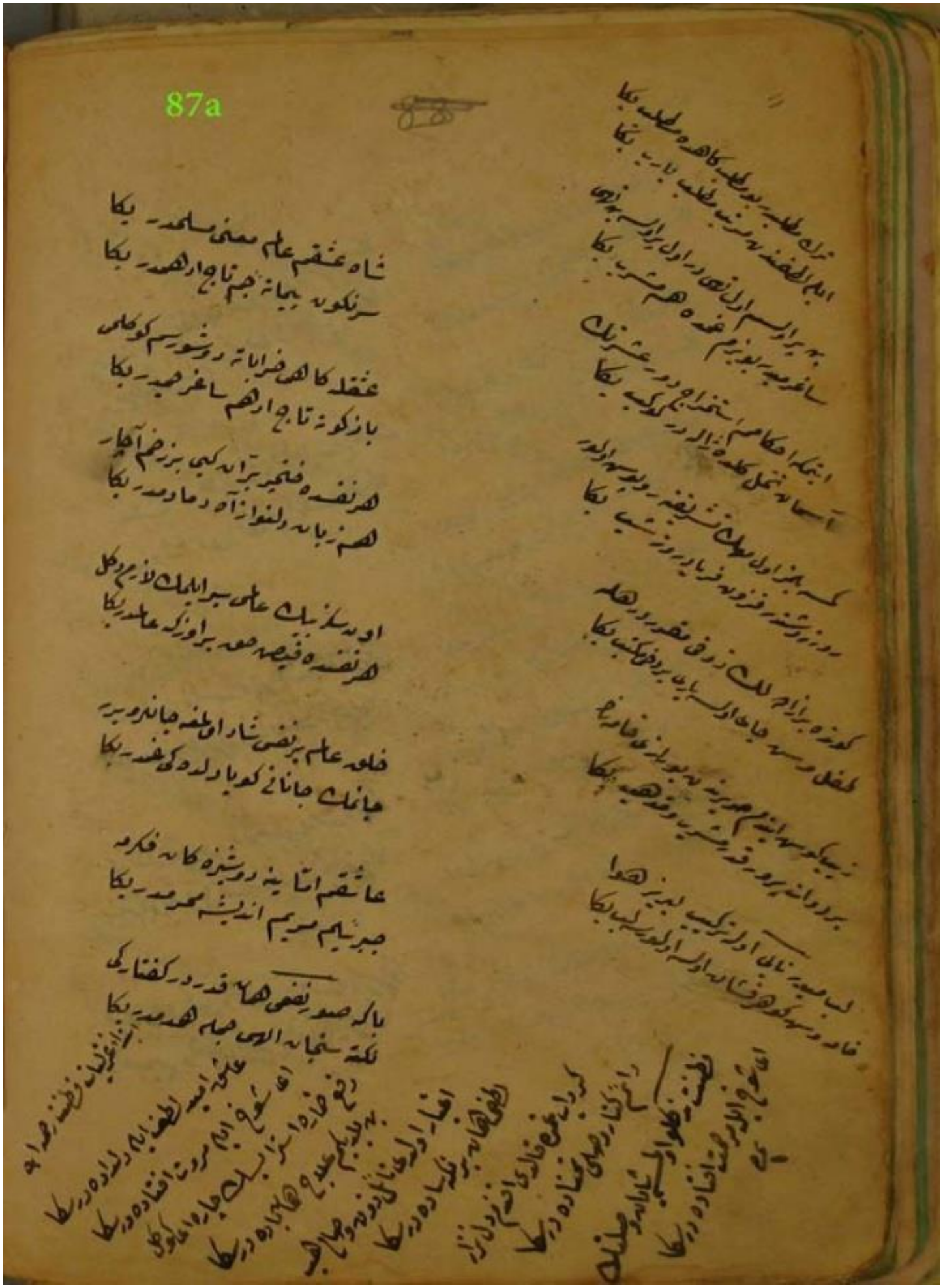

غزل ۷۴

نظر مرحف انیز مرغ جب یار رضی کام
صبا یہ رکھ کو بجاک حالتی اغیار رضی
طلسم تا ثیر ابہ ناوک دلدوز بنا
دل سنگین کہ آہ ابلہ ی کار رضی
جارہ سازی عمل فیضی کو دکیم طور ہو
دور جدہ بروناخانہ خمار رضی
سر ظالمہ ہ اوطہ دور اولا کبیہ
عاصیا ربنک اغار دی نجو برلوغفلت
خوابہ ہ ابردی سحر اینہ ملیہ عار رضی

غزل ۷۵

ھر زمانہ اولطفدہ بر نیہ از حسنک لازمی
عاشقک فال فالور می ہیچ دل ویرانمی
حفظ اویاز ملک عشقک باکونہ رسمی ہب
بستہ در زنجیر زلفہ بارہ ال فرزانمی
اینہ انجمہ ہ درسنہ بسبلہ آمد زاولدہ
ملکتہ عشقک کمینہ کودک دیوانمی
اھل دل مخمور نار ایلہ سنہ اولور بیدادگر
عکسہ دور ایتہ بو کملک بیجارمی
زینت فد لھر کمال ایابنہ نقصانہ دیر
پنجہ جبر تدر اصحابہ دردنک شانمی

غزل ۷۶

کل دو جود القلہ اولہ عالملک آرزوسی
وار ایسہ بیچارہ لکہ در دعشقک چارہ سی
بیہ اکیہ بالسہ زنارہ بیہ تو بجاذاکر
اھل در دل اولسہ زبر سرہ سنک خمارہ سی
چشمہ عالمہ کور نز سنز اولدی دل کباب
قنده سیہ کل دیبلر لرنغمہ جبار یہ سی
ذرہ ی محتشم بولور اھل کمنہ فضل ایلہ
اضطرابہ ابہ اوطور ھیچ بنہ کیمسہ یہ سی
اول ملکمل شیک عالم تجربہ سنہ یہ قبل ھر
تیغ شک الوردہ نک زیر اوکلمز بارہ سی

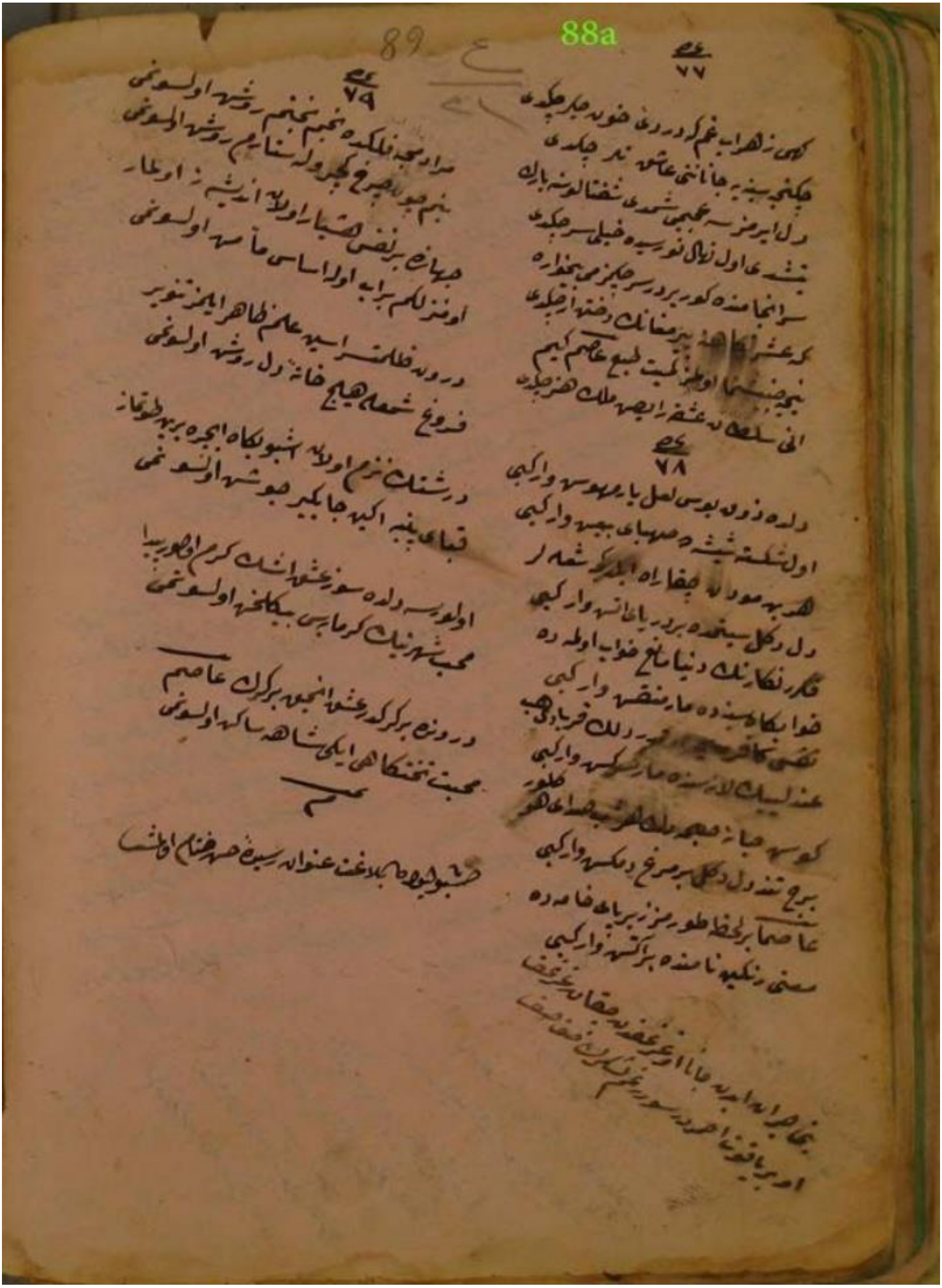

88a

89

٧٧

کهی زهراب غم کردی خونه جلر چکدی
چکنجه سینه یه جانانی عاشق تلر چکدی
دل ایرمزسه عجبمی شمدی شفتالوسنه بارك
تیشه ی اول زلال نورسیده خیلی سر چکدی
سرانجامنده کوریردر سر چکمزمی بیخواره
که عشرتکاهنه پیر مغانك دختن ازچکدی
نیجه جنبشنما اولمز کمیت طبع عاصم کیم
انی سلطان عشقه رایض ملك هنر چکدی

٧٨

دلده ذوق بوس لعل یار مهوش وار کبی
اول شکسته شیشه ده صهبای بیغش وار کبی
هر بن مودن چقاراه ایلدکجه شعله لر
دل دکل سینمده بر دریای آتش وار کبی
فکر رنکارنك دنیا مانع خواب اولمه ده
خوابکاه سینه ده مار منقش وار کبی
نفسی کافر [illegible] دلك قربادی هب
عندلیبك لانه سنده مار سرکش وار کبی
کوش حیا نه صبحه دك هر شب صدای هو کلور
برج تند دل دکل بر مرغ دمکش وار کبی
عاصما بر لحظه طورمز زیر پای خامه ده
معنی رنکین نامنده بر آتش وار کبی

بخاجر ایدن جانا اوغرغفدن چقان غرغف
او بر یاقوت احمردر سوز غم تشکرك خف صف

٧٩

مرادمجه فلکده نجم نجمم روشن اولسونمی
بنم چون چرخ کچروله ستارم روشن اولسونمی
جهانده بر نفس هشیار اولان اندیشه ز اولمار
اومنزلکم بر آب اوله اساس ما مسن اولسونمی
درون ظلمتسراسین علم ظاهر ایلمز تنویر
فروغ شمعله هیچ خانه دل روشن اولسونمی
درشتك نرم اولان اشبو بکاه ایچره بر بن طوتماز
قبای پنبه اکین جایکیر جوشن اولسونمی
اولورسه دلده سوز عشق اشك کرم اولور پیدا
محب شهرینك کرمابسی بیکلخن اولسونمی
درونده بر کرکدر عشق انجق بر کرك عاصم
محبت تختکاهی ایکی شاهه ساکن اولسونمی

تمت

صبوحیوده بلاغت عنوانه رسیده حسن ختام اولمش

88b

88

طالعم معکوس او مهرو روبرو اولمز بکا
هر کسه یار اولسه ده اول کیمسه جو اولمز بکا

رند عشقم کیمسه خضرا سبو اولمز بکا
تشنه یم دریاچه لر بر کاسه صو اولمز بکا

طاس گردون اولسه لبریز شراب ذوق شوق
سنسز ای مه تشنه بخت آرزو اولمز بکا

شبنم آزاده یم بیلمم کیمه افتاده یم
گلبن حیرتده قید رنگ و بو اولمز بکا

ایلدم عقل و جنون بیننده عقد آشنی
کیمه لر اقلیم خاطرده عدو اولمز بکا

گرد لعل یار در مستانه سوزلر سویلدک
هر خط ساغر مدار گفتگو اولمز بکا

سجده گاهم آستان یار در پرتو تیر
غیر ایچون تکلیف رسم سرفرو اولمز بکا

اول عشوه کارک ایتدیکی هپ ناز در بکا
ذاتنده جوری بوق ایسه ده آز در بکا

چشم آشنالق ایلمش اغیاره غمزه سی
ایما ایدنه صلح اوغماز در بکا

مشکل دکلمی صیدی رقیبا اوآفتک
کیک دری ایسه سکا شهباز در بکا

پر ناله ایلین دلمی زخم سینه در
بو نغمه لرده نی دخی دمساز در بکا

فریاد ایدنجه خار جفای زمانه زده
بیچاره عندلیب هم آواز در بکا

بن اول همای همتم اوج فلکده
بال شکسته شهپر پرواز در بکا

بزم سخنده مشرب حافظ وهبا
بو نشئه بی ویرن می شیراز در بکا

هر زمان منظور بر شوخ ستمگردر بکا
قانده اولسم بر بلا حقدن مقرردر بکا

اول خم ابرویه قیلسم سجده هر ساعت نوله
قبله ایله اول خم ابرو برابردر بکا

خم دکل جسمده کرسنک ملامت زخمی وار
شحنهٔ بازار سودایم بو زیوردر بکا

کوزده خون آلوده پیکانک خیالیله خوشم
هر بری کویا که بر برک کل تردر بکا

زخملردن بیک اغز آچدم ادای شکر ایچون
هر اوقک بر نعمت غیر مکدردر بکا

عقل ارشادیله بولمق کام ممکندر ولی
دام راه اول حلقهٔ زلف معنبردر بکا

اختر بختم و بالن کورکیم اول شهدر لکن
مهرلردر اوزکیه جور و جفالردر بکا

ای فضولی منزل مقصوده بنسم عجب
خدمت پیر مغان ارشاد رهبردر بکا

چرخ عکسن دوندروب دوران قلور محنت بکا
یار ایسه بی مرحمت و یاران بی همت بکا

دوشمنک جانندن آلم انتقامی اهمی
حضرت مولا ویرورسه بر زمان فرصت بکا

کسه لر سوز کدردن آهو زارم آکلامز
حاصلی ثقلت و بر اغیار انسیت بکا

کثرت دولت اولورسه کلبهٔ وحدت ندر
بر مسرت خانه در شول کوشهٔ عزلت بکا

راغب ال چک چارهٔ در دهوادن اکلمه
عشقه بر حالدر که ویرمز حشره نک زلفت بکا

بیلدردم دردیمی براه ایله جانانه هب
قورقرم سوزدرونمدن قلکلریانه هب

باغ عشقک کلرینک رخ زیبادر هب
خار مژکان جکردوز دلارادر هب

کوندکبی بیلم کیمک غمخوارسن پرشوق ایدر
خلق عالم مبتلا بر آفت دورانه هب

بری برینه رقیب اولدی رخک عشقیله
وعده ظن ایتمه مه و مهرده غوغادر هب

دانه ویرمز خرمنندن مردم دانایه چرخ
بذل ایدر وارینی اما بولسه بر نادانه هب

اتقا ایتمک ایچون کیدی جبلتیندن
الفت ابنای زمانیله مدارادر هب

جنک ایدرلر دیره هر شب خیال یار ایچون
کیرسه لر مژکانلرم نوله بوینجه قانه هب

تم اشارتلری انجام کتابلرده
لب کتاب کلک حرف تمنادر هب

اولمز ای نفس بو وادیده بنمله هم عنان
کلسون اسب طبعنه مغرور اولان میدانه هب

مرغ امیدمی صید ایلیه مژکمسه لبیب
دلده کی آیله لر بیضه عنقادر هب

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

90b

٩٥

ظهور نقش مطلب پرده اسبابدندر هب
ورای پرده ده اسباب ایسه بربابدندر هب

شراب دلکشا ده کوردیکم ذوق صفادر هب
فم مطربه کوسه ایتدکلرم حسن ادادر هب

وقوع نفع ضرر بیکانه دن محتمل اما
زبانک اکثریسی کثرت احبابدندر هب

سوب بر شوخ بالاقد بلاسن بولدی دل اما
کیمی کوردمسه براویله بلایه مبتلادر هب

تأنی مایه اقبال اهل استقامتدر
خطوطک اعوجاجی خامه اتعابدندر هب

خط و کیسویه دینمک عنبر سارا و مشک چین
کلام خام تعبیر و خط اندر خطادر هب

بحکم دوره در بو ماجرا لر باغ عالمده
جداول بی حد اما آب بر دولابدندر هب

اینانمه سوردیکم عرض محبت ایتسه ده فرضا
کوزلر کیبی احباب زمانه بیوفادر هب

نه سویلرسم سبب شوق لب دلدار در پرتو
بو پرکولک بکا کیف شراب تابدندر هب

تن خاکی طیاغز روزکاره کردیار اسا
جهانک وهبیا آسایشی محو وهبادر هب

٥١

[illegible]

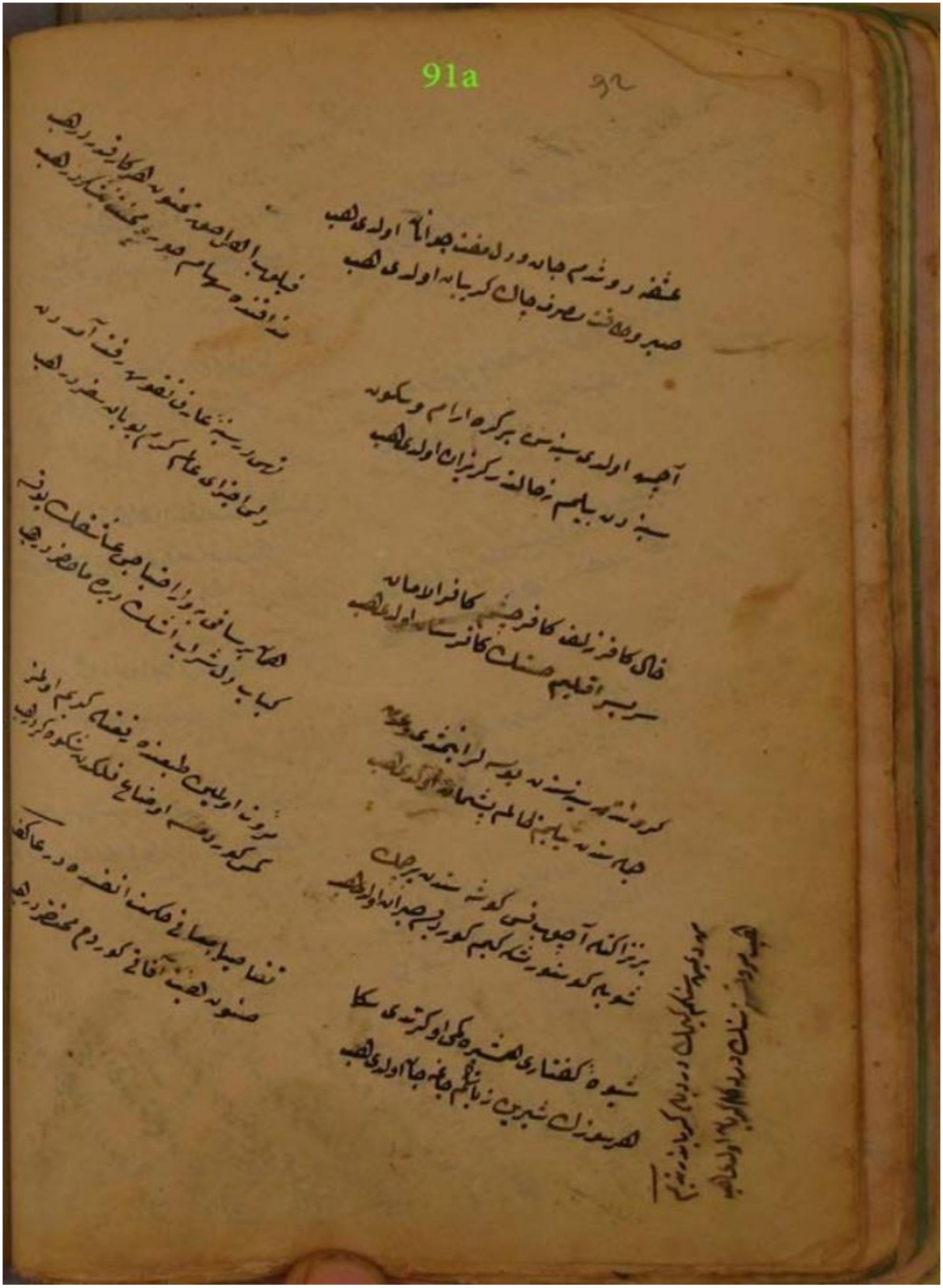

91b

91

ایاغلک لحد پرغلک کوزلرز هی عالی نظر کوکب
اشیکلک جانبی کوزلر بولورکن کوکده بر کوکب

اگرچه کوک یوزنده اختر فرقتده فرجودر
فتی خاک رخلک مانندی بر روشن گهر کوکب

نه بلسونلر قرا کوره آنک کوز قیدغنه ایلر
کیجین خاک رخکا بحث ایچون کلمه یلر کوکب

نه طاشلر بصدی سنک اندازاهمه زیر کردونه
دوشنک التونه قیالردر دکل وقتسی کوکب

محبت داغ باقه سینکده فر دولت استرسک
بلورسن اولمزاغ باقی سعادت بخشه هر کوکب

بنم تک هیچ کیم زار و پریشان اولمسون یارب
اسیر درد عشق و داغ هجران اولمسون یارب

دمادم جورلردر چکدیکم بیرحم بتلردن
بو کافرلر اسیری بر مسلمان اولمسون یارب

کورب اندیشه قتلمده اول ماهی بودر دردم
که بو اندیشه دن اولمه پشیمان اولمسون یارب

دیمون کیم عدلی یوق یا ظلم چوق پر حالیله اولسه
کونکل تختینه اوندن غیر سلطان اولمسون یارب

جفا و جوریله معادم آنلر کتولور حاصل
جفاسنه حد و جورینه پایان اولمسون یارب

جفا رمق ایتسه لر تندن چکوب پیکانک اول سردن
جفان اولسون دل مجروح پیکان اولمسون یارب

فضولی بولدی کنج عافیت میخانه کنجده
مبارک ملکدر اول ملک ویران اولمسون یارب

حامی آمدی

کهی ابروی یاری که رخلک تصویر ایدر مهتاب
هلالی شکل ایدوب یمن دوزنده ویر ایدر مهتاب

او طفل نازی سودلیمان دیو زورق سوار ایتسم
یم پرشوری اول شب رشک جوی شیر ایدر مهتاب

خیال سب ایلیوب مهر رخ دلداردن هر دم
بو ماهیتله چشم انجمی تنویر ایدر مهتاب

او مهر ویلک کوروب دیوانکانه زلف شبکونن
فلکده هالهسن سر حلقهٔ زنجیر ایدر مهتاب

شب وصلنده یارک کرمی مهر دسر ویرمز
طبا شیر ایله درد باده یی تخمیر ایدر مهتاب

نقیصه ویردیکن اهل کمال دور کردونک
درینله دهانه غره دن تقریر ایدر مهتاب

ول وهبی اولور فرسوده کورسه سینهٔ یاری
کتانه ناتوان دوردن تأثیر ایدر مهتاب

خیانه رسمی دیاریکرده تصویر ایدر مهتاب
کنار دجلهیی مانند جوی شیر ایدر مهتاب

کمالک نقص نقصانک کمالی اولدوغن دیلی
لسان حال ایله کامللره تقریر ایدر مهتاب

بیلور نقصانی نقلیه حسنک ایده مز تنها
انک چون پنجهٔ خورشید ایله ال بر ایدر مهتاب

خلاص اولمز کشی همرنکی آزار و جفاسندن
کتانه سائر اشیادن فزونتأثیر ایدر مهتاب

چکر نقل نجومی وضع ایدوب بر ماه تابانی
کنار خوانه چرخ هالهدن پشکیر ایدر مهتاب

غرابک شیبی امر ممتنع دیرلر نجه بلمم
سواد زاغ شامی بر نفسده پیر ایدر مهتاب

مکر کیم نیش خوار عقرب چرخ اولدیغن بلمه
لدیغ شام هجره شیر ایله تدبیر ایدر مهتاب

حسابن جبر نقصانه کورمک اوزره آیره بر کره
محرر درکه ایدین کشورین تحریر ایدر مهتاب

سواد جرم ایله کسمم امیدی نور رحمتدن
حجاب ظلمتی بر لحظه ده تنویر ایدر مهتاب

نو خواب خواب غفلتی موی سیه حالی سفید اولدی
مزاج اعتدال نائمی تغییر ایدر مهتاب

92b

92

٦

دل اولمسه پرورده بغداد محبت
اولمزدی بو صورتده ایله استاد محبت

فیلمشدی تجلی ازلی نور محبت
هر ذره سی اولمه ابدی بر طور محبت

بلبل سحری ژاله‌یی تسبیح ایدوب الده
تسخیر گل ایچون چکر اوراد محبت

هر قطره سی طبع کدره مایه نشئه
اشکم کبیدر باده انگور محبت

ای شوخ غم خدک ایله شرحه سینه‌م
بر برجه عشقده شمشاد محبت

ای خاطر مجروح کفندر سکا مرهم
ناخشره سورر باره ناسور محبت

سیلاب سرشک ایلمسه سوزن اطفا
دنیای باقر آه علو زاد محبت

کیمدر طوته جق بزم تجلیده ایاغنه
طاغی دوبرر نشئه پرزور محبت

بر آفت شیرین دهنک شوقنه وهبی
اولدم به کوه غمه فرهاد محبت

پرتو براشور خال سیه کردن یاره
عندمده اودر فلفل کافور محبت

[illegible]

٧

[illegible]

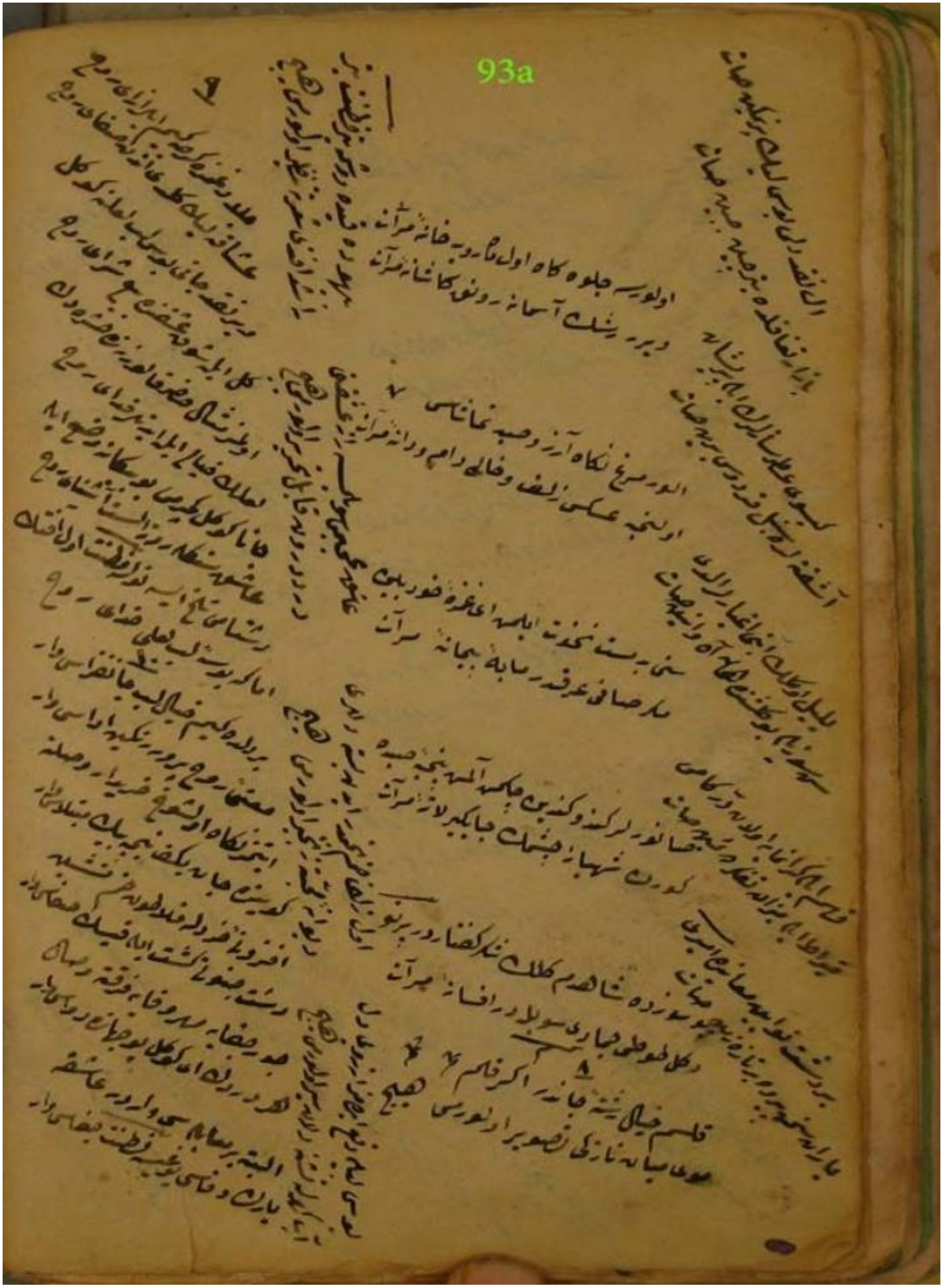

شهرمزدن کندی کاملر ایرشدی تازه لر
جام لعلک دوراجه ساقی جلرلر تازه لر
استادک کیمدر شها بس سن کیمک بروردی
درلو درلو نوعیله چالدن بزه آوازه لر
وجهله کوستور مکمل عابدلره زاهدلره
مصحف حسنک کوروب اوطه بولدن ازه لر
خلعت فخرک سنک اول سروقدک بیچمکه
کبندی جنندن کتوردی حور بلر اندازه لر
ای نسیمی شعر پاکک سیم و رقلر او سنه
نازنینلر عشق الوب التون قلمله یازه لر
نظیره
هر کتابه کیم لب لعلک حدیثنه یازه لر
رشته جانه برله زون اهل آنی شیرازه لر
بونه سر در سر عشقک دیمدین بر کیمسه
شهره دوشمشدر سنی سودم دیوا آوازه لر
شیخلر میخانه دن بوزدوندرر لر مسجده
بی طریقلر کورونه کیم دوغرو بولدن ازه لر
چاکلر کوکسمده صانمک کیم آچوبدر تیغ عشق
کوکلمک شهرزیورک کیرمکه دروازه لر
ایفضولر یار اکر جور ایتسه اندن اینجمه
یار جوری عاشقه هر دم محبت تازه لر

شهرت حسنکه ارباب سخندر باعث
رونق بزم کله مرغی چمندر باعث
نخل زیبا بیله نازک تنی در میله سبب
نه قد و سرو به سیمای کمندر باعث
کریه قلسم نه عجب خاک رهکدن دورم
هب غریب اغلمغه حب وطندر باعث
پرده ناله لری چقسه حسینی نوله
دلی زار ایتمکه اول فرحه جسندر باعث
طوطی لذت کفتار کرفتار ایلر
درد غم چکمکه باقیه یوقندر باعث

١٦

ندر ایدل سبب جوره او یار بیوفادن صور
تغافل عاشقه غیره نکاه اشتادن صور
بلنمز قدری مخمور اولمدقجه نشوه جاهک
شباب ایامنک کیفیتنه بیر دوتادن صور
سرکوی دلارایه وار رسک ای صبا لطفنه
ندر حالی او محبوسی زار و مبتلادن صور
خریدار اول کوکل ویر نقد جانی کالا وصله
نه استر او سنه اول خواجه حسن و بهادن صور
اله المسه اکلدر نسخه مهر و وفا بی یار
او بیرحمه صور رسک فطنتافنه جفادن صور

دل عکس رخت دیده خونابه صفاهان
اول نادره کلک تو برآورده صفاهان

اغوسه خیال تو دلم بسته بر داغ
بر سرو کجی کله شاه آورده صفاهان

نقد دل سرگشته ز زیر نگاهی
کبسو طلعتم اندر خم پر ناب صفاهان

کیفیت اسرار الهی بنه ساقی صرف
کز بیت بزم می نابان صفاهان

بنشین سخنه از فلک اغلاک اعلی
سر لوحه فردوس شبه جهانیان صفاهان

۱۸

شمس کله زنان کیف حل نقطه اولنشه
وجود نازکمال اول آب اله تجدد اولنشه

آلوده ملال دلم اول نکیه غمزه فوز بزنشه
محبت علی بتیغ ابه نسخه اولنشه

صفاهان اولدی جوشنده کوکل برافعالیه
کل فطرت ابه تابیخه تجدد اولنشه

95

لالهٔ رخلرده دلا بوی وفا اولمز هیچ
صافیی امید کرم قیلمه عطا اولماز هیچ

سایه وش منفصل اولماز اوپرسه اغیار
بوندن اوزکه دل عشاقه بلا اولماز هیچ

نیر آهم فلکه اولمده پیوسته مدام
اهل نصفت ایچره بلی سهو خطا اولماز هیچ

بزکه پروانه پرو سوخته شمع رخز
نار عشقه بنار وصیت وصد اولماز هیچ

بکا عرصه ایلمه جام جمی ساقی زیرا
لعل نابک کبی بر جام صفا اولماز هیچ

لاله زار الم درد و غم اولدقه شمدی
خنده داغ عشقه دوا اولماز هیچ

طرز اشعار صفا بحثیله احسنت و بسم
بو بیله خوش بهجه نازکتر ادا اولماز هیچ

عرقچینده اولمش طرهٔ دلدار پیچاپیچ
یا نوالبت درونه لانه سنده مار پیچاپیچ

میانی حده دن کچمش دیو سر رشته ویرمکدن
اوشوخ سیمکه دشنده اولدی تار پیچاپیچ

دوشر اژدر کبی کویا که کنج شایکا اوزره
طلسم محکم اولمش عقدهٔ شلوار پیچاپیچ

زمکه طوغرو چیقمق ذروهٔ جاه معلایه
طریقک رسمی مانند ره کهسار پیچاپیچ

رجالک باشی باغلو اولدیغندن امر شاهیه
خراسانده اولمش هیئت دستار پیچاپیچ

منار اسا اکرچه استقامت کوسترز زاهد
درونک بوقلادم لما اونا هموار پیچاپیچ

بو جسم ناتوانم نار هجر یار ایله وهبی
مثال موی آتشدیده در هر بار پیچاپیچ

96a

ابر شد عالم لطف او ای کرم فیل ایام اصاف
ایه لبا امداد روحانی بنسبه باقطب گیلانی

ایا محبوب سبحانی ایا قندیل نورانی
رخیلم اهاکر نکانی بنسبه باقطب گیلانی

بود اوزره درکهلک کلدم قصور جرمی بلدم
فیوکو النجا قیلدم بنسبه باقطب گیلانی

بنم اول سینه صد پاره غریب بیکس آواره
بیور در دیه بر چاره بنسبه باقطب گیلانی

افندم یا رسالتهیه ایه وفیلم کالهیه
مدام عشقنه ویناهیه بنسبه باقطب گیلانی

قدم ناکام الدر کامل چاغرسه برکرنامل
جهانه علم انعامل بنسبه باقطب گیلانی

بنم اول مکتر بیداد غمایا نکلمانه امداد
قولاق غفله بیور اذا دینسبه باقطب گیلانی

سنکله رعرضه صبر ایله سنکله رکوطاهم صوکالیه
سنکله بوبرزخده قرسالیه بنسبه باقطب گیلانی

سیاوت غفلتی سی زائل جلای ظلمتی کیلدی
اجیلمه باب عنایتلک بنسبه باقطب گیلانی

مظلمه نفسیه بلکه غریبه اعظمیه کم
کراسنده وسلسیه بنسبه باقطب گیلانی

سکا اولسون رازانی نصرف ابنای اکوانی
کرسنسیه غوث جیلانی بنسبه باقطب گیلانی

ایا سلطان محی الدین نوکنکه نوری عینکیه
مدد الفکم فیل نکیه بنسبه باقطب گیلانی

ابشی دل نزل جهان جان البلدر خدمت شیخ
دم عیسی کبی مرده دل صحبت شیخ

قافده قافله ابر لحظه ده غفلای نکاه
دسنیا اولسه اکر بال دبراهت شیخ

بنسه در بوسنده در دیده ظاهر بنسه
لامکانه آچیلور رونده فلوت شیخ

طوبرنشه سنی بجاس غفلت واعظ
صیغه مز خوصله دانشه کیفیت شیخ

بری بیدار نماز وبری رهکر دنیاز
زاهد ورنده اولور شمع هدایت شیخ

بدضیافتکده ره بای وکدایکساندر
خوانه بغضا کبی رفعت بسنت شیخ

سبب دولت دایم اولها همت
کوزده او همتی برجه ضیحت شیخ

دردل بایوقه اولدر یابوقه ایدر برکوه اولور
هم ایدر بنده بیچاره سنه حضرت شیخ

برقوبوز جوبرر دم فلکات شنه
قوت قلبی سوزیدی نفحه شفقت شیخ

96

سر بامنده سپهرك چالنور نوبت شیخ
چرخ کنجیده دکل دائره دولت شیخ

فخر بدر کردننه جمله اهل اللهك
قدم میمنت اندوخته عزت شیخ

شیخ ابن العربی یازدی فتوحاتنده
مصحف ایچره وهو القاهر ایمن آیت شیخ

نامنی ایلدیلر تسمیه عبد القادر
ایلدی زیر تصرف فلکی قدرت شیخ

جمع قطبیت وفردیت غوثیت ایله
سانه ستونه اوزره طورر بارکه رفعت شیخ

استغاثه ایدیجك لابد ایرر امداده
کوملیه ایچره بودر شهرت خاصیت شیخ

حال موتنده رضا حال حیاتنده کبی
ایرر امداده تصرف اثر همت شیخ

یاد اسمیله بولور مرده اولان تازه حیات
بکزمز اخره شان وشرف شوکت شیخ

دنیوی واخروی امالك اولور جمله تمام
نایابك نظر ایلرسه اکر حضرت شیخ

مرید تازه سی ایلر ادای خدمت شیخ
شروطی اوزره صحیحه دکلمی خلوت شیخ

اما
هنوز توبه قپوسی قپانمدی
قپاندی درکه میخانه یی نصیحت شیخ

بو کهنه خرقه میدر یوخسه خارق عاده
کورلدی یکیدن بشقه بر کرامت شیخ

رداسنی چیقروب رقص ایدری دائره ده
اوچنکی شوخی اولیدی اکر هم الفت شیخ

سرشك توبه عاصی ایله سوندردوزخ
سبیل کوثر ایسه جوشش عبارت شیخ

اوقونهالی سوریه عجبمی وهبی پیر
عصا دکلمی صوکنده ورا قوت شیخ

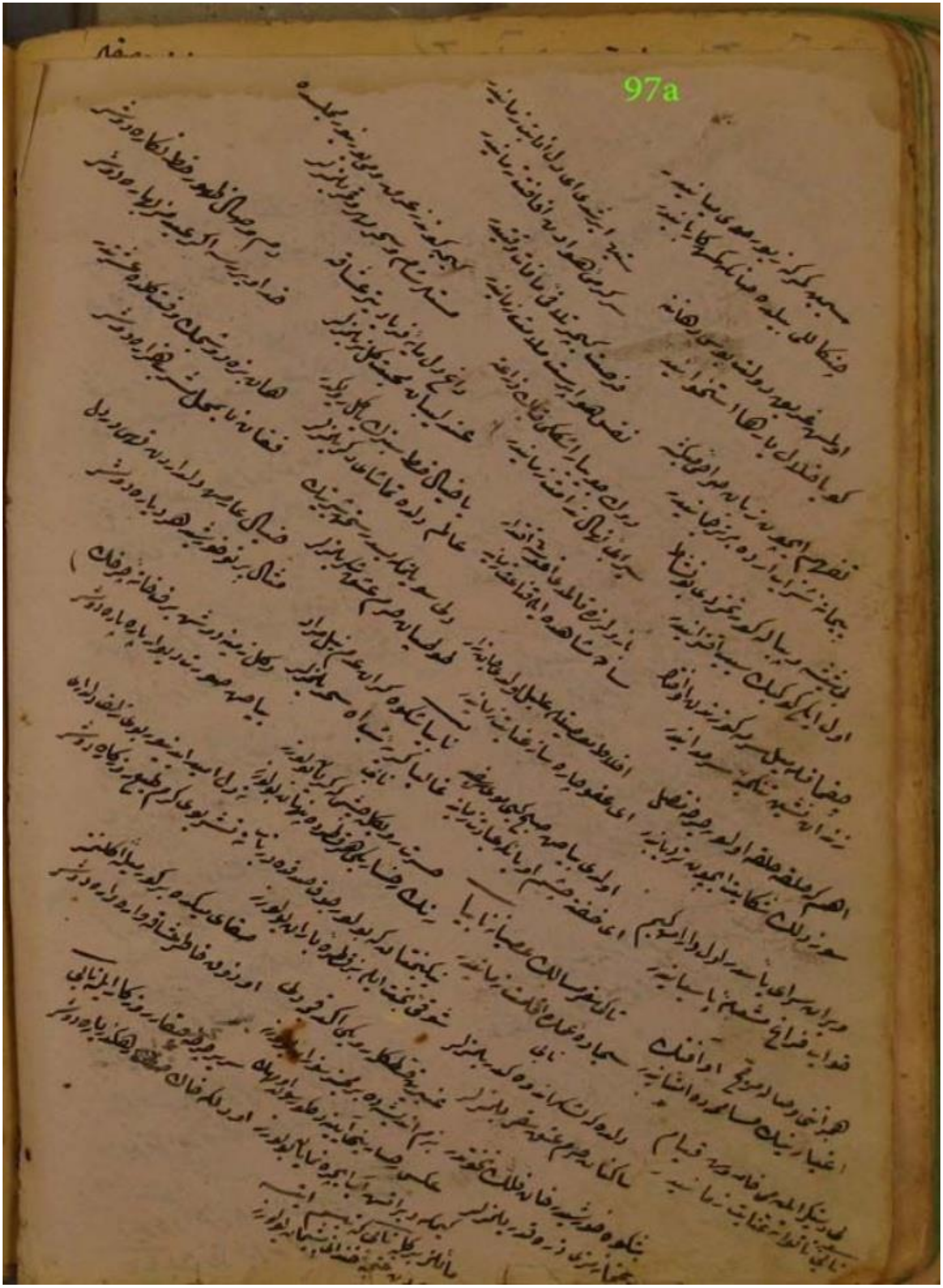

97

او خواب آلوده چشمانه سنم معتاد در فریاد
که بیدار اولمدی صد ناله و فریاددن فریاد

نیجه بیزار اولورسن آهمزدن شاه خوبانم
زمانغ زیردستانه ایلسه بیدادن فریاد

ورای کاوانه سرمه ده صیت و صدا اولمز
سیه بختنه ایسه ده چیقمز دل ناشادن فریاد

نه سنکین دل دیو شیرینه طعنه ایتمه کهسار
همان ایتمزدی بلکه تیشه فرهاددن فریاد

صریر خامه بیهوده دکلدر اکلدم وهبی
بنم کیبی ایدرمش کسب استعدادن فریاد

دکل جور فلکدن شکوه دوراندن فریاد
شو وحشت خانه ده نابوری باراندن فریاد

نشیب چاه غربتده علو منزلت مخفی
ولی بیمهری اخوان روکرداندن فریاد

محبت بر طرفدن حسرت جانان بر طرفدن
عجیبمی عاشق بیچاره ایتسه جاندن فریاد

آتلمه بر کمان ابرو مهلک آغوشه وصلندن
شرار اوچ چیقسه ناوک پراندن فریاد

بازارکین درد جانکاه دردنم بلبله غمزه
ایرر دامان چرخه خامه کریاندن فریاد

آجلمش غیره بن بوی جفاشم ایلدم انده
نوله بلبل وش ایتسم اول کل خنداندن فریاد

نه جمع سروت دنیا و نه کسب راحت عقبا
بو بازار فناده عاکفا خسراندن فریاد

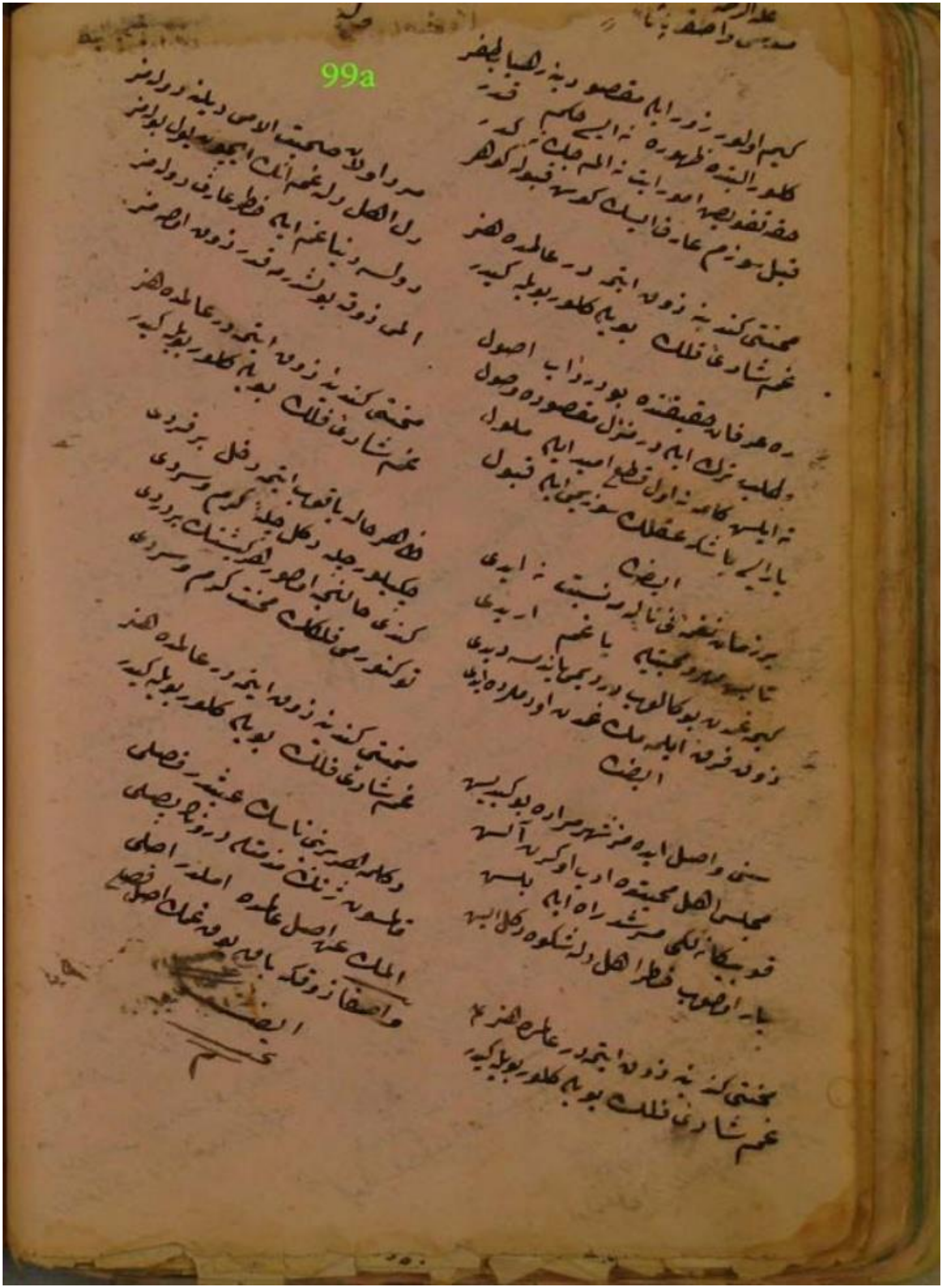

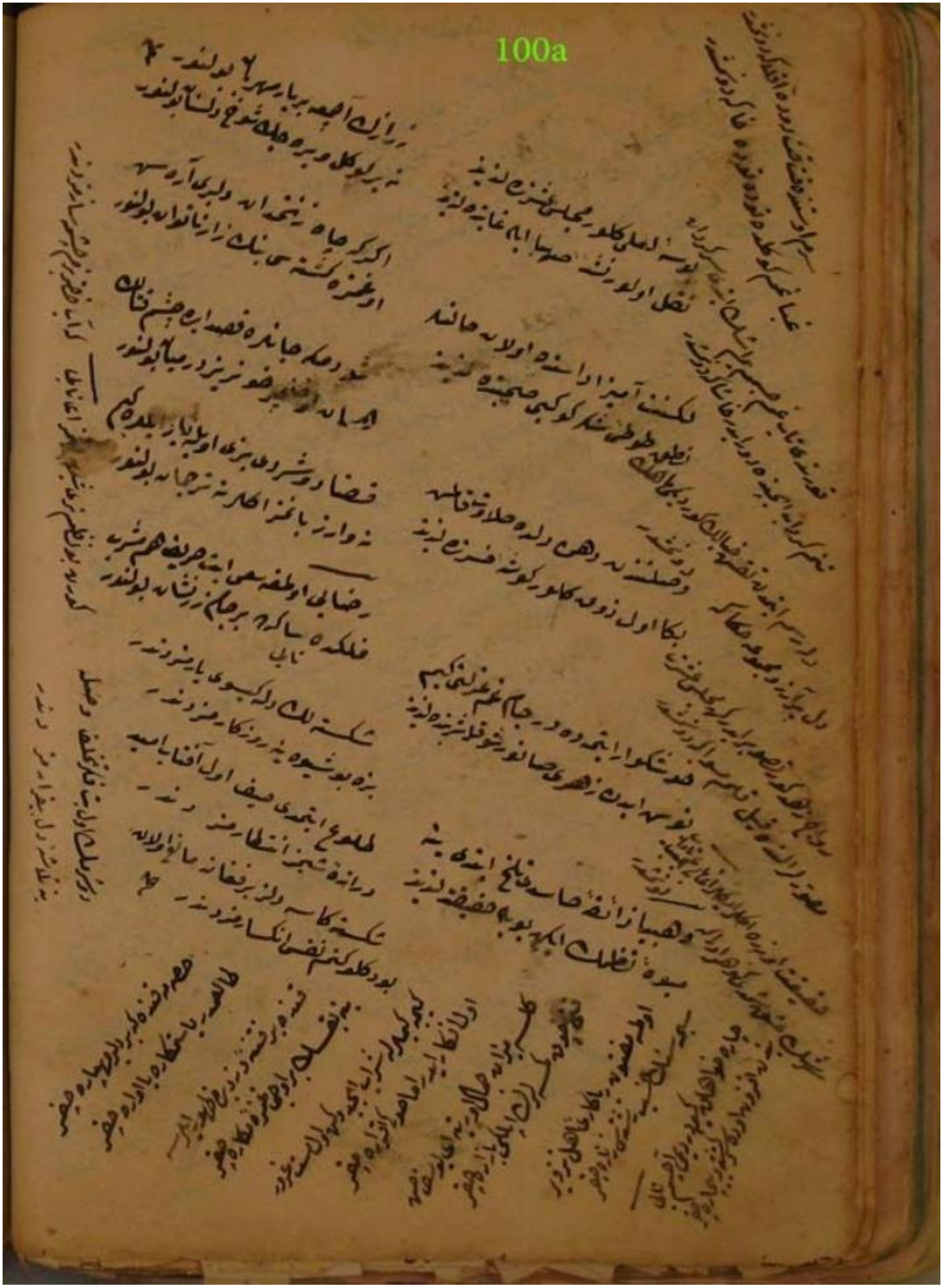

بری بیر بله مژکان صفدری غوغایه کیرمشدر
نکاه غمزه کویا صلح ایچون آرایه کیرمشدر

[illegible] در صدف پیراهنک چاک ایلیوب جفسه
مکر اول دلبر سیمین بدن دریایه کیرمشدر

دیدیلر شهر نازایا دایجنده عشوه سوقنده
اوتاجو بچه بر دکان استغنایه کیرمشدر

تماشا ایلیوب آیینه ایچره عکس رخسارین
قیاس ایتدم بریه سحر یله مینایه کیرمشدر

فروغی کوهسار آهی آب ایلمک ممکن
اول آتشه کیم خیالکله دل شیدایه کیرمشدر

بوکون بیک سرفراز و شادمان کوردم ندیمانی
مکر کیم مجلس مخدوم بی همتایه کیرمشدر

بر جبینی بر رخ زلف سیه خامنی بیلور
دل ز صحبتی فرق ایدر یا نه افشانی بیلور

کوتده بیلک کز تو ایتسم اعتبار ایتمزینه
شهلوندم قوت بازوی ایرامنی بیلور

دیکه بر یانمغله میلی ایتمز دله اول غمزه لر
مستدر اما کبابک بخته سن خامنی بیلور

بیلدیلم خونریز ایسه چشمی اوچرکس زاهدنک
صرف کافر در نه ایمانک نه اسلامک بیلور

بوسه سندن غیری بر لذت وار اوپمکدن لبی
عاشقه صورسک سبب اول ذوق دشنامنی بیلور

حد زاتنده طوبا عاشقدر انی لذتی
لبلری دشنام شیرینک همان نامنی بیلور

بزم میده نقل ال صوغمز همان انجق ندیم
دلبرک عتاب لعلنی چشم بادامنی بیلور

101a

ذوق و غم دلده میدر داغده می ننده میدر
نشئه بلبلده میدر گلده می گلشنده میدر

اولدی سرمایه حیرت بکا بیم و امید
بیلدمم ایلیجک گریه میدر خنده میدر

گل هم آچلدی هم آرایش دستار اولدی
بلبل بی خبر آیا دخی شیونده میدر

اولدی بازیچه عشقکده نهان خاتم دل
جبین زلفنده میدر سنده میدر بزه میدر

در و مرجان بولنور مشطوطه لم دریاره
بو قدر جبین جبین صاتمغه ارزنده میدر

او تواضع آنی ممتاز جهان ایتمشدر
نخل گلباغده بیهوده سر افکنده میدر

خواه ناخواه اولور آویزه گوش احباب
تا بیا هر غزلک بویله خوش آینده میدر

دل سودازده گیسوی سیاهنده میدر
کوره مم یوقسه اوده زیر کلاهنده میدر

اثر سحر فسونسازی تسخیر نظر
چشم کاهنده می سحار نگاهنده میدر

خال هندو بر گیسویه می قصد عزمک
سفرک چینه می ای باد صباهنده میدر

چوق زمانه گیده لی گلمدی بیلم دل زار
کوی دلبرده می قالدی سر راهنده میدر

جذبه عاشقده میدر شیوه معشوقده می
کهربا سنده می بو جاذبه کاهنده میدر

بری منکوب زوال و بریسی نالی هلال
فلک رونقی ماهنده می مهرنده میدر

قدر دان هنر البته بیلور ای وهبی
جاهلک رفعتی ذاتنده می جاهنده میدر

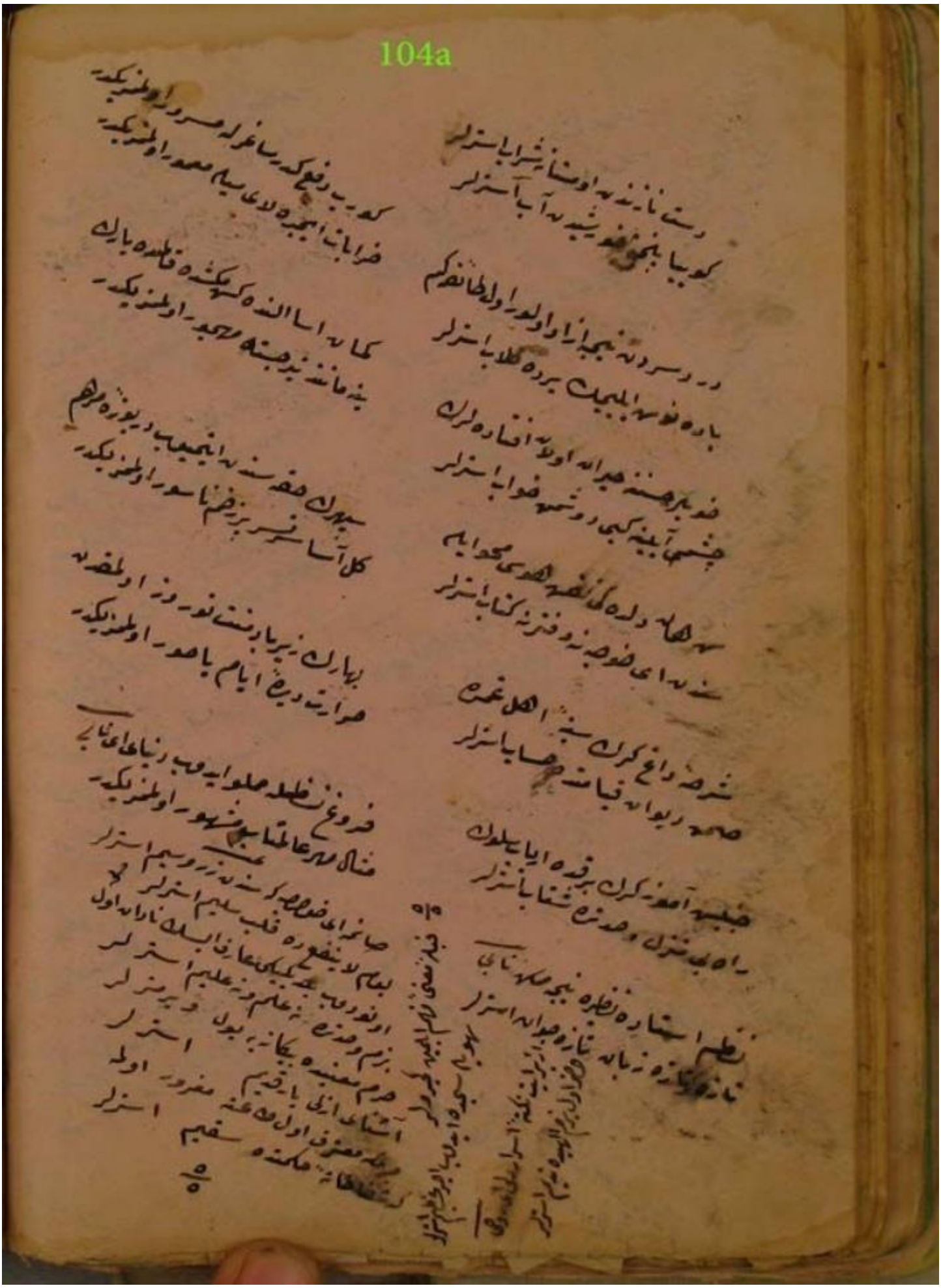

104a

دست نازنده اوستانه شراب استرلر
کوبیا بنجه خورشیدن آب استرلر

درد سردن نیجه آزاد اولور اول طائفه کم
باده نوش ایلیجک برده گلاب استرلر

خوبلر حسنه حیران اولان افتاده لرک
چشمی آیینه کبی دوشمن خواب استرلر

سن هان دلده کی نقش هوسی محو ایله
سندن ای خوجه نه دفترنه کتاب استرلر

شرحه داغ کرک سینه اهل غمده
صحن دیوان قیامتده حساب استرلر

جنبش آموز کرک برقده ایاب سلوک
راه بی منزل وحدتده شتاب استرلر

نظم استاده نظیره نیجه ملکه نابی
تازه کتازه زبان تازه جوان استرلر

کوب دفع کدر ساغرله مسرور اولمز یکدر
خرابات ایچره لای میله معمور اولمز یکدر

کمان اسا النده کسه مکشده قالمده یارک
ینه مانند تیر جسته مهجور اولمز یکدر

سپهرک حقه سندن ایتمیوب دریوزه مرهم
کل آسا سرتسر پر زخم ناسور اولمز یکدر

بهارک زیر بار منت نوروز اولمقدن
حرارت دیده ایام یاحور اولمز یکدر

فروغ نسطله مملو ایدوب دنیای ای نابی
مثال مهر عالمتاب مشهور اولمز یکدر

صانمه ای خوجه که سندن زر و سیم استرلر
لیلم لا ینفع ده قلب سلیم استرلر
اونودوب بعد یکیکی عارف ایسک نادان اول
بزم وحدتده نه علم و نه علیم استرلر
جرم معنیده بیگانه یه یول ویرمزلر
آشنای ازلی یار قدیم استرلر
مرحله معترف اول ملاعنه مغرور اولمه
که شفاخانه حکمتده سقیم استرلر

دیمش هر غنچه عاشقلغم راز صبا دیرلر
ایل اغزین دوغمق اولمز قورقرم ای گل بکا دیرلر

امیر درد عشق مست و جام حسن چوق اما
بز مشهور اولمن لیلی سکا مجنون بکا دیرلر

سنک مهر و وفا کوستردکن اغیاره چوق کوردم
غلطدر کیم سنی بی مهر اوقور کر بی وفا دیرلر

بکا دیرلر دیکم اول بر ملکدر سودکک حالا
کورنلرین فقیر کوکدن ایتمه بر بلا دیرلر

مریض عشق عقد زلفک ایلر ارزو زیرا
معالجلر بو مهلک دردہ مشکلدر دوا دیرلر

قضولی عاشقه انلرکه سویلر ترک عشق ایله
دیمزلر می خطه تغییر قل حکم قضا دیرلر

زلفک آشفته سنه کرچه پریشان دیرلر
خطکه میل ایدنه خیل سوار خوان دیرلر

نونهالم بیلورم سروی حمالندر مزسن
نیچون ایا قدکه سرو خرامان دیرلر

یوغیکن زره قدر وجه شب اهل نظر
نه سبب ده رخکه مهر درخشان دیرلر

بوسه وعده ایتمه ایله بر ایکی پیمانه چکوب
سنی ای شوخ او پیمانه پشیمان دیرلر

نیجه بیل کیمسه لی بر موی میانه صارمغیچون
بلمینلر ره عشقی بلی آسان دیرلر

بزهان شعله آهی شب افروز ایده رز
ینه بو انجمنه بزم چراغان دیرلر

اشته بز شاهسواران فضای عشقز
مرد اولان وار ایسه کلسون بو کامیدان دیرلر

حضرت خیری دانای سخن پیرا
شعر از مره سی تحسینله حسان دیرلر

شمدی منشور بلاغتله اوردر خاقانی
ذات والاسنه طغرایی ذیشان دیرلر

بیلورم حد می بیر اورم ای وهبی
افترا ایلم بکا کرچه سخندان دیرلر

فیا سجدہ راھل فطالوح جبینہ۔
سجود درگہش سرمایہ دنیا و دینہ۔

اگر عزم رآ انسم شوفہ وصلک ھاری الھم
وکرآ اھم ھم دوسم فبالک ھنشینہ۔

ھوای کلشن کوبک بیار کلشن جانم
نہال قامتک سروم غزالک باسینہ۔

بقینہ۔ کہ مقصودم اولہ۔ حاصل یکا بنم
بحمد اللہ بکا سنہ بکا۔ ھد یقینہ۔

فلبکا۔ وصالم مژدہ وصلک دریغ ابنہ
کبم اول مژدہ فرح بخش دل اندوہ کینہ۔

چضروی زدہ وصلک فلا مدہ۔ وضع پروا یک
نسوزک کو ترسنہ۔ بچلک فلہ برینہ۔

بکا بوزکو سنہ۔ ھر لحظہ بوزبک نا صد اللہ
چو مرآت رخلک منظر چشم پاک بینہ۔

سر برسلطنت زدقتہ افزونہ۔ بکا اولسونہ
کہ لطف ابلہ ربش سی بر غلام کمترینہ۔

بری اولدم فضولی غیر دہ اول دلربا انجمنہ
انیس و نسم بارم نکارم نازنینہ۔

صحبت اندہ سی نخربک زنجیر جنونہ۔
ولبل۔ اہ فطرہ فطرہ اشک لالہ گونہ۔

فلکدہ بزہ الھدہ سراسر بادہ گوکبار
فالن اورلرہ باغمہ گوکب بخت زبونہ۔

کوکلم کبر و الھم صافہ بہورہ ۸
سرکو بکدہ گدم اینسم کو بکدہ دھنہ۔

بچا شبزندار شوفبلہ قرھار بیم عصرک
باغمدہ جمع اولا سنک سلامت بستونہ۔

فضولی خاکپا اولمغہ جام عشنم صافی صہبا یہ
نشانہ بخت نافرجام و افتاکی نکونہ۔

ایچ بارہ پاکلشنہ ۃ دیر لرسہ دیسونلر
عاشق سہ اکلشنہ ۃ دیر لرسہ دیسونلر

شبنم مصافو سیل سرشکم اوجقاجو
کل کیبی ایدہ خندہ ۃ دیر لرسہ دیسونلر

عاشق قو ظلم صاو فلکم جفا کم ای شوخ
ناخشہ قدہ بنا ۃ دیر لرسہ دیسونلر

کیر تو نجہ بانکہ ہ اکرو ایسہ دہ اغیار
نسنہ ۃ۔ اوف سنہ ۃ دیر لرسہ دیسونلر

لبلدار فرطلعت ایلہ ذولہ وصفا ایتہ
عاشقدہ سہ اکلنہ ۃ دیر لرسہ دیسونلر

صبادن کل یوزنده سنبل پرپیچ تاب اوینر
صنارسن پر آچوب گلشنده پرمشکن غراب اوینر

کلفزار اوزره صبا که زلف جانانه دتردر
هر برنده بیک دل عشاقه نالانه دتردر

خیال عارضنک جولان ایدر بو چشم پرنمده
نجونکم موجه لنمه صوده عکس آفتاب اوینر

دل دکل انجق هوای کفر زلفک ای صنم
تا تصور گلشننده برک ایمانه دتردر

رخک کورکج اوصور سوزدرون درد دل حاصل
بهار ایام صاچر برق رخشنده سحاب اوینر

سورمسون میدانه لاره کورمسون عشاقه انی
یوقسه پرتاب سمندی خشمی میدانه دتردر

ایراغ اولسون بجان کوزدن زخوش ساعتدر اول ساعت
که عشاقه ایله معشوقه ایلیوب ناز و عتاب اوینر

ریای زاهد خشکک سماعندن نولور حاصل
خوش اول رند و میخواره ایچون جام شراب اوینر

قصر برتردر یرم مقتول تیغ غمزه یم
رشک قتلم بلکه ارواح شهیدانه دتردر

قلور کوز پرده سن خوناب حسرت چاک هردم کیم
رخکدن لذت دیدار ذوقندن نقاب اوینر

[illegible] یارک خرامنده نه حالتدر بو کیم
سرده عقل و دلده حیرت و تنده ده جان دتردر

بنم بو چکدم دردی بعیرک باشنه قویسم
جفر کافر جهنمدن کولر اهل عذاب اوینر

قضولی رشکدن دتر دل پرخون عشاقک
بنا کوشنده یارک هر زمانکیم در تاب اوینر

کوکل بر آفت دور زمانه مبتلاسیدر
بنم بو چکدیکم جور و جفا کوکلم بلاسیدر
رجای وصلک ایلرسم دریغ ایتمه بلورسن کیم
ره عشقنده قربان اولدیغم قانم ایلاسیدر

حامی آمدی

اهل دل آرام ایدر هر قنده کیم رغبتلنور
کاه اولور غربت وطن کاهی وطن غربتلنور

طبع روشن شعلهٔ عشقله کرمیتلنور
خانهٔ فانوس تاب شمع ایله زینتلنور

ریشهٔ غمدن تماشی ایلمز ارباب دل
خامهٔ موموبدار اولدقجه جمعیتلنور

دل نجه تاب آور اولسون تابش رخسارکا
قالب بی روح ایله آیینه لر حیرتلنور

عالم کون فسادک اقتضاسی بو یله در
نورسک بازار رایج نوخطک خلوتلنور

میر عالی رتبه کیم حشمتله ادنی بنده سی
دولت قارونه ناز ایلر جمه نخوتلنور

آب احسانی روان اولدقجه باغ طبعمه
غنچهٔ نظم طراوت یاب اولور نسمتلنور

استان مدحنک اولمش فسانه معرفت
رو بمال ایتدکجه شمشیر زبان حدتلنور

طالع اولدقجه سهیل مدحی کان سینه ده
لعل نظم حامی رنک امیز اولور حیرتلنور

طفلدر اول شوخ کتدکجه کلور افتلنور
دمبدم ارتر فروغ حسنی ماهیتلنور

پاک طینت کوشهٔ غربتده خور اولسونمی هیچ
کوهر آغوش صدفدن دور اولور قیمتلنور

لال اولور البته زبان خامهٔ پیچیده مو
قلجه غمدن طبع ارباب سخن علتلنور

کاسهٔ نغفور لبریز اولسه ده و بزمز صدا
دولت افزا بولنجه اغنیا خستلنور

راغب اولسون التفات انسوزه بر عالی همم
شعر پاکم کورنجه صائبلنور شوکتلنور

[illegible]

چند چو دید و سه بوجهت جو لرهیب سنا کجوذر
صبا ه بلبلان ز گفت گو لرهیب سنا کجوذر

سواد کشت امل نشو نما ده دور سوآما
سحاب آسا رو کلک آبر لرهیب سنا کجوذر

ندوا بر کره میل ابسلک کناره ای دیکنا
فرو سه صد چو صد چو آرزو لرهیب سنا کجوذر

سلک لله ده ابو بزم گلستانی در نا نشا
کل ای غنچه فم بورنک بو لرهیب سنا کجوذر

سزاور ساعد سیمنک انسه لهیکل کرده
بکا بر خشم کبه اولمه عد و لرهیب سنا کجوذر

نجو به ای قلم نابی تازه تازه جلوه ایتسه
قاعده صفحه بوسه فرو لرهیب سنا کجوذر

بر فلک اوضاع غلک کبی نیسه ایتا کاه
بر نفسه بار ایتسه م دنیا یه در

نفلک اسا بنی وارسه آرخوایه در

بیه نفلته دل بر چوی اولمه ایتسه
صانکه غفل اللک بنسی کوراید در

بالاده ایسه لرک حاصل کرد ایتمه
صنمک افسی خنه ای بلکه ایه در

بیلمه زای مدار اولم دیا بردنک
بیلمه زای مدار اولم دیا بردنک

دل دنیا لنه فنا لله دل بنا یه در
کاه می بنشه در نخشه می نایه در

کلمه آغوشه مدار ایجه امیدی اول شوخ
سن خدا لطفه دو نظم راسه ایده در

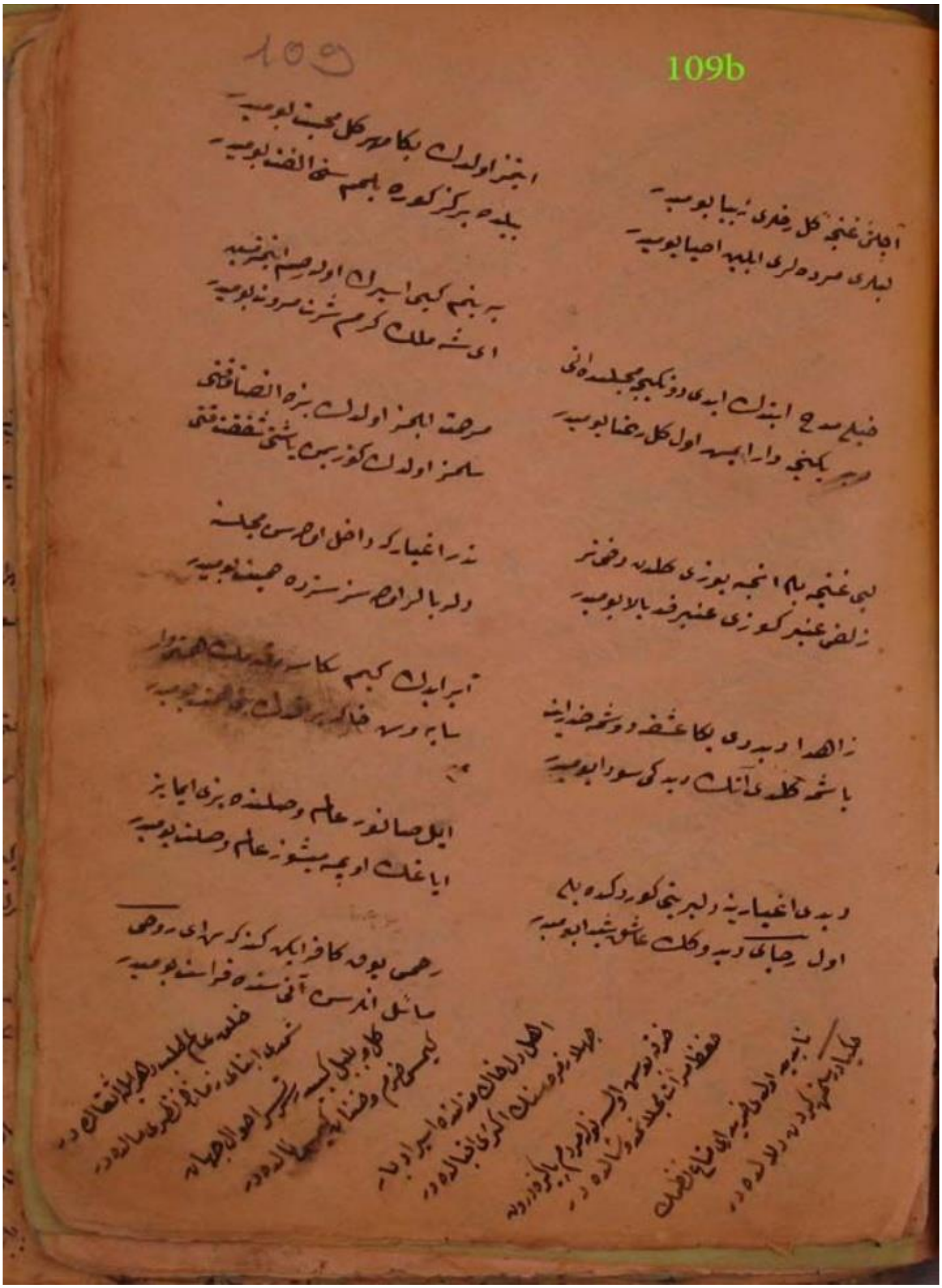

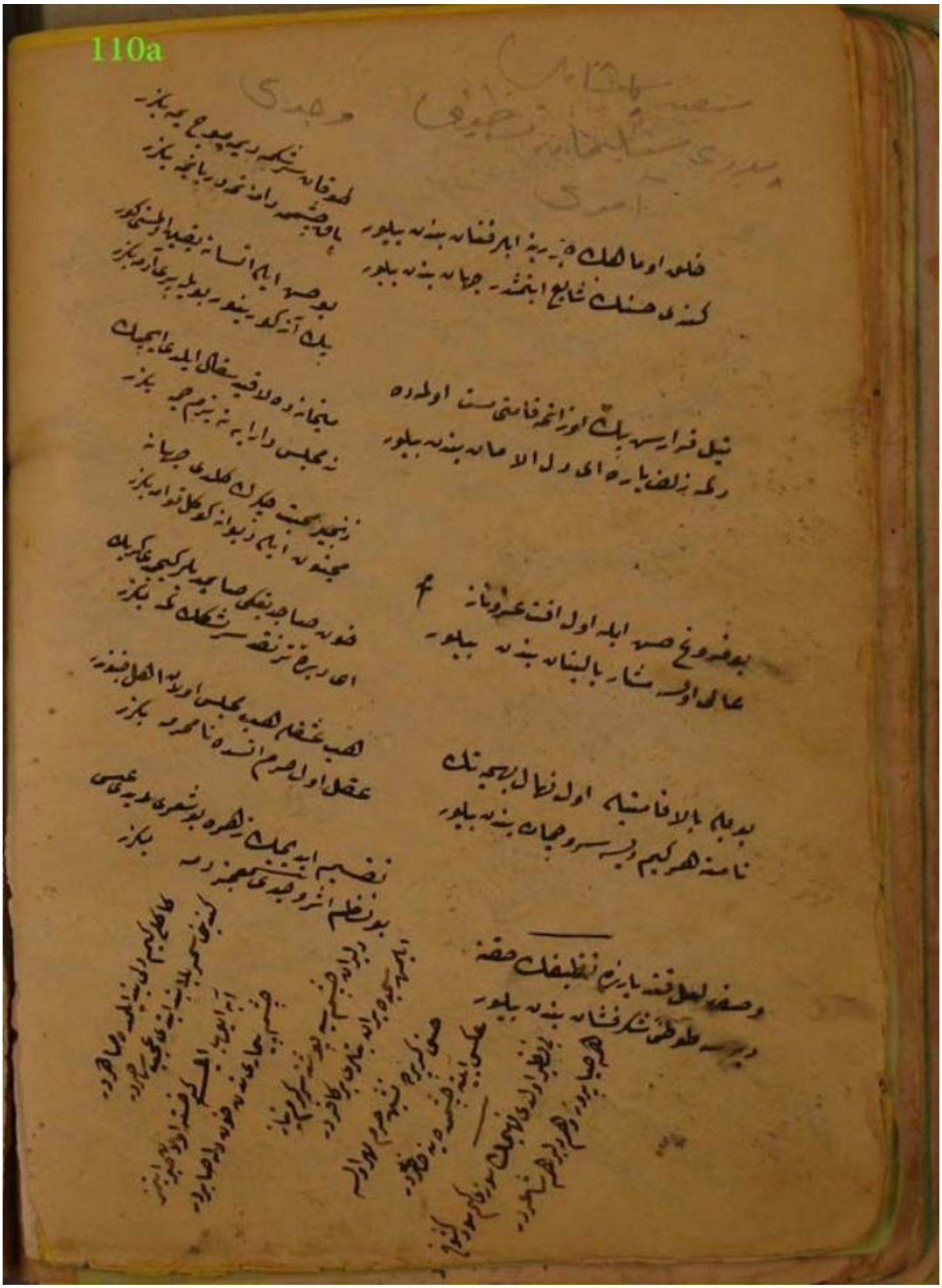

آه ایدیلکم سرو خرامانک ایجون
نالهٔ اغلدوغم غنچهٔ خندانک ایجون

بیارنغم نرگس مکحل الفتنه
فونلین جاکم لعل درافشانک ایجون

سرکشته لکم کاکل شکنجک اوجندن
آشفته لکم زلف پریشانک ایجون

یاقدم نیچون وصل کونی شمع تک اما
سبب نظر نرگس فتانک ایجون
بللکم بونه ارزن شب هجرانک ایجون

قوندرمشه بغماد غمنه دل وجانی
سبب نظر نرگس فتانک ایجون

جانه ویرکوکل اول غمزه یکیم بونجه زمانه
جانه اولیا سی قبلدیلکم آیلک ایجون

واعظ بزه دوندوزخی وصف ایتدی فضولی
اول وصف سنک کلبهٔ احزانک ایجون

رحمة الله عليه
كفته شيخ الاسلام بابا ارفه
ديلطافت المجد بايم نيست ريحانم ذكر
زلف سنبل روى چون گل جنبش آلوده نيست
ابجون دينلو دانلى دلبلو سروقدى فدوسه خرام
مالفضا ننده فالمسه اصه بيم صلبكاه
روسه انده راه صاسه چوبه كيلك بالا نكر
فدوسه خرامانه كى نه چوبه بافده بقا
بنسه روندم ريم اى نانيه صه مكا نا صبر
قالى جفا لى لافا صه لهجه جاى عالم
كفته اى نانيه كز بنفشم كز جسم بر
ازيسنه لهر كز بنفشم كز جسم بر
ديه دى واركيت بولكا بوده سنى سيدا يارم
فلنه باجمه يا طلعه اعطنى ضبه
نازيس كوه جاره كوه در رمه رشوانه
روى بنا بيه ازانه كابه رقيبه سريه
هونك كه روى جاره بوفه آجه قل بوزدى
طاقطل كيف ما انظرنى قلبى ما صبر
كفته ازندوسه لعلنه بوسه زارم طلبه
كفت به هم كز نبازى طمع ابشه
يارم بوينه صالدم لعلنه اوبلك استم
نفنه واحه كابه طلع فالحلاك كل كلف السفر
چوبه فيه اصه بروبه آيسك رفيه الفقاق
كز دهنك اسم آزانه شهد وشكر آيه مرزخ
هر كيم ارقوسه بو شعر ملفته انبو برزخ
تبه اغفر للبابا والدينا نبر البشر

بتون اهل کمال اولان یولی ارکانه شاکرلر
بو دل ارتادن هر دمبدم عرفانه شاکرلر

بر آتشم آچدیرمه صاقین اغزنمی زنهار
ظالم بنی سویلتمه درونمده نلر وار
یلمز میم ایتدیکلریکی ایلمه انکار
ظالم بنی سویلتمه درونمده نلر وار

قورلمه مجلس رندانه ایچرلر باده انکور
کمیسی نغمه باشلر کمی مستانه شاکرلر

عشقکله یورک یاره لرم ایشلر اوکولمز
میدان محبتده بو هجرانه اولودلمز
عاشق سکا چوقسه یکا دلبرمی بولنمز
ظالم بنی سویلتمه درونمده نلر وار

کورنلر روی گلزاری اوچورر عقلنی سردن
شاشیرر کندویی بلبل کبی گلشانه شاکرلر

بد چهره رقیبی عجب ادمی صانورسین
برکون اولور اندن دخی ای شوخ او صانورسین
ایتدیکلریکه نادم اولورسین او تانورسین
ظالم بنی سویلتمه درونمده نلر وار

کمیسی صید اولوب بلول کوزلره شهلایه ایلر آه
باقی در مبتلالر هب لبی مرجانه شاکرلر

هر درد دیکه بن صبر ایده یم شوخ جهانم
لیلایه جفا عادتک اولسون بن جانم
تأثیر ایدر البته سکا بو آه و فغانم
ظالم بنی سویلتمه درونمده نلر وار

شهری

دلستانم طفل عصمت دایه بر محبوبدر
سایه سندن ایلر استحیا عجب محجوبدر
رشته انظاری یا بعد اولدی عکسی یوسف
صنمه نابینای قفل دیده یعقوبدر
امتنان عشقک ای دل [illegible]
داغ حسرت طعنه راحت ذنی ایوبدر
حائل اولمز غرض حاله پرده معنی نمبر
انشین طوماراه عاشقانه مکتوبدر
الفت شهریه ای عشر کزینانه الحذر
عشق راحت دشمن آسا عافیت آشوبدر

112b

شفای وصل قدر هجر ایله بیمار اولندن صور
زلال شوق ذوقک نشئه دیدار اولندن صور

لبک شیرین کلوب گفتاره بندن صورم ای غافل
بو پنهان نکته بر واقف اسرار اولندن صور

کوزی یشلولرک حالک زبلسون مردم غافل
کواکب سیرینی شب تا سحر بیدار اولندن صور

خبرسز اولمه فتانه کوزلرک جورک چکنلردن
خبرسز مستلر بیدار اولنه هشیار اولندن صور

غمکده شمعدنک یاندم صبادن صورم احوالم
بو احوالی شب هجرانه بنمله یار اولندن صور

خرابات جام عشقم نرگس مستک بلور حالم
خرابات اهلنک حالک بنه خمار اولندن صور

محبت قدتندن بی خبردر زاهد نادان
فضولی عشق زوقن زوق عشقی وار اولندن صور

جفای طالعی ناسازکاری بندن صور
امان امان سنم روزکاری بندن صور

دوشوب امیده نلر چکدیکمی بن بلورم
بلای کشمکش انتظاری بندن صور

هر ایکی کون انلر ایندی بکا بو چرخ تیز
فلک دیدیکلری ناپایداری بندن صور

زمان وعده تمسرده بشقه در عالم
اوتلخی شربت شرک کواری بندن صور

هنوز نشئه سنی کورمدن خمار چکر
ندیم دلشوده قراری بندن صور

آگاه آمدی

[illegible]

[illegible]

انتظار عاشق ناکامکه فرقت کبیدر
مردمأ بوسه تسلیده شماتت کبیدر

منکبرلره کبر ایتمه نصدق صابلور
ظالمه جور و ازاقلمه عبادت کبیدر

چشم امعان ایله بقلک ایشنه دنیانک
استقامت شو عصرلرده اهانت کبیدر

اویله معتاد دریغ اولدیکی ابنا زمانه
طوغریسوز سویلمک اظهار قباحت کبیدر

کرم نایمحل جوددن اولمز معدود
لطف و احسانده تیزیر دنائت کبیدر

کورینور حدی تجاوز ایدن امرک حدی
فرط توقیر و تکابوده حقارت کبیدر

ولد ایضا

خلقی تأویله ایرشدیردی اصول تحلیفه
شمدی هر حرف قسم سرقت آلت کبیدر

کیدک احسانلرندن کبرای عصرک
بر مضرتلری دکمزسه عنایت کبیدر

کاظما عالمده فرانسزجه تعلیم ایتمک
نظرفدر اکابرده دیانت کبیدر

نه اوامر نه مناهی نه نماز و نه نیاز
عصرمز سایهٔ شاهانه ده جنت کبیدر

مربع

خلقک اموالک الوب صکره تسلی ویرمک
نلسی ماهی یی الوب باغره بشورمک کبیدر

کوسفندانک ایدوب قطع طریق نفسک
بچاغندن اوقوریب صکره شیشورمک کبیدر

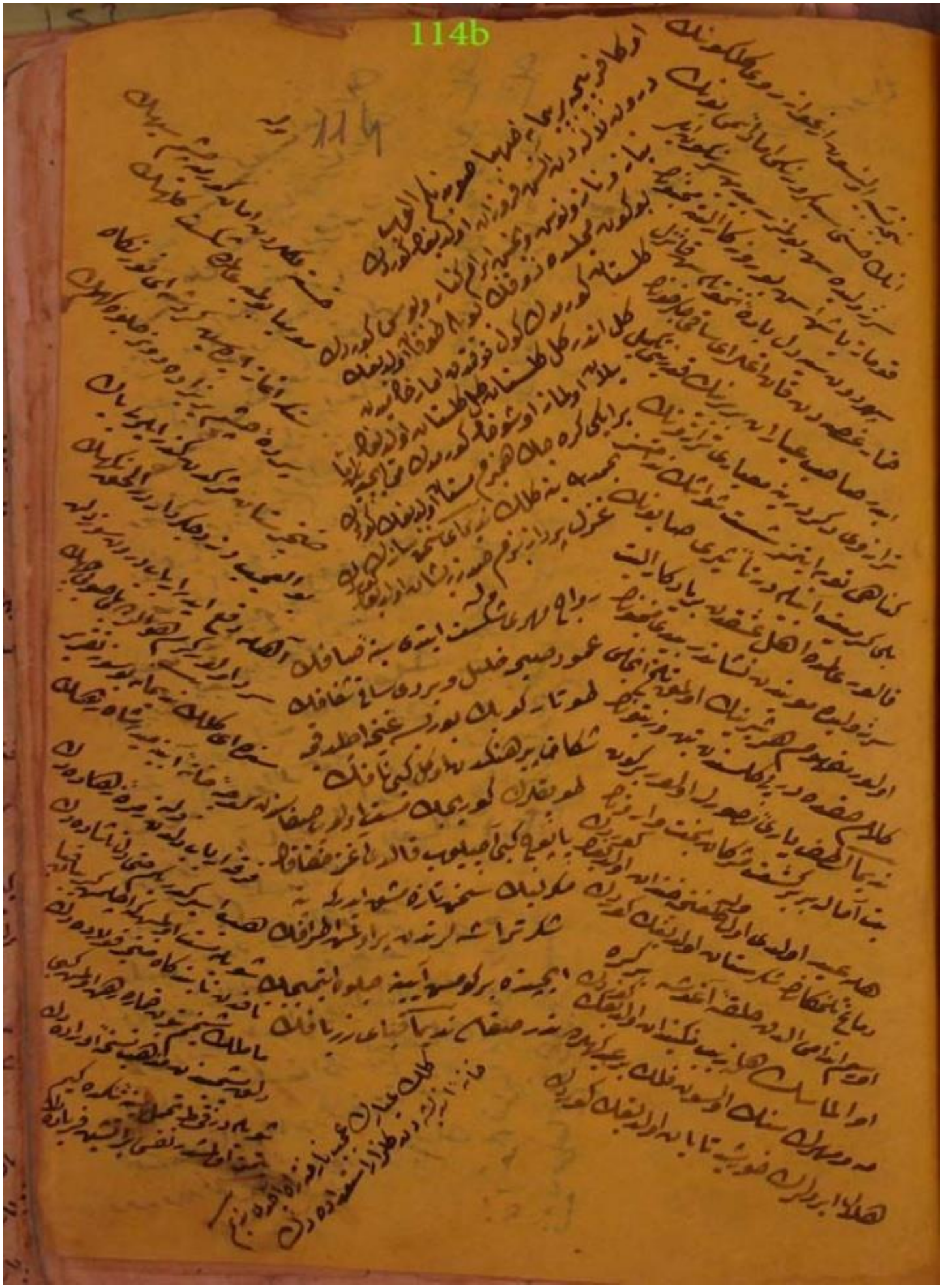

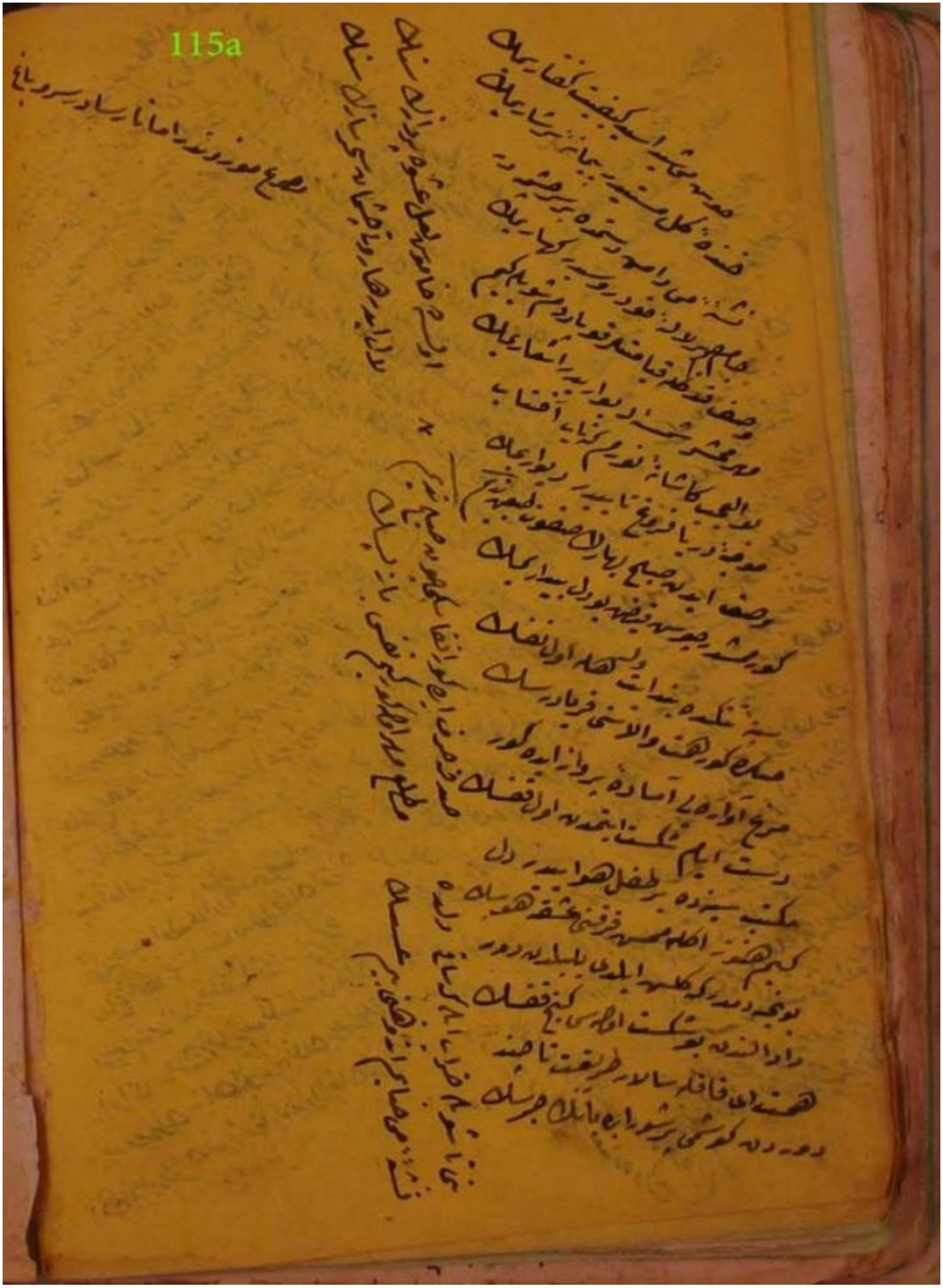

115b

115

لوحهٔ دلده بن او شاهنشهی
سیر ایدوب اولدم او زمان والهی
کشت ایدرک دشت فضاده رهی
ایلدی آهم قره مهر و مهی
اهل ظلمه ایلدک اما تهی
ناله و فریاد اثر ایلر کهی

آه من العشق وحالاته
احرق قلبی بحراراته

عشقه اویوب بو نیجه دیوانه‌لر
ذره تهی قالدی میخانه‌لر
طولدی می اشک ایله پیمانه‌لر
نوش ایده یور عاشق مستانه‌لر
عشقله سوندی نیجه بیک خانه‌لر
اغلدی بو درد ایله چوق آنه‌لر

آه من العشق وحالاته
احرق قلبی بحراراته

سینه جکم کلشن درد اولدی آه
خون دلمدر آکا برک و کیاه
اشک ترمله صولدم کاه کاه
سیرینه کلدکده او چشم سیاه
ایلدی جسم نزاره نکاه
جانمی هم عمرمی قلدی تباه

آه من العشق وحالاته
احرق قلبی بحراراته

باده هجرانکه قاندی کوکل
زهر ایچه‌رک قانه بویاندی کوکل
بلبل اویانمدن اویاندی کوکل
کولدیکمز دملری اندی کوکل
عشقی محبت کبی صاندی کوکل
بلمیه‌رک آتشه یاندی کوکل

آه من العشق وحالاته
احرق قلبی بحراراته

غمزه‌لرک تشنه اولوب قانمه
کلمه فسونه ایله بنم یانمه
سهمکی اورمه دل ویرانمه
صکره کوزک قصد ایدر ایمانمه
مرحمت ایت چاک کریبانمه
ایله کرم قیمه بنم جانمه

آه من العشق وحالاته
احرق قلبی بحراراته

یغمالدک نقد دلی ای پری
عشقله لیلایه ایدوب سرسری
لطفله برکره کلیدک بری
بن سکا البته و بر ردم سری
نیلیه‌یم سلمدک اشک تری
اهم اکر عرشه چقارسم بری

آه من العشق وحالاته
احرق قلبی بحراراته

چشمانی نکاه فسونسازی سویلدر
طوطی مثال سحر ایله شهبازی سویلدر
کشکر و کرشکایت ایتمه کفتکوی عشقه
عشاقی کاه لطفی کهی نازی سویلدر
شوق خطیله نغمه سرا عندلیب دل
فصل بهار مرغ خوش آوازی سویلدر
مجلسده نشوه می ایله قلقل سبو
درد درون مست سرانداز سویلدر
زلف و میانه میلمی قلسمده بن نهان
هب مو بمو او غمزه غمازی سویلدر
فطنت سخنجل دل پاکیزه شریف
طوطی طبع نادره پردازی سویلدر

۲۱

ازدان غمزه جانانه اولمشلردر
آشنای معنی بیکانه اولمشلردر
کوزلرز منصوبه وصلک شها آچمازدن
بازی عشقکه بر فرزانه اولمشلردر
نیلرز ساقی شراب ساغر یللوردن
جام لعلکله سنک مستانه اولمشلردر
فصه مزفر هادو قیسک داستانه اولمشلردر
ماجرای عشقله افسانه اولمشلردر
فطنتا پر درمی معنی رنکین ایله دل
مجلس عرفانه بز پیمانه اولمشلردر

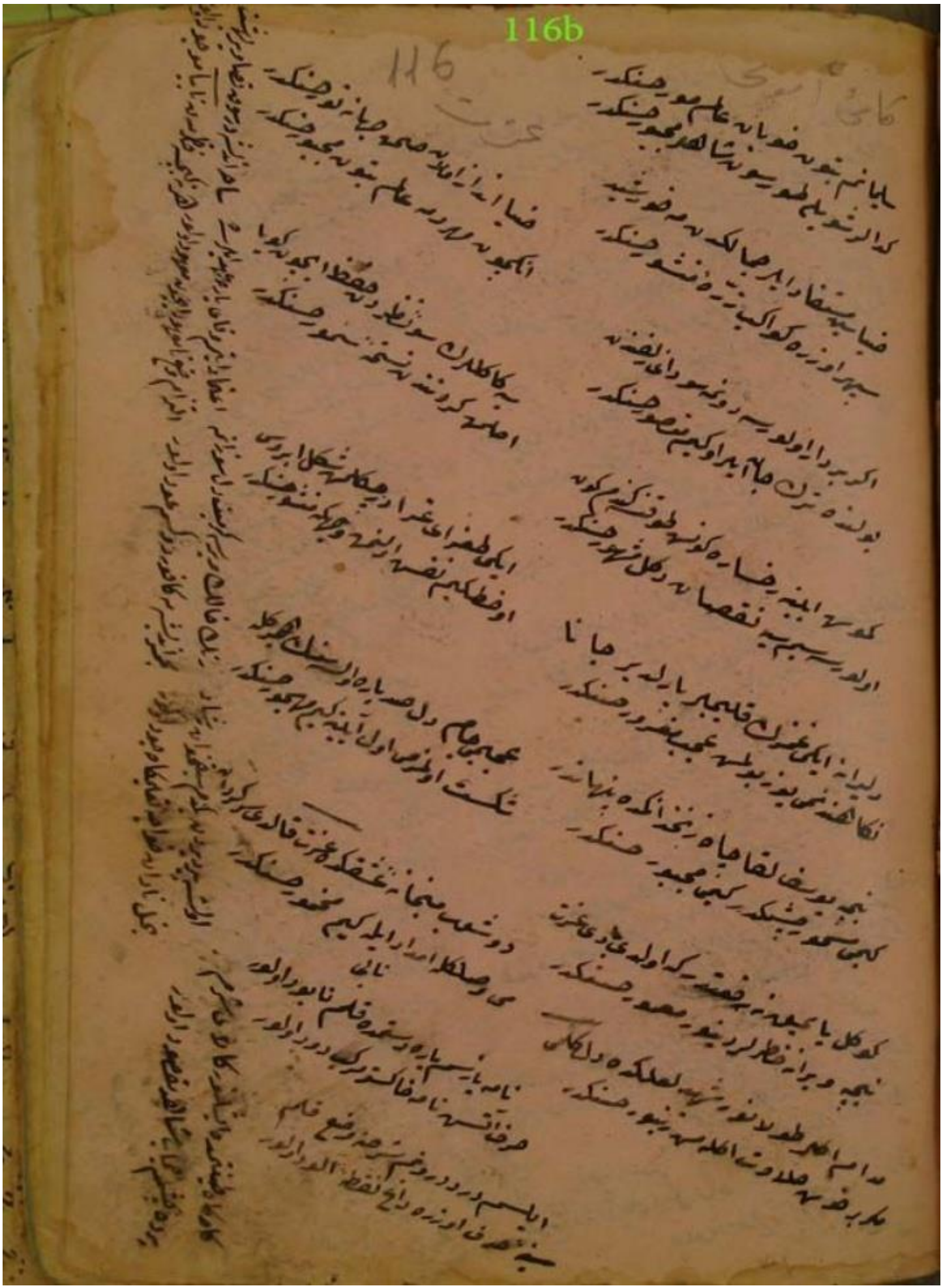

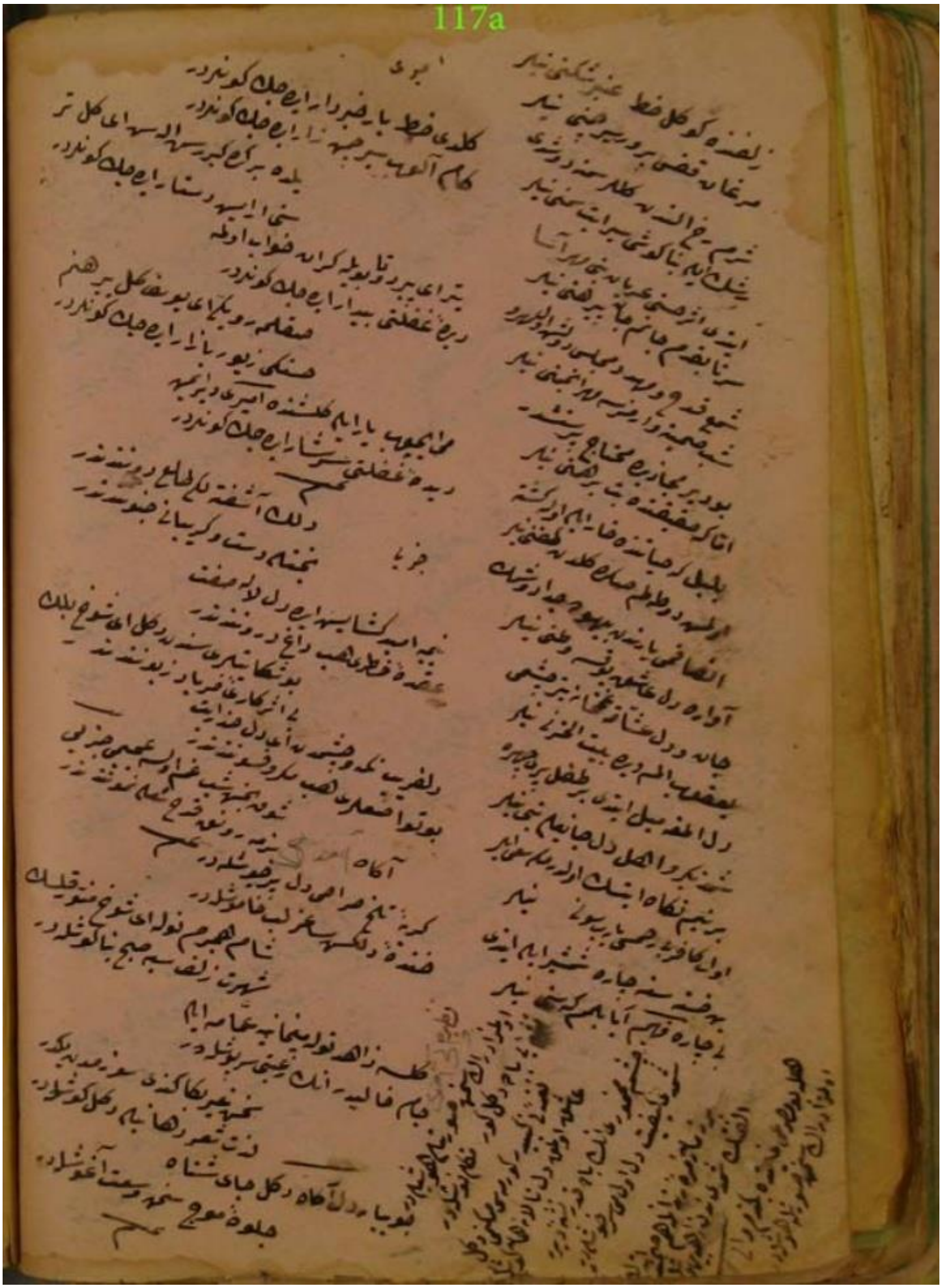

خانه‌ی کعبه رو ملک باهو رو در بر لر

میان جمعی بیر ایله بللور در در بر لر

غچه صفتک تماشا ایدی دل قاله‌ی حیرتنه

سفک ساعه لرک سیمبه دیدم کافو رو در بر لر

بکا غلک کل کل اللهو به آبانه فه رندر

ایشتم اهل معنا رو فکره نفو رو در بر لر

میانک فکر و دل کبی بر سر و قد اولمز

فیانه رفتاره کیمسه سوه بلم مغرو رو در بر لر

بر بر صوبه ایچنده پادشاه عالم ایسه

سلیمانه نسبتله سه بو مراد حاصل بللور

هیچ صورم سبللرک احوالک بللور

سه بیوفا یه دل و بره رک حالم بللور

کو دل کتابه صنعی نا اضرنه دلک نگم

فضله سه کرکدر شکل و خط و خالم بللور

هذیانه ملاحت طبع شاعی بللور

راغبنه اکلم هر کشک صبر حالنی

نال عشقه فرعنک قالی بللور

عصرنه بابزه ایسه فقر لرص حالنه

آکاه نهر آسه لرک افضال بللور

اوسه‌ری عالم ارای کو نار نور ار در بر لر

بفضل کردنی سینه کافو رو در بر لر

بو وضع دل پسندیه اهل عشقی بنه فاخته

نی ای مه جبینم کیم کو رو بیم صور رو در بر لر

رسارم خوبه عناقی ایچمه اولسه بی پروا

اکر چشم سیاه فاله اینسم معذو رو در بر لر

هنه عقل و فکر و دلی غارت اینمه رکاری

طریقه فتنه ره اول غمزه لر شهو رو در بر لر

فلکه زهر اچرسم رصه‌م چینی جبینه اینمم

بو حالمله کو رنه فاکر بنی سرو رو در بر لر

سبکه ده برلری پاک اولیجه برلرر

راسه و خرمه جان اولیجه برلرر

یاری هر فتنه بولورسه اکا ولیجه بنه

الفته رشته اسان اولیجه برلرر

جابجا کوره فراباتی تماشا ایتمم

ساغر میل طرنان کو لیجه برلرر

سایه سرو کل کلشنی کو رم الیجه

ست اصحاب جرعه کبی خال اولیجه برلرر

باغده دوره ایدیجک کوشه بکوشه ساغر

واله کردنه اخلاک اولیجه برلرر

نوزسنده صفاتی کوره‌لم شعر تل

واصف کوهر دل اولیجه برلرر

فلکده کیم دیمیو عاشقه شوخ شهریار اولمز
نیچون شهرده سویله دل ملاک عشقه شهریار اولمز

نگاه التفات عرصه خلوص ایمای پنهانی
فلکده عاشقه الفت بولمیه شوخ شیوه کار اولمز

صفحه باقه اصفهان محتمد خطی کلدکده
سروده ایتمز دیه اول مدتنه سرما بهار اولمز

چکدیب اوینه افساره کاتم خنجر غمزه
جهانده عاشقه بولمزسه کزیلر برکذار اولمز

ایشمه فکر زلفکه پریشانه حالی عاشقه
پک اولمیه باشه مجنونه غشقک عقلی بار اولمز

سواری پایه بوسه قدومک ایتمه دراصرار
قوس قزحکه افتاده کمانه پایدار هکذا اولمز

نیچون سروقدم تکدیر ایدرسیه بنه کلیوبه
فصل بهاره عاشقه کورسه اغیار بله یه جفا اولمز

شوخه نادانه صحبت ناشناس رای والقدر
انکچون دولت خسنکده عاشقه مشتشار اولمز

محبت شیوه طور سویله واصفا جور ازانه
غمزه دایتمه لرزانه شکایتنه باره یار اولمز

هرکز اولیاک برینه بوصول دکلدر
فلونکه وصله افتی مدخول دکلدر

باسم دیه ایجاد قاعده مشهور فایده
معلومکدر اول قصه مجهول دکلدر

اینکاه اوبه کوستم عاشقه نازه
زلفنه خبانشده ده مسئول دکلدر

کیمیکه فرکذه صبریله شکل اوبرینک
سجاسی کوزل شوسی مقبول دکلدر

کیجینه عاشقه بیاره تغافل
اول دشمنم فرقه محمول دکلدر

فطکلدکجه اولدی عاشقه برشاه
جمع ایلمه دیر نشکر معدول دکلدر

ناله سی افیاک ضربات فغانک
نصیب ایتمز قدر نشوه سی نامدار دکلدر

ناکاه بدستم عاشقه معقول دکلدر
سنه بوجفا حاصل ناصول دکلدر

کیریانجه بوسه ایله کرفتار دکلدر
باشده دانک برسی مقبول دکلدر

جوده شرینک ایچون اوکلدی بوده ایا
لطیف الهمه فرقی ماکول دکلدر

کلزار محبته دلدار مالرایله
افتاده لرلن نالیده مدخول دکلدر

اول شاه رشک منصب خانیخانهنی
فطکلدی اکرچه رفض معزول دکلدر

هامی تامری

ایکی مهپاره نك بردن عشقی دلنشین اولمز
مسلمدر که برکوزده ایکی مردم مکین اولمز

مقیم صومعه الله ایچون عزلت گزین اولمز
دل نادانی صیدن بوندن اعلا برکمین اولمز

بکا هیچ نفس امارم کبی سوفرین اولمز
بو دزد خانه کینك کمسه مکرندن امین اولمز

کلور خط روی یاره حسنی بی اعتبار ایلر
زمانه نکبتنده ظالمه کمسه معین اولمز

نشانه انتخاب اولمز سرابا نسخه پاك اولسه
انکچون بعضه کلر خلرده خال عنبرین اولمز

صدف ارا قبول فیضه استعداد لازمدر
که هر موضعده نیسان قطره سی در ثمین اولمز

تماشا ایتمك استر خوش خصالك انحرافندن
جهانده وارمیدر برنیکمز قلبنده کین اولمز

طیانمز محنته مألوف اولانلرندن عیش
نیستان جهانده نی شکرنای انین اولمز

کلام غیریدن حامی سخنده انتخاب ایتمز
بو منبت ارضده ارباب خرمن خوشه چین اولمز

کمال ارباب کسر قدریله بی اعتبار اولمز
زر خالص شکسته اولسه ده ناقص عیار اولمز

اولور آفاقه روشن عیب مرد کامل الیته
که ماه ناتمام اوزره کلف پك آشکار اولمز

زمکه زیب چشم رغبت اولمق کحل نور آسا
سیه بختانکم سختی کردونده غبار اولمز

یاقوب نقش نکته شویله فهم ایتدمکه عالمده
درونی شرحه شرحه ایتمینلر نامدار اولمز

فلك خوك خمیده کوستر وهبی بر بیلمز کیم
ورنده بی تکلف کمسه نك دوشنده بار اولمز

[illegible]

صانمان بزی کیم بسته دل نفس غویز
خاك قدم آل عبا مصطفویز
نه خوف امیرانه بیلورز نه بدویز
راضی شده حکم قضا مرتضویز

اقرارمزه سرویرورز عهده قویز
بز شاه ولایت قولیوز هم علویز

اعوان یزیدك هله خصمانیوز الحق
لعنت کسه ایمان ودنی جانیوز الحق
بو معرکه نك سلم وتریمانیوز الحق
اولاد علینك قولی قوربانیوز الحق

اقرارمزه سرویرورز عهده قویز
بز شاه ولایت قولیوز هم علویز

عالمده اثنا عشر ابراج دکلمی
هر بریسی مهر او مهك تاج دکلمی
تیر ستمه جمله سی اماج دکلمی
دعوای محبت بوکه محتاج دکلمی

اقرارمزه سرویرورز عهده قویز
بز شاه ولایت قولیوز هم علویز

مفرد

استغنامنده قلم یانمده شمع اولمه کشی
ینه مقراض بلادن باشنی قورتارمز

نقش هوسی صفحه دلدن سیله کلدك
تا دعوی مهری نسب پاکیله کلدك
چون بزم ازلدن دله کلدك بیله کلدك
قوربان الهی اولوب اسماعیله کلدك

اقرارمزه سرویرورز عهده قویز
بز شاه ولایت قولیوز هم علویز

بو قدر بزی تکدیره خوارجده لیاقت
ادنا مزایدر عالمی پرلرزه ودهشت
اما نیجه لم بو بله ایمش حکم مشیت
جان باشه قدا ایله سن اسعدنه سعادت

ایضا

دولت بیده کوکل غصه عالم چکمز
ساغر باده لبریز چکر غم چکمز
خنده سی کریه ده والبته دکل دلدارك
کللری اول چمنك منت شبنم چکمز

خم ابروی کماندارینی اول دلدارك
افرینه قوت بازوی دله کم چکمز
ینه بر زخمه اولور دیده کشای حسرت
زخم مستغنی دل حسرت شبنم چکمز

دامی وار ساقی دورانك الندن نابی
کاه خونابه کهی کاسه پرسم چکمز

رصی 119

دهانك حرف وعده وصلة آهله یار آچماز
بنم کلغنجه امیدمی بو روزکار آچماز

شراب دلکشادن بزم صبده اول کل اندامه
کشایش کلمدکجه رازنی عشاقه زار آچماز

نیجه نطع املده مات حیرت اولمسون عاشق
رخندن پرده زلفك اوشاه عشوه کار آچماز

کل رعنای عیشك نوبهارندن خزان کورمز
اوکیم نرکس کبی بو باغه چشم اعتبار آچماز

کشاد اولمز دلم سیر چمنده لاله وکلدن
بنی کل کبی دلبرلر اچاسیلو قسه بهار آچماز

طوتر راز درونك غنچه وش اهل ادب مستور
مثال لاله سوزینه سینه هر داغدار آچماز

کلید دست قدرت فتح باب مطلب ایتمزسه
امیدم قفلنی مفتاح احسان کبار آچماز

اولور انجق کشاده و هبا کلنجل طبعمدن
بو کونه تازه تازه کلری هر شاخسار آچماز

کوکل جانانه دن جان و دل بیمار دن کیمز
که بلبل غنچه دن غنچه هزار زار دن کیمز

بکیف جام نخوت کوزه بیاض قان ایلسه فرضا
دل مجروحمز اول غمزه خونخوار دن کیمز

طورر که کوی جانانه جنت میل ایتمزادم
نسیم بوالهوس مانند دل کلزار دن کیمز

بودر قول مرجح مذهب اهل حقیقتده
کیمز جانکدن ارباب محبت یار دن کیمز

بودر بو مقتضای طالب مطلوب ای رحمی
که بلبل غنچه دن غنچه هزار زار دن کیمز

همیشه خنده اول لعل درفشان دوشمز
کشایش کل مقصود هر زمان دوشمز

ملازم اولمیجق جار سوی هجرانه
متاع وصلت جانانه رایکان دوشمز

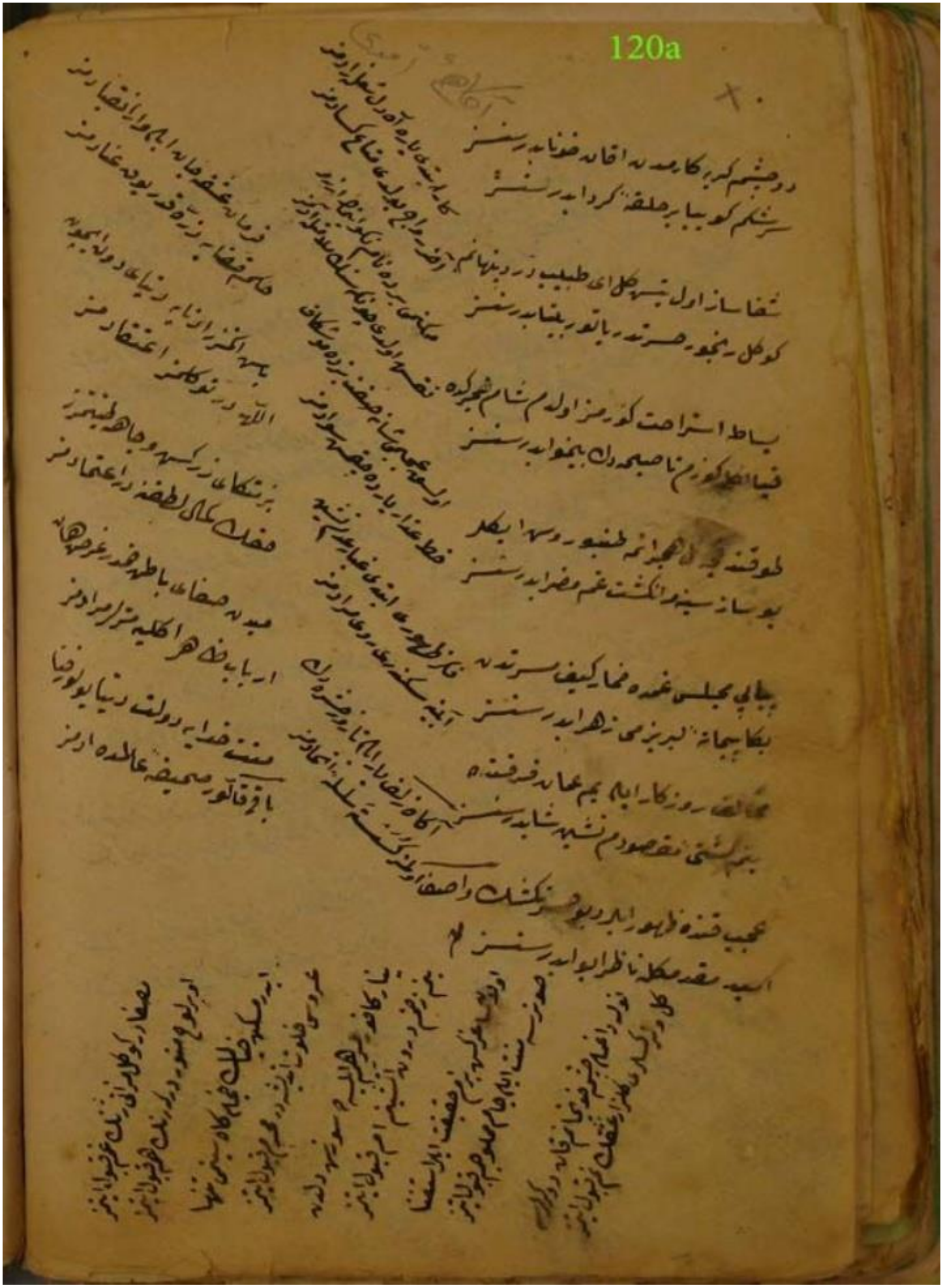

قیصه سخنك عیسی مریم بیله بیلمز
انکورلیك لذتنی جم بیله بیلمز

محرم اولمز ذره قدر لعلکه اغیار
اول غنچه نادیده یی شبنم بیله بیلمز

بی تاب سحر خیز ملاحتده یاتورکن
اول دلبر خوابیده یی اوپسم بیله بیلمز

خط لبیدر حجت تکمیل ملاحت
بو حالته قیصه اوری محرم بیله بیلمز

هجران و ستم جسمی نزار ایلدی واصف
مانند سم ایلدکورسه اکر غم بیله بیلمز

نابی

بواب و تاب قیدین میخانه لرده بلمز
صهبایه نشوه کیمدن مستانه لرده بلمز

چشم نه دیده خوابه آیینه لرده حیران
ماهیت جمالك جانانه لرده بلمز

عاقل کتاب عقلی حل ایلمك غافل
کیفیت جنونی دیوانه لرده بلمز

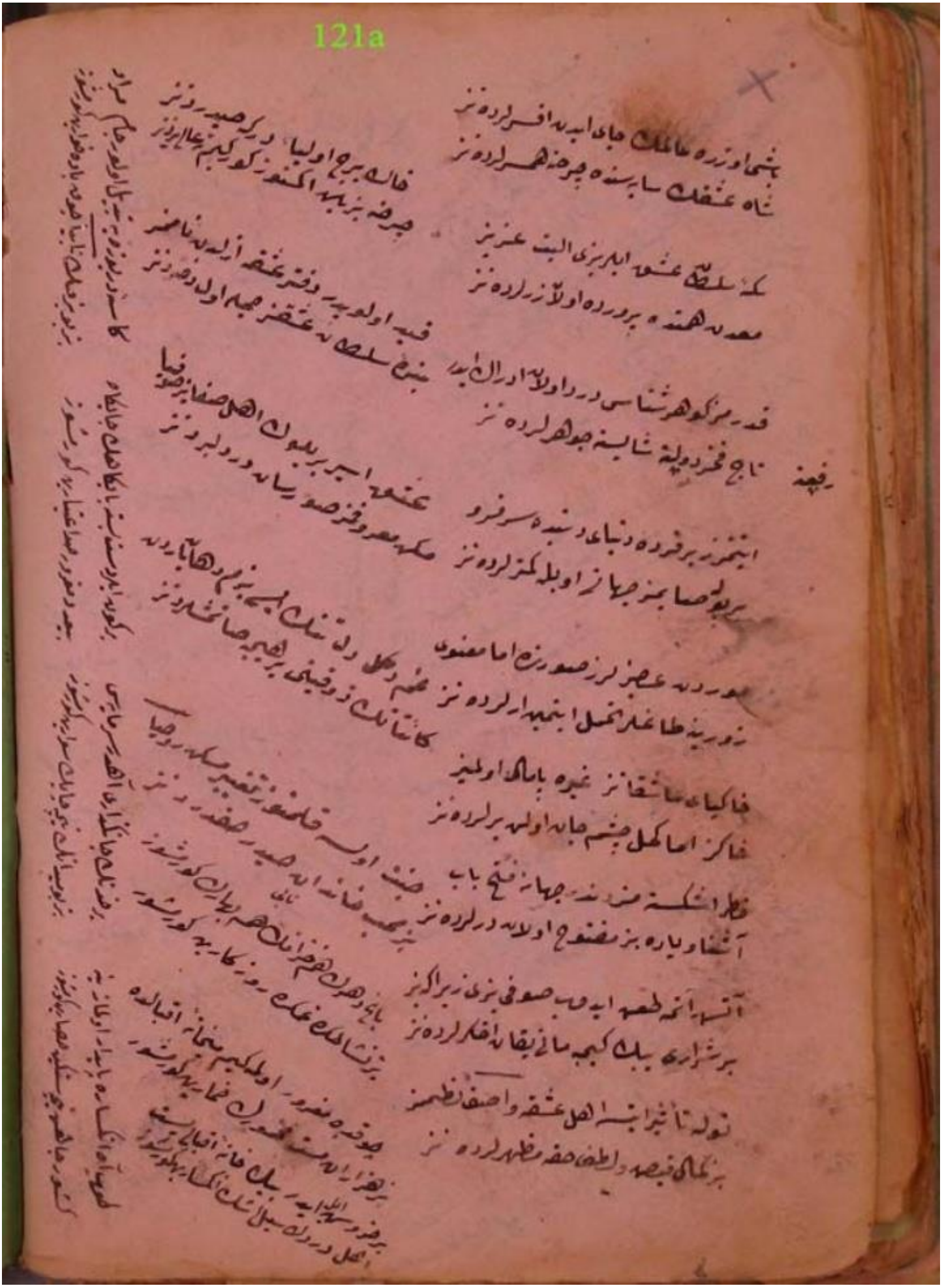

121a

بشمی اوزره عالمك جای ایدن افسرلرده نز
شاه عشقك سایه سنده چرخه همسرلرده نز

مکه سلطان عشق ایلر بزی الیت عزیز
معدن همتده پرورده اولان زرلرده نز

قدر مز گوهرشناس درد اولان ادراك ایدر
تاج فخر دولته شایسته جوهرلرده نز

رفیعه

ایتمزز بر فرده دنیای دنیده سرفرو
بر بوله صایمز جهانی اوبله کمترلرده نز

موردن عجزلرز صورتده اما معنوی
زورینه طاغلر تحمل ایتمیه ارلرده نز

خاکپای عاشقانز غیره پامال اولمیز
خاکز اما کحل چشم جانه اولمه برلرده نز

قطره اشکسته مزدندر جهانه فتح باب
آشنا و یاره بز مفتوح اولان درلرده نز

آتش آتمه طعن ایدوب صوفی بزی زیرا که بز
بر شراره بیك کیجه مانی یقان اخگرلرده نز

نوله تأثیر ایتسه اهل عشقه واصف نظمز
بز کمال فیض و لطف حقه مظهرلرده نز

خاك برج اولیا درکه صیدردنز
چرخه بزیله اکمنوز کورکیم عالیردنز

قید اولوبدر دفتر عشقه ازلدن نامز
منبع سلطان عشقز جمله اولدقدنز

عشق اسیر بر بلوك اهل صفا بز صوفیا
مسکن معروفمز صورسان دردلبردنز

غم دکل دل تنك ایسه بزم دهان یاردن
کائناتك ذوقینی بر هیچه صاتمشلردنز

جنت اولسه قلمنوز تغییر مسکن روحیا
بز محب خاندانه صیدر صفدردنز

باغ دهرك هم خزانك همه بهارك کورمشوز
بز نشاطك غمك روزکارینه کورمشوز

چوقده مغرور اولمه کیم میخانه اقبالده
بز هزاران مست مخمورك خمارینه کورمشوز

بر خروش ایلیه ایدر بیك خانه اقبالی پست
اهل دردك سیل اشك انکسارینه کورمشوز

کاسه در یوزه یه تبدیل اولور جام مراد
بز بویزه نك نابیا چوق باده خوارینه کورمشوز

بر کون ایلر دست بسته بابکاهك جایکاه
بیعدد مغرور صد اعتبارینه کورمشوز

بر خدنك جانکداری آهدر سر مایه سی
بز بو میدانك نیجه چابك سوارینه کورمشوز

لحوب آه انکساره پایدار اولمازینه
کشور جاهن نیجه سنکین حصارینه کورمشوز

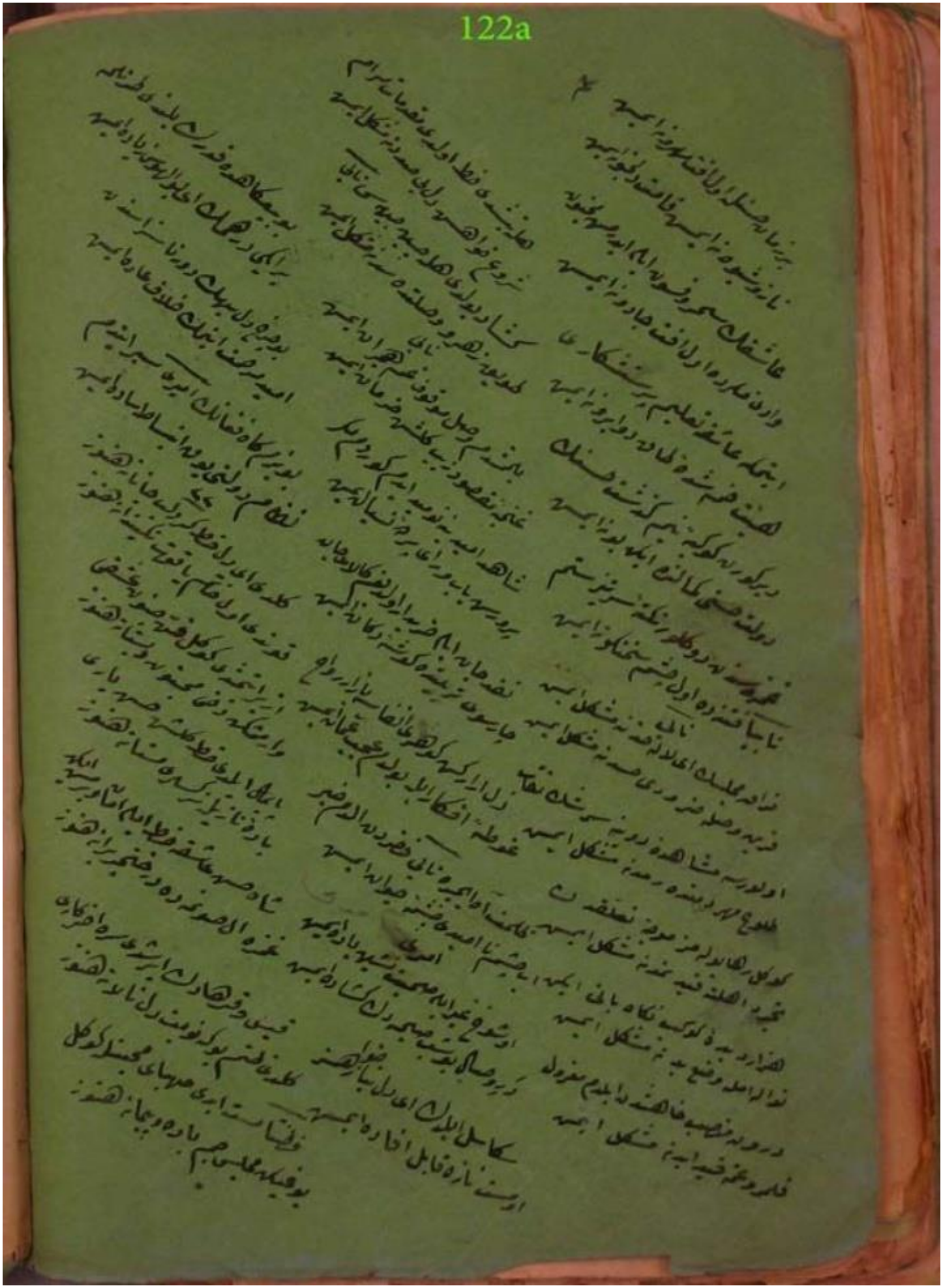

بازاندر پیکرم دستده هر کاشی بود بازنده

عجبه شرمجه نمد برایمنه الحق نکو بازنده

میانه بازی رلجود و ربیاک فصد ایمنه ایا

باکلمه خانه مطلعه زبان رلجود بی سو بازنده

جوانم برلغت کودرم لسان الغنه باشنده

بلبن لحول املا اغدشم آرجن ارزو بازنده

ابدوبه لهو لهو ربو فربارنه تلمیح غافلان

جلی فطله صوالله نازنینم جفه لهو بازنده

نه جمله صهبو کیم بو نظمی شوله ابزو دشنه

صانه رسنکم لهو رو به برالبرلم رو برو بازنده

نفسه صفا صبغه عالمده قالماسه

بودور وفا ضیغه ادمده قالماسه

انفاس ناسایانده در مرده زنده دل

روح نفس شبه سریه قالماسه

بکلار عالمی ردمه نزی فرمه دراز

محصول نفسه نزدمه قلبه قالماسه

بازاندر پیکرم دستده هر کاشی بود بازنده

عجبه شرمجه نمد برایمنه الحق نکو بازنده

میانه بازی رلجود و ربیاک فصد ایمنه ایا

باکلمه خانه مطلعه زبان رلجود بی سو بازنده

جوانم برلغت کودرم لسان الغنه باشنده

بلبن لحول املا اغدشم آرجن ارزو بازنده

ابدوبه لهو لهو ربو فربارنه تلمیح غافلان

جلی فطله صوالله نازنینم جفه لهو بازنده

نه جمله صهبو کیم بو نظمی شوله ابزو دشنه

صانه رسنکم لهو رو به برالبرلم رو برو بازنده

نفسه صفا صبغه عالمده قالماسه

بودور وفا ضیغه ادمده قالماسه

انفاس ناسایانده در مرده زنده دل

روح نفس شبه سریه قالماسه

بکلار عالمی ردمه نزی فرمه دراز

محصول نفسه نزدمه قلبه قالماسه

123

ویرمسون عمرك فنایه خواهشی تکثیر قوت
نفس شوم حرصکی مهد قناعتده اولوت
بس دکلمی عارفه تحصیل قوة لا یموت
دولت و فقر جهانك بوقه قرارینه ثبوت
سیر ایدوب حالی جهانی اورلیه مهر سکوت
کمسه قالمز جهانه بو بیتمه ما بوجه نوت
مرد اولان بانجز جهانه بویله بنیاد و بیوت
مکتب حکمتده طفل طبعه بو بیتی اوقوت

پرده داری میکند بر طاق کسرا عنکبوت
بوم نوبت میزند بر قلعهٔ افراسیاب

قهرمانه صولت نریمانه سطوت و رستم جناب
نیجه یوز بیك بادشاهه چالدیروب جنك و ربا
جمله سن ویرمسن فنایه چرخ بی شرم و حجاب
جام جمشیدی حباب ایتمدی تابك سراب
[illegible] خسرو پرویز ای عالیجناب
نیجه [illegible] لر برك ایتمه تراب
اورمه پای توسن فکره چکال ارتیاب
دیرغ عبرتله سیر ایت عالمی انکله خراب

پرده داری میکند بر طاق کسرا عنکبوت
بوم نوبت میزند بر قلعهٔ افراسیاب

وله

هرنه دکلو ایلسه عالمده سعی و اجتهاد
عز و جاه دولت دنیایه اولمز اطراد
کهنه دلال فلك کونده ایدر نیجه مزاد
باشه دك ویرمسه دکلدر کمسه کام مراد
بونی ذوالقرنین دخی ایتمشدی بویله اعتقاد
دمبدم اسکندر رومی دخی ایلردی یاد
دائما بو بیتی تکرار ایلر ایدی کیقباد
زیور کوسه قبول ایلر قمو اهل سداد

پرده داری میکند بر طاق کسرا عنکبوت
بوم نوبت میزند بر قلعهٔ افراسیاب

درد دوران ایلدی دارای دارا زن بری
سر دیر دور دوران دارا یاقیلدی سرسری
تیغ میغ و قهر و دهره ویردی جوقه سرور سری
بستر خاکستر ایتمسه نیجه کلبرك تری
تند بادی ایلدی بیبار بیك قصر و دری
زیب خوان مار موسه ایتمسه وجود قیصری
کمسه ایکی پول الدیرمز جهانه ششدری
دکله کوسه جان ایله بو معنی روح پروری

پرده داری میکند بر طاق کسرا عنکبوت
بوم نوبت میزند بر قلعهٔ افراسیاب

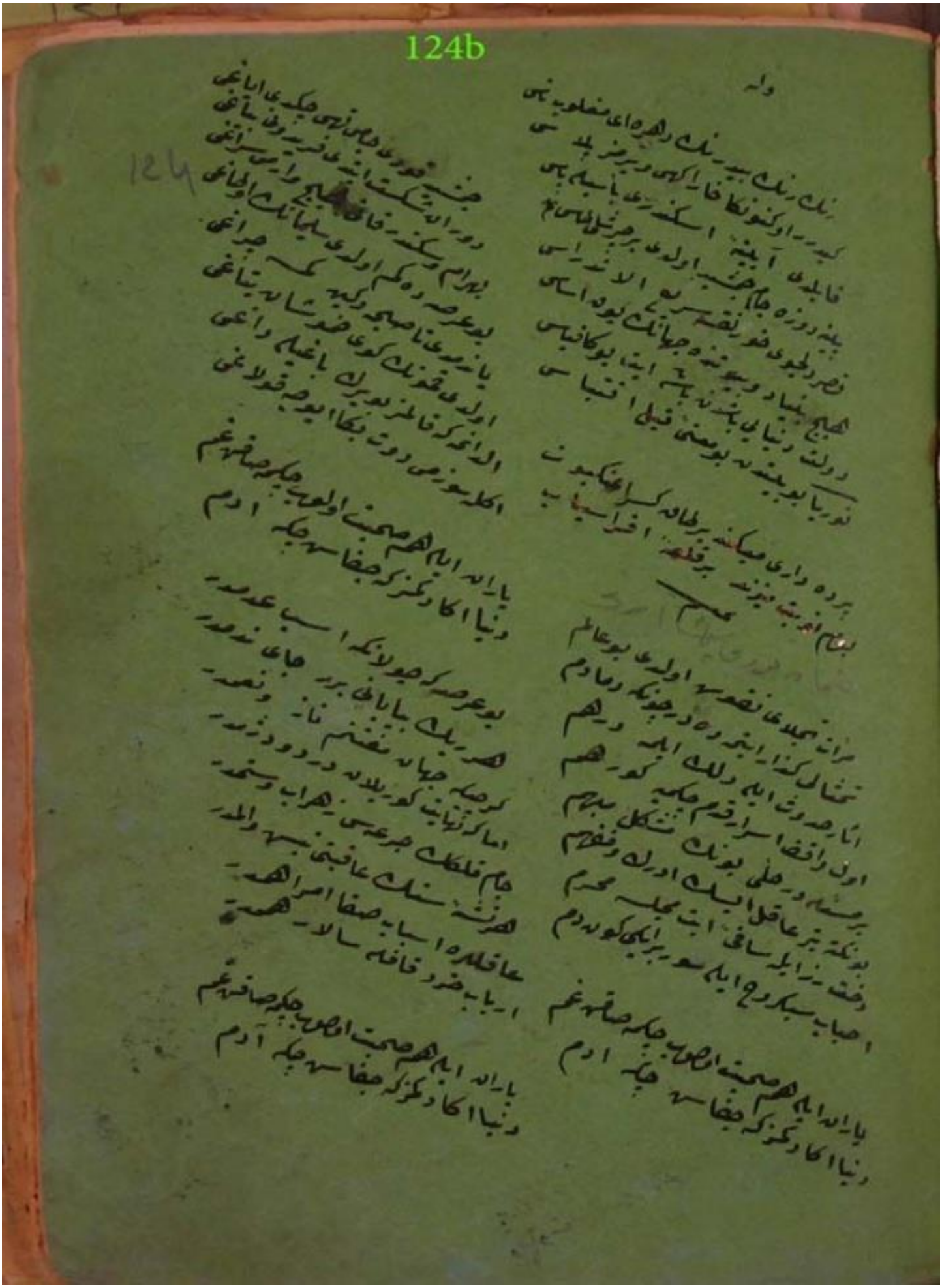

124b

وله

رنك رنك بيدرنك دهره اى مغلوب ناس
كيدر اوكنونكا خاراكهى ويرمز پلاس
قابلدى آيينه اسكندرى باسيله پاس
پينه دوزه جام جمشيد اولدى برچرخ طاس
قصر دلجوى خور نقشه سريع الاندراس
هيچ بنياد وبيوتنده جهانك يوق اساس
دولت دنيايى باشدن باشه ايت بوكا قياس
نوريا بو بيتدن بو معنى قيل اقتباس

پرده دارى ميكند برطاق كسرا عنكبوت
بوم نوبت ميزند برقلعه افراسياب

مرات تجلاى نقوش اولدى بو عالم
تمثال كذار ايتمه ده در چونكه دمادم
آثار حدوث ايله دلك ايلمه درهم
اول واقف اسرار قدم چكمه كورهم
برمسئله در حلى بونك مشكل مبهم
بونكته تير عاقل ايسك ادرك وفهم
دخت رز ايله ساقى ايت مجلسه محرم
احباب سبكروح ايله سور برايكى كون دم

يارانه ايله هم صحبت اولوب چكمه صاقن غم
دنيا اكا دكمزكه جفاسن چكه ادم

جمشيد قودى جام تهى چكدى اياغى
دوران شكست ايتدى فريدونى بياغى
بهرام وسكندر قانى هيچ وارمى سراغى
بو عرصه ده كم اولدى سليمانك اوطاغى
يا ندمدى تا صبحه دكين كمسه چراغى
اولدى قمونك كوى خموشان بتاغى
الدانمه كه قالمز بو يرك باغيله داغى
اكله سوزمى دوت بكا ايوجه قولاغى

يارانه ايله هم صحبت اولوب چكمه صاقن غم
دنيا اكا دكمزكه جفاسن چكه ادم

بو عرصه كه جولانكه اسب عدمدر
هر ريك بيابانى برر جاى ندمدر
كرچه جهان مغتنم ناز ونعمدر
اما كه نهايت كوريلان دردودژمدر
جام فلكك جرعه سى زهراب وسمدر
هر نشئه سنك عاقبتى نيش والمدر
عاقللره اسباب صفا امر اهمدر
ارباب خرد قافله سالار همدر

يارانه ايله هم صحبت اولوب چكمه صاقن غم
دنيا اكا دكمزكه جفاسن چكه ادم

دله

نعت

ثنا یه افندی ایله تکردی باری تعالی حضرتلری فنقی محلده در دیو سؤال ایلدکده بوکونه جواب ویردی

125b

آه کیم درد درونم ینه بولدی ضرری
ینه افلاکی سیاه ایلدی آهم شرری
لوح دلده قومدی یاشم اکرچه اثری
آه درد سحریله ینه بولدم کدری
یل کبی یلدم بوکردم بوله مدم براری
دیه ای یار صبا سویلیه الدم خبری
قاضی و عالم شیخ دیمشلر برالای خیر و شری
سکا دلدل دیو بابه صاترلنک ضری
یاقلمز ترکسنه قال ایله خیر البشری
هر بکا کاه سکندر کبی قلدم سفری
کرسلیمان کبی صالدم یدی اقلیمه چری
کیمی عباس دلیل ایتدی کیمی ابن حجری

یازمامش قاضی و کشاف و حریر طبری
خبرم بوندن کوزلم کیمدن الدیم خبری

کیمی اعراف کیمی جنت مأواه ارار
کیمی صاغده کیمی باغده کیمی صحراده ارار
کیمی کوکده کیمی یرده کیمی دریاده ارار
کیمی سیم و زر و کوهر یکتاده ارار

کیمی خورشید جهانسوز مجلاده ارار
بیت مقدسده کیمی کعبه علیاده ارار
کیمی دیره کوروب لات ایله عزاده ارار
کیمی یعقوب صفت یوسف زیباده ارار
کیمی وامق کبی رخساره غداره ارار
کیمی مجنون اولوب صورت لیلاده ارار
کیمی یوسف و سهروی زلیخاده ارار
کیمی لوحه یازیلان لفظ ایله معناده ارار
کیمی تخمیس ایله اشعار معماده ارار

یازمامش قاضی و کشاف حریری طبری
خبرم بوندن کوزلم کیمدن الدیم خبری

سویله ای ماه دخی قبه خضراده مسین
بوخسه ای شمع منیر فلک اراده مسین
کورسی و لوح و قلم عرش معلاده مسین
بوخسه ای نور هدا انجم ثریاده مسین
سایه ذاتک اولان داور داراده مسین
ذاتکا شاهد اولان عارض رعناده مسین
عکس رخسارک اولان روی مصفاده مسین
چشم جانه بینک اولان نرکس شهلاده مسین

ایضاً

عیبا نزد کبی طی ابا صحرا دسبه
کهاموسی دکهی جوده به رضا دسبه
مسجد ومدرسه دکنج تصلا دسبه
زاهدان اهدو دبوبه ابنه یکی غوغا دسبه
لبنه ولبس دمی لادمی الادسبه
قاف عنقاد باخود لبسه وطی دسبه

بازمانده قاضی وکشاف صربری طبری
خدم بوده کوزنلم کجده الربع خبری

نجبه دم هم نفس نالهٔ فریاد اولدم
الهیا تخت سلیمانه کجی بربار اولدم
کاه افضل سخن کاهی مطاعه انداد اولدم
تخت فرخ کهی کزلیه صاحبقران اولدم
خطره هم اولوبه قابل ایثار اولدم
کاه همراه اولوبه اقطبا ونادار اولدم
نجبه دم کشف کرامانبیا صفدار اولدم
شرف ذهبه کوه اشرف عباد اولدم
شوت نفسانیه کجی برنشانه اولدم
نفس پرخواهی اولدیمده جلاد اولدم
جادم رضی سلمانه کجی فصار اولدم
کهی سلاله یزدم ایثار اولدم
کهی اوبهه خم بازیه مزار اولدم
کهی سایه ابدوبه کهی شباد اولدم
کرچه کبیم اوتوده دیانده استاد اولدم

بازمانده قاضی وکشاف صربری طبری
خدم بوده کوزنلم کجده الربع خبری

قفس بولسم انکبیم بوفده دکل واره بوده
عاشقه زاره بوده دلبر مکاره بوده
نیل وبیره دکل آسانبا دشواره بوده
برباباله فکله دیغ انها ره بوده
زظلمات شده جنت سبعه سیاره بوده
حاله دستقبل واوضاعبا اطواره بوده
سبل وغاره بوده باهله کلزاره بوده
بصره وشام وحلب ومکه انباره بوده
همه وقف وبنجا ابا نانا ره بوده
اطلس وکمخا دکل درهم ودیناره بوده
کلیچ وکمخا دکل درهم ودیناره بوده
نجبه وصف ابدم انکبیم دراباره بوده
کوشه صبکده خانه خمار ه بوده
یسر جمله سیاجره وانصاره بوده
قلب ویرانه شنایی دل وانکاره بوده
فخر وجاه واعیانبا اشراف بوده

مناجات

126

یارب کبیر عرصه البیه یا مال ناهی
بوده قدیم اصل الی تصرره کما هی
کافر ایکه لایلیه کوره مس فانیکاهی
خالق دریه یارابی کی رحمانیکاهی
معبود دل مرضت و تصفت ناهی
کافر سه حیاه قونلق جرکیاهی
بمنزل ابالی بیکده نصب جاهی
نمود ایلیه بیکی سامانه رفاهی
برعرصه جاله ویره کی عزتناهی
بالله رکشتم رفته لدرا ایلا کاهی
یاکبرعه ایلا شویلا خراب ایلا الاهی
قرعه انبیه بیکی حشره قدر منزل وراهی

بندیکی آنسه هرانکه یاشی
طاسه اولیه فیا نمزلو کاجانیکه طاشیه
صرنیکیه بیکی دلک بولیلا اوزانیه
بوده لاخوانیچ نه یاسیم که اولیه
فانه اغلیه یم ناکه شفوه فانه بولیه
برآه ایده یم برده اورلیه فلکاکه اولیه
زارم ایشیه یه غلغله محشری انیه
دونیچ نه ایشه سوزیکی کورسوله انیه

شهریکه کوکل نالک ساغرخانه فانیه
عالم جانسنا نه بارلوانه قوصانیه
یاکبرعه ایلا شویلا خراب ایلا الاهی
قرعه انبیه بیکی حشره قدر منزل وراهی

اول شمسی حضضه اکلی ربح برانی
نیسم کوریجوزره کیجا صبه وسوزانی
دیباره قدانه وجایه یکلمزلر ملاقانی
یلک عمره بدل نایلیه یکلمزلر ایلاقانی
یوزره یوسنا رضوزیه ایلا صبه یانی
برواله وآنشه آیه یوسوزغانی
رکاه صیب عاشقه بیکی فیله خانی
غیرکانبوه اصله مزوسنا فانی
عینمه اما رانی جیاله ده هیچ ضمانی
ضمه دل ویرانه ده طلبا عاجزانی
یاکبرعه ایلا شویلا خراب ایلا الاهی
قرعه انبیه بیکی حشره قدر منزل وراهی

فالک ایلا قیلوکه یه بنی دوره ایلیه یاب
آل جانی ایلا یجه دوصه ایلا یاب
اسرایلی یکشوفلی دوصه ایلا یاب
اخرانی شیل سروایلا یاب
نفرتزه اهل قبصه ایلا یاب

127b

127

حافظ ۱ آمدی

دلی وار کم فکرمه اول قد دلجو کلمش
لبلری مل زلفی سنبل چشمی آهو کلمش

ساحر رو بر آفت نورسته ممتاز در
تازه در کم صفحه رخساریه مو کلمش

اول شه خوبان عزم ایتدکده کیمدر کم اکا
رسم مملو کیفی اجرایه قارشو کلمش

واقعا کلمش سپهره همدم همه آفتاب
ساحه دهره او آفت کبی مهرو کلمش

اولدی درکاه وصلندن جدا حافظ قولک
دیده کریانه بر لحظه اویقو کلمش

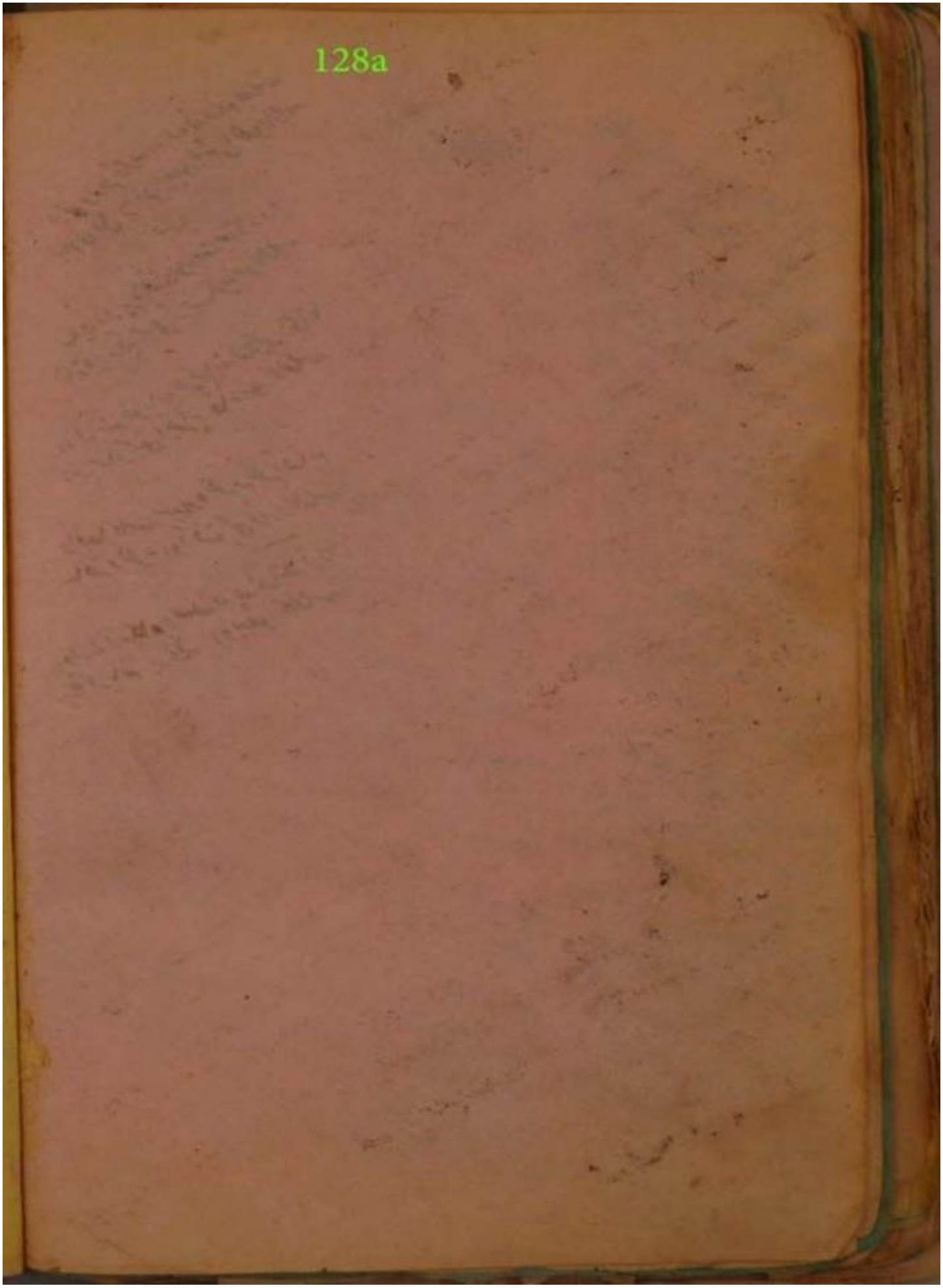
128a

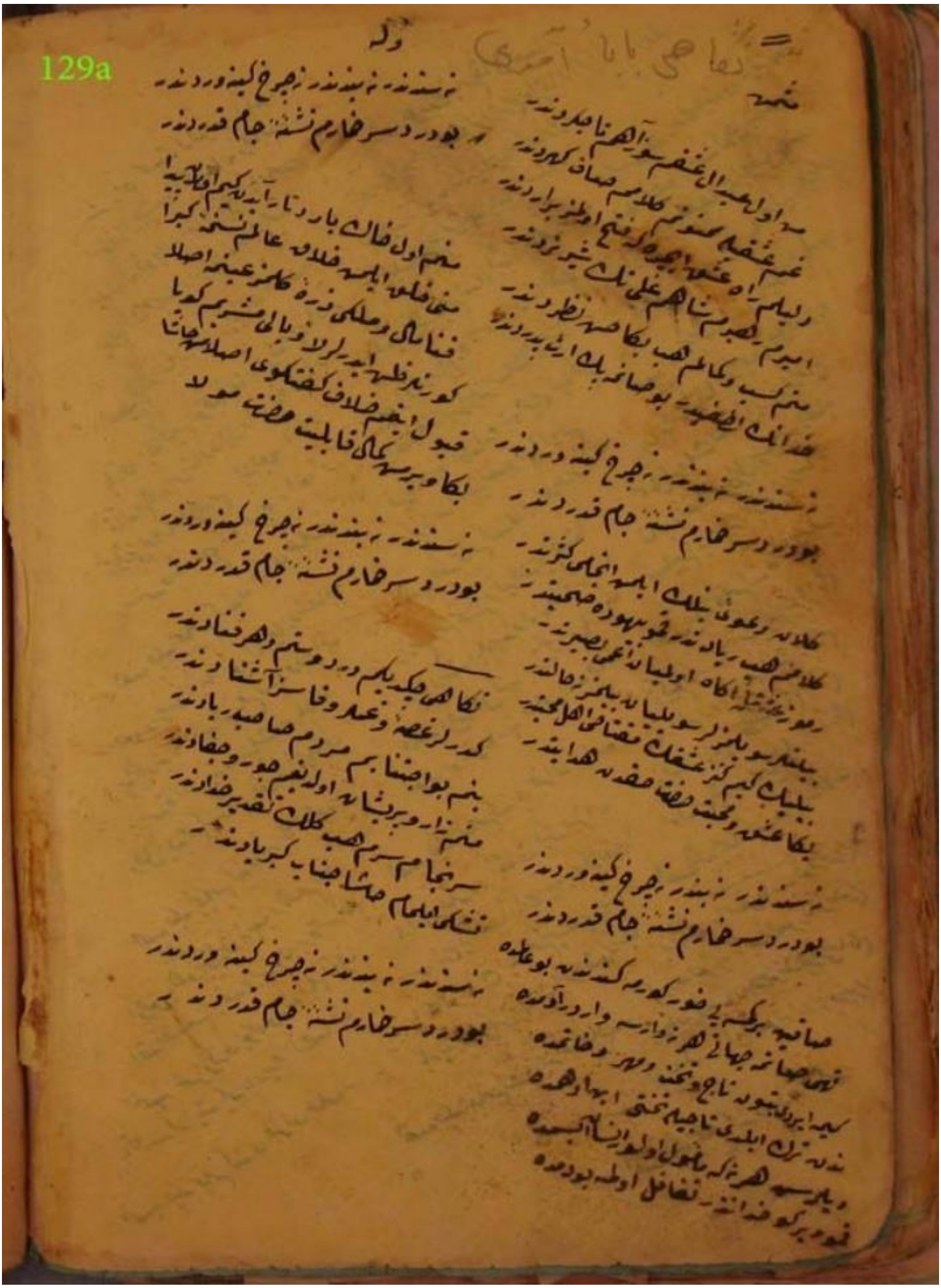

129a

نگاهی بابا آمری

مثنوی

من اول عبد الغفم سوز آهم تاجلردندر
غم عشقیله ممنونم کلامم صاف کهردندر
دلیلم راه عشقه ایچره فتح اولمز براردندر
امیرم رهبرم شاهم علی نك شیر نردندر
منم کسب و کمالم هپ بکا حسن نظردندر
خدانك لطفیدر بو صانمه بك ارث پدردندر

نه سندندر نه بندندر نه چرخ کینه وردندر
بو درد سر خمارم نشئه جام قدردندر

کلانه دعوی بیلك ایلمه انجلی کثرتندر
کلامم هپ ریادندر قمو بیهوده صحبتندر
رموز عشقله آگاه اولمیان اعمی بصیرتندر
بیلنلر سویلمزلر سویلیان بیلمز نه حالتندر
بیلیك کیم کنز عشقك مقتضای اهل محبتندر
بکا عشق و محبت حضرت حقدن هدایتندر

نه سندندر نه بندندر نه چرخ کینه وردندر
بو درد سر خمارم نشئه جام قدردندر

صافیه برکمسه یی خور کورمه کندندن بو عالمده
تهی صاتمه جهانی هر نه وارسه وار در آدمده
کیمه ایردی بتون تاج و تخت و مهر و خاتمده
ندن ترك ایلدی تاجیله تختی ایهادهمده
دیلرسه هر نه که مأمول اولور انسان ایسمده
قمو ویرکو خدانندر تغافل اولمه بو دمده

وله

نه سندندر نه بندندر نه چرخ کینه وردندر
بو درد سر خمارم نشئه جام قدردندر

منم اول خاك بار دنیا آیدن کیم اولان پیدا
منی خلق ایلمه خلاق عالم نسخه کبرا
فنا مالی و ملکی ذره کلمز عینمه اصلا
کورنلر ظن ایدرلر لا و بالی مشربم کویا
قبول ایتمم خلاف کفتکوی اصلا من حاشا
بکا ویرمه کمال قابلیت حضرت مولا

نه سندندر نه بندندر نه چرخ کینه وردندر
بو درد سر خمارم نشئه جام قدردندر

نگاهی چکدیکم درد و ستم دهر فنادندر
کدرلر غصه و غم و فاسز آشنادندر
بنم بو اجتنابم مردم صاحب ریادندر
منم زار و پریشان اولدیغم جور و جفادندر
سرانجام سرم هپ کلك تقدیر خدادندر
تشکی ایلمام حاشا جناب کبریادندر

نه سندندر نه بندندر نه چرخ کینه وردندر
بو درد سر خمارم نشئه جام قدردندر

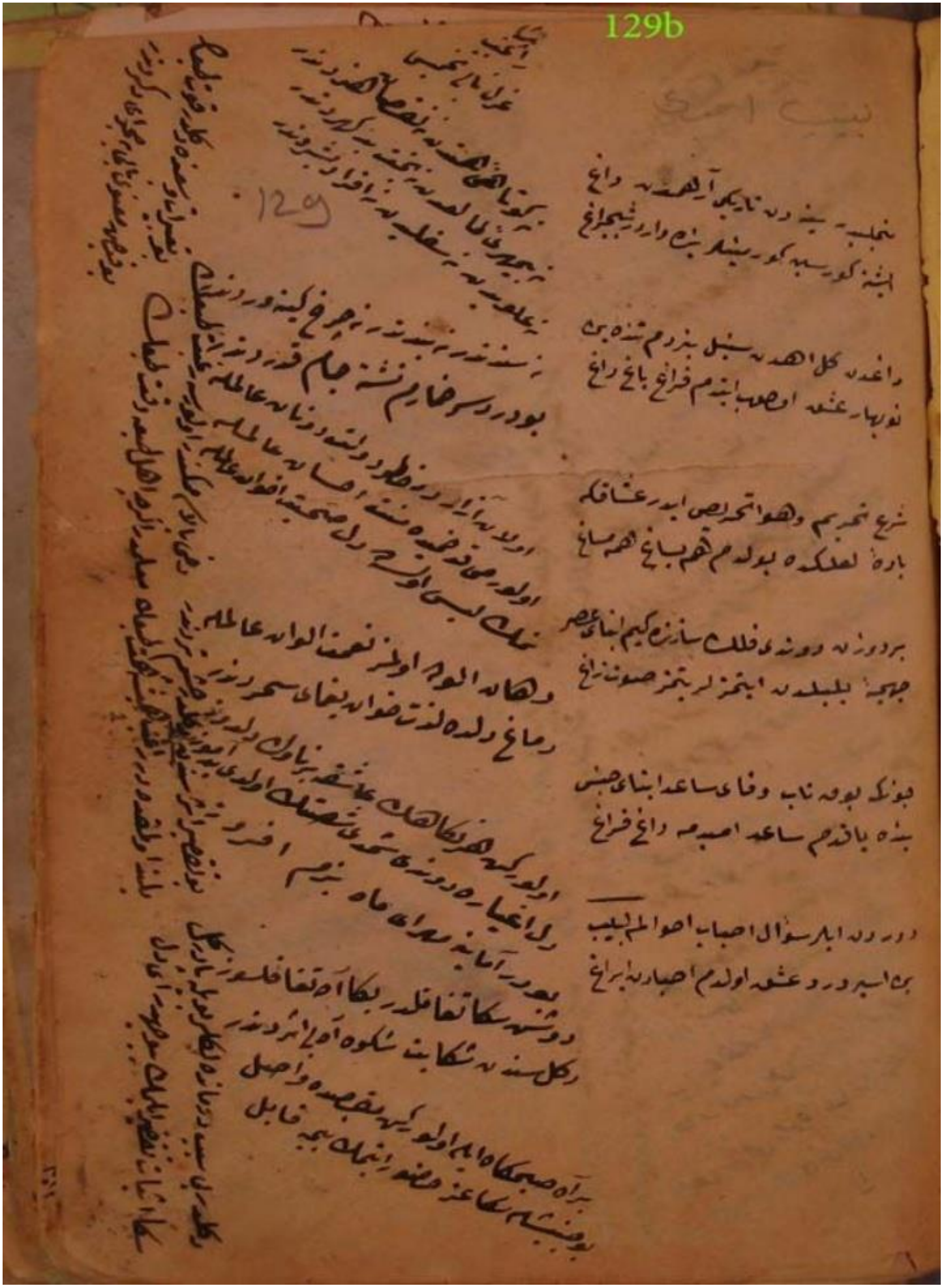

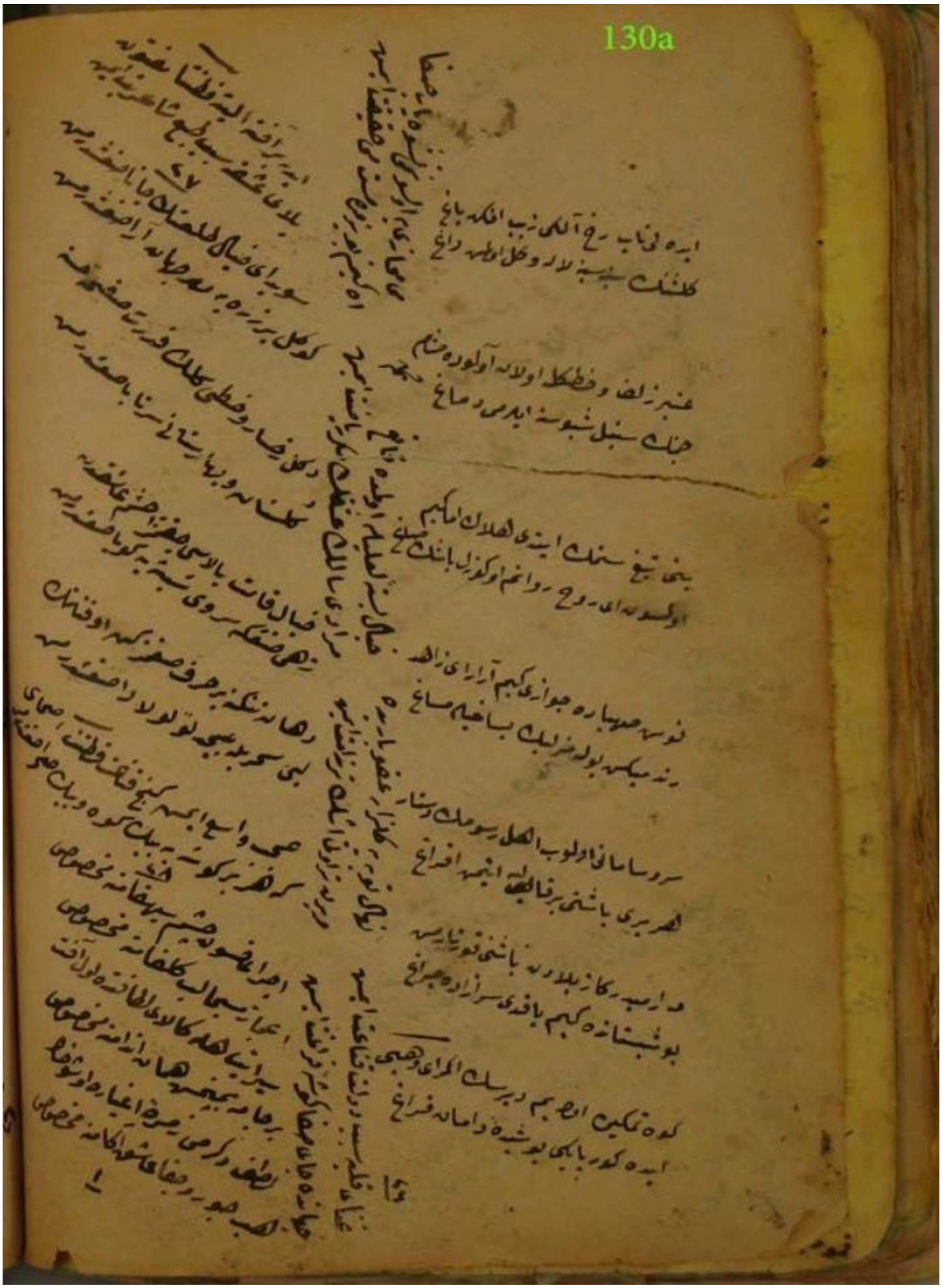

130

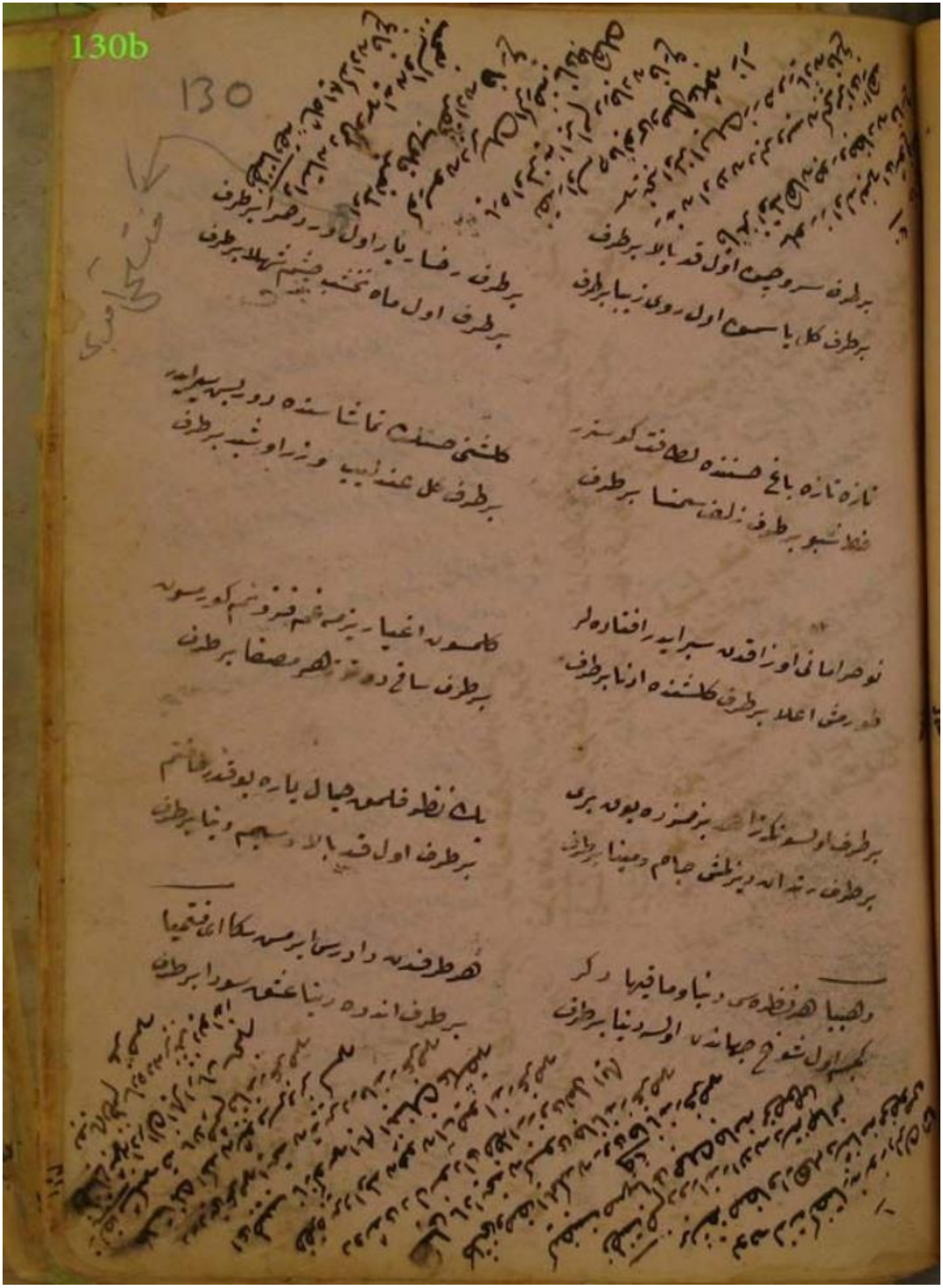

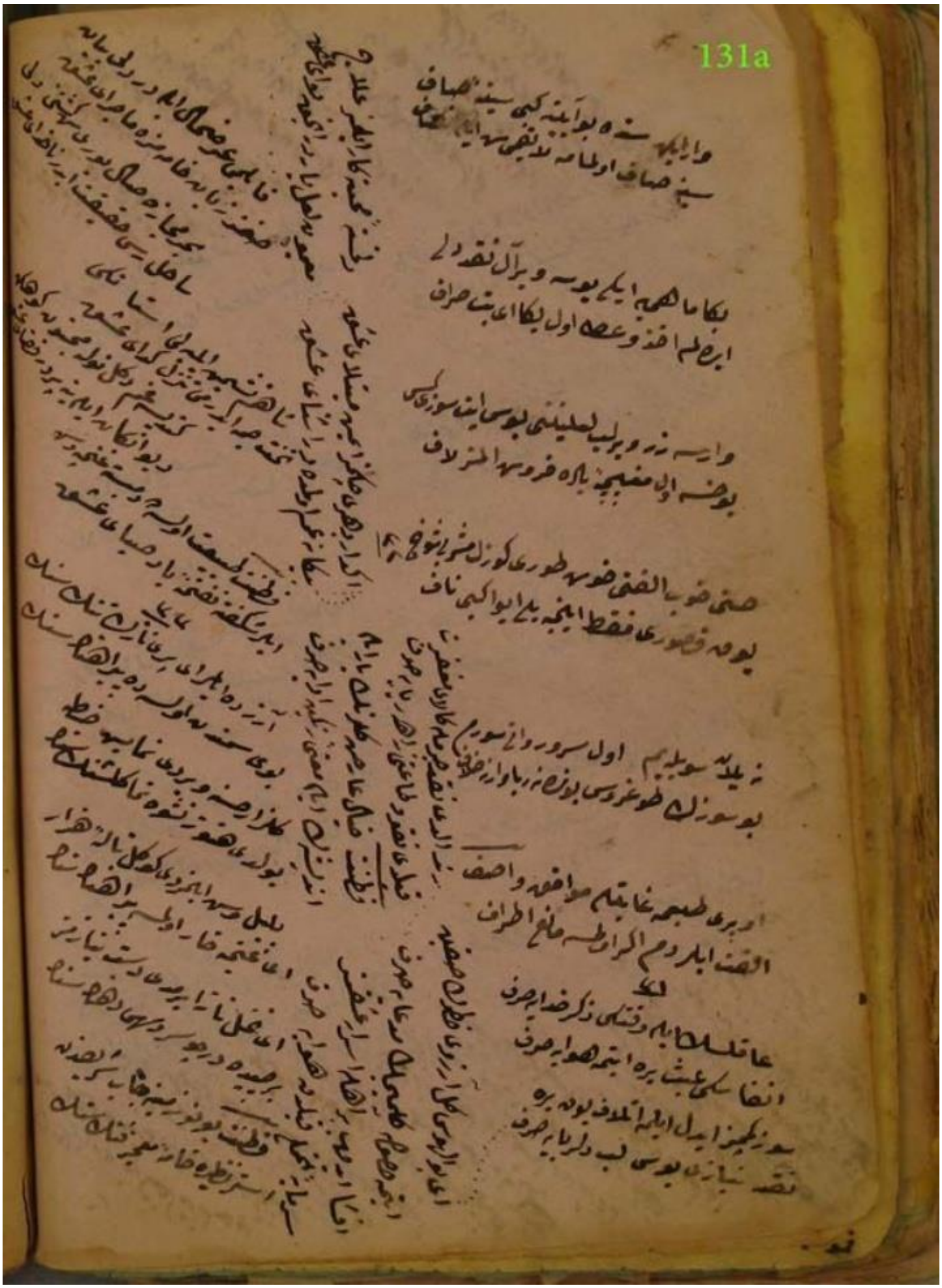

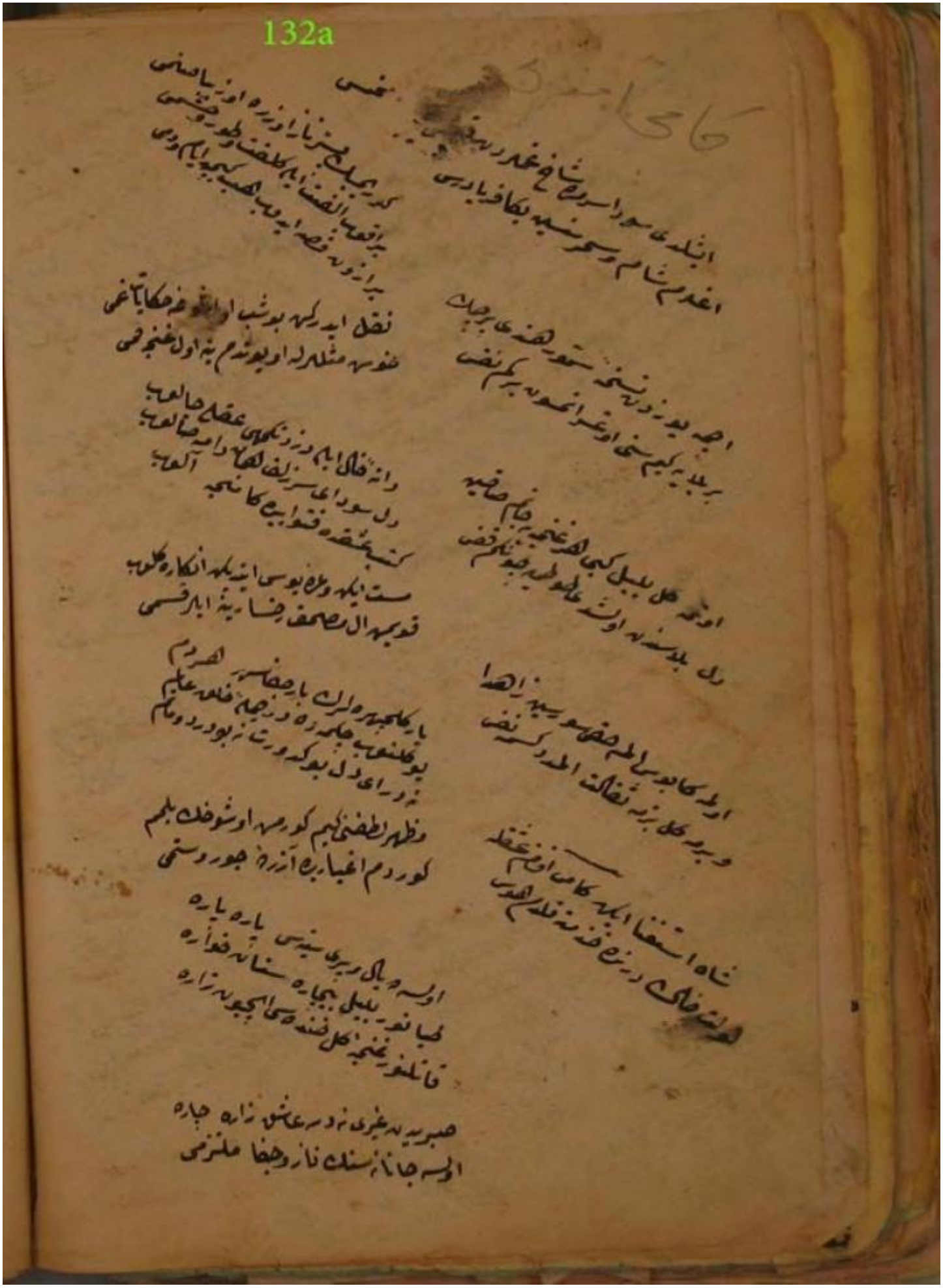

ایضاً

تا کار انتظار دمو عیله بر شانه دوله
کلشه فیضه ه بزوقنه فرزانه بوله
صاحبه در زمانیاه صالدی صولدی

کردوسه بکی روسه چرخیله سرسام اولدی
ساقیا بزه طولاشه رمی جام وجمی

سو یلدم نکته شناسانه بوزاغیاهردم
طوغروسی بعده بلی افنه شوذبذ بلسم
بوده انجمه رمخزونه ده رمانم

نه قدر بارکرایه اوله جکدی ادم
منه ولسه کر بمایه زمانک کرمی

نصرتا اکله بوابیاتی سرصلم پیر
ابلیسه کی نظمنه ه غشه ده روی پیر
هرکسک ده دیرکنه حالنجه قدر

برده دنیا غمی حاکمه دله کیم قیله ابدر
مخلص زاده بشمز مسی وشوخلقه الی

تخمیس غزل باقی

نوروسیه ه نابینه دلبر فتی غدا اصلور
فال غیر یوی رود وعاضی سانا اولور
صرنکله نیلیم افاده لرجیار اولور

سوزغضکم قچنکم دله آه وزار اولور
آه دود ودود ابر وابر آتشبار اولور

باده لعلک کنه ساقی بوده صهبا ایچه
صاحبه کیسه [illegible] ایچه
[illegible] لعل لبی دله کلدخه نا ایچه

اقسه اشکم دیده دله اول کوهر یا ایچه
اشک سیل وسیل یم دیم پرده شهوار اولور

شمع رخسارک کوریه پروانه سوینجه قدر
عاشقه بیچاره لرسوزیله درمانک ارار
آتشم کورسه سنه رایه اول ابدخه قدر

یانه داغ سینه م اورزه حسرت خدکلنار
نار قدر ونور خدوخور پرانوار اولور

زیرفه یه چینه صالدی عاشقلونکه کاکولنکه
غمزه لرخونریز اصلیا غناقه جکه ضعیفه
جانه اوله نرم ابنجه نا اوقلب سرسری

کوهه یه کیمیه نوله غضکم آهم کوری
کوه ودشت ودشت باغ وباغ سنبل زار اولور

رانه خالکه ستمکر یا نیچه یه نازلنه جزیره
رامه روزیه سوزیله دل صیه نه اینجه اولدخه
ایشه نفسونک اصلیا صبه قدر صبر ایلرکز

غنچه یه فه لبکز خیه باقی برنظر
غنچه برلک وبرلک خار وخار خیزدار اولور

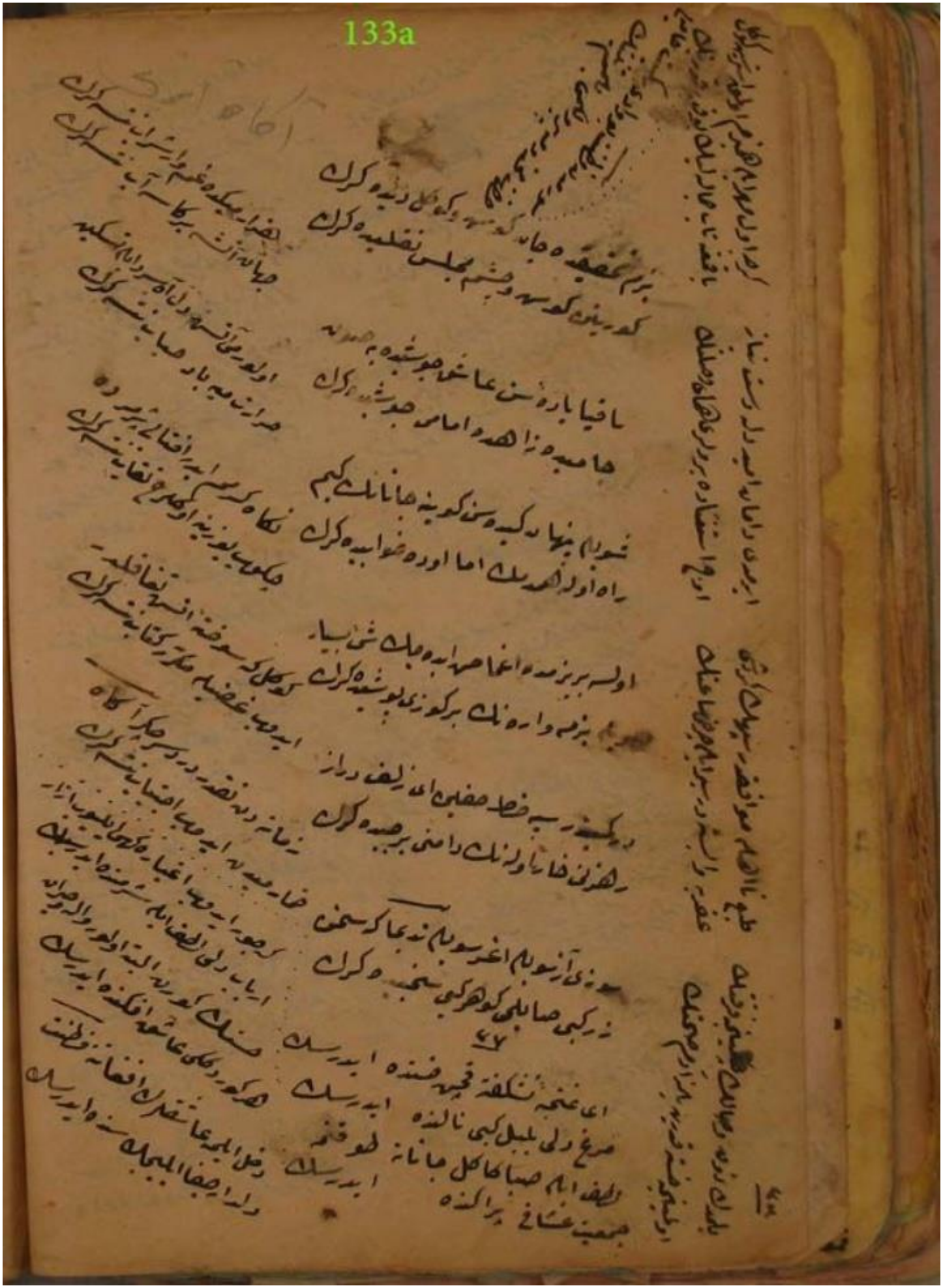

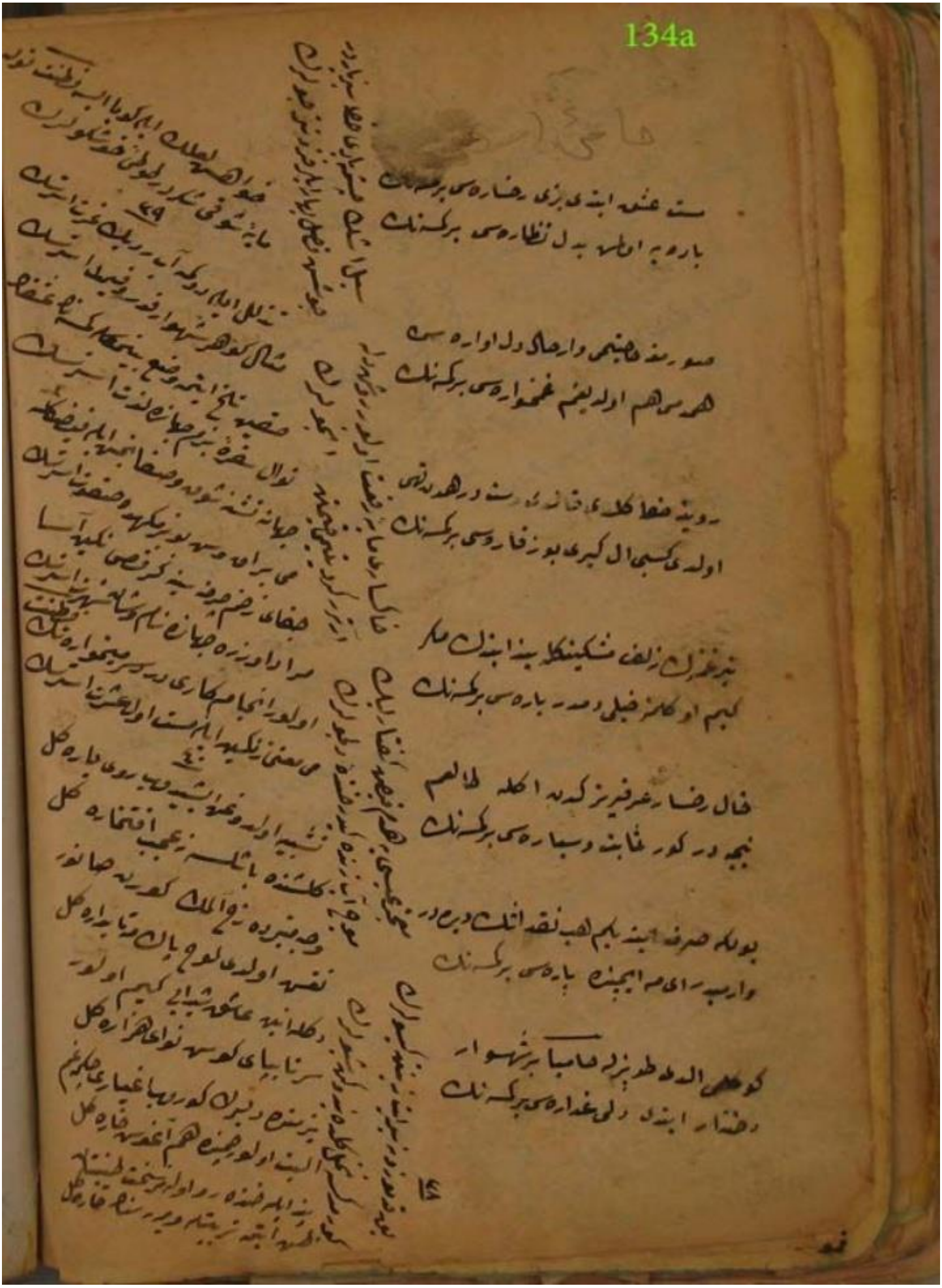

134a

مست عشق ایتدی بزی رخساره سی برکسه نک
باره یه اولمش بدل نظاره سی برکسه نک

صورتده حاجتمی وار حال دل آواره سی
همدمی هم اولدیغم غمخواره سی برکسه نک

رویینه خطا کلدی قالدی دست در همدن تهی
اولدی کسبی ال کیری بو زفاره سی برکسه نک

تیر غمزک زلف مشکینکله بند ایتدک مکر
کیم او کلمز خیلی دمدر باره سی برکسه نک

خال رخسار عرقریز کدن اکله طالعم
نیجه در کور ثابت و سیاره سی برکسه نک

بو یکه صرف ایتدیکم هب نقد اتک دیره در
وار بیدر ای مه ایچنده پاره سی برکسه نک

کوکلی الدی طوپزله حامیا بر شهسوار
رخسار ایتدی دلی غداره سی برکسه نک

۴۸

بو قدر موزون بر ایت زینت کیسولرک
کورمدکسه نخل کلده بندوکن شیولرک

سبل اشک چشمه باری خط سبز یاردر
جوشش فصل بهار ایلر فزونتر جولرک

خاکساری مایه رفعت اولور روشن دله
آرتر کردینیمی قیمتن انجولرک

معجز عیسی یه همدم فیض کفتار ایلک
موج آب زنده کیدر خنده دلجولرک

خواهش لعلک ایله کویا ایسه فطنت تولد
مایه شوقی شکردر طوطی خوشکولرک

۴۹

تذلل ایله دوکمه آب رویک عزت استرسک
مثال کوهر شهوار قدر و قیمت استرسک

حقیقت تلخ ایتمه وضع بیتمکله کمسه ناعقلا
نوال سفره بزم جهانه لذت استرسک

جهانه تشنه شوق و صفا انجمن ایله فیضکله
می براق وش بو بزمکهده صفوت استرسک

جفای زخم چرخه سینه کر قصی نکین آسا
مراد اوزره جهانه نام و شان شهرت استرسک

اولور انجام کاری دردسر میخواره نک فطنت
می معنی زنکین ایله مست اول عشرت استرسک

۴۰

تشبیه اولدوغنه ایشیدوب روی یاره کل
کلشنده باشلسه زعجب افتخاره کل

وجه منبرده زخ الملک کورن صانور
نقش اولدی لوح پاک مه تابداره کل

دکله انین عاشق شیدایی کیم اولور
سرتاپای کوش نوای هزاره کل

بزمنده دلبرک کوروب اغیاری چکرغم
الیت اولور چمنده هم آغوش خاره کل

پند ایله خنده رو اولور سخت طینتان
طعن ایتمه تربیتله ویرر سنک خاره کل

اولدی دلتاب افکنی رخساره‌سی برکمسه‌نک
جانی بیتاب ایلدی نظاره‌سی برکمسه‌نک

ایلمم مجنونه اولسم راز داغ عشقی
شمدی عالمده بنم آواره‌سی برکمسه‌نک

چشم بیمارندن اوزکه کمسه بلمز حالمی
نیجه دمدر اولمشم بیچاره‌سی برکمسه‌نک

کاه لطف ایت کاه غضب کاهی تغافل کاه نکاه
کوکلم اکلر غمزهٔ مکاره‌سی برکمسه‌نک

وارمیدر ایا فلکده دلبرم کبی فهیم
فتنه بردار جهان سحاره‌سی برکمسه‌نک

عرضی آمدی

134

[illegible] دلده ایشلر یاره‌سی برکمسه‌نک
وارمیدر آیا بو رخنه چاره‌سی برکمسه‌نک

بر یافشده آلدی کوکلم ایلدی مفتون بنی
طرف جاده در ایکی سحاره‌سی برکمسه‌نک

کلرخنده نشئهٔ صبحدن دکلدر آب و تاب
خون دلدن رنک آلدر رخساره‌سی برکمسه‌نک

زلف و سن سربسته قالدی بقدهٔ امیدم آه
اولسون بن کبی بخت فاره‌سی برکمسه‌نک

درد کوردم عشقنی بر دردلو افشا ایده‌مز
دل نهالی غریبا آواره‌سی برکمسه‌نک

[illegible]

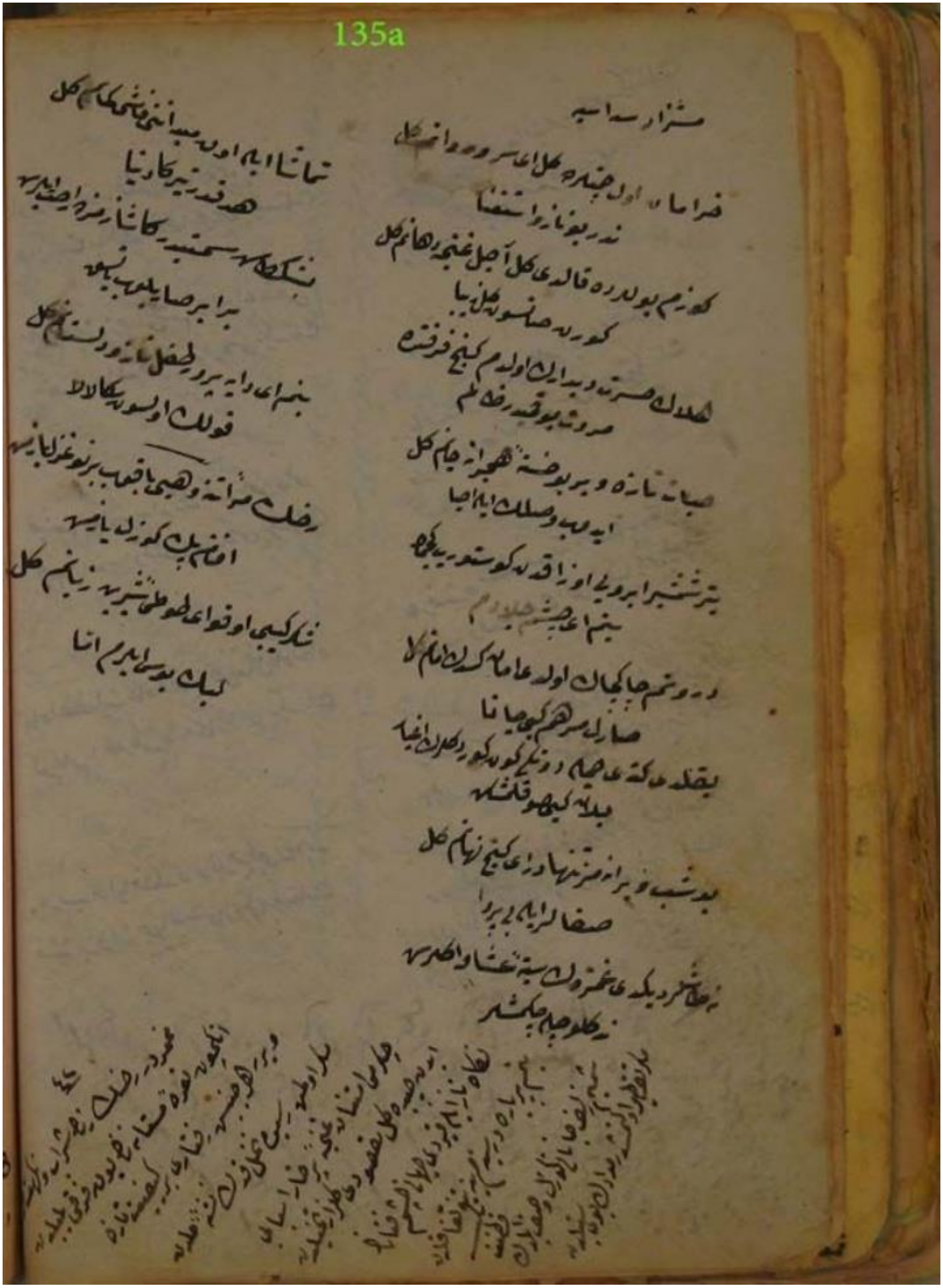

136a

تخمیس

زرین قدحی نیلیم اول سیم بدنسز
انسز ایچیرمم باده یی اول ایچیرده بنسز
چابک یوزیشور ساز و سوزی یعنی ذوزنسز

هر مصرعه اول شوخ کوزل کردنی بنسز
خلقتده ده حسنده کویا که دهنسز

محویت ایله حسنی وار ایلمسه الله
اولمز طوریشی سویلیشی قابل اشباه
بی نطق و شهود اولدم آنک سر بنه آکاه

یوق بیره بن اسناد ایده مم اول بنه افواه
خوش طور و روشن لیک برازمشربی دنسز

کلزار رخنده کوریجک بشقه نمایش
بلبل کبی کلک اولدی ترنم زن خواهش
خندان اولدم یعنی دکل موسم نالش

بو بیت دلدار اکنور طبعه کشایش
زیرا اولمز بار تهی کلده دکنسز

انشاد بهاریه ایدوب ساکه ای آفت
بازمش ورق کلده ایشت خامه قدرت
سویلر آنی بر بلبل خوشکوی ظرافت

رخساریکه اول سبزه خط ویردی لطافت
یوق رونق باغک اکر اولورسه چمنسز

اول آچیسین چک که براز لذت دهرک
چوق تشنه ویرر تلخ می عشرت دهرک
چابک دیمه تشریفنه اول آفت دهرک

تیز کلسه دوامی اولمز دولت دهرک
یوق لذت وصلک اولیجق هجر و محنتسز

چوق اهل دلک دست هوا عقلنی چلدی
بیهوده کزوب هیچ صبا یوشه بره یلدی
صفدم دیشیمی خار الم بغرمی دلدی

فصل اولدی بهار صیقله هم کهنه کلدی
دل استمدی عزم ره کلشنی سنسز

ارباب سخن و صفت سحبان اولیم بن
پرتو کبی مستغرق احسان اولیم بن
پر فیض محاسن هله حسان اولیم بن

غالب جا بشور پیر و عرفان اولیم بن
داب شعرا شویله که طورمزدی سخنسز

136b

136

جستجوی ماه رو دن دائما آواره یم
بختی بر روشن ستاره کوکب سیاره یم

یاننه هر کمسه نك کیدم بنی تبعید ایدر
صانکه اولدم بر کل بازی کبی ناکاره یم

مؤمنم یا کافرم بن هر نه یم زاهد بنی
صانمه کیم آتشه پرستم عابد انواره یم

فرقت دلبرده یوقدر کریه دن فرصت بکا
بحر اشکه تا بکردن غرق بر فواره یم

قسمت اولمق وصل نرده روز شب دیدار ایچون
حالنه اختر کبی سرگشته رخساره یم

بنده دریئس والم رسمی ایله هر درد و غم
اهل دل ارباب ایچون احداث اولنمش چاره یم

بنم نگاهکله اوچار جانم بوتندن هر زمان
چون کبوتر پای بند رشته نظاره یم

پایینی بحره اوزاتمش موجلر جوش ایلیوب
پای بوس ایتمك ایچون ایتدم تمنا واره یم

پند ترك ایت دکلمز خانه ایت دیداره باق
ناصحا بر مصحف رخسار ایچون سیپاره یم

137a

غزل نگاهی

بابا آمدی

ایور کن بر کیجه ناگاه کورندی چشمم برار
سؤال ایتدم ندر اسم شریفک سویلدی حیدر
دیدی من اول علی نامدارم سیف قهارم
منم صاحب قرانه اول حیی وقیوم خالق الاکبر
منم جبریل امینک مرشدی اول ساقی کوثر
منم یار محمد عالی همت صاحب نصرت
منم عبد مظفر شاهی خیبر حیدری صفدر

دلیلم دستگیرم اول بنی مقصودیمه ایرکور
وارلمز نزدی دلداره اگر کیم اولمسه رهبر
بصیرت چشمنی فتح ایلیان کوردی جمال الله
کوزن آچ خاب غفلتدن اویان ای عاشق کمتر

سؤالندن مرادین بو ایسه فهم ایله ای غافل
منم شیر خدای فتاح دایه داماتی پیغمبر
دلیلم دستگیرم اول بنی مقصودیمه ایرکور
وارلمز نزدی دلداره اگر کیم اولمسه رهبر

نگاهی حق کریمدر قیل توکل حقه صبر ایله
ایررسین وصل جنانه اولورسون لطفنه مظهر

تمت

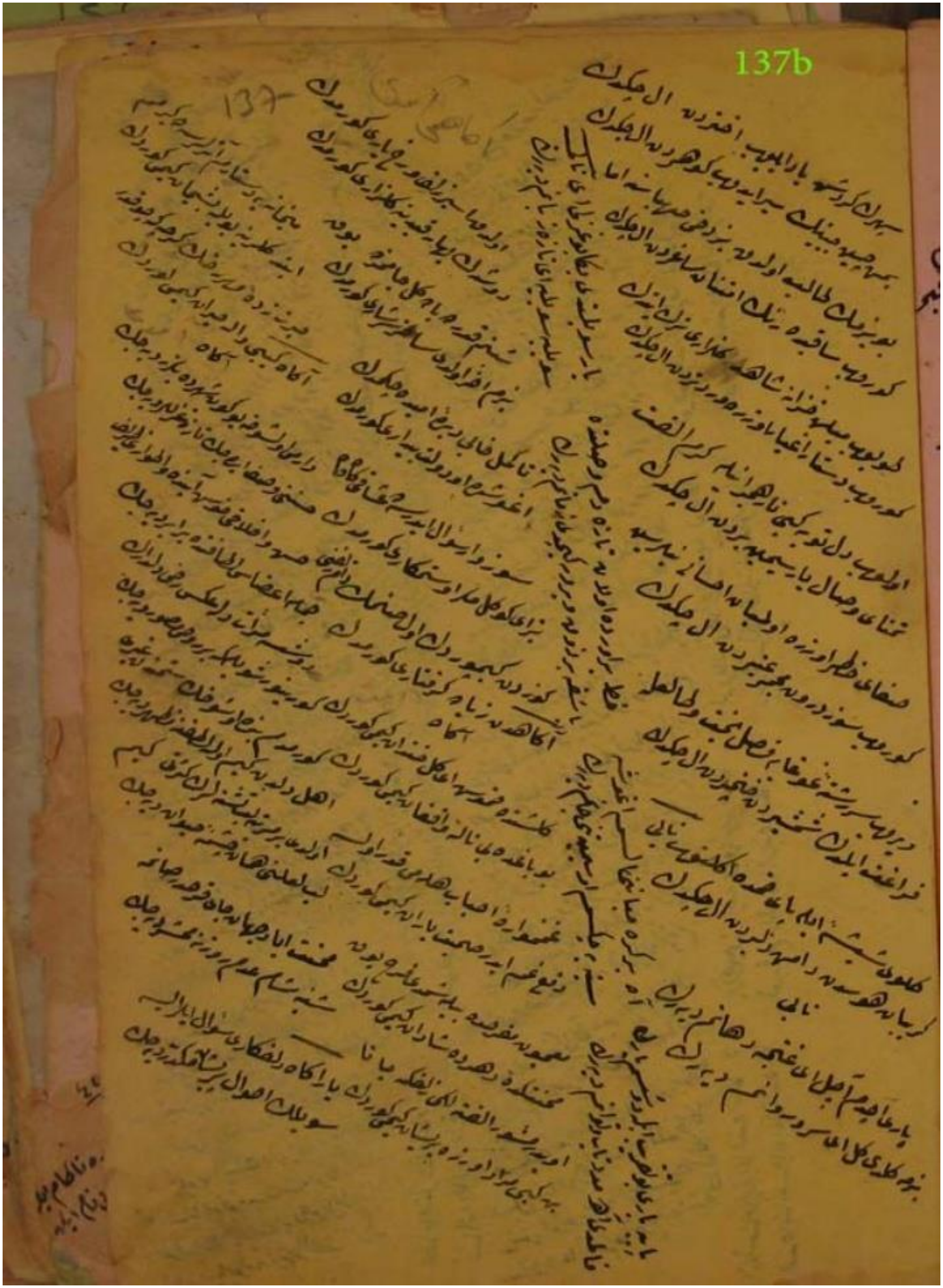

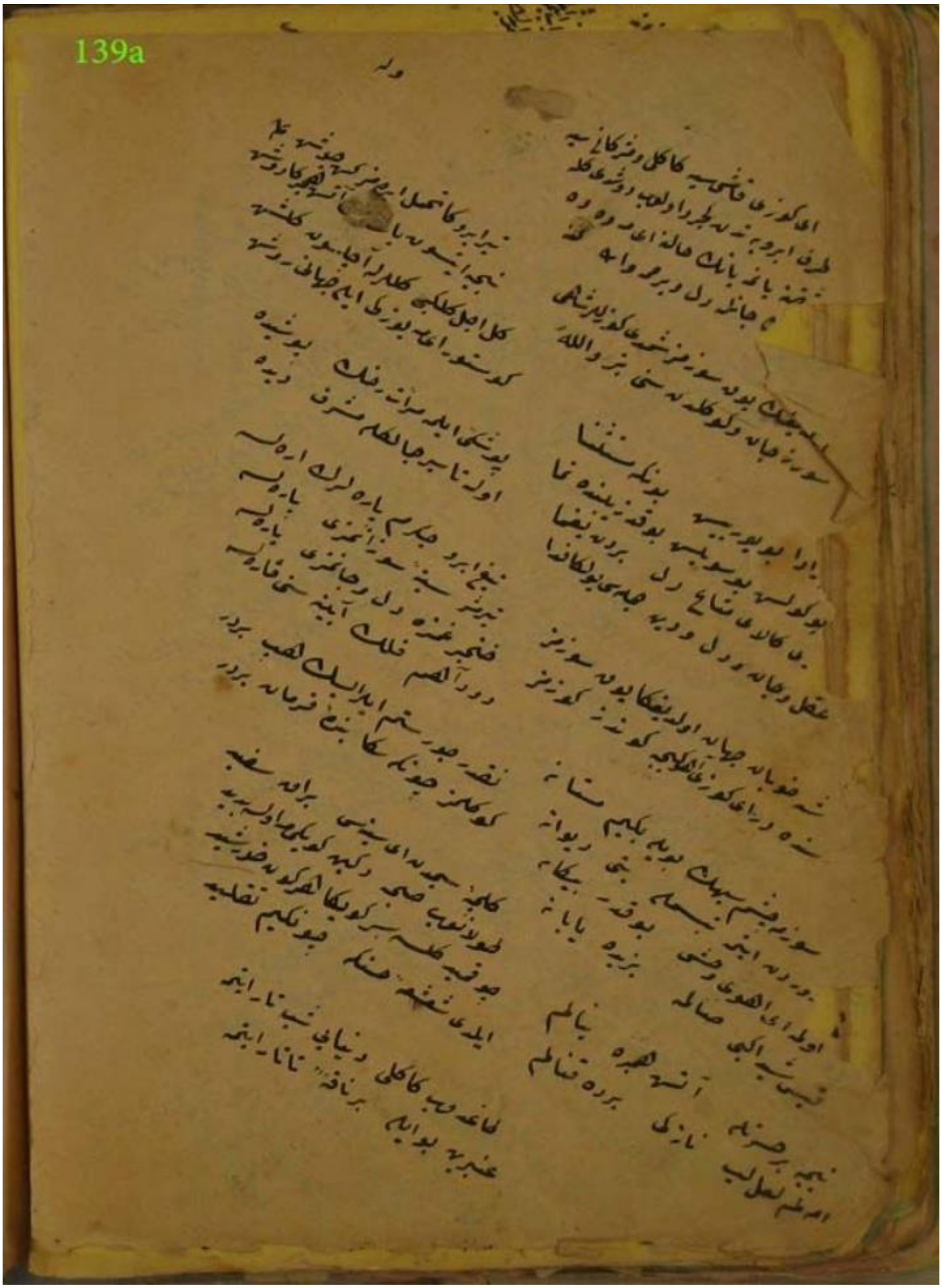

مخمس واصف پاشا

بیزای شوخ بیز عاشقی ایتدک دلریسه
اولوب ایدال صفت جمله سی اولدی [illegible]
ایله دن جور و جفا هر نه کی وار در کم و بیش
وقت ریشی کوزه دوب اولمه کرک دور اندیسه

خط کلور شیوه حسنک طاغیدر ای مهرو
صلح عشاقده در سکا یا هو یا هو

حسنه ایتمه امان ای کل نورسته غرور
خنجر غمزه کا ایلر صلح ایراث فتور
کیده ایتمه باشلر خط نوراخ ظهور
عاشقانده او زمان اولور افندم مغرور

بو قدر جور و جفا ایتمه ایتمه معتاد
ایرشور لطف ایت افندم کرم ایت ایتمه عناد

بیز اولمه بو قدر مست می نخوت و ناز
عاشقک خطر محزونی ال الله براز
نیشور جلوه و ناز ایلمه بیک طول دراز
نازه بشلر عاشقک صلح دوشر سکا نیاز

بو جهاندر اقوزم نیجه یی آلمه حاتمه
نوری و سهر چوق دلی دیوانه لر اوصلاتمه

نه ارای کل زیبنده یانکده اوکدی
کوروب انکله جلوه کی باغم اریدی
بنه قارشدی بنم صحبتمه اول زیدی
او مراد ایله اشتدمی افندم نه دیدی

وعدکز بوسه می وصلتمی اونتدم نه ایدی

قنی ای ماه کیجه شب یکی کویدن بریره
برقالقده ایلمه وار ایدی بزدن کریره
او وسیله سوز آچدم سکا کلدی بریره
او سوزی یازمشیدم قالمش او بر عنتریره

وعدکز بوسه می وصلتمی اونتدم نه ایدی

خفیة ایلدیکک عهدی قولک اشتدی
بنی سلطنتک اول مژده سی احیا ایتدی
بشقه صحبت آچیلوب نیلیه م اول سوز بتدی
خطرمدن او زمان نیرو چقدی کتدی

وعدکز بوسه می وصلتمی اونتدم نه ایدی

وعد ایدنجه بکا بر بوسه یی ای غنچه ناز
کچدی ما بینهماده نیجه بیک ناز و نیاز
کلیور خطریمه کرچه بونلرده براز
او واقعه بزی کچدی اره دن بر ایکی یاز

وعدکز بوسه می وصلتمی اونتدم نه ایدی

تمت

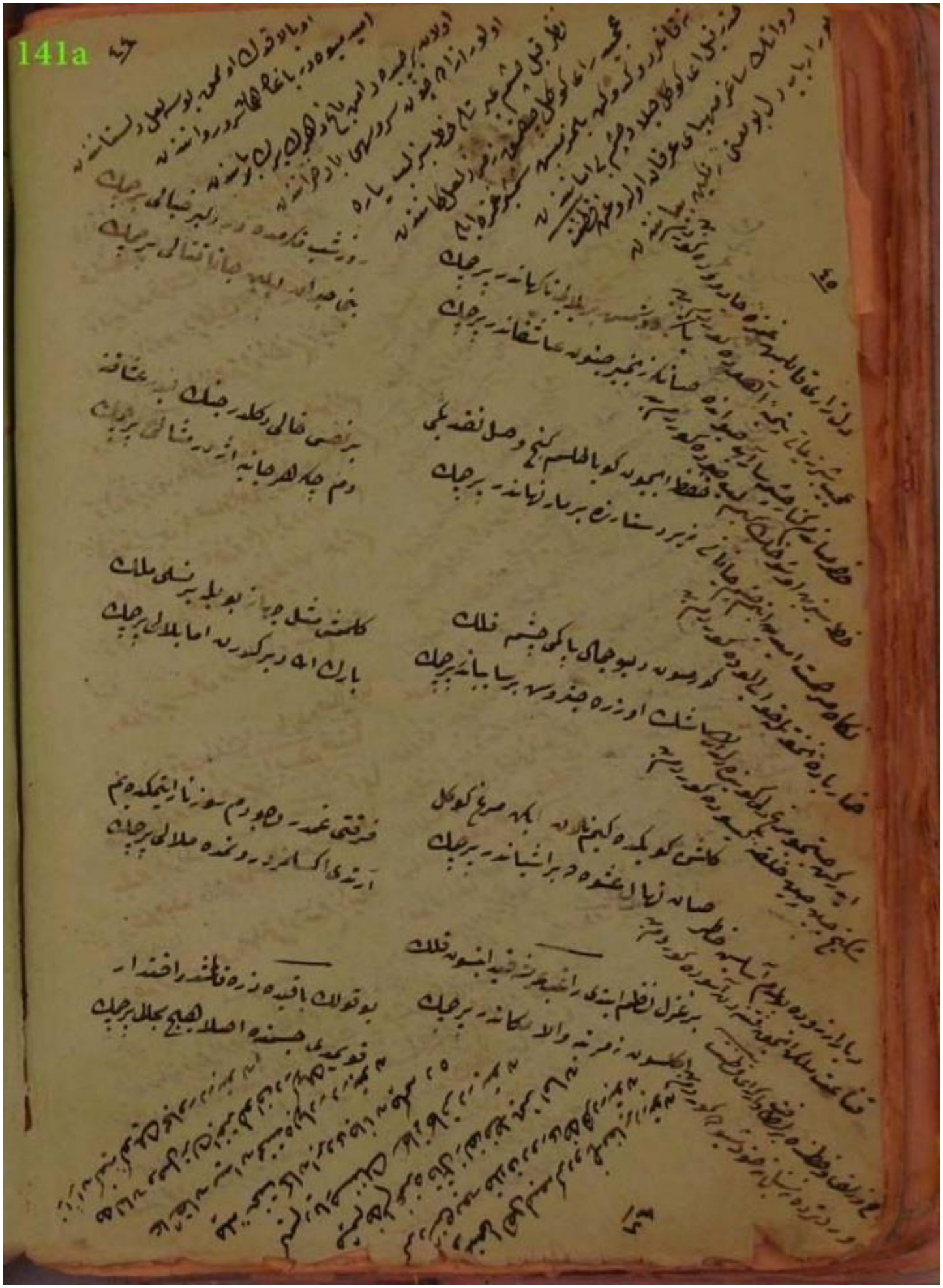

141b

141

سنبل باغ بهار حسن و آندر برچمك
زیر فسده ظل نخل ارغواندر برچمك

نوخطلکدر فتنه آخر زمانی حسنك
دوزر ستاخیز جانه عاشقاندر برچمك

بندر عشقکده اولمز قبل قدر قید غمزه
باشلیجه سرمایه سودا کراندر برچمك

اصرتلنده کوسترر بر فتنه پیچیده سر
غمزه سحار النده ریسماندر برچمك

رونق بازار سنبل اولمسون قندیل چند
سر بسر نور سواد جسم و جاندر برچمك

حل و عقده حکم ایدر ملك فن سوداندن
یعنی باشلی باشنه بر دودماندر برچمك

قلچه شبدن لال ایله پرتو کبی طبع قلم
شمدی آغزنده مسلسل داستاندر برچمك

دانه خاللك ایله دام نهاندر برچمك
مرغ کوکلی بلای ناکهاندر برچمك

طرف گلشنده آچلمش تازه سنبلر کبی
زینت مشاطه بر حسن واندر برچمك

ملکنه قسدن خروجیله پریشان ایلدی
جند عشاقی مدد حسانه قهرماندر برچمك

قور قارم باشدن جیقوب بر تل قرار اول عاقبت
الامان عقل المده بیك بی اماندر برچمك

وصف حسنك زیور افترای زبان اولدقجه تل
بر عجایب فتنه آخر زماندر برچمك

قیل قدر مدحنده تقصیر ایلمز صدقی مدام
معتبر بر عالی قدر دودماندر برچمك

باد صبا غزالا حفظانه کوزلرك
جیبه ماچنه فراغ ایسترسه بانه کوزلرك

قبضه تسخیره آلمه وداعی ربیر
کوکده ایسه بربلای ناکهانه کوزلرك

برنکهه نیجه بك عشاقی سرکردانه ایدر
آه افندم فتنه دور زمانه کوزلرك

کمل فرته جکلمه بای کبی ابرولرك
نیازنر کاندك جانه فیانه کوزلرك

کاه شاهین نکهه مرغ جانه قصد ایدر
بده برصیاد بی امن ولمانه کوزلرك

وصف اولنمز نیلسون جانانه جانانه
بر یانشه وصف هذا اولربقانه کوزلرك

اسوی انظار اولوب اولبابه قم
بنا کثره فهیا ملاحظه رقما قوی

عجبه ایدل ایسه وفا اولنا یرده
کاهی می بوشام فواهشه ورد صبوحه ده

فیال عاصیه جانانه الله ایلیه بنده دوراه
زیبه سبزه سنبل بزنخل کل تره ده

سه نقصانه وفورشیوه زوالدر یلدن
کوررروشنه لاله لرایم ضرجیع سنکرده

طبیعت روشه اولمز اولمه بوجه صلبه
آلدرسه بیلنه یاروزنه فیاضورشه انوره ده

ایه بخا انکاره مدرویه اول قیانه فه
قالورمی کثرت عشاقه ایه کوبا محشره ده

لبه ورخانی وصف ایلیه ناب باریان
بر انیشه ده فطنت بیفزوایه جوهره ده

٤٨

زنه جوره کوسیم اولنه نخوت سیاهه ده
یه کافر زبانه حرف شکوه یارساهه ده

دریا کیزه عفوفضایه بنده رقصور
صوره سلك ذاهه اجریعاصیه کناهه ده

قوه فرقدرتا غروم عالمی دیکه نوله ایشم
زمانه غفلتی زجیع وقف انتباهه ده

اکردربسلك کلیرضرستره رامانه وکریبانه
فلك ضحیح یوفی خوفنله ناولان ولدوزاهه ده

بنم نابینه الطافی باری یوقدر اعمالم
کهانه ایه وارم کثرت جرم کناهه ده

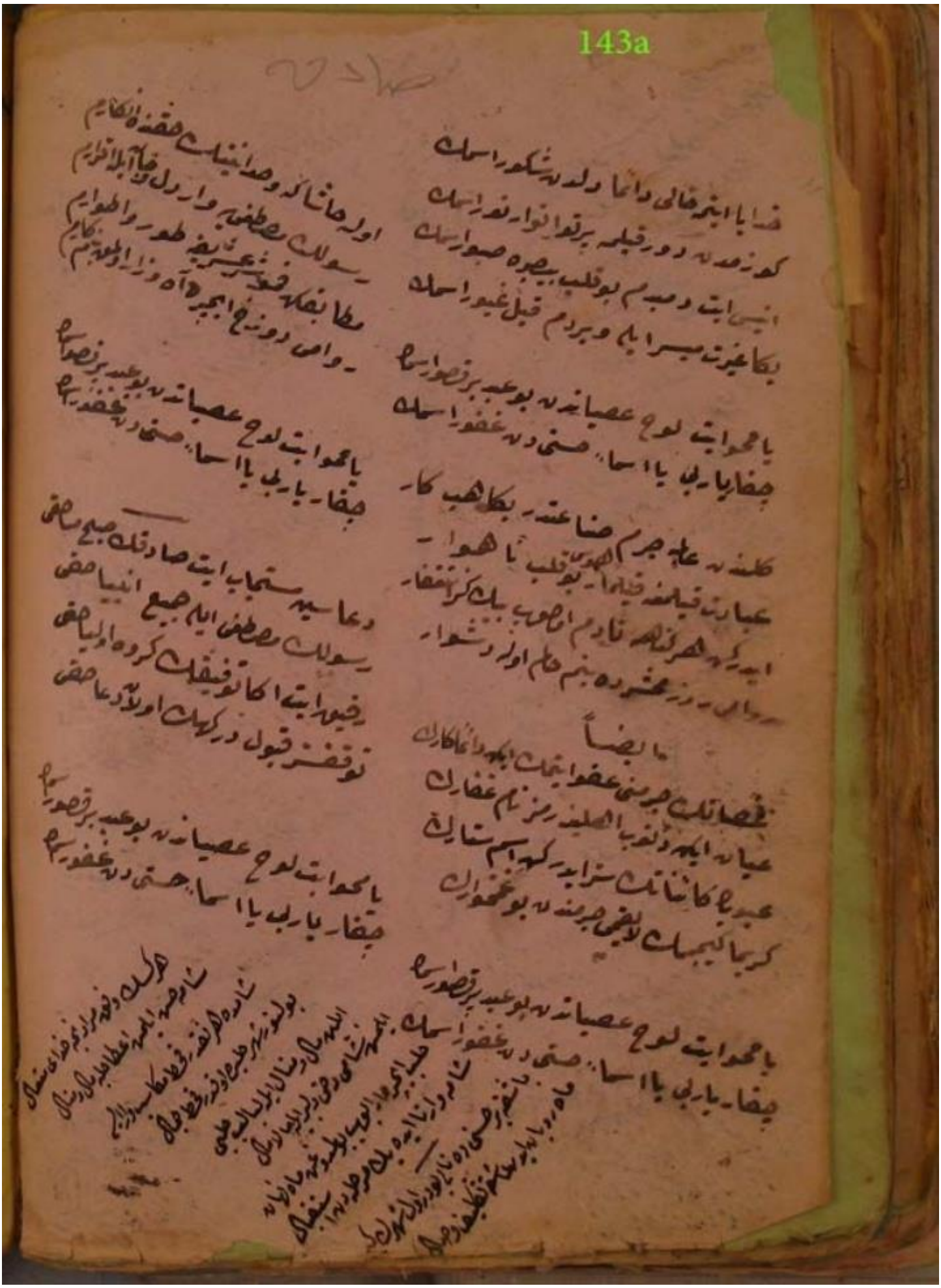

143a

خدایا ایتمه خالی دائما دلدن شکور اسمك
کوزمدن دور قیلمه پرتو انوار نور اسمك
انیس ایت دمبدم بو قلب بیچاره صبور اسمك
بکا غیرت میسر ایله ویردم قیل غیور اسمك

یا محو ایت لوح عصیاندن بو عبد پر قصور اسمك
چقار یا ربی یا اسماء حسنی دن غفور اسمك

کلندن عالمه جرم صناعتدر بکا هب کار
عبادت قیلمه قیلمار بو قلب ناهموار
ایدرکن هر کناهه نادم اولوب بیك کر استغفار
روان روز محشرده بنم حالم اوله دشوار

ایضاً

نقصانك جرمنی عفو ایتمك ایکن دائما کارك
عیان ایکن ذنوب اهلیدر رمز نام غفارك
عیوب کائناتك سترایدرکن اسم ستارك
کریما کیجمك لایقمی جرمندن بو غمخوارك

یا محو ایت لوح عصیاندن بو عبد پر قصور اسمك
چقار یا ربی یا اسماء حسنی دن غفور اسمك

اوله حاشا که وحدانیتك حقنده انکارم
رسولك مصطفی یه وار دل و جان ایله اقرارم
مطابقکله خموش عشریه طور و اطوارم
روان دوزخ ایچره آه و زار اولمق بکا کارم

یا محو ایت لوح عصیاندن بو عبد پر قصور اسمك
چقار یا ربی یا اسماء حسنی دن غفور اسمك

دعاسین مستجاب ایت صادقك صبح مساحقی
رسولك مصطفی ایله جمیع انبیا حقی
رفیق ایت اکا توفیقك کروه اولیا حقی
توقفسز قبول درکهك اولان دعا حقی

یا محو ایت لوح عصیاندن بو عبد پر قصور اسمك
چقار یا ربی یا اسماء حسنی دن غفور اسمك

هر کسك وفق مرادنجه خدای متعال
شامه حسن ایلمه اعطا جلبه مال و منال
شامده هر نقدر قحط مکاسب وار ایسه
بولنور شهر جلبده اوقدر قحط جمال
اللهه مال و منال ایله لبالب جلبی
ایلمه شامی دخی دلبر ایله مالامال
جلب ایچره ماء ایوب بولمدوغنه ماه نهان
شامه وارنا ایده بك مرحله دن استقبال
باشقه بر حسنی ده نابی بودر اول شهرك کبی
ماه رویان ایدر عاشقه تکلیف وصال

نغاله ایتمکده آیینه تار ز اولدک ای بلبل
که تنهزکلشنده وای ساله بلا فریادک ای بلبل
صدای اوز کبی اغیار ایله معمارلقده ای بلبل

سر زلف صنم نکلا ابنده فرسخ عاشق کلکونده
وزا بر سراردک صبح ابد سر کوی بخشنده
جفای خارزده طره ده دل [illegible] محزونده

هواسانده اولسه کلده ده دل ناشادلقدی بلبل
نه ابردی خاره آه آتش ایلک ای بلبل
کوزه اوله زار اولمسه بو فصل افکرده کرده
کلور بردکه الورضا الشده داد لکه ای بلبل

نه ایمردی ایسه فصل بهارک صحبه کلزارک
عجب شور دی ره انکار اولنمز صحبه الله ایله
دکل خال اثرده آه سردل چشم بی ایله
عجب برکره مجمعده اولدیلیک جام امتنده
کذ نا محله اولدی سکا کوی استغاثنده
النهایه دامنک تا بکبی دلسنه صدمتنده

دل ولداری نرم ایتمز ایشنده ناله وزارک
عجب کیم کلشه تاثیر ایلمده فریاد له ای بلبل
جکل سنه کوی دور دکلزار سلامتنده
زبانه اوسه چکلدی عشقله جوده ارک ای بلبل

نغاله الملامت نرم ایله که خطریاری
نیاز اربابنک تاثیر ایده که نا له وزاری
عجب بلبل نه ده سوزده زوق ایلمز کاری
آکاه
دل دل بوله دکل
اورضا محمود دوده ای دل دلداره بوله دکل
فغانله جام طرب طولدی مراد او زره
جکه جفای بلالسم وخاره بوله دکل
اکرچه کرد سه ایلدی آسباده بوله دکل

نه تسخیر ایتدی کلزاری نه اوزری عاتشه خاری
بنه طوله فزا وقو سونه روز شبا اولدک ای بلبل
یا
اکر بو اکلده ونجه اولعل بعده دکل
کنه جانه کهربا ده بعه بوله دکل
زبل اره اه الحضرتزار استلعه قدر هرکز
که دستلرده جیب عصاده بوله دکل

دلداره
کبی کلدی آکاه کوی
زباله او دکلوکه باد صباده بوله دکل

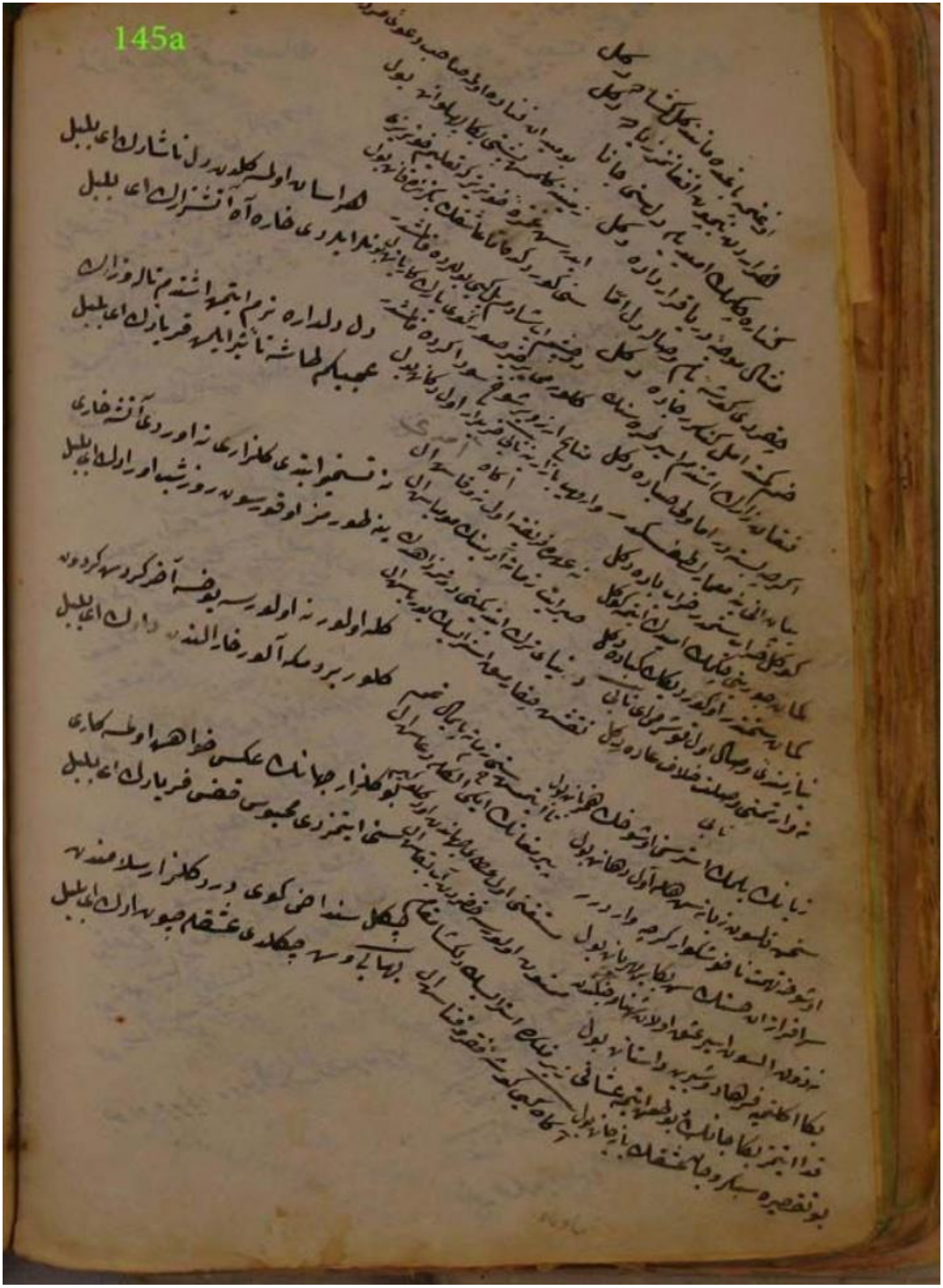

ایندی معنای گلستانی تأمل بلبل
منطق الطیره ایدر شحنه‌ی نوغل بلبل

باغبان منتنه محنت خاره طیانور
ایده مز غارت گلچینه تحمل بلبل

جام گلفام حقیقتده ایدر کسب انشاط
کورینورسه زقدر مست گل و مل بلبل

یار ایله دعوی حسن ایلر ایمش شاهد گل
رنگ اوغرر اگر ایلرسه تکفل بلبل

قیزارر خجلت ایله چهره گل ای وهبی
ایتسه تقلید مقاطعه تنزل بلبل

گل کبی بولدی گشایش دل سنبلزاده
اولسه بو دمده سزا مائل سنبل بلبل

خون دلی غنچه‌یه فام ایلدی بلبل
بزم گل ناله ایله تمام ایلدی بلبل

هر ناله‌ده بر نخلی گله قوندی صفاده
هر نغمه‌ده تبدیل مقام ایلدی بلبل

گهواره‌سنی گرچه تسنیم ایلدی تحریک
اما که گوله خواب حرام ایلدی بلبل

ایندی سوزک اموخته شکوه هجرا
مست اولمغله خلط کلام ایلدی بلبل

دستور گزین همدم سلطان جهانکم
وصفیله چمن ملکنی رام ایلدی بلبل

دونه گلدی صبا صحن چمنده دیدی تابه
خاک ره دستوره سلام ایلدی بلبل

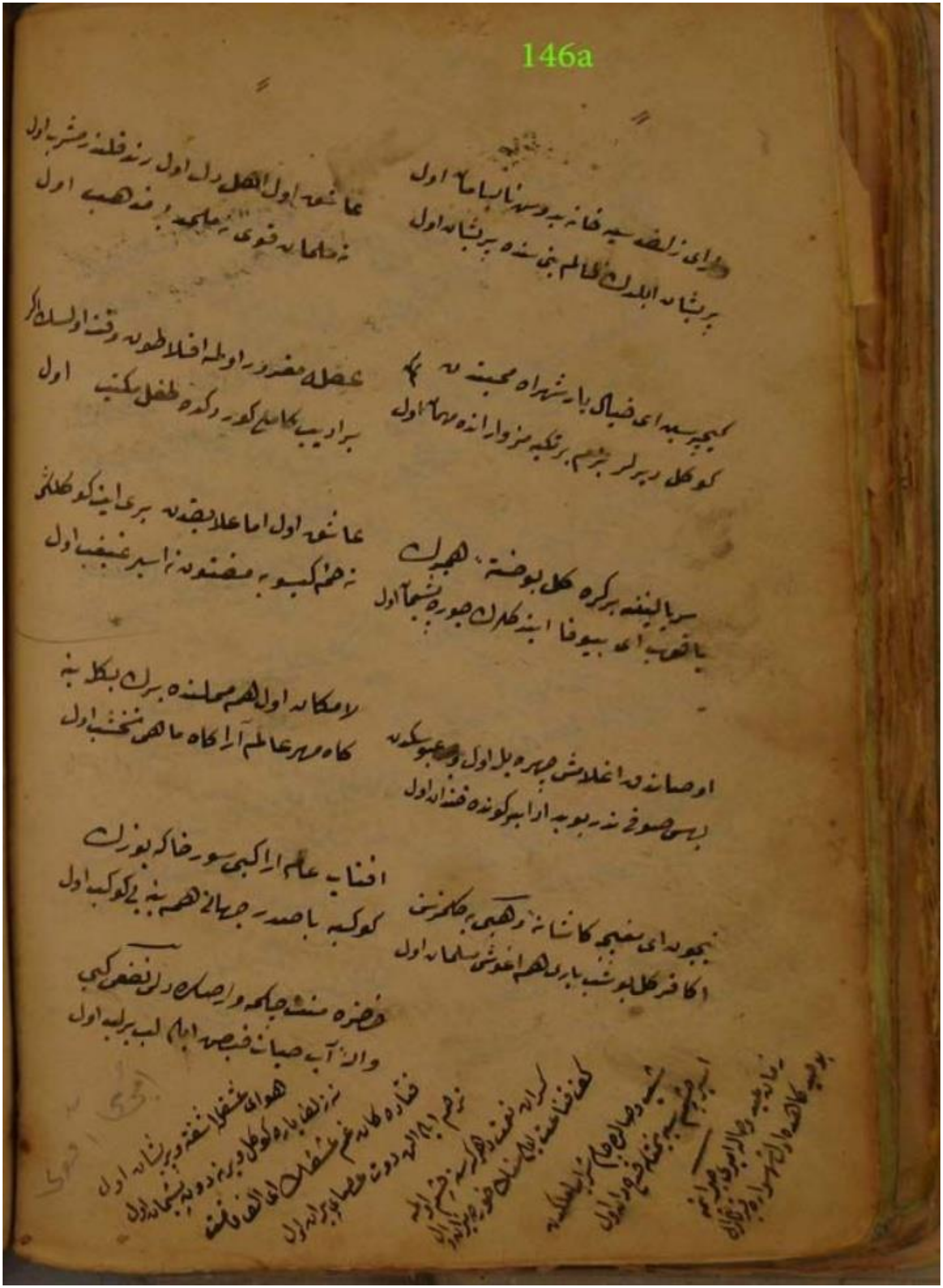

146b

واصف 146

هجوم ناله شبگیردن ظالم خبردار اول
بنی بیمار و هجرانه ایلدک سنه احی بیمار اول

کلوب بر درد مندی الدایوب ملا ایتمزنک کافر
دیلرسک آدم اولدر یاره کسی قان ایچ جگر خوار اول

چوزلمش تکمه لر چاک گریبانه نافه دک اینمش
بوکه صبر اولنور مس زاهد اسن عاشق زار اول

همان سر مجلس رندانه کلمکدن سنک مطلوب
کل ای بیگانه مشرب باده ایچمزسک قن حکار اول

اولور بر کون که سنه بوقه دیمزسن طالب وصله
همان طوغریسی عمرم حاصلی عالمده سن وار اول

ندیمانک بودر انجق سوزی ای آفت دوران
کوزک کبی بنی بیمار قلدک سنده بیمار اول

سر لعل یار ایله پیمانه کیم کوکلمدر اول
باده شوقیله پر پیمانه کیم کوکلمدر اول

که شکست و که خراب آلوده ای یار خراب
هم قدح هم باده هم میخانه کیم کوکلمدر اول

وارمی بندن غیری بو بنوبنو بر بنده ک دیو
زلفنه ارایوب طرایان شانه کیم کوکلمدر اول

ظاهرا یاور بنمله معنوی دلدار ایله
آشنا طورنده بر بیگانه کیم کوکلمدر اول

التفات ساخته لطف و ستم آمیز ایله
صورت معموره ده ویرانه کیم کوکلمدر اول

نقش خلیای وصالیله پری پیکرلرک
ملک چینه تنده میناخانه کیم کوکلمدر اول

واصفا امید تشریف خیال یار ایله
بر مفرح مثلی بوقه کاشانه کیم کوکلمدر اول

دیه مزخالی بولوب حالنی جانانه کوکل
قورقوم اولدر که بو حالی ایله قیار جانه کوکل

دوندی سوز غم هجرانه ایله بریانه کوکل
بنده بلم که بو ناره نیجه بریانه کوکل

جنجو ایتمک ایچون کشور خاطرده سنی
کتدی بر جانبه دل ای پری بریانه کوکل

کاه غرقه یم اشک و کهی مستغرق خون
آتیلور خس کبی عمانده عمانه کوکل

نشه یاب نکهی مست لب یار اولدی
دور ایدر شوقیله بتخانه یه میخانه کوکل

محنت عشقی ایدر زوق جهانه ترجیح
یکنور عقلنی کندی کبی دیوانه کوکل

اوپری پیکری دل سودی غمک بن چکدم
ایدر عالمده نه ایلایسه انسانه کوکل

دل واصف اولدی بسته دام زلفک
سکا میل ایلمه دن قالمدی بر دانه کوکل

اول پریوش عاشقه رام اولسه ده مانع دکل
کوندزین اولمزسه اخشام اولسه ده مانع دکل

سینه صاف اولسون هان ریب و ریادن زاهدا
الده تسبیحه بدل جام اولسه ده مانع دکل

حسنی سیر ایلیم ده کوردیکم پر اول کل
کلستانه اولمزسه حمام اولسه ده مانع دکل

یا که بستانلر ترنج اولسون هماندم تیلیم
رخلری کل چشمی بادام اولسه ده مانع دکل

ای بت عطار باکا خال مشکینک کبی
عنبر اولسونده بر از خام اولسه ده مانع دکل

دلبرانه خونی کرم اولسون هان اهوای نرم
مبتلای جام کلفام اولسه ده مانع دکل

سن طولی اوج رفعه جق جک جامی ده صکره سنک
وصلنک محتاج ابرام اولسه ده مانع دکل

بک اومازتشریفکی عیدک ایکنجی کون ندیم
کوندزین اولمزسه اخشام اولسه ده مانع دکل

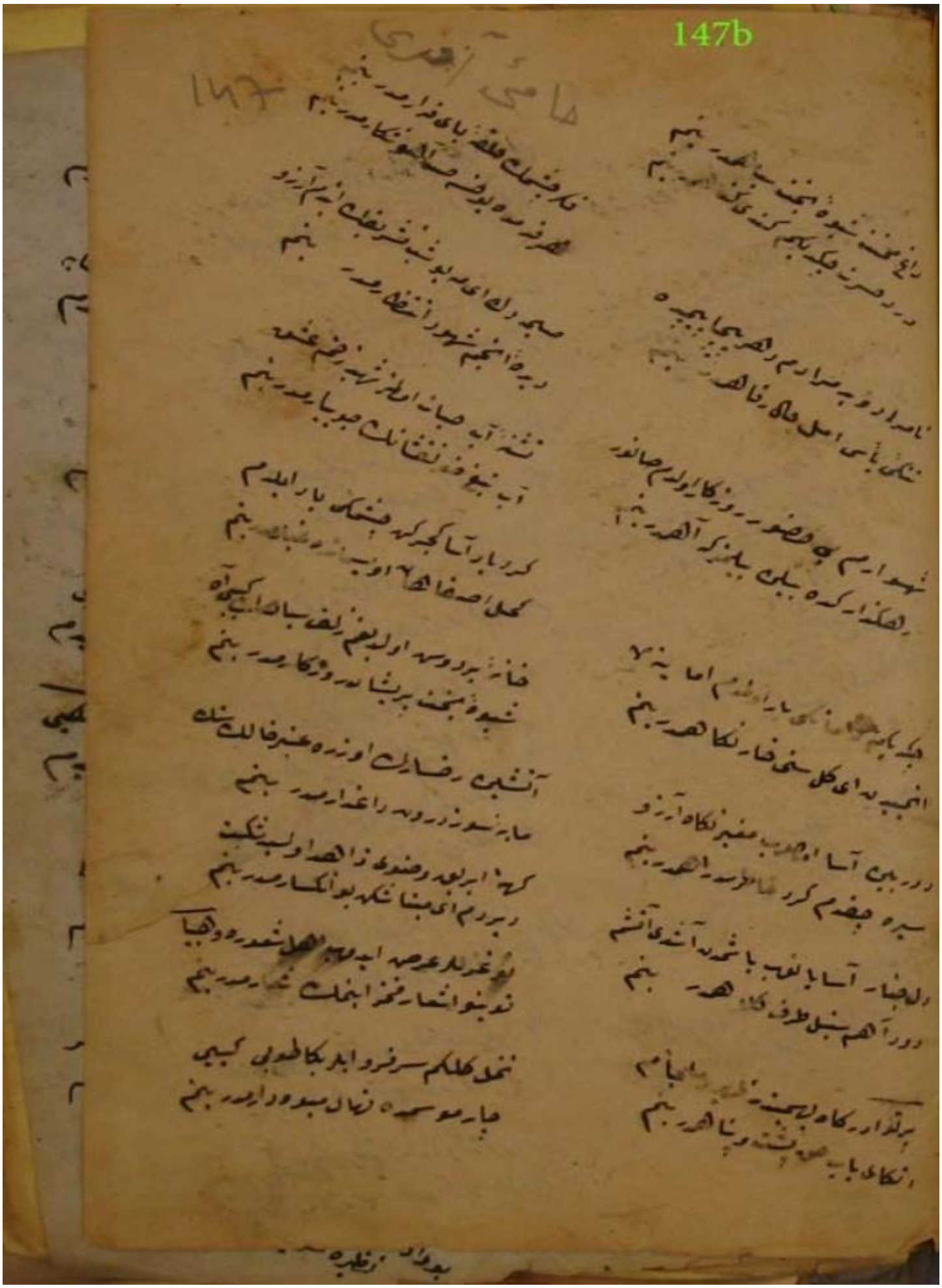

148b

سنه عشقم بلمزم اغیار کیم دلدار کیم
خصم دل آزار کیم یار وفا کردار کیم

چشم بر کوغمزه جادوسنه حیرتده یم
صورسه لر فرقه ایتمزم جفا کیم سمار کیم

اولسه می وسه نشه هر اشیای حرمتکیرده
اولزمانه معلوم اولور میخوار کیم هشیار کیم

زر کبی ارباب جاه اولسه دی محتاج ممک
بیلنور دی لایق سرکار کیم عیار کیم

کمسه بیلمز بلدیکم وحدتسرای عشقده
عاشق دیدار کیم معشوق کلرخسار کیم

کندو ایلر نکبتی دعوت حصرلولر کبی
اولمیان فرقتنده خدمتکار کیم هنکار کیم

مخلصا مجلسده صوفی یه نیچون ساقی دیدک
سنه عشقم بلمزم اغیار کیم دلدار کیم

اشقه سر داره بیچ وخم اولدیم
تک جبینه باره دوکیلن یرچم اولدیم

اشکسته اولور سجده دوشوب سنک جفایه
ساغر کبی ساقی ایلی قمدر قم اولدیم

انجق اولوب افتاده کل عارضه باره
ساتر یرنه دوشمزدم اکر نیتم اولدیم

تیری نکهدار اوردی دلدیاری دلسیدی
بر کون حصار بلوب باره سنه مرهم اولدیم

نرک ایتمز ایدم جنت استانبولی وهبی
بر کتدم اداره ایرا جاه آدم اولدیم

آکاه

سروره حمل ایدر اغاز فریاد ضربه ایتسم
نشاط جام صهبا کسب ایدر جبهه جبهه ایتسم
قالور سرکشته وادی عدمده کردباد آسا
اکر دست امیده ازروی استیه ایتسم

جنون پرورده سودای زلف شوخ چشمانم
سزادر حلقه زنجیرده انکشتریه ایتسم
نه بخت سیهدن بوی صبح عافیت کلمز
سرشکمله انی همرنک برک یاسمین ایتسم

بو وادی نزاکت خیزده بیرولکک کورسم
نظیره سویلیه یارانه آکاه آفرین ایتسم

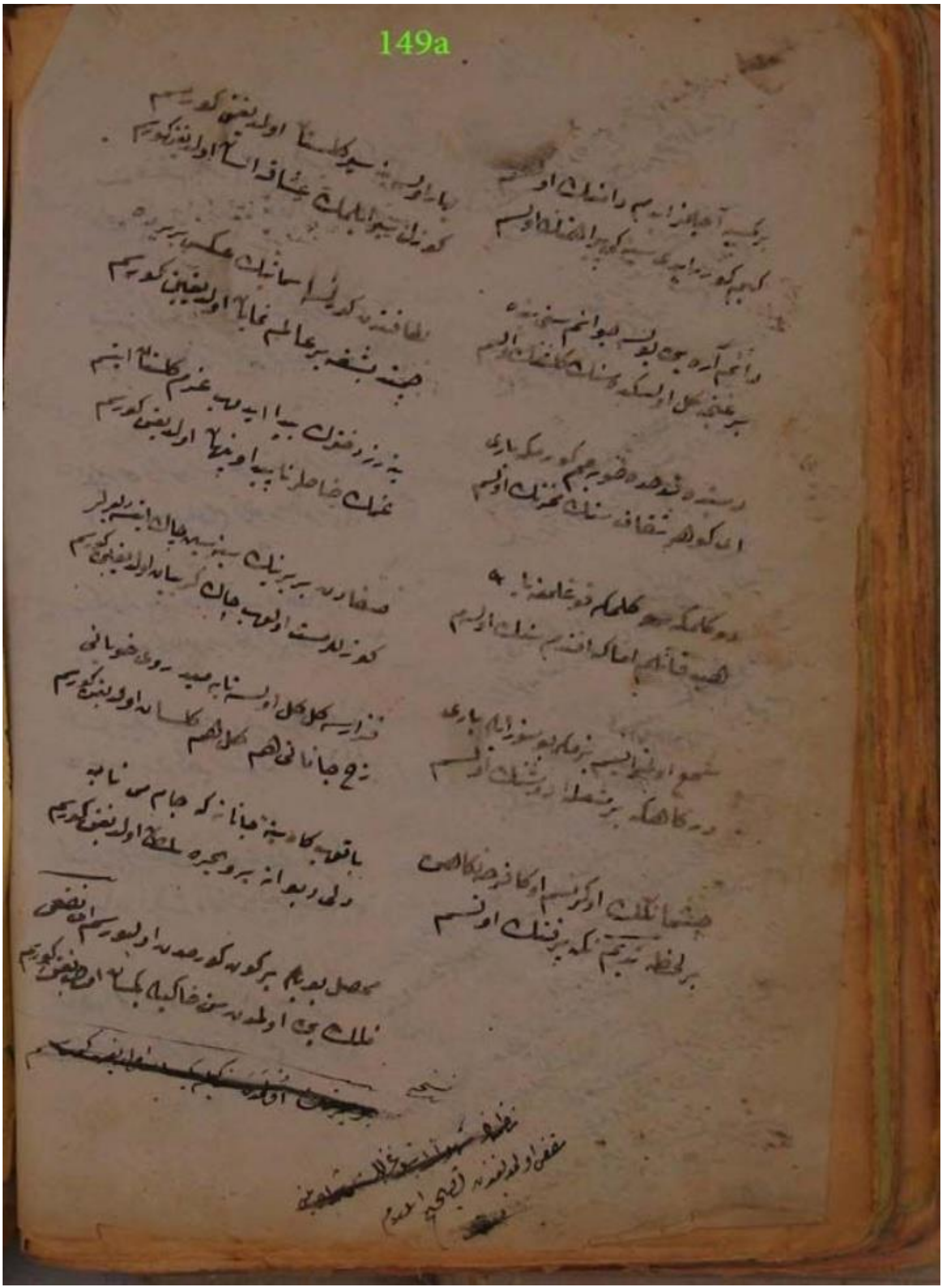

اول کمان ابرو عجب بلمزمی نالان اولدیغم
نیم بسمل ناوکه سر تیر مژگان اولدیغم

عزم رفتارک سنک کوی دلارا یوری
باره عرضی ایت ای صبا خاطر پریشان اولدیغم

زره بلمز مرحمت یابک اوکا غمزه لر
روز محشرده کورر چاک گریبان اولدیغم

تیر غمزن هر جورندن کوردی چاره سین
بلمسه شایسته تدبیر درمان اولدیغم

چاره بلمز دزد دل اولمز معیشت وصلنه
چوق زماندر راغبا بیمار هجران اولدیغم

جدا دوشدم دریغ اول غنچه فم اولکلفزارمدن
اولور گلشنده دمبسته هزار فریاد و زارمدن

هنوز بلمز بنی اوسود یکم خیلی زمان اولدی
اصحاب کوینه سکه کیمشام دارو دیارمدن

سنک شوقک ایله جانا ایدرسم نوش اجل جام
محبت بوینی عشاق الور خاک مزارمدن

ایدوب داد و ستد پیر مغانه سودمند اولدم
فرح ویرور کدر آلور نظم ماربو کارمدن

ایدرکن حافظ ناله تکلم ایدرسم بویله
جدا دوشدم دریغ اول غنچه فم اولکلفزارمدن

تا به میدن فات فات اولدی یکا قلرزه آل
دلربا لقده ینه سبهه ایلدک آل اوزره آل

ساه رو محبوب نوخط دلبره ترجیح یوق
اهل دلر ایلمشلر بوزه قطع قیل و قال

ایلسون تبعیدینه رقیب مفسد
بزرکاب شاه خوبان ایدرز عرضحال

صرف زهد ایتمه اقتدم دور ابواب ایتمکه
شمدی اکرام یابنی بیل اولدی باب انفعال

حافظ هیچ حال دیکر کونمه رحم ایتمدی
ایلدم اول سنک دل دلدارم بن حسب حال

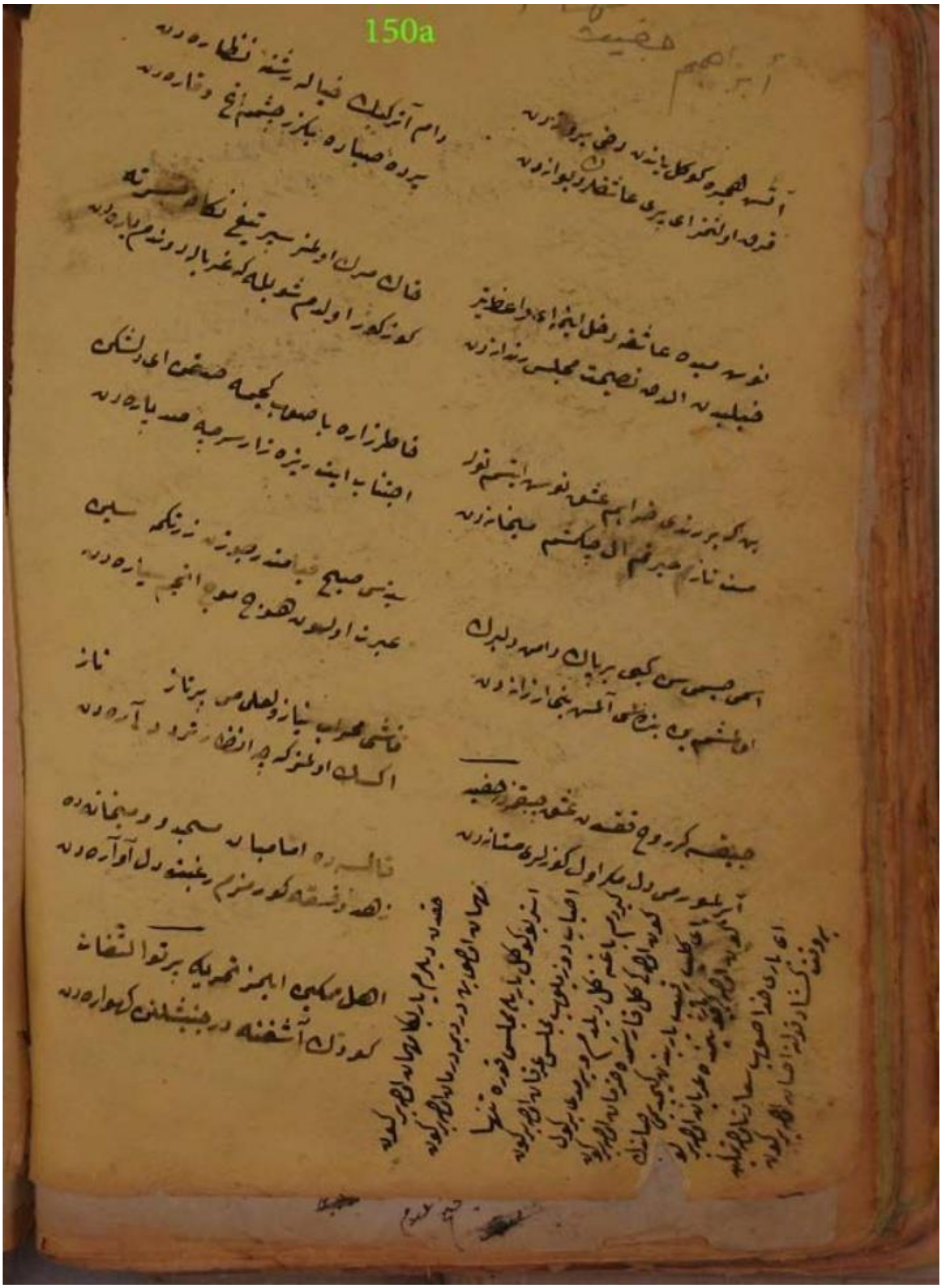

[illegible] قربلور کاکل فتانک اوجندن
آدملر اولور غمزه برانک اوجندن

باشلر کسلور زلف پریشانک اوجندن
قانلر دوکلور غمزه برانک اوجندن

آخر [illegible] کیده بن کوی فنایه
ای شاه سنک نیزه هجرانک اوجندن

پیکانه بلا جانمه اشلر کچر اولدی [illegible]
ای قشلری بای [illegible] مژکانک اوجندن

طاغلر بقایه کله یی دولت جانا
باشکوه کی دستار پریشانک اوجندن

دل ضربه اورر قلبه فراقکله دمادم
فانه اغلسه زخمم نوله پیکانک اوجندن

شعرک کورن ایتار جواهر ایدر ای دل
درکر دوکلور کلک درافشانک اوجندن

بو زنو رمک اومر پایکه افتاده لرا
نوبتی دکر کمسه دامانک اوجندن

ویس کیجه مجلسده عجب یاندی یاقلدی
پروانه وش اول شمع شبستانک اوجندن

مرغ دل باقی کورک فاخته آسا
افغانه ایدر اول سرو خرامانک اوجندن

[illegible]

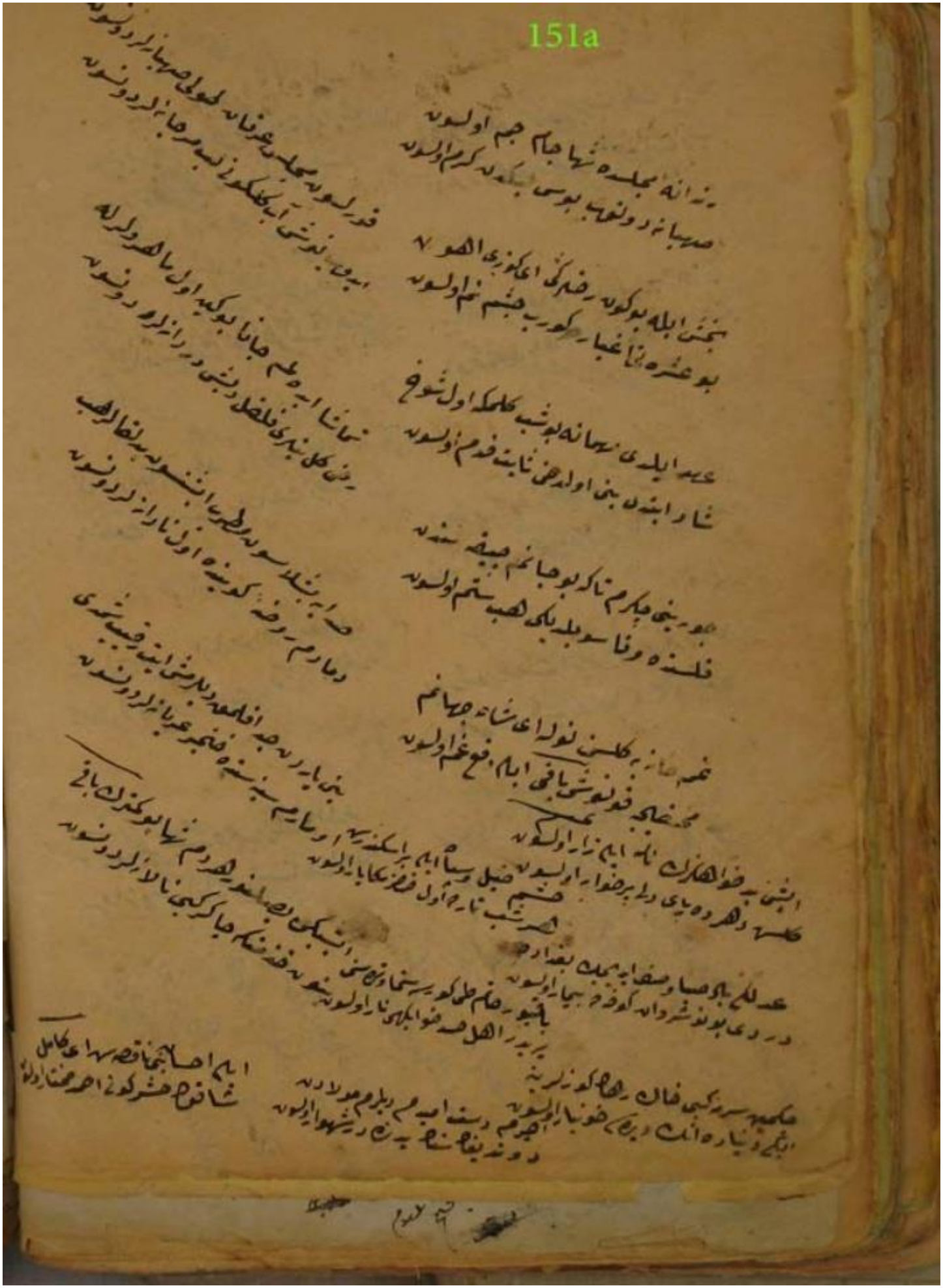

عاقبت کوکلم اسیر ایتدک اوکسولرلرسن
هی نه جادوسن که آتش باغلدک مولرلرسن

غمزهٔ فتانکی قویدک که یاقدی عالمی
بحثه طالمشکن چه بابلده جادولرلرسن

بویله جابلک کلدی او خط سیه رخسارکه
وار ایسه پروانه شمع ایتدک پرستولرلرسن

بنمی ساقی اوله یم بزمه طورر کن سودیکم
بویله سیمین ساقلر بللور بازولرلرسن

کورمدک مجنونلرک صحراده کی جعبینی
سودیکم شمع نکاه ایلردک آهولرلرسن

سرو دلجویمه ایرو کشت کلشن استم
وار یوری استرسک ای اشک روآجولرلرسن

نازدن خاموشسن یوخسه زبانک طوتمدن
استه سن بیک داستان سویلرسن ابرولرلرسن

شو خدرتا شویله رفتارک که قرق ایتمز باقن
شویله کتسک سرو آزادم اقن صولرلرسن

بو العجب عیار افسونکرسن ای کلک ندیم
چوق طبیعت سرخوش ایلرسن بو دارولرلرسن

جام عشقک نوشه ایدلدن جرعه سن پیمانه دن
جلوه ایلر عارضنک عکسی تنها پیمانه دن

صحبت جانانه دن وصلت شرابک اچمشم
بی نیازم خانقاه و کعبه و بتخانه دن

مرغ لاهوتم منم سیر انکهدر کسه فکان
کچمشم سجاده تسبیح و دام و دانه دن

بو عیار کهنه فقرک کلاهی بس بکا
فارغ البالم لباس افسر شاهانه دن

انه دن برکز طوغان انسان کامل اولمدی
نیجه کره طوغمشوز انسان اولنجه انه دن

عاشق دیوانه دن خالی دکلدر کائنات
اکسوک اولمز شیر شاهنشا ایلدی خانه دن

استاد احمده دار الشفادر دوستم
کاکلک زنجیر بنی دور ایتمه ازل دیوانه دن

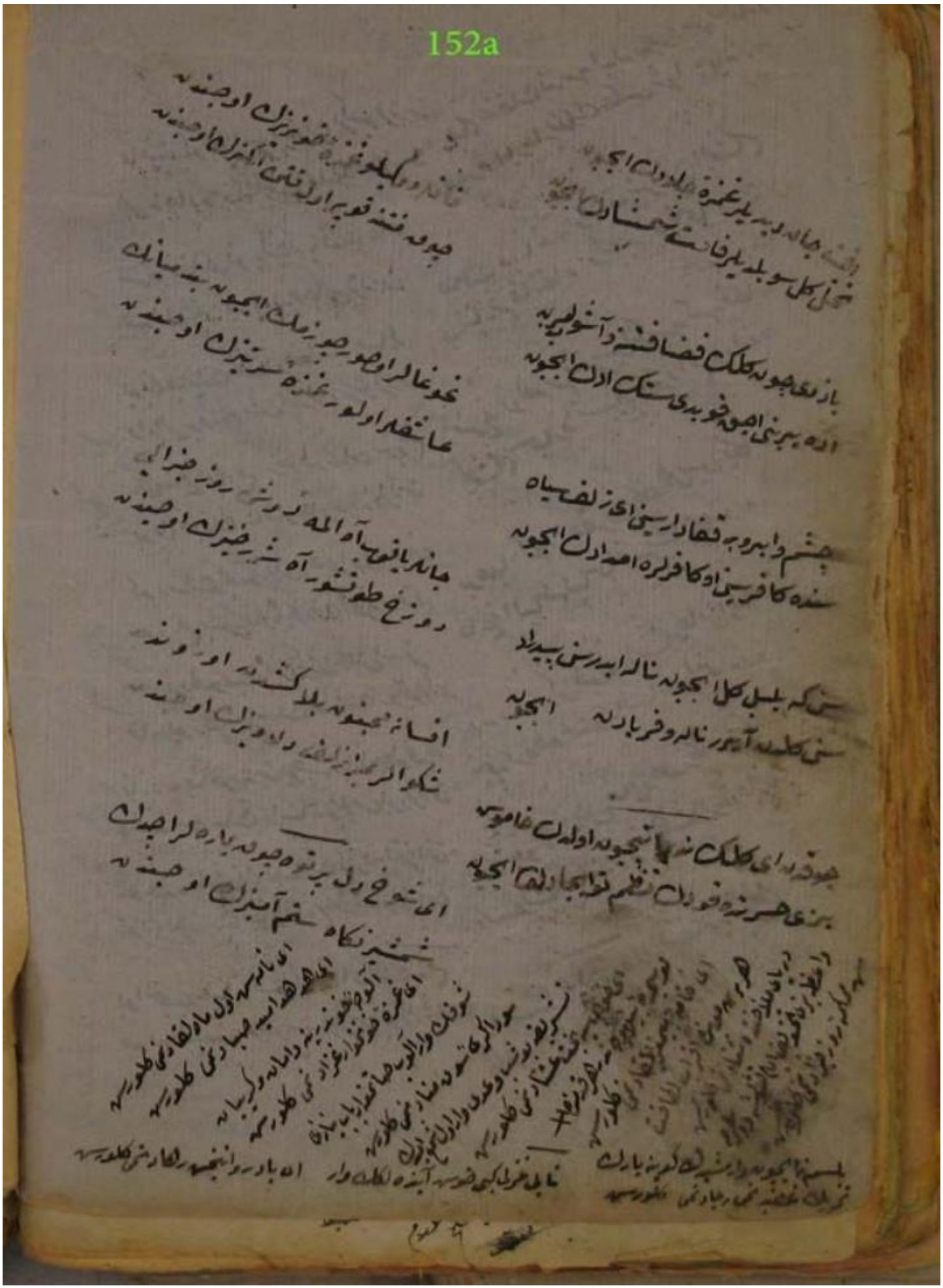

ای کوکل خط رخن کوردکجه آه ایتمزمسین
مهری پنهان کرده ابر سیاه ایتمزمسین

لعل نابک چاشنی سنج عتاب ایتمزمسین
لطف ایدوب قهریله اولسون بر جواب ایتمزمسین

بوسه تقسیم ایتسه اول مهرو دوبک عشاقه
مطربا سن اوج آغاز دوکاه ایتمزمسین

قامتک سیریله انصاف ایت اویالا مصرعی
زاهد اسک شاعر اولسک انتخاب ایتمزمسین

بونجه دمدر صورمدک حال دل بیمارمی
کوشهٔ چشمیله باری بر نکاه ایتمزمسین

کاه انکشت محتاسین کهی لعلک امیب
دانهٔ عناب ایله نوش شراب ایتمزمسین

دامن کلده شکفته تازه سنبلر کبی
کاکلک پیوسته طرف کلاه ایتمزمسین

پرده بوسه اولدقجه آل رخسار کافکر ایتمه
ایتدیکک ایشلردن ای مه رو حجاب ایتمزمسین

وهیبا یوز سورمکه خاک امام اعظمه
شط کبی بغداده طوغری عزم راه ایتمزمسین

ایشده صبح اولدی همان مستانه سک طالع بتر
بعد ازین بر لحظه میل جامه خواب ایتمزمسین

بو خمدر لطفک [illegible] زیرا کیم عید اوستیدر
دفتر هجرانی [illegible] ایتمزمسین

[illegible]

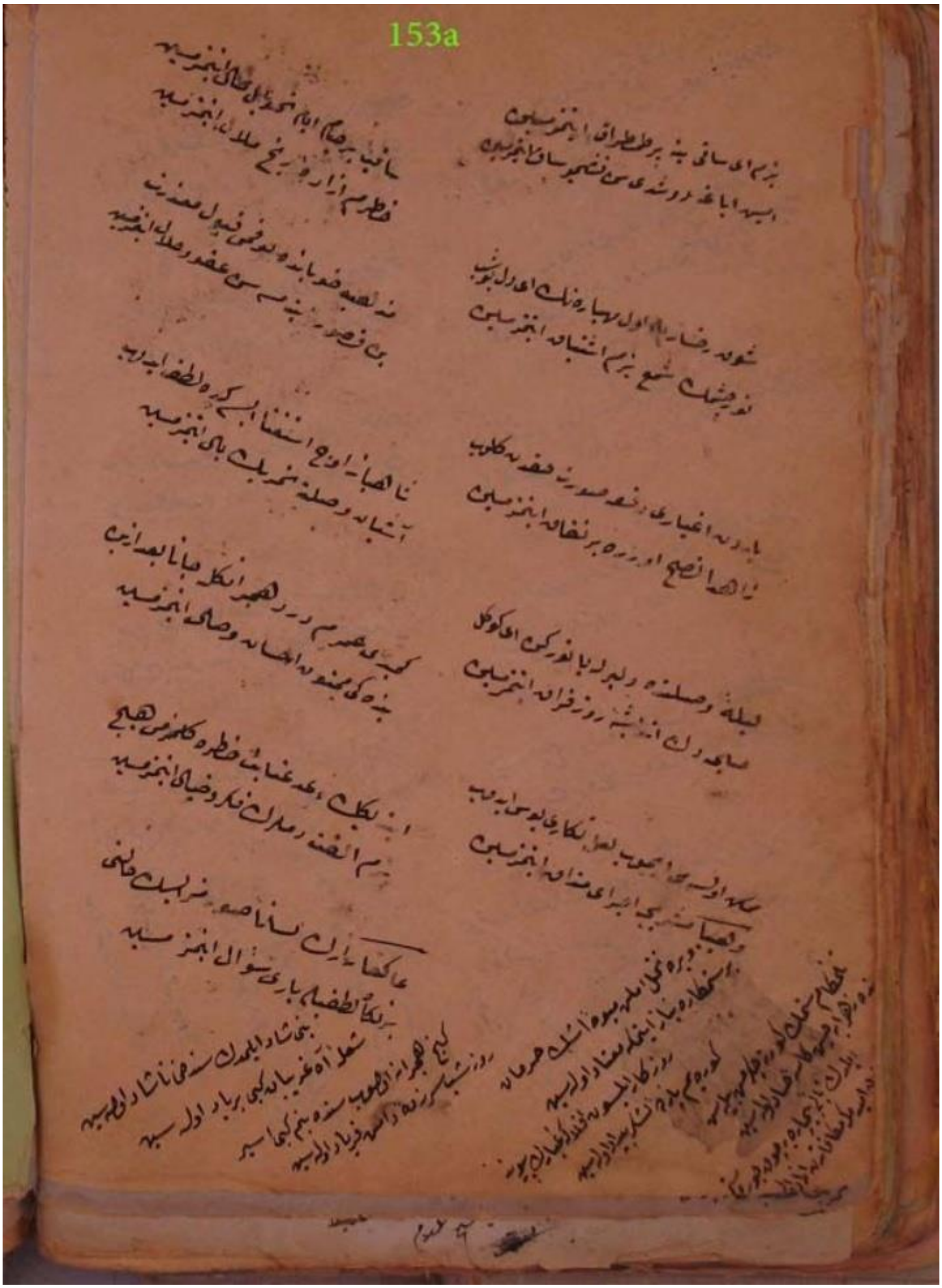

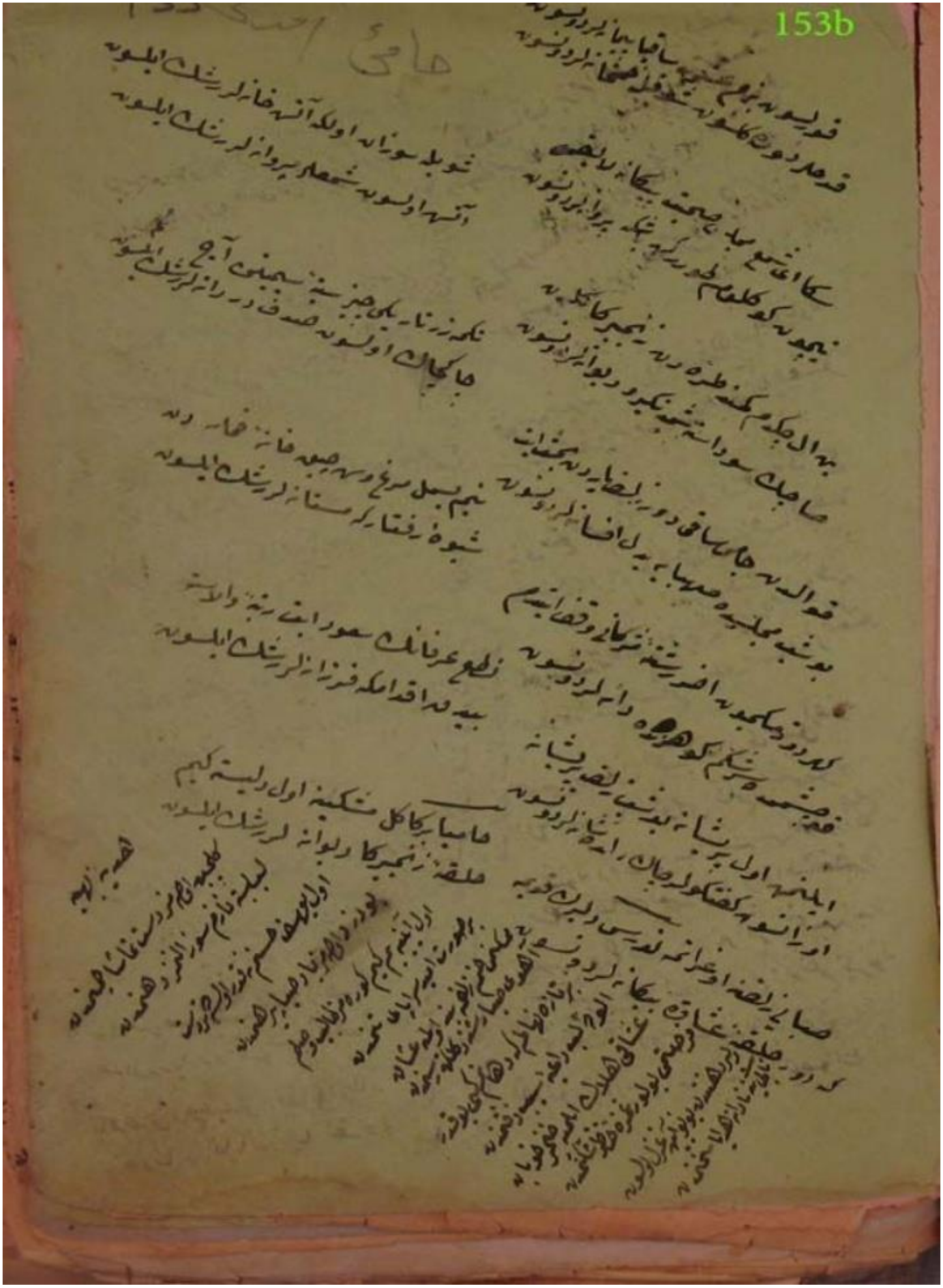

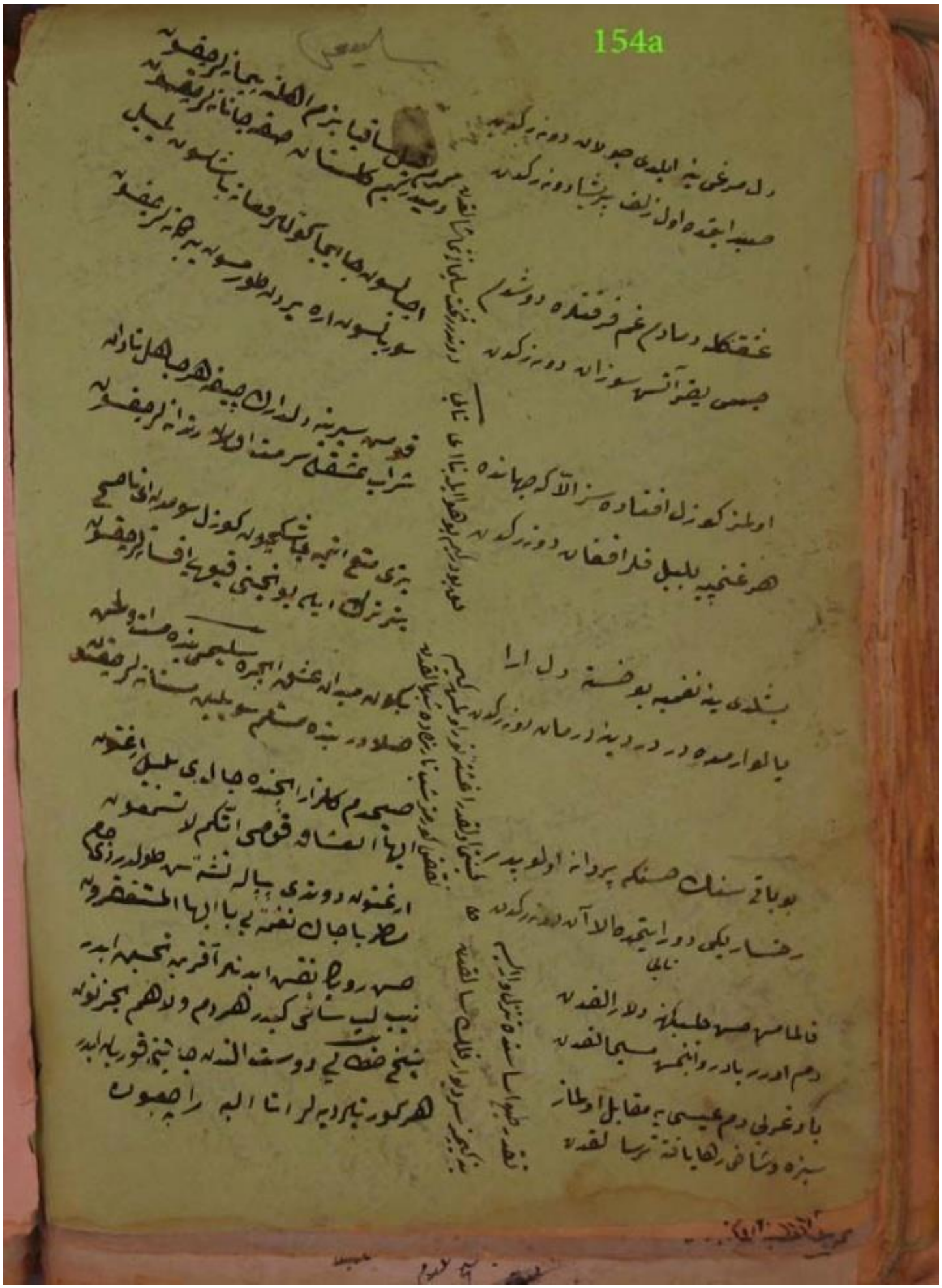

155a

مسدس

چون خریدار غم غایتده بن دولتلیم
لشکر غم ایچره سردارم شها غرتلیم
صدرم اولدی جاه غم ایچره ولی رفعتلیم
غم لباسک اکنه کیدر دیکر خلعتلیم

کیمسه بیلمز دردیمی دوران الندن درتلیم
درتلیم محنتلیم فرقتلیم حسرتلیم

رحم مادردن طوغوب میدانه دوشدم کولمدم
دیرلردن قانه دوکوب کریانه دوشدم کولمدم
بلبل شیدا کبی افغانه دوشدم کولمدم
عاقبت بر آتشه سوزانه دوشدم کولمدم

کیمسه بیلمز دردیمی دوران الندن درتلیم
درتلیم محنتلیم فرقتلیم حسرتلیم

بن تکی هیچ کیمسه یاربی دیلرکون اولمسون
بن تکی یاربی قرهادایله مجنون اولمسون
بن تکی یاربی کیمسه قلبی محزون اولمسون
بن تکی یاربی کیمسه بغری پرخون اولمسون

کیمسه بیلمز دردیمی دوران الندن درتلیم
درتلیم محنتلیم فرقتلیم حسرتلیم

وله

خواب کورمز دیره لر تا صبحه دک زار اولمشام
جرعه حسرتله بن سرمست و هشیار اولمشام
درد و محنت بیتاب و بیمار اولمشام
دوشمشام غم بحرینه یاربی ناچار اولمشام

ایضا

بارک بو هر کورک درد اهلی قلدی خرمه
لشکر غمدر کلان دام بلاده بزمه
حاشا لله قاتمنام اصلا خلافی نظمه
چرخ دوران قلک قویمازبنی اوز عزمه

ایضا

وادی حیرتده قالدم ایلرم آه و انین
آه و نالهم صبحه سندن صارصیلور زیر زمین
زار ایدوب کوزلر کرم بابک نکاه لحزین
دردمک درمانی سنسین رحمة للعالمین

کیمسه بیلمز دردیمی دوران الندن درتلیم
درتلیم محنتلیم فرقتلیم حسرتلیم

[illegible]

156a

ابراهیم حفید آمدی

صانمکه دارد کرامت اهل دل دیوانه ده
بلکه دار بوی حقیقت عشقیله مستانه ده

واعظه رخصت ایتدیکک میخوار مسجده مکر
ظلمت اولدر ویرماشدر بر مکا میخانه ده

کاه جفا و جور بنی
کاه خیالی لطفنی
یاد ایدوب دل اکلنور تا صبحه دک غمخانه ده

سنج غمده یاد ایدوب دندان لعلک اغلرم
مخزن دتر کهر بولدم بو شب ویرانه ده

سهکبی بانمدن بیلسون آتش رخسارینه
بو یانسه بو قدر حفیدا شمعیله پروانه ده

مالم بر نونهالک تازه شفتالوسنه
باغ دهرک باقمزم آلوسنه بالوسنه

اصفهانده چار ابرو بر بسر سیر ایلدم
خطی بکزر چار باغک سنبل و شبوسنه

بر بتافده یا صدی یا بلبل بنی بو شب رقیب
کافرک طاقت کلورمی ثقلت کابوسنه

در دندانک کورن اول طفل لالا پرورک
ایلمز چرخک نظر لالاسنه لؤلؤسنه

وجهی واکیسوی کافر کیشنه اولسه اسیر
دل فرنکستانده باقدقجه بتانک روسنه

الحمد اول رزه کیم پای خم میخانه ده
باده در کف مست اولوب یارین چکر زانوسنه

چاره سی باره صارلمقدر لیک امم دیو
چدنکدای وهبی اورلدک خنجر ابروسنه

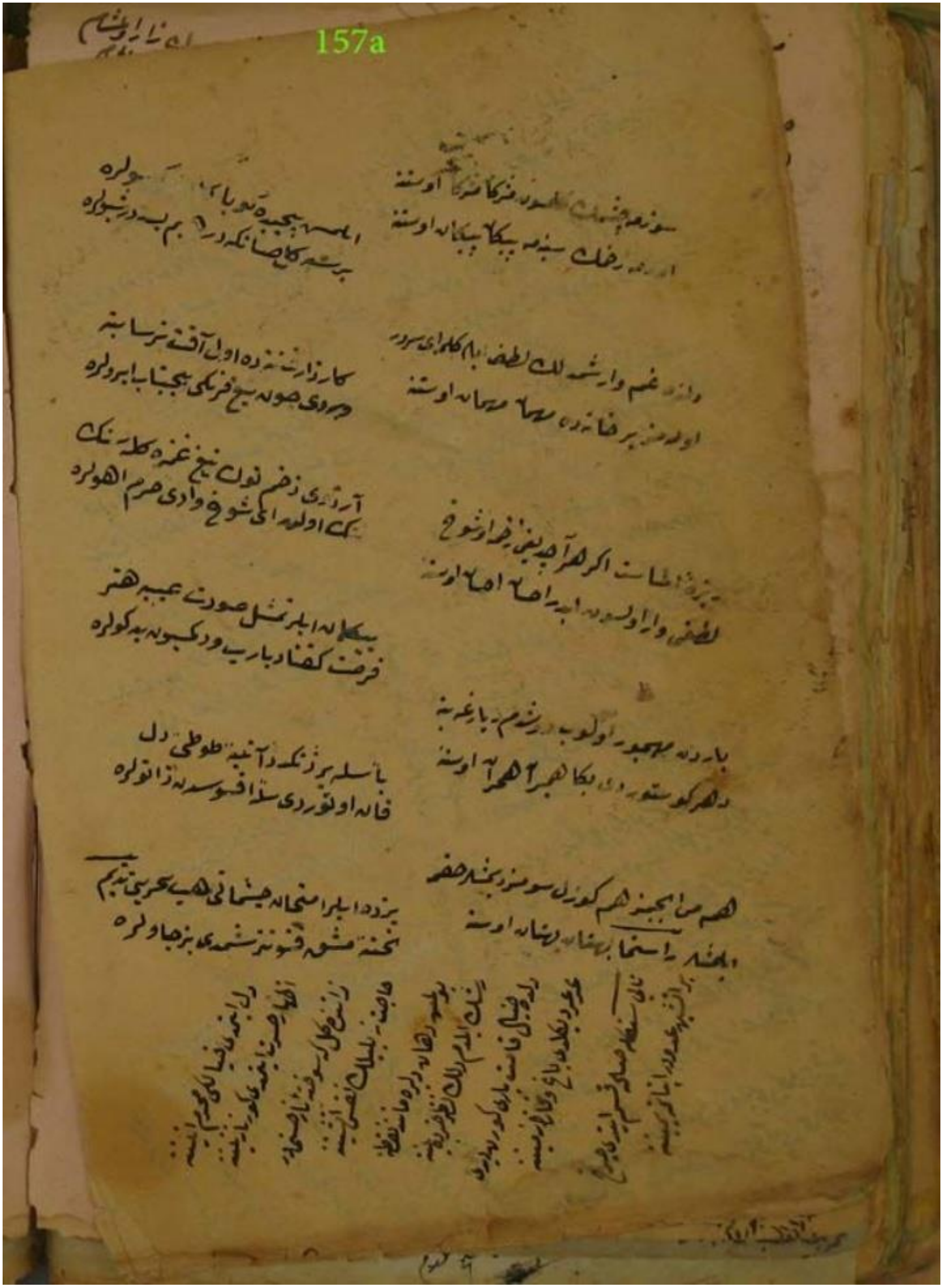

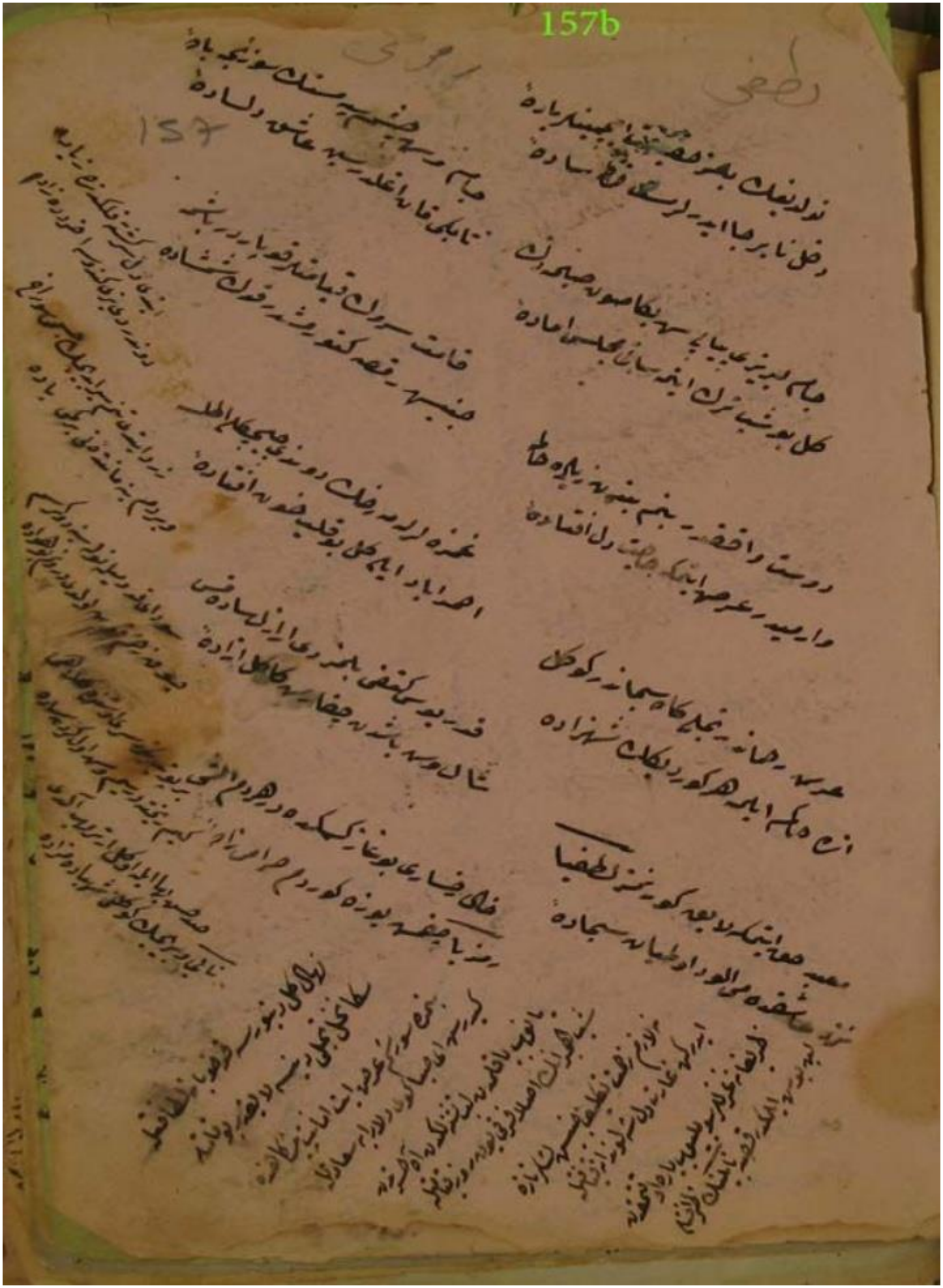

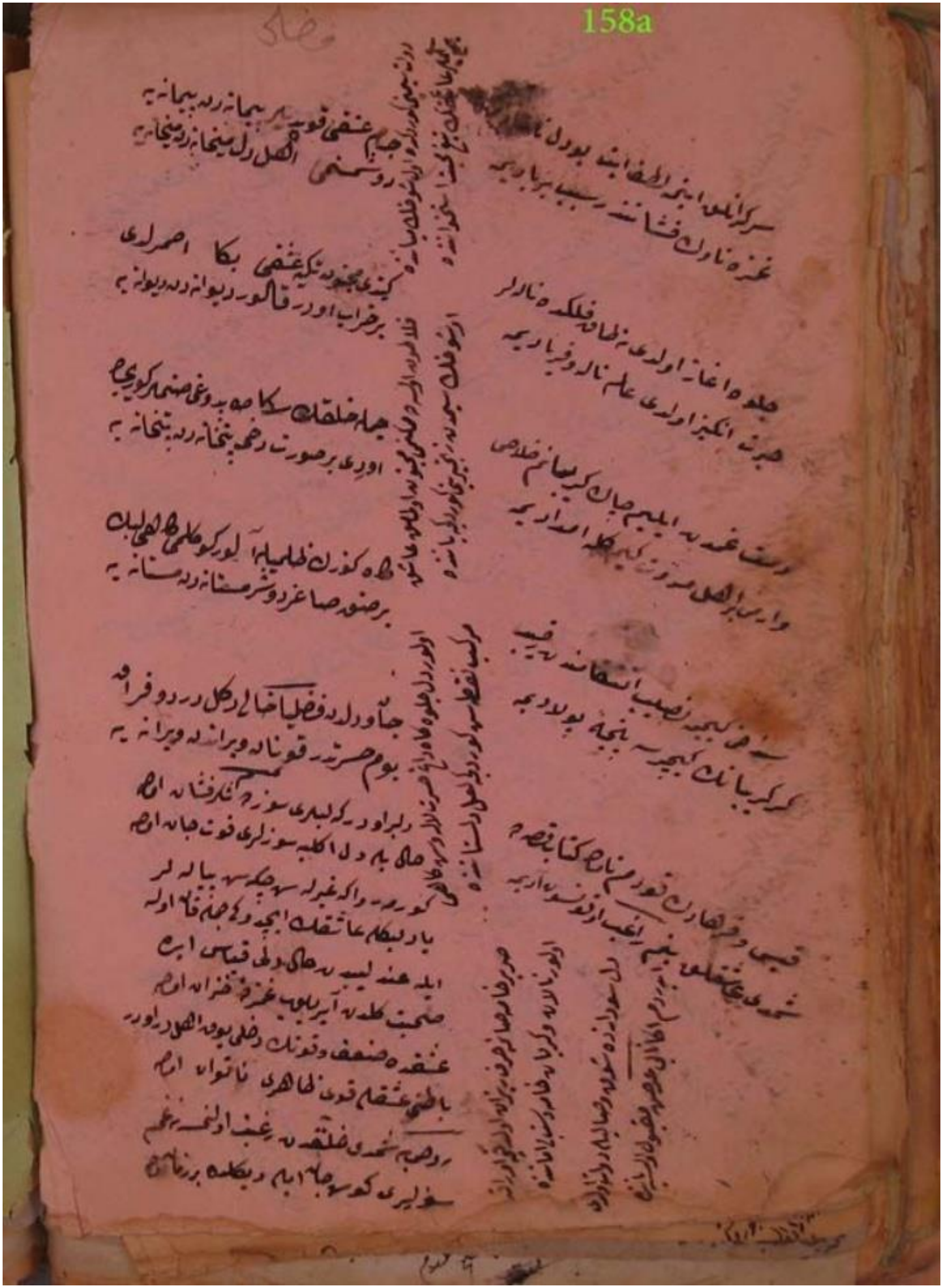

158

یار جمالنه یاقرم — ازه گلستان کوررم
[illegible] — تازه گلستان کوررم
قاره زلفک یلدر — عاشقلره بو بر سردر
هر زیاغ ایکادردر — هر ای نیسان کوررم

عاشق اولان منزل الور — منکر اولان کیرو قالور
عالم کلور فیضک الور — بو نجه بل احسان کوررم

اوزنده الدم ایزینی — تسبیح ایلدم سوزینی
کوکل الیجی کوزینی — نرکس مستان کوررم

عاشقلرک هر دم آهی — مسکینلرک پادشاهی
بو عجز روی سیاهی — خاکیله یکسان کوررم

یاتور دل کنج فرقتده علیل و مستمندانه
قضای ناگهانیده بلا عشقه رندانه
حذر قیل استقامتله اگر سلطان مصر اولسک
سخی کردون دون ایلر فتاده جاه و زندانه

قزمسه کل کل اولمسه تاب میدن عارضه پاکی
نوله کر خنده لر ایتسه اوکلرخ ورد خندانه

سوار اسب ناز اولسه اوسه یا مال اولور عالم
کیرنجه عرصه مسن و بهایه شهسوار ندانه

سوزندن جلو در حزن درون پر غمک حتی
که جمله شعر و لطفکدر حزین و درد میدانه

الهی
طورم بنالم اتسه عشقه
اول الداندم بلک قولاغ صاندم
عشق اهلی اولمز بردرا کلمز
وقت سحرده آچیلو پرده
ای پادشاهم عفو ایت گناهم
سید نسیمی نرک ایله رسمی
هر کیم مردانه کلسون میدانه

شعله و بره طم اتسه عشقه
فات بقات یاندم اتسه عشقه
یانمیان بلمز اتسه عشقه
یاندیغم برده اتسه عشقه
یانمقدر کارم اتسه عشقه
یاندر بو جسمی اتسه عشقه
قالسون یانه اتسه عشقه

صفحه [illegible] دائم عاشقلر افکاریله
[illegible] ذاکرلر انکاریله
[illegible] نالان ایدر
[illegible] مولویلر مثنویلر یاشلدی اشعاریله
[illegible] سیرینه محقق ایرمزدی جبرائیل
[illegible] دائما تکراری هو
[illegible] صفادن دور ایدر یا هو دیو
منکر انکارک براقدی ایلدی اقراری هو
روضه هو در مقام ایتدی جمالی خلوتی
تا وجودک ملکنه کشف اولسه بر اسراری هو

سحردن اولمیه کوردم کرر آهسته آهسته
دلوب بن خسته نك بغرین ازار آهسته آهسته

متاع حسنی دل بیکون عشاقه عرض ایتمه
کوکل دلال عشقه اولمش حذر آهسته آهسته

نیاز ایتدکجه بن هردم جفاجور ناز ایلر
اول آهوی ختن یزدن قمر آهسته آهسته

دبیر حکمت آلمش دستنه برکلك عنبربار
اونقش حسن زیبای بزار آهسته آهسته

غم عشقك ایله جنده بوکون وادی حیرتده
ایتورمش عقل وادراکی ارر آهسته آهسته

لبیب

عرفناك ایلدی روی شراب آهسته آهسته
چقر کللردن آتشله کلاب آهسته آهسته

قزاردر روینی جام شراب آهسته آهسته
ویریر تفاحه رنکی آفتاب آهسته آهسته

اویندی سرکذشتم عاقبت فرهاد و مجنونه
کلور افسانه دن یارانه خواب آهسته آهسته

خرامان اولدی بن آه ایلدکجه قامت نازی
صبا اول سروه ویردی پیچ و تاب آهسته آهسته

اوکاتب شوخنه ارقام هندیه یلی خط نو
ایدر عشاقنی بر بر حساب آهسته آهسته

خیال یارسز دل تاسه ویرانی مقرردر
اولور هر خانه صاحبسز خراب آهسته آهسته

دمم پیریره کرد غم کرك ریزان اوصه دلدن
ایتر بنیاد مشرقدن تراب آهسته آهسته

چو سیل اولمز دوامی بغتة دولت ظهورنده
کلور معتبردر بیشتاب آهسته آهسته

لبیبا عیبدر تعجیل رأیی مستشارانك
ویرور عاقل تحیرله جواب آهسته آهسته

159

فردی

کرچه شاهم التفاتك دائما اعلالره
بر رخی صرف نظر قیل بنده ارنالره

کوشه قسدن سرمو کاکولك دوار اولسون
اول دکلمی دوشه ایدن شبه ادلی سودالره

اول قدمو زدن ایله کلشنده ایتدکجه خرام
سرفرو ایتدیردی خیل قامتی بالالره

سیل اشکم وادی غمده اودکلو آقدیکم
شمدی نهر موج خبرم قلب اولور دریالره

ای قمر طلعت وصاله هاله وش مشتاقدر
ای افندم مه دکل و برمم سنی دنیالره

دریکنا فردیا هب نظم کفتارك سنك
زیور عقد لآلی دوشیزه معنالره

دل ویرالدن سن بری اول کاکول وارلره
یاشه آچق مجنون کبی دوشسم نوله صحرالره

اول کوزی آهو جه بلبلدن آلمش درسنی
ای جفاجو چکدیکم خاصیتی اسمالره

دانه چین خرمنی وصلك کورن مرغ دلان
یاشه اکرمی شاهبازم قاف اولان عنقالره

کوردیکم خالی رخی باشدن چقرمش کاکلك
پیچ و تابه دوشدی دل کردی ینه سودالره

دیرلردن اتك حسرت رمز یاران اوصور
رعد آهم قلب آلنجه قبه مینالره

[illegible]

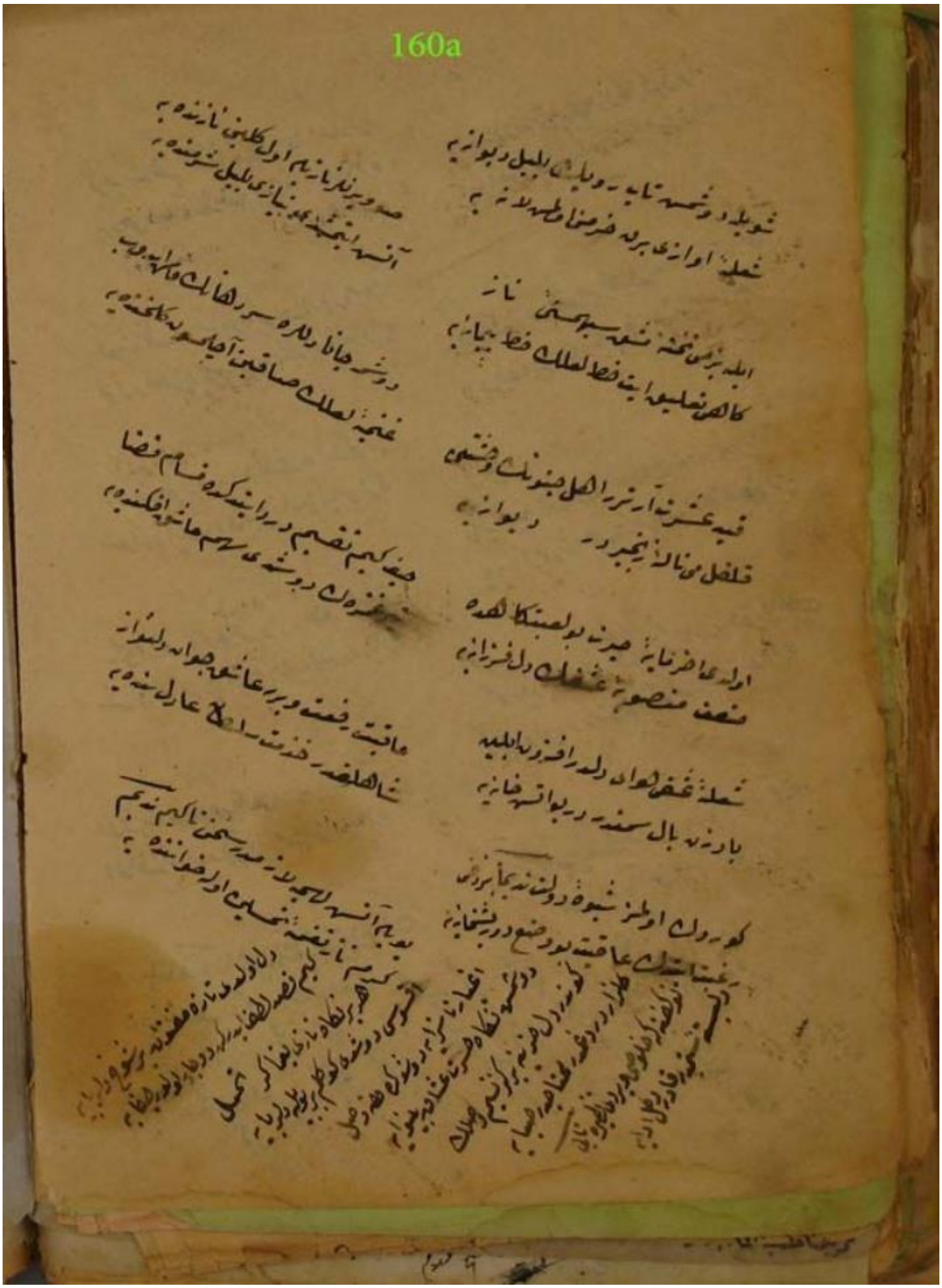

160

160b

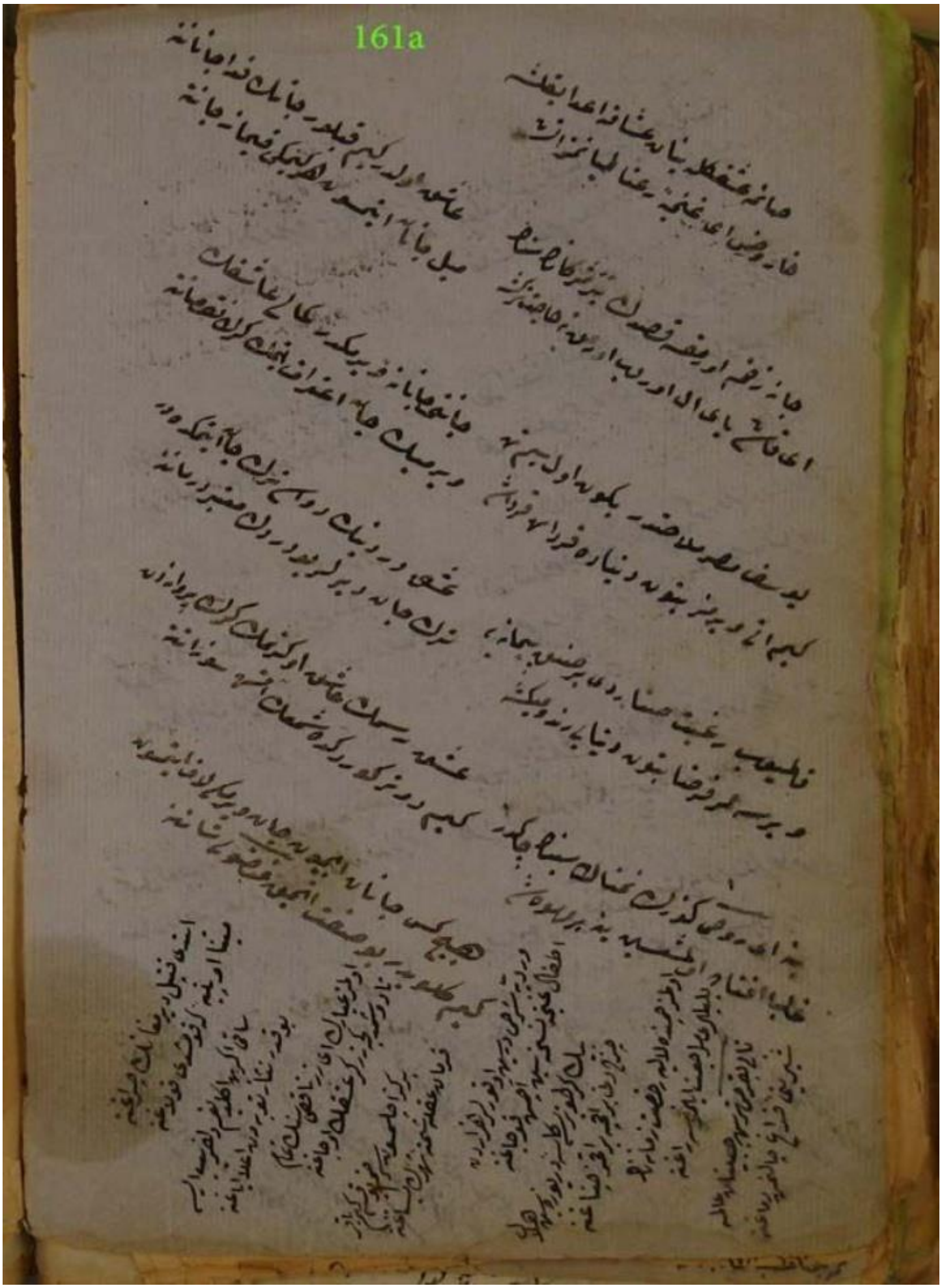

دل باشمه زلفه اولمه سرفروی آرزو
بیکمه اول دیوانه‌یی زنجیره موی آرزو

قبله وعده بوسه سینه اجرالب دلجوی یار
اولسه کمونه زار دل سیراب جوی آرزو

راه یاره دوکدیکم کوز یاشمی صانمه تهی
آب رویجه‌ده طولوب طاشدی سبوی آرزو

عالم اول سنجیده میزاب حسنه مشتری
محشره بکذر آنکیچون چارسوی آرزو

روی زلف یاردر دور قسلسدن مراد
نقطه خمدر مدار کفتکوی آرزو

عاشقه مطلب نمادر غمزه جادوی یار
کرچه قنبر اولماسه رهیاب کوی آرزو

اول ورای پرده ایامه پرتو منتظر
کندو کندین کوستر بر کوزه روی آرزو

بلبل دل کلشنه رخسارک ایلر آرزو
طوطی جان لعل زنکار بارک ایلر آرزو

نامه قاصد بیاریله خوشه اولمز خاطرم
اوزلیکدن لجه کفتارک ایلر آرزو

سرو و کل نظاره‌سن نیلر سکا حیران اولان
عارضکله قد خوشه رفتارک ایلر آرزو

ظلمت هجرنده با فرشته چشم مردمی
پرتو رخسار پرتابک ایلر آرزو

هجر بیمار تنم یاد صبادن رغبتم
صحت ایچون صحبت اخبارک ایلر آرزو

آرزومند وصالندر فضولی خسته دل
وصلت ایستر دولت دیدارک ایلر آرزو

[illegible]

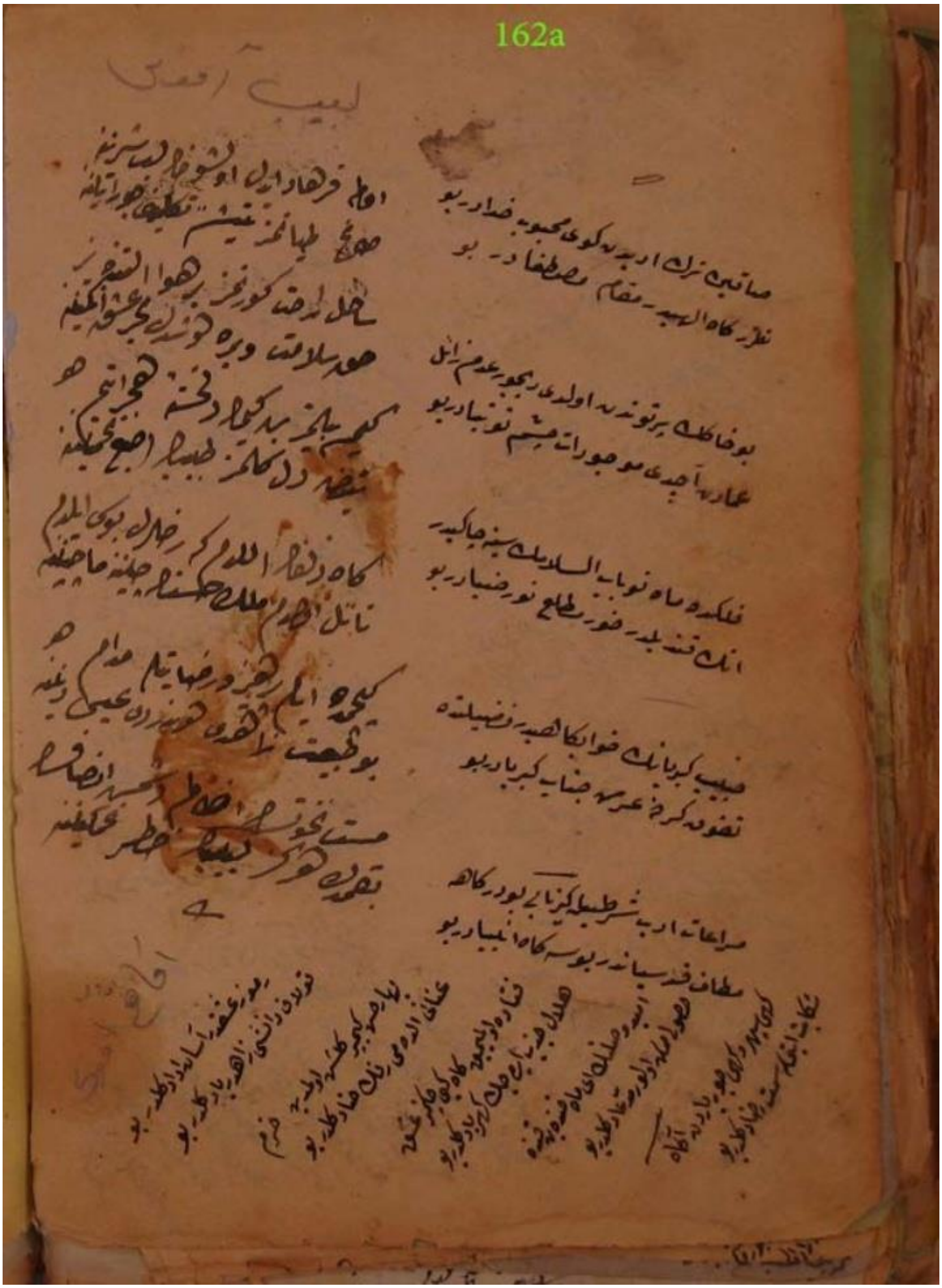

162

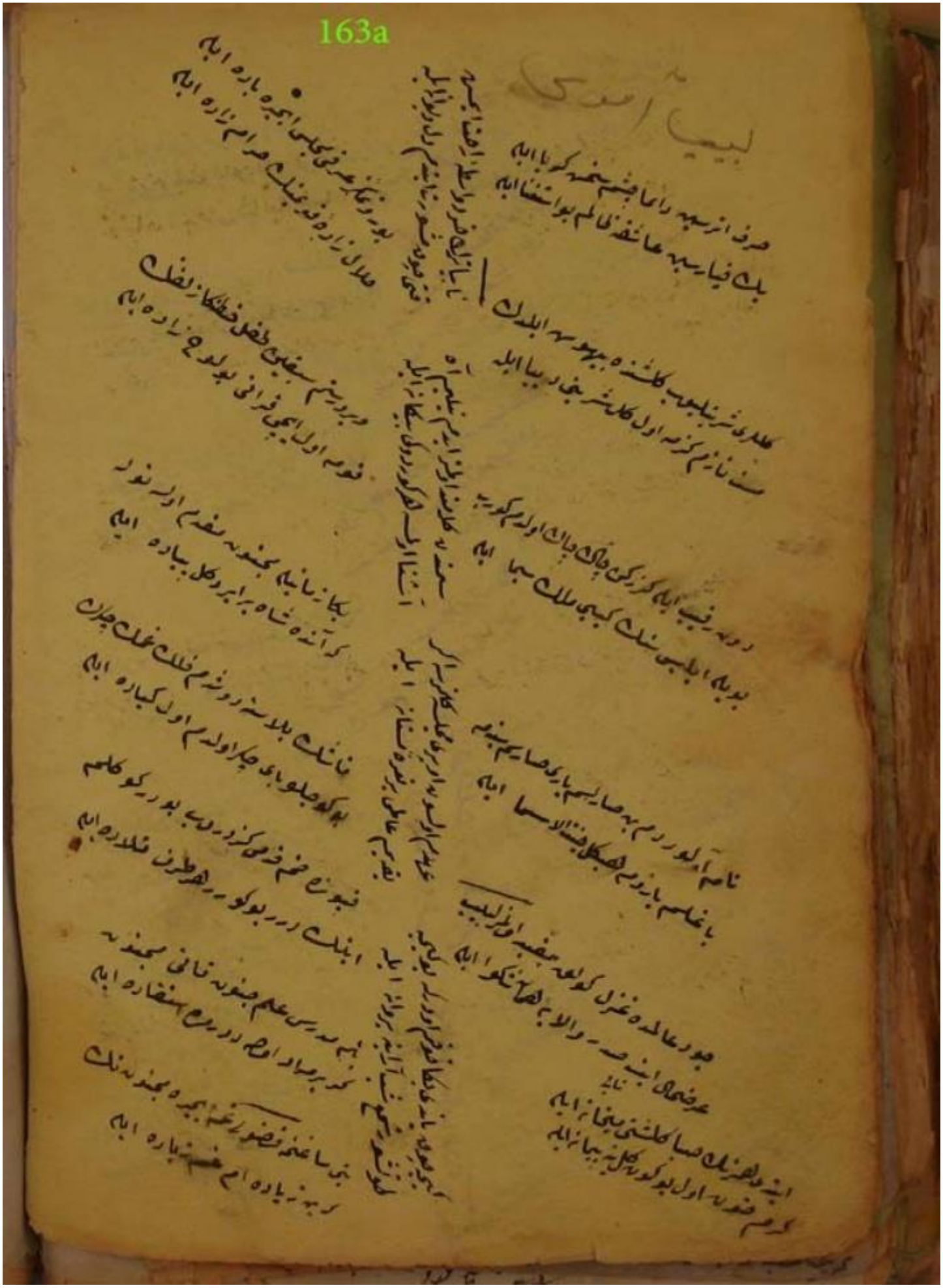

163b

163 عزمی آمدی

خاک کویک جلوه گاه مهر رخشان ایلمه
توتیای دیده می خاکیله یکسان ایلمه

ویرمه رخصت شانه زلفک پریشان ایلمه
لانه مرغ دلم ای شوخ ویران ایلمه

ویرمه رخصت آه آتشبار عالم سوزنه
کویکی همرنک کهسار صفاهان ایلمه

بی کنه افتاده نک بوقه بیره دوکمه قانتی
خنجرین آلوده خون شهیدان ایلمه

سینه آیینه تابک آچه بزم باده ده
اهل بزمی چشم ساغر کبی حیران ایلمه

باده وسن ایچ قانمی لخت جکردن خیل کباب
بندن اوزکه عاشقه نک عهد و پیمان ایلمه

بقمه مرآت دل عالمنمای عاشقه
خاطر عاشق کبی کندیک پریشان ایلمه

زیب خوان وصل قلمه اول رقیب کافره
ملمان ایشک عدو یرینه مهمان ایلمه

مجلس اغیاره اولمه پرتو انداز وصال
شمع امید رقیبانی فروزان ایلمه

مجلس مستانه دن چکمه باغک ساقیا
بزم عیش عشرتی رندان زندان ایلمه

دلپسند عالم اولمق استمزسک نابیا
کندیکی خدمت کذار بزم عرفان ایلمه

زیب آغوش اولمدن قاچماز زمانه دلبری
دلبران عصری بیجا عزمی پنهان ایلمه

164a

نیجه بر خواهش آمال ایله مجبول اولدلم
ترك مطلب ایده لم نائل مأمول اولدلم

سن و ما داعیه سن نقش ضمیر ایلمیوب
صلهٔ عاطفت دولته موصول اولدلم

واصل بزم کبار اولمغیچون خارجدن
کیره رك هر قپویه داخل مدخول اولدلم

کرچه مشکل کورینو وضع چپ انداز فلك
ینه دنیاده همان صاغ اولدلم صول اولدلم

فصل وصل وجهت جامعده بختن آچه رق
[illegible]

چکمیوب بزم غمك رنج خمارین وهبی
باده و دلبر ایله جنبشه مشغول اولدلم

نیجه بر سوز سن هجرانیله فریاد ایده لم
واره لم یادشه عشقه بو کیجه داد ایده لم

بلمدك قدرنی آه نعمت وصلك حیفا
اکالم شمدی کیجین کوندری هب یاد ایده لم

بیستون علو عشقله یاقوب کل ایدوب
سعیله اهکنی مرقد فرهاد ایده لم

بزه لم لوح دل زر ایله نقش جنك
شویله تزیین ایدرك صنعت بهزاد ایده لم

صدفیله اوقیه لم ابنه عمر بسر
راغبا بویله زلیله دلی شاد ایده لم

164

عدالت ایله عشاقه شها بو هفت کشورده
بولنمز حسنکه همتا معظم چرخ چنبرده

لبکدر غنچهٔ حمرا دیشوب انجوی کوهردن
معطر کاکلی صبا اسیدر اول مسک عنبرده

قچن احوالمی عرض ایلسم خشمه کلور یارم
تمنا ایلدکجه لطفنی بردسنه خنجرده

بکا جور ایتمکه جانا حجاب ایتمز مسیحدن
شکایت ایلرم سندن یارن دیوان محشرده

بو باقی کمترک اشعاری اولسون زیب فرحانه
بولنسون خاتم زرنکین امضاسی دفترده

165b

کامی آمدی

اغزلک آچمه غنچه‌لر حیرتده قالمه کول کوله
کلستانه شرحلک اوقور کلشنده بلبل بلبله

حسن یوسف عارضه الک هزاران مدحنک
نقل ایدر مصر ملاحت بستانکده کلکله

دهری تشمیم ایلمه صوردم نسیم نوبهار
بوی زلفک کوندرلمه تحفه سنبل سنبله

سورمه کفران نعمتدر عطر شاهی زلفکه
کونه بویوزدن براقمه بوی بهم سنبله

نیجه معنالر یازلمه بزه بر معنا یازم
رشحه یاپه کلک قدرتدر اوخالی فلفله

صار مشق کبی صارلمه کوردم ایکی نورسه
صار پیلوب جنبشله کیجه سرده کاکل کاکله

کامیا

شهسوار بزه شیر خدایم
دارمی سبقت ایلیان کلسون بو طبع دلدله

165

یازشدی پیر حکمت ازل صفحه کله
بلبل دمادم اغلسه کل کله

شول دکلو ایتدی کلده بلبل نظارتی
دوشدی چمنده قطره شبنم کله کله

مشکین صاچکده ای یوز کل جانانه
اول رشته درکه بغلنه بر دسته سنبله

سینمده زخم اولن پنبه فتیل
اول یاسمینه دوندی که قورلر قرنفله

باغ چمنده شبنمه می قلقل ایلسه
بلبل ترانه بشلیجق اولسه بلبله

[illegible]

من شوقله خدمت کری سلطان حسینم
لعنت کشی اعدا ای اصیل النصیبینم
مردانه خدا راهنه خاک قدمینم
غیری دکلم اکله بو اسراریکه عینم

من بنده سلطان رسول الثقلینم
من عاشق صدق اوری جد الحسینم

رفع اولدی کوزمدن همجا پرده ظلمت
کوکلمه ضیا اولمده در مهر و محبت
زره قدر ایتمم بو فنا عالمه رغبت
دنیا دلخه دخی بلا اکرم البت

ایضاً

دل اوغرادی بره الذ مرشد نفسندن
کیجدی ایلر دنیانک هوای هوسندن
چقسه دخی بو بلبله روحم قفسندن
خلوا ایتمه کوکل فارغ اوله ملقمسندن

ایضاً

شمشیر محبتله کسوب قید سوایی
طوتدقده بو امیدله دامان رضایی
حکم الهی کشمکشه چوت و جرایی
خاهیسه ایرهم رتبه اقلیم فنایی

ایضاً

ای ذهنی رومال درخت سرمست
قلدی بنی صهبای حقیقت ابدی مست
سرپنجه عشق ایتدی کریبانمی در دست
قلدم بو ایلی مصرعی اوراده پیوست

من بنده درگاه رسول الثقلینم
من عاشق صدق اوری جد الحسینم

عالف

چشم جادو حیرت آلود فسون ایلرینی
خال فتنه رشته پیمای جنون ایلرینی

بن سنبدی طور عشقم آتشه رخسار یار
خواهش وصلنده بی صبر و سکون ایلرینی

حبذا اول باده دلجو که فیض قطره سی
واقف سر سویدای درون ایلرینی

جور ساقی نغمه دلسوز مطرب الامان
تا بکردن غرقه سیلاب خون ایلرینی

شمشیر عالمده عاشق لعبتین طالعم
بر دوشمن کوستر میوب زار زبون ایلرینی

مفرد

دستار پریشانمی صارمه دن اوصانم
شمدن کیرو فرصت اولدی بزه کاتبی صارمه

166

نیسه امداد ایدر ساقی درونم داغدار اولدی
همان صون جام لبریزی ایشم فریاد و زار اولدی
فغان ایتمکده مرغ دل حزینم چون هزار اولدی
قرار ایتدی سویدا و شتابک شرمسار اولدی

جهان براوزکه رونق بولدی عالم گلعذار اولدی
ینه دیرندی دردی اهل عشقک نوبهار اولدی

سزولسون جام زرینه صبودن لعل تک میلر
سراسر طوتسون افلاکی همان آوازه هیلر
جانسون گلشن ایچره سازلر قانونلر نیلر
بکون غمکین اولنلر ذوق و جنبش ایتمیوب نیلر

جهان براوزکه رونق بولدی عالم گلعذار اولدی
ینه دیرندی دردی اهل عشقک نوبهار اولدی

عدو بزم طرب افزای اهل رنج رشک ایتسون
درون دمبدم ذوق و صفا و شادلق یتسون
کوکلدن غل و غشله خار و خس زائل اولوب گتسون
گلستان بهشت آسا به دل میل ایتمیوب نتسون

جهان براوزکه رونق بولدی عالم گلعذار اولدی
ینه دیرندی دردی اهل عشقک نوبهار اولدی

بکون بزم صفایه عاشق مردانه لر گلسون
لعیب اولسون همان نادانلر فرزانه لر گلسون
تنبیه عشق اودینه احراق ایدن سوزانه لر گلسون
بو شمع گلده جانلر اتان پروانه لر گلسون

جهان براوزکه رونق بولدی عالم گلعذار اولدی
ینه دیرندی دردی اهل عشقک نوبهار اولدی

جنان گلشنه رشک ایتدورر بوی قرنفللر
ایویون بورمه چمنده صف بصف بالشه سنبللر
آچلدی صحن گلزار صفاده لاله لر گللر
براقدی طاق گردونه صدا سازنده بلبللر

جهان براوزکه رونق بولدی عالم گلعذار اولدی
ینه دیرندی دردی اهل عشقک نوبهار اولدی

بیورسون اهل دللر صحن گلزار گلستانه
قولاق طوتسون فغان شاخ گلده عندلیبانه
فرح بخشا اولور گلشن بکوزه نوع انسانه
گلور باغ صفاده غنچه دمبسته خندانه

جهان براوزکه رونق بولدی عالم گلعذار اولدی
ینه دیرندی دردی اهل عشقک نوبهار اولدی

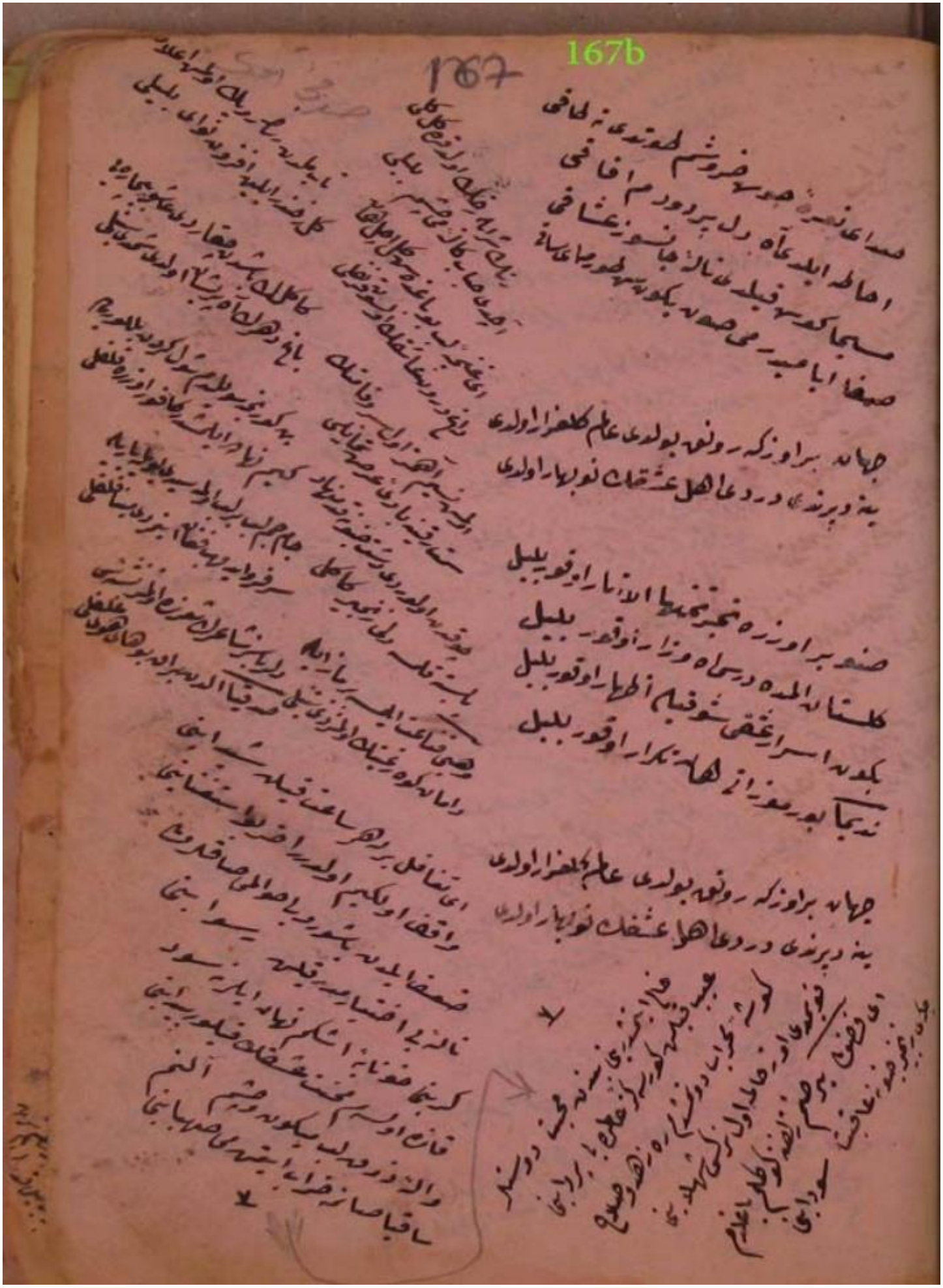

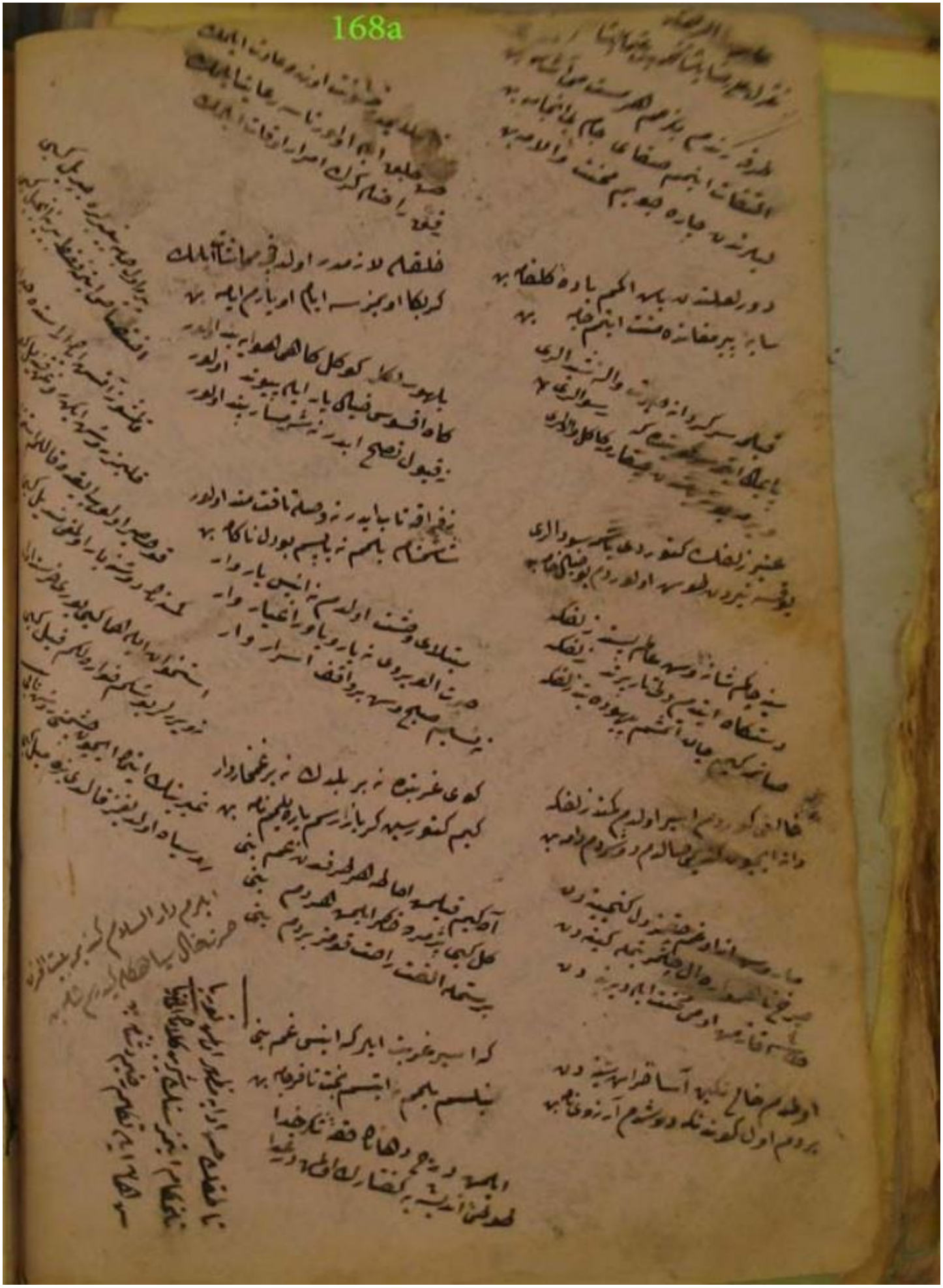

168

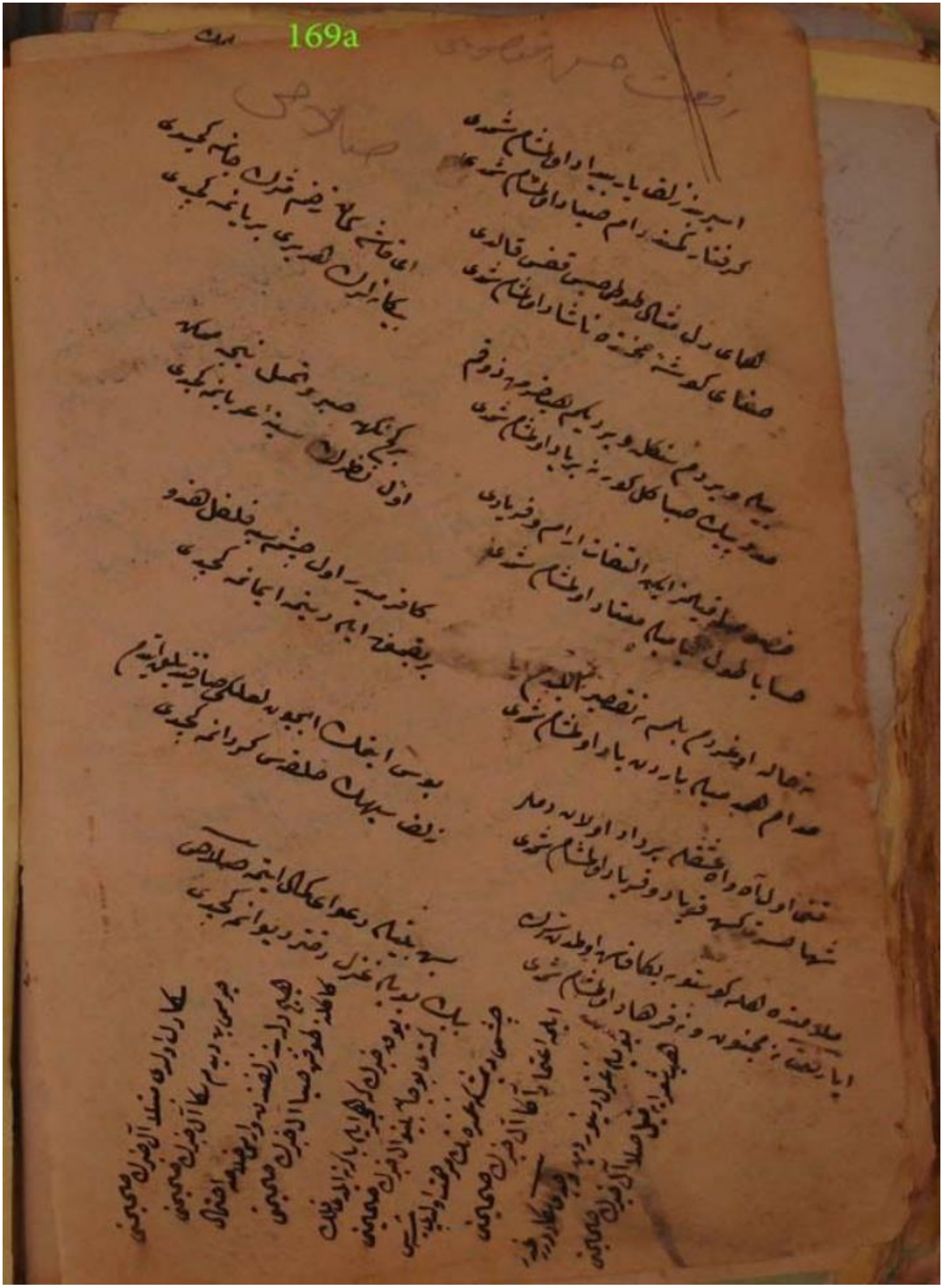

ضیاسی دوتدی بو دهری جمالك شكل پرنوری
سنك اول وجه پاكندر بتون دلرده مشهوری

عاشقلرك آلاینه دپ سوریمندكی
چكنت ان اول اسبك بر مستمندكی

كوزللكده نظیرك یوق سنك ای حسن بی همتا
كورنلر دیدیلر فردوس اعلادن بو بر حوری

سهوار ایكن یراشمز اكا بشقه بو چكمه
عرصه ایله سرو باغه نهال بلندكی

وصالكدن بعید ایتمه بنی ای شاه خوبانم
ندنلو وار ایسه جرم و كناهم ایله مغفوری

حیات چوغالدی آهوی كردن فرازدن
حال صید كاهه زلف معنبر كمندكی

سنك عشقكله ای جانا دوشلدن راهی سودایه
دوكر بو دیره پر خونمز هم اشك یغموری

عالم تمام نیم نكاهك اسیریدر
ای شوخ جور پیشه نه صانك كنیزكی

شاهم طبیب حاذق ایكن سن روا میدر
كنج بلاده اولدوره غم دردمندكی

حسنا سبه دری كوهردن بابلمش ال ایاق باقی
بو دل آهوس صید اولمش كوریب لولیسم بللوری

روحی شكایت ایتمه جفایه تحمل ایتمه
آزرده خطر ایتمه سن تا افندیكی

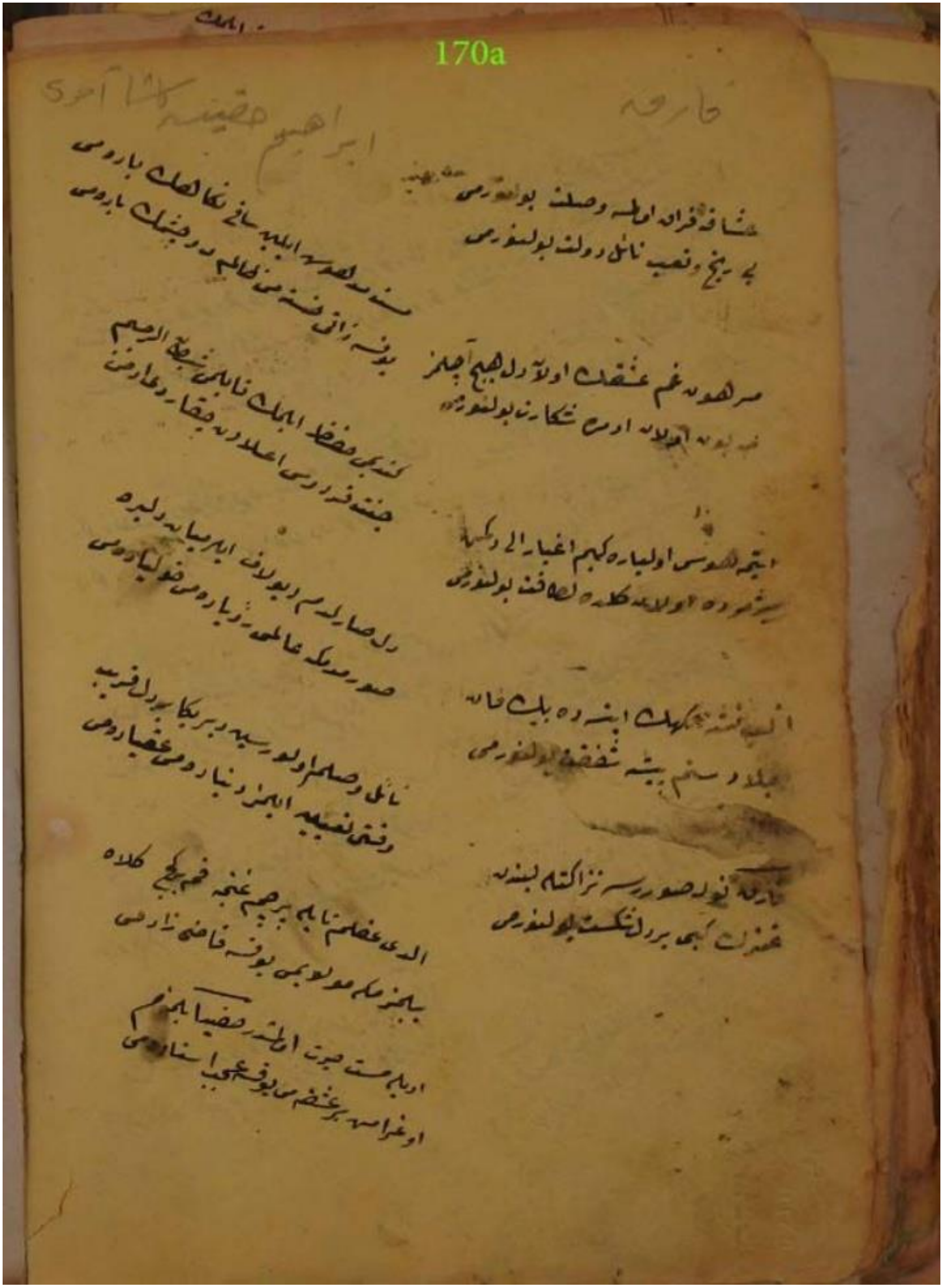

170b

170

وجدی

دل چشم آشنا سامانیله بیگانه اولمزمی
همیشه مست ایله الفت ایدن مستانه اولمزمی

هوا خوش هر طرف گلزار بلبل زار و گل خندان
بو اسباب جنونی سیر ایدن دیوانه اولمزمی

کنار آب ساقی تازه می کهنه دل پر شوق
بو بزمه توبه لر نقد ورع پیمانه اولمزمی

می انده دلبر انده جمله یاران صفا انده
کیچوب جنتدن ارم ساکن میخانه اولمزمی

سبو زانوده ساغر الده یار آغوش وصلنده
بو طرز حاصل مجلس عجب رندانه اولمزمی

اچلمش گل کبی پهلو رخ آتشبار اوصوب میدان
کوکل هم بلبل شوریده هم پروانه اولمزمی

بو محشور طبایع سوزلری قنده بولورسن
کدورت ویرمسه وجدی دل یاران اولمزمی

بنی وعد وصال ایتدک دهانک اوپسم اولمزمی
کرامسم کلب شیرین بیانک اوپسم اولمزمی

سبه کمخا ایله بوشیده لنمش کعبه در کویا
رخکده طره عنبر فشانک اوپسم اولمزمی

ندر ای مهر طلعت بو صباح الخیر پیشانی
منور جبهه بهجت نشانک اوپسم اولمزمی

پری رویم بشقسم کبر دیکک حمامه عریانی
بولوب خلوتده هر عضو نهانک اوپسم اولمزمی

نگاه التفات ایتدک بنه وهبی ناکامه
تشنه کونه چشم دلستانک اوپسم اولمزمی

خیال زلف ایدرمش عاشق مهجور کوردنمی
مجنونه بو دلکو قلر دور ادور کوردنمی
هزاران دل کزرسه ای خیال یار انصاف ایت
بو سیران ایتدیکک برلرجه بر معمور کوردنمی
فدا ایتدک کوکل قلر خمارک ذوق صهبایه
بو عشرتکاهده بر ذوق بی مخمور کوردنمی
وصال آب خون عاشق بی باک نوش ایلر
نه بی رحم اولدیغن اول غمزه مخمور کوردنمی
هزار آسا همان فریادی الدن قویمه ای نالان
بو طشتده اچلمز بر کل مستور کوردنمی

171a

حیرت ای بت صورتک کوردکجه لال ایلرینی
صورت حالم کورن صورت خیال ایلرینی

مهر صالمز سینه بکا رحم ایلمزسک بونجه کیم
سایه تک سودای زلفک پایمال ایلرینی

ضعف طالع مانع توفیق اولور هر نیجه کیم
التفاتک آرزومند وصال ایلرینی

بن کدا سن شاه یار اولمق بوقه امانیلیم
آرزو سرگشته فکر محال ایلرینی

تیر غمزک اتمه کیم بغرم دلرقانم دوکر
عقد زلفک آچمه کیم آشفته حال ایلرینی

دهر وقف ایتمه بنی نورس جوانلر عشقنه
هر بتن مدوسه اسیر خط و خال ایلرینی

ای فضولی قلمزم ترک طریق عشقیکم
بو فضیلت داخل اهل کمال ایلرینی

کردیشی چشم سیاهک بیمجال ایلرینی
فکر شوق کاکلک آشفته حال ایلرینی

عرضحال ایتمک مرادم اولسه سلطانم سکا
غمزه جادولرک سحر ایله لال ایلرینی

رخلرک کلدر بسم رحم ایله کل ای غنچه فم
بو سوزم غرق گلاب انفعال ایلرینی

ایلدی اغیاری محرم شانه لایقمیدر
اول پری بیگانه دن بزم وصال ایلرینی

اولشهی خوبانه ن ایتدکجه امید مرحمت
لشکر بیداد فارق پایمال ایلرینی

171b

171

عشقه ابرو شمع محراب نیاز ایلرینی
یار وقف موقف سوز و گداز ایلرینی

کج نگاهه طوغریجه معنا ویرردم نیلیم
غمزه لر محبوب قید احتراز ایلرینی

کوسترسه جبین جبین یارلیزلونکه در
چشم پرکو آشنای حرف راز ایلرینی

قید ایدنم بعد ازین اولمرسه ده آزاده لک
یار اسیر التفات دلنواز ایلرینی

حاشا سوردی باشی بلدردی رنگ باشی
عشقه زرکوب محک امتیاز ایلرینی

هب حقیر زار ایدن نیزه یاقشلی یاردر
هردم آیین شکایت ناله ساز ایلرینی

سکه کیدم خاکه یوز سوردم حضور پرده
پرتو ایلرسه بو دولت سرفراز ایلرینی

بوس لعلک شویله سیراب زلال ایلرینی
کیم کورک آب حیات ایچمش خیال ایلرینی

شاعره سوز بو طعنه زنت نم اما نیلیم
آه کیم حیرت سنی کوردکجه لال ایلرینی

سودیکم جام می حاجت ندر لعل لبک
بزمده خنده ایله مستک بی مجال ایلرینی

باغده زلفکله رخک اکسکجه بو کیمدر دیو
سنبل و گل بر برندن چون سؤال ایلرینی

نکهت زلفکله کلدکجه نسیم نوبهار
طره سنبل صفت آشفته حال ایلرینی

ناتوانم شویله چشمک حسرتندن کیم کهی
سایه مژکان آهو پایمال ایلرینی

کردشک کوکجه ساقی ملایم مشربک
آرزو سرکشته فکر محال ایلرینی

حسرت چشمکله خالک سیاه اولسم رخی
خجلت آخر سرمه چشم غزال ایلرینی

کوبیا بیلمز افندم بنده دیرینه سن
کیم ندیما بو میدر دیو سؤال ایلرینی

172a

حامی آموق

سکر لعل لبندن بهره یاب ایتدک بنی
مصره سلطان ای شه عالی جناب ایتدک بنی

انکسار ایتمم سکا یارندک ای مه سرخی
کامیاب اولدی هر نه دلو کامیاب ایتدک بنی

کردیسه جام و می کلفامه حاجت قویمدک
کوشه چشمکله ای ساقی خراب ایتدک بنی

بر قدحله قدمی راست ایتدک ای پیر مغان
عمرک افزون ایده حق ای شیخ شباب ایتدک

ای قمر طلعت وفا بابنده سن کندک کبی
ناتمام ادراک ایدوب ناقص حساب ایتدک بنی

دیر کورن رفتاریه عمر شتابانم کبی
کویا کوردک ادبلرله حجاب ایتدک بنی

دور ناساز فلکدن سوز تاب کریه دن
سویلمه حالنک بتر حامی کباب ایتدک بنی

جام لعلک شوقنه مستانه ایتدک سن بنی
کاسه قیسی سفره میخانه ایتدک سن بنی

بو نیکه اولسون وبالی کاکلک زنجیرنی
کردنکده کوستروب دیوانه ایتدک سن بنی

پیریکده خاطرم بیغدک نه یاپدم بن سکا
عاقبت کنجم دیو ویرانه ایتدک سن بنی

زلفکه قوندرمیوب مرغ دل آواره یی
ایدیلم مانند هما بی لانه ایتدک سن بنی

محرم اولدی غیریلر شمدی حریم وصلکا
آشنا ایکن نیچون بیکانه ایتدک سن بنی

یانمه دن یاقلمه دن پروانه شمدی نصلکه کیم
شمع رویک کوستروب پروانه ایتدک سن بنی

حسنک مجنونی ایتمشکن بنه وهبی یه بتر
عالم لیلی کبی افسانه ایتدک سن بنی

رائف آمدی

قیصه بخشکله حبیبا بهره یاب ایتدک بنی
لطفه وجود کله همآ دولتماب ایتدک بنی

بر شکر خنده بله بزم شوقه جام ایتدک بنی
تیم صوله پیمانه بی ساقی تمام ایتدک بنی

صوندک ای ساقی بکا بزمی محبت جامنی
اول شراب نابیله مست خراب ایتدک بنی

شعله سرو آسا چیقر خاکمدن اول یرلرده کیم
پایمال توسن آتشخرام ایتدک بنی

تشریفکله تازه رونق بولدی دل کاشانه سی
کیدی دلدن کروغم ای شیخ شباب ایتدک بنی

نکهت گیسو ایله کلدک بزه آه ای نسیم
طره سنبل صفتنه آشفته کام ایتدک بنی

حزن و غمدن قوعیدک قلبمده حقه جوق شکر
لطفک افزون ایده حق عالیجناب ایتدک بنی

جلوه حسنله هر مویم پری خیز اولمده
عشقله سرتا قدم ایلیه جام ایتدک بنی

باب لطفنده بو رائفه خارلکدر ای کوزل
کیم نصیب قیصه جود کله نصاب ایتدک بنی

بو بله سرمست و خراب ایتمیه تدبیم زار بنی
تیم صوله پیمانه بی ساقی تمام ایتدک بنی

وجدی

تا کیم حظک ای ماه جبینم یوزه چقدی
اسرار دل زار و حزینم یوزه چقدی
اما
رخسار که خط کلدوکنی اعلمم
بخت سیه سری کیمم یوزه چقدی
ای غمزه صیاقن فتنه خطنده بولنمه
تیغ غضب و خنجر کینم یوزه چقدی
اشک ایلدی رسوا غم خط کلکنی چیقدی
ایکا نهان خانه نشینم یوزه چقدی
جو سهه ایتدی هوای خط ایلم بحر طبیعتده
وجدی بنه بر در ثمینم یوزه چقدی

دسته الدفع شد بر فضای غزه سی
برنگاهیه شوخ ابر بلای غزه سی
کاه اولو بر غنوه سنه باده بولو بیکانلر
کشته ابر کاه بود بیلک اشنای غزه سی
برنگاه اینه اگر فشیه اهل مخره
لرزه نال ابر دل رزم جزای غزه سی
اینه لر نوبهار جنسی نیم بر واز نگاه
خوفده بزاله ابر برلهای غزه سی
بوفادر قبل جفا سیه آز و بالان نیم
نگاه تعلیم ایلسو به لطف جزای غزه سی

صبه کاه اینه زرم صحنه فضای طرهسی
پای بست رام ابر صنع بلای طرهسی
غفلتیله سایه انداز ایلسه فرقه ناجنه
بند ابر بال و پر ظل لهای طرهسی
ای پام کافر دگه بند اینه زنا به
کر سیجا ایلسه ده به آشنای طرهسی
چون سنا کر غفده ضد ضد رسن صبا
سر بسر صحرای جیبه ابر لهوای طرهسی
سر بسر صحرای جیبه ابر لهوای طرهسی
رشته سنبل زار ابر رسن صبای طرهسی

دلربادر زلفی امار لشیه در غزه سی
نازایله یاره نو بهار طرهسی
چار غم بر آفت یار لهوار طرهسی
غافل اولمه فتنه سر در یکیشه غزه سی
اولسو به کافر ده بویله دلربا مبتلا
آفت جانه غمزه آشوب دینه غزه سی
برنگاهیله بلده رنبا به لطف و تربیتی
جنسها طرکو بیا سحر بیانه غزه سی
زلفنده اولسه دلر کفت و کوی جنسه
غزه سی
نسبی نفعی کبی آفر به در
غزه سی

دلشیه در غزه امار لرباد طرهسی
سائله بار دله طرف بلار نظرهسی
غمزه عباره غالبه کوکل صبه اینه
کرچه بر آشفته سر در لهوار طرهسی
ارسته در طرز اول مسته ضوابا ایله
غمزه شوخه کویا مبتلا در طرهسی
فتنه بر بنه ایله نشکله در دل دبوانه
ایلی زنجیر اسز آنکچه لره دوتار طرهسی

طبع نفعی کبی بر واز ایله اینه نور
آفتابه سایه صاله بر لهوار طرهسی

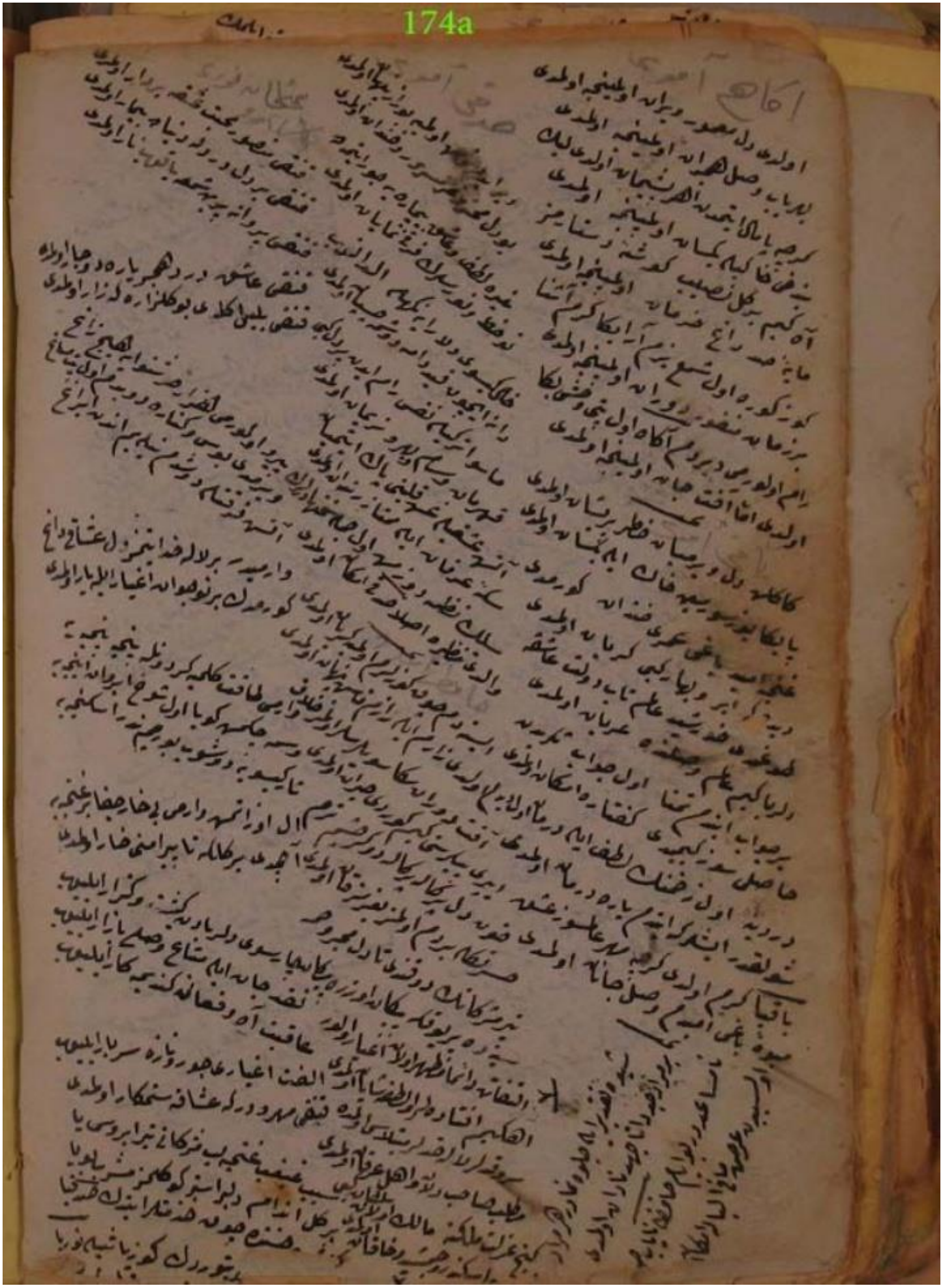

غزل

سنی کیم چکدی آبا خلوت خامه‌دن غیری
کیم آلدی سینه‌یه آیینه اندامه‌دن غیری

دهانک وارمی اویمه سویله ای شیرین زبان سویله
نزاکتله لب جام می کلفامه‌دن غیری

نه کوردم تو نهالم میوهٔ باغ وصالکدن
ترنج غبغبک شوخیله فکر خامه‌دن غیر

لب شیرین و چشمک عشقنه نوش ایلسم باده
کنوردم بزمه نقل شکربار امه‌دن غیری

شکرخند لبک اغیاری شیرینکام ایدر اما
بنمجون بهره یوقدر تلخی دشنامه‌دن غیری

اولورسه آب خضرک عینی باقم چشم رغبتله
اوصاندم منت خشک زلال کامه‌دن غیری

عقیق اسا دل پرخونی ایندم شرحه دار اما
نه چیقدی ذیل امضای طلبده نامه‌دن غیری

هجوم طائر اقبالدن نو قصر دولتده
نه بالیوه بوم بولمازلا نه کنج بامه‌دن غیری

کلور یوق خطر ویرانی آباد ایتمک وهبی
بیابی جوشه ایدن سیل غم ایامه‌دن غیری

174

نه کورر اهل جفا بنده وفادن غیری
نه بولار شمع یاقان کیمسه ضیادن غیری

ای اولان ساکن مسجد نه کوروب سن بیلم
بو ریاسنده آنک بوی ریادن غیری

ای دین و برم کوکل غیره فانی بنده کوکل
سر زلفنده اولان بخت قرادن غیری

قیلدی مجنون کبی چوقلار هوس عشق ولی
دوزمدی درده بنی لی سر و بادن غیری

عزم کوینده کوکل یارلیغ ایستر بندک
المزدن نه کلور خیر دعادن غیری

نه یانار کیمسه بکا آتش دلدن اوزکا
نه آچار کیمسه قاپوم باد صبادن غیری

فقر ایمن فقر فضولی شرف اهل وجود
اوزکا ایلمه همدم فقرادن غیری

کوسه ابنه ی تا ما تا لارم تازه باشدی
دلبر سماع تازه وض تازه باشدی
تا اولد عاشولو عارضه روح شمس دیه
تعلیم دل شکایه او شهبازه باشدی
طفل ایله اولدی شمله اولد مقابله
عشاقلم رکاشف رازه باشدی
اول شدخ ساز کار اولمیوله یاره
به بینوا عشقنه شهنازه باشدی
اواره فضانی وطنه بزم
کافر رقیب نفسه ماسازه باشدی
اهل شمس دیه بشهره اوخوشیه پرچله
جد رقیبم نادره پردازه باشدی

اول غنچه فم کلو رمز کلستانه بردض
لعلک صوتریس عاشقه نالانه بردض
پروانه ایرمز وطنی بلبله غم وکل
هم کلبن اولسه مرغ دلی بوستانه بردض
زلف سیاهه اوردی کوکلی زنجیر
سانی صوفیه اولدی بهانه بردض
سنبله صوفیه اولدی بهانه بردض
ناله دوشرسه بولعنا باولابیر

صاغمک که ابنه ی زلفی نحریک روزکار
بای آچدی طوطی فطنی پروازه باشدی
نفسی نه رمز فلکده بو نفسه لر
کوبا کرهر ترانه دوکزدی غمازه باشدی
زلف هندوسی زلف سیهکار دوکزدی فطه کلدی صفای کل فیا دوکزدی
اسیا بطرز بار وفادار دوکزدی کوبنفشه بولکلزار دوکزدی
کلمه دوته ملیکه اهل خرابات
نشانه سی ساغر سرشار دوکزدی
کالا سنی عرصه ایلیوبه نیره کروبه
بردم الوریر دوکزدی
کالا زجیاده ایجره عجب
بلبل دیه کیم خارسنکار دوکزدی
کیم صوفی ابریق بدستر صعالق ابریز
دوکزدی
کیم صوفی اسم وغی دستار دوکزدی
آکاه لهابه فکر فضا دوکزدی

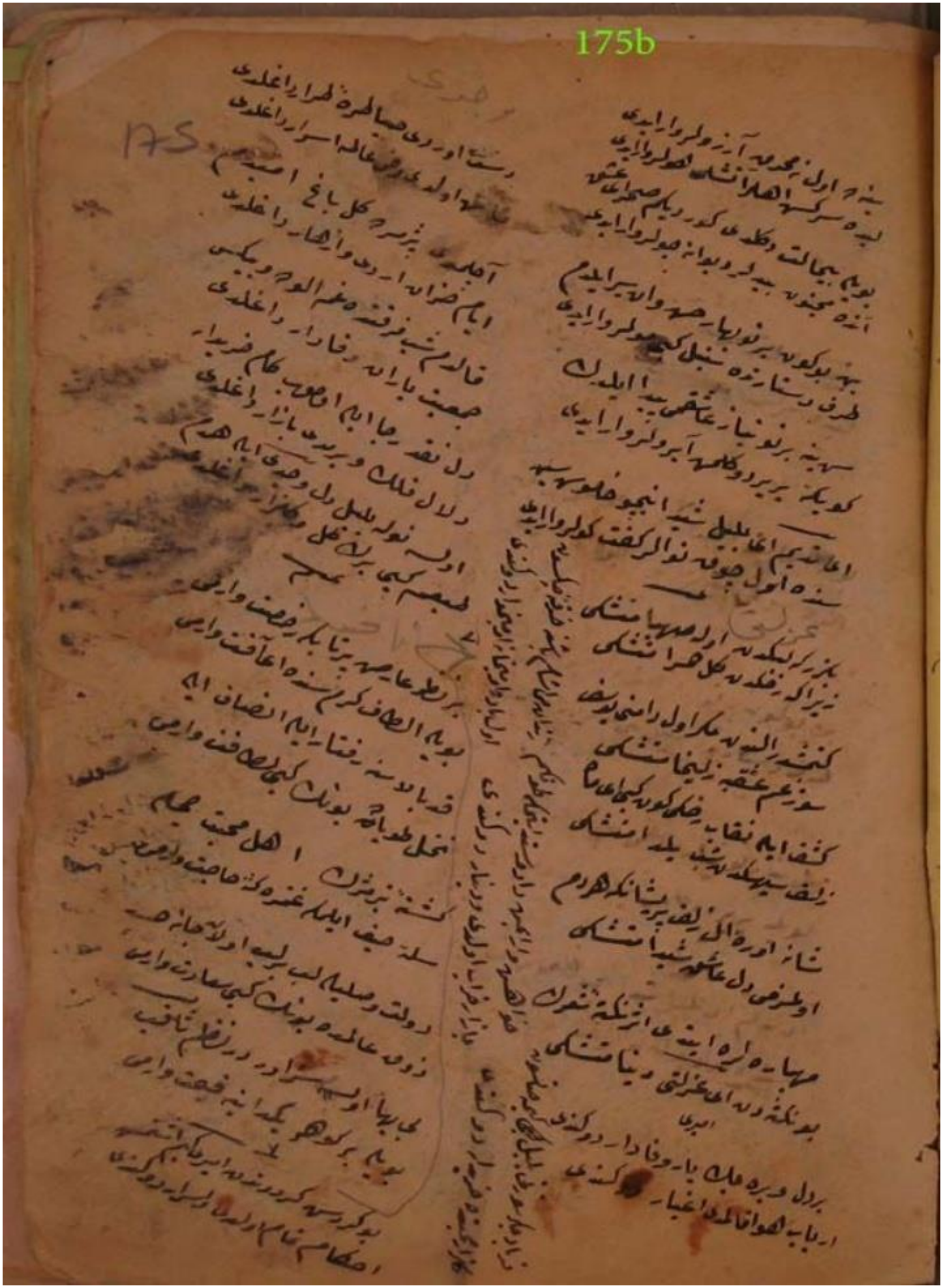

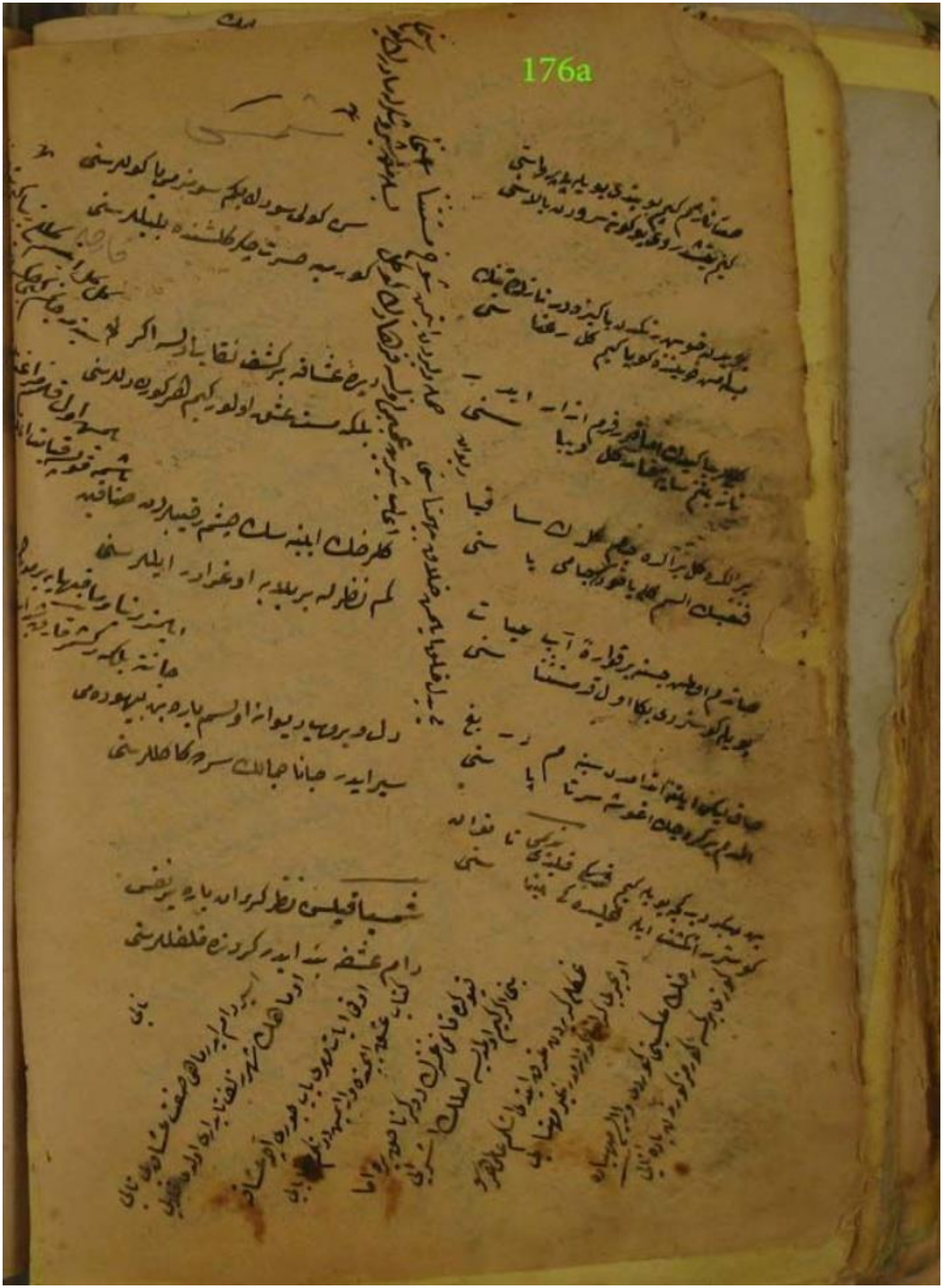

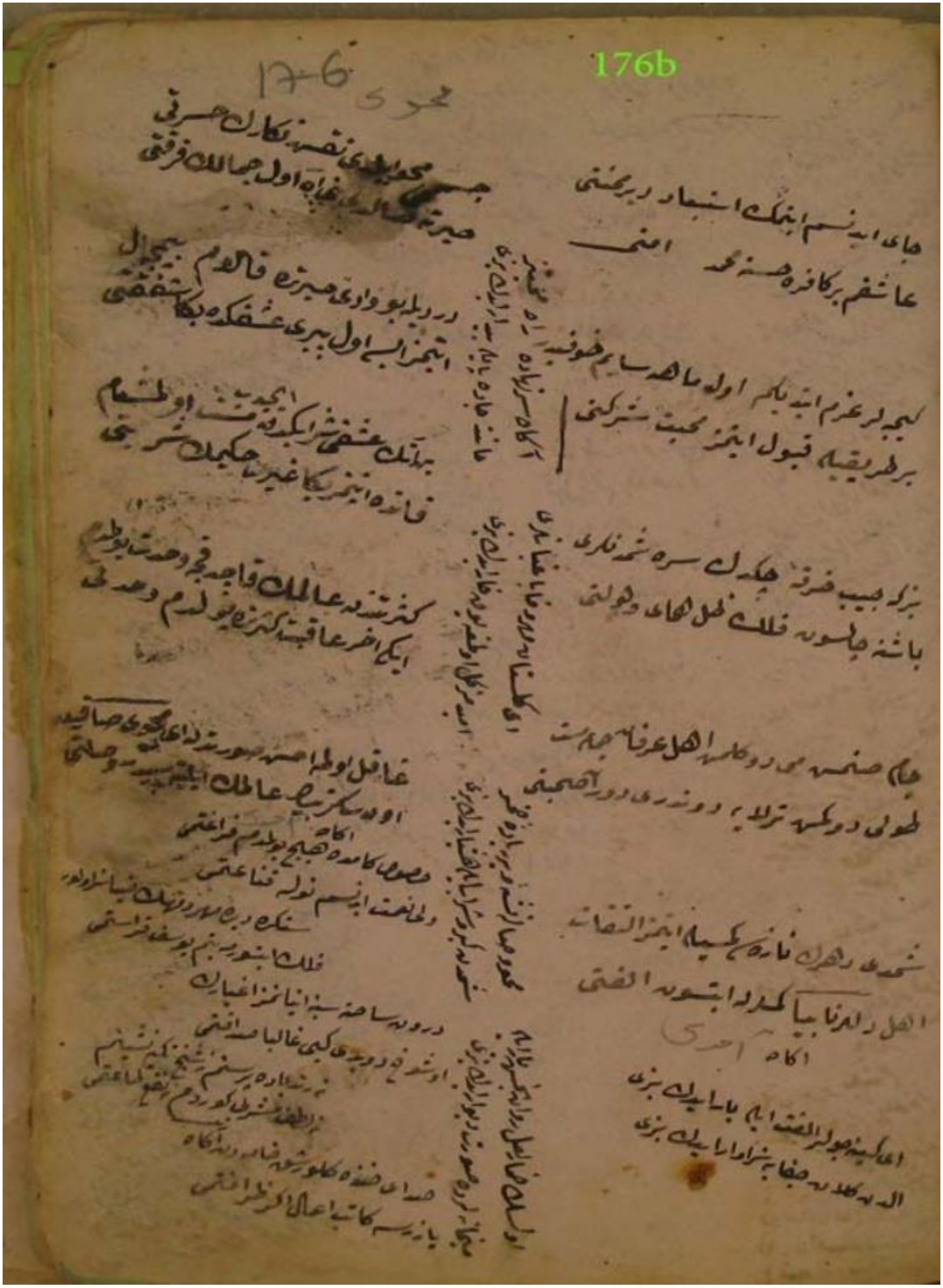

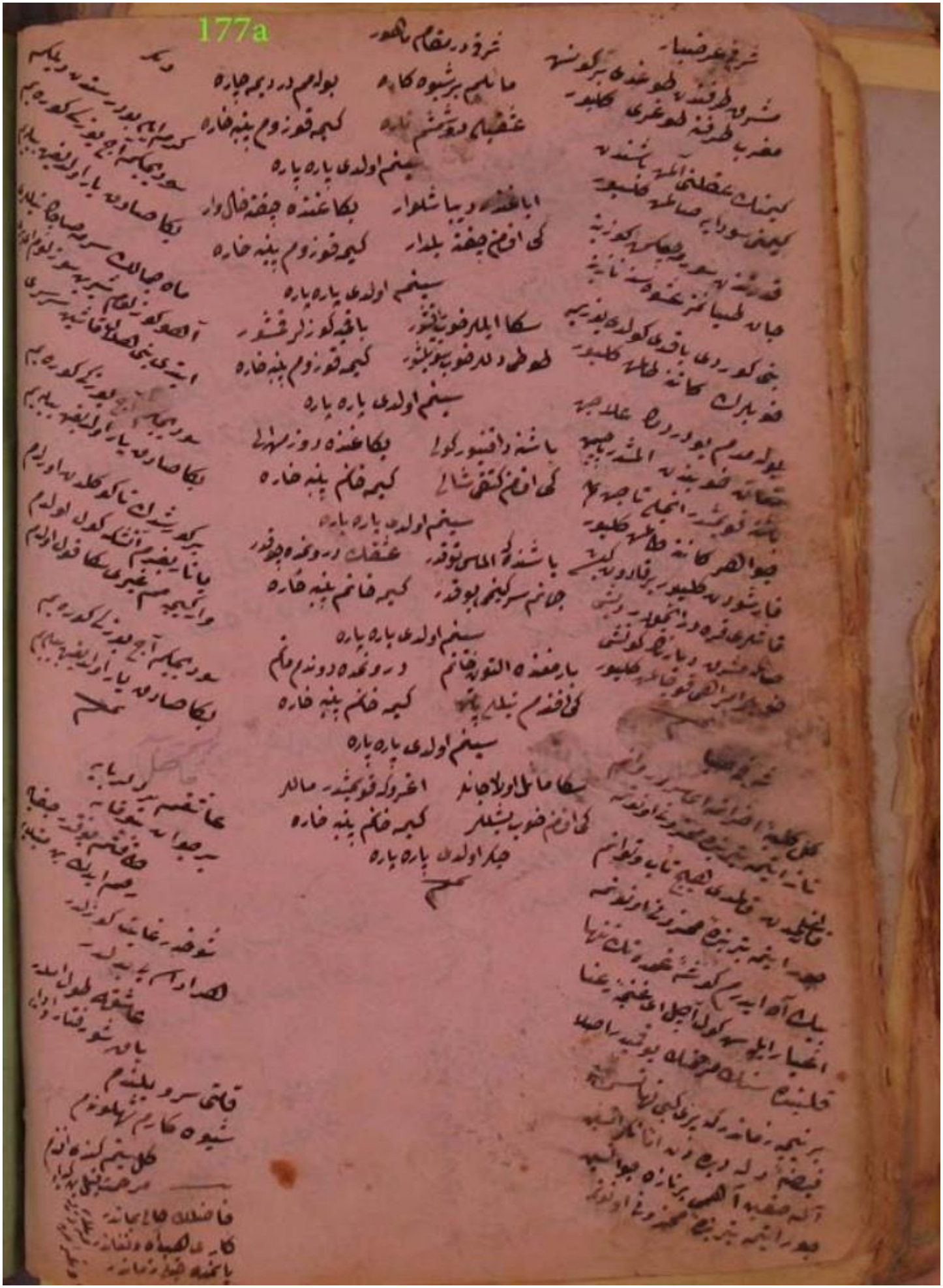

177b

177

شرقی

یار بو کوکلک بلیمی ایلدک کمان
سودالی سرین بو ایدی دوماه
ایریلیق خدادن کزلک بر زمان
یار غربت دیاره دوشردک بنی

مجنون پریشان اهلیله زارم
کیجه لر صبحه دک اغلمق کارم
بن سکا نه ایتدم ای قانلی ظالم
منصورتکی داره دوشردک بنی

کیجه لر صبحه دک اغلرم زاری
مرادم ویره یار ادا ایله یاری
بن سنی بیلمزدم بویله هر جایی
یار غربت دیاره دوشردک بنی

عاشقم جورندن بنا رام اهلی
وار بوری قارشمدن ای قولی یلان
بویله مس اولور دی عهدیله امان
بلبل تکی زاره دوشردک بنی

شرقی در مقام صبا

دل مست اولور خوش یار ایکن
غفلت کلور بیدار ایکن
سنده بو شیوه وار ایکن
ای سرو قد غنچه
سایک کبی افتاده یم

سنسز جهانی نیلرم — نزه بو جانی نیلرم
ذاتی زمانی نیلرم — ایضا ای
ابرولرک اولمش کمان — تیر مژک ویرمز امان
تا نبردللرده نهان — ایضا ای

راشد قولک بیچاره در — عارف دکل آواره در
بو سینه سی صد پاره در — ایضا ای

نالهٔ بلبل رخ گلشنلک ایتدی گلشنی
ایلسون پروانه یی شمعک اوجاغی گلخنی

اومهک سرتا پا نور محبتدر تنی
نار کتان نکهدن اولمیوب پیراهنی

برقی ایتدی خنده سی انگشت حیرت بر دکان
باندی داغ رشک رخسار ایله ماهک خرمنی

ایلدی دعوی یکرنک سیه رو تلخکام
تلخلغی خال لبی کافوری صبح کردنی

شویله سرشار و رحیق محنت اولدم ارغبا
پاره ایلردم اشارت صورسی لربندن بنی

غزل جامی تخلص عزی

نجه آنشعله سی اولمز کوره اولکز ماه رشی
کاشکی الشب اول ایکی جانلک کرشی

قوله جبریل رخنه اوچه چاروب کرشی

لی حبیب وعربی ومدنی وقرشی
که بود دردو غمه مایه شادی وخوشی

شرف مقدمی یاقدی نجه دبروصفنی
بن ابدی نجه سلطه اوشنوه بختی

نجه وصف ایدم اوشاه حرم محترمی

فهم رسه نکنه اوعربی مه عجمی
لاف مدحه سه چه زعم اوقریشی مه حبشی

ساغر عشقی صوزی بکاساقی الست
اوزمانه بروایله بوکوکل باره پرست

صی پرزوره الله ایمه لهم نجه پیمانه شکست

صفت باره عشقه تو پرسی زمه هست
زوقی مه نشنی نجه اتا نجه شی

نجه آنشعله سی اولمز کوره اولکز ماه رشی
کاشکی الشب اول ایکی جانلک کرشی

قوله جبریل رخنه اوچه چاروب کرشی

لی حبیب وعربی ومدنی وقرشی
که بود دردو غمه مایه شادی وخوشی

شرف مقدمی یاقدی نجه دبروصفنی
بن ابدی نجه سلطه اوشنوه بختی

نجه وصف ایدم اوشاه حرم محترمی

فهم رسه نکنه اوعربی مه عجمی
لاف مدحه سه چه زعم اوقریشی مه حبشی

ساغر عشقی صوزی بکاساقی الست
اوزمانه بروایله بوکوکل باره پرست

صی پرزوره الله ایمه لهم نجه پیمانه شکست

صفت باره عشقه تو پرسی زمه هست
زوقی مه نشنی نجه اتا نجه شی

نجه آنشعله سی اولمز کوره اولکز ماه رشی
کاشکی الشب اول ایکی جانلک کرشی

قوله جبریل رخنه اوچه چاروب کرشی

لی حبیب وعربی ومدنی وقرشی
که بود دردو غمه مایه شادی وخوشی

شرف مقدمی یاقدی نجه دبروصفنی
بن ابدی نجه سلطه اوشنوه بختی

نجه وصف ایدم اوشاه حرم محترمی

فهم رسه نکنه اوعربی مه عجمی
لاف مدحه سه چه زعم اوقریشی مه حبشی

ساغر عشقی صوزی بکاساقی الست
اوزمانه بروایله بوکوکل باره پرست

صی پرزوره الله ایمه لهم نجه پیمانه شکست

صفت باره عشقه تو پرسی زمه هست
زوقی مه نشنی نجه اتا نجه شی

[illegible] جامی

[illegible] خالد

گرچه در صورت ذرات جهان جلوه گری
گاه در صورت نماینده و گه در بشری
لیک چون ذات تو از زنگ حدوث و اثری

نه بشر خوانمت ای دوست نه حور نه پری
این همه بر تو حجابست و تو چیزی دیگری

دلبرا از تو و خوبان جهانند حجاب
بحر زخاری و از هر چه تو مانند حباب
عین انواری و غیر تو بود تاب سراب

نور پاکی و فسانست حدیث گل آب
لطف محضی و بهانه است لباس بشری

نبود جای سخن نکته محبوبی تو
نیست میدانی خرد ساحت محجوبی تو
مر ترا زیب و بس شرح دل آشوبی تو

حد اندیشه نباشد صفت خوبی تو
هر چه اندیشه کند خطر از آن خوبتری

بهمه ذره بود نسبت و پیوند ترا
در همه چیز عیان دیده خردمند ترا
لیک در هر دو جهان نیست چو مانند ترا

هیچ صورت نتواند که کند بند ترا
در صور ظاهر عامانه اسیری صوری

نیست بی سوز تو در روی زمین هیچ دلی
نیست بی عکس رخت در چمن دهر گلی
نیست بی نشئه عشقت بجز آیات دلی

جلوه حسن تو از شکل میراست ولی
میتوانی که بهر شکل کنی جلوه گری

نیست آن کوس انا الحق زده منصور توی
به نیاز ار نعره زنی طور توی
متجلی و تو چو بنده آن نور توی

ور مرا یابی نظر و منظور توی
وحدت ذات تو از وهم دوی هست توی

خوبی عشق بود خاص تو در کون و مکان
گاه در شیوه یوسف شدی ای دوست عیان
گاه در کسوت یعقوب برو بس نگران

میکنی جلوه نخست از رخ خوبان جهان
وانگه از دیده عشاق در و مینگری

خالدا دعوی صاحب نظری چند آخر
هان نکردی ببری اهل حقیقت کافر
کوس کن نکته آن سر فنا را تا شر

گر تو از دیده عشاق نکردی ناشر
کیست جامی که کند دعوی صاحب نظری

عزل ناجم اف

اهم فلکی فاکیله یکسانه ایده مزمی
اضاره له بو شکلی اسانه ایده مزمی

انسانکم کوزلرینه اولنوخ نوله اتبسم
بوآب روانه برکلی ضمنه ایده مزمی

چشمی سیاهی دهشتلو خرابه بنده یکی پرده
کوکلم کیبی برکوشه ویرانه ایده مزمی

وصلنده دللاجویه راضی کردوکل سن
باسوخته آنسه هجرانه ایده مزمی

کلزار رخنک وصفنی جمع ایدیجاکه
نخبه ایله برتازه کلستانه ایده مزمی

بنی دلخسته کورمه چشمکه نم کلمزمی
پشیمانه اوضاع ستم کلمزمی

سنده انصاف ایله اعانت یکانه برشت
صحبتک غیرلایقانه الم کلمزمی

طلب کامم ایله برنیوکه شتابانه اولدله
اوده آیا کابر ایکی قدم کلمزمی

کاشانای سرتسر تزیینه ایدن انسانه ندر
ایلیاء انسانی تکریم ومعزز جانه ندر
ذره ذره دهم ذره دن کمتر دیلم انسانه
صادقم انسانه بدعجب وغرور وشانه ندر
جانه ندر بحبوسی تنه جرامر مضنی دیر عیان
عاقبت اوطشمه کرجانانه ایچون قربانه ندر
تنه ندر ترکیب بندصنع حق بر خاکدر
خاکدر اولور آخر خاک ایله یکسانه ندر
اوطشمه بر مبدع علک ایتانیدن آیات کل
انجم وافلاک وماه ومهر نورافشانه ندر
معرفت حکمت ایجاد یدقه یدقه ایکلم
قدرت خلاقه نسبت خلوه وانسی جانه ندر
آدمی تقدیسی ایدن تشریف کرمنا بنی
عالمه برامتحانه ندر سجده ملائکه
مطلب اهل حقیقت لذتی دیدارده
فسحه کاه جنات عدنه وجلوه خلدانه ندر
ظاهر اولدی کل شی لهالک سری بودم
دقت ایت ناجم ملک منه علیها فانه ندر

حسب

ناجم افندی حضرتلرینک بو غزلی ایکنجی دیوانلرنده مندرج اولوب مطلع ثانیسی بو صورتده در

ایکلاه ایلیه بن بنای ناله مقصود
اوده آیا کابر ایکی قدم کلمزمی

ایکنجی بیتده وصف ایله اضافه ایدلمش

سما
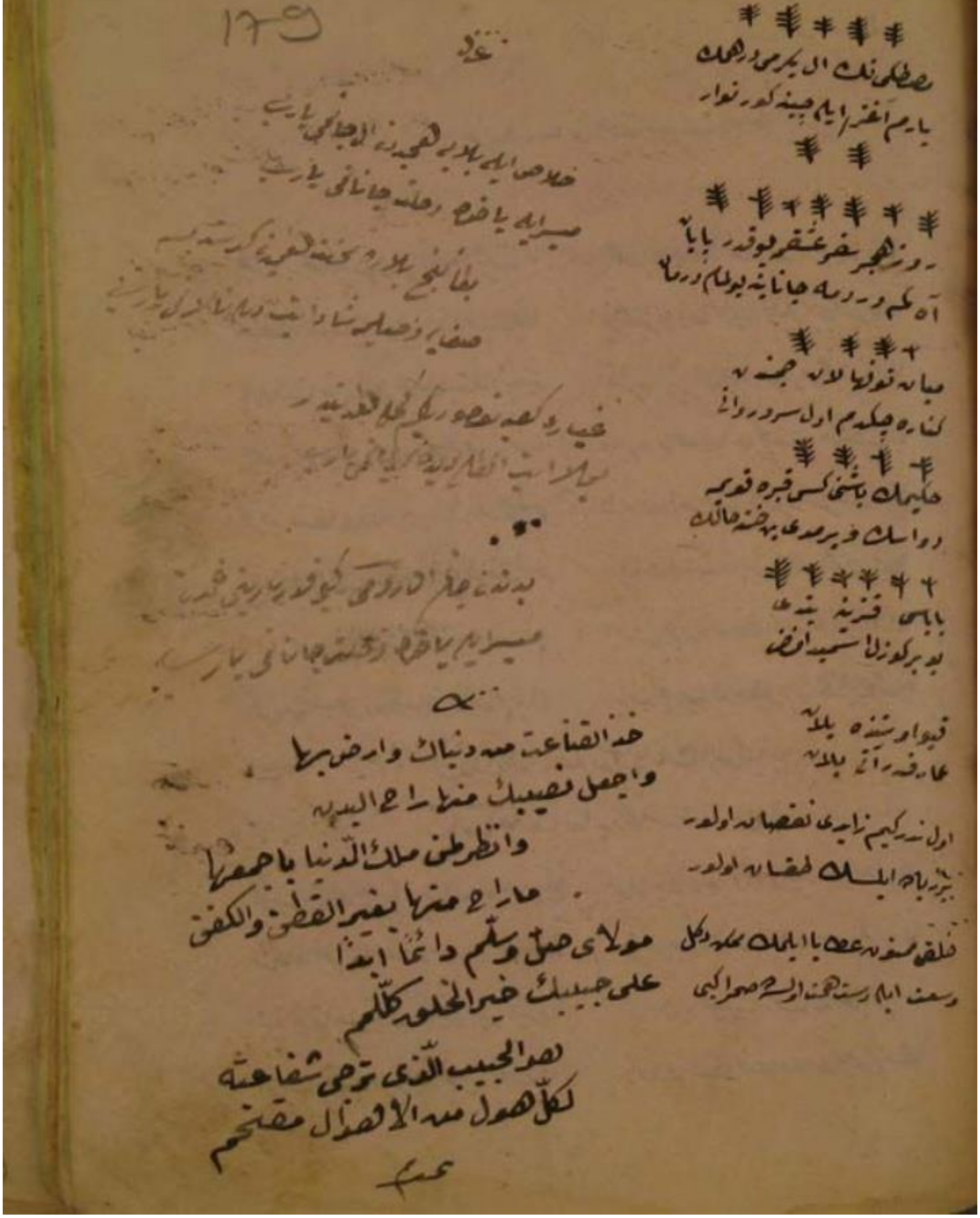
179